

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.12

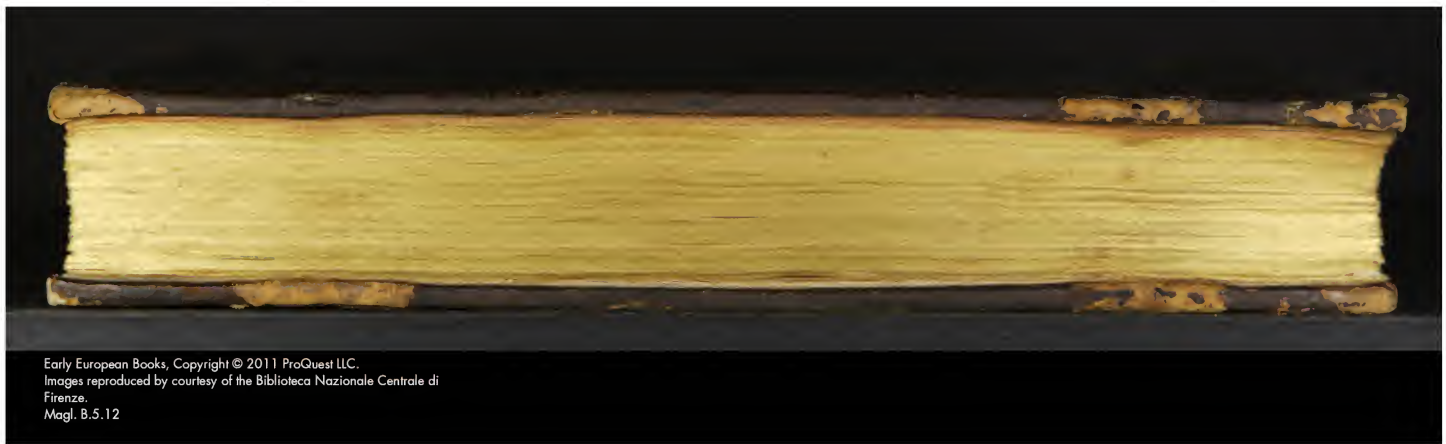

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.12

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.12

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.12

INCUNABULI

B

5

12

Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze

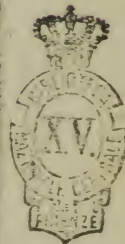
B. 5. 12

XXXII ~~XXXII~~
Circens. Con. H. H. H.
Dijon. 1491. 6

B. 5. 12

1

Quam tibi Listeri placeat sanctissimus ordo.
 Hec nobis primum ostensio facta probat:
 Ergo tuo maneat semp sub numine tutus.
 Deditus ante alios Virgo beata tibi.

Monasterij, & Cellæ Abbatis Septimi.

Ut sydus nitidum: vester p̄fulgidus ordo.
 Jam penitus toto clarus in orbe micat.
 Sanctus ⁊ exemptus: p̄maq; ab origine liber.
 Nullus in hunc quicq; iuris habere solet.

Anno mileno centeno bis minus vno.
 Sub p̄re Roberto cepit Cisterci' ordo.

Monasterij, & Cellæ Abbatis Septimi.

Breuis prefatio sup sequenti col-
lecta quorundā priuilegiorum or-
dinis Cisterciē.

In nomine sancte trinitatis. Nos fra-
ter Johānes abbas cister-
cij frequētius/nō absq̃ p̃fundo cordis dolore/con-
siderātes sacrū hunc ordinē nostrū (dudū quidem
gloriosum) infelici nostra tēpestāte/multipliciter ⁊
solito grauius/quasi vbiq̃ terrarū inquietari/ ⁊ pe-
ne lacerari/ipsiusq̃ tā papalia q̃ regalia priuile-
gia ⁊ libertates passim impugnari/ ⁊ sepius heu in-
fringi/indeq̃ regularis obseruantie disciplinam/in vtroq̃ sta-
tū pro maiori parte/aut omnino adnullari/aut saltē plurimū
remitti ⁊ diminui sicq̃ pro chopdor a primeue cōuersationis
puritate elongari ⁊ pene alienari/totis virib⁹ de remedio co-
gitauim⁹ possibili. Tandē post varias ad maiores orbis sup
hoc legationes/spirit⁹ nostri feruorib⁹ ad tāti ordinis restau-
rationē/etiā in hoc vno/ab olim cōcepto/satisfaciētes/hone-
stisq̃ capituli generalis/ac pluriū ordinis zelatoꝝ desiderijs
obtēperātes/nōnulla tā noua q̃ vetera aplica/ ⁊ quedā rega-
lia/ex copiosissimo priuilegioꝝ ordinis cumulo/quib⁹ tantarū
psecutionū ⁊ molestiarū anfractib⁹ ⁊ calamitatib⁹ obuiari po-
terit/ab archiuis cistercij extrahi ⁊ cōscribi/fideliterq̃ ad ori-
ginalia ⁊ registra auscultari/ac diligēter anno dñi Milleesimo
quatercētesimo nonagesimo in modū qui sequit̃ imprimi feci-
mus. Ut vel sic imposterū deuoti ⁊ seruētes ordinis filij/zeli
ad sacre religionis defensionē seu restorationē habeāt/vali-
daq̃ sue p̃tectionis munimēta/ac felicioꝝ status p̃motiua/
inde accipiāt/certi qđ cū horū/ ⁊ aliorū (nō paucorū quidem)
originalib⁹/se iuuare decreuerint/cuncta p̃mpte apud cister-
cij recuperabūt. Utilius aut̃ certis ex causis nobis visum est
claras cuilibet intitulationes p̃mittētes/ ⁊ p̃ faciliore rerū intel-
ligētia/parua quedā notabilia qñq̃ interponendo omni elo-

1490.

quētie mūdialis lasciuiā ex pposito sequestrata/ea poti⁹ iux-
ta summoz pontificum antiquitates/ḡ fm materiā cōne-
xiones seu distinctiones ordinare/cū nec ipse pūilegiorum te-
nor satis hoc patiat. Tabulā vero fm ordinē alphabeti/ vt iā
in filiis fieri solet/ mīme aponendā iudicauim⁹. Nā aut illa
solū esset sup pūilegijs in hac collecta positis/ et sic alia con-
demnasse videremur/ aut etiā ad alia hic nō descripta se extē-
deret/ quēadmodū talē apud nos habemus/ et sic cum studiosi
legentes plura in tabula/ ḡ in libro repirent/ cōfusi et turbati
redderent. Idcirco si vtilis quibusdā forte videat/ illā ppter
causas dictas p alium ḡ p nos fieri malumus. Lūq; fidelis et
ordini deuot⁹ lector noua legerit et vetera/ eaq; adinuicē cōpa-
rauerit/ si intelligat patres ordinis diuersis tēporib⁹ iuxta in-
gruētes morborū et psecutionū necessitates/ ad dictorum pū-
ilegiorū impetrationem p remedio laborasse/ videbit/ solito
grauiores et noui generis (maxime cōmendaz) psecutiōes/ or-
dinē sanctū/ ab anno dñi. M. cccc. xxxvj. vsq; ad p̄sens inua-
sisse/ cognoscētq; venerabiles ordinis amatores/ ab illo tēpo-
re/ ob hoc pūilegia noui stili et efficacie/ iuxta morborū graui-
tatē pcurasse. In quib⁹ vt cunctis notū est exptis/ vltra incre-
dibiles labores/ copiosas necesse fuit consumpsisse pecunias.
Nullus se decipiat/ cogitās aut dicēs/ qd ad me de cōibus or-
dinis pūilegijs seu de republica ipsi⁹. Hec cogitēt primi/ ḡ
spāliter onus istud respiciat. Satis mihi est: si monasterij mei
particulares tracto materias. Nam quēcūq; ordini sunt cōia:
oportune cuilibet monasterio seruire pnt. Sed quē fructū af-
ferre pōt palines nisi māserit in vite? Quid queso est tota ali-
qua vniuersitas/ nisi multozū particulariū vnitas? Si mēbris
es toti cōiunctū/ sanitas nulla tibi nisi ex toti⁹ sospitate. Si se-
peratum: ariditate et desolationē time. Ne vero quicūq; ordi-
nis aduersarij cū monasteria in cōmendā arripere/ seu pūile-
gia aliter infringere machinant/ ex p̄senti collecta/ et secretorū
ordinis cōicatione seu publicatōe/ malignādi occasionē aduer-
sus ordinē accipere/ seu pūilegiorū reuocationē aut infractio-
nē impetrare valeant: quozūlibet filioz ordinis aīas corā sū-

in o deo cōuenimus ⁊ interpellam⁹/eisq; qua possumus inter-
 minatione phibem⁹/ne extra inuitabilē pcessuū necessitatē/
 quibuscūq; extraneis ab ordine/collectā ipsam/seu priuilegia
 in ea cōtenta/cōmunicare psumāt/sed iuxta ppheticū oraci-
 lū dicāt/secretū meū mibi/secretū meū mibi. Quōq; id fieri op⁹
 erit: omni cū sobrietate et prudentia/consilioq; nostro/seu cō-
 missariozū nostrorū /aut capituli generalis/ et non aliter fiat.
 Porro ad obuandū machinationū cōmentis ⁊ fraudib⁹ que
 a fraterne pacis ⁊ pcordie turbatorib⁹/nōnunq; immitti ⁊ dis-
 seminari solent/ptestamur ⁊ decernim⁹ nullā fidem esse adhi-
 bendam/nisi codicibus p fratrem Conradū leonbergerē. mona-
 sterij nostri Abulbroñ professum/secretariū nostrum/aut per
 alium a nobis instituendū signatis.

Priuilegium dñi paschalis pape. ij.

Q locus cisterciū ab omni mortaliū mo-
 lestijs tutus ⁊ liber maneat/ Ibidēq; ppe-
 tuo abbacia sub speciali sedis aplice tute-
 la habeat/inhibēdo ne quis ipsuz cenobi-
 um/qd nouū dicat monasteriū/aut ipi⁹ cō-
 gregationē astutijs qbuslibet/aut violen-
 tijs pturbet/pacificationē ⁊ trouersie inē
 cisterciē ⁊ molisnē cōfirmando.

Scalis Epūs seru⁹ seruoꝝ dei.
 Venerabili filio Alberi-
 co noui monasterij abbati quod in cabi-
 lonesi parrochia sitū est/eiusq; successori-
 bus regulariter substituēdis imppetuū.
 Desideriū qd ad religiosum ppositū et
 animarū salutē trinere mōstrat/auctore
 deo sine aliq; est dilatione cōplēdū. Un

nos o filij in dño dilectissimi citra difficultatē oēm vfarū pccā
petitionē admittim⁹/qz religioni vestre paterno pgratulamur
affectu. Locū igitur illū quē inhabitandū p quiete monasti-
ca elegistis/ab omniū mortaliū molestijs tutū ac liberū fore
sanximus/et abbatia illic ppetuo haberi/ac sub apostolice se-
dis tutela specialiter ptegi/qd diu vos ac successores vestri in
ea quā hodie obseruatis discipline ac frugalitatis obseruātia
pmanferitis/salua cabilonē ecclie canonica reuerētia. Pre-
sentis itaqz decreti pagina interdici⁹/ne cuiqz omnino pso-
ne liceat statū vestre cōversationis immutare/neqz vestri/qd
nouū dici⁹/cenobiū monachos sine regulari cōmendatōe sus-
cipere/neqz congregationē vestram astutijs qbuslibet aut vi-
olentijs pturbare. Eam sane cōtrouersie decisiōē/quā inter
vos ⁊ molismēsis claustrī monachos/frater noster lugdunēsi
episcopus/tunc apostolice sedis vicari⁹/cum puincie sue epi-
scopis/alijsqz religiosi viri/ex pcepto pdecessoris nostri apo-
stolice memorie Urbani secūdi ppetrauit/nos tanqz rationa-
bilem ac laudabilē cōfirmamus. Vos igit filij in christo dile-
ctissimi ac desiderantissimi meminisse debetis/qz pars vestri
seculares latitudines/pars ipsas etiā monasterij laxioris mi-
nus austeras angustias reliqstis. Ut ergo hac semp gratia di-
gniores censeamini/dei semp timorē ⁊ amorē in vestris cordi-
bus habere satagite/vt quāto a secularib⁹ tumultib⁹ ⁊ deli-
cijs liberiores estis/tāto amplius placere deo toti⁹ mentis et
anime virtutib⁹ anheletis. Sane si quis in crastinū archiepi-
scopus aut episcop⁹/imperator aut rex/princeps aut dux/co-
mes aut vicecomes/iudex aut ecclesiastica quelibet secularis
ue psona hanc nre cōstitutionis paginā sciens cōtra eam te-
mere venire temptauerit/scdō tertioe cōmonita/si nō satis-
factione cōgrua emendauerit/potestatis honorisqz sui digni-
tate careat/reamqz se diuino iudicio existere de ppetrata iniq-
tate cognoscat/⁊ a sacratissimo corpore ⁊ sanguine dei/⁊ dñi
nostri iesu christi aliena fiat/atqz in extremo examine districte
vltioni subiaceat. Lunctis aut eidē loco iusta seruantibus sit
pax dñi nri iesu christi/quaten⁹ ⁊ hic fructum bone actionis p-

apiant/ et apud districtū iudicē p̄mia eterne pacis inueniant.
Ego Paschalis catholice ecclesie ep̄s. S. Datū troie p̄ manū
iohānis sancte. R. dia. Cardinalis. xiiij. kl. Maij. Indicij
Incarni dominice anno 48. c. Pontificatus autē domini Pa
schalis secundi pape. ij.

Privilegium domini Calisti pape. ij. de
confirmatione primorū statutorū abba
tis et cōuentus cisterciē/ vt sunt carta ca
ritatis/ vsus ordinis/ et ea que antiqua vi
cuntur cisterciensiu instituta.

Calistus Ep̄s seruus seruorū dei. Ca
rissimis in xp̄o filiis Step̄a
no/ venerabili cisterciēsi monasterij abbati/ et
ei⁹ fratrib⁹. Salutē et aplicā benedictionē. Ad
hoc in aplicē sedis regimē dñō disponēte pro
moti cōspicimur/ vt ip̄o p̄stante religionē au
gere. et que recte atq; ad salutē animarū statu
ta sunt nostri debeam⁹ auctoritate officij sta
bilitate. Idcirco fili in christo carissimi petitioni vestre caritate
debita impertimur assensū/ et religioni vestre paterno cōgra
tulātes affectu/ dei op̄i qđ cepistis manū nostre cōfirmatiōis
apponim⁹. Siquidē cōsensu et deliberatione cōmuni abbatū et
fratrū monasteriorū vestrorū/ et ep̄orū/ in quorū parrochijs eadē
monasteria cōtinent/ quedā de obseruatōe regule beati Bene
dicti/ et de alijs nōnullis que ordini vestro et loco necessaria vī
deban⁹ capitula statuistis. Quē nimirū ad maiorē monaste
rij quietē et religionis abseruantia auctoritate sedis aplicē pe
titis cōfirmari. Nos ergo vestro in dñō p̄fectui p̄gaudētes/ ca
pitula illa et cōstitutionē auctoritate aplicā cōfirmamus/ et oīa
imppetū rata p̄manere decernim⁹. Illud noiātim oīmodis
p̄hibētes/ ne abbatū aliq; monachos v̄fos sine regulari cōm

mendatione suscipiat. Si qua igitur ecclesiastica secularisue pso-
na nostre cōfirmationi huic et cōstitutioni vestre temeritate ali-
qua obuiare psumpserit / tanq̃ religionis et q̃etis monastice p-
turbatrix / auctoritate b̃tōꝝ petri et pauli / et ñra donec satisfaci-
ant / ex cōica: r̃ōis gladio seriat̃. Qui vero cōseruator extiterit /
oīpotētis dei et aploꝝ eius b̃ndictionē et gratiā consequat̃. In-
terdicimus aut̃ ne quis pueros laicos / vel p̃fessos vestros ad
habitandū suscipiat. Ego Calist⁹ catholice ecclesie ep̃s p̃firma-
ui et. S. Datū sedeloci p̃ manū Brisogoni sc̃rē. R. ecclie dia-
cardinal ac bibliotecarij. x. kl. Jan. Indic. xij. Incarn. dñice
Anno 48. c. xix. Pōtificat⁹ aut̃ dñi Calisti sc̃di pape. anno. j.

Priuilegium dñi Eugenij pape. iij. de co-
m̃ confirmat cartā caritatis / et consuetudi-
nes ac statuta ordinis cisterciē / cum qui-
busdam alijs specialibus gratijs.

Eugenius Ep̃us seruus seruorū
dei. Dilectis filijs Bo-
thonio cisterciē / et ceteris fratrib⁹ ac mona-
chis / tā p̃sentib⁹ q̃ futuris regularē vitā / et ci-
sterciē ordinis statuta professis imp̃petuū.
Sacrosctā romana ecclia sic in b̃tō petro apo-
stolorū p̃ncipe a dño p̃missionē obtinuit / qđ
vniuersalis ecclesie fundamentū existeret / et
p̃ceptū accepit vt christiane fidei p̃fessores in
fide / religiōe omniq̃ sanctimonia cōfirmaret / ita p̃ vniuersa-
rū ecclesiarū p̃fectib⁹ sollicitā se semp exhibuit / et de instituen-
do / p̃seruādo / et p̃uehendo in oībus ecclesijs / cultu sacre religio-
nis fuit omni tēpore studiosa. Ut et ab ea sicut a fonte ad vni-
uersos ecclesie filios sit religio deriuata / et qđ ab alijs q̃ spirit⁹
p̃mitias acceperūt / religiose ac salubriter institutū est p̃ eandē
imutabilē acceperit firmitatē. Unde est dilecti in dño filij qđ sa

cre religionis v're opinione tanq̃s odore agri pleni/ cui bñdixit
dñs/ puocati/ religiosis postulationib⁹ vestris benignū impti
mur assensū/ z regulares institutiones v'ras auctoritate aplica
cōfirmamus. In quib⁹ sub certis capitulis que inferi⁹ anne
xa sunt decreum⁹ exprimēda. Statuistis equidē inter vos ne
in alicui⁹ antistitis diocesi/ ordinis vestri abbatia fundet⁹/ do
nec ip̃e antistes/ decretū qđ inter ecclesias ordinis vestri ad cu
stodiā discipline firmatū est/ ratū se habere pmittat. Et vt in
omnib⁹ monasterijs de ordine vestro sicut i cisterciēsi ecclesia
beati Benedicti regula ppetuis tēporib⁹ obseruet⁹/ z in lectio
nē ip̃ius nullus ordinis vestri p̃fessor p̃ter simplicē z cōmunē
intelligentiā/ quēlibet aliū sensū inducat/ sed vniformiter/ z sic
queq; diffinita noscunt⁹/ itelligat⁹ ab omnib⁹ z iuiolabiliter ob
seruet⁹. Eadēq; penitus obseruātiā/ eundē cantū/ z eosdē li
bros q̃ ad officiū ecclesiasticū ptinēt p vnīuersas ecclesias v'ri
ordinis teneatis/ nec aliqua oīno ecclesia vel p̃sona ordinis ve
stri aduersus cōmunia ipsius ordinis iſtituta p̃uilegiū a quo
libet postulare audeat/ vel obtentū quōlibet retinere. Ordina
tū est etiā inter vos/ vt oēs abbates de ordine vestro singulis
annis ad generale capitulū cisterciēse omni postposita occasi
one cōueniāt illis solis exceptis/ quos a labore vie infirmitas
corpis retardauerit/ qui tñ idoneū nūciū delegare debebūt/ p
quē necessitas remoratiōis illoz valeat capitulo nūciari/ z il
lis itē exceptis qui in remotiorib⁹ partib⁹ habitātes sine gran
di z euidentē difficultate se nequerint capitulo p̃sentare. Qui ni
mirū eo termino veniēt/ qui eis in ipso fuerit capitulo cōstitu
tus. Preterea si aliqua cōtrouersia inter quoslibet abbates de
ordine vestro emerſerit/ vel de aliquo illoz tam grauis culpa
fuerit p̃palata/ vt suspensionē aut depositionē etiam mereat⁹/
quicqđ inde a cap̃o fuerit canonice diffinitū/ sine retractatiōe
aliq̃ obseruet⁹. Deinde in sūmario psequit⁹ p̃ncipaliora pun
cta carte caritatis/ Et circa finē addit q̃ sequūtur. Personā
aut de alio ordine nulla ecclesiarū v'raz sibi eligat in pastore/
sicut nec vestri ordinis aliquā/ monasterijs alijs statuistis ordi
nari posse abbatē. Hec nimirū dilectissimi filij de multis insti

tutionib⁹ ordinis vestri excerptim⁹ / et p^{ri}is curauimus capitulis designare. Quia vero singula q^{ue} ad religiōis p^{er}fectū / et animarū salutē regulariter ordinastis / p^{re}senti abbreviatiōi neque rūt annecti / nos cū his que p^{re}scripta sunt oīa que cōtinētur in carta vestra que appellat caritatis / et quēcūq^{ue} inter vos religiōnis intuitu regulariter statuistis / auctoritate ap^{osto}lica roboram⁹ / et vobis vestrisq^{ue} successorib⁹ / et omnib⁹ q^{ui} ordinē vestrū p^{re}fessi fuerint iuiolabiliter p^{er}petuis tēporibus decernim⁹ obseruanda. De cetero q^{ui} p^{ro}positū firmū habetis habitatiōis vestre loca extra cōuersationē seculariū eligēdi / grācias vestras sicut et atria ecclesiarū / a p^{re}uorū incurfu ac violentia liberas et q^{ue}tas fore statuim⁹ / vt nullus ibi hominē cape / spoliare. verberare / aut rapinā exercere p^{re}sumat / in virtute sanctispiritus inbibētes. Sanctiētes etiā / vt p^{ro}pter cōmunia / interdicta terrarū / nulla ecclesiarū vestrarū a diuinis cōpellat officiis abstinere / sed liceat omnib⁹ de ordine vestro / exco^municatis / et iterdictis / eieci / clausis ianuis / summissa voce / fratrib⁹ suis diuina celebrare solennia. Interdicimus itē ne aliqua oīno p^{er}sona fratres ordinis vestri audeat ad sectaria iudicia. puocare / sed si quisq^{ue} sibi aduersus eos aliquid crediderit de iure cōpetere / sub ecclesiastici iudicis examine experiēdi habeat facultatē. Decernim⁹ ergo vt nulli aliq^{ui} liceat his que in hac pagina ex auctoritate ap^{osto}lorū p^{ri}ncipis a nobis p^{re}firmata et cōstituta sunt ausu temerario contraire / ac nostre hui⁹ sanctiōis vigore aliqua p^{re}sumptiōe infringere. Si quis autē hoc attēptare p^{re}sumpserit / et culpā suā satisfactiōe cōgrua cōtempserit emēdare diuine aiaduersionis iudicio se nouerit subiacere. Lūcta autē ista seruātibus sit gratia et pax a deo ac d^{omi}no nostro iesu christo. Quaten⁹ et hic fructum pie deuotiōis et actionis bone p^{re}cipiant / et apud sup^{er}mū iudicē premia eterne pacis inueniāt. Amen.

Ego Eugenius catholice ecclesie ep^{iscopu}s. S.

Ego Imarus tusculanus ep^{iscopu}s. S.

Ego hugo hostiensis ep^{iscopu}s. S.

Ego hubaldus p^{re}sbyter cardinalis titul. sancte Praxedis. S.

Ego Anibertus p^{re}sbyter card. titul. sancte Anastasie. S.

Ego Rolandus pbr card. titul. sancti Marci. S.
 Ego Gerardus pbr card. titul. sci Stephani in celio mōte. S.
 Ego Johānes pbr card. titul. scōz Johānis et Pauli. S.
 Ego Henricus pbr card. titul. scōz Meri et Achillei. S.
 Ego Johānes pbr card. titul. Equitij. S.
 Ego Otto diaconus card. sancti Georgij ad velum aureum. S.
 Ego Guido diaconus card. sancte marie in porticu. S.
 Ego Johānes diaconus card. sanctoz Sergij et Bachij. S.
 Ego Ildebrānus sancte romani ecclesie diaconus card. S.
 Ego Gerardus sancte romani ecclesie diaconus card. S.
 Ego Odo diaconus card. sancte romani ecclesie. S.
 Ego Bernardus sancte romani ecclesie diaconus card. S.
 Datū sigme per manū Bosonis sancte romani ecclesie scriptoris
 kl. augusti. Indiē. xv. Incarni dñice anno M. lij. Pontificat⁹
 vero domini Eugenij pape. iij. Anno octauo.

Dominus Anastasius p. iij. oino similē cōcedit et donat cō
 firmationē. Excepto q̄ in fine circa celebrationē diuinorū offi
 ciorū tēpore interdicti sic dicit. Sanctiētes etiā vt ppter cōmu
 nia interdicta terrarū nulla ecclesiarū vestrarū a diuinis com
 pellat officijs abstinere. Interdicim⁹ itē/ ne aliqua oino pso
 na fratres ordinis vestri audeat ad secularia iudicia puocare/
 sed si quisq̄ sibi aduersus eos aliqd crediderit de iure cōpete
 re sub ecclesiastici iudicis examine experiēdi habeat facultatē.
 Decernim⁹ ergo vt nulli oino liceat hanc paginā nostre cōfir
 mationis infringere/ vel pscriptas institutiones vestras ausu te
 merario violare. Si quis autē hoc attēptare p̄sūperit indigna
 tionē oīpotētis dei/ et beatorū Petri et Pauli ap̄loz ei⁹ se no
 uerit incurfurū. Et p⁹ noia ipsi⁹ sūmi pontificis et. xij. dñe
 rū cardinaliū signantiū et approbantiū ponit sic. Datū late⁹ p
 manū Rollandi sc̄te romani ecclesie p̄bri card. et cancell. v. Idus
 decembris. Indiē. ij. Incarni dñice anno M. c. luj. Pontifica
 tus vero dñi Anastasij pape. iij. Anno primo.

Domin⁹ Adrianus p. iij. oino similē in eadē forma cōse

cir cōfirmationē/ſicut pmiſſa Anaſtaſij. iij.

Ad idē dñs Alexāder p̄p. iij. q̄ circa mediū/hāc addit clām.
Electus aut nulli archiep̄oꝝ vel ep̄oꝝ emācipatus / vel quaſi
absolutus tradat/ſed nec poſt factā archiep̄o vel ep̄o ſuo p̄ſeſ
ſionē occaſſione eius ordinis ſui conſtitutiones transgrediat/
vel in aliquo p̄uaricator eius exiſtat.

Eiusdē dñi Alexandri pape. iij. vbi multe
monaſterij filie ciſtercij id iſtincte cū alijs
ciſtercij poſſeſſiōib⁹ ⁊ iurib⁹ enumerant/
in quo apparet ſumma filiarū ⁊ mēbroꝝ
ad matrē ſicut aliarū poſſeſſionū ꝓnexio.

Alexander Ep̄us ſeru⁹ ſeruoꝝ dei.
Dilectis filijs Gilleber
to abbati ciſtertiēn monaſterij/eiusq; fratrib⁹
tam p̄ſentib⁹ q̄ futuris regularē vitā p̄ſeſſis
imppetuū. Religioſam vitā eligentib⁹ ap̄licū
cōuenit ad eſſe p̄ſidiū/ne forte alicui⁹ temerita
tis incurſus eos aut a p̄poſito reuocet / aut ro
bur / qđ abſit / ſacre religiois infringat. Eapro
pter dilecti in domino filij veſtris iuſtis poſtulationib⁹ clemē
ter annuim⁹ ⁊ p̄ſefatum monaſteriū in quo diuino mancipa
ti eſtis obſequio ſub beati ꝓpetri ⁊ noſtra protectione ſuſci
pim⁹ ⁊ p̄ntis ſcripti p̄uilegio cōmunim⁹. Statuētes vt q̄ſcūq;
poſſeſſiones/quecūq; bona idē monaſteriū in p̄ſentiarū legi
time poſſidet / aut in futurū ꝓceſſione pontificū / largitione re
gū vel principū / oblatione fidelīū / ſeu alijs iuſtis modis deo
ꝓpitio poterit adipiſci / firma vobis veſtrisq; ſucceſſorib⁹ ⁊ il
libata p̄maneāt. In quib⁹ hec ꝓꝓrijs duxim⁹ exprimēda vo
cabulis. Locū ipſū de ciſtercio cū terris / pratis / aquis / ſiluis /
paſcuis ⁊ omnib⁹ ꝓrinētijs ſuis. Abbatia de firmitate / Abba

tiā de pontigniacō/Abbatia de clauualle/Abbatia de mor/
mūdo/Abbatia d̄ pauliacō/Abbatia de curia dei/Abbatia d̄
bonaualle/Abbatia d̄ elemosyna/Abbatia d̄ oratorio/Abba
tia de buxeria/Abbatia de miratorio/Abbatia de scō andrea
Abbatia de valātis/Abbatia de psonia/Abbatia d̄ criuado/
Abbatia de obazina. Ex dono odonis ducis burgundie in fo
resta ei⁹ plenaria vsuaria in oibus p̄ter exartationē/ et in tota
terra sua libera vsuaria vbicūq; terrā habet. Grāgiā de saleis
cū adiacētib⁹ terris/pratis/aquis/siluis/pascuis/decimis/ et in
omnib⁹ p̄tinētis suis ex dono abbat⁹ et capituli sancti Benig
ni Diuionis et Aimonis dñi d̄ tilecastio Guidonis d̄ claro mō
to/et aliorū herediū. Deinde p̄seq̄ et enumerat alias cisterciū
grācias et possessiones in pariculari quas illo tempore habe
bat. Et cū. xij. cardinalib⁹ signat. Datū senon p̄ manū lher
māni sancte romani ecclie subdiaconi et notarij. iij. Non febr.
Indic. xij. Incarni dñice anno M. c. lxiij. Pontificatus vero
dñi Alexandri p̄p. iij. Anno sexto.

Eiusdē/ q̄ quilibet abbas ordinis pōt ab
soluere fratres sui monasterij/ et eos q̄ ad
ordinē accedūt/a vinculo excōicatiōis/ p̄
appositōe ignis/ p̄ violēta manuū iniecti
one in clericū/ vlt aliā religiosā psonā/ et p̄
cōicatiōe cū excōicat⁹/mediāte p̄nia salutarī

Alexander Ep̄us seru⁹ seruoz dei.
Dilectis filiis abbatib⁹
cisterciē ordinis. Salutē et aplicā b̄ndictionē.
Cū sitis arti⁹ diuinis obsequijs dediti v̄re reli
gionis p̄sderatōe cōpellimur p̄na deti v̄re ca
ritate p̄spicere/ et grām n̄ram spāliē indulgere.
Ea p̄p̄ dilecti i dño filij p̄is postulatōib⁹ v̄ris
Iducti p̄ntib⁹ vob l̄is indulgem⁹/ vt vnusq; v̄m f̄res mona

sterij sui/si q̄ cū ad cōuersionē ei⁹ accedūt vel postea p̄fessi fue-
runt/q̄ p̄ appositionē ignis/aut p̄ violēta manuū iniectionē i cleri-
cū/vel aliā religiōsā p̄sonā vīculo teneant̄ excōicatōis astricti/
vel q̄ excōicatī cōicauerint/ de auctoritate nostra/facultatē ha-
beat absoluendi/et penitētiā iniūgēdi/quā videritis salutarē.
Datū tusculanē. Monas martij.

Eiusdē/¶ abbatib⁹ deponēdis si cōmo-
niti sue p̄latiōi spōte cedere noluerint/nō
licet ad sedē aplīca m̄ appellare/aut reatū
defendere.¶ licet abbatib⁹ nouicios su-
os benedicere/et alia que ad illud officiū
p̄tinent exercere/etiā si ab episcopis/bñ di-
ctione petita et negata benedicti non sint.
¶ si ep̄i aliq̄d ab abbatib⁹ p̄tra p̄uilegia
ordinis petierint/licet eis auctoritate aplī-
ca denegare/ne occasiōe ista ordo/q̄ hac-
tenus liber extitit/seruituti subijciat̄.¶ si
ep̄i aliquā cōtra ordinis libertates ferāt
excōicationis sententiā irrita decernit̄.

Alexander Ep̄s seruus seruorū dei
Dilectis filijs Alexan-
dro cisterciē abbati/et vniuersis eiusdē ordi-
nis abbatib⁹ tā p̄sentib⁹ q̄ futuris canonice
instituedis imp̄petuū. Attēdentes quō vos a
secularis vite latitudine cōuersos om̄ps et de-
mens dñs ad anguste porte deduxit introitū/
et vos tanq̄ a carne adipē sepauit/gaudio gau-
dem⁹/et in t̄na mētis leticia et exultatōe iocūditatis replemur/

monētes pariter et exhortati/ut sollicita intēione nitamini in
vasis vestris oleū deferre/quaten⁹ cū media nocte clamor fa-
ctus fuerit/accensis lampadib⁹ vestris sponsi mereamini tha-
lamū introire/et iusticie beatitudinē recipere que vobis est re-
seruata in celis. Quapropter qz vos elegit dñs in hereditatē
sibi/et a longe de alto respexit/paci et trāquillitati vestre quātū
nobis gratia diuina concedit/pspicere cupiesi/aplica vobis au-
ctoritate cōcedimus et indulgem⁹/ut abbates vestri ordinis q
aliquo crimine fama publica resp̄si/aut publice cōuicti/a p̄si-
bus abbatib⁹ fm formā ordinis cōmoniti/sue p̄lationi sponte
cedere noluerint/ad sedē aplicam appellandi facultatē nō ha-
beant/aut suū reatū p̄sonas aliquas defendendi. Sanctim⁹
p̄terea ut si ep̄i tertio cū humilitate et deuotione sicut cōuenit
requisiti substitutos abbates bñdicere forte renuerint/cisdem
abbatib⁹ liceat nouicios p̄prios benedicere/et alia que ad illō
officiū p̄tinent exercere/donec ep̄i ipsi duriciā suā recogitent/et
abbates benedicēdos/benedicere nō recusent. Sane si ep̄i ali-
quid ab abbatib⁹ p̄ter obedientiā debitā cōtra libertatē ordi-
nis a p̄decessorib⁹ nostris et vobis indultā expetierint/liberum
sit eisdē abbatib⁹ auctoritate aplicā denegare quod pet̄i/ne
occasione ista ordo ipse/qui hacten⁹ liber extitit/p̄petue serui-
tutis laqueo vinciat. Et si ep̄i aliquā p̄pter hoc in p̄sonas vel
ecclesias vestras sentētiā p̄mulgauerint/eandē sentētiā tāq̄
contra aplicē sedis indulta placā/irritā fore sanctim⁹. Decerni-
mus ergo ut nulli oīno hominū liceat hanc paginā nostre con-
stitutionis infringere/vel ei aliquaten⁹ cōtraire. Si qua igit̄ in
futurū ecclesiastica secularisue p̄sona hanc nostre cōstitutionis
paginā sciens cōtra eam temere venire tēptauerit/scdō/tertio
ue cōmonita/nisi p̄sūptionē suā digna satisfactiōe correxerit/
potestatis/honorisq̄ sui dignitate careat/reāq̄ se diuino iudi-
cio existere de p̄petrata iniquitate cognoscat/et a sacratissimo
corpore ac sanguine dei/et dñi redēptoris nostri iesu christi ali-
ena fiat/atq̄ in extremo examine districte vltiōi subiaceat/cū-
ctis autē hanc nostrā cōstitutionē seruanti⁹ sit pax dñi nostri
iesu christi/quaten⁹ et hic fructū bone actionis p̄cipiāt/et apud

b

districtū iudicē p̄mia eterne pacis inueniāt/Amē/Amē/Amē.
Ego Alexāder catholice ecclie ep̄s. S. Ego Hubaldus hostien̄
ep̄s. S. Ego Renardus portuen̄ ep̄s/et sancte Rufine ep̄s. S.
Sunt alij decē cardinales signātes. Datū Beneuent p̄ ma-
nū Gerardi sancte romani ecclie notarij. iij. Non Julij. Indiē.
ij. Anno dñice incarnationis AB.c.lxix. Pontificat⁹ vero dñi
Alexandri pape. iij. Anno decimo.

Priuilegiū dñi Lucij pape iij. q̄ nulli ep̄o
aut alteri liceat i p̄sonas vel loca ordinis
cōtra id qđ ab origine ord̄is fuit observa-
tū/excōicatiōis/suspēsiōis/vel interdicti
sniam depromere. Quia ep̄i in bñdictiōib⁹
abbatū sint p̄tēti p̄fessione q̄ nosciūt insti-
tuta ab exordio ord̄is/ scz q̄ abbates tūc
debēt dicere/saluo ordine suo/ et priuile-
gijs ordinis/nec cōpellant aliā tunc face-
re p̄fessionē contra ordinis instituta.

Scius Ep̄s seru⁹ seruoz dei. Dilec-
tis filijs abbati cisterciē/ et
vniuersis coabbatib⁹ ei⁹ sub eodē ordine dñio
seruiētib⁹. Salutē et aplicā benedictionē. Abo-
nastice sinceritas discipline/quā in puritate or-
dinis quē tenetis eterni cōditoris p̄uideñt re-
staurauit illā sp̄ iuenit in aplicā sede clemētiā/
q̄ et vobis in dñio accresceret p̄positū virtutū/ et
alioz deuotio v̄ris puocaret exēplis/vt p̄ celestū semitā man-
datoz/ad p̄positū felicit̄ brauiū festinaret. In cetera vero lz
ordo vester ea se suauerit ep̄is hūilitate subiectū/vt saluis ori-
ginalib⁹ institutis/eorū sp̄ vellet magisterio subiaccere/illud tñ

hacten⁹ de fauore et p^{ro}tectione aplice sedis obtinuit/ vt nullus in
monasteria vel abbates ordinis memorati quolibet ecclesiasti
ca sniam pmeret/ vel psonas in eodē ordine pstitutas excōis/
vel suspēsiōis / seu interdicti p^{ro}mulgatōe grauaret. Quia vero
refrigescēte caritate multoz vsq^{ue} adeo malicia noscitur abūdas
se/ vt nōnulli eoz q^{ui} ecclesijs dei modernis tēporib⁹ sunt p^{ro}lati
trāsgrediant^{ur} terminos ab antiquozib⁹ pstitutos/ et iⁿ vestrū spāl^{it}
ordinē idēbitā exercere nō dubitēt vltionē. P^{ro}ntiū l^{it}eraz inscri
ptione statuim⁹/ et auctoritate aplice pfirmam⁹/ vt nulli oīno
liceat in vos/ vel monasteria v^{ost}ra/ seu fratres inibi pstitutos p^{ro}
id q^{uo}d ab origine ordinis noscitur obseruatū/ excōis/ vel suspēsiō
nis/ seu interdicti sniam p^{ro}mere. Quā si deprompta fuerit auc
toritate aplice decernim⁹ nō tenere. Adijciētes q^{ui} decernim⁹/
vt archiep^{iscop}i et ep^{iscop}i in recipiēdis p^{ro}fessiōib⁹ q^{ue} a b^{en}dictis vel b^{en}di
cēdis abbatib⁹ exhibent^{ur} ea sint forma et exp^{re}ssione p^{ro}tentū q^{ue} ab
origine ordinis noscitur instituta/ scz vt abbates ip^si/ saluo ordīe
suo / p^{ro}fiteri debeāt/ et p^{ro}tra instituta ordinis nullā p^{ro}fessionē fa
cere cōpellant^{ur}. Nulli q^{ui} oīno hoīm liceat hāc paginā n^{ost}re pstit
utionis et cōfirmatōis infringere/ vel ei ausu temerario p^{ro}trahere.
Si q^{ui}s aut^{em} hoc attēptare p^{ro}sūperit indignationē oīpotētis dei
et beatorū Petri et Pauli ap^{osto}lorum eius se nouerit incurfurū.
Datū Cleroneⁿs. xj. kl. Decembris.

Similē bullā in forma expedit d^{omi}nus Urbanus p^{ro}p. iij. q^{ue} inci
p^{it}/ Ab^onastice sinceritas.

Hoc etiā priuilegiū in forma cōfirmat/ innouat/ et plurimū
auctorizat d^{omi}nus Clemens p^{ro}p. v. vide loco suo.

Priuilegiū d^{omi}ni Urbani pape iij. Per q^{uo}d
cōcedit vt si ep^{iscop}i mun⁹ b^{en}dictiōis et alia q^{ue}
ad officiū ep^{iscop}ale p^{ro}tinēt abbatib⁹ ordinis
exhibere renuerit/ liceat eis si sacerdotes

b 2

fuerint proprios nouicios bñdicere/ et alia
q̄ ad officiũ abbatis p̄tinēt exercere/ ac ab
alio ep̄o ea recipere q̄ a suo fuerit denega-
ta. Et ep̄i in bñdictionib⁹ abbatũ ea sine
p̄tēi forma p̄fessiōis q̄ ab origie ordinis
fuit instituta/ sc̄z saluo ordine suo. Et sede
ep̄ali vacāte/ hec oīa a vicinis ep̄is suscipe-
re possint. Et ab ep̄is transeuntib⁹ p̄ mo-
nasteria/ monachorũ ordinatiōes/ vasorũ
et vestiũ benedictionē recipere valeam⁹.
Et nulli liceat p̄sonas ordinis etiā p̄ mo-
nasteriorũ substantia vel possessionib⁹ ad
iudicia secularia trahere/ seu nos ad cōci-
lia/ synodos/ aut aliquos forēses p̄uent⁹
trahere/ seu ad loca ordinis causa ordines
celebrādi/ chrisina faciendi/ causas tractā-
di/ vel cōgregationē p̄uocādi accedere. Et
nullus infra miliare ab abbatib⁹ vel grau-
gis nostris edificia noua faciat. Et i cau-
sis proprijs/ siue ciuile/ siue criminalē p̄tine-
ant questionē liceat nobis fratrũ nostro-
rũ testimonijs vti. Et nullus vicinos vel
mercēnarios nostros p̄ eo q̄ nos adinue-
rint ad laborandũ in illis dieb⁹ in quib⁹

nota.

30.9
laboram⁹ ⁊ alij feriant⁹/vel occasione pri-
uilegioꝝ nobis a sede aplica cōcessorū/
seu ppter detentionē decimarū/vel bñfa-
ctores nros interdicare/aut vinculo ana-
thematis innodare audeat. Et si forsā op-
positū factū fuerit/possum⁹ tales absolue-
re/⁊ eis ecclesiastica sacramenta ⁊ sepultu-
ram ministrare.

Mabanus

Ep̄s seruus seruorū dei.

Dilectis filiis abbati ci-
sterciensī ⁊ vniuersis coabbatib⁹ eius sub eo-
dē ordine deo seruientib⁹. Salutē ⁊ aplicā be-
nedictionē. Lū ordo vester p infusionē diui-
ne gratie longe lateq; fidelib⁹ christi sit odor
vite in vitā/in his que iuste requiritis tāto fa-
cilius nostrū impitmur assensum/quāto plu-
res vestro exēplo in ecclesia dei pficiunt ad salutē. Eapropter
dilecti in dño filij vestris iustis postulatiōibus clemētius an-
nuētes/⁊ sollicitē puidere volētes ne ad id qđ vram religionē
dedeceat/alioꝝ possitis malignitate cōpelli/ felicitis memorie
Lucij pape pdecessoris nostri vestigijs inherētes vobis aucto-
ritate pntiū indulgem⁹/ vt si archiep̄i vel ep̄i in quorū parro-
chijs domus vestre fundate sunt/cū hūilitate ⁊ deuotiōe de-
bita req̄siti/abbates substitutos bñdicere/⁊ cetera que ad of-
ficiū ep̄ale p̄tinēt exhibere forte renuerit/cisdē abbatib⁹/ si tñ
sacerdotes fuerint/liceat p̄prios nouicios bñdicere/⁊ cetera q̄
ad officiū suū p̄tinēt exercere/ et ab alio ep̄o accipere q̄ a suo
fuerint indebite denegata. Illud adijciētes vt in recipiēdis p-
fessionib⁹ que a benedictis vel bñdicēdis abbatib⁹ exhibent⁹/
ea sint ep̄i forma ⁊ exp̄ssīōe p̄tenti/q̄ ab origine ordinis noscīt
instituta/scz vt abbates ipsi saluo ordine suo p̄fiteri debeāt/

b 3

et contra statuta ordinis nullam professionem facere compellant. Quod si se-
des diocesani episcopi forte vacauerint/hec omnia a vicinis episcopis libere
suscipe et absque contradictione possitis/sic tamen ut ex hoc imposterum
propriis episcopis nullum preiudicium generet. Quia vero interdum proprio-
rum episcoporum copia non potestis habere/si aliquem episcopum per vos transire
contigerit/ab illo interim monachorum ordinationes/benedictionem
vasorum/et vestium recipere valeatis. Paci quoque et tranquillitati
vestre prouidere volentes districtius prohibemus ne quis vos ad se-
cularia iudicia prouocet/sed si quis sibi putauerit aliquid in vos
de iure competere/sub ecclesiastico iudice expiendi habeat facul-
tatem. Nullus etiam vos vel fratres vestros ad concilia/synodos/aut
aliquos forenses conventus ire/vel iudicio seculari de substantia
vestra propria/vel possessionibus subiacere compellat/nec ad do-
mos vestras accedat causa ordines celebrandi/chrisma faciendi.
causas tractandi/aut aliquos publicos conventus conuocandi.
Adjicientes ut nulli infra muliare unum ab abbatibus/vel gratiis
vestris/edificia vel mansiones novas liceat facere. Quod si presump-
tum fuerit/per episcopum diocesenum vel eius officiales excommunicationis
sententia arceatur. In causis autem propriis siue civilibus siue criminalibus
contineantur questionem/liceat vobis fratrum vestrorum quos ad hoc ido-
neos esse constituerit testimoniis uti/ne ex defectu testimonium ius ve-
strum valeat deperire. Auctoritate quoque apostolica interdiciamus/ne
quis vicinos vel mercenarios vestros pro eo quod vos ad laboran-
dum adiuerint in illis diebus in quibus laboratis et alij feriant/
vel aliqua occasione eorum que ab apostolica benignitate vobis in-
dulta sunt/seu benefactores vestros pro eo quod vobis aliqua benefi-
cia vel obsequia ex caritate prestiterint interdicare/aut vinculo
anathematis audeat innodare. Quod si quis in aliquem de familia
vestra quod diu in famulatu vestro fuerit propter detentionem deci-
marum/vel aliud aliquid a sede apostolica ordini vestro processum/excois/vel
interdicti sententiam promulgauerit/liceat vobis eos absolvere/et si
necesse fuerit ecclesiastica sacramenta cum sepultura conferre.
Nulli ergo oino hominum liceat hanc paginam nostre constitutionis et
confirmationis infringere/vel ei ausu temerario contraire. Si
quis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipo-

rentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit
incursum. Datū Cleron. ij. Idus Martij.

Optimum notabile.

Nota quod quilibet bonus ordinis zelator qui vult intelligere
libertatem dicti ordinis/que a nonnullis quicquid exemptio ab ordi-
nariis dicitur/debet attente notare privilegia precedentia/et aliqua
sequentia. Et quia faciunt mentionem de ordinis libertate ab ipsius
origine/super omnia recurrendum est ad plogum carte caritatis/
que est fundamentale et originale statutum ordinis/vbi est fons
et origo libertatis ipsius/in quo sic dicitur. Antequam abbatie ci-
stercienses florere inciperent/dominus Stephanus abbas et fra-
tres sui ordinauerunt/vt nullo modo abbatie in alicuius antisti-
tis diocesi fundarentur antequam ipse decretum inter cisterciensem ce-
nobiū/et cetera ex ea nata exaratum et confirmatum/ratum habe-
ret propter scandalum inter pontificem et monachos deuitandum.
Beatus enim Robertus et fratres sui iuxta diuinam inspirationem
cistercium fundare volentes/non ad presule ordinariū episco-
pum cabilonensem/sed ad legatum apostolicū Lugdunensem episco-
pum recurrerunt/et eius mandato immediate sub sede apostolica
cistercium fundauerunt episcopo cabilonensi in nullo se/nisi commis-
sione dicti legati in cistercio se occupare. Idcirco dominus Pa-
schalis papa secundus in privilegio precedenti dicit abbatiam ci-
stercij perpetuo haberi sub speciali tutela sedis aplice. Calistus
autem papa secundus/et alij sequentes confirmando dictam cartam
caritatis/etiam ipsius plogum ratificant. In quo/decretum per bea-
te memorie dominum Stephanum cistercij abbatem et fratres suos
super cenobiis ab eis fundandis factum exprimit/scilicet quod nulle ab-
batie sui ordinis fundarentur in aliqua diocesi nisi prius ipse epi-
scopus consentiret/quod sicut cistercium ordinis mater erat ab or-
dinario scilicet episcopo cabilonensi exemptum/ita quoque et ipse
episcopus in cuius diocesi aliud monasterium ipsius ordinis esset

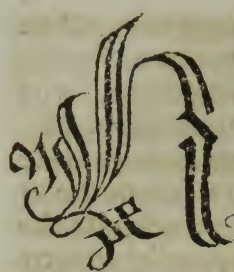
b 4

fundandū etiā cōsentiret monasteriū ipsum/in nullo eidē epō
subijci/sed solū abbati cistercij qui cōditor dicte carte caritatis
inter cetera dicit. Curā tñ animarū illoꝝ grā caritatis retinere
volum⁹ oēm p hoc iurisdictionē intelligēs/statimqꝫ psequit⁹/in
clauistro nostro rē.necnō suis patrib⁹ abbatib⁹ immediatis a q̄-
bus talia monasteria imediate dependerēt/ fm gradus suos.
Ex quib⁹ euidēter cōstat eos q̄ asseruerūt cisterciū/ r ordinem
quōqꝫ/ r pmo tpe fuisse ep̄is r ordinarijs subiectos/ min⁹ suffici-
enter ordinis secreta r fundamēta itellexisse/ r falsā opinionē
posuisse. Si ita fuisset/qꝫ inuite vniuersi ep̄i p totā mūdī lati-
tudinē dispersi pcordit⁹/nullo eoz discrepāte/tā gloriosū r fa-
mosū ordinē ab eoz iurisdictionē eximi pmisissent. Et neqꝫ ibi-
dē visitatiōes quascūqꝫ facerent/nullas pcuratiōes reciperēt/
r penitus nihil auctoritatis inibi sibi reseruassent. Diuina igi-
tur puidētia sanctos p̄ses Robertū r ei⁹ fratres inspirāte r di-
rigēte/cisterciū r vniuersa ei⁹ mēbra in sūma libertate seu exē-
ptione ab ordinariorū subiectionē nata/ r cōtinuata fuerint. Et
cū exēpta dicunt⁹/exēptio nō p̄supponit subiectionē aliquā fuis-
se p̄uā/sed solū p̄seruationē/ne in subiectionē ruerent/ sic suo
mō accipiēdo exēptionē/sicut cū gloriosa virgo Maria a pec-
cati originalis macula quōqꝫ exēpta dicit⁹. Ab illa em̄ totaliter
imunis r p̄seruata semp fuit/qꝫ tota pulchra sine macula/ aut
ruga. Et sup istis principijs fundant⁹ originaliter p̄uilegia p̄ce-
dētia r multa sequētia in q̄b⁹ gradatim plura p̄ouib⁹ addunt⁹.

Quia insup dicta p̄uilegia tā p̄cedentia q̄ plura sequētia
totiens rememorāt ep̄os in b̄ndictionib⁹ abbatū p̄tentari de-
bere.p̄fessione que ab ordinis exordio noscīt instituta/ r aliam
ab eis req̄rere nō possunt/filios ordinis latere nō debet. p̄fes-
sionē hic multū generaliter p deuota quadā p̄testatione reue-
rentie r honoris ipsi ep̄o p abbatē in exhibitione b̄ndictionis
facte accipi. Et qꝫ in aliquib⁹ p̄uilegijs sequētib⁹ dicit⁹/qꝫ ep̄i
debeant esse cōtenti forma p̄fessionis quā cistercij abbas fa-
cit in sua benedictione. Idcirco vt cū p̄sone ordinis p dei gra-
tiam ad illū actum puenient/nō oīno p̄fiteant⁹ fm formā in li-

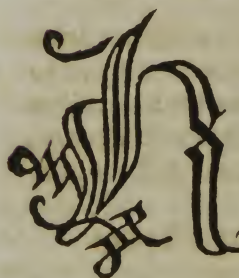
Jo. 11.
his epoz posita/dignū duxim⁹ hic eā quā facere solet abbas
cistercij inferere. Ego. M. abbas cisterciē subiectionē/reuerē-
tiam/z obedientiā a sanctis p̄ribus cōstitutā fm regulā sancti
Benedicti tibi dñe. M. ep̄e/tuisq; successorib⁹ canonice substi-
tuendis/z sc̄e sedi cabiloncū/saluo ordine nostro/ ppetuo me
exhibiturū pmitto. Per hanc clausulā/saluo ordine nostro/q̄
hic vltra libros dñoz epozum addit/sufficiēter moderant⁹ z li-
mitant⁹ termini isti in hac forma p̄fessionis positi/scz subiecti-
onē/reuerentiā/z obedientiā. Sunt em̄ p oīa ab eo tā interio-
ri q̄ exteriori foro exempti/vt patet p ista priuilegia. Probre
ab olim plures deuoti ordinis filij cū missam celebrātes in p̄n-
cipio canonis dicūt p rege nostro/z antistite nostro/cū ordi-
nis patrē cui oēs de ordine subijciunt intelligūt/qui recte oīm
sui ordinis pater z antistes dici pōtest z debet. Porro ad sup
his vitandā multoz episcopoz cauillationē/z pluriū abbatū
simplicitatē/qui munus benedictionis recipiendo ad illa non
multū aduertunt/z ex hoc multi ep̄i auctoritatē z iurisdictionē
sup eos p̄tendere nisi sunt/sicut patet in multis locis germa-
nie/z in diuersis alijs puincijs/ p̄inde voluerunt ordinis pa-
tres/duo sup his remedia a. S. d. nostro Innocētio papa oc-
tauo obtineri. Primū est declaratio amplissima exemptōis or-
dinis in generali z in particulari ab ordinarijs. Scdm vt cister-
cij abbas tanq̄ eoz oīm pater/abbates z abbatissas b̄ndice-
ret/z sic cessant omnes occasiones ordinarioz/ad sibi p̄sonas
z loca ordinis in aliquo subijciendū/q̄ suis in locis ponunt p̄-
scoz exēplo patrū/qui ab exordio vsq; in p̄sens fm occurrētes
ordinis necessitates in diuersis materijs ad sc̄tām sedē recur-
sum habuerūt/sicut ex hui⁹ collecte decursu satis cōstare pōt.

**Priuilegi dñi Donozij pape. iij. Ne de
terrīs ante cōciliū acquisitis/ si alicui eas
ad excolendū cōcesserimus/ z postmodū
ad nos redierint/decimas demus.**

Honorius Ep̄s seru⁹ seruoz dei.
 Dilectis filijs abbati
 bus ⁊ fratrib⁹ cisterciēi ordinis. Salutē et
 aplicā bñdictionē. Cū aliqñ cogēte necessi-
 tate/vel vtilitate pp̄ia req̄rēte/terras v̄sas
 aī generale p̄ciliū acq̄sitas p̄cesseritis alijs
 excolēdas/ne p̄ eo q̄ de possessionib⁹ p̄ idē
 p̄ciliū acq̄sitis decimas soluitis si ad man⁹
 vestras talit̄ p̄cesse redierint/a quoq̄ vexari possitis/ v̄ nullus
 a vobis de h̄mōi terris q̄ ad vos taliter redierint/si eas mani-
 bus pp̄rijs aut sūptibus colitis/occasiōe p̄ciliij memorati/ de-
 cimas exigere vel extorq̄re p̄sumat/auctoritate p̄ntiū inhibe-
 mus. Nulli ḡ oīno holm liceat hāc paginā n̄re inhibitiōis in-
 fringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si q̄s aut̄ hoc attēpta
 re p̄sumpserit indignationē omnipotētis dei ⁊ beatorū Petri
 ⁊ Pauli ap̄loz ei⁹ se nouerit incursturū. Datū Lateran̄. viij. kl.
 Decēbris. Pontificat⁹ nostri Anno nono.

Eiusdē. Ne legati sedis aplice p̄curatōes
 pecuniarias/aut esum carniū a monasteri-
 is nostris extorquere p̄sumant.

Honorius Ep̄s seru⁹ seruoz dei.
 Dilectis filijs vniuer-
 sis abbatib⁹ ⁊ cōuentib⁹ cisterciēi ordinis.
 Salutē ⁊ aplicā bñdictionē. Cū p̄ter paupe-
 rē victū vestriū oīa bona v̄sa hospitalitati ⁊
 alijs p̄ijs opibus officiosissime sint exposita
 satis in hūane alijs auferri videt̄ egenis/q̄c
 quid a vobis violētia vel igenio extorquet̄.
 Nec q̄ dñs manuū v̄saz opibus bñdicēs viaticū pegrinatōis
 vestre q̄to maḡ illud fraterna caritate in vsus paup̄ez distri-
 buit/s̄tō maḡ illud celesti alluuiōe multiplicat/cit̄is dete-
 rioris p̄ditiōis habēdi/ s̄ poti⁹ melioris/cū nō nisi v̄s̄s para-

ris celestis gratie oleū infundat/qđ paupis mulieris deficiēti
bus vasis stetit. Vicer igit largiēte dño monasteria vřa plus
solito tpaliū floreāt vbertate/qi tñ exinde paupib⁹ vberi⁹ sub
ueniē/nos volēti eo vos de spālī gratia fauorabilius pfouere/
quo exinde illi ppēsius cōplacere nos credim⁹/ qui qđ vni ex
minimis suis sit/sibi reputat esse factū/ deuotiōis vře p̄cibus
idlinati auctoritate vobis p̄ntiū indulgem⁹/ ne aplice sedis le
gati pcuratiōes pecuniarias a monasterijs erigere/vel extor
quere p̄sumāt/s cū ad domos vestras accesserint/ sine carniū
esu cibis regularib⁹ sint p̄tēti. Nulli ḡ oino hoīm liceat hāc pa
ginā nře p̄cessionis infringere/vel ei ausu temerario p̄ire. Si
quis autē hoc attemptare p̄sumpserit indignationē oīpoten
tis dei ⁊ beatorū Petri ⁊ Pauli ap̄lorum ei⁹ se nouerit incur
surum. Datum Viterbi. iiii. Noni decembris. Pontificatus
nostri anno quarto.

Similis in forma ab eodē pontifice datur Lateran. v. Id⁹
Junij. Pontificatus sui anno. v.

Eiusdē. Ne sedis aplice legati in nos ex
cōicatiōis/ vel suspen/ aut in monasteria
nostra interdicti sentētiās pmulgent.

Donorius Epus seruus seruorū
dei. Dilectis filijs ab
bati cisterciē ⁊ vniuersis coabbatib⁹ eius
⁊ fratribus sub eodē ordine deo seruientib⁹.
Salutē ⁊ aplicā bñdictionē. Cū ordinis ve
stri generosa plantatio multe religionis et
honestatis flores ⁊ fructus ptulerit/effuso
longe lateq; laudabilis cōuersatiōis odore/
aplice sedis auctoritas/cōsiderās p marthe sollicitudinē pui
dēdū eē Marie q̄eti/vt orāt Marie suffragijs satagēt/ Ahar
the sollicitudo ministerij iuuaret/ne alicui⁹ temeritatis icurs⁹
sc̄re p̄satiōis ociū pturbaret/ordinē ip̄m ⁊ p̄ilegijs ⁊ nōnull

indulgentijs spalis gratie progiatiua munuit. Nos autē q salu-
riferā cōmoda vestra benigno fauore psequimur/trāquillita-
ti vestre libēter pūt possumus puidem?/auctoritate p̄sentii
inhibēti ne legati sedis aplice sine spali mādato nostro/in vos
excōis/vel suspensionis/et in monasteria vestra interdicti sen-
tētias/cōtra ea q vobis sunt ab aplica sede p̄cessa pmulgent.
Nulli q oino hoīm liceat hanc paginā nostre inhibitōis infrin-
gere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si q̄s autē hoc attēptare p̄-
sumpserit indignationē omnipotentis dei/et beatorū Petri et
Pauli aploz eius se nouerit incurfurū. Datum Viterbij. iij.
Non decembris. Pontificat⁹ nostri anno. iij.

Eiusdē. De generale caplm pōt dispēsare
cū irregularib⁹ ordinis nostri.

Donorius Epus seruus seruoz
dei. Dilectis filijs ab-
batib⁹ in generali caplo cisterciē cōstitutū.
Salutē et aplicā benedictionē. Volētes reli-
gioni vestre quātū cū deo possumus/aplici
faucis gratiā exhibere/quattuor p̄mis or-
dinis vestri abbatib⁹ dispēsandi cū irregu-
larib⁹ ordinis vestri ptātē meminim⁹ cōcessisse. Quia dō magi
expedire pponit vt prās hmoi vfo gnāli caplo pferat/nos cō-
cessionē sup hoc factā pfatis abbatib⁹ reuocātes/dispensandi
cū irregularib⁹ ordinis vři/put fm deū et ecclasticā honestatē
videritis expedire vobis dūtaxat in ipso gnāli caplo pgregatū
auctoritate p̄ntiū liberā pcedimus facultatē/nisi forsan aliq ex
tali cā irregularitatis vitiū icurrisent/qd̄ eoz dispēsatio meri-
to esset sedi aplice reseruāda. Nulli q oino hoīm liceat hāc pa-
ginā nre p̄cessiōis infringere/vel ei ausu temerario p̄ire. Si q̄s
autē hoc attēptare p̄sumpserit indignationē omnipotētis dei
et beatoz Petri et Pauli aploz eius se nouerit incurfurū. Da-
tum Lateran. Idus Nouēbris. Pontificat⁹ nři anno. ij.

Eiusdē. Ne demus decimas de possessio-
nibus habitis ante cōciliū/nec de nouali-
bus siue ante siue post idē conciliū acqui-
sitis/que pprijs manib⁹ aut sumptib⁹ ex-
colimus/nec de ortis/virgultis/et piscati-
onibus nostris/ac de nostrorū animalī-
um nutrimentis.

Innorius ^{Ep̄s seruus seruorum}
dei. Venerabilib⁹ fra-
tribus archiep̄is et ep̄is/et dilectis filijs Ab-
batib⁹/priorib⁹/decanis/archidiaconis/of-
ficialib⁹/et alijs ecclesiarū p̄lati ad quos lit-
tere iste puenierint. Salutē et aplicā benedi-
ctionē. Cū abbates cisterciē ordinis tēpo-
re conciliū generalis ad cōmonitionē felicis
memorie Innocētij pape p̄decessoris nostri statuerint/ vt de
cetero fratres ipsi ordinis ne occasione p̄uilegiōrū suorū ec-
clesie vlti⁹ grauarent/ de alienis terris et ab eo tēpore acqui-
rendis/ si eas pprijs manib⁹ aut sumptib⁹ colerēt/ decimas p-
soluerēt ecclesijs/ quib⁹ ratione p̄dioꝝ antea soluebant/ nisi cū
eisdē ecclesijs aliter ducerent cōponendū. Idē p̄decessor no-
ster/ q̄ sperabat vt ecclesiarū p̄lati p̄niores et efficaciores exi-
sterent ad exhibendū eis de suis malefactorib⁹ iusticie cōple-
mentū/ et eorū p̄uilegia diligēt⁹ et p̄fectius obseruarēt/ statu-
tū huiusmodi ratū habēs/ et gratū hoc ip̄m ad alios regulares
qui gaudent similib⁹ p̄uilegijs extendi voluit et mādauit. Sz
q̄ dolentes referim⁹ incōtrariū res est versa/ q̄ sicut ex incul-
tata querela abbatū ipsi ordinis frequēter audiui⁹ nōnulli
ecclesiarū p̄lati et alij clerici eorū p̄uilegia temere cōtemnētes
et cōtendētes maliciose ip̄soꝝ puertere intellectū/ eos multipli-
citer inquietant. Nā cū sit ip̄s indultū vt de noualib⁹ que p-
pprijs manib⁹ aut sumptib⁹ excolūt/ siue de ortis virgultis/ et

piscationib⁹ suis/vel de suor⁹ alialiū nutrimētis/nullus ab eis
decimas exigere vel extorquere psumat/quidā puerſo intelle-
ctu cōficto/dicētes q nō possunt nec debēt intelligi/nisi de his
que sunt ante dictū cōciliū acquisita/ipsos sup his multiplici
exactione fatigant. Nos igif eor⁹ quieti paterna sollicitudine
puidere volētes vniuersitati vſe p aplica scripta mandamus/
quaten⁹ abbates ⁊ fratres eiusdē ordinis a pſtatione decima-
rū/tā de possessionib⁹ habitis ante cōciliū memoratū ⁊ de no-
ualib⁹ siue ante siue post idē cōciliū acquisitis/q pprijs māhi-
bus ac sumptib⁹ excolūt/q de ortis/virgultis/piscationib⁹ su-
is/ac de suor⁹ alialiū nutrimētis singuli vſm oino seruetl imu-
nes. Datū Lateranⁱ. v. Id⁹ Nouēbris. Pontificat⁹ nſi anno. ix

Prinilegiū dñi Gregorij pape. ix. Ne pn-
cipes aut nobiles/seu ecclesiāz plati occa-
sione iurispatronat⁹ aduocatie seu custo-
die/quā in monasterijs vel domib⁹ nſis
habere pponūt/bladū/vinū/euectiones/
aialia/aut res alias/pedificatiōe seu mu-
nitiōe castrozū ⁊ villarū/seu p tyrocinijs/
torneamētis/aut alijs vsib⁹ suis a nobis
erigant/seu nos tallijs vel exactiōib⁹ gra-
uent/seu carnes in monasterijs comedāt/
⁊ ne mulieres in domos nostras intrēt.

 Gregorius Ep̄s seruus seruor⁹
dei. Dilecti filijs ab-
bati cisterci⁹ ⁊ vniuersis coabbatib⁹ eius ci-
sterciē ordinis. Salutē ⁊ aplicā benedicti-
onem. Quia refrigescēte caritate multozū
adeo iniquitas abūdauit/ vt quozūdā suc-

censa velut ignis impietas cōtra ecclesias ⁊ psonas ecclesiasti-
 cas tanto validius inflammetur/ quāto rariores qui eas tueantur
 cōtra prauorū incursus inuenit obiectores/ nos quib⁹ ipsarū
 cura ⁊ sollicitudo incumbit/ ibi fortius insurgere cogimur/ vbi
 psecutorum immanitas periculosius exardescit. Sicut enī no-
 bis ex parte vestra grauis est oblata querela/ nōnulli princi-
 pes ac nobiles occasione iurispatronat⁹ aduocatie/ seu custo-
 die/ quā in monasterijs/ grangijs/ cellarijs/ vel domibus ve-
 stris se habere pponūt/ ac interdū etiā p sue libito volūtatis
 ⁊ quidā ecclesiarū p̄lati/ a quibus deberetis nō grauamen sed
 solamē potius expectare/ bladū/ vinū/ euectiones/ animalia/ ⁊
 res alias p edificatione ac munitione castroz ⁊ villarū/ necnō
 p tyrocinij/ torneamētis/ expeditionib⁹ ⁊ alijs vsib⁹ eorū dē
 a vobis exigunt ⁊ extorquēt/ al⁹ vos tallijs ⁊ exactōib⁹ inde-
 bitis multipliciter aggrauādo. Præterea quidā ex ipsis ⁊ alijs
 carnes comedere in vestris domibus/ ac mulieres etiā easdem
 domos ingredi cōtra instituta vestri ordinis nō verent⁹/ ppter
 quod ⁊ quies monastici ordinis pturbat⁹ ⁊ graue cōmissis vo-
 bis monasterijs iminet detrimentū. Quare nobis humiliter
 supplicastis/ vt sup his paterna puidere sollicitudine dignare-
 mur. Nos igit⁹ ⁊ vestre puidere quieti/ ⁊ molestantiū malicijs
 obuiare volentes/ auctoritate p̄sentij districti⁹ inhibemus/ ne
 quis a vobis p̄missa exigere vel extorquere/ aut in vestris do-
 mibus vti carnibus/ seu mulier aliqua eas intrare p̄sumat cō-
 tra ordinis instituta. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc pa-
 ginam nostre inhibitionis infringere/ vel ei ausu temerario cō-
 traire. Si quis autē hoc attēptare p̄sumpserit indignationem
 omnipotentis dei/ ⁊ beatorū Petri ⁊ Pauli apostolorū eius se
 nouerit incursturū. Datum Lateran. x. kl. Februarij. Pontifi-
 catus nostri Anno septimo.

Ad idem in forma Innocētijs papa quartus.

Eiusdē. Quod nullus episcopus vel alia persona electiones abbatū ordinis impediatur/aut de remouēdo seu deponēdo aliquo eorū se intromittat. Quod sicut licet abbatibus recipere munus bēdictiōis ab alio episcopo quā ab ordinario si cū hūilitate requisitus id impedere renuerit Ita nulli eorū licet de modo electionis inquirere/aut personas electas de vita/de litteratura/aut moribus examinare/seu electiones cōfirmare. Quod capitulis episcoporum electos nostros sibi p̄sentari requirere/aut aliquo modo eos approbare nō licet. Quod archidiaconi auctoritatē installandi dictos electos sibi vendicare non possunt. Et quod p̄textu bēdictiōis huiusmodi nihil penitus exigatur.

Gregorius Episcopus seruus seruorum dei. Dilecti filiis abbati cistercijs/et vniuersis coabbatibus eius cisterciensium ordinis. Salutē et aplicā bēdictiōnē. Ex parte vestra nobis est oblata querela quod cū auctoritate aplicā sit inhibitiū/ne ullus episcopus/vel quelibet alia persona regulārē electionē abbatis ordinis vestri impediatur/aut de instituēdo vel remouēdo eo qui p̄ tēpore fuerit/cōtra instituta cisterciensium ordinis se aliquatenus intromittat/ac vobis a sede aplicā sit idultū vt si archiepiscopi vel episcopi in quorū diocesibus domus vestre sunt

date sunt/cū hūilitate ac deuotione debita requisiti substitue-
 ros abbates bñdicere forte renuerint/liceat eisde abbatib⁹ ab
 alio epo pape/ q̄ a suo fuerint idebite denegata/qdā archiepi
 ⁊ epi cum in vestris monasterijs in abbates aliqui eligunt/de
 modo electiōis inquirere/ ⁊ examinare psonas de vita/littera-
 tura/et morib⁹/et electionē cōfirmare pdictā p viribus elabo-
 rant/capitula quoq; ipso ⁊ eosdē sibi p̄sentari querūt electos/
 ⁊ approbādi eos vsurpare sibi nitunt̄ temere p̄tatem/Archidi-
 aconi etiam installandi electos ipsos vendicare sibi ius iniu-
 riose cōtendunt/contra indulta sedis aplice p̄sumptione non
 modica veniēti. Volētes itaq; quieti vestre cōsulere/ac vestris
 grauaminib⁹ in hac parte paterna sollicitudine puidere/ne ta-
 lia p̄sumant de cetero/ ⁊ ne ab instituēdis vel institutis abba-
 tibus bñdictiōis p̄textu aliquid penur⁹ exigat/auctoritate pre-
 sentiū district⁹ inhibemus/eadē auctoritate nihilomin⁹ de-
 cemētes/vt si cōtra p̄dictā inhibitionē nostrā a quoq; fuerit p
 pria temeritate p̄sumptū/sit irritū ⁊ inane. Et si aliquę senten-
 tie late fuerint/nullū robur obtineāt firmitatē. Nulli ergo om-
 nino hoīm liceat hanc paginā nostre inhibitionis ⁊ cōcessionis
 infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc at-
 temptare p̄sumpserit indignationē omnipotētis dei ⁊ beatorū
 Petri ⁊ Pauli apolorum eius se nouerit incursum. Datū La-
 teran. x. kl. Februarij. Pontificat⁹ nostri Anno. vij.

Eiusdē. Q̄ nō possumus cōueniri p litte-
 ras aplicas/que de ordine nostro non fe-
 cerint mentionem.

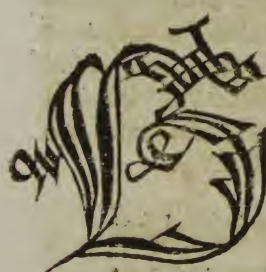

Gregorius Ep̄s seruus seruorū
 dei. Dilecti filijs ab-
 bati cisterciē ⁊ vniuersis abbatib⁹ ⁊ mona-
 chis cisterciē ordinis. Salutē ⁊ aplicā be-
 nedictionē. Cū cisterciē ordinis titulus p
 dei gratiā adeo sit insignis q̄ vix credat ab

nota

his qui p[ro]tra vos litteras impetrat sine malicia obtineri nos et
illo[rum] fraudib[us] obuiare/ac innocentia[m] v[est]ram volem[us] favorabili
ter co[n]s[u]uere/auctoritate vobis p[re]sentiu[m] indulgem[us] vt nequea
tis p[er] litteras ap[osto]licas co[n]ueniri que de cisterciensi ordine no[n] fece
rint me[n]tione[m]. Nulli ergo o[mn]ino ho[m]i[nu]m liceat hanc paginam nostre co
cessio[n]is infringere/vel ei ausu temerario co[n]traire. Si q[ui]s aut[em]
hoc attemptare p[re]sumpserit/indignatione[m] omnipotentis dei/ac
beato[rum] Petri et Pauli ap[osto]lo[rum] eius se noverit incursum. Datu[m]
Lateran[um]. iij. Idus Januarij. Pontificat[us] nostri Anno primo.

Eiusde[m]. Quia abbates possunt co[m]mittere p[ro]
poribus suis vices suas absoluendi in eor[um]
absentia monachos et co[n]uersos ab exc[om]m[un]i
catione de iniectio[n]e manu[um] violentaru[m]
in seip[s]os.

Gregorius Ep[iscopu]s seruus seruoru[m]
dei. Dilecti filijs ab
bati cisterci[ensis] et vniuersis coabbatib[us] suis ci
sterciensi ordinis. Salutem et ap[osto]licam b[e]n[e]dictio
ne[m]. Cu[m] monachos et co[n]uersos monasterio[rum]
vestro[rum] ab exc[om]m[un]icatione qua[m] iniectio man[uum]
violenta inuicem in seip[s]os frequenter incur
runt/ex officio v[ost]ro absoluere valeatis/aucto
ritate vobis p[re]sentiu[m] indulgem[us] vt absoluendi eos ab exc[om]m[un]i
catione h[uius]mo[di] p[ro]p[ri]is v[est]ris cu[m] vos abesse p[er]tinerit possitis com
mittere vices v[est]ras. Nulli ergo o[mn]ino ho[m]i[nu]m liceat hanc paginam n[ost]re
co[n]cessio[n]is infringere/vel ei ausu temerario p[re]traire. Si q[ui]s aut[em]
hoc atte[m]ptare p[re]sumpserit indignatione[m] o[mn]ipotentis dei et beato[rum]
Petri et Pauli ap[osto]lo[rum] eius se noverit incursum. Datu[m] Lateran[um]
x. kl. Febr[uarij]. Pontificat[us] nostri Anno septimo.

Ad idem in forma Innocentius papa quartus.

Præuilegi dñi Innocēti pape. iiii. Qd nō
possum⁹ vocari p ordinarior/ vel alios
quosq iudices ad synodos/ vel forēses
conuentus seu placita aut capla/ vel forū pe-
nitētiāle/ etiā rōne delicti/ sed solū p fide.

Innocentius Ep̄s seru⁹ seruorū dei.

Dilectis filiis abbati
cisterciē/ eiusq coabbatib⁹ et cōuentib⁹ vniuersis ci-
sterciē ordinis. Salutē et aplicā benedictionē. Cū
a nobis peti⁹ qd iustū est/ et honestū/ tā vigor equi-
tatis/ q̄ ordo exigit rationis/ vt id p sollicitudinē
officij nostri ad debitū pducatur effectū. Ex parte siq̄
q̄d vestra fuit ppositū coram nobis/ qd licet ordini
vestro p pūilegia sedis aplice sit indultum/ vt nullus ep̄s seu
alia psona ad synodos vel forenses cōuentus/ nisi p fide vos
ire cōpellat/ aut in vos vel monasteria/ seu etiā psonas dicti
ordinis/ excōis/ suspēssionis/ aut interdicti sentētiās p mulga-
re psumat/ q̄ si p mulgate fuerint/ tāq̄ cōtra sedis aplice indul-
tā plate decernunt p eadē pūilegia irritē ac inanes. Nihil o-
min⁹ tñ pleriq̄ p̄lati et iudices ordinarij/ et alij ecclesiarij recto-
res eadē pūilegia quib⁹ muniti estis euacuare supsticiosas ad-
inūctiōib⁹ moliētes/ asserunt vos p quīs offensa ratione de-
licti existere fori sui/ sicq̄ vocantes vos ad placita capitula/ et
penitētiāle forum sicut alios clericos seculares/ vos super hoc
multiplici vexatione fatigant/ q̄q̄ excessus vestri tam p gene-
rale q̄ etiā quotidiana capitula que fiunt in singulis monaste-
rijs vestri ordinis/ pgrua penitētiā puniant. Quare nobis hu-
militer supplicastis/ vt p̄sumptionē taliū cohibere paterna sol-
licitudine curaremus. Nos igit attendē q̄ et si ex suscepti cu-
ra regiminis de vniuersis sancte m̄tris ecclīe filiis/ curā et solli-
citudinē gerere teneamur/ de illis tñ sp̄ali⁹ cogitare nos cōue-
nit q̄ postpositis vanitatib⁹ sc̄i iugem sp̄edūt dño famulatū/

ac volentes quieti vestre sup pmissis paterna impoſterū ſolli-
citudine puidere/ut nullus vos/seu monaſteriorū veſtroꝝ
pſonas/ad ſynodos vel forenſes cōuentus/nifi p fide dūtax-
at/vel huiusmodi placita/seu capitula/vel forū penitentiale/
absqꝫ mandato ſedis aplice speciali/euocare/etiā delicti ratio-
ne pſumat/maxime cū vos filij abbates punire excessus quos
libet fm statuta veſtri ordinis parati ſitis/auctoritate pſentiū
diſtrictius inhibem⁹/Decernētes eadē auctoritate/ ſentētiās
ſi quas hac occasione p pſumptionē cuiuspiā pmulgarī conti-
gerit irritas ⁊ inanes. Saluo in omnib⁹ aplice ſedis mādato.
Nulli ergo oīno hoīm liceat hanc paginā noſtre inhibitiōis in-
fringere/vel ei auſu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attēp-
tare pſumpſerit/indignationē omnipotētis dei ⁊ beatoꝝ Pe-
tri ⁊ Pauli aploꝝ eius ſe nouerit incurſurū. Datū Lugduū.
iij/kl. Añ aij. Pontificatus noſtri anno. ij.

Ad idem in forma Alexander papa quartus.

Eiusdē. Ne quis in familiares/ſeruiētes/
ac bñfactores noſtros/seu i eos qui mo-
lunt in molēdinis noſtris/vel coquūt in
furnis noſtris/seu alīs nobis cōicant ex-
cōicationis ſentētiās pmulget.

Innocentius Ep̄s ſeru⁹ ſeruo-
rū dei. Dilectis fi-
lijs abbati ciſtercij eiusqꝫ coabbatib⁹ ⁊ cōuen-
tibus vniuerſis ciſterciē ordinis. Salutem ⁊
aplicā benedictionē. Lū a nobis petitur quod
iuſtū eſt ⁊ honeſtū/tā vigor equitatis qꝫ ordo
exigit rationis/ut id p ſollicitudinē officiij no-
ſtri ad debitū pducatur effectū. Ex parte ſiquidē
veſtra fuit ppoſitū corā nobis/qꝫ nōnulli eccleſiarū plati ve-

stris libertatib⁹ inuidētes/cū eis nō liceat ex aplice sedis idul-
to in vos excōis vel interdicti snias pmulgare/in familiares/
fuiētes/et bñfactores/ac illos q̄ molūt in molēdinis/vl coquūt
in furnis vris/q̄q̄ vendēdo seu emēdo/vel alias vobis cōicāt
snias pferūt memoratas/sicq̄ nō vim et ptatē pūilegioz ve-
stroz sed sola verba seruātes/vos quodāmō excōicant/dū vo-
bis alios cōicare nō sinunt/et ex hoc iudicari videmini iudicio
iudeoz/et qui vobis cōicant in p̄dictis/illud euenit incōueni-
ens qđ maiorē excōicationē incurrāt/q̄ excōicatis cōicādo fu-
erāt incurfuri. Quare nobis huili⁹ supplicastis vt puidere q̄eti
vestre sup hoc paterna sollicitudine curarem⁹. Nos igit⁹ vestri
supplicatiōib⁹ inclinati/ne q̄s p̄dictoz bñmōi snias in fraudē p-
uilegioz aplice sedis de cetero pmulgare p̄sumat/auctoritate
p̄firiū inhibem⁹. Decernētes eas si p̄ p̄sūptionē cuiuspiā talit⁹
pmulgari cōtigerit irritas et inanes. Nulli gōino hoīm liceat
hāc paginā nre inhibitiōis infringere/vel ei ausu temerario p̄-
ire. Si q̄s aut⁹ hoc attēptare p̄sūpserit/indignationē oipotētis
dei/et bñoz Petri et Pauli aploz ei⁹ se nouerit incurfurū. Da-
tum Lugduñ. iiii. kl. Maij. Pōnificat⁹ nri Anno. ij.
Similem in eadē forma concedit Urbanus papa iiii.

Eiusdē. Clara ordīs cōmēdatio/et ob hoc
decernit. Q̄ visitatōes ordīs p̄ solos ab-
bates vel monachos ordīs nri et nō p̄ ali-
quos alios fieri debēt/cū nōnlli alij ordīs
iā p̄ p̄sonas isti⁹ ordīs fuerit reformati.

Innocentius Ep̄s seru⁹ seruo-
rū dei. Dilectis fi-
lijs abbati cistercijs/eiusq̄ coabbatib⁹ et cōuen-
tib⁹ vniuersis cistercijs ordinis. Salutē et apli-
cā bñdictionē. Thesauo virtutū/sic p̄clara ve-
stra religio suū sp̄ astrinxit affectū/qđ habetur
c 3

et in conspectu regis eterni placita / et in oculis hominum gratiosa.
Ipsa quidam ut columba mitis et humilis / et electa domini specialis /
pulchra per totum aspiciatur / omnem a se rugam enormitatis abiciens /
et maculam deformitatis excludens / vigilatibus illis qui pater-
ne sollicitudinis in ea gerunt officium / quod ibidem nulle possint viti-
orum spine succrescere / sed ipsa florum honoris et fructuum honesta-
tis imarcessibili polleat ubertate / propter hunc etiam sancte ope-
rationis effectum / nunquam ordo vester officio aliene visitationis vel
correctionis indiguit / sed de ipso aliquibus alijs reformationis
beneficium ex providentia sedis apostolice iam pervenit. Cum itaque nos
qui ex hominum virtuosis actibus spiritu in domino exultamus / clares
agnoscamus indicibus / dictum ordinem esse alijs recte vite speculum / et
salutifere conversationis exemplum / quod ipse sicut olim sic et impos-
sibile ab eiusdem dumtaxat abbatibus ac monachis idoneis /
quos vos filii abbates / ad hoc pervideritis deputandos / et a nul-
lo alio visitari possit / aut corrigi auctoritate presentium duximus
statuendum. Eadem auctoritate nihilominus decernentes / ut si
aliquid contra statutum huiusmodi a quoquam propria extiterit te-
meritate presumptum / sit irritum et inane. Et si forte aliquae senten-
tie in vos occasione huiusmodi plate fuerint / nullum robur ob-
tineant firmitatis. Mandato sedis apostolice semper salvo. Nulli
ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre constitutionis
infringere / vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc at-
temptare presumpserit / indignationem omnipotentis dei / ac bea-
torum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Da-
tum Lugduni. vij. Nonas Maii. Pontificatus nostri Anno. ij.

Similem bullam et in eadem forma concessit Urbanus papa. iij.

Eiusdem. Quod in parrochijs in quibus ve-
teres decime nobis sunt concessae pro portione
qua veteres nos contingunt / etiam decimas
de novalibus percipere valeamus.

Innocentius Ep̄s seru⁹ seruoz dei.
 Dilectis filijs abbati
 cistercij/eiusq; coabbatib⁹ ⁊ cōuentib⁹ vniuersis ci
 stercei⁹ ordinis. Salutē ⁊ aplicā benedictionē: In
 stis petentiū desiderijs dignū est nos facili p̄bere
 cōsensum/⁊ vota que a rōnis tramite nō discordāt/
 effectu psequēte cōplere. Eapropter dilecti in dño
 filij/vestris iustis p̄cibus inclinati auctoritate vo
 bis p̄sentiū indulgem⁹/ut in parrochijs illis i quib⁹ vobis ve
 teres decime sunt p̄cesse/noualiū quoq; de q̄bos aliq; hacte
 nus nō p̄cepit p̄ portioē q̄ veteres vos p̄tingūt p̄cipere valea
 tis. Nulli ḡ oīno hoīm liceat hanc paginā n̄re p̄cessiōis infrin
 gere/vel ei ausu temerario p̄traire. Si quis aut̄ hoc attēptare
 p̄sumpserit/indignationē oīpotētis dei/⁊ btōz Petri ⁊ Pau
 li ap̄lorum eius se nouerit incurfurū. Datū Lugdun̄. iij. Non
 aīj. Pōtificat⁹ nostri Anno. vi.

Ad idem in forma Alexander quartus.

Ad idem in forma Urbanus quartus.

Ad idem in forma Bonifatius octauus.

Eiusdē. Q̄ moniales ordinis n̄ri nulli cō
 fiteri possunt/nisi suo patri abbati vel ei⁹
 commisso.

Innocentius Ep̄s seru⁹ seruo
 rū dei. Dilectis fi
 lijs abbati cistercij/ ⁊ coabbatib⁹ ei⁹ cistercei⁹
 ordinis. Salutē ⁊ aplicā benedictionē. Peti
 tio vestra nobis exhibita cōtinebat/ q̄ cū cor
 rectio excessuū/tā monachoz q̄ monialiū ve
 stri ordinis ad patresabbates fm̄ statuta dicti
 ordinis/cōfirmata p̄ sedē aplicam p̄tinere no
 kat/⁊ in gnāli caplo cistercei⁹ deliberatione p̄uida sit statutū

vt moniales incorpate ipsi ordini/ nulli alij pſteant/ niſi pſi ab
bati ſolūmō/ vel cui dict⁹ abbas i hoc cōmiserit vices ſuas/ nō
nulli religioſi ⁊ etiā ſeculares/ nō abſq̃ pſūptōe dānabili ſalcē
in alienā meſſem mitteſi/ p̄dictarū monialiū pſſiones audire
ac ipas de facto abſoluere non verent/ ppter qđ correctio vſa
ptēniſ/ ipeq̃ moniales regularē effugiūt diſciplinā/ in ſalutis
alarū ſuarū diſpendiū/ ⁊ pſati ordinis iniuriā ⁊ ptēptū. Qua
re fuit ex pte vſa nobis hūilit ſupplicatū/ vt ſup hoc pgruū ad
hibere remediū dignaremur. Nos igiſ ſtatuta vſi ordinis cu
pieſi illibata ſeruari/ ⁊ aſarū pſectui puidere/ ne id d cetero ſtat
abſq̃ ſpāli mādato p̄dicte ſedis faciēte plenā d ſtatuti pſirma
tiōe ac inhibitiōe dñmōi mētiōē/ auctoritate pſitiū diſtrictius
inhibemus. Nulli g̃ oīno hoīm liceat hanc paginā nſe inhibi
tionis infringere/ vel ei auſu temerario cōtraire. Si quis autē
hoc attēptare pſūpſerit/ indignationē oīpotētis dei/ ⁊ beatorū
Petri ⁊ Pauli aploꝝ ei⁹ ſe nōuerit incurſurū. Datū Lugduſi
v. kl. Maij. Pontificat⁹ noſtri Anno. vj.

Idē. Declarat ſūmus pōtifex decretalē p
eū cōtra exēptos cōfectā/ qua ſtatuit vt ex
empti q̃taciūq̃ gaudeant libertate nihilo
min⁹ rōne delicti ſeu p̄tract⁹/ aut rei de q̃
p̄tra ipos agiſ poſſint corā ordinariis cō
ueniri/ nullū ordinis libertatib⁹ ⁊ imuni
tatibus p̄iudiciū affert.

Innocentius Ep̄s ſeruus ſeruoꝝ
dei. Dilecti filijs ab
bati cistercij/ eiusq̃ coabbatib⁹ ⁊ puentib⁹ vni
uerſis cisterciēſi ordinis. Salutē ⁊ apſicam be
nedictionē. Cū nup duxerim⁹ ſtatueñdū/ vt ex
empti q̃taciūq̃ gaudeāt libertate. Nihilomī

nus tñ ratione delicti/seu cōtractus/aut rei de qua contra ip-
 sos agi rite possint corā locor ordinarijs pueniri/et illi quo ad
 hec suā in ipos iurisdictionē/put ius exigit exercere/vos dubi-
 tantes ne p cōstitutionē hmoi libertatib⁹ et imunitatib⁹ vobis
 et ordini vestro p priuilegia et indulgētijs ab aplica sede pces-
 sis/piudicari valeat/nobis hūiliter supplicastis/vt puidere su-
 per hoc idēnitati vestre paterna sollicitudine curarem⁹. Quia
 vero eiusdē ordinis sacra religio sic vos apud nos dignos fa-
 uore cōstituit/vt nobis votiuū existat/vos ab oībus p que vo-
 bis possent puenire dispēdia/imunes libenti aīo pseruare/au-
 thoritate vobis p̄sentū indulgētiā/vt occasione cōstitutionis
 hmoi nullū eisdē libertatib⁹ ac imunitatib⁹ imposterū piudici-
 um generet. Nulli gōino hoīm liceat hanc paginā nōstre con-
 cessionis infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si q̄s autē
 hoc attemptare p̄sumpserit/indignationē omnipotētis dei/et
 beatorū Petri et Pauli aploz eius se nouerit incursum. Datū
 Lugdun. iij. Non. Maij. Pontificat⁹ nostri Anno. viij.

nota.

Eiusdē. Q̄ liceat abbatibus moniales re-
 belles ac supbas si tales fuerint i ordine
 discidere ab ordinis vnitare/priuegijs et
 indulgētijs ordinis ppetuo carituras.

Innocentius Ep̄s seru⁹ seruoꝝ dei.
 Dilectis filijs abbati
 cistercijs/eiusq; coabbatib⁹ vniuersis cisterciēsi ordi-
 nis. Salutē et aplicā bñdictionē. Sic ordinis vestri
 fraglātia nos delectat/vt libenter illa vobis et libe-
 raliter cōcedam⁹/que fruct⁹ dulcedinis et flores sua-
 uitatis vobis pferant et odoris. Lū igit sicut nobis
 exponere curauistis nōnulle vestri ordinis monia-
 les/ad supbiā et rebellionē affirmato calcaneo/suadēte p̄ditio-
 nis actore/obediētie ruptis habenis/p campū discurrāt lasci-

ne ac pprie volūtatis reiecta modestia monachali in suarum
dispendium animarū/et infamiā et scandalū ordinis memorā-
ti. Nos volentes morbo huiusmodi cōgruū remediū medicamī
ne subueniri/psentiū vobis auctoritate cōcedimus/ vt liceat
vobis moniales huiusmodi si quas tales de cetero in corpore
vestri ordinis cōtigerit reperiri/ rescindere a vestri ordinis vni-
tate/ ne mēbra forsan inficiāt saniora/ priuilegiōrū et indulgen-
tiarū p̄dicto ordini cōcessarū cōmodis ppetuo carituras. Nulli
ergo oīno hoīm liceat hanc paginā nostre cōcessionis infrin-
gere/ vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attēpta-
re p̄sumpserit indignationē omnipotentis dei/ et beatorū Petri et
Pauli ap̄loz eius se noverit incurfurū. Datū Mediolanēsi;
Idus Augusti. Pontificat⁹ nostri Anno. ix.

Eiusdē. Quia monachi nostri ad ordines p-
mouendi nō tenent ad examen per ep̄os/
vel eorū officarios/ nisi in eis esset noto-
rium crimē/ vel enorme corporis vitiū.

Innocentius Ep̄s seruus seruoꝝ
dei. Dilecti filijs ab-
bati cistercij/eiusq; coabbatib⁹ et conuentibus
vniuersis cisterciē ordinis. Salutē et aplicam
benedictionē. Aderitis vestre religionis indu-
cimur/ vt fauoris benigni gratia vos iugiter
psequamur/ sed in his p̄cipue quē noscunt ad
cultum diuini noīs p̄tinere. Cum itaq; sicut le-
cta corā nobis vniuersitatis v̄re petitio p̄tinebat/ monachi or-
dinis v̄ri ab institutōe ipsi⁹ soliti sint a p̄latis eccl̄iaz sine aliq̄
examinationē ad ordines p̄moueri/ nos deuotiōis v̄re p̄cibus
inclinati/ vt hoc ip̄m circa monachos eiusdē ordis/ eis dūtax-
at exceptis/ in quib⁹ fuerit notoriū crimē/ vel enorme corporis
vitiū/ a p̄latis eisdē ppetuis tēporibus obseruetur/ auctorita-
te p̄sentium duximus statuendū. Nulli ergo oīno hoīm liceat

banc paginā nostre cōstitutiōis infringere/vel ei ausu temera-
rio cōtraire. Si q̄s autē hoc attēptare p̄sūpserit/indignationē
oīpotētis dei/et brōz Petri et Pauli ap̄loz eius se nouerit in-
cursurū. Datum Lugdusi. xv. kl. Septembris. Pontificatus
nostri Anno quarto.

Priuilegi dñi Alexāndri pape quarti. **Q**
abbates possunt pcedere contra capella
nos conuersos monialium p̄fessos/si ad
seculum vel ad alios ordines transierint
velut contra alios apostatas.

Alexander Ep̄us seruus seruorum
dei. Dilectis filiis abba-
ti cisterci/ eius q̄ coabbatibus cisterciē ordi-
nis vniuersis. Salutē et aplicam b̄ndictionē.
Ex p̄teyfa nobis extitit intimatū q̄ nōnulli ca-
pellani et p̄uersi monialiū ordinis vfi p̄ p̄fes-
sionē in ordine ip̄o factā retro respiciētes/inter
dū ad seculū et alias ad alios ordines se trāsser-
re p̄pria temeritate p̄sumūt/in aīaz suarū periculū et scanda-
lū aliorū/volentes igit̄ et honori eiusdē ordinis et ip̄soz saluti
paterna diligētia puidere/vt cōtra tales velut p̄tra alios apo-
statas dicti ordinis fm̄ statuta vestra et indulgētiās vobis ab
ap̄lica sede p̄cessas/possitis pcedere auctoritate vobis p̄sentī
nū indulgem⁹. Nulli ḡ oīno hoīm liceat hanc paginā n̄re con-
cessionis infringere/vel ei ausu temerario p̄traire. Si q̄s autē
hoc attēptare p̄sūpserit/indignationē oīpotētis dei/et be-
atorū Petri et Pauli ap̄loz eius se nouerit incursurū. Datum
Neapoli. ij. Non. Martij. Pontificatus n̄ri Anno primo.

Eiusdē. **Q**abbates possunt cōmittere vi-
ces suas discretis et litteratis p̄sonis or-

dinis sacerdotibus/ ipsis absentib⁹ ab-
soluendi monachos et religiosas perso-
nas sibi subiectas ab excommunicatione
quam p violenta iniectiōe manuum in
seipso incurrūt.

Alexander Epus seruus seruorum
dei. Dilectis filiis abba-
ti cisterci/ eiusq; coabbatibus vniuersis cister-
ciensi ordinis. Salutē et aplicā bñdictionē. Cū
sicut ex parte vestra fuit ppositū coram nobis
q monachos vestros et religiosas psonas vo-
bis subiectas/ ab excoicatione quā p violen-
ta iniectiōe manuum in seipso incurrūt/ absol-
uere valeatis/ ac priorib⁹ vestris sup hoc cōmittere vices ve-
stras vobis a sede apostolica sit indultū/ et sepe contingat pro-
pter vestram et priorū ipsoꝝ absentia illos qui huiusmodi sen-
tentiam incidūt diucius in ipsa nō sine animarū suarū pericu-
lo remanere. Nos vestris in hac parte supplicationib⁹ inclina-
ti/ q sup his vices ipsas etiā alijs discretis et litteratis vestri or-
dinis sacerdotib⁹/ absentibus vobis/ cōmittere put expedire
videritis valeatis/ vobis auctoritate p̄sentiū plenā cōcedim⁹
facultatem. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginam no-
stre cōcessionis infringere/ vel ei ausu temerario contraire. Si
quis autē hoc attemptare p̄sumpserit/ indignationē omnipo-
tentis dei/ et beatorū Petri et Pauli apostolorū eius se nouerit
incursum. Datum Neapoli. kl. Februarij. Pontificatus no-
stri Anno primo.

Laueāt abbates/ cum sunt aut esse possunt in monasterijs
suis abuti cōmittere vices suas in audiendis confessionibus
semel in anno/ in absolutione a multis casibus/ quia pontifex
iste dicit absentibus vobis.

Eiusdem. Quia in grangiis et locis nostris
que adeo ab ecclesijs parrochialibus di-
stant/ut comode illuc per audiendis diui-
nis officijs transire non valeamus/possi-
mus diuina celebrare officia sine iuris pre-
iudicio alieni/et quod parrochiani non intresint

Alexander Epus seruus seruorum
dei. Dilectis filiis abba-
ti cistercij/eiusque coabbatibus et conuentibus uni-
uersis cisterciensi ordinis. Salutem et apostolicam be-
nedictionem. Deuotionis vestre precibus benignum
imptientes assensum/presentium vobis auc-
toritate concedimus/ut in grangijs et locis ve-
stris/que adeo distant ab ecclesijs parrochiali-
bus et ad eas per audiendis diuinis officijs non possitis comode
habere recursum liceat vobis/dummodo parrochiani eandem
ecclesiam non intersint diuina eadem celebrare sine iuris preiudicio
alieni. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam no-
stre concessionis infringere/vel ei ausu temerario contraire.
Si quis autem hoc attemptare presumpserit/indignationem omni-
potentis dei/et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se no-
uerit incursum. Datum Neapoli. kl. Februarij. Pontifica-
tus nostri Anno primo.

Eiusdem. Quia non liceat alicui persone ordi-
nis nostri sine licentia sui abbatis cuiusque
alterius vel eiusdem religionis/aut secu-
lari presbytero confiteri/nec confessiones
ipsorum audire.

Alexander ^{Ep̄s seruus seruorum}
^{dei.} Dilectis filiis ab-
bati cistercij/ eiusq; coabbatib⁹ cisterciens ordinis
vniuersis. Salutē ⁊ aplicā benedictionē.
P̄clare religionis vestre fauor exposcit/ ⁊ sin-
cere deuotiōis quā sedulo erga nos ⁊ Romani
ecclesiā geritis merita nos inducūt/ vt vos spe-
ciali p̄rogatiua gratie p̄sequētes/ vestris p̄ci-
bus/ quātū cū dñō possumus fauorabiliter annuam⁹. Cū igit
felicis recordationis. P̄p̄ p̄decessor noster/ vt in ordine ve-
stro sublata materia scandali/ religionis p̄formitas/ ⁊ vite vni-
tas/ in caritatis integritate seruētur/ vobis suis litteris cōces-
sisse dicat/ vt iuxta eiusdē ordinis statuta nulli frat̄z ipsius or-
dinis/ seu aliij eiusdem ordinis p̄sone absq; sui abbatis licētia
liceat cuiq; alterius religiōis/ vel seculari p̄bytero cōfiteri/ nec
ei cōfessiones ipsoz audire/ vel eis absolutiōis beneficiū im-
partiri/ vestris deuotis supplicationib⁹ inclinati/ qđ super hoc
vobis est a dicto p̄decessore cōcessum gratū habentes/ ⁊ ratū/
id auctoritate aplicā confirmamus/ ⁊ p̄sentis scripti patrocini-
o cōmunim⁹. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginā
nostre cōfirmationis infringere/ vel ei ausu temerario contra-
ire. Si quis autē hoc attemptare p̄sumpserit/ indignationem
omnipotentis dei/ ⁊ beatorū Petri ⁊ Pauli apostolorū eius
se nouerit incurfurū. Datum Neapoli. xvij. kl. Aprilis. Pon-
tificatus nostri Anno primo.

Eiusdem. Ne p̄lati q̄bus caritatiue cau-
sa hospitalitatis cū ad monasteria nostra
ipsi vel eoz familie declināt/ necessaria iu-
rta facultatū nostrarū exigentiā ministra-
mus/ hec sibi ex debito seu p̄scripta cōsue-
tudine deberi asserant.

Alexander Epus seruus seruorum
 dei. Dilectis filiis abba-
 ti cistercij/eiusq; coabbatib⁹ z cōuentib⁹ vni-
 uersis cisterciensi ordinis. Salutē z aplicā bene-
 dictionē. Inrimātib⁹ vobis accepim⁹ qđ cum
 exhibeatis vos in hospitalitate omnib⁹ libe-
 rales/diocesanis vestris ac alijs ecclesiarū pla-
 tis eorūq; familijs cū ad vestra monasteria de-
 clinant caritatiue iuxta facultatū vestrarū exigentiā necessa-
 ria ministrantes/nōnulli platorū ipsorū huiusmodi gratiā cō-
 uertere molietes in debitū/z qđ sic sponte ipsis impenditis /si
 bi deberi ex antiqua cōsuetudine asserētes/vos z monasteria
 vestra ppter hoc multipliciter aggrauāt z molestant. Nos igi-
 tur vestrīs supplicationib⁹ inclinati/z volēti in hac parte quie-
 ti vestre paternā diligētia puidere/ne quisq; platus id qđ sic
 gratiose impenditis a vobis ex debito seu pscripta cōsuetudi-
 ne psumat exigere/auctoritate p̄sentium districtiū inibem⁹.
 Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginā nostre inibi-
 tionis infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē
 hoc attemptare p̄sumpserit/indignationē omnipotētis dei/et
 beatorū Petri z Pauli apostolorum eius se nouerit incursu-
 rū. Datū Neapoli. v. Idus Aprilis. Pōtificat⁹ n̄ri Anno. f.

Idē. Decernit qđ cū visitationes z corre-
 ctiones in ordine solum habeāt fieri per
 abbates z monachos ordinis/z nō p di-
 ocesanos /nulla eis pcuratio a personis
 ordinis solui debet/qz pcuratio sic est an-
 nexa visitatōi vt nulli nisi visitet exhibēda
 sit/ipsis diocesanis ne aliquā hmōi pcura-
 tionē exigāt/ z psonis ordinis ne soluāt
 inibendo.

Alexander Ipsa seruis seruorum
 dei. Dilectis filiis ab-
 bati cisterciensis/eiusque coabbatibus et cõuentibus
 vniuersis cisterciensis ordinis. Salutem et apostolicam
 benedictionem. Sedes apostolica duxit vobis
 prouide concedendum/ut a nullo alio nisi a p̄ri-
 bus abbatibus seu vestris ordinis monachis
 a dictis abbatibus sup hoc deputatis/visitari
 vel corrigi valeatis. Quia vero sic sunt p̄curaciones visitatio-
 ni annexæ/ut p̄latis nō sint/nisi visitet exhibēde/auctoritate p̄-
 sentium ne quisque diocesanus/aut p̄latus ali⁹ a vobis p̄curatio-
 nes huiusmodi exigere vel extorquere p̄sumat/nec vos eas ex-
 bibeatis eisdē districtius inhibemus. Decernētes eadē aucto-
 ritate irritū et inane/si qd p̄tra inhibitionē huiusmodi a quoq̄
 p̄p̄ta fuerit temeritate p̄sumptū/ac sententias si quas in vos
 huiusmodi occasione plate fuerint/nō tenere. Nulli ergo om-
 nino hominū liceat hanc paginā nostre inhibitionis et cōstitu-
 tionis infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē
 hoc attemptare p̄sumperit/indignationē omnipotentis dei/
 et beatorū Petri et Pauli ap̄loz eius se nō tērit incursum. Da-
 tum Neapoli. xv. kl. a. Maij. Pontificat⁹ nostri Anno primo.

Eiusdē. Qd nō tenemur ad p̄stationē ali-
 quarū collectarū/subsidioz/et aliaꝝ exac-
 tionū nobis aut domibus nostris a sede
 apostolica seu legatis eiusdem imponen-
 darum/p litteras sedis seu legatorū eius
 que exp̄ressam de indulgentia huiusmo-
 di et ordinis nō fecerint mentionē/etiā si
 p̄tineatur in eisdē litteris qd id qd per eas
 mandat fiat/aliq̄ indulgentia nō obstā.

Alexander Epus seruus seruorum
dei. Dilectis filiis ab-
bati cistercij/eiusq; coabbatibus ⁊ cōuentibus
vniuersis cisterciē ordinis. Salutē ⁊ apostoli-
cam benedictionē. Religionis vestre meretur
honestas/vt vos speciali diligētes in dño ca-
ritate/ psequamur gratia sedis apostolice ac
fauore. Sane tenuitatē vestrorū reddituum ⁊

puentū sollicitē attendentes/ac p hoc volentes alicuius rele-
uationis solacio vos gaudere/vobis auctoritate p̄sentū in-
dulgemus/vt ad p̄stationē aliquarū collectarū subsidiorum ⁊
aliarū exactionū imponendarū vobis ⁊ domibus vestris a se-
de ap̄lica seu legatis eiusdē/aut ipsorū auctoritate ac manda-
to nō teneamini p litteras ipsius sedis/legatorū eius/que ple-
nam ⁊ exp̄ssam de indulgētia huiusmodi ⁊ ordine vestro nō se-
cerint mentionē/etiā si contineat in eisdē litteris q̄ id quod p
cas mandatur fiat aliqua indulgentia non obstan te. Nos etiā
excommunicationis/suspensionis/ ⁊ interdicti sententias si quas oc-
cassione predictorū in vos cōmūiter/vel aliquos vestrum ab
aliquo pmulgari contigerit decernimus nō tenere. Nulli er-
go omnino hominū liceat hanc paginā nostre concessionis in-
fringere/vel ei ausu temerario cōtrairē. Si quis autem hoc at-
temptare p̄sumpserit/indignationē omnipotētis dei/ ⁊ bea-
torum Petri ⁊ Pauli apostolorum eius se nouerit incursum.
Datum Anagine Mo. Octobris. Pontificatus nostri Anno
primo.

Eiusdē/De non tenemur legatis vel nun-
ciis domini pape/aut archiepiscopis/epi-
scopis/vel alijs p̄relatis quascūq; procu-
rationes pecuniarias soluere. Et si aliq̄s
ppter hoc in nos ferat sententias sint ir-
rite ⁊ inanes.

Alexander Epus seruus seruorum
 dei. Dilectis filiis abba-
 ti cisterci/ eiusq; coabbatib' & cōuentib' vni-
 uersis cisterciē ordinis. Salutē & aplicā bene-
 dictionē. Circa sacrū & famosū ordinē vrm il-
 lius sinceritatis affectū genim' qd semp ipsius
 iusta desideria libētissime pcuramus/ & sumus
 ad ea solliciti p que virtutū dño possitis deuo-
 tius & detius famulari. Sane lecta corā nobis vsa petitio con-
 tinebat/ q licet legati & nūcj aplice sedis/ ac etiā dioecani lo-
 corum Archiepi & epi/ necnō & alij ecclesiarū plati/ quotiēs ad
 monasteria & domos ordinis vestri diuertūt honeste admittā-
 tant in eis/ & caritatiue tractent/ qñq; tñ ijdē dioecani ac p-
 lati/ auctoritate ppria. Interdū vero dicti legati ac nūcj pter
 tu litterarū pfate sedis in quib' aliqui cōrinetur/ q ab exemp-
 tis & nō exemptis/ nō obsta aliqua indulgētia cisterciē/ vel
 alijs quibuscūq; cōcessa/ in pcuratione pecuniaria pvideatur
 eisdē/ pcuratiōē hmoi & alia plura cōtra indulta que pdictas
 sedes cōcessit vobis cōmuniter vel diuissim/ a vobis & pdictis
 monasterijs ac domib' exigere & extorquere/ ac a vs vob' & mo-
 nasteria ipsa seu domos multipliciter molestare psumūt/ in ea
 interdicti & in psonas eorū suspēisionis & excōis sentēcias pfe-
 rendo/ in vrm puidiciū & ipsi ordinis detrimentū. Cū itaq; di-
 lectus fili' noster. B. titul. sancti Laurētij in Lucis pbr cardi-
 nalis/ q sp ad hoc intētus esse dinoscit/ vt ordo vester psperita-
 tis affluētiā psequat/ a nobis affectuose petiuerit vt sup pmissis
 puidere patna diligētia curarem'. Nos eiusdē cardinalis
 & vris p'cibus annuētes qd eisdē legati & nūcj p supradictas
 seu qscūq; alias aplicē sedis litteras/ ac etiā pdictis archiepis
 & epis seu platis in pcuratione pecuniaria nō teneamini pui-
 dere vobis auctoritate pfitiū indulgētia. Decernentes q hmoi
 sentētie si quas in vos vel aliquē vestrū taliter cōtigerit/ de ce-
 tero pmulgari sint irritē penitus & inanes. Nulli ergo oīno ho-
 minū liceat hanc paginā nostre cōcessionis & cōstitutionis in-
 fringere/ vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attē-

ptare psumpserit/indignationē omnipotētis dei/ et beatorum
Petri et Pauli aploꝝ eius se nouerit incurfurū. Datū viterbi
Rohi Julij. Pontificatus nostri Anno quarto.

Eiusdē. Quā ad cōseruandū vnitatis ordi-
nis vinculū districtius inibet psonis or-
dinis/ne p̄textu alicui⁹ questiōis vel diffi-
cultatis in eodē ordine emergentis extra
ip̄m ordinē appellare p̄sumāt/decernē
eos qui oppositū p̄sumerēt rigori ordi-
s cōtra tales inibi introducto subiaccere/nō
obstañ b̄mōi appellatione.

Alexander Epus seruus seruorum
dei. Dilectis filiis ab-
bati cistercijs/eiusq; coabbatibus et conuentib⁹
vniuersis cisterciē ordinis. Salutem et aplicā
benedictionē. Virtutū meritis rutilans et sanc-
titatis odore fragrans in ecclesie corpore mem-
brū nobilissimū ordo vester sic a sui plantatio-
ne per semitā mandatorum dñi ambulauit/et
vnitate seruauit et pacem/q; gratia gubernate diuina nunq; vi-
sitationis vel correctionis aliene officio indiguit/vel in eo na-
sci potuit turpē sibi maculā supducēs alicuius dissensionis ri-
mula vel scissura/pp̄ter qđ sedes aplica eidē ordini questiōes
inter psonas emergētes ipsi⁹ p̄ p̄sabbates eiusdē terminari
debere/et a nullo nisi ab eisdē abbatib⁹ vel deputādū ab ipsis
ad h̄ idoneis monachis dictū ordinē visitari posse vel corrigi
noscī indulgisse. Nos igit̄ eundē ordinē quē inter alios suorū
p̄cellētia meritorū p̄cipua p̄sequimur caritate in sua cupiētes

pace seruare/ac ei ne vnitatis ipsi' diripi possit vinculū salu-
briter p̄cauere/vniuersis ⁊ singulis p̄sonis eiusdem ordinis in
virtute obediētie/districti' inhibem'/?ne aliq̄ ex p̄sonis ipsiis p̄
textu alicui' q̄stionis vel difficultatis in eodē ordine emergen-
tis extra ip̄m ordinē appellare p̄sumat. Decerni eos q̄ secus ege-
rint siue sint abbates/siue monachi/vel cōuersi rigori sepedic-
ti ordinis p̄tra tales inibi introducto debere/nō obstāte apel-
latiōe h̄mōi subiacere. Nulli ḡ oīno hōim liceat hāc paginam
n̄re inhibitiōis ⁊ cōstitutiōis infringere/vel ei ausu temerario
cōtraire. Si q̄s aut̄ hoc attēptare p̄sumpserit/ indignationem
omnipotētis dei/ ⁊ beatorū Petri ⁊ Pauli ap̄olorum eius se no-
uerit incursum. Datū Anagine Idus Junij. Pontificatus
nostri Anno sexto.

Privilegi dñi Urbani pape iiii. Expsse p̄-
cipiēs ⁊ mandans p̄latis eccliarū q̄ p̄ser-
uēt p̄uilegia/indulgētias/libertates/ ⁊ cō-
suetudines rōnabiles ⁊ antiquas ordi-
nri/ ⁊ q̄ cessent ab oī inq̄tatiōe nostra.

Rbanus Ep̄s seru' seruorū dei.
Venerabilib' fratrib'
Archiep̄is ⁊ ep̄is ⁊ dilectis filiis abbatib' p̄-
oribus/decanis/archidiaconis/ ⁊ ecclesiarū
p̄latis/ad quos littere iste p̄uenerint. Salu-
tē ⁊ aplicam b̄ndictionē. Dilecti filij abbas
cistercij/eiusq̄ coabbates ⁊ cōuentus vni-
uersi cisterciēi ordinis suā ad nos querimo-
niā destinariūt/q̄ licet eis a sede ap̄lica sit indultū/vt a forensi-
bus cōuentib' sint imunes/nulliq̄ liceat in eos vel eorū mona-
steria seu cōfratres inibi cōmorantes/excōis suspensionis aut
interdicti cōtra id q̄d ab origine ordis obseruatū fuisse digno-
scif sentētias p̄mulgare/que si p̄mulgate fuerint decernunt p̄

binōi indulgētiā irritē et inanes. Eos tamē eorū quieti et liber-
 tatib⁹ de quo miramur nō modicū/inuidētes ac moliētes in-
 fringere indulgētiā supradictā in eos p̄tra indultū huiusmo-
 di de facto p̄dictas sentētiās p̄mulgatis/quos vt fatigētis la-
 boribus et expēsis interdū ad forenses cōuētus accedere/ quōq;
 sententiarū vestrarū executiōes quacūq; sint auctoritate pla-
 te suscipe inuitos cōpellitis p̄ v̄re arbitrio voluntatis q̄q; ex
 generali q̄ suscepisse dicimur aplice sedis mādato teneamini
 eosdē in suis libertatib⁹ et p̄uilegijs cōtra p̄uorū p̄ssuras et
 molestias defensare/sicq; sit vt indulgētiā p̄cessa eis cā solaciū
 et quietis sit ipsīs/vobis p̄tra ip̄am quasi p̄spiratibus/causa di-
 spendij et laboris. Cū igit̄ sicut in lege dicit̄ parū sit in ciuitate
 ius esse/nisi qui illud teneat existat/dignūq; ac cōueniēs vide-
 atur/vt indulgētiē ac p̄uilegia que deuotis et benemeritis in-
 dulgentia p̄tra p̄sumptorū audaciā cū expedit defendant/vni-
 uersitat̄ v̄faz rogam⁹ monem⁹ et hortamur attēte p̄ aplica vo-
 bis sc̄pta in virtute obediētiē districte p̄cipiēti mādātes q̄ten⁹
 p̄uilegia/indulgētiās et libertates eisdē ab aplica sede p̄cessa/
 ac eorū p̄suetudines/rōnabiles et antiq̄s/firma et illibata eis de
 cetero p̄ aplica sedis et n̄sa reuerētiā obseruātes ab eorū sup̄ p̄-
 missis coactiōe ac molestia penit⁹ q̄scatis/ ita q̄ ip̄i p̄cessa eis
 valeant trāquillitate gaudere/ac sup̄ hoc p̄ sedem eandem nō
 oporteat aliter p̄uideri. Datū Viterbiij. iij. Moñ. Añ. iij. Pon-
 tificatus nostri Anno primo.

Eiusdē. Q̄ nō possumus excōicari vel inē-
 dici p̄ delegatos subdelegatos/seu p̄ser-
 uatores/seu alios nūcios/aut executores
 sedis aplice. Nec ip̄i debēt a nobis p̄cura-
 tiōes pecuniarias erigere et c. Et q̄ reuoca-
 tio pluriū p̄uilegioz facta p̄ Alexādrū pa-
 pā nullū libertatib⁹ n̄ris affert p̄iudiciū.

Rbanus Ep̄s seru⁹ seruorū dei.
Dilectis filiis abbati ci
stercij/eiusq; coabbatib⁹ ⁊ cōuentibus vni
uersis cisterciē ordinis. Salutē ⁊ aplicā be
nedictionē. Sacre vſe religiōis inducti me
ritis votis vestris libēter annuim⁹ eaq; vo
bis cōcedim⁹/p que materia submota gra
uaminis status vestri trāquillitas p̄curef.

Sane nobis exponere curauistis/ q̄ ex speciali p̄uilegio sedis
aplice obtineret/ vt nulli oīno hoīm liceat i vos vſ vſa monaste
ria/seu fratres inibi cōstitutos p̄ id qđ ab origine ordis noscīf
institutū excōis/suspēſionis/seu interdicti sentētias p̄mulga
re/felicis quoq; memorie lhonori⁹ papa p̄decessor noster q̄eti
vestre paterna volēs diligētia p̄uidere/adūciēdo de grā potio
ri suis litteris vobis indulſit/vt nō solū alijs sed nec etiā dicte
sedis legatis p̄dictas/vel etiā depositionis sententias in vos
vel p̄dicta monasteria sine sedis eiusdē spāli mādato licitū sit
p̄ferre/quas si extūc p̄ferri p̄rgerit decreuit irritas ⁊ inanes.
Insup oīno p̄hibuit ne p̄dicti legati p̄curatiōes pecuniarias
a vobis exigere vel extorq̄re p̄sumāt/ sed cū ad domos vſi or
dinis accesserint/sine carniū esu cibis reglarib⁹ sint p̄tēti. Por
ro qz felicitis recordatiōis Alexander p̄p p̄decessor noster oīa in
dulta quibuscūq; p̄sonis siue ecclesiasticis p̄latis/ ⁊ alijs regu
larib⁹ ⁊ nō regularib⁹/siue secularib⁹ p̄ncipib⁹ ⁊ alijs minori
bus ⁊ quorūcūq; locorū/capitulis/collegijs/cōuētib⁹ ⁊ cōmu
nibus/seu cōmunitatib⁹ a felicitis recordatiōis Innocētio vel
ab ip̄o Alexandro p̄decessorib⁹ nris p̄cessa/q̄ videlicet p̄ dele
gatos/cōseruatores/aut executores a sede aplica deputatos/
seu p̄ delegatos ab ipsis/vel p̄ legatos sedis eiusdē/ aut ordi
narios seu delegatos eorū int̄dici/suspēdi/vel excōicari/qđq;
ipsis ingressus ecclie p̄hiberi/ ⁊ q̄ terre sue interdicto eccliaſti
co supponi nō valeāt totaliter duxit auctoritate aplica reuocā
da. Ita q̄ deinceps nullū robur nullūq; vigorē obrineant/nec
p̄missi p̄ ea iuuare se valeant vltērius vel tueri nisi p̄ncipes
ip̄i/sint reges/vel vxores/aut filij/ seu fratres regum/ aut alijs

magnates sublimēsque viri/qui antiquit⁹ a p^{re}dicta sede similem
gratiā habuerūt/vos metuētes vobis p^{er} hoc p^{re}iudiciū genera-
ri/aplice sup^{er} hoc p^{re}uisionis remedium implorastis. Nos ita q^{ui}
vestris p^{re}cibus inclinati ad instar eiusdē Alexandri p^{re}decessoris
q^{ui} p^{re}uocationē h^{uius}modi nullū libertatib^{us} et imunitatibus vobis
a p^{re}fata sede p^{re}cessis p^{re}iudiciū imposte^{re} genere^{re} auctoritate vo-
bis p^{re}sentiū indulgem^{us}. Nulli ergo oīno hoīum liceat hanc pa-
ginā nostre cōcessionis infringere/vel ei ausu temerario cōtra-
ire. Si quis aut^{em} hoc attemptare p^{re}sumpserit/indignationē om-
nipotētis dei/et beatorū Petri et Pauli apostolorū eius se no-
uerit incurfurū. Datū T^{er}tibij. ij. Non^{is} Maij. Pontificatus
nostri Anno primo.

Eiusdē. Quia moniales ordinis cisterciē
gaudeant p^{re}uilegijs et indulgētijs ordini
p^{re}dicto ab aplice sede concessis.

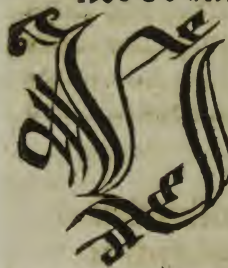
Rbanus

Ep^{iscopu}s seru^{us} seruorū dei.

Dilectis in christo filia-
bus abb^{at}issis/et cōuentibus monialiū vni-
uersis cisterciē ordinis. Salutē et aplicam
benedictionē. Adheritis sacre vestre religio-
nis inducimur/ut fauoris benigni g^{ra}tiā vos
iugiter p^{re}sequētes paci et trāquillitati vestre
ne iurgiorū cōcutia^{re} procellis imposte^{re} cō-

sulam^{us}/hinc est q^{ui} nos vestris supplicationibus inclinati/ut
p^{re}uilegijs et indulgētijs generaliter ordini vestro ab aplice
sede cōcessis in his que vobis cōpetunt vti libere valeatis/au-
ctoritate vobis p^{re}sentiū indulgem^{us}. Nulli ergo oīno homi-
nū liceat hanc paginā nostre cōcessionis infringere/vel ei au-
su temerario cōtraire. Si quis aut^{em} hoc attēptare p^{re}sumpserit/
indignationē omnipotētis dei/et beatorū Petri et Pauli ap^{osto}-
lorū eius se nouerit incurfurū. Datū T^{er}tibij. Idus Maij.
Pontificatus nostri Anno primo.

Eiusdē. Ne dem⁹ pmitias aut decimas d⁹
 terris n⁹ris aⁿ p⁹ciliū generale acq⁹sitis q⁹s
 pprijs manib⁹ aut sūptib⁹ excolim⁹/nec
 de ortis virgultis z molendinis nostris
 nec de animalīū n⁹roz nutrimētis.

Rbanus

Ep⁹us seru⁹ seruo⁹z dei.
 Dilectis filijs abbati c⁹
 sterij/eiusq⁹ coabbatib⁹ z p⁹uētib⁹ vniūsis c⁹
 sterie⁹ ordis. Salutē z aplicā b⁹nd. Deuot⁹
 onis augmētū vob⁹ deo ppicio puenire p⁹si-
 dim⁹/si sup⁹ his q⁹ pie cupitis nos benignos
 ad grām habeat⁹. Sane petitio v⁹ra nob⁹ ex-
 hibita p⁹rinebat/q⁹ lz vobis a sede aplica sit idultū/vt de terris
 aⁿ gnāle p⁹ciliū acq⁹sitis/q⁹s pprijs manib⁹ aut sūptib⁹ colitis/
 seu de ortis z virgultis v⁹ris/aut v⁹roz aialīū nutrimētis nulli
 decimas teneam⁹ exhibere. Nonnulli t⁹n v⁹ris libertatib⁹ inuidē-
 tes de terris/ortis/zvirgultis p⁹dictis/p⁹mitias/necnō z de mo-
 lēdinis v⁹ris decimas exigūt in v⁹rm nō modicū detrimētum.
 Quare nobis hūiliter supplicastis/vt sup⁹ h⁹ p⁹uidere vobis p⁹na
 sollicitudine curarem⁹. V⁹ris itaq⁹ supplicatōibus inclinati/vt
 dmōi p⁹mitias z decimas illis p⁹ q⁹s de eis nō soluēdis legitima
 estis p⁹scriptione muniti/nullaten⁹ soluere teneam⁹ vobis auc-
 toritate p⁹ntiū idulgem⁹. Nulli q⁹ oīno hoīm liceat hāc paginā
 n⁹fe p⁹cessiōis infringē/vel ei ausu temerario p⁹ire. Si q⁹s aut⁹ h⁹
 attēptare p⁹sūperit/idignationē oipotētis dei/z b⁹roz Petri z
 Pauli ap⁹lo⁹z ei⁹ se nouerit incursum. Datū Viterbij. v. Idus
 Maij. Pontificat⁹ n⁹ri Anno p⁹mo.

Eiusdē. Q⁹ tpe interdicti generalis possu-
 mus diuina officia i⁹ monasterijs n⁹ris alta
 voce iānuis aptis z pulsatis cāpanis cele-
 brare/excōicatis t⁹n z itēdictis exclusis.

Rbanus Ep̄s seru⁹ seruorū dei.
 Dilectis filijs abbati ci-
 stercij/eiusq; coabbatib⁹ ⁊ puentib⁹ vniuer-
 sis cisterciensi ordinis. Salutē ⁊ aplicā bene-
 dictionē. Deuotionis augmētū vobis deo
 ppitio puenire cōfidim⁹/si sup his que pie
 cupitis nos benignos ad grām habeatis.

Lū igit̄ sicut ex tenore vfe petitiōis accepti-
 mus vob ⁊ ordini vfo a p̄ma sui fundatiōe a sede aplica sit cō-
 cessū/vt tpe generalis interdicti possitis excōicatis ⁊ interdic-
 tis exclusis diuina officia in vris monasterijs celebrare/vosq;
 auctoritate pcessiōis hmoi diuina eadē alta voce/ap̄tis ianuis/
 ⁊ pulsatis cāpanis/excōicatis tñ ⁊ interdicti exclusis/duxeritis
 hacten⁹ sollēniter celebrāda. Nos vris supplicatiōib⁹ inclinati
 vt in monasterijs vris q̄ a seculariū habitatiōib⁹ remota sunt/
 diuina p̄dicta celebrare quēadmodū hacten⁹ rōnabiliter fecis-
 se noscimini tpe ipsi⁹ interdicti libere valeatis vobis auctori-
 tate p̄ntiū idulgem⁹. Nulli ḡ oīno hoīm liceat hāc paginā nre
 pcessiōis infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si q̄s autē
 hoc attēptare p̄sumperit/indignationē oīpotētis dei ac b̄torū
 Petri ⁊ Pauli ap̄lorum eius se nouerit incursum. Datū Viter-
 bi. v. Idus Junij. Pontificat⁹ nri Anno primo.

Privilegi dñi Clemēs pape iiii. A abba-
 tes transeāt ad generale capitulū annis
 singulis apud cistercium/ ⁊ qui nō vene-
 rint puniantur.

Lemens Ep̄s seruus seruorum dei.
 Dilectis filijs abbati cister-
 cij/eiusq; coabbatib⁹ in generali capitulo ap̄
 cisterciū cōgregatis. Salutē ⁊ aplicam benedi-
 ctionē. Licet ex statutis ordinis vestri certe pe-
 ne/in nō veniētes ad generale capitulū eiusdē

ordinis infligant p eo q in hoc potissime toti^o ordinis cōser-
uatur integritas ex relictis dispositionib⁹ annis singulis ordi-
nandis ibidē/quia tñ nōnulli abbates dicti ordinis ad idem
capitulū anno primo pterito venire p sue volūtatis arbitrio
nō curarūt/ne simile ab aliquib⁹ impoſteꝝ attēptetur volum⁹
z mandam⁹ edicto ppetuo statuētes/vt tales qui de cetero nō
venerint ad capitulum memoratū/nisi legitima causa fuerint
impediti sine penarū relaxationib⁹ puniāt scdm ipſi⁹ ordinis
instituta. Datum Perusij. v. Idus Julij. Pontificatus nostri
Anno primo.

**Determinatio eiusdē dñi Clemētis pape
iiij. sup multis difficultatibus tūc in ordi-
ne pendentū in qua octo capitulis sacrū
ordinē post grauissimā pcessuum inuolu-
tionē in summa pace restituit.**

Primū capitulū. Excellens cōmendatio sacri huius ordinis z
detestatio pdictarum difficultatū.

Secundū caplm. De cura vacantis monasterij/necnō de elec-
tione z cōfirmatione abbat̃is cistercij/qui facta electione pcor-
di est aplica auctoritate pfirmat⁹/z pōt administrare.

Tertiū caplm./De remissione statutoꝝ cōcilij generalis de ele-
ctionibus z electoribus ordinis.

Quartū caplm. De caplo gnāli z diffinitoribus/de lris caplo
missis/de iudiciab⁹ ab eo datis/z de elemosynis recipiēdis.

Quintū caplm./De visitatiōe domus cistercij/z pclamationi-
bus in ea faciendis.

Sextū caplm. De visitatiōib⁹ z visitatorib⁹ ordinis/de eorum
potestate euectionib⁹ pictantijs emissionib⁹ fratrū. rē.

Septimū caplm. De punitionib⁹ in visitatiōe faciēdis/de do-
nis suspectis/z de p̃elatione visitationū.

Octauū cap. De cāis depositiōis abbatū. de male depositi. rē.

Lemens

Ep̃s seru⁹ seruorū dei.
Ad ppetuā rei memori
am. ¶ Paruus fons qui creuit in fluuiū
et in lucē solēq; puerfus in aquas plurimas
redundauit. Cisterciē est ordo p̃lucidus/q;
a sui ortus exordio paru⁹ et humilis abiecti
one habīt⁹/tenuitate substātie/hūilitatis p
fessione ac numero p̃fessorū sub fontis me
taphora nō indigne describit⁹/cui diuersarū illi p̃prietatū con
formitate cōformis nō inmerito cōparat⁹. Hic est enī fons or
torum irriguus/ceteras rigans religiones et ordines/ac in ip
sos exemplis salutarib⁹ scaturizās. Hic est fons amien⁹/varie
tate virtutū p̃clarus mūdiciē puritate/pietate patens/indefi
ciens sanctitate/horū merito sic excrefcere meruit/vt fontē no
men excedens fluui⁹ censeat⁹. Cui⁹ p̃cessus laudabilis de vir
tute in virtutē/vt deū decorū in syon videat gradiētis/vniuer
salis ecclesie letificat vnitatē/in qua p̃ meritoꝝ euidētia clare
lucis splēdore adept⁹ q̃si stella matutina resplēdet in medio ne
bule mūdi hui⁹/et in ea splēdidos emittēs radios instar solis/
velut aque duct⁹ de paradiso p̃grediēs in aquas redūdat plu
rimas/ortū plantationū suarū cer⁹ quidē claustraliū q̃s p̃dux
it aquis irrigās gr̃az tyino spūalis leticie fructū inebziās par
tus sui. Hui⁹ si q̃dē ordinis sacra religio a sue institutōis auspi
cijs q̃si deserta et inuia/vtpote paucis adhuc initiata cultorib⁹
tādē honoris et honestat⁹ fruct⁹ parturiēs/ramos suos ramos
q̃dē honoris et gr̃e/q̃si terebint⁹ extēdit/germinās gnātiones
et p̃genies germinauit. Et propter letatē et iubilat letabūda/et
laudās exultat iā in multitudine numerosa spectabilis/q̃ olim
q̃si despiciabil⁹ in solitudine dilitebat. Digne itaq; h̃ ordo dig
nissim⁹/dilect⁹ et p̃lect⁹ a dño eidē psallit et asserit cū p̃p̃ha in
tra deſta et inuia sic i scō tibi desiderio et solido p̃posito religiōis
apparui nō vt me i habitu vel ambitu ostētatiōis tibi q̃ oīa vi
des ostenderē/s̃ vt in hūilitatis abiectiōe tuā viderē/et te mi
sericordiē donatē pciperē gloriā et x̃rutē. Vidit enī et gauisus ē
p̃cepit vt p̃mittit⁹ multe fecūditat⁹ gloriā nihilomin⁹ i caritate

fundat^r. Primi namq^{ue} ipsi^{us} ordinis architecti p^{ri}ma quasi eiusdē
ordinis fundamēta in caritate iecerūt/eundē ordinē adinstar
spōsi celestis q^{ui} in speciosissima spōsa sua caritatē/ vt ipa fateat^{ur} q^{ui}
in ea p^{er}seueratior fieret ordinauit/caritatiuis p^{re}ceptis et institu-
tiōib^{us} ordinātes. Quib^{us} caritatē carta nomē nec imerito ipo-
nētes p^{er} ipam ad caritatē p^{er}seuationē strauerūt/iuxta p^{ro}p^{ri}e p^{ro}-
missū. Ipsi^{us} ordi^{nis} lapides ordināti in illa q^{ui}d maiorib^{us}/ q^{ui}due
minorib^{us} debeant aptius statuētes/vt fm^{ine} eiusdē p^{ro}p^{ri}e vatici-
niū ipsi^{us} ordinis agni iuxta suū ordinē pascere^{nt}. Licet aut^{em} or-
do p^{re}dict^{us} ex caritatē ordinatōe firmissim^{us}/ et vt castroz acies or-
dinata terribil^{is}/ p^{er}tinue in spūalis pugne p^{er}cinctu desudās p^{ro} ho-
stes spūs pugnare didicerit/ et ipos etiā expugnare. Adbuc tñ
Sathan cribū suū mouere nō desinit/ s^{ed} ipm mouet et excutit/
expectās et expetēs/vt excutiat filios excussoz. Adbuc Syfara
israelitas falcatis eos currib^{us} oppressurus insequit^{ur}. Adbuc ho-
stis antiqu^{us} peculiare dñi ipm religiosos videlz dñm p^{re}lati-
onis speculatōe vidētes/ et spāliter in ei^{us} p^{re}te assūptos nō cessat
impetere/sed totis satagit viribus varijs conat^{us} insidijs diuer-
sis in illos conatib^{us} insilit/vt ipse a participio gaudiū celestis
exclusus in eis iocunde habitantib^{us} vnius moris in domo ca-
ritatē vulneret/vnitatē separet/ipsosq^{ue} separatos in eiusdem
pugne cōflictu debiliores efficiat/ et ab eis iocunditatē vnani-
mitatis excludat/hoc ipsum insidiosē molitus in p^{er}sonas p^{ro}f^{er}-
ti ordinis his dieb^{us} inter ipsas sup diuersis articulis discordi-
arū excitata materia litiū satis seminib^{us}/ et iactis seminarijs
iurgiorū. Hos aut^{em} ipsi^{us} ordinis sanctitatē et clarā famā / cuius
odor sicut agri pleni suauitas/cui dñs benedixit totā replet ec-
clesiā/singulari zelantes affectu/ne vel ipsi^{us} sanctitas talibus
nutaret insultib^{us}/ v^{el} fame claritas detractoz linguis expōsita
turbaret/sed singula in eodē ordine locum vt p^{er}mittit decēter
sortita retineant/sicq^{ue} cōtra predicti Syfara impetus de celo
efficacius ipsius ministerio dimicet/ et ipsum facili^{us} iuxta Del-
bore canticum stelle in suo cursu et ordine manētes expugnēt/
p^{ri}ncipijs putauimus obfistendū/exortam in eodē ordine sup
articul^{is} p^{re}dictis dissensiōis materiā/vitatis litigioz anfractib^{us}

et exclusis aduocatorum tumultibus / salubris et celeris subscripte
 puisionis nostre compendio decedentes / nunc antiqua ipsius
 ordinis statuta interpretationis inuadendo remedio / nunc eadem appli-
 ca auctoritate firmando / nunc etiam quodam noua de unanimi consensu
 cisterciensis et quattuor infrascriptorum priorum ac aliorum abbatum et quod-
 plurimum personarum ipsius ordinis in nostra constitutarum presentia statu-
 endo 2. Licet igitur contineatur in carta predicta / quod si qua
 domus eiusdem ordinis abbate proprio fuerit destituta maior ab-
 bas de cuius domo domus illa exiit ordinationis eius habeat om-
 nem curam donec in ea abbas alius eligatur / domui autem cisterciensi
 quia mater est omnium dum proprio abbate caruerit / quattuor pri-
 mi abbates scilicet de firmitate / de pontigniaco / de claraualle /
 et de ahozimundo puideant / et super eos sit cura domus illius do-
 nec electus abbas in ea fuerit et statutus / hoc tamen ex usu et consue-
 tudine dicti ordinis generali sic interpretandum duximus / ut vi-
 delicet administratione vacantis monasterii remanente penes
 conuentum eiusdem / si qua forsan emergerint difficultates propter que
 vel cisterciensi ad dictos priores quattuor vel aliorum monasterio-
 rum conuentus ad suos patres abbates duxerint recurrendum. Ab-
 bates ipsi curam et diligentiam habeant in consilio et auxilio postu-
 lantibus propter eorum requiret necessitas impediendis. Et licet ad-
 ministrationem penes singulorum monasteriorum vacantium conuentum
 dixerimus / secundum morem seruatum hactenus remanere / sigillum tamen
 predicti monasterii cisterciensis eo vacante prior ipsius custodiat com-
 signatum et clausum / sicut hactenus fieri consuevit. In alijs vero mo-
 nasterijs vacantibus sigilla eorum patres abbates sigillis aliorum
 abbatum signata teneant et inclusa. In carta etiam huiusmodi continetur
 quod domo qualibet eiusdem ordinis abbate proprio ut predictum
 destituta electionis die prefixa etiam ex abbatibus si quos domus illa
 genuerit aduocet / et consilio ac voluntate patris abbatis abbate
 eligant abbates et monachi domus illius / ad electionem autem cister-
 ciensis abbatibus prefixa et prenotata die ad minus per quindecim dies ex
 abbatibus quorum domus de cistercio exierit / et ex alijs quos no-
 uerint predicti abbates et fratres cisterciensis idoneos conuocentur.
 Et congregati in nomine domini abbates et monachi cisterciensis abbatem

eligant/sup quo cōtentide orta q̄ id nō seruabat iuxta ipsius
carte tenore. Nos attendētes qđ q̄uis ab antiquo p̄ abbates
dicti ordinis ita fuerit ordinatū/id tñ in dissuetudinē abiit/et
lā de cōmuni cōsuetudine soli monachi vacātis monasterij vo
cem in electione abbatis habere noscunt/hmōi consuetudinē
volum⁹ et p̄cipimus obseruari/eā laudabilē et rationabilē iudi
cantes/cū ad ius cōmune reduxerit/qđ fuerat cōtra iuris com
munis regulas cōstitutū. Ita qđ ea que de vocandis aliquib⁹
abbatib⁹ quorū domus de cistercio exierūt/quod quidē de pa
tribus abbatib⁹ hacten⁹ est seruātū/et cetera que de vocatione
hmōi quo ad cisterciē/necnō quo ad alia eiusdē ordinis mo
nasteria in carta vt p̄mittit cōtinent/eadē tam ī ipso cisterciē
q̄ in alijs monasterijs inuolabiliter obseruet. Licet enī p̄dicti
sic vocandi vocē in electione nō habeāt/coz tñ p̄sentia posset
esse multipliciter fructuosa. Ceterū qz circa electionē abba
tis p̄dicti monasterij cisterciē fuit ab aliquibus dubitatū/an
possit exusu aliquo tolerari/qđ circa cisterciē electum retrospe
xis tēporib⁹ est obtentū/videlicet vt cisterciē elect⁹ si ei⁹ elec
tio fuerit in cōcordia celebrata administrare valeat/etlā a ne
mine confirmat⁹/et sine cōfirmatione aliqua curā habeat ani
marū. Nos ad hmōi dubitationē imppetuū amouendā statu
imus/vt in monasterio cisterciē celebrata electione cōcordi
scōm morē hactenus obseruatū electus p̄dicto modo cōcordi
ter eo ipso ver⁹ sit abbas cistercij/et administrādi licētiā curāqz
aliarū habeat/ac in oibus p̄ vero abbate perinde habeat/ac si
a sede ap̄lica cōfirmationis beneficiū habuisset/a qua ipsū in
telligi volum⁹ et statuim⁹ cōfirmatū. Licet autē idem abbas ci
stercij p̄dicto modo auctoritate ap̄lica cōfirmet/nihil tñ depe
reat p̄ hoc eiusdē ordinis libertati quā circa cessionē/et amotio
nē abbatis/ipsius idem ordo dinoscit habuisse/quāqz ipsi or
dini manere volum⁹ illibatā. 3 Et qz p̄fatus ordo in mul
ta simplicitatis puritate fundatus p̄fecit laudabiliter in eadē
Nos circa electiōes in monasterijs eiusdē ordinis faciēdas/sic
p̄sonas ipsius ordinis p̄cedere toleram⁹/sicut hacten⁹ p̄cesse
runt/necessitatē seruādi solēnitates seu formas p̄tentas in ge

generali concilio eis de gratia remittentes. **Ordinamus** autem quod in ma-
 ioribus abbatibus generatione habentibus cum vacauerint quinde-
 cim dierum ad minus ad eligendum terminus assignetur. Et prior/
 supprior/ac cellararius vacantis monasterii conveniant de electo-
 ribus/quos idem prior postquam de ipsis convenierint in capitulo no-
 abit. Patres vero abbates vel visitatores nullum nominent elec-
 torem/nec electoribus predicto modo creatis simul vel singillatim
 aliquid dent preceptum/nisi quod in publico eis iniungatur artius/ut se-
 cundum suas conscientias provideant vacanti monasterio bona fide.
Nec alicuius vacantis monasterii pater abbas sibi nominari postu-
 let electores antequam in capitulo nominentur. **Nec** aliquem ex con-
 gregatis ad eligendum electoribus ad se vocet/nec verbo vel scri-
 pto/aut signo eis vel eorum alicuius insinuet voluntatem/nec ele-
 ctioni clam vel palam impedimentum aliquod inferat per quod ele-
 ctorum impediatur libertas. Electum quoque personam si sufficiens et ido-
 nea vacanti monasterio fuerit/non refuset. Et qui contra fecerit
 graviter puniatur. **Nec** aliquam personam amoveat ab officio/vel de
 monasterio eiciat ipse vacatione durante. 4. **Insuper**
 statuimus et ordinamus quod in ordine predicto iuxta morem lau-
 dabilem hactenus observatum annis singulis generale capitulum
 celebretur/in quo viginti quinque diffinitores statuuntur/
 hoc modo/Abbas cisterciensis tanquam pater/primus nominet quat-
 tuor diffinitores de generatione sua speciali quos idoneos esse
 se crediderit ad diffinitionis officium exercendum. Et exinde pre-
 dicti primi quattuor abbates scilicet quilibet eorum de genera-
 tione sua quinque dicto abbati cisterciensis seorsum/vel coram alijs
 nominabit. Ex quibus quinque abbas cisterciensis seorsum/vel coram
 alijs nominabit. Ex quibus quinque abbas cisterciensis uno preter-
 misso quattuor eligat quos sufficiens esse crediderit. Et sic vi-
 ginti diffinitores erunt/suis quattuor cum ceteris numerati. Quos
 et predictos quattuor primos abbates idem abbas cisterciensis in capitulo
 die secunda capuli nominabit et diffinitores instituet/et ipse cum eis vice
 simul fungetur. Si quis vero ex predictis quattuor primis abbatibus
 tunc non fuerit/in huiusmodi capitulo idem abbas cisterciensis de generatione

absentis assumet quattuor diffinitores quos idoneos extima-
bit. Ut autem p̄dicti cisterciens̄ et quattuor primi abbates deū
habentes p̄ oculis odio et amore/ac personarum acceptione
postpositis bona fide p̄cedant/eosq; qui nūc sūt et futuros im-
posterū ad hec fideliter obseruāda/sub attestacione diuini iu-
dicij/et in virtute obediētie aplice sedis debite obligam⁹. Ordi-
nātes et statuētes q; littere misse capitulo generali p̄sone infā-
miā continētes legant corā diffinitorib⁹ ordinis supradicti/et
q; iudices dati ab eodē capitulo nō subdelegēt alijs vices su-
as. Diffinitōes quoq; capituli nō reuocētur p̄ter volunta-
tē diffinitorū in loco residentiū cōsuetō. Statuta de cetero faci-
enda nō obligent nisi in sequētis anni caplo confirmēt. Et p̄
diffinitores nihil diffiniat prius in caplo nō notatū. Stet sen-
tentie maioris partis eorū. Cūq; iporū sentētia in discordiā ve-
nerit abbas cistercij reputabūt p̄ duob⁹. Diffinitores vero no-
minati p̄testabunt in caplo stando p̄ iuramentū in verbo sa-
cerdotis qd̄ iniunctū sibi ministeriū ad honorē dei et vtilitatē
dicti ordinis fideliter exequētur/hoc etiā ip̄e abbas cisterciens̄
sedendo facere teneat. De notādis aut̄ his que cōtra memora-
tū abbatē cistercij dicta fuerint in caplo ita fiat sicut in casu cō-
simili de alio notaret. Elemosynē vero q̄ mittunt caplo gene-
rali recipiant p̄ duos abbates quorū vnus p̄ eundē abbatē ci-
stercij/et alius p̄ p̄dictos p̄mos quattuor abbates ponant/de
cetero alternatim/ita q; quilibet de ipsis illū ponat scdm̄ suū
ordinē vice sua. § Deniq; ne in ordine p̄dicto aliquē pos-
sint spine succrescere vitiorū/p̄cipimus p̄dictū cisterciens̄ mona-
steriū ab eisdē primis quattuor abbatib⁹ annis singulis visi-
tari. Et nisi de die alio abbas cistercij cū eis cōuenierit in festo
beate Marie magdaleñ fiat hmoi visitatio annuatim. Nec li-
ceat dicto abbati cistercij diē mutare condictā sine causa ratio-
nabili et vrgente/quā si ei supuenerit intimet eisdē p̄mis quat-
tuor abbatib⁹ in tēpore oportuno p̄ se vel p̄ nūciū cū quo ijdē
abbates de die subrogāda tractare valeāt/et etiā cōuenire. Et
si cū nūcio cōcordare nequiuērint/ip̄imet diē statuāt siue ter-
minū cōpetentē/et eidē abbati cistercij p̄ eundē nūciū vel aliū

intiment put viderint expedire. Que omnia dicti pmi quattuor abbates bona fide et absq aliqua captione facere teneantur. Sane cu pdicti quattuor abbates Cisterciu visitabunt/abbates et monachi socij visitatoz ipsoru in pdamationib facienda/ta in capitulo monachoz q etia conuersoz vocē liberē habeant/ licet aliqu put fertur eis fuerit denegata. Si quid aut in psona abbatis vel in alijs in eodē monasterio crediderint reformandū/id eidē abbati suggerāt/ hoc est cū reuerētia et honestate dicant/ac eū benigne moneāt et hortent/ vt id emēdet in se vel in alijs faciat emendari. Qd si facere forte noluerit insolenter/vel distulerit negligēter/seruet qd in eadē caritatis cōtinetur expresse/videlicet vt ydem quattuor pmi abbates sub ceterozū abbatū noie vsq quater vt corrigat ipe et alios corrigere curet admoneāt et cetera que de alijs abbatibus in eadē carta dicunt/ si incorrigibiles apparuerint circa cū studiose adimpleāt. Excepto q si sponte cedere noluerint/nec deponere/nec cōtumaci dicere anathema poterūt donec aut in generali capitulo/aut si illud iā visum fuerit expectari nō posse/et cōuentu alio cōuocatis abbatibus qui de cistercio exierunt/et aliquib aliozū virū inutilē ab officio suo deponāt. Conuentū aut aliū intelligimus eorundē abbatū cōcordē reditū ad pcesum hmoi faciendū in aliqua eiusdē ordinis abbatiā. Et circa punitionē cisterciē abbates moderamine adhibēdo/q circa abbates alios inferius est statutū. 6 Ne vero visitatores monasterijs ad que causa visitationis accesserint nimū onerosi existant/statuim et ordinam q maiores abbates cū visitauerint decē euectionib sint cōtenti. Monachi vero qui ad visitandū mittunt/cū abbate sibi associato senariū euectionum numerū nō excedant. Qui aut aliter ex aliqua causa fecerit pdictū numerū excedendo/venia inde petat in sequēti capitulo generali. Patribus vero abbatib vel visitatozib cū ad aliqu monasteriū visitandū accesserint in locis dūtaxat tui et tēporibus pacatis nullus de monasterio ipso occurrere/vel post visitationē eos deducere teneatur. Nullus insup paterabbas vel etiā visitator in cellarijs et domib/in castris et villis nō habent

tibus rura et vineas ex quibus possit hospitalitas exhiberi sibi
puideri postulet/vel occurrere. Nec aliquis teneat ibidem transe-
untibus occurrere/vel in aliquo puidere/visitatoribus quoque seu
alijs personis predicti ordinis nunquam plus quam due portiones piscium mi-
nistrant/nec de pluribus presumat comedere cui forte fuerit mini-
stratum. Carnibus nisi forsan in casu secundum regulam concessio exclusis
omnino et ipsarum esu penitus interdicto/et tunc ille solummodo comedat
quem hominum casus attinget. Patres abbates et visitatores in visi-
tationibus officiales amovere poterunt quos ex certis causis no-
uerint amovendos. Ita tamen quod causas depositionum vel amotio-
num abbati proprio/vel priori/aut locum tenenti si abbas forte defu-
erit prius ostendant. Quod si prius abbas vel prior accusatum
apud patres abbates vel visitatores sufficienter excusare pote-
rit/de plano sine strepitu et in ipsa visitatione patres abbates et
visitatores benigne hominum excusationes admittant. Nullus vero
monachus vel conversus emittatur ad aliam domum cuius culpa sine
gravi damno vel scandalo in domo propria poterit emendari/et
qui emittendi fuerint de quattuor aut quinque seniorum domus con-
silio emittantur. Quicumque vero aliquem aliter emisserint omni sex-
ta feria ieiunent/in pane et aqua donec emissus fuerit reuocatus
vel emittens fuerit in certo et firmo proposito reuocandi eundem.
7 Et 13 patres abbates seu visitatores deputati ab eis secundum for-
mam predicti ordinis audire possint statum domorum et personarum in
visitationibus publice vel privatim/tamen super his que sibi priva-
tim suggesta fuerint non procedant ad punitionem personarum nisi prius
coram accusato in presentia quattuor aut quinque seniorum do-
mus publicata fuerint in secreto. Et tunc de plano et sine stre-
pitu videant si sint vera/et si super eis ad punitionem fuerit proceden-
dum. Porro ut visitatio in caritate procedat nulla de cetero in
ordine prefato exactio/subuentio/vel collecta salvo statuto in
eadem carta caritatis contento petatur/vel fiat a quocumque pa-
tre abbate vel visitatore siue sit abbas/siue sit monachus. Nec
aliquis recipere donum suspectum attemptet. Illi tamen qui mitten-
tur vel ibunt ad regiones remotas gratia visitandi poterunt
moderate necessaria recipere ab illis qui eis ex caritate ac me-

ra liberalitate et sine sui grauamine voluerit subuenire. Qui ve-
 ro contra hec aliquid recipere presumpserint grauiter puniantur.
 Sane visitatores visitationes suas ultra triduum continuu non
 preterant. Quod si ex iusta et manifesta causa aliter facere com-
 pellantur/ causam huiusmodi teneant intimare sequenti capitulo genera-
 li. 8. Ceterum ut circa depositiones abbatum via maliciis pre-
 cludatur/ statui- ut quicumque abbatem aliquem deposuerit causa
 depositionis et processum habitum circa ipsam per litteras suo et ab-
 bati qui depositioni eidem interfuerunt sigillis signatas in sequen-
 ti capitulo generali nullo etiam requirente vel proclamante insinua-
 re ac exponere teneant. Dicti etiam abbates si presentes fuerint/ pro-
 cessum depositionis eiusdem et an de consilio eorum sic fuerit proces-
 sum exponant/ et tunc generale capitulum utrum depositio iusta vel
 iniusta fuerit iudicabit. Et si predicti abbates presentes non fuerint
 hoc ipsum per suas patentes litteras generali capitulo explicite atte-
 stetur. Et omnes predicti supra suas conscientias hoc facere teneant.
 Et in abbatibus predicti ordinis subtrahatur materia delinquendi
 nec ipsi conqueri valeant per eorum patres abbates se indebite fore
 grauatos/ statui- et ordinamus quod pater abbas subiectum sibi
 abbatem deponere debeat per causas duntaxat inferius annotatas/
 videlicet per heresim/ per symonia manifesta/ per immundicia carna-
 li/ per dilapidationem sui monasterii/ enormiter alienando vel dis-
 sipando bona/ per furto/ homicidio/ graui sortilegio/ solenni pro-
 iurio/ per conspiratione/ et si falsarius fuerit litterarum summi pon-
 tificis/ vel sancte Romane ecclesie cardinalium/ principum. epi-
 scoporum/ vel abbatum ordinis supradictis. Et si contra com-
 munia instituta ipsius ordinis priuilegia impetrauerit/ vel re-
 tinuerit/ aut uti presumpserit impetratis. In alijs autem ca-
 sibus superius non expressis iniungat ei pater abbas/ vel vi-
 sitator ut veniam petat in sequenti capitulo generali ad arbi-
 trium ipsius capituli per dispositionem vel aliter puniendus. De-
 positus autem a regimine abbacie si sententia depositionis sue ap-
 paruerit iniusta ex ordine et ex causa restituatur per generale
 capitulum et deponens ibidem recipiat tallionem. Si vero cir-
 ca huiusmodi depositionum sententias in modo tantum/ vel in

ordine sit erratū/ causa depositionis legitima existente tūc nō
restituatur deposit⁹/ et deponens circa depositionē ad arbitrium
dicti generalis capli puniatur. In casib⁹ quoq; in quibus pacta
penitētia infamia remanet/ deposit⁹ ineligibilis sit oīno/ in il-
lis in quib⁹ post pactā penitentiā nulla infamia remanet/ post
q̄ impossitā penitentiā pegerit eligibilis habeatur. Et quia p ob-
ligationes ipsi⁹ ordinis multa posset idē ordo incurrere detri-
menta/ statuim⁹ ordinam⁹ et puidemus q nullus pdictū ordi-
nē valeat obligare. Premissa igit que p utilitate/ honore/ac-
statu pspere dicti ordinis duximus statuēda/ vniuersa et sin-
gula imppetuū ab vniuersis psonis ipsi⁹ ordinis inuiolabiliter
obseruari pcepimus/ et ne tradantur obliuioni vel neglectui ha-
beantur in generali capitulo annis singulis recitari. Nulli q̄ om-
nino hoīm liceat hanc paginā nostre puisionis/ decisionis/ in-
terpretationis/ cōstitutionis/ et ordinationis infringere/ vel ei au-
su temerario ptraire. Si q̄s aut hoc attemptare psumpserit/ in-
dignationē oīpotētis dei/ et beatorū Petri et Pauli apolorū ei⁹
se nouerit incursum. Datum Perusij. v. Idus Junij. Ponti-
ficatus nostri Anno primo.

Hanc in forma cōfirmavit dñs Pius pp. ij. cū additōe cla-
sule q̄ transūpto auctētico fides adhibeatur sicut originali.

Eiusdē. **Q**uod oēs indulgētie et littere aplice
cōtra ordinis cōia statuta impetrare in-
anes et nullius roboris sunt.

Lemens Ep⁹ seruus seruorū dei
Dilectis filiis abbati et
cōuentui cisterciij Labiloneñ diocē. Salutē
et aplicam benedictionē. Ne ppter insolē-
tias aliquorū querētiū que sua sunt nō que
dei/ turbari cōtingat sancte ptemplationis
ociū cui vos specialiter deuouistis/ nos ex

hoc paci vestre ac ordinis vestri tranquillo statui paterna sollicitudine consulentes/ indulgentias omnes et litteras per quascumque personas eiusdem ordinis contra communia statuta ipsius a sede apostolica vel eius legatis sub quacumque forma vel expressione verborum de cetero impetrandas/ irritas et inanes presentium auctoritate decernimus/ ac nullius omnino existere firmitatis. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre constitutionis infringere/ vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit/ indignationem omnipotentis dei/ ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Perusij. v. Idus Iulij. Pontificatus nostri Anno primo.

Privilegi domini Gregorii pape. x. per quod de consilio fratrum suorum eximit perpetuo universas personas ordinis/ monasteria/ loca et bona ipsius/ ac ordinem ipsum a solutione decime seu alterius cuiuslibet exactoris quocumque nomine censeatur/ vel quantumcumque generaliter sub quavi forma verborum erigantur/ cum irritacione finiarum excois/ suspensionis/ et interdicti si occasione huiusmodi in nos vel loca nostra a quocumque ferantur.

Gregorius Episcopus servus servorum dei. Dilecti filii universis abbatibus ac abbatibus et conventibus ordinis cisterciensis tam presentibus quam futuris imppetui. In vestitu deaurato ecclesie sponse christi quam varietate circumdata sposo suo specioso forma per filios hominum invariabilis integritate fidei et soliditate spei a dextris assitit cisterciensis ordo divinis manibus

cipatus obsequijs / et inter religiones ceteras gloriose virgini
singularitate deuotiōis ascriptus ex institutiōe primaria et p-
fessorū ipsius quātū ex alto cōceditur psecutionis instātia ru-
tilat caritate cander castimonia et pulchritudine cōuersationis
elucet / huius ordinis candidi nazarei dicti videlicet pfectores
eiusdē sub arte obseruatiōe districtione viuētes in cōspectu co-
rundē regis regū / et regine celestis pbyalas odoramentorū ple-
nas in orationū assiduitate p̄sentant / beneplacitis illoz p ope-
ra pietatis inseruiūt / et sic hospitalitatē obseruāt / q̄ sibi paupe-
res / pauperib⁹ diuites / illis munifici sibi parci laborib⁹ nō par-
cunt pprijs / sed victu in sui vultus sudore quesito se tenui ex-
hibent / illis subueniāt abundāter. Hec quidē vobis fauorem
omniū vendicāt / hec vos fauorabiles recto cuiuslibet pecto-
ris p̄i iudicio rēp̄sentant. Solet enī regū et principū aliorūq̄
magnatū familiarib⁹ ipsorum cōtemplatione deferri. Quāto
itaq̄ ampli⁹ tam peculiarib⁹ eorundē summi regis et regine ce-
lestis famulis / ipsorū obtentu in suis est subueniendū necessi-
tatibus et oportunitatib⁹ assistendū. P̄fecto imensa inter cō-
parata disparitas mensurā cōparationis huiusmodi non ad-
mittit. Hec nos monēt attētius / hec nos et fratres nostros hor-
tantur instātius vobis et monasterijs vestris cōtra incidentiū
decimarū et aliarū exactionū instantias oportuno remedio p-
uidere. Quid enī opus est ea decimare / vel per partes exigere
ad seruiendū exinde dño que ipsius sunt seruitijs totaliter de-
putata. Ideoq̄ de ipsoz fratrum nostrorū consilio vos / mona-
steria ceteraq̄ loca et bona eiusdem ordinis ac ipsum ordinem
ab onere cuiuslibet repentine ac extraordinarie decime seu al-
terius exactionis eximimus / district⁹ inhibentes vobis dictis
ue monasterijs locis aut bonis de cetero huiusmodi decimā et
exactionē quocūq̄ nomine censcant imponi / aut imponēdas
imposterū quātūmcūq̄ generakiter sub quauis forma / vel ex-
pressionē verborū a vobis exigi / vel vos sup illis aliquatenus
molestari. Decernētes exnunc omnē sententiā suspensionis in-
terdicti seu excoicationis in vos / monasteria / loca / vel bona f-
dicta / ppter hoc quacūq̄ auctoritate latā / irritā et inanē / ac vi-

ribus oīno carere. Nulli igitur oīno hoīm liceat hanc paginam no-
stre exēptionis/inhibitiōis et p̄stitutionis infringere/ vel ei au-
su temerario cōtraire. Si quis autē hoc attemptare p̄sumpse-
rit/ indignationē oīpotētis dei/ et beatorū Petri et Pauli aplo-
rū eius se nouerit incursum. Datū Lugdunū p̄ manū magistri
Lafranti archidiaconi Pergamenē sancte Romanē ecclie vice-
cancellarij/ Non Aprilis. Indiē. iij. Incarn dñice. Anno dñi.
cc. lxxv. Pontificatus vero dñi Gregorij pape. x. Anno. iij.

Hanc gratiā cum. xij. cardinalibus signat pontifex beatis-
simus iuxta morem antiqūū.

Priuilegi dñi Nicolai pape quarti. De
abbas cistercij et quattuor primi habent
potestatem pertractandi cōmunia nego-
cia oīm membrorū totius ordinis quoti-
ens expedierit et ad eorū dē negociorū de-
fensionē pcuratores instituendi.

Nicolaus Ep̄s seruus seruorum
dei. Dilecti filijs cister-
ciē/ de Firmitate/ de Pōtigniacō/ de La-
raualle/ et de Aporimūdo monasteriorū ab-
batib⁹ cisterciē ordinis Labiloneñ/ Antissi-
odoreñ/ et Lingoneñ diocl. Salutē et aplicā
benedictionē. Lū sicut ex parte v̄sa fuit p-
positum coram nobis abbates/ et cōuentus
aliesq; persone monasteriorū et membrorū vobis vestrisq; mo-
nasterijs subiectorū causas que ipsis p̄ tēpore imminēt p̄rac-
tande/ interdū ob aduersariorū potentiā/ quicq; vero p̄pter ex-
pensarū defectū p̄sequi nō audeant/ vel nō possint/ hos volē-
tes indēnitati eorū dē monasteriorū et mēbroz ac psonaz p̄ma

in hac pte sollicitudine p̄cauere vobis v̄s q̄ successorib⁹ q̄ p̄
tpe fuerint/vt vos ⁊ singuli vestrū causas ⁊ negocia abbates
⁊ puent⁹ psonas/⁊ singula monasteria ⁊ mēbra p̄dicta cōtingē
tia quoties opus fuerit p̄iūctim ⁊ diuissim tractare/⁊ in eis ad
agendū ⁊ defendendū pcuratores p̄stiuere libere valeat/dū
mō ad id illoꝝ quos h̄mōi p̄tingūt exp̄ssus ⁊ specialis accedat
assensus/auctoritate vobis p̄stium indulgem⁹. Nulli ḡoīno
hoīm liceat hanc paginā nostre concessionis infringere/vel ei
ausu temerario cōtraire. Si quis aut̄ hoc attēptare p̄sumpse
rit/indignationē omnipotentis dei/ac beatoꝝ Petri ⁊ Pauli
aploꝝ eius se nouerit incursum. Datū Rome apud sanctam
Mariā maiore. kl. Martij. Pontificat⁹ n̄ri Anno secūdo.

Eiusdē. Q̄ possum⁹ audire p̄fessiōes pau
perū i hospitalib⁹ monasterioꝝ n̄roꝝ exi
stetiū ⁊ ecclīastica sacramēta mīstrare eis

Scolaus Ep̄s seruus seruorum
dei. Dilecti filijs cister
ci ⁊ alioꝝ moasterioꝝ abbatib⁹ cisterciē
ordinis. Salutē ⁊ aplicam b̄ndictionē. Ho
nestis desiderijs vestris p̄sertim que salutē
cōtinēt animarū q̄rū cū deo possum⁹ liben
ter assensū beniuolū impartimur. Presen
tata siquidē nobis v̄ra petitio p̄tinebat/q̄
ad hospitalia infra septa monasterioꝝ v̄roꝝ ad caritatis opa
deputata pauperū infirmoꝝ p̄fuit multitudo. Quare nobis
būiliter supplicastis/vt singuli v̄m in singulis hospitalib⁹ mo
nasterioꝝ v̄roꝝ quib⁹ p̄stis deputādi aliquē vel aliquos ido
neos de monachis monasterioꝝ ipsoꝝ in sacerdotio constitu
tos qui p̄fessiones pauperū in eisdē hospitalibus cōmorantiū
audiāt/⁊ eis iniungāt penitentiā salutarē/ac ministrent ecclē
astica sacramenta licentiā largiremur. Hos itaq̄ attenden
tes huiusmodi vestrā petitionē fauore aplico nō indignā ve

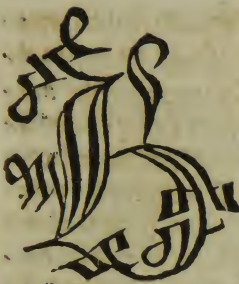
His supplicationib⁹ inclinati vobis licentiā huiusmodi sine iu-
ris p*ri*udicio alieni auctoritate p*re*sentiū concedimus postulata.
Datum Rome apud sanctā Mariā maiore. kl. Martij. P*ro*-
tificationis nostri Anno secundo.

Eiusdē. Q*ui* p*er*sonae monasteria loca grāgie
possessiōes/ et alia bona ordi*ni*s sūt sub b*ea*t*i*
Petri et d*omi*n*i* pape sp*irit*uali p*ro*tectione. Q*ui* nulli
de ordi*ne* l*icet* se ad aliū ordi*ni*m trāsserre/ aut
alteri⁹ ordi*ni*s habitū suscipere. Q*ui* nō l*icet*
monasteria et loca ordi*ni*s cuiūq*ue* alteri or-
dini vel ecclesie subijcere/ vnire/ vel associ-
are. Q*ui* circa statū monachorū et ordi*ni*s ci-
sterciē nō l*icet* aliqua imutare vel innoua-
re p*er* q*uo*d ordi*ni* aliq*ui*d p*ri*udiciū genere*t* Q*ui*
nemo cuiuscūq*ue* cōditōis existat/ monaste-
ria vel p*er*sonas ordi*ni*s cōtra p*re*dicta reci-
pere vel tenere p*re*sumat.

Nicolaus Ep*iscopu*s seruus seruorum
dei. Dilectis filiis ab-
bat*um* cisterci*ensis*/ eiusq*ue* coabbatib⁹ monasterio-
rū cisterciē ordi*ni*s eorūq*ue* p*ro*uentib⁹. Salu-
t*em* et aplicam benedictionē. Plantat⁹ in agro
d*omi*n*i* ordo vester sic a suis p*ro*mordib⁹ diuina co-
operante clemētia pullulauit/ sic laudabili-
bus incrementis p*ro*fecit/ fructus assidue p*ro*fe-
rens copiosos q*uo*d inter alia germinātia dicti agri tāq*uam* sidereo
nitore refulgens plenis donis virtutū sp*irit*ualiter et tempora-
liter nosq*ue* abundare. Eap*ro*p*ter* dilecti in d*omi*no filij vestri iu-

170
his postulationibus grato cōcurrentes assensu/personas ve-
stras et monasteria in quibus diuinis estis obsequiis manci-
pati cū omnibus bonis que in p̄sentiarū rationabiliter possi-
dent/aut in futurū iustis modis p̄stante domino poterunt adi-
pisci sub beati Petri et nostra p̄tectione suscipimus/ Speciali-
ter autē ecclesias/grangias/domos/posselhones/et alia bona
vestra/sicut ea omnia pacifice possideris/vobis et per vos mo-
nasterijs vestris auctoritate apostolica confirmam⁹/districtius in-
hibentes vt nec vobis nec alicui vestrū liceat ad alium ordinē
se transferre/ac ipsius habitū et instituta suscipere/neq; se et mo-
nasteria vestra ipsius ordinis cisterciē/monasterijs et locis al-
terius ordinis et p̄fessionis ac obseruantie/seu quibuscūq; ec-
clesijs/et locis alijs/aut religioni subijcere/vel vnire/aut associ-
are/īue circa statum eorūdē monasteriorū/et ordinis cisterciē
aliquid imutare vel innouare/p̄ quod vobis et dicto ordini f̄-
iudiciū generetur/quodq; nemo cuiuscūq; conditionis existat
cōtra huiusmodi nostre p̄hibitionis tenorem vos et monaste-
ria predicta recipere vel tenere/aut aliquid attemptare quo-
modo presumat absq; apostolice sedis licentia et manda-
to. Nos em̄ si secus actū fuerit irritum decernim⁹ et inane. Ce-
terum vbi persona vestre p̄fessionis ad ordinē alium aspiraret
se transferre/nihil de antiqua iuris obseruantia intendim⁹ im-
mutare. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginā nostre cō-
firmationis et inhibitionis infringere/vel ei ausu temerario cō-
traire. Si quis autē hoc attemptare p̄sumpserit/indignatio-
nem omnipotentis dei et beatorū Petri et Pauli ap̄lorum eius
se noverit incurfurū. Datū apud urbem veterē. v. Idus De-
cembris. Pontificatus nostri Anno tertio.

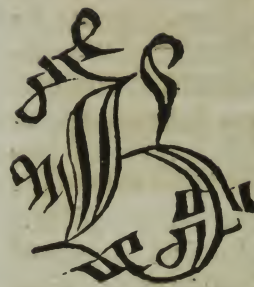
Privilegiū dñi Bonifatij pape. viii. Quia cū
plati eccliarū celebrēt in monasterijs ordines
oblatōes nullaten⁹ sibi vsurpare p̄sumāt/
sed eas in monasterijs ipsis dimittant.

Dnifati^{us} Ep^s seruus seruo-
rū dei. Dilectis fi-
lijs abbati monasterij cisterciē/ eiusq; co-
abbatib⁹ et conuentib⁹ vniuersis cisterciē
ordinis. Salutē et aplicam benedictionem
Series oblate nobis vestre petitionis ha-
bebat/ q^{uod} licet ea quē in ecclesijs monasteri-
orum v^{ostri} ordinis pie deuotionis affectu a
christifidelib⁹ in missarū solennijs offerunt

fratrum monasteriorū ipsorum vsibus ex speciali p^{ri}uilegio se-
dis aplice debeant deputari/nōnulli tamē ecclesiarū p^{re}lati du-
cti auaricie spiritu cū in eisdem monasteriorū p^{re}dictorum eccle-
sijs predicta solēnia celebrant/oblaciones que ad manus eorū
huiusmodi celebrationis tēpore fieri diuolunt ad se p^{er}tinere
indebite asserentes/p^{re}dictas oblaciones a monasterijs ip^{sorum} s^{ed} as-
portare p^{re}sumunt/in ipso^{rum} monasteriorū et p^{er}sonarū descruen-
tium in eisdē non modicū p^{re}iudiciū et grauamē/sup^{er} quo peti-
stis humiliter per aplice sedis clementiā p^{ro}uideri. Nos itaq;
ad vestrū et monasteriorū ac p^{er}sonarū in ipsis degentiū statum
felicē et p^{ro}sperum p^{ro}p^{ri}is studijs intendētes/auctoritate aplice dⁱ-
strictius inhibemus/ne aliqui p^{re}lati cū ip^{sos} in eisdē ecclesijs
monasteriorū p^{re}dictorū solennia celebrare cōtingerit p^{ro}hibitas
oblaciones tūc p^{ro}ueniētes/ibidē sibi quomodolibet vēdicare
p^{re}sumāt/se^u eas in monasterijs ipsis/seu locis eorū oīno dimit-
tāt fratrum monasteriorū vel locorū ipso^{rum} vsib⁹ p^{ro}futuras. Nulli
q^{ui} oīno hoīum liceat hanc paginā nostre inhibitiōis infringere/
vel ei ausu temerario p^{ro}traire. Si q^{ui} autē hoc attēptare p^{re}sump-
serit/indignationē oīpotentis dei/ac beatorū Petri et Pauli
ap^{osto}lorum eius se nouerit incursurū. Datū Anagine. v. Idus
Septembris. Pontificat^{us} nostri Anno primo.

Eiusdē. Q^{ui} nō licet p^{er}sonis nostri ordinis
appellare/etiā si corrigant vel puniant et
p^{re}latis suis.

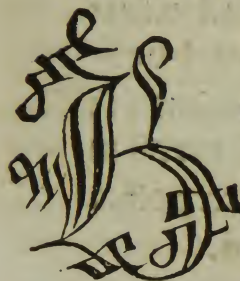

Dnifati^{us} ^{Ep^s seruus seruo-}
^{ru^m dei.} Dilectis fi-
lijs abbati cistercij/eiusq^{ue} coabbatib^{us} mo-
nasterio^{rum} cisterciens^{ium} ordinis et eo^{rum} couenti-
bus vniuersis. Salute^m et aplicam benedictio-
nem. Ad augmentu^m primum religionu^m et ordi-
nu^m quos Romani suscepit et approbavit ec-
clesia patris studijs infedentes/et consideran-
tes attenti^{us} q^{uod} noⁿ intermissa sedulitas disci-

pline religiones et ordines supradictos/statusq^{ue} regulares sa-
lubriter dirigit et cōseruat/quodq^{ue} si eam perire vel remitti cō-
tingeret ordo quilibet collabi necessario cogeret. Pensantes
etiam q^{uod} si regulariu^m psonaru^m correctio rimis iuris et apices se-
queret/huiusmodi rigor lentesceret/ac multiplici laxatioe tor-
peret. Nos horum cōsideratione ac precibus dilecti filij nostri
R^{ati}culi sancte Poteriane presbyteri cardinalis sup hoc sup-
plicantis inducti vobis auctoritate apostolica indulgem^{us}/ vt
ad correctiones et punitiones fratrū et conuersorum eiusde^m or-
dinis delinquentiu^m infligendas prelati ordinis supradicti ad
quos eadem spectare noscunt rimulis et apicibus ipsis postpo-
positis libere pcedere valeant/fm consuetudines approbatas
et generalia facta et etiā facienda ipsius ordinis instituta. Nec
volumus eisdem licere fratrib^{us} et conuersis ab eisdem correcti-
onibus et punitionib^{us} aliquatenus appellare preuia in hoc de-
liberatione ac maturitate debita obseruatis. Nulli ergo om-
nino hominu^m liceat hanc paginā nostre concessionis infringe-
re/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attempta-
re presumpserit/indignationē omnipotentis dei/ac beatorū
Petri et Pauli apostolorū eius se nouerit incursum. Datum
Rome apud sanctum Petru^m. Idus Februarij. Pontificatus
nostri Anno tertio.

Hanc in forma pfirmat sacrosancta synodus Basiliens^{is} 14to
Januarij. Anno dñi 1444. xxxviii.

Eiusdē. Et plati ordinis possunt corrigere et punire moniales et sorores sibi subiectas scdm consuetudines et statuta ordinis/rimulis et apicibus iuris postpositis. Nec licet eis ab huiusmodi correctionibus appellare.

Donifatus Eps seruus seruo

rū del. Dilectis in christo filiabus abbatissis monasteriorū ci stericiē ordinis/et eorū cōuentib⁹ vniuersis. Salutē et aplicam benedictionē. Ad augmentū cōtinuū religionū et ordinū quos romanū suscepit et approbavit ecclesia/paternis studiis intēdentes ac cōsiderātes attēti⁹ qd nō intermissa sedulitas discipline religiones et ordines supradictos statusq; regulares salubriter dirigit et conseruat/qd q; si eā perire vel remitti cōtingeret ordo quilibet collabi necessario cogeret. Pensantes etiā qd si regulariū psonarū correctio rimas iuris et apices sequentur/hmōi rigor lentesceret ac multiplici laxatione torperet. Nos horū cōsideratione ac p̄ci⁹ bus dilecti filij nostri. R. titul. sancte Potēriane p̄bri cardinalis sup hoc nobis supplicatis inducti vobis auctoritate aplicae indulgem⁹ vt ad correctiones et punitiones monialiū et sororum eiusdē ordinis delinquētiū infligendas plati ordinis supradicti ad quos eadē spectare noscunt/rimulis et apicib⁹ ipsis postpositis libere pcedere valeant fm cōsuetudines approbatas et generalia facta et etiā faciēda ipsi ordinis instituta. Nec volumus eis dē licere monialibus et sororib⁹ ab eis dē correctionib⁹ et punitionib⁹ aliquaten⁹ appellare/p̄uita in hoc deliberatione ac maturitate debita obseruatis. Nulli ergo oīno hoim liceat hanc paginā nostre p̄cessionis infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis aut hoc attēptare p̄sumpserit/indig

nationē omnipotētis dei/et beatorū Petri et Pauli apolorū ei⁹
se nouerit incurfurū. Datum Rome apud sanctū Petrū. Id⁹
Februarij. Pontificatus nostri Anno tertio.

Eiusdē. Ne/ imperatores/ reges/ duces/
vel alia psona secularis cuiuscūq; excellē-
tie vel ptātis audeat tailliare aliquā ecclē-
siasticā psonam/aut aliquid aliud extor-
quere/puta centesimā/vicesimā/vel deci-
mā absq; speciali mādato vel consensu se-
dis aplice/et habet de verbo ad verbū in
vi.ca. de imunitate eccliarū et. licet postea
p dñm Cle. papā dicat reuocatū.

Quoniam Epus seru⁹ seruoz
dei. Ad ppetuā rei
memoriā. Clericis laicos infestos oppido
tradit antiq̃tas/qd et p̃sentū experimenta
tēporū manifeste declarāt/dū suis finib⁹ nō
cōtenti/nitunt in vetitū/ad illicita frena re-
laxant/nec prudēter attendunt q̃ sit eis in-
clericos ecclesiasticasue psonas et bona in-
terdicta ptās/eccliarū ptatis/ecclēsijs ecclesiasticisq; psonis
regularibus et secularib⁹ imponūt onera grauiā/ipsosq; talli-
ant/et eis collectas imponūt ab ipsis suorū puentū vel bono-
rū dimidiā/decimā/seu vicesimā/vel quāvis aliā portionē/aut
quotā exigūt et extorquent/eosq; molunt multifarie subijcere
seruituti/sueq; submittere ditioni/et qd dolenter referim⁹ nō
nulli eccliarū ptati/ecclēsiasticisq; psone trepidātes/vbi trepitā
dū nō est transitoriā pacē querentes/plus timētes maiestātē
temporalē offendere q̃ eternā/taliū abusib⁹ nō tam temerarie

quā improuide acquiescūt sedis aplice auctoritate seu licentia non obtenta. Nos igit talib⁹ iniquis actib⁹ obuiare volētes/ de fratru nostroru consilio/aplica auctoritate statuimus/q^d q^u cūq^{ue} plati ecclesiasticos p^{er}sonas religiose vel seculares quoru cūq^{ue} ordinū / conditionis seu statuū collectas vel tallias/de cimā/ vicesimā/ seu centesimā suorū/ z ecclesiarū puentuum/ vel bonorū laicis soluerint vel pmiserint/vel se soluturos consenserint/aut q^{ui}s aliā quantitātē/portionem/aut quotā ipsorum puentuū/vel bonorū estimationis vel valoris ipsorū/ sub adiutorij/mutui/subuentionis/subsidij/vel doni nomine seu quouis alio titulo modo vel quesito colore absq^{ue} auctoritate sedis eiusdem/nec nō imperatores/reges/ seu principes/duces/comites/vel barones/potestates/capitanei/vel officiales/vel rectores quocūq^{ue} nomine censeant ciuitatū/castrorū/ seu quorūcūq^{ue} locorū constitutorū vbilibet/z quouis alij cuiusq^{ue} p^{er}minētie conditionis/z status qui talia imposuerint exegerint/vel receperint/aut apud edes sacras deposita ecclesiarū vel ecclesiasticarū personarū vbilibet arrestauerint/saisinerint seu occupare p^{re}sumpserint/vel arrestari saisiri ac occupari mādauerint/aut occupata saisita seu arrestata receperint/ nec nō omnes qui sciēter dederint in p^{re}dictis auxiliū/consiliū/vel fauorē/publice vel occulte coipso sententiā excōicationis incurrant/vniuersitates q^{ue} que in his culpabiles fuerint ecclesiastico supponim⁹ interdicto/platis z p^{er}sonis ecclesiasticis sup^{er}dictis in virtute obediētie/z sub depositiōis pena districte mandātes/vt talib⁹ absq^{ue} expressa licētia dicte sedis nullaten⁹ acquiescant. Quodq^{ue} p^{re}textu cuiuscūq^{ue} obligationis/ p^{er}missiōis z cōfessiōis factarū hacten⁹ vel faciendarū inantea p^{er}usq^{ue} h^{ab}uēti cōstitutio/p^{ro}hibitio/seu p^{re}ceptū ad noticiā ipsorū p^{er}uenerint nīhil soluant/nec supradicti seculares quoquomodo recipiāt/et si soluerint vel p^{re}dicti receperint in excōicationis sententiā incidunt ipso facto. A supradictis autē excōicationū z interdicti sentētijs nullus absolui valeat/preterq^{ue} in mortis articulo absq^{ue} sedis aplice auctoritate z licentia speciali/cū n^{ost}re intētionis existat/tā horrendū seculariū p^{re}latum abusum nullatenus

sub dissimulatione transire. Non obstantib⁹ quibuscūq; priui
legijs sub quibuscūq; tenoribus formis/seu modis aut verbo
rū cōceptione cōcessis imperatorib⁹/regib⁹/et alijs supradic
tis que cōtra p̄dicta in nullo volumus alicui vel aliquib⁹ sus
fragari. Nulli ergo oīno hoīm liceat hanc paginā nostre cōsti
tutionis infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis au
tem hoc attēptare p̄sumpserit/indignationē omnipotētis dei
ac beatorū Petri et Pauli ap̄loꝝ ei⁹ se nouerit incursum Datū
Rome apud sanctū Petrum. vi. kl. Martij. Pontificat⁹ no
stri Anno tertio.

Eiusdem. Ut nullus de terris nostris cul
tis vel incultis traditis iam/vel tradēdis
aliquib⁹ cultorib⁹ excolendis in quibus
null⁹ decimas p̄cepit/exigat vel extorque
et decimas vel p̄mitias a nobis vel a cul
toribus earundē.

Onifati⁹ Ep⁹ seru⁹ seruorū
dei. Dilectis filijs
vniuersis abbatib⁹ abbatissis et cōuentib⁹
ordinis cisterciensī tam p̄sentib⁹ q̄ futuris.
Salutē et aplicam benedictionē. In eccle
sie firmamēto vester ordo nitore clario coru
scans vniuersalē gregis dñici aulā illum
nat⁹ et currentib⁹ in stadio rectū iter insinu
at quo ad salutis brauiū facilius puenit. Nos quidē ob hoc et
p̄pter magne deuotiōis affectū quē ad nos et aplicam sedem
habetis ordinē ip̄m ac vos et alios eiusdē ordinis p̄fessores in
tīma caritate p̄sequimur/ac sinceris affectib⁹ excitamur ad ve
stra et illorū cōmoda in quib⁹ honeste possumus p̄mouenda.
Ideoq; p̄missorū intuitu et obtentu dilecti filij nostri Roberti

tituli sancte Pudenciane p[re]bri cardinalis qui tanq[ua]m p[re]fati ordi-
nis quē p[re]fatus existit p[ro]motor assiduus necessitates vestras
et dicti ordinis nobis reuerēter exposuit/et sup[er] illis nostre pui-
sionis auxiliū imp[ro]lauit/vobis auctoritate p[re]fati indulgem[us]
vt de terris vestris cultis et incultis ad ordinē vestrū spectati-
bus/quas alijs cōcessistis vel cōcedetis imp[ro]sterū excolēdas/
de quib[us] tñ aliquis decimas seu primitias nō p[re]cepit/nullus a
vobis seu cultorib[us] terrarū ipsarū/aut quibuscūq[ue] alijs decima-
s seu primitias exigere vel extorquere p[re]sumat. Nos em̄ ni-
hilomin[us] irritū decernim[us] et inanē/quicq[ue] cōtra tenorē h[uius]mōdi
indulgentie fuerit attēptatū. Nulli ergo oīno hoīm liceat hāc
paginā nostre cōcessionis et cōstitutiois infringere/vel ei ausu
temerario cōtraire. Si quis aut[em] hoc attēptare p[re]sumpserit/in-
dignationē omnipotentis dei/et beator[um] Petri et Pauli ap[osto]lorū
eius se nouerit incursum. Datū Lateran[um]. xv. kl. Ianuarij. Pō-
tificatus nostri Anno octauo.

Hanc in forma cōfirmat d[omi]n[us] Pius papa. ij. Ex aplice.

Eiusdē. Cōseruatoria abbatis sancti Ste-
phani Diuionē[nsis] p[er] ordine nostro appel-
latione postposita. et c.

Unifarius Ep[iscopu]s Ieru[solymitanus] seruorū
dei. Dilecto filo ab-
bati monasterij sancti Stephani de Diuio-
ne Lingoniē[nsis] dioc[esis] Salutē et aplicam be-
nedictionē. Ad cōpescendos conatus ne-
farios aduersariorum qui p[er]sonas et loca ec-
clesiastica et potissime religionis cultui de-
dicata sup[er] bonis et iurib[us] suis offendere/et
multiplicibus p[er]turbare molestijs nō verent[ur]/tantomagis nos
deceat oportunū remediū adhibere/quāto p[ro]p[ri]us turbatio-
nes h[uius]mōdi et molestie in diuine maiestatis offensā/ ecclesiastice

dispendiū libertatis/ et aplice sedis cōtemptū redūdare noscū
tur/ Cū itaq; sicut ad nostrū puenit auditū/ dilecti filij abbas
cistercij/eiusq; coabbates et fratres ac dilecte in christo filie ab-
batisse et sorores /eorūq; puentus cisterciē ordinis a nōnullis
qui nomē dñi recipere in vacuū nō formidant/in psonis et bo-
nis suis multipliciter molestent. Nos volētes ipsorū abbatū
fratrū abbatissarū sororū et cōuentū puidere quieti/ et puerfo-
rū conatib; obuiare/discretionī tue p aplice scripta mādāmus
quaten; eisdē abbatib;/fratrib;/abbatissis/sororib;/ et conuē-
tibus efficacis p̄sidio defensionis assistens/nō pmittas ipsos
in psonis et bonis eorū contra indulta priuilegioꝝ sedis aplice
ab aliquib; indebite molestari. Molestatores hmoi quicūq;
et cuiuscūq; religionis/conditionis/aut status existant/ etiā si
pontificali p̄fulgeant dignitate/auctoritate nostra/ appellatio
ne postposita/cōpescē. Nō obstantibus tam nra qua cauetur
ne cōseruatores a sede deputati p̄dicta/extra ciuitates et diocē
in quib; deputati fuerint cōtra quoscūq; procedere/aut aliq;
vltra vnā dietam a fine diocē eorundem trahere p̄sumant/quā
de duabus dietis in cōcilio generali/et alijs quibuscūq; consti-
tutionib; a nobis vel p̄decessoribus nostris Romani pontifici-
bus sup hoc editis/dūmodo vltra tertiā vel quartā dietā ali-
quis extra suā diocē auctoritate p̄sentiū nō trabatur/seu si ali-
quibus cōmuniter vel diuissim a p̄dicta sit sede indultū/ quod
interdicti suspendi vel excōicari/seu extra vel vltra certa loca
ad iudiciū euocari nō possint/p litteras apostolicas nō facien-
tes plenā et expressam de indulto huiusmodi eorūq; psonis/lo-
cis vel ordinib; mentionē/seu qualibet alia indulgentia dicte
sedis gnālī vel spālī p quā tue iurisdictionis explicatio in hac
parte valeat quolibet impediri. Attētius p̄uissurus ne de his
sup quib; lis est forte iam mota/seu que cause cognitionē exi-
gunt/et que indulta huiusmodi nō contingūt te aliquaten; in-
tromittas. Nos cū si secus p̄sumpseris tam p̄sentes litteras
quā etiā p̄cessum quē per te illarū auctoritate haberi contige-
rit oīno carere virib; ac nullius fore decernim; firmitatis. Hu-
iusmodi ergo mandatū nostrum sic prudenter et fideliter exe-

fo. 4.
quaris/ut eius fines quomodolibet nō excedas. Datum La-
terani. vi. Idus Januarij. Pontificat' nostri Anno octavo.

**Eiusdem. Cōservatorie alie similes ad di-
versos ecclesie prelatos.**

Ad abbatem sancti Victoris Alassiliens.

Ad abbatem sancti Pauli Bisuntinens.

Ad abbatē sancti Petri de Senouesio Januens dioc.

Ad episcopum Aptens.

Ad abbatē monasterij Pusenien' Huemburgens dioc.

Ad abbatem de Londonia Argentinen' dioc.

Ad abbatē de sancto saluatore Tuden' dioc.

Ad priorem cathedralis ecclesie Dunelmens dioc.

Ad abbatē monasterij sancti Auberti Lameracen' dioc.

Ad abbatē monasterij de Aurealtaria Compostellen.

**Privilegi dñi Benedicti pape. xi. Cōser-
uatorie in forma pcedentiū.**

Ad abbatē sancti Pauli Bisuntinens.

Ad episcopum Aptens.

Ad abbatē sancti Stephani Divionens.

Datū Perusij Idus Junij. Pontificatus nri Anno primo.

**Privilegi dñi Clemētis pape. v. Conser-
uatorie ad diversos ecclesie prelatos.**

Ad episcopum Sigunens. Ad episcopum Assanens.

Ad episcopum Suessanens.

Ad abbatem sancti Pauli Bisuntinens.

Ad abbatem sancti Victoris Alassiliens.

Ad abbatem de Dunisfermelum sancti Andree dioc.

12

Ad abbatem monasterij sancti Pontij de Thonecijs/ Rati-
bonenſi dioc.

Ad abbatem monasterij sancte Marie matris domini prope
Muceriā. Salernitanenſi dioc.

Ad abbatē monasterij ſcti Clemētis Aſetēſi dioc.

Ad abbatē monasterij de Joſaphat Aſſellaneſi dioc.

Ad abbatē ſancti Ambroſij Aſediolaneſi dioc./

Ad abbatem de ſancto Saluatore. Tudeſi dioc.

Ad abbatem ſancti Ruſi valentini.

Ad abbatem de Capiteſari ppe Januam.

Ad abbatē de Riupullo Uiceſi dioc.

Ad abbatē monasterij ſancti Laurentij Auerſaneſi.

Ad priorem ſanctę trinitatis Dubliuſi dioc.

Ad decanum Sleuiceſi.

Omnes iſte conſervatorie ſunt in forma
que ſequit̃/mutatis nominibꝫ.

M Lemens Eps ſeruus ſeruorum
dei. Dilecto filio abba-
ti ſancti Pauli Biſunt dioc. Salutē et apli-
cā bñdictionē. Et ſi quibuſlibet pſonis ec-
cleſiaſticis pſertim ſub religiōis habitu do-
mino militātibus aplicum debeat aſſeſſe p-
ſidium/ pſeſſores tñ ciſterciēſi ordinis vtri-
uſqꝫ ſexus/ ne prauorū boīm moleſtijs agi-
rent/ eo libētius ptectionis noſtre munimine pſouemus/ quo
pſatū ordinē in eccleſia dei pſpicuū dilectione pſequimur am-
pliori/ ac illoꝝ iniurie grauius nos cōtingunt. Cum itaqꝫ ſicut
ad noſtrū puenit auditū/ dilecti filij abbas ciſterciēſi/ eiꝫqꝫ co-
abbates et fratres/ ac dilecte in chriſto filie abbatiffe et ſorores
eorūqꝫ cōuentus ipſiꝫ ciſterciēſi ordinis a nōnullis qui nomen
dñi inuaniū recipere nō formidāt in pſonis et bonis ſuis multi-
pliciter moleſtent. Nos volētes ipſoꝝ abbatū/ fratruū/ abbatiff

deliter exequaris/vt eius fines quolibet non excedas. Leterū
volum⁹/z auctoritate aplica decernimus/q a data p̄sentū sit
tibi in p̄missis omnib⁹ z eorū singulis p̄petuata ptas z iurisdic-
tio attributa/vt in eo vigore illaqz firmitate possis auctori-
te p̄dicta in p̄dictis omnib⁹ z p̄ p̄dictis p̄cedere/ac si tua iuris-
dictio in his omnib⁹ z singulis p̄ citationē/monitionē/vel mo-
dū alium p̄petuata legitimū extitisset. Datū Auinion. ij. Non
Septēbris. Pontificatus nostri Anno quarto.

Hanc in forma confirmat domin⁹ Iohānes. xxiij. Et postea
Sancta synodus Basiliē.

Eiusdē. Cōfirmatio z innouatio p̄uilegiū
Lucij pape. iij. vt null⁹ in monasteria n̄ra
vel abbates/seu fr̄es n̄ros excōisyl inter-
dicti sentētiā audeat depromere. Et q̄ ab-
bates p̄fessiōes p̄tra ordinis instituta fa-
cere nō cōpellant cū innouatiōe dicti p̄ui-
legiū/vidē bene textum.

Lemens Ep̄s seruus seruorum
dei. Dilectis filiis ab-
bati cisterciē/z vniuersis coabbatib⁹ eius
sub eodē ordine d̄no seruientib⁹. Salutē et
aplicam benedictionē. Quoddā p̄uilegi-
um felicitis recordationis Lucij pape. iij. p̄e-
decessoris nostri vobis z monasterijs v̄ris
eorūqz fratribus concessum nobis ex parte
vestra presentatū inspexim⁹ diligenter /cuius tenor de verbo
ad verbum talis est. Lurius Ep̄us seruus seruorū dei. Di-
lectis filiis abbati cisterciē z vniuersis coabbatibus eius sub
eodem ordine domino seruientib⁹. Salutē z apostolicā bene

ditione. Monastice sinceritas discipline quā in puritate ordi-
 nis quem tenetis eterni conditoris puidencia restaurauit illā
 semp inuenit in apostolica sede clementiā/qua ⁊ vobis in do-
 mino ppositū virtutis accresceret/⁊ aliorū deuotio vestris p-
 uocaretur exemplis/vt p celestiū semitā mandatorum ad ppo-
 situm feliciter brauiū festinaret. Inter cetera vero licet ordove-
 ster ea se seruauerit dioecesanis episcopis hūilitate subiectū/vt
 saluis originalibus institutis eorū semp vellet magisterio sub-
 iacere. Illud tamē hactenus defauore ac ptectione apostoli-
 ce sedis obtinuit/vt nullus in monasteria vel abbates ordinis
 memorati quālibet ecclesiasticā sententiā pmeret/vel psonas
 in eodem ordine cōstitutis excoicationis vel suspensōis seu
 interdicti pmulgatio re grauaret. Quia vero frigescente ca-
 ritate multorū vsq̄ adeo malicia noscitur abundasse/ vt non-
 nulli eorū qui ecclesys dei modernis temporib⁹ sunt plati trās-
 grediant⁹ terminos ab antiquiorib⁹ cōstitutos/⁊ in veltū spe-
 cialiter ordinē indebitā exercere nō dubitēt vltionē/pñtiū lit-
 terarū inscriptōe statuum⁹ ⁊ auctoritate aplica cōfirmam⁹/vt
 nulli oīno liceat in vos vel monasteria v̄ra seu fratres inibi cō-
 stitutos p id qđ ab origine ordinis noscitur obseruatū/excoisv-
 l suspensōis seu interdicti sniam pmere/quā si depropta fuerit au-
 ctoritate aplica decernim⁹ nō tenere. Adjūctes qđ decernim⁹
 vt archiepi ⁊ epi i recipiēdis p̄fessōib⁹ q̄ a bñdictis vel bñdicē-
 dis abbatib⁹ exhibent⁹ ea sint forma ⁊ exp̄ssioe p̄tēti/q̄ ab origi-
 ne ordīs noscitur instituta/scz vt abbates ipi saluo ordine suo p-
 fiteri debeāt/⁊ p̄ instituta ordinis nullā p̄fessionē facere cōpel-
 lantur. Nulli ḡ oīno hoīm liceat hāc paginā n̄re p̄stitutōis ⁊ cō-
 firmatiōis infringē/vel ei ausu temerario p̄traire. Si qđ autē
 attēptare p̄sumpserit/indignationē oīpotētis dei/ac beatorū
 Petri ⁊ Pauli ap̄loz ei⁹ se nouerit incursurū. Datū Verone. xi
 kl. Decēbris. Nos itaq̄ sacre v̄re religiōis inducī meritis
 v̄ris supplicatiōib⁹ fauorabilis ānuētes/p̄fatū p̄uilegiū ratū et
 gratū habem⁹/illudqđ auēte aplica ex certa scia approbamus/⁊
 etiā inno.iam⁹. Decernētes ipm ppetuā obtinere roboris fir-
 mitatē/qđ p̄ reuor bñdī sic insert⁹ plenā fidē ⁊ p̄bationē faciat

tam in iudicio q̄ extra iudiciū/etiā si ip̄m originale priuilegiū
nō appareret/nec etiā habere/ nec sit necesse illud de cetero ali
quatenus exhiberi. Nulli ergo oīno hoīm liceat hanc paginā
nostre approbationis/innouatiōis/ et cōstitutionis infringere/
vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis aut̄ hoc attēptare pre
sumpserit/indignationē omnipotentis dei/et beatorū Petri et
Pauli ap̄olorum eius se nouerit incurfurū. Datū Auinioni. iij.
Moñ Septēbris. Pontificat⁹ nostri Anno quarto.

Priuilegi dñi Johānis pape. xrij. **Q**uod p
moti i abbates p sedē aplicā nō pñt se ab
abbatis cistercij et capituli generalis obe
dientia subtrahere.

Johannes Epus seruus seruorum
dei. Dilecto filio abba
ti monasterij Cisterciē Labilonen̄ dioc̄. Sa
lutē et aplicam benedictionē. Ad cisterciē or
dinē ex quo velut agro pleno cui dñs benedi
xit fraglātia spiritaliū filioz redūdare dino
scit/suauitatē spirās odoris ecclesie scē dei/spe
cialē gerētes deuotiōis affectū ad ipsi⁹ ordinis
tranq̄llitatē/et pacē gratis desiderijs aspiram⁹. Cū itaqz sicut
exhibita nobis p parte tua petitio cōtinebat quidā ex abbati
bus dicti ordinis co p̄textu q̄ p nos p̄moti fuerūt ad regimīa
quorūdā monasterioz ordinis memorati a debita tua et capi
tuli generalis ipsi⁹ ordinis obediētia se subtrahere molian̄ cō
tra statuta eiusdē ordinis p sedē aplicā p̄firmata in grauē dis
fensionē et scandalū ordinis memorati. Nos volētes p̄fato or
dini ne qd̄ absit p subtractionē hmoi in suis mēbris diminu
tionē seu scissure piculū patiat̄ de oportuno remedio puidere
tuis supplicationib⁹ inclinati auctoritate p̄sentii⁹ declaram⁹/
q̄ nō est intētionis n̄re q̄ dicti p̄moti tali p̄textu se subtrahere

73
valeant ab obediētia ordinis cōsuetā. Nulli ḡ oīno hoīm lice-
at hanc paginā nostre declarationis infringere/vel ei ausu te-
merario cōtraire. Si quis autē hoc attēptare p̄sumpserit/ indi-
gnationē omnipotētis dei/et beatorū Petri et Pauli ap̄olorum
eius se nouerit incursurū. Datū Auinioñ. viij. kl. Decembris.
Pontificat' nostri Anno quarto.

Eiusdē. Quā nō tenemur ad p̄stationē aliq̄
rū collectarū/subsidiorū/exactionū impo-
nēdarū a sede ap̄lica/vel eius legatis/ ni-
si littere pape de ordine nostro fecerūt mē-
tionem.

In **I**ohannes Ep̄s seruus seruorū dei
Dilectis filiis abbati ci-
stercij/eiusq̄ coabbatib' et cōuentib' vniuer-
sis cisterciē ordinis. Salutē et ap̄licam bene-
dictionē. Religionis vestre meret' honestas vt
vos speciali diligētes in dño caritate p̄sequa-
mur gratia sedis ap̄lice et fauore. Sane tenui-
tatē vestrorū reddituū et puentuū sollicitē attē-
dētes/ac p̄ hoc volentes alicui' releuatiōis solatio vos gaude-
re adinstar felicitis recordationis Alexandri pape. iij. p̄decesso-
ris nostri vobis auctoritate p̄sentiū indulgētiā/ vt ad p̄statio-
nē aliquarū collectarū subsidiorū et aliarū exactionū imponē-
darū vobis et domib' v̄ris a sede ap̄lica seu legatis eiusdē/ aut
ip̄sorum auctoritate et mādato nō teneamini p̄ litteras ip̄s' sedis
seu legatorū ei' que plenā et exp̄ssam de indulgētia huiusmodi et ordi-
ne vestro nō fecerint mentionē/ etiā si contineat in eiusdē litteris
quod id quod p̄ eas mandat fiat aliqua indulgētia nō obstante.
Nos em̄ excois/ suspensionis/ et interdicti sentētias si quas oc-
cassione p̄dictorū in vos cōmuniter vel aliquos vestrū ab ali-
quo p̄mulgari cōtigerit decernim' nō tenere. Nulli ḡ omnino

no fa

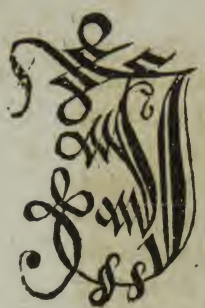
hoim liceat hanc paginā nostre pcessionis ⁊ pstitutionis infrin-
gere/vel ei ausu temerario cōtrahere. Si quis autē hoc attemp-
tare psumpserit/indignationē oīpotētis dei/ac beatorū Petri
⁊ Pauli apłorū eius se nouerit incurfurū. Datū Aunioñ. Id^o
Augusti. Pōtificat^o nostri Anno quartodecimo.

Eiusdē. Qz possum^o celebrare diuina of-
ficia alta voce in monasteriis nostris tpe
interdicti generalis /ianuis clausis/ extra
neis nō admissis. Nō obstañ cōstitutioni-
bus dñorū bo.viii. ⁊ cle.v. summozū pon-
tificum. ⁊c.

Mhannes Ep̄s seruus seruorū dei
Dilectis filiis abbati ci-
sterciū/ceterisq; coabbatib^o ⁊ vniuersis cōuen-
tibus cisterciē ordinis. Salutē ⁊ aplicam be-
nedictionē. Inter ceteros regulariū ordinum
p̄fessores in dei ecclesia militātes illud ordini
vestro ⁊ vobis ad spirituales laudes ascribit/
quod p̄ter alia p̄ que virtutū dño gratū impē-
ditis holocaustū libenter voces vestras cū reuerentia ⁊ deu-
tione debitis in diuinis celebrādis officiis exaltatis/ sperātes
p̄ hec vocum vestrarū organa velut incēssiones gratas ipsi do-
mīno placitura. Exhibita siquidē nobis vestra petitio conti-
nebat quod cū generaliter monasteria ⁊ loca vestra sint in de-
sertis locis ⁊ solitudinarijs/ac a ceteris hominū segregata/ut
possitis liberius vacare diuinis/ ⁊ per exaltationē vocum ⁊ iu-
bilum cordiū deuotū impendere domino famulatū cū diuino
rum officiorū cultus ad maius nrm cedat solamen/ac maio-
rem refectionē vestris pariat animab^o/nec voces vestre audiri
possint ab alijs in nemoribus ⁊ desertis emisse. Nonnulli iō

mani pontifices predecessores nostri pmissis in specialem considerationē adductis vobis et eidem ordini p specialia priuilegia indulserunt/ vt tēpore generalis interdicti liceret vobis in monasterijs et locis vestris/ interdictis et excommunicatis exclusis/ alta voce diuina officia celebrare. Cum autē per quasdam cōstitutiones post dicta indulta a felicitis recordationis Bonifatio. viij. et Clemēte. v. Romani pontificib⁹ pdecessoribus nostris editas huiusmodi puiilegijs deroget/ et ppter hoc oporteat vos in monasterijs vestris tēpore interdicti prefati diuinorū suspendere organa/ et ab exaltatione vocū et iubilationibus in diuinis decārandis laudibus abstinere/ idq; sicut asseritis magnā vob turbationē adducat/ et nōnulli iuuenes dicti ordinis efficiant exinde circa diuina officia desides et remissi. Nobis hūiliter supplicastis vt puidere vobis sup hoc p cōsolatione vestra de benignitate aplice dignaremur. Nos igit ob spiritaliū virtutū studia quib⁹ seruenter insistitis votis vestris que sperandū est ex deuotiōis fonte pcedere fauorabiliter annuētes/ vris in hac parte supplicationib⁹ inclinati/ auctoritate vobis p̄sentiū indulgem⁹/ vt p̄stitutionib⁹ eorūdē Bonifatij et Clemētis/ seu qualibet alia sup hoc in p̄trariū editis/ nequaquā obstantib⁹ liceat vobis in vestris monasterijs taliter segregatis tēpore generalis interdicti/ ianuis clausis et extraneis alijs/ bus non admissis/ alta voce diuina officia celebrare/ dūmodo vos causam nō dederitis interdicto. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginā nostre cōcessionis infringere/ vel ei ausu temerario cōtrāire. Si quis autē hoc attemptare p̄sumperit/ indignationē omnipotētis dei/ ac beatorū Petri et Pauli apolorū eius se nouerit incursturū. Datū Auinio. kl. Martij. Pontificatus nostri Anno decimo.

Eiusdē. Quō habemus. xx. dies indulgentiarū dicendo ad quamlibet missam p̄s.
Letatus sum. 7c.

Johannes Ep̄s seruus seruorū dei. Di-

lectis filiis cisterciensibus et alijs
abbatibus ac diffinitoribus generalis capituli cister-
ciensium ordinis prime celebrandi. Salutē et aplicā be-
nedictionē. Pro statu totius ecclesie corporis my-
stici qui pcurantibus hoste pacis eiusque mēbris tur-
batur sepius sicut et in p̄sentiarū turbari noscitur ad ca-
put eius quod christus est/cui turbationibus huius-

modi finē dandi subest posse cum voluerit recurrētes/ quasdā
speciales orationes in missarū solēnijs fieri de consilio fratrum
nostrorū indulgentia p nos certa concessa super hoc ordinauit
mus. put plenius continetur in litteris nostris inde cōfectis/
quarū tenor sequitur sub hac forma. **Johannes** Ep̄s seru-
us seruorū dei. Ad ppetuā rei memoriā/discipulorū christi gesta
nos instruit/ut in pelago huius mundi pcella surgēte ad diuini
nū pfugium recurrere debeamus/illi quidē cōmotiōe maris adeo
grādī facta ut fluctus nauiculā quā iesum sequētes intrauerant
operirēt ip̄m dormientē vocibus excitārūt supplicibus/et aduersus
ingruētis tēpestatis impetus salutis p̄sidium postularūt. Cum
itaque catholicā ecclesiā que cōgregationē fidelium cōprehendit/
videamus/qd dolētes referamus/pacis emuli zizaniarūque sa-
toris malicia pcurāte discordiarū statibus cōcitātā earūque fluc-
tus adeo eleuatos/qd quasi operiūt ip̄am totā/hereticos isup
ecclesiā ip̄am cernimus/ac scismaticos ipugnare ferociter/ac ut in-
cōsulē dñi tunicā scindāt multipliciter laborare/cū fratribus
nris deliberatiōe p̄habita diligētī expediēs imo necessariū po-
ti⁹ extimamus/ut ad illū q ad dexterā patris residet in excelsis/
qui caput est cōgregatiōis eiusdē/cuius p̄as ois tā in celo q̄ in
terra noscitur tradita/eiusque venti ac maria obsecūdant/leuem⁹ cū
manibus corda nra/ip̄mq̄ deuotē pulsantes p̄cibus apud eū sedu-
lis orōibus insistamus/ut insurgētes p̄misse fremit⁹ tēpestatis q̄
q̄si vniuersorū christicolarū regna pcutit/ibditos in dños fidelita-
tis violato fedē erigit/hereticis/scismaticis/et rebellibus ecclesie scē
dei insurgēdi cōtra ip̄am/eiusque iura vsurpādi insania dānabi-
li ausū pandit/stat⁹ cessare fluctusque p̄dicatos desecere sua facias

omnipotēti virtute/corda q̄ hereticoꝝ scismaticoꝝ alioꝝq̄ re-
bellū ad dei ⁊ ecclesie vnitatē ⁊ deuotionē inclinēt ⁊ habilitet/
vel si forsan in p̄missis p̄tinaciter intēdāt p̄sistere ipsoꝝ elidat
superbiā/eoꝝq̄ obstinatā maliciā sue virtute dextere cōterat
⁊ p̄sternat/corda quoq̄ subditoꝝ ad eoꝝ supiores/ ac ipsoꝝ
superioꝝ cōuertat ad subditos/ ipsoꝝq̄ dissidētes in cōcordie
vnitate cōciliet ⁊ cōfirmet/sicq̄ det ipsis superiorib⁹ p̄sistere q̄
sic regant vt dirigant/eoꝝq̄ regimē cedat subditis ad salutē
p̄petuā quietē ⁊ pacem/nobisq̄ ip̄e cui⁹ p̄uidētia in sui dis-
positione nō fallitur modos/ ⁊ vias aperiat p̄ quos hec vt in
votis gerimus efficaciter p̄mouere possim⁹. Et q̄ in missarū
solēnijs ad deū cōsuerunt preces effundi deuoti⁹/de eoꝝdem
fratrū cōsilio ordinat⁹ q̄ in singulis missarū celebrationibus
post dictū a celebrāte pater noster responsioneq̄ secuta anteq̄
in missa vlteri⁹ p̄cedat. Illud canticū/Letari sum in his que
dicta sunt mihi/totū cū Gloria patri/ a religiosis/clericis ⁊ alijs
litteratis p̄sentib⁹ cū deuotione dicat. Et post dicant Kyriel.
Christeleyson Kyriel. et Pater noster. Et post isti v̄suli sub-
sequatur. Dñe saluos fac reges. Exaudi nos in die quā inuo-
cauerim⁹ te. Saluū fac pplm tuū ⁊ benedic hereditati tue. Re-
ge eos ⁊ extolle eos in eternū. Fiat pax in virtute tua. Et abū-
dantia in turrib⁹ tuis. Dñe exaudi orationē meam. Et clamor
meus ad te veniat. Dñs vobiscū. Et cū spiritu tuo. Oratiōes
vero. Ecclesie tue q̄sumus dñe p̄ces benignus admitte/vt de-
structis aduersitatib⁹ ⁊ errorib⁹ vniuersis secunda tibi seruiat li-
bertate. Et illā/ hostiū nostroz quesum⁹ dñe elide superbiam
eoꝝq̄ cōtumaciā dextere tue virtute p̄sternē. Per christū do-
minū nostrū/dicat celebrās cōsequenter. Nos em̄ christifide-
les ad exequendū supradicta p̄mitius donis volētes. spirita-
lib⁹ animare oib⁹ vere penitentib⁹ ⁊ cōfessis/tam ipsis cele-
brantib⁹ ⁊ eis assistentib⁹ obseruatibus supradicta/ q̄ alijs p̄-
ces tūc deo deuotas fundētibus p̄ p̄missis diebus ⁊ missis sin-
gulis quib⁹ hec fecerint viginti dies de omnipotētis dei mise-
ricordia/ ⁊ b̄toꝝ p̄etri ⁊ p̄auli ap̄loꝝ eius auctoritate consist
de iniunctis sibi penitētijs relaxam⁹. Datum Auinion. xij. kl.

**Bullj. Pontificat' nostri Anno. xij. Ut aut tam viles tamq[ue]
necessarie preces huiusmodi locū exauditiōis votive facili' et
vberius multiplicatis intercessoribus obtineant apud deū di
scutionē vestrā monem' / hortamur et rogam' attēte vobis in
remissionē peccaminū / nihilomin' iniūgētes quaten' p[re]nta
in eisdē litteris p[er] vos et fratres eiusdē ordinis in vestris sermo
nibus / tā in ecclesijs et locis vestris q[uam] alibi vbi vos vel ip[s]os p[ro]
ponere p[ro]tulerit verbū dei eis nihilomin' expositis vt meli' in
telligātur ab oib[us] in vulgari sollēniter publicātes / oratiōes
easde in missis quas vos et eosdē fratres celebrare cōtinget de
cetero circūstantib[us] clero et ip[s]o deuoteq[ue] similiter orantib[us] sic
solerter et fideliter iuxta p[re]dictarū litterarū continētiā faciatis /
q[uod] vos et ipsi p[re]dictā indulgentiā valeatis cōsequi / et alia remi
sionis eterne p[re]mia p[er]mereri. Datū Auinion. kl. Julij. Pō
tificatus nostri Anno. xij.**

Tabula sup bulla reformationis dñi Be nedicti pape. xij.

**Ca. primū. Excellens cōmendatio ordinis cisterciens[is] / maxime
quantū ad vitā contēplatiuam.**

Ca. secūdū. Q[uod] quilibet cōuent' ordinis habeat p[ro]p[ri]ū sigillū

**Ca. tertiu. De forma iuramēti p[er] quēlibet abbatē priusq[uam] admi
nistratiōi se imisceat ad sancta dei euāgelia prestandi.**

**Ca. quartū. De mō alienādi res immobiles / v[el] iura aut diminu
endi p[er]siones / vel census / et vendēdi arbores siluarū ceduarū.**

**Ca. quintū. Q[uod] pecunia rei vendite nō cōuertatur ad aliquos
vsus / nisi ad acquisitionē vel debitorū solutionem / et quō sub
quattuor seraturis seruari debet.**

**Ca. sextū. De cōcessionib[us] et locationibus iurū et redditū nō
faciendis vltra quinquēniū.**

**Ca. septimū. Quō possessiones parue et steriles possunt dari
sub annuo censu pecuniario.**

Ca. octauū. De forma p[er] quā mutui cōtrahi / et nō cōtrahi p[oss]ūt

et quod abbas in remotis agens non potest accipere in mutuū ultra centū libras turoſi.

Ca. nonū. Quod in sigillo abbatis debet eſſe nomē propriū/ et in contractibus cum conſenſu conuentus factis apponant ſigilla abbatis et conuentus.

Ca. decimū. De iuramēto officiariorū monaſteriorū quod inter cetera iurant/ quod de receptis et expenſis fidelem compotū faciant.

Ca. undecimū. Quod in quolibet monaſterio conſtituantur duo burſarii qui omnes pecunias undecūque venientes recipiant/ et ad mandatū abbatis ceteris officialibus miniſtrāt et fidelem rationē de omnibus reddant.

Ca. duodecimū. Quod abbates de receptis et expenſis rationē reddere debent ſenioribus/ et in regressu de via reddāt burſariis computationes et reſtas pecuniarū/ ſed clauſula iſta poſtmodū per dñm Clementē papā. v. fuit reuocata.

Ca. decimūtertium. De viſitationibus in ordine faciēdis ſolū per abbates/ vel per monachos qui caueant recipere munera ſuſpecta/ et de eorū ſocietate.

Ca. decimūquartū. Quod ſe habere debeāt abbates et monachi ac eorū familie in monaſterijs per que tranſcūt ubi ſunt doſpites/ tam cundo ad dictas viſitationes/ quā ad generale capitulū et alio/ et de numero euectionū abbatum.

Ca. decimūquintū. Quod abbates nō venientes ad generale capitulū/ et nō habētes impedimentū legitimū/ ſeu licentiā teneantur ſoluere duplicē expenſarū quas facerent veniēdo et redeundo/ abbates vero habētes impedimentū legitimū/ vel licentiā tenent mittre procuratorē qui debet iurare excuſationes eē veras.

Ca. decimūſextū. Quod omnes tenent ſolū tributōes ſibi ipſoſitas recusantes aut ſeu rēnuētes ſoluere/ et omnes impedimentū poſtates publice vel occulte debēt cōpelli aucte aplice per cēſurā eccleſiaſtica et alia remedia remoto appellatōis obſtacle/ et in capſo gnāli.

Ca. decimūſeptimū. De receptoribus dictarū ptri (publicariorum) burdenū/ et mō per eos obſeruādo/ ubi nota excōicationē. Sz tñ modus iſte nō potuit p̄tinuari ſeu obſeruari/ ſed ſep̄t fuit mutatus. Idcirco per P̄m. ij. et Innocētiū. viij. aliter fuit ordinatū.

Ca. decimū octatum. *Q*n in ordiue nō recipiant in monachos
z cōuersos/nisi cū cōsilio seniorū z psone idonee ad ea que con
ueniunt monachis vel cōuersis.

Ca. decimū nonū. *Q*n psone ordinis maxime monachi pānis
bruni vel albi coloris vtātur eorūq; familia nō habeāt vestes
partitas/z caueant a curiositate vasorū argenteorū z quorūlibet
ornamentorū.

Ca. vicesimū. *Q*n nullus abbas ducat vltra vnū secularē cleri
cum vel laicū exceptis abbate cistercij z quattuor primis.

Ca. vicesimū primum. De esu carniū in camera abbatis/z in
firmitorijs/z nō extra monasteriā/z de pena trāsgredientiū et
vbi coquant. Sed dñs Sixt^{us} pp. iiii. articulū istū oīnō remisit
dispensandū z declarandū ad abbatē cistercij/z capitulū gene
rale/put viderint expedire.

Ca. vicesimū secundū. *Q*n oēs monachi dormiāt in dormito
rio exceptis infirmis/qui in cameris infirmitorij iaceant/z offi
ciarijs in locis sibi deputatis.

Ca. vicesimū tertium. *Q*n oēs celle in dormitorio illico destruā
tur/z nulle ampli^{us} ibidē instituant^{ur} resistentes z impedimentū
pstantes/seu pstanti pcurātes/necnō consiliū auxiliū vel fauo
rem/publice aut occulte pstantes excoicationis sententiā ipso
facto incurrūt. Priores aut z superiores iuxta abbat^{is} arbitriū
possunt habere cellas.

Ca. vicesimū quartū. Inhibitio ne monachis de p^{or}cio vini
bladi/vel pecunie/sed omnia eis sunt cōia. Itē q nulli mona
cho assignent^{ur} reddit^{us}/aut pars puentiū/vel aliqua pensio p
victu/vestitu/vel quacūq; alia de causa. *Q*n nulla fiat sectio bo
norū fructuū/reddituū/vel puentiū inter abbatē z cōuentū/
vel officiales/z si que facte sunt reuocant^{ur}. Abbates qui opo
sitū fecerint/vel fieri pmiserint deponant^{ur}/monachi qui quō
cūq; cōtradixerint/aut impedimentū presterint perpetuo
carceri mancipentur.

Ca. vicesimū quintū. Abbatib^{us} benemeritis qui volūtarie ce
dunt cōgrua p^{ro}visio assignari poterit.

Ca. vicesimū sextū. Nullus monach^{us} vel cōuersus ordinis eccl^{esi}

70. 17.
taturā tenere psumat exceptis cellarario/pcuratore/et grangl-
ariū rectonib⁹. Cellarario aut cistercij et quattuor primarū pos-
sunt abbates pmittere duas equitaturas.

Ca. vicesimūseptimū. Inhibet monachis pecuniā pgregare.
Iura/possessiones/reddid⁹/pensiones/animalia/et alia bona
emere siue pprio siue alio noie/aut alijs ad nutriendū anima-
lia/aut ad augmentū dare/peculiū occultare seu detinere/sed
omnia p abbate in vtilitatē cōmunē applicent. Et q monachi
vel cōuersi talia cōmittētes/vel cōuersioni huiusmodi resisten-
tes/seu impedimentū pstantes/aut pstanti pcurantes/et pecu-
liū nō reuelantes/et dantes abbatib⁹/coipo sunt inhabiles ad
quācūq; administrationē. Qui vero pecunias siue alia bona
quibuscūq; mutuāt siue debita fingūt que nō debēt puniant.

Ca. vicesimūoctauū. Q abbatēs tenēt puidere sufficiēter ne-
cessaria monachis et pueris/sanis et infirmis scdm monasterij
facultatem/inhibēdo ne ponant plures monachi vel cōuersi q
ex facultatib⁹ monasterioz puideri valeant.

Ca. vicesimūnonū. De generalib⁹ studijs monachoz ordinis/
que collegia dicuntur multū determinate in vniuersis mundi
prouincijs.

Ca. tricesimū. Q scholares mittant ad studia p abbates suos
de cōsilio vīsitatoris et conuētus/et sint magis dociles et idonei
Et quo tēpore debent mitti.

Ca. tricesimūprimū. Q vbi sunt .xl. monachi in monasterio
mittant Parisius duo studētes/vbi sunt. xvij. vel. xx. vnus
mittatur/et qui infra vide textū.

Ca. tricesimūsecūdū. De bursis magistri regentis/lectoris sen-
tentiariū/et bibliici. Sed ordinatio ista nō potuit obseruari pp-
ter paucitatē et paupertatē studentij.

Ca. tricesimūtertiū. De iuramēto cellararij et aliorū officario-
rum in studijs existētiū Et de eoz cōpotis. Et qn mitti debēt
burse studentij p abbates. Et de pena eoz qui nō miserūt.

Ca. tricesimūquartū. De cura animarū studentij/Sed q ex-
tunc status ipsoz studioz fuit mutatus necesse fuit etiā articu-
lum istū mutari/vbi nota de idoneis studētib⁹ p abbate ci-

Itterciē ibidē retinēdis vsq; ad magisteriū.

La. tricesimūquintū. Inhibitio ne in aliquo dictorū studioz legant vel audiant iura canonica vel etiā extra illa verūtamē postmodū alijs summ^o pontifex p vtilitate ordis dedit facultatē abbati cistercij dispēsandi cū. xxiij manachis ordinis vt dicta iura canonica audire legere et in eis grad^o recipe possint.

La. tricesimūsextū. Iterū de cellarario/lectorib^o/et alijs officiis alibus in studio parisiē et alijs collegijs.

La. tricesimūseptimū. De puiſione magistroz et baccalarioz/ ac de ptate capli generalis ad cōpellendū appellatiōe remota.

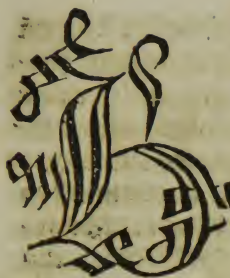
La. tricesimūoctauū. De iuramēto nouorū magistroz et baccalarioz in theologia. Et q in festo magisterij non expendat vltra valorē mille turoneſi argenti.

La. tricesimūnonū. De tpe infra qd possunt parisi^o legere bibliā et sentētiās/ scz qui per sex annos studuerit in theologia et idoneus extiterit possit facere cursū biblie/ Et qui p octo ānos studuerit in theologia possit legere sentētiās et nō ante.

La. quadragesimū. Q singulis annis istud pūlegiū legat in caplo generali/ et semel in anno in quolibet caplo ordinis.

La. quadragesimūprimū. Q singulis annis istud statutū legatur in capitulo generali. Et semel in anno in quolibet caplo ordinis. Auctoritas seu ptās abbatis cistercij absoluendi trāsgressores hmoi statutorū.

La. quadragesimūpmū. Potestas et auctoritas cōcessa abbati cistercij ad absoluēdū omnes abbates et psonas sui ordinis de transgressione pceptorū in ista reformatione apostolica auctoritate positorū/ Necnō a sentētijs excōmunicationis et alijs cēsuris cōtra trāsgressores latis/ et ad dispensandū cū eis sup irregularitate inde cōtracta. Cum em̄ eius sit soluere cuius est ligare/ et inferiorq; nō possit in superiorem nullus de ordine eos aliter ab his absoluere posset.

Benedictus

Ep̄s seruus seruorū dei. 1. Ad p

petuā rei memoriā. Fulgens sicut stella matutina in medio nebule sacer Cisterciens̄ ordo in ecclesia militante/strenue militat operibus et exemplis/seruideoq; satagit p̄ sancte cōtemplationis applausum/et innocētis vite meritū mōtana scādere cū maria seq; p̄ exercitiū laudabiliū exactionū / et pensum p̄lorū operū curiosū/ Barth̄e satagētis officio cōformare. Hic nempe ordo/in diuini cult⁹ ministerio sedulus vt sibi et alijs p̄ficiat ad salutē/in sacre lectiōe pagine studiosus/vt ad p̄fectā excellentie sup̄ne cognitionē valeat puenire p̄stant et p̄mptus in openibus caritatis vt adimpleat legē christi a mari vsq; ad mare palmites suos meruit dilatare/q; gradualiter ad virtutum culmina patenter ascendit/et p̄inde p̄ sacri pneumatis inflāmis corda debilia fistulas gratijs abundauit/dignūq; se reddidit a Romana ecclesia/ecclesiarū omniū magistra/multis insigniri priuilegijs et gratiosis fauorib⁹ cōmuniri. Huius quoq; ordinis ab adolefcētia nostra pseuerant iugū sustulim⁹ et in eo alumni effecti p̄ temporū curricula diuturna creuimus/tam in illo q̄ extra ip̄m successiuis p̄relationū honorib⁹/et tandem cōscendimus q̄q; imeriti sūmi cathedrā pastorat⁹. Licet aut̄ exigente aplici magisterij cura cuiuslibet ordinis approbati crementū felix et floridum plenīs affectibus in eo zelemur a quo celice ac terrene salutis p̄fectio deriuatur/eundē tamen cisterciens̄ ordinē acie interne deuotionis et caritatis aspicimus/et ea que ipsius salutē et prosperitatē respiciant/quaten⁹ eternū patris beneplacitis gratificari credimus fauorabiliter p̄mouemus. Sane recensentes memoriter q̄ ab olim dum eramus intra ordinē p̄libatā certa nos experientia instruebat/q̄ sup̄ q̄ plurimis articulis inferius explicatis ordo ip̄e apostolice p̄uisionis remedijs indigebat. Nos hactenus et moderno tempore sup̄ eis et nōnullis alijs a dilecti filijs Guillerino cisterciens̄ Johāne de Firmitate/Johāne de Claraualle/et Raynaldo de

Adorimūdo monasteriorum dicti ordinis Cabiloni et Lingoni
diocesis abbatibus diligenti collatione prehabita super his omnibus ple-
narie informati/dignū duxim⁹ p̄ vrgenti necessitate/ac euidē-
ti vtilitate ordinis memorati/suadetibus etiā alijs iustis et ra-
tionabilib⁹ causis statuta et ordinatiōes put series subscripta
describit/auctoritate aplice edere/que volum⁹ et decernim⁹ so-
lidā habere roboris firmitatē/eaq; debere perpetuis futuris tē-
poribus firmiter obseruari. 2 Et idelicet cū cautele p̄uissio
in omnib⁹ sit habenda/et p̄cipue ne paulatine deueniat in col-
lapsum qđ est antiquitate vel pliritate pacti tēporis acquisi-
tū. Statuim⁹ ac etiā ordinam⁹/qđ q̄libet cōuent⁹ cuiusuis mo-
nasterij seu alteri⁹ loci cōuentualis dicti ordinis habeat p̄p̄riū
et speciale sigillū. 3 Et qđ q̄libet abbas monasterij siue ali⁹
loci alterius cōuentualis administratiōi principaliter p̄sident
eiusdē ordinis/et etiā abbas cisterciens qui ē p̄ tēpore antequā
abbacie sue vel administrationi hmoi se imisceat/iuramentū
prestare ad sancta dei euāgelia teneat / quilibet scz inferior in
manib⁹ patrisabbatis qui electionē de ipso factā p̄firmare ha-
bebit/et in p̄sentia sui p̄p̄rii cōuent⁹/necnō ipse abbas cisterciens
qui est p̄ tēpore suo cōuentu/et p̄nominatis trib⁹/necnon mo-
nasterij de Pontigniaco dicti ordinis Antisiodorensi diocesis ab-
batib⁹/si apud dictū monasteriū cisterciens p̄sentes extiterint/
et possessiones vel iura ad suū monasteriū vel aliū cōuentua-
le locū eius p̄tinentes seu pertinētia nō vendet/nec alienabit/
neq; impignorabit/neq; de nouo infeudabit/nec p̄ aliquē mo-
dū donabit/ nisi p̄ modū inferius designatū. Et hoc idē illi q̄
nunc sunt abbates monasterior⁹/seu alior⁹ locorū cōuentualiu
ipsi⁹ ordinis regimini p̄sidentes teneant iuramentū p̄stare/in-
fra sex menses postq; statutū et ordinatio hmoi publicata fue-
rint in primo secuturo caplo gnali eiusdē ordinis. 4 Qđ
quotiescūq; alienationē rei immobilis/vel iurii alicui⁹ monaste-
rij/vel alteri⁹ loci cōuentualis dicti ordinis/vel diminutionē
censuū/seu pensionū/vel canonis/aut venditionē arborū sil-
uarū nō ceduarū imminere cōtigerit faciendas/tractat⁹ duorū
dierū ad minus interpolator⁹/diligens et maturus p̄cedere de

beat/habēdus p abbatē monasterij seu pſidentē regimini al-
 rius loci cōuentualis/cuius erūt res/iura/census/pensiones/
 canon/z filii hmoi/ cū suo puentu monasterij seu alterius loci
 cōuentualis prefati. Et nihilomin⁹ alienatio seu venditio bu-
 iusmodi fiat de cōsensu ipsi⁹ cōuentus vel maioris z sanioris
 partis eiusdē/z q de tractatu z cōsensu iā dictis scriptura cōfi-
 ciatur autentica/in qua noia z cognomina tractantiū z cōsen-
 tientiū/z sigilla abbatis monasterij vel pſidentis regimini al-
 terius loci cōuentualis/z cōuent⁹ monasterij seu loci hmoi ap-
 ponant. Et anteq̃ pcedatur ad alienationē seu venditionē ip-
 sam petat z obtineat licentia sup hoc ab ipsi⁹ ordinis capto ge-
 nerali/z subsequat discussio sup alienatione seu venditōe bu-
 iusmodi faciēda p duos abbates pdicti ordinis ab eodē mona-
 sterio seu alio cōuentuali loco non remotos/per dictū genera-
 le capitulū deputandos/z cū approbatione seu auctoritate du-
 orum abbatū prefatorū/quodq̃ tam abbas monasterij seu p-
 ſidens ipsi cōuentuali loco/quā duo abbates pdicti/z etiā pa-
 terabbas eiusdē monasterij/vel deputat⁹ ab eo pſente cōuen-
 tu ipsius monasterij/seu alterius loci cōuentualis/cui⁹ res/iu-
 ra/census/pensiones/vel canon/aut filie huiusmodi alienan-
 da seu vēdēda fuerint iuramētū pſtent/ante discussionē predi-
 ctam q in pmissis fideliter se habebunt/omni dolo z affectiōe
 inordinata remotis/z q etiā fiat de causis alienationis seu vē-
 ditionis huiusmodi/z solēnitatibus pfatis/p quattuor abba-
 tes pdictos/z pſidentē ipsi cōuentuali loco/sub corū sigillis
 plena z fidelis relatio in primo subsequenti generali capitulo
 antedicto/vt videat si circa hec oīa debite pcesserūt. Clerū cū
 monasteriū seu alius cōuentualis locus/castrū/villa/ grangia
 vel res alia multū notabilis alienandū vel alienādus/seu alic-
 nanda fuerit/capitulū generale ipsi⁹ ordinis alienādi licentiā
 cōcedere nō presumat/nec pcedatur ad eam quouis modo fa-
 ciendā vel auctorizandā nisi pri⁹ p idem capitulū generale ro-
 mano pontifice cōsulto/z ab eo sup hoc petita licētia z obtē-
 ta. Si vero aliter q̃ pmissum est aliquis abbas/vel regimini p-
 ſidens alienare pſumpserit/tam ipsi q̃ officiales ipsius mona-

sterij seu loci cōuentualis in hac parte cōsentiētes eisdē ab ad-
ministrationib⁹ suis p patrē abbatē deponant eorū / ⁊ aliena-
tio hmoi sic psumpta sit ipso iure irrita ⁊ inanis. 5 Leterū si
ppter alicui⁹ monasterij seu loci puentualis debita exoluēda.
vel vt aliquid aliud qd eidē monasterio seu cōuentuali loco sit
vtilius acquirat / aliquid alienandū extiterit / pecunia que in-
de habebit ad nullos vsus alios q̄ in acquisitionē / seu debito-
rū solutionē hmoi cōuertat. Et si secus actū fuerit / abbas mo-
nasterij / vel alius p̄sicens cōuentuali loco / pecuniam hmoi ad
vsus alios vt p̄fertur cōuertens / vel conuersioni hmoi cōsen-
tiens ab administratiōe sua p patrē abbatē deponat ipsi⁹. Le-
teri vero monachi participes vel cōsentiētes in idipm sint ad
quodcūq; officiū seu administrationē eiusdē ordinis inhabiles
ipso facto / nec pecunia ipsa in solius abbatis seu alteri⁹ regi-
mini p̄sidentis / aut bursarij alicuius eorū remaneat p̄tate /
Sed reponant in aliquo securo loco sub quattuor seraturis / et
diuersificatis clauib⁹ / quarū primā teneat abbas monasterij /
seu loci cōuentualis regimini p̄sicens. Secundā bursari⁹. Ter-
tiā prior claustralis / ⁊ quartā alius monach⁹ ipsi⁹ monasterij
seu loci cōuentualis / de quo eiusdē monasterij seu loci cōuen-
tualis cōuentui vel maiori parti eiusdē expedire videbit fide-
liter cōseruanda. 6 Volum⁹ etiā q̄ circa cōcessionēs iuriū
aut redditū alicui ad vitā eius vel aliud certū tēpus / ⁊ circa
locationes / vel etiā redditū aut fructū vēditiones / vltra qn-
quenniū faciēdas / p̄missa forma p omnia obseruetur / hmoi ta-
men cōsultatione ac licētia romani pontificis / ⁊ etiā licentia di-
cti generalis capli ⁊ relatōe in eo faciēda exceptis. 7 Per-
mittimus tamē q̄ parue / steriles / vel inutiles possessiones con-
cedi possint / sub annuo cēsu pecuniario / vel sub certa portiōe /
seu quota puentuū ad tantū tempus / quantū visū fuerit ab-
bati alicui⁹ monasterij / vel p̄sidenti regimini loci cōuentualis
eiusdē ordinis / p̄cedente tamē maturo / ⁊ diligenti tractatu ha-
bito cū suo cōuentu / ⁊ de cōsensu ipsi⁹ / vel maioris ⁊ sanioris
partis eiusdē / prestitosq; primit⁹ iuramēto p ambos abbates
predictos eodē conuentu presente / q̄ concessionē huiusmodi

fo 10

facere intendunt pro vtilitate monasterij seu loci conuētualis
cuius erunt possessiones predictae. Et si aliter huiusmodi concessio fa-
cta fuerit eo ipso sit irrita et inanis. Si autem multitudo dictarum
possessionum/quis paruarum/sterilium/vel inutilium existeret conce-
denda/tunc ante huiusmodi concessionem earum consuletur idem
capitulum generale ac ipse super hoc habeatur licentia/puta supe-
rius est distinctum. Abbas vero vel presidens regimini loci con-
uentualis/si contrarium attemptare presumpserint/ac officiales ip-
sius monasterij seu loci conuentualis super hoc ei consentientes per
eorum patreabbatem a suis administrationibus deponantur. §
Insuper quia plerumque contingit imminere necessitatis articulum/
in quo ex diuersis causis expedit abbatibus et presidentibus prin-
cipaliter regiminibus aliorum locorum conuentualium contrahere
mutuum/hanc provisionis cautelam modificatam in hac parte vo-
lumus adhiberi/quod nullus abbas vel alius loci conuētualis re-
gimini presidens ipsius ordinis/sine consensu proprii conuentus/
mutuum recipere valeat/et quod in autentica scriptura obligatio-
nis inde faciende/aponantur eorundem abbatis vel regimini pre-
sidentis et conuentus sigilla. Sed si abbas a suo monasterio vel
regimini presidens ab eius conuentuali loco remotus existeret/
talisque vigeret necessitas quod sine receptioe mutui sibi/vel fami-
lie sue/aut negocijs vtilibus seu causis per eum agendis prou-
dere non posset/pmittimus quod tunc sine suo conuentu et eius si-
gillo mutuum recipere valeat/quod tamen summam centum librarum
turonensium paruarum seu valorem ipsarum siue integraliter seu par-
ticulariter non excedat/cuius mutui quantitatem causam obli-
gationis/ac personam a qua illud receperit abbas/vel alius re-
gimini presidens/mutuum ipsum recipiens infra octo dies post
eius regressum ad monasterium proprium vel suum conuētuale lo-
cum ipsius conuentui ad hoc specialiter congregato/explicare
plenarie teneatur. Et quod ex quo semel usque ad huiusmodi summam
centum librarum mutuum receperit non possit amplius mutuum
recipere/sine consensu et sigillo conuentus eiusdem/ donec di-
cte centum libere fuerint integraliter persolue. Quicumque autem
abbas vel alius presidens regimini loci conuentualis per se vel alium

pra fecerit eo ipso ab ingressu ecclesie ac diuinis officiis sit sus-
pensus. 9 Et quia gesta hominum / scripture fidei committun-
tur / vt rei geste memoria / imposterum habeat / volumus et ordina-
mus / vt vbicumque abbates vel alij locorum conuentualium regimini-
bus presidentes / aliquid cum expresso suorum conuentuum consensu fa-
cient / de quo testimonialis constituat scriptura / quod sigilla ipsorum
abbatum vel aliorum regiminibus presidentium / eorumque conuentuum
apponent in illa. Et quod deinceps in sigillo cuiuslibet abbatis vel
alterius loci conuentualis regimini presidentis / quocumque nomine
censeat ipsius nomen proprium exprimat / vt melius sciri possit per
quem et cuius tempore id de quo agitur factum extiterit / et vt mali-
ciosis et falsitatum commentis via melius precludatur. 10 Pretere-
rea cum sit consonum rationi / vt negotiorum gestores / et officiales
de gerendo fideliter et utiliter negocia et officia exercendo illis com-
missa iuramenti vinculo astringant / volumus et ordinamus quod
cellararii / bursarii / negotiorum gestores / rentarii nuncupati / cete-
rique officiales cuiuslibet monasterii / seu alterius loci conuentua-
lis / et eorum grangiarum magistri / cum ad officia vel magisteria huius-
modi assumunt / iuramentum prestare teneant in manibus eorum
abbatis / vel alterius loci conuentualis regimini presidentis / sui-
que puenientis quod in commissis sibi officiis / administrationibus / vel gra-
giis / fideliter se habebunt / et quod de receptis et expensis fidelem com-
potum reddent / et reliqua ipsi monasterio seu conuentuali loco /
aut eorum bursariis assignabunt / et quod illi cellararii / bursarii / nego-
ciorum gestores / officiales / et magistri qui nunc sunt prestare tenean-
tur simile iuramentum. 11 Et quia ubi prudentia et moderan-
tia fidei firmitate vallata / non vendicant sibi locum / luxus inest /
longique temporis victum / brevis hora consumit / decet et expedit vt
per dispensatores prudentes et fidos queque manu teneant substantia
et etiam dispensent / vnde statuimus et etiam ordinamus quod in singu-
lis monasteriis et alijs conuentualibus locis predicti ordinis / per
abbatem seu alium regimini presidentem / de seniorum sui conuentus con-
silio duo bursarii deputentur quorum vnus principalis existat /
qui siquidem bursarii omnes pecunias ipsius monasterii vel lo-
ci conuentualis undecumque puenientes / vniuersaliter recipiant /

fo. 51
et de dicti abbatis vel regimini p̄sidentis mandato/ceteris of-
ficialib⁹ et alijs distribuunt/put fuerit oportunū/ipsiq; bursa-
rii quater in anno/sed ceteri officiales et receptores puentuum
semel et etiā pluries/si eidem abbati vel regimini p̄sidenti vi-
debūt expedire/de omnib⁹ receptis et expēsis coram p̄dicto ab-
bate/vel regimini p̄sidente/ac seniorib⁹ de cōuentu ipsius mo-
nasterij seu loci cōuentualis/teneant plenissimā et fidelem red-
dere rationē. 12 Abbates etiā vel regiminibus p̄sidentes
coram dictis seniorib⁹ et bursarijs annis singulis de receptis et
expensis p̄ eos/plenā et fidelem rationē reddere teneant/Reci-
pientes ipsi abbates vel regiminib⁹ p̄sidentes/a dictis bursa-
rijs pecunias p̄ expensis eorū. Et si dum ipsi extra monasteria
vel alia cōuentualia loca eorum accesserint/eos pecunias con-
tingat de puentibus monasteriorū/seu locorū cōuentualiū co-
rum/aut aliunde recipere huiusmodi pecunias in ipsorū regres-
su tradant bursarijs p̄libatis/cōputatis si quas de ipsis pecu-
nijs expenderūt. Abbates vero seu alij regiminib⁹ p̄sidentes/
si secus attēptare vel sibi talia retinere p̄sumpserint/ab ingres-
su ecclesie ac diuinis officijs post lapsum duorū mensiū a die
regressus huiusmodi cōputandorū/tamdiu suspensi existant
donec ea tradant bursarijs memoratis. 13 Porro quia p̄
visitationis actū de vita et cōuersatione illorū qui visitant ex-
quiruntur/et p̄ eum sincere debet correctionis et reformatiōis of-
ficiū exerceri/nec p̄inde hi iuxta canonicas etiā sanctiones su-
perfluis sunt impendijs aggrauandi/statuimus ac etiā ordi-
namus q̄ visitatores dicti ordinis in aliquo monasterio p̄ eos
visitando/anteq̄ officiū visitationis incipiant/nisi primā die
qua declinabūt ad illud valeant demorari/et si manere ibi vo-
luerint sequenti die dumtaxat/id licitum sit eisdem/Et q̄ visi-
tationes in eodē ordine faciende/deinceps nō durent ultra tri-
duum continuū/nisi apparens necessitas vel magna utilitas
monasterij visitati/dies exposceret ampliores/quodq; ille vi-
sitor qui ultra ipsos primos duos dies/vel ultra prefatum
triduum/absq; necessitate vel utilitate predictis/casidē visita-
tiones progare p̄sumpserit/si abbas fuerit/sit a stallis chori

et loco capituli abbatialib⁹/per unū sequentē annū eoipso sus-
pensus/et sedere in stallis et loco capituli remotis a stallis alijs
et locis abbatialib⁹ teneatur. Si vero fuerit monachus eoipso
sit p^{er} unū annū sequentē inhabilis ad quodcūq^{ue} officiū et admi-
nistratiōē seu gubernatiōē in eodē ordine obtinenda. Et ni-
hilominus per sex menses sequētes in pane et aqua in suo mo-
nasterio ieiunare qualibet sexta feria teneatur. Et q^{ui} similes pe-
nas incurrāt abbates et monachi qui visitationis officiū impē-
dendo numerū euectionū per felici^s recordationis Clementē
papā. iiii. p^{re}decessorē nostrū super hoc taxatū excedent. Nec p^{oss}u-
sumant visitatores ipsi ante huiusmodi eorū visitatiōē/vel
in ipsa/seu post eam/occasione dicte visitatiōis/aliquod mu-
nus suspectū per se vel aliū recipere/nec illud a suis recipi p^{oss}u-
mittant/Expensā tamē quas fecerint ad visitatū monasterium
eundo/et de ipso redeūdo/recipere valeant iuxta ordinatiōē
super hoc factā p^{er} Clementē eundē. 14 Ubi autē a mona-
sterio iam visitato/vsq^{ue} ad monasteriū visitandū/aliquod vel
aliqua monasteria in itinere constituta extiterint/ad que dicti
visitatores possint cōmode declinare/hoc ipsi efficere valeant/
dictaq^{ue} monasteria taliter cōstituta/eosdē visitatores caritati-
ue recipere/decenterq^{ue} tractare/ac eis p^{ro}uidere in victualibus
teneantur/et p^{er} diebus quibus ad huiusmodi cōstituta/ vt pre-
fertur/monasteria declinabūt/et eis vt pretangit^{ur} p^{ro}visum exti-
terit/nullas expensas possint a monasterijs seu locis recipere
visitatis. Abbas autē contra predicta recipiens/nisi infra du-
os menses a receptione huiusmodi cōputandos/ eis a quibus
recepit/receptū restituat ipsis elapsis/duplū restituere tene-
atur. Monachus vero quicquid p^{ro}tra id receperit restituere nō
postponat/et ob hoc regulari subiaceat discipline. Nec aude-
ant prefati visitatores in ipsis visitationib⁹/sibi alios abba-
tes adiungere/nec ipsi alij abbates se illis adiūgant/ nisi p^{ro} cō-
silio/vel auxilio/vbi casus depositionis alicuius abbatis vel
aliud magnū et arduum negociū/seu patrie/vel locorū/ p^{ro} que
transire haberent periculū immineret/seu interpretatio ling-
uarum necessaria foret/verumtamen cisterciē et quattuor ab-

fo. 32.
bates quattuor principalium filiarum/qui sunt pro tempore/ac
superius nominatur in eisdem visitationibus unum alium abba-
tem si velint secum recipere/vel sibi adiungere valeant. Necque
predicti visitatores nomina eorum qui eis in ipsis visitationibus
secreta reuelauerint aliqua ea reuelare presumant/nisi tunc de-
mum cum propter reuelata huiusmodi ad alicuius punitionem vel
penam fuerit procedendum/necnon reuelantes huiusmodi puniantur/
plus vel minus prout facti qualitas exigeret/ secundum arbitrium ipsius
ordinis capituli generalis. Et quod abbates maiores/post abba-
tem cisterciensem et quattuor alii abbates earundem principalium fili-
arum/qui sunt pro tempore/extra visitationes eorum sex tantum/
alii vero minores abbates quattuor electionibus sint contenti/
nec hoc pretextu qui paucioribus uti solebant/credant sibi po-
testatem plurius attributam. Rursus precauere volentes/ ne per ab-
bates vel monachos dicti ordinis declinantes ad alia monaste-
ria eiusdem ordinis/veniendo ad huiusmodi capitulum generale
vel de illo redeundo/seu alias huiusmodi alia monasteria plus debi-
to aggrauent/statuimus et ordinamus quod abbates aut monachi
prefati ad idem capitulum venientes/vel de ipso redeuntes/seu alias
tanquam hospites ad aliquod monasterium seu locum conventuale ipsius di-
cti ordinis declinantes non remaneant in eodem monasterio seu con-
ventuali loco/vel in alijs eorum locis ad expensas ipsius mona-
sterij aut loci conventualis/vel aliorum locorum ipsorum ultra diem
qua illuc declinaverint/et sequente ipsi vel aliquis de familia eo-
rundem/nec ultra dictos dies abbas vel cellarius/aut aliquis alius
dicti monasterij seu loci conventualis/aut aliquorum locorum eorundem/
ipsos invitare vel amplius eis aliquid ministrare presumat. Quod si ex
aliqua rationabili causa ipsi vel aliquis de familia eorundem amplius
remanere voluerint/expensas quas tunc ibi fecerint de bonis pro-
prij monasterij vel aliunde procuratis soluere teneantur. Quicumque
vero prius fecerint tales que recipientes/de inobedientia et tras-
gressione huiusmodi statuti et ordinacionis nostrorum per generale dicti ordinis
capitulum puniantur. Si per predicta nullum ius ipsorum declinatorum alicui
acquiratur/etiam per ipsos duos dies vel alias ad aliquod mona-
sterium seu locum conventuale eiusdem ordinis/aut locorum eorum declinandi

aut in eorū aliquo remanendi/hoc tamē saluo q̄ circa patēter
infirmantes/solita caritas ⁊ pia hospitalitas obseruent. 15
Quia vero ideo sunt huiusmodi generalia capitula instituta/
vt in eis de statu monasteriorū ⁊ aliorum locorū regulariū/ac
de reformatiōe ordinis ⁊ obseruatiā regulari/tractat⁹ debeat
diligens adhiberi/dignū ⁊ debitū fore dinoscitur/vt ad illa cō
ueniant vniuersi/quib⁹ id iminet p̄peditiōē canonicā nō ha
bentes/quare statuim⁹ ⁊ etiā ordinamus q̄ abbates ipsius or
dinis qui de cetero nō venerint ad dictū capitulū generale/ q̄
venire tamē tenebant fm ordinis p̄dicti statuta/nō habentes
impedimentū legitimū seu licētiā specialē ab eo qui dare pos
sit eandē/exhibere teneant duplū eius qd̄ expensuri essent ad
idem capitulū veniendo ⁊ redeūdo de illo/duplūq; hmoi sol
uere in sequēti caplo generali in vtilitatē ipsius generalis capi
tuli p̄uertendū ⁊ q̄ possint diffinitores eiusdē capli generalis
tales abbates nō veniētes/ad duplū hmoi exoluendū aucto
ritate ap̄lica/p̄ censurā ecclesiasticā/sublato appellatiōis obsta
culo coartare/eorūq; sup hoc p̄cessū habendū ⁊ ferēdas sentē
tias publicare/ac facere publicari. Qd̄q; circa ipsum duplū in
totū vel in partē nulli valeat fieri grā vel remissio indulgeri.
Illi vero abbates qui legitimū impedimentū seu licētiā hu
iusmodi asseruerint se habere illa conuentib⁹ suis tpe quo iter
eundi ad dictū capitulū arripere deberēt exponere teneant/et
nihilominus subsequēter de dictis impedimēto sine licētiā in
ipso generali caplo fidē facere p̄ suū p̄curatorē seu excusatorē/
p̄bū ⁊ idoneū virū/habētē sp̄ale mandatū p̄standi iuramētū
in aīam ipsi⁹ mittētis causas absentie ac ipedimētū hmoi ve
ra eē/qd̄ quidē iuramētū p̄stare teneat/si visū fuerit abbati ci
sterciensi qui est p̄ tēpore ac p̄sidentibus ipsi capitulo generali.
Et si abbas ac p̄sidentes prefati tale impedimentū et licētiā
ipsam nō esse legitimā fuerint arbitrati/tales abbates qui ad
idem capitulū nequaq; venerant declarent incurrisse penā sol
uendi prefatum duplum quēadmodum est premissum. 16
Quia vero nōnulli sicut accepimus ad soluendū cōtributiōes
qui in codē ordine p̄ necessitatib⁹ ⁊ vsib⁹ cōib⁹ ⁊ alias p̄suctis

f. 55

ipsi ordinis p tēpore imponunt se reddunt difficiles et remissos. Hos aduersus eos et circa negocia contributionū ipsarū/ aliaq illa cōtingentia put sequit duxim⁹ puidendū/videlicet q abbatē cisterciē et quattuor coabbatib⁹ principalū filiarū su pradictis et qui p tēpore fuerint/ et cuilibet eorundē auctē apli ca/remoto appellationis obstaculo/p censurā ecclesiasticā/ et p alia remedia iuxta dicti ordinis instituta et obseruātiās cōsue tas aliaq oportuna remedia cōpellendi eos quib⁹ dicte cōtri butiones p tēpore impositae fuerint ad soluendū easdē/ et ad id etiā coartandū recusantes seu negligētes soluere p̄fatas cōtri butiones iā impossitas/ et quosuis alios impedimētū p̄stantes publice vel occulte quo minus p̄tributiones p̄dicte soluant ad desistendū p̄sus ab impedimēto hmoi/necnō p̄cessus habē dos/ac excois/suspensionis/ et interditi aliasq sentētiās ferē das in tales recusantes negligentes et impedimentū p̄stantes nūc et imposterū in eorū et alijs monasterijs ac locis circūuici nis dicti ordinis put fuerit oportunū/ ac in generali capitulo ipsi ordinis publicādi et publicari faciēdi plenā atq liberā cō cedimus tenore p̄sentij p̄tatem. 17 Et volum⁹ aut q p̄dic tas p̄tributiones deinceps recipiāt tres abbates dicti ordinis ad hoc p ipsum generale caplm seu p diffinitores eiusdē/annis singulis deputādi qui iuxta ordinationē dicti capituli seu dif finitorū eius p necessitatib⁹ et vsib⁹ cōibus aliasq cōsuetis iā dicti ordinis dispensent easdē/ Et si quid de ipsis cōtributioni bus sup fuerit in aliquo monasterio securo ad hoc p dictū ca pitulū vel p ipsius diffinitores eligendo ponat⁹ et sub p̄uisione custodie p ipsos tres abbates sup hoc adhibēda/ sub tribus seraturis et diuersificatis clauib⁹ de quib⁹ quilibet ipsorū triū abbatū suā clauē teneat/fideliter cōseruetur. Tenebūtur nāq p̄fati tres abbates in subsequēti capitulo generali de receptis et expensis p eos diffinitorib⁹ ipsi capitulo reddere rationē/ et illud qd restabit ipsi caplo seu diffinitorib⁹ ipsi capli custodi endū restituere modo p̄misso p alios tres abbates/ p ipsū capi tulū seu diffinitores ei⁹ vt p̄tendit deputādos/ dictiq tres ab bates qñ ad p̄dicta deputabunt iuramentū p̄stabunt q in re

capiendo/custodiendo/et expendendo contributiones predictas/et
in reddendo rationem de ipsis fideliter se habebunt. Poterunt au-
tem dicti tres abbates receptores modo predicto/a generali ca-
pitulo seu diffinitoribus ipsius capituli deputati/de ipsorum ab-
batis cisterciensis et quattuor coabbatibus totidem principalium filiarum
consilio certis personis fidelibus et discretis/annis singulis vices
suas committere ad recipiendum contributiones/in generali capi-
tulo non solutas. Qui siquidem discreti prestabunt sollemniter iura-
mentum/et prefatas contributiones recipient/leuabunt/exigent/et
seruabunt fideliter/et ad sequens generale capitulum dictis com-
missariis generalis capituli seu diffinitorum eius integraliter de-
portabunt/dictique tres abbates rationem reddent coram eisdem
abbate cisterciensis et quattuor coabbatibus totidem principalium
filiarum/si omnes ipsi presentes fuerint/necnon coram illis diffinito-
ribus quos prefati cisterciensis et quattuor coabbates in Diuisione
decreuerint retinendos. Volumus quoque et fiat speciale sigillum
quo littere solutionis contributionum dicti ordinis de cetero sigil-
lentur/quodquidem sigillum sub tribus seraturis et diuersificatis
clauibus penes dictos tres abbates/vel in aliquo monasterio
de quo eis magis expedire videbitur apud aliquem vel aliquos
quem vel quos eligendum vel eligendos decreuerint/iam dictum si-
gillum modo tracto seruetur/predictae tamen persone quibus de di-
ctorum abbatibus cisterciensis et quattuor coabbatibus dictarum totidem
principalium filiarum consilio/ipsi tres abbates ut predictum committent vi-
ces suas dum non solutas contributiones receperint/poterunt de so-
lutionibus particularibus que fient extra capitulum generale reco-
gnitiones facere sub sigillis propriis eorundem/Sed illa que fiet
post modum eis sigillabunt predicto speciali sigillo. Premissa ve-
ro circa ordinationem contributionum sic exacte ac diligenter obser-
uent in ordine antedicto/et etiam per generale capitulum/vel alium/seu
alios quoslibet quouis colore quesito contra ea nihil fieri presu-
mam et si quis secus attemptare presumpserit incurrat excois sententiam
ipso facto. 18 Nepe cauti prouidere volentes et per diuini cul-
tus et alios obsequijs prestandis in ordine prelibato/persona recipi-
ant idonee ipsis officiis congruentes/statutum et ordinatum/et de

f. 117.

cetero in eodē ordine nō recipiant in monachos vel cōuersos/
nisi p̄sone idonee ad ea que cōueniūt monachis vel cōuersis p̄
dicti ordinis/ et nisi p̄ abbates monasteriorū vel principalit̄ p̄-
sidentū regiminib⁹ aliorū locorū cōuentualiū ipsi⁹ ordinis et in
fra monasteria seu loca h̄mōi cū cōsilio seniorū de cōuentu seu
maioris vel sanioris partis eorū monasterij/ vel alteri⁹ loci cō-
uentualis in quo monachorū vel cōuersorū fiet receptio p̄dic-
torū/ Si secus actū fuerit carere iurib⁹ decernētes. 19 Pro
fecto quia honestas/ tēperantia/ et modestia debent in cunctis
p̄sonis ecclesiasticis et maxime regularib⁹ diuinis laudibus se-
dulus dedicatis/ locū p̄cipuū obtinere/ statum⁹ et etiā ordi-
nam⁹/ vt omnes abbates et p̄sidentes regiminib⁹ aliorū loco-
rū cōuentualiū et monachi eiusdē ordinis/ pannis bruni/ vel al-
bi coloris/ dumtaxat vtantur/ et q̄ domicellū seu domicellos
de vestibulis vel robis p̄tis aut virgatis indutū vel indutos
siue alias sumptuosos ducere nō p̄sumant. 20 Ad q̄ a curiositate
ac sup̄fluitate vasorū argenteorū/ lectisterniorū/ et quorūlibet
ornamentorū curent penitus abstinere. Contrariū vero faciē-
tes p̄ patres abbates eorū/ et p̄ visitatores/ vel p̄ capitulū gene-
rale ipsius ordinis taliter puant/ q̄ metus pene aliorū sic ex-
cedere volentiū meta existat. 21 Et q̄ abbates monaste-
riorū et p̄sidentes regiminib⁹ aliorū cōuentualiū locorum
dicti ordinis exceptis abbate cisterciēsi et quattuor coabbati-
bus totidē principalīū filiarū supradictis/ qui sunt et p̄ tēpore
fuerint vltra vnū secularē clericum siue laicū equitantē ducere
nō p̄sumant. 22 Quia vero p̄sonas regulari obseruatiōe de-
ditas/ docet potissimū ab esu p̄bitorū cibarioꝝ tam virtutis
amore q̄ pene formidine abstinere/ ne ab eis in casimargie lu-
bricū descendat/ auctoritate p̄sentiū firmiter inhibem⁹/ ne de-
inceps abbates et monachi dicti ordinis extra monasteria seu
loca p̄uēntialia eiusdē ordinis/ et etiā ipsi monachi infra mona-
steria seu loca h̄mōi/ aut in cameris et extra infirmiorū cōmu-
ne/ carnes vel pulmēta cum carnib⁹ condita vel decocta p̄su-
mant comedere/ p̄tra obseruantia dicti ordinis diucius obser-
uatā. Hos enī licētiās quas aliqui abbates et monachi iā dicti

ordinis dicunt a sede aplica sup esu carniū se habere cū tales
licētie redundēt in scandalū aliorū/penit^o reuocamus. Adona
chus aut vel cōuersus qui hmōi nostre inhibitiōis transgres
sor extiterit /trib^o diebus p qualibet carniū vel dictorū pulmē
torū comestione ieiunare in pane teneat ⁊ aqua/ ⁊ q nihilomi
nus quolibet ipsoꝝ dierū in capitulo regularē accipiat discipli
nā/Sed abbas inhibitionis p̄fate transgressor nō ad discipli
nā ipsam/sed ad hmōi ieiunia teneat/ ⁊ si scienter hec omiserit
negligēter facere obseruari/etiā ex negligētia hmōi teneat ad
ieiunia p̄libata/quequidē pene nulli remitti valeant/nec sup
eis vel ipsarū parte aliqua cū aliquo dispēfari/qđ si aliqui sup
esu carniū vel pulmentoꝝ p̄dictorū sepe inuenti fuerint delin
quētes/seu esum ipm cōtra ordinationē hmōi frequētañtes/ ⁊
p abbateꝝ pprioz/ q a talib^o abstineāt/canonicē moniti nō de
stiterint/sint post monitiōē hmōi p bienniū eoipō inhabiles
ad quēcūqꝫ officia ⁊ administrationes in eodē ordine obtinen
da/obtinētes vero illa remoueant/si abbatib^o eorū visum fue
rit/ab obtētis. Inhibem^o quoqꝫ nullus monach^o vel cōuer
sus dicti ordinis cuiuscūqꝫ cōditionis existat etiā si officiū ha
beat/nisi egritudine graui vl debilitate detētus fuerit/ carnes
de cetero in cameris infirmitorij comedere p̄sumit. Sed om̄s
comedant in refectorio cōmuni infirmitorio deputato. Necqꝫ
carnes parent vel decoquātur alibi q̄ in infirmitorio cōmuni
seu in coquina eidē infirmitorio deputata vel imposterū depu
tanda/nisi abbas ex aliqua causa rationabili alibi decoqui vl
parari mandaret easdē/ vel in eius absentia ille cui dictus ab
bas cōmiserit vices suas. Ubicūqꝫ aut carnes p alijs q̄ p in
firmis vel debilib^o parate fuerint/p infirmariū inter comedē
tes in infirmatorio diuidant. Abbatib^o vero benemeritis qui
cesserūt vel cedent imposterū spōtanea volūtate locus ⁊ esus
carniū p abbateꝝ ppriū fm sue discretionis arbitriū cōcedant.
Et qlibet abbas dicti ordinis ex indulgētia possit iterdū aliqꝫ
fratrū nūc hos ⁊ nūc illos/put necessitas postulauerit adue
care/ipsosqꝫ secū in camera sua melius ⁊ pleni^o exhibere. Ab
bates aut ⁊ alie notabiles p̄sone ipsi^o ordinis ad monasteria

fo. 55.
declinātes de abbatib⁹ vel eo absente de p̄sidētis regimīni ei⁹
dē monasterij licētia vt in camera ipsi⁹ abbatib⁹ vel in cōmuni
infirmitorio carnib⁹ vti possint. Et qm̄ aliqui monachi dicti or
dinis in nōnullis monasterijs ⁊ studijs sibi temere vēdicare p̄
sumunt q̄ certis dieb⁹ qualibet septimana iuxta obseruantias
seu cōsuetudines/vel statuta que sup hoc allegāt/minus tamē
rōnabilia/eis carnes debeāt ministrari. Hos h̄mōi abusū/ob
seruātias/cōsuetudines/seu statuta h̄mōi vtpote vergētia in
eorū religionis opprobriū ⁊ exempli p̄niciē alioꝝ penitus repro
bātes/auctoritate ordinam⁹ eadē/qđ nullus abbas/prouisor/
prior/cellarari⁹/vel alius deinceps hec aliquaten⁹ obseruare p̄
sumat/nec etiā obseruari p̄mittat aut ministrare vel ministrari
facere occasione obseruantiarū/cōsuetudinū seu statutoꝝ p̄di
ctoꝝ carnes alicui p̄dicti ordinis p̄terq̄ in alijs casibus licitis
⁊ p̄missis. 22 Lūq̄ tam scđm canonica q̄ regularia insti
tuta in vnū locū dormire debeāt monachi vniuersi/⁊ pretextu
camerarū seiūctarū que in aliquib⁹ monasterijs extra infirmi
toria/⁊ p̄pter cellas que in dormitorijs sunt constructe/multe
sunt inhonestates ⁊ dissolutiōes inducte. Hos sup his exp̄res
sius ⁊ salubrius p̄uidere volētes. Statuim⁹ ⁊ ordinamus qđ
nullus de cetero monachoz in cameris iacere audeat/nisi so
lūmodo p̄pter inualitudinē corporalē/⁊ tūc in cameris infirmi
torij dūtāt sed oēs in dormitorio iaceāt/nisi forte ab hoc ali
quis p̄pter officiū excuset/⁊ tunc possit alibi/si aliter cōmode
in dormitorio iacere nō valeat. 23 Ad hoc etiā statuēdo ⁊
ordinando adiūcim⁹/q̄ deinceps celle in dormitorijs nullate
nus cōstruant/⁊ si que iā cōstruite fuerint/oīno p̄ abbates vel
principales p̄latos p̄prios infra tres mēses a tēpore quo hoc
statutū ⁊ ordinatio ad eos puenit/⁊ eis negligētibus seu nō
valentib⁹ p̄ visitatores in p̄ma visitatione quā impendēt auc
toritate ap̄lica destruant. Et q̄ sup his resistētes eisdē/vel im
pedimentū aliqđ p̄stantes seu p̄stari p̄curantes/⁊ ad hoc dan
tes auxiliū/cōsilij/vel fauorē/publice vel occulte incurrāt ex
cōicationis sentētiā ipso facto. A qua quidē sentētia nequeāt
nisi p̄ visitatores absolui p̄fatos/quos etiā ipsi visitatores per
b

alia iuris et statutorum eiusdem ordinis remedia valeant cohercere.
Priores tamen claustrales et superiores possint iuxta abbatis vel prelati principalis arbitrium cellam habere infra dormitorioium; competentem. Dicti autem visitatores quod super his inuenerint vel fecerint referant plene ac fideliter in ipsius ordinis subsequenti capitulo generali. 24 Quia vero in nonnullis monasteriis seu alijs locis couentalibus dicti ordinis seruari dicuntur abusive quod quilibet monachus certi bladi/panis/vini/vel pecunie recipiat portionem. Nos prius ab usum huiusmodi detestantes et etiam abolentes/ac volentes in hac parte utiliter providere auctoritate predicta firmiter prohibemus quod deinceps in nullo ipsius ordinis monasterio fiant hominum portiones. Sed ministrantur unicuique putat cõitas eiusdem ordinis observantur hactenus atque serventur. Adijcimus et prohibentes etiam quod nulli monacho certi redditus aut puentus/seu pars reddituum vel puentium aut aliqua pensio pro victu vel vestitu seu ex quacunque alia causa de cetero concedantur/vel alicui assignentur/aut alicui vel aliquibus monachis ab extraneis concessi vel donati permittantur eisdem. Sed in utilitatem monasteriorum ipsorum per abbates proprios convertantur. Quod inter abbates et puentus/aut officiales alicuius monasterii dicti ordinis nequaquam fiat sectio bonorum/fructuum/reddituum/vel puentium eorum. Sed communibus ipsorum visibus deputentur. Nos etiam concessionem vel assignationem eisdem monachis de dictis redditibus vel puentibus/seu eorum parte aut pensione aliqua/ut premissum est factas/ac sectiones bonorum seu discretionem fructuum/reddituum/vel puentium huiusmodi si que facte sunt totaliter revocamus. Abbates vero qui deinceps portiones predictas aut sectiones seu divisiones hominum bonorum et aliorum prefatorum monasteriorum suorum fecerint vel fieri concesserint/aut hactenus factas servari permiserint deponantur. Monachi autem qui predictis resistunt vel impedimentum per se vel alium prebuerint seu prestari procurant/tanto tempore carceri mancipentur/quanto abbati seu alij principali prelati eorum visum fuerit expedire/ac si etiam abbati vel ipsi principali prelati in hoc contradixerint perpetuo carceri mancipentur. 25 Abbatibus vero boni meritis qui voluntarie cesserunt vel cedunt im-

sterū/sufficiēs ⁊ congrua pūisio put patriabbati ⁊ abbati succel-
fori cedētis abbatis/de pūilio seniorū/de cōuētū illi⁹ monaste-
rij cui⁹ regimini cessit vel ceder visū fuerit assignet ⁊ etiā pbea-
tur. 26 Et vt oīs euagatiōis ac inutiliū expensarū occasio
subtrahat auēte inhibem⁹ eadē/ne quisq⁹ monach⁹ vel cōuer-
sus dicti ordinis cuiuscūq⁹ stat⁹ vel pditionis existat eqtaturā
tenere psumat/cellararijs/pcuratorib⁹ ⁊ grangiarū guberna-
torib⁹ dūtarat exceptis/quib⁹ abbas possit hoc de vna tñ cō-
cedere si viderit expedire. Cellararijs tñ cisterciēn ⁊ aliorū q̄ttu-
or monasteriorū totidē pncipaliū filiarū pdictarū due possint
equitature cōcedi si eorū abbatib⁹ videat. 27 Quis autē
cōtra monachos pprietarios/exceptis administratoribus/ sit
plene pūisū p canonicas sanctiōes/cū abdicatio pprietatis sit
annexa regule monachali/nos tñ spālius puidere volentes ⁊
illos monachos ⁊ cōuersos dicti ordinis/qui sue salutis oblitū
ptra regularē institutionē/pecunia pgregata/iura/possessiōes/
reddit⁹/pensiōes/alialia ⁊ alia bona emerūt ⁊ emūt/seu emi fe-
cerūt ⁊ faciūt aliqñ pprio ⁊ sepe nomie alieno/multis sup his
figmētis adhibitis/alijsq⁹ ipsa tradunt alialia nutrieda ⁊ cum
augmento vel lucro sibi vel alteri reddenda eorū nomine/seu
p ipsis ⁊ alios multos cōtractus tanq⁹ negociatores exercēt.
Nec nō appetētes lucra turpia ⁊ sectātes peculiū occultāt ⁊ il-
licite detinēt in suarū piculū aliarū/auēte pfata decernim⁹ ome-
nia pmissa/q̄ tñ alias restitutiōi nō subiaceāt aliorū/fore p ab-
bates pprios monasterijs pprijs applicāda ⁊ in utilitatē ipsoz
monasteriorū totalit puertēda. Qd⁹q⁹ ipi abbates alicui mona-
cho vel puerſo talia faciēdi licētiā neqant iptiri. Et q⁹ dicti mo-
nachi ⁊ puerſi pdicta cōmittētes vel hmōi applicatōi seu puerſi
onī aliquāliter resistētes/vel ipedimētū publice vel occulte p-
stantes/seu pſtari pcurantes ⁊ peculiū pdictū nō reuelantes/
⁊ reddētes abbatib⁹ plibatis/sint coipso inhabiles ad qd̄cūq⁹
officiū/administrationē/regimē ⁊ gubernationē quamlibet in
eodē ordine obtinēda. Permittim⁹ tñ q⁹ cū ipsis monachis et
cōuersis possit abbas eorū sup penis hmōi dispēsare/dū pdi-
cta reuelauerint ⁊ plene restituerint qñ eis videbit expedire.

b 2

monachis autē et cōuersis etiā administrationes habentibus pecunias vel alia bona quibuscūq; mutuātib⁹/vel debita fingētib⁹ que nō debēt/talis pena p abbates ppios imponatur que sit illis ad salutaris correctiōis pfectū/et ceteris attēptare silia volentibus in exemplū. 28 Et quia p ministros puidos administrationes bonorū cōsueuerūt fructuose ac laudabiliter exerceri/volum⁹ vt abbates monasteriorū eiusdē ordinis sic bona monasteriorū suorū dispēsare/ac puidere talia teneantur/et monachis et cōuersis tā sanis q̄ infirmis sufficiēter puideat in victu ac vestitu scdm cuiusq; monasterij facultates/et qualitates cuiuslibet regiōis. Quia in monasterijs pdictis/nō plures monachi vel cōuersi ponant q̄ ex facultatib⁹ dictorum monasteriorū possit cōgrue puideri. 29 Prebere q̄ppe materiā intēdentes q̄ in eodē ordine p sacre theologie studiū pfectiores ipsi erudiant et illustrent in illa/vt in ecclia dei sibīp̄s et alijs fruct⁹ salutis/fauoris/honoris/et honestatis/celesti agri cola irrigante ac multiplicare pducant/matura deliberatione p̄habita subscripta de p̄fato et alias litterali studio scholaribus puectis ac doctozib⁹/et alia que circa ea rationabilia et oportuna fore p̄speximus/auctoritate sepedicta statuim⁹/ordinam⁹/et disponimus/p moderno et postero tēpore valitura ppetuo et inuiolabiliter obseruāda/videlicet q̄ generalia studia dicti ordinis in sacra pagina parisi⁹/Exonie/Tholose/et apud montē Pessulanū Abagalonēsi diocē/deinceps existant. Studiū autē q̄ Stelle Pāpilonēsi diocē fore cōsuevit in salamanticā trāsserimus ppter p̄pinitatē studiū Tholosā. Ordinātes q̄ Bononie fiat studiū q̄ cōmode fieri poterit domus p studentib⁹ vel emat. Fiatq; Salamāticē illud idem. Adetis quoq; sic particulare studiū in scientijs p̄mitiuis/vbi etiā domus p alamanis p generationē supradicti monasterij Adorimundi ematur quātū generatio ip̄a in alamanā se extendit. Adq; domibus eorū qui studebūt Bononie ac Salamāticē illi abbates seu rectores eorū p̄sint/de quibus ordinabit p ipsi⁹ ordinis capitulū generale. De his nāq; puincijs scz de Tiennēsi/Tarentasiē/Ebredunēsi/Arclateſi/Aquēsi/Harboſi/Bituricēsi/Auxi

et sufficientē esse conspiciunt/videlicet quod magister regēs Parisi-
sus de cōi cōtributione dicti ordinis vel de redditib⁹ cōibus
octuaginta libras turonēsi paruoꝝ/et a monasterio proprio vi-
ginti quinque libras eiusdē monete p bursa/et alijs necessitatib⁹
suis. Baccalarius vero regens Parisi⁹ de dicta cōmuni vigin-
ti quinque/et a pprio monasterio alias viginti quinque p bursa/et
alijs necessitatib⁹ eius. Ac lector biblie in eodē studio de pre-
fato cōmuni decē/et a pprio monasterio viginti libras ipsi mo-
nete p cipiant annuatim. Quilibet vero scholariū studens in
ipso studio viginti libras dicte monete a pprio monasterio p
bursa et alijs necessitatib⁹ suis p cipiat similiter ānuatim. Sed
in alijs studijs patresabbates ipsoꝝ studioꝝ rectores/magistro
in theologica facultate in illis regenti/de quadraginta libris
p dicte monete p bursa et alijs necessitatib⁹ suis puidere annis
singulis teneant. Nū autē baccalari⁹ in eisdem studijs reget/
vbi cōmode nō reperiret magister/teneant dicti patresabba-
tes dicto baccalario de triginta libris p dicte monete p bursa
et omnib⁹ necessitatib⁹ suis annis singulis puidere. Ordina-
mus quoq; vt in quolibet generali p dicatorū studioꝝ vnus q
bibliā biblice seu textualiter cōtinuo legat existat/cui vltra qn-
decim libras iam dicte monete/quas p cipiat a pprio monaste-
rio p bursa centū solidi eiusdē monete p omnib⁹ alijs necessi-
tatibus suis annuatim a cellarario de bursis scholarīū tribuā-
tur. Quilibet autē scholaris in dictis alijs studijs gnālib⁹ pter
studiū Parisiēsi/ac in dicto studio A detē qndecim libras p di-
cte monete a pprio monasterio p bursa et oibus alijs necessita-
tib⁹ suis p cipiat ānuatim. Si qdē oēs puissōes hmoi tā abba-
tes dictoꝝ studioꝝ rectores q abbes pprii/put quēlibet eoꝝ
cōtinget seu tāgere poterit mittē teneant ad dicta studia/coꝝ
sūptib⁹/et illas ibidē solue termis supi⁹ designat/ qd⁹ ipsi mit-
tēdi esse debēt i studijs memoratis. 33 Cellararij xō et aliij
expensas dictoꝝ studioꝝ faciētes teneant iuramētū p stare/quod
omnia que recipiēt de puissionib⁹ ipsoꝝ studioꝝ et studentīū/
fideliter dispensabūt/et tenebunt etiam reddere rationē de re-
ceptis et expensis in fine cuiuslibet mensis/pfennib⁹ magistro

seu lectore dictorum studiorum baccalario et puifore/ ac septem alijs
discretioribus scholaribus quos dicti puifor magister et bacca-
larius ad id deliberauerint aduocandos. Et ut ipsi abbates qui
ad mittendum et puifendum astringunt/ put superius est expres-
sum diligentiam adhibeant/ et abiciant desidia in premissis. Glo-
lulus et ordinamus quod abbas qui dictis terminis monachos seu
monachum quemadmodum preactum existit non miserit cum puifio-
nibus supradictis/ teneat elapso mense duplum puifionum huius
modi suis expensis mittere ad studium predictum. Cuius quidem
dupli medietas studentibus pro quo mitti debebant pro libris appli-
cetur emendis/ et alia in usus communes aliorum studentium pro cella-
rarium couertatur. Et si dictus abbas duplum prefatum/ ut prefertur
infra sex menses dictos terminos immediate sequentes non mise-
rit/ ei sit eo ipso elapsis ipsis sex mensibus ingressus ecclesie interdi-
ctus/ dictas penas incurrant patres abbates eorundem studiorum
rectores/ qui dictis terminis non miserint et non soluerint puifi-
ones prefatas/ put superius est descriptum. Quod si predicti pe-
nas huiusmodi pro tres menses dictos sex immediate sequentes/
pertinaciter tolerarint/ eo ipso a diuinis officiis sint suspensi.
34 Et ut eisdem studentibus animarum cura non desit/ volumus
et ordinamus quod in eisdem studiis generalibus patres abbates ipso-
rum studiorum rectores/ deputent idoneos puifores/ qui curam
habeant animarum studentium in eisdem/ quique illos corrigant et ab-
soluant sicut proprii abbates subditos proprios corrigere et absol-
uere possunt in monasteriis eorundem/ propter hoc tamen dicti stu-
dentes a potestate proprii abbatis exempti aliquatenus non exi-
stant/ ubi autem erit aliquis de ordine ipso in Parisiensi studio as-
signatus/ qui sit vite laudabilis aliasque idoneus et discretus et ad bac-
calariatum vel magisterium theologie dispositus et propitius/ abbas
cisterciensis qui est pro tempore cum consilio magistrorum baccalario-
rum et puiforis domus studentium Parisiensem maderet abbati proprio quod tale non
reuocet. Sed cum permittat in huiusmodi scientia perfici/ et ad statum baccala-
riatus/ ac honorem magisterii pueni/ lecturasque prouinire/ put ipsi
ordinis generale capitulum ordinabit/ possit tamen ipsum generale capitulum
deficientibus magistris seu baccalariis in theologia tale etiam as-
b 4

baccalariatū vel magisteriū in quolibet p̄dictorū generalīū stu-
 diorū/p̄ncipalē deputare lectorē/si eidē gnāli caplo visū fuerit
 expedire. 35 In fauorē vtiq; studiū eiusdē theologie vt ab
 alūnis eiusdē ordinis studentib⁹ illi feruētius intendat. Sta-
 tuim⁹ ordinam⁹ ⁊ phibemus expresse q̄ in nullo dictorū studi-
 orū legant vel audiāt iura canonica/nec etiā extra illa p̄ ali-
 quē studentīū eorundē/q̄ si quis cōtrariū attemptare p̄sump-
 serit sit eo ipso ad claustrū suū ab hmōi studio reuocatus. Nec
 cellarari⁹ dictorū studiorū extunc in aliquo illi p̄uideat. Sed in
 cōtinenti ad p̄priū monasteriū remittat/de transgressione ac
 inobediētia hmōi fm arbitriū abbatis p̄prij puniendus. 36
 Et vt in dictis studiis p̄ studentib⁹ in eis necessaria nō desint
 obsequia. Volumus ⁊ ordinam⁹ vt p̄fati abbates ipsoꝝ studi-
 orū rectores in eis p̄uideant de cellarariis ⁊ alijs officialibus
 idoneis/put necessitas vel vtilitas cuiuslibet studiorū requi-
 ret ipsoꝝ. Qd̄q; ipsi cellararij ⁊ officiales iuramentū p̄stabūt
 de fideliter dispēfando/ac de receptis ⁊ expensis rationē red-
 dendo/quēadmodū supius est exp̄ssum. Et q̄ decet ac expe-
 dit vt inter studia cetera studiū Parisiēf refloreat/ ⁊ iuge sine
 intermissionis dispendio habeat. Statuimus ⁊ ordinamus q̄
 in eodē studio Parisiēf deputent magistri/baccalarij/ ⁊ lecto-
 res biblie/ac puifores/cellararij/ ⁊ alij officiales p̄ dicti ordinis
 caplm generale. Q̄ si ipsi vel aliquis eorū deficiant seu ex ali-
 qua causa magistri/baccalarij/ ⁊ lectores lecturā assumere vel
 cōtinuare/aut cellararij ⁊ officiales p̄fati sua officia exercere ne-
 quirent/surrogent alij loco eorū p̄ visitatorē illius anni/vsq;
 ad sequens dūtāt capitulū generale/in alijs etiā studiis ge-
 neralib⁹ magistri seu lectores principales p̄ dictū generale ca-
 pitulū deputētur. Alij vero minores lectores ⁊ officiales p̄ ab-
 bates eorundē studiorū rectores debeāt deputari. 37 In
 ampliorē nāq; fauorē ⁊ cōtinuationē durabilē studiū hmōi the-
 ologie iam dicte/statuim⁹ ⁊ ordinamus q̄ q̄diu p̄ dictis stu-
 diis generalib⁹/p̄ter Bononiēf/Salamatiū/ ⁊ Aſtetiū studia/
 magistri in theologia idonei de p̄fato ordine i eodē studio Pa-
 risiēf/vel si nō ibi alibi poterūt reperiri/teneat idem capitulū

generale magistꝝ in theologia principalē deputare lectorem. Alioquin magis idoneū baccalariū quē ad hoc poterunt p̄parari vel si nō ibi alibi reperiri/ quos dictū capitulū generale ad suscipiendū et cōtinuandū lecturā h̄mōi/ si necesse fuerit/ per censurā ecclesiasticā et alia oportuna remediā sublato appellatiōis obice/ etiā auctoritate ap̄lica coartandi/ dicto capitulo ac diffinitorib⁹ ip̄ius/ necnō abbatib⁹ dictorū studioꝝ rectorib⁹ cōiter vel diuissim plenā atq; liberā tenore p̄sentiū concedimus potestātē. Prefato insup caplo generali similē p̄tatem cōcedimus cōpellendi/ appellatiōe remota/ p̄ censurā et remediā huiusmodi abbates ip̄oꝝ studioꝝ rectores/ ad recipiendū magistros in theologia et baccalarios ad p̄dictū lecturā/ et ad puidēdum eis dē de cōmuni cōtributione ipsius ordinis/ et p̄ bursa et alijs necessitatib⁹ eorū/ annis singulis put de p̄uisionib⁹ huiusmodi est superi⁹ limitatū. Ipsi vero magistri non pompose manere/ seu laute viuere p̄sumant in studijs antedictis/ sed humiliter et deuote legant/ cibis cōpetentib⁹ vescant/ et vno solo seruitore clerico sint cōtenti. In studio autē p̄detē p̄uideat de lectorib⁹ et alijs officialib⁹ domus studentīū/ abbas supradicti monasterij p̄horimūdi qui est/ et qui p̄ tēpore fuerit de cōsilio sui cōuentus vel maioris et sanioris partis eius dē put sibi videbitur expedire. 38 Et cum sit dedecens et deforme vt quis/ p̄sertim religiosus/ cū vanitate et imperitiā cathedrā ascēdat p̄minentie magistralis. Statuim⁹ et ordinamus q̄ de cetero nullus de ordine p̄dicto assumatur ad recipiendū magistrī seu doctoratus honorē/ nisi prius p̄ eum p̄stīto iuramēto in p̄sentiā p̄uisoris et studentīū ipsi⁹ ordinis tunc p̄sentiū in studio in quo h̄mōi honorē recipere voluerit/ seu maioris partis numero eorundē/ q̄ in assumptione ipsi⁹ honoris vel ante seu post occasione illi⁹/ circa cibos/ vestes/ vel alia nō expendat p̄ se vel p̄ aliū vnde cūq; habuerit/ vel fuerit sibi datū/ nec quātū in eo fuerit vltra valorē mille turonei argenti expendi p̄mittat ab alijs eius cōsanguineis vel amicis. Baccalarij etiam iuramentū similiter teneantur in p̄sentiā predictorū q̄ occasione baccalariatus sui vel ante seu post nullum festū seu cōuiuium

61

faciant p se vel aliū/seu fieri permittant/quantū in eis fuerit a
quibuscunq; alijs eorū consanguineis vel amicis. 39 Ad
hec deniq; statuimus z ordinam⁹ q̄ quicūq; dicti ordinis/qui
tamē in eodē studio Parisiē vel in aliquo alio predictorū ge
neraliū ipsius ordinis studiozū/p sex annos in theologia stu
duerint/z ad hoc idonei extiterint in dicto studio Parisiē pos
sint cursus biblie facere. Et qui per octo annos studuerint vt
p̄fertur sentētias legere in Parisiē studio memorato. Non
obstantib⁹ quibuscūq; statutis z cōsuetudinib⁹ ac obseruātīs
ordinis/monasteriorū/locozū cōuentualiū/z studiozū sepe dic
torū contrarijs iuramētis/cōfirmationibus ap̄licis/ aut qui
busuis firmitatib⁹ alijs roboratis z illo p̄sertim statuto quo
in eodem studio Parisiē caueri dicitur/q̄ nullus possit legere
cursum biblie/nisi ibidem studuerit septe z annis. Quodq; nō
pmittatur sententias legere/nisi etiā inibi studuerit decem an
nis put sic vel aliter in statutis ipsi⁹ studiū Parisiē dicitur cō
tineri. Necnon quibuslibet priuilegijs/iudulgentijs/z litteris
apostolicis/ordini monasterijs/locis cōuentualib⁹ z studijs p̄
fatis/sue vniuersitatibus magistrorū z scholariorū eorundē in
contrariū concessis/per que p̄sentibus non expressa vel totali
ter non inserta effectus huiusmodi statutoz z ordinationū no
strozū omniūq; aliorū z singulorum contentozū in eisdem p̄
sentibus valeat quomodolibet impediri. Et de quib⁹ quozū
cumq; totis tenorib⁹ plenam z expressam oporteat in nostris
litteris fieri mentionē. 40 Ne autem sup̄ascripta vel ali
qua seu aliquod eorundē in obliuiois lubricū deducantur/seu
paruipendant ab aliquo/quinimo vt de ipsis nūc z perpetuis
futuris temporib⁹ noticia certior habeatur/eadem auctoritate
statuimus ordinam⁹ z districte iniungim⁹/ vt in primo gene
rali capitulo dicti ordinis z deinceps singulis annis in eodem
capitulo generali/ac semel quolibet anno in quocūq; monaste
riorū z locozū cōuentualiū predicti ordis omnib⁹ monachis
eorū in capitulo ad hoc specialiter cōgregatis p̄missa omnia z
singula de verbo ad verbū legantur/z etiā publicentur. Nulli
ergo omnino hominū liceat hanc paginā nostrorū voluntatū

constitutionū/statutorum/ordinationū/permissionū/prouisi-
onū/inhibitionū/reprobationum/detestationū/abolitionum
reuocationū/dispositionū/limitationū/et mandatorum infrin-
gere/vel ei ausu temerario contraire. Si quis autē hoc attem-
ptare psumperit/ indignationē omnipotentis dei/ et beatorū
Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurū. Datum
apud pontem sorgie Avinionensi diocē. iij. Idus Julij. Ponti-
ficatus nostri Anno primo.

4) Premissa bulla dñi Benedicti est in forma gratiosa.
Sed est alia executorialis eiusdem sub cordula canapis in for-
ma rigoroſa/que sic incipit. **Benedictus** Episcopus ser-
uus seruorū dei. Dilecto filio Guillo abbati monasterij cister-
ciēsi Labilonēsi diocesis. Salutē et apostolicā benedictionem.
Ad statum sacri tui ordinis in ecclesia dei. etc. Ubi psequi-
tur omnia quē in bulla pcedenti habentur/ Deinde in fine ha-
betur clausula sequens. Quia vero tanta est incentoris
maligni versutia et malicia pugil atq; solers/quod tam seruos
dei q̄ etiam alios christiani nominis titulo insignitos suis tē-
taminibus nequissimis impellere satagit et prostare/ possitq;
proinde contingere quod q̄ plurimi abbates prelati et persone
prefati ordinis erunt in plerisq; statutorum et ordinationū hu-
iusmodi transgressores/sicq; penas per illa inflictas incurrēt et
ecclesiastice in eis apposite censure laqueis inuoluētur. Nos ex
officij nostri debito quo salutem cunctorū appetimus/et quan-
tū possumus procuramus/et etiam ex paterne pietatis affectu
animarū periculis occurrere cupientes. Tibi tuisq; successori-
bus tui monasterij abbatibus/qui p tēpore fuerint hmoi trās-
gressores seu nō seruātes statuta et ordinatiōes eadē/abbates
videlicet pfatos monachos et cōuersos p̄dicti ordis q̄buslibet
excoicationū et suspensionū sentētijs hmoi auctoritate aplica/
quorūiens et qñ expedierit iuxta formā ecclesie absolūendi/nec-
nō interdicti sententiā quā illos ob transgressiones hmoi pri-
gerit forte incurrere auctoritate p̄dicta relaxandi et eadē etiam

auctoritate dispensandi cū eis sup irregularitate si quā sic liga-
ti forsan cōtraxerint diuina officia celebrando/ vel se illis imi-
scendo iniunctis cuiq; ipsorū p delicti qualitate penitentia sa-
lutari/ et alijs que de iure fuerint iniungenda plenā atq; liberā
cōcedimus tenore presentīū potestātē. Datum apud pontem
sorgie Avinionen̄ diocē. iij. Idus Julij. Pontificatus nostri
Anno primo.

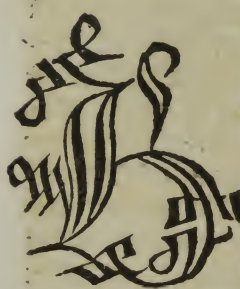
Et hanc rigorosam in forma dñs Pius p̄p. iij. cōfirmavit cū
additione clausule sequentis. Ceterū qz difficile foret p̄e-
insertas et p̄sentes litteras ad singula in quib⁹ de eis fides for-
san fuerit/ loca deferre. Volū⁹ et ap̄lica auctē sup̄dicta decer-
nim⁹ q ipsarū transūpto alicui⁹ ep̄alis vel superioris ecclesia-
stice curie sigillo munito ac signo et subscriptione notarij publi-
ci legalisq; signato/ in iudicio et extra tanq; ipsis p̄einsertis et
p̄sentibus litteris si exhiberentur plena fides adhibeat/ et p̄in-
de stetur ac si ipse p̄einserte et p̄sentes littere foret exhibite vel
ostense. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginā nostrorū
confirmationis/ cōmunitiōis/ sup̄pletionis/ cōstitutiōis/ volū-
tatis/ et decreti infringere/ vel ei ausu temerario cōtrahere. Si q̄s
autem hoc attemptare p̄sumpserit/ indignationē omnipoten-
tis dei/ et beatorū Petri et Pauli apostolorū eius se nouerit in-
cursurum. Datum Av̄antue. Anno incarnationis dominice
Millesimo quadringētesimo quinquagesimonono. vij. kl. Au-
gusti. Pontificat⁹ nostri Anno primo.

Circa premissa Nota q summus iste pontifex/ qui vt
ip̄emet testatur/ a puero in ordine fuit nutritus/ p̄sente et re-
quirēte discreto abbate cistercij/ cum alijs principaliorib⁹ ordi-
nis patrib⁹/ tam sollicitē salutē animarū omniū abbatū/ mona-
chorū et cōuersorū ordinis p̄viderat/ vt quotiēs sua transgredi-
entur statuta et mandata/ aut ob nō paritiōē excoicatiōis sen-
tentiā seu irregularitatis penā incurrerent/ p cistercij abbatē ab-
solui valeant/ hic aut nullā conferat potestātē ad absolueūdū

dictū abbate cistercij/ si in aliquo eorū forsan transgrediat/ ne-
 cesse est dicere/ aut eundē cistercij abbate omniū aliorū esse in-
 felicissimū vtpote ab oculatissimo pontifice/ seq ipso/ et a reli-
 quis patribus ordinis in piculo sententiarū neglectū/ et eos om-
 nes/ minus de ipso et eius cōsciētia/ q̄ de alijs quibuscūq cogi-
 tasse/ aut summū pōtificē nō voluisse dictū abbate cistercij ad-
 binōi instituta et p̄cepta sicut alios obligare/ saltem quo ad pe-
 nas et cēsuras. Primū qui dicere voluerit/ videat si recte sapi-
 at. Scōm ergo tenendū videt. Et si em̄ ordinata in hac bulla
 quantū ad ipm attinēt vt alij observare teneatur/ nihilomin⁹
 si quāq vt homo transgrediat/ penarū ibidē expressarū culpam
 nō incurrīt/ sed p inobediētie culpa a simplici cōfessore sicut de
 alijs peccatis absolui posse videt/ absq eo p absolutione ab
 huiusmodi censuris et penis in ista bulla taxatis ad aliquā su-
 periores auctoritatē eum recurrere oporteat/ quēadmodum
 alij de ordine suo p istā clausulā ad ipsum remittunt/ quia ad
 eas papa ipm ligare vt videt nō intendit. Sicut de p̄latis sta-
 tuta sub penis cōdentibus doctores dicere solēt. Et ex hoc re-
 ligiosa et salutaris inolevit cōsuetudo/ vt anno quolibet in fi-
 ne capituli generalis/ abbates vniuersi et alij p̄sentes de ordine
 ab ipso abbate cistercij munus benedictionis/ et absolutionis
 gratiā instanter requirāt/ petātq etia in foro cōsciētie ab illis
 absolui et suos absolueri posse/ sicut et alij oēs de ordine deū ti-
 mentes/ et animarū suarū salutē optātes ad quos diuertit hoc
 ipm requirere cōsueuerūt. Et hac ratione dudū timorati abba-
 tes suas et suorum amātes cōsciēcias capitulū generale frequē-
 tabant/ vt saltē tante gratie p se et suis participes essent. Lūq
 potestas ista soli abbati cistercij a sūmo pontifice cōferatur/ vl-
 deant omnes si eam generale caplm alicui cōmittere pōt/ seu a
 capitulo aliquis in plenaria ordinis ptate cōmissarius depu-
 tatus/ hac facultate vti possit vel debeat. Sec⁹ de censuris et
 penis p ordinē taxatis. Deniq p dñi Cle. pp. vj. cōcessionē ip-
 se cisterciē abbatis pōt dare quolibet anno omnib⁹ existenti-
 bus in capitulo generali/ penitentib⁹ et cōfessis duos annos/ et
 duas quadragenas de indulgentia/ vltra multas alias indul-

gentias quas dare pōt omnib' p'sentib' quotiēs facit vel au-
dit sermonē. Leterū qz postmodū inhibitiō hic facta de nō le-
gendis aut audiendis iurib' patrib' ordinis visa est minus or-
dini cōgruere. Idcirco per aliū sequentē summū pontificē ab-
bati cistercijs dispensandi cū. xxiij. monachis sui ordinis vt iu-
ra canonica audire legere ac gradus ⁊ honores scholasticos re-
cipere valeant/auctoritas fuit concessa.

Eiusdem. Ne mendicantes transeant ad
ordinem nostrū/sine licentia domini pa-
pe mentionē expressam huius statuti fa-
cientes.

Benedictus Ep's seruus seruo-
rum dei. Ad per-

petuā rei memoriā. Regularē vitam p'fess-
is sic expedit subtrahi omnē inquietudinis
⁊ turbationis materiā q' in contēplationis
suauitate quiescere valeant/ ⁊ tranquillū
ofio reddere famulatū. Cum igitur ex eo q'
p'fessores ordinū mendicantiū ad mona-
chorū nigrorū ⁊ cisterciē ordinē cōsueue-
runt plerūqz transire/multas in dictis ordinibus turbatiōes/
infestationes/molestias/damna/ ⁊ scandala puenisse experi-
entia doceat manifeste. Nos his ex debito pastoralis officij p'
futuro tempore occurrere cupientes de cōsilio fratnū nostrorū
decernimus ne quis cuiusuis ordinis mendicantiū professor
ad aliquē dictorū duorū ordinū q'quomodo trāsire valeat sine
Romani pontificis licentia speciali plenā ⁊ expressam faciēte
de cōstitutione huiusmodi mentionē. Nō obstantibus p'uile-
gijs ap'licis quibuscūqz cōcessis in contrariū dictis ordinibus
mendicantiū/seu eorū prelati aut aliquib' eorundē q' quo ad
hoc nulli' exnunc fore decernim' firmitatis. Nulli g' oīno hoīm

fo. 52.
liceat hanc paginā nostre cōstitutionis infringere/ vel ei' ausu
temerario cōtraire. Si quis autē hoc attemptare p̄sumpserit/
indignationē omnipotētis dei/ et beatorū Petri/ et Pauli aplo
rum eius se nouerit incurfurū. Datum Auinioñ. iiii. Noni Ju
lij. Pontificatus nostri Anno primo.

Eiusdem. Quā mōnasteria ordinis vnā so
lam decimā et vnā pcurationē p legatis
et nuncijs ap̄licis soluunt p se et omnib⁹
memb̄ris et grangijs sibi subiectis siue in
vna diocesi siue in diuersis existunt.

Benedictus Ep̄s seruus seruo
rum dei. Dilecti fi
lijs vniuersis collecto:ib⁹ decime/ et pcura
tionū legatis et nūcijs sedis ap̄lice debitaꝝ
auctoritate ap̄lica deputatis/ et imposterū
deputandis. Salutē et ap̄licam benedictio
nem. Fauoris n̄ri puenire debet auxilio vt
qđ pie ac iuste p monasterioꝝ et mēbroꝝ su
orū vtilitate et quiete deposcā affectu beniuolo p̄uide cōceda
tur. Sane dilecti filij abbas cistercij/ eiusq; coabbates/ necnō
dilecte in christo filie abbatisse/ et vniuersi puent⁹ monasterioꝝ
et locoꝝ puentualiū cisterciē ordinis nobis significare curarūt
qđ licet fm statutū et ordinationē n̄ra in singulis monasterijs/
et alijs cōuentualib⁹ locis ordinis p̄libati p abbatē seu aliū re
gimini p̄sidentē de senioꝝ sui puent⁹ p̄silio duo bursarij depu
tent/ qꝝ vnus p̄ncipalis existit/ q̄ si qđē bursarij oēs pecunias
ipsi⁹ monasterij vel loci p̄uētualis vñcūq; pueniētes vniuersa
lit recipiūt/ et de dicti abbatē vel regimini p̄sidentē mādato illas
distribuūt put fuerit oportunū/ et tā de antiquo more q̄ de ob
seruantia eorūde in decima que p sedē ap̄licam p tēpore im
ponitur/ et pcuratiōibus legatis et nūcijs sedis ap̄lice debitis/

quodlibet monasteriū dicti ordinis pro se et omnib⁹ membris
et grangijs suis/ siue in eadē/ siue in diuersis diocē consistant/
onus sup hoc sibi rationabiliter impositā soluere consueuerit/
pdictis mēbris et grangijs nullā separatam solutionē facienti-
bus/ sed cōcurrentibus in solutione predicta cū huiusmodi pñ-
cipali monasterio seu cōuentuali loco cui subesse noscunt/ nō-
nulli tamen ex vobis eos p huiusmodi locis et membris consi-
stentibus extra diocesim in qua monasteriū seu locus cōuentu-
alis cui subsunt existit decimā et pcuraciones huiusmodi/ sepa-
ratim erigere et extorquere p eorū libito moliant/ ipsos super
hoc multipliciter molestantes. Nos igitur eorū sup premissis
puidere quieti ac huiusmodi obuiare molestijs intēdētes vni-
uersitati vestre p apostolica scripta districte precipiē/ manda-
mus quatenus ex quo monasteriū seu cōuentualis locus hu-
iusmodi p se/ membris et grangijs sibi subiectis/ siue in vna ea-
demq diocēsi siue diuersis diocesibus cōsistant decimā et pcur-
aciones huiusmodi sibi impositas duxerint p soluendas/ nul-
lam aliā solutionē a predictis mēbris seu grangijs exigatis/
ne quod absit ex diuersitate huiusmodi solutionū bis exigi seu
solui contingat qd semel est tantūmodo p soluendum. Nos in
sup omnes processus et sentēcias quos vel quas contra man-
datum huiusmodi p vos vel aliquē vestrū haberi seu proferri
cōtigerit irritos decernimus et inanes/ et nullius existere firmi-
tatis. Datum Auinionē. x. kl. Martij. Pontificatus nostri
Anno quinto.

Privilegiū dñi Clemētis pape. vi.

**Conseruatoria ad abbates sancte Beno-
ueſe Parisien/ sancti Clemētis Meten/ et
sancti Pauli Bisuntinen.**

Magister **Lemens** Ep̄s seruus seruorū dei
 Dilecti filijs sancte Be-
 nouese Parisiensi et sancti Clemētis Ahetensi
 ac sancti Pauli Bisuntinesi monasteriorū
 abbatib⁹. Salutē et aplicam benedictionē.
 Adilitati ecclesie disponēte dño p̄sidentes
 circa curā ecclesiarū et monasteriorū oīm so-
 lertia reddimur indefessa solliciti ut earū oc-
 curramus dispendijs et utilitatib⁹ diuina coopante clementia
 salubriter intēdamus. Sane dilectorū filiorū abbatīs cisterciensī
 ad romanā ecclesiā nullo medio p̄tinesī Labilonensi diocesis/ ac
 abbatū et dilectarū filiarū abbatissarū monasteriorū ordinis ci-
 sterciensī ac eorundē monasteriorū cōuentualium cōquestione p̄ce-
 pim⁹/ q̄ nōnulli archiep̄i/ et ep̄i/ abbates/ p̄ores/ et alij ecclesia-
 rū p̄lati et clerici/ ac ecclesiastice p̄sone/ tā religiose q̄ etiā secula-
 res/ necnō duces/ marchiones/ comites/ barones/ milites/ no-
 biles/ et laici/ cōmunia ciuitatū/ vniuersitates/ opidorū/ castro-
 rum/ villarū/ et aliorū locorū/ et alie singulares p̄sone ciuitatū et
 diocē/ ac partium diuersarū in quib⁹ dicta monasteria/ ac alia lo-
 ca et mēbra eisdem monasterijs subiecta cōsistere dinoscunt⁹ oc-
 cuparunt/ et occupari fecerūt castra/ villas/ et alia loca/ domos/
 ecclesias/ grangias/ molendina/ decimas/ obediētias/ casalia/
 terras/ vineas/ possessiones/ census/ reddit⁹/ et puentus/ iuris-
 dictiones et iura/ ac nōnulla bona mobilia et imobilia ad dicta
 monasteria et hmoi alia membra eorū spectantia/ et ea detinent
 indebite occupata/ seu ea detinentib⁹ p̄stant consiliū auxiliū et
 fauorē. Nōnulli etiā ciuitatū et diocē ac partium p̄dictarū qui no-
 men dñi in vacuū recipere nō formidant/ dictis abbatib⁹/ ab-
 batissis et conuētib⁹ sup̄ p̄dictis castris/ villis/ et locis/ ecclesijs/
 grangijs/ molendinis/ decimis/ casalib⁹/ castris/ terris/ iurisdi-
 ctionibus/ possessionib⁹/ censibus/ iurib⁹/ bonis/ et rebus alijs
 ad monasteria et mēbra p̄dicta spectantib⁹ multiplices molesti-
 as ac iniurias inferūt et iacturas. Quare p̄ parte dictorū abba-
 tū abbatissarū et conuētū nobis extitit humiliter supplicatū/
 ut cū valde difficile reddat⁹ eisdem p̄ singulis querelis ad apli-

cam sedē habere recursū / puidere eis sup hoc paterna dilige
tia curarem. Nos igit cōsideratiōe venerabilis fratris nostri
Guilli epī Tusculanē et carissimi in xpo filij nostri Johānis re
gis francie illustris nobis sup his hūiliter supplicantiū / aduer
sus occupatores / detentores / psumptores / molestatores / et ini
uriatores hmoi / illo volentes eisdē abbatib⁹ abbatissis et con
uentib⁹ remedio subuenire p qd illorū cōpescatur temeritas et
alijs aditus cōmitterē similia pcludat / discretionī vestre p apli
ca scripta mandamus quaten⁹ vos vel duo aut vii⁹ vestrū p
vos vel aliū seu alios etiā si sint extra loca in quibus deputati
estis cōseruatores et iudices / abbatib⁹ abbatissis et cōuentib⁹
supradictis efficacia defensionis p̄sidio assistētes / nō pmittat
eisdē sup pmissis et quibuscūq alijs bonis et iurib⁹ ad ipos cōi
ter vel diuissim spectantib⁹ ab eisdē et quibuscūq alijs indebi
te molestari / seu eis grauamina damna vel iniurias irrogari /
facturi ipsis cum ab eis vel eorū aliquib⁹ seu pcuratore vel p
curatorib⁹ eorundē / vel aliquorū ipsorū fueritis requisiti de p
dictis et alijs psonis quibuscūq sup restitutiōe ecclesiarū / gran
giarū / castroz / casaliū / terraz / possessionū / iurisdictionū / iuriū
et bonoz mobiliū et immobiliū / redditū quoq et puentū ac ali
orū quorūcūq bonoz / necnō de quibuscūq iniurijs / molestijs /
atq dānis / p̄sentib⁹ et futuris / in psonis et reb⁹ ipsorū illatis / eis
dē in illis videlicet q iudicialē requirūt indaginē sūmarie sūm
pliciter et de plano sine strepitu et figura iudicij / In alijs vero p
ut q̄litas eorū exegerit iusticie cōplemētū / occupatores seu de
tētores / molestatores / p̄sumptores / et iniuriatores hmoi / necnō
p̄tradictores quoslibz et rebelles cuiuscūq status / gradus / ordi
nis / vel cōditionis / etiā si archiep̄alis vel ep̄alis dignitatis ex
riterint / quicūq et quorūcūq expedierit / aucte nra p cēsura ec
clesiasticā / appellatiōe postposita cōpescē. Inuocato ad hoc si
opus fuerit auxilio brachij secularis / nō obstantib⁹ tā felicias
recordatiōis Bonifacij pape. viij. p̄decessoris nri in quib⁹ ca
uetur ne aliq extra suā ciuitatē et diocesim nisi in certis excep
tis casibus / et in illis vltra vnā dictā a fine sue diocesis ad iudi
cium euocet / seu ne iudices et p̄seruatores a sede deputati p̄di

eta extra ciuitatē ⁊ diocē in quib⁹ deputati fuerint cōtra quos-
 cūq; pcedere/siue alijs vel alijs vices suas committere/aut ali-
 quos vltra vnā dietā a fine diocē eorundē trahere psumāt/seu
 qd de alijs quā manifestis iniurijs ⁊ violentijs ac alijs que iu-
 dicialē indaginē exigunt penis in eos si secus egerint ⁊ id pro-
 curantes adiectis/cōseruatores se nullatenus intromittāt. Et
 tam de duab⁹ dietis in cōcilio generali dūmodo vltra tertiam
 vel quartā aliquis extra suā ciuitatē ⁊ diocē auctoritate p̄senti-
 um ad iudiciū nō trahatur/quā alijs quibuscūq; cōstitutioni-
 bus a p̄decessorib⁹ nostris Romani pontificib⁹/tā de iudicib⁹
 delegatis ⁊ cōseruatorib⁹/q̄ psonis vltra certū numerū ad iu-
 diciū nō vocandis/⁊ alijs editis que vestre possent in hac par-
 te iurisdictioni aut ptati/eiusq; libero exercitio quolibet obu-
 are. Seu si aliquib⁹ cōmuniter vel diuissim a p̄fata sit sede idul-
 tū/qd excōicari/suspendi/vel interdici/seu extra vel vltra cer-
 ta loca ad iudiciū euocari nō possint p litteras aplicas nō faci-
 entes plenā ⁊ expressam/ac de verbo ad verbū de indulto hu-
 iusmodi ⁊ eorū psonis/locis/ordinib⁹/⁊ noibus pprijs mētio-
 nē/⁊ qualibet alia dicte sedis indulgentia generali vel speciali
 cuiuscūq; tenoris existat p quā p̄sentibus nō exp̄ssam vel tota-
 liter nō insertā vestre iurisdictionis explicatio in hac pate vale-
 at quōlibet impediri/⁊ de qua cuiusq; toto tenore de verbo ad
 verbū in nostris litteris habenda sit mētio specialis. Ceterum
 volum⁹ ⁊ aplica auctoritate decernim⁹/q̄ p̄sentes littere p cō-
 cedentis obitū nō exp̄rent/⁊ q̄ quilibet vestrū psequi valeat
 articulū etiā p aliū inchoatū/q̄uis idem inchoās nullo fuerit
 impedimēto canonico p̄peditus/quodq; a datis p̄sentium sit
 vobis ⁊ vnicuiq; vestrum in premissis omnib⁹ ⁊ eorū singulis/
 ceptis ⁊ non ceptis/p̄sentibus ⁊ futuris/perpetuata potestas
 ⁊ iurdictio attributa/vt eo vigore eaq; firmitate possitis in
 premissis omnibus ⁊ singulis ceptis ⁊ non ceptis/p̄sentibus
 ⁊ futuris/⁊ pro predictis procedere/ac si predicta omnia ⁊ sin-
 gula coram vobis cepta fuissent/ ⁊ iurdictio vestra ⁊ cuiusli-
 bet vestrum in predictis omnibus et singulis per citationem
 vel modum alium perpetuata legitimū extitisset/cōstitutione

p̄dicta super cōseruatoribus ⁊ alia qualibet in contrarium edi-
ta non obstante. Datum Auinio. ij. Moñ Februarij. Ponti-
ficatus nostri Anno nono.

Eiusdem. Q̄ abbates nō tenentur redde-
re compotū bursarijs in regressu eorū ad
monasteria/ put p̄cedens mandat be-
nedictina.

De Lemens Episcopus seruus seruorū
dei. Ad futurā rei memo-
riā. Aplice sedis p̄uidencia circūspecta gesta
etiā summorū pontificū attente p̄spiciens et
considerās diligēter nōnunq̄ illa cōmutat in
melius/ ⁊ q̄q̄ submouet vel suspendit cū cau-
sa rationalis id exposcit. Dudū siquidē feli-
cis recordationis Benedict⁹ papa. xij. p̄deces-

sor noster in ordinationib⁹ ⁊ constitutionib⁹ quas p̄ utilitate
cisterciē ordinis edidit inter cetera statuit ⁊ etiā ordinauit q̄
abbates monasteriorū vel aliorū locorū cōuentualiū dicti ordi-
nis regiminib⁹ p̄sidentes/ si dum extra monasteria ⁊ loca ipso-
rum consisterent de p̄uentib⁹ monasteriorū ⁊ locorū ipso-
rum vel aliunde pecunias aliquas eos recipere forte cōtingeret/ in ip-
sorū regressu ad monasteria ⁊ loca p̄dicta dictas pecunias tra-
derent bursarijs in monasterijs ⁊ locis h̄mōi deputatis/ si qua
de ipsis pecunijs expendissent cōputatis. Abbates vero seu
aliij regiminib⁹ p̄sidentes si secus attēptare vel sibi talia retine-
re p̄sumerent ab ingressu ecclesie/ ac diuinis officijs post lapsū
duorū mensū a die regressus h̄mōi computandū/ tādū suspē-
si existerent donec ea traderent bursarijs memoratis. Cū autē
nup̄ p̄ parte dilectorū filiorū Johānis abbatis cisterciē/ ac ce-
terorū coabbatū suorū pridem in p̄ximo generali capitulo con-
gregatorū cisterciū suo ⁊ omniū aliorū abbatū cisterciē ordinis

nomine fuerit nobis humiliter supplicatū/ vt cū premissa eisdē
abbatib⁹ ⁊ p̄sidentibus qui virtute sue regule plenam admini-
strationē habere noscunt⁹ ⁊ iuxta regulā ipsam debēt de omni-
bus ordinare graua valde reddant⁹ ⁊ exinde videat⁹ vilescere
auctoritas officij pastoralis/ ac subditi se quo ad hoc superiores
maioribus suspicantes in pluribus nō obsequūtur superiorū
nutibus sicut prius/ in animarū suarū salutis dispendiū ⁊ con-
temprū obediētie regulari/ sup hoc de remedio oportuno pui-
dere salubriter dignaremur. Nos cōsiderantes attentius q̄ in
tranquillitate cordis actori pacis accepti⁹ deseruitur ex his et
alijs rationabilib⁹ causis mouētibus ad hoc animū nostrū in-
ducti ⁊ earundē abbatū deuotis supplicationib⁹ inclinati penā
suspen⁹ hmoi auctē ap̄lica p̄sentii tenore suspendim⁹/ quousq̄
sup hoc aliud duxerimus ordinandū. Glolētes ⁊ auctē eadem
cōcedentes q̄ si qui abbates seu p̄sidentes penā huiusmodi in-
curreūt ab illa p̄ dilectos filios priores claustrales monasteri-
orū ⁊ aliorū loco ⁊ suorum quib⁹ sup hoc plenā cōcedimus facul-
tatē absolui valeant ⁊ cū eis sup irregularitate p̄ eos inde con-
tracta forsitan disp̄sant. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc
paginā nostre suspen⁹/ voluntatis ⁊ cōcessionis infringere/ vel
ei ausu temerario p̄trare. Si quis autē hoc attemptare p̄sum-
pserit/ indignationē omnipotētis dei ⁊ beatorū Petri ⁊ Pau-
li ap̄lorum eius se nouerit incursum. Datum Auinio. Non
Octobris. Pontificatus nostri Anno primo.

Prinilegiū domini Urbani pape. v. De
liceat nobis in singulis castris ⁊ fortali-
cijs/ ad que propter guerrarum discrimi-
na residemus/ erigere altare portatile/ et
ibidem missas ⁊ alia diuina officia etiam
alta voce celebrare.

Rbanus Ep̄s seru⁹ seruorū dei,
Dilectis filijs abbati ⁊
conuētui monasterij Cisterciens̄i Labilonen̄i
diocesis/ceterisq; abbatibus ⁊ cōuentibus
cisterciens̄i ordinis vbilibet cōstitutis. Salu-
tem ⁊ ap̄licam benedictionē. Sacre vestre
religionis in qua deuotum deo redditis fa-
mulatū p̄meretur honestas/vt petitionib⁹
vestris in his p̄sertim que ad cōsolationē animarū vestrarum
cedere valeant fauorabiliter annuam⁹. Cū itaq; sicut exhibita
nobis p̄ parte vestra petitio cōtinebat frequēter contingat q̄
vos p̄pter guerrarū discrimina que in monasteriorū vestrorū
partibus frequēter ingruunt tute residere in ipsis monasterijs
nō valentes/ ad castra ⁊ fortalicia ipsis monasterijs vestris vi-
cina recurrere/ ⁊ in eis ad tēpus morari oportet. Nos vestris
in hac parte supplicationib⁹ inclinati/vt liceat vobis in singu-
lis castris ⁊ fortalijs ipsis/in locis tamē ad hoc cōgruis ⁊ ho-
nestis/erigere altare portatile super quo q̄diu ibidem occasio-
ne predicta morā traxeritis singuli vestrū qui fuerint in sacer-
dotio cōstituti missas/ ⁊ alia diuina officia/etiā alta voce cele-
brare/cū debita reuerentia ⁊ honore/iure parrochialiū ecclesi-
arū ⁊ cuiuslibet alteri⁹ in omnib⁹ semp saluo/libere valeat de-
uotioni vestre auctē ap̄lica de speciali gratia indulgem⁹. Nul-
li ergo oīno hoīm liceat hanc paginā nostre p̄cessionis infrin-
gere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attēptare
p̄sumpserit/indignationē oīpotentis dei/ ⁊ btōꝝ Petri ⁊ Pau-
li ap̄olorū eius se nouerit incurfurū. Datū Auinioñ. v. Idus
Octobris. Pontificat⁹ nostri Anno secundo.

Privilegi dñi Johānis. xxiij. De capella
ni seu familiares honozis pape aut cardi-
naliū qui sunt de ordine/iurisdicōi/coꝝ-
rectioni/ ⁊ obedientie suorū superiorū et

capituli generalis plene subsunt.

Johannes Epus seruus seruorum
dei. Ad perpetuam rei
memoria. Dum vberes fructus quos ordo ci-
sterciensis in agro militantis ecclesie vberime in
exaltatione status pfate ecclesie et religionis p
pagatione pduxit hacten⁹ et pducit assidue pa-
terna diligentia contemplamur saluberrimu
fore dinoscimus/ut illa pro cultu diuini nomi-
nis et obseruantia regulari in prefato ordine decernamus/per
que ordo ipse salutaribus pficere valeat incrementis/et si qui
ab obseruantia huiusmodi se quoque modo laxatis obedientie
habent salutaribus quomodolibet sequestrarent ad cultu ip-
sum discipline freno put pro eoru salute congruit reducantur.
Hinc est quod nos premissoz intuitu et ex certis alijs rationa-
bilibus causis animu nostrum mouentibus et dilectoru filioz
abbatis cistercij et coabbatum eius dicti ordinis in hac parte
supplicationibus inclinati volumus et hac presenti et perpetuo
duratura constitutione decernimus statuētes. Quod omnes
et singuli dicti ordinis pfessores presentes et posterius cuiuscūque
status gradus seu conditionis existant in capellanos hono-
ris sedis apostolice seu alicui⁹ ex venerabilibus fratribus no-
stris sancte Romane ecclesie cardinalib⁹/aut familiares cuius-
piam ex pmissis vel alioz recepti vel assumpti/ac de cetero tā
apostolica quā alia quauis auctoritate quomodolibet assumē-
di non possint vel debeant quoquomodo et sub quacūque ver-
boru conceptione/a iurisdictione/correctione/supioritate/ma-
ioritate seu obediētia sui superioris et dilectoru filioz capituli
gnālis pfati ordinis eximi/et tute cuiusuis grē alicui pmissoz iā
pcesse seu imposteru pcedende p aplicas seu alias litteras/aut
pcessus sup illis forsan habitos vel habēdos/quo min⁹ supio-
ribus suis et caplo pfatis in oib⁹ et quo ad oia fm cōstitutiōes
et psuetudines ipsi⁹ ordinis plene subsint et parere debeāt et ad
pmissoz obseruantia distringi queant/pmissis et alijs ptrarijs

nō obstantibus quibuscunq; irritū et inane decernētes exnunc
q̄cquid sup his sciēter vel ignoranter quauis auctoritate attē-
ptatū forsan est hactenus vel imposterū cōtigerit quolibet at-
temptari. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginā nostre
volūntatis/cōstitutionis/et statuti infringere/vel ei ausu teme-
rario cōtraire. Si quis autē hoc attēptare p̄sumpserit/indigna-
tionē omnipotētis dei/et beatorū Petri et Pauli ap̄lorum ei⁹
se nouerit incurfurū. Datum Cōstantie. vii. kl. Februarij. p̄pō-
tificatus nostri Anno quinto.

Eiusdē R. abbas cistercij et capitulum ge-
nerale possunt vnire monasteria et prio-
ratus ordinis pauperiorib⁹ monasterijs
ordinis/et possessionē accipere/diocesani
aut alterius cuiuscūq; licentia minime re-
quisita.

Iohannes Ep̄s seruus seruorum
dei Dilectis filijs abba-
ti monasterij Cistercij Labiloneñ dioc̄/eiusq;
coabbatibus vniuersis in eorū generali caplo
quicūq; congregandis. Salutē et aplicam beñ.
Sacre religionis sub qua mūdānis calcatis il-
lecebris deuotiū et sedulum in hūilitatis sp̄iri-
tu exhibetis altissimo famulatū merita p̄me-
rent/ut ea que vestre religionis et ordinis cōmoditatē respiciūt
fauore vobis beniuolo p̄cedam⁹. Ihinc est qđ nos volētes v̄se
paci et tranq̄llitati cōsulere v̄ris in hac parte supplicationib⁹ in-
clinati/ut quecūq; monasteria dicti ordinis tam monachorū q̄
etiā monialū et quorū facultates/fruct⁹/redditus/et p̄uētus nō
sufficiūt ad sustentationē tot regulariū p̄sonarū in eisdē mona-
sterijs p̄ tempore degentiū/quot in eis p̄ augmento diuini cul-

tus ac missis et alijs diuinis officijs celebrandis fm eiusdē or-
 dinis instituta et premissoꝝ ac regulariū ceremoniarū obseruā
 tia requirunt/ alijs monasterijs religionis et ordinis predictoꝝ
 p cōmodiori sustentatiōe degentiū in eis dē et qñ p statu et qui-
 ere hmoi psonarū id noueritis expedire/ sup quib⁹ vestras con-
 sciētias oneram⁹/ cū omnib⁹ iuribus et p̄tinentijs suis vnū vide-
 licet alteri monachoꝝ et aliud alteri monialiū/ monasterijs eius-
 dē ordinis monasteria cuiuscūq; taxe seu annui valoris fuerint/
 et que cū eoꝝ iuribus et p̄tinentijs suis vniuersis p̄sentib⁹ habe-
 ri volumus p expressis/ auctoritate ap̄lica annectere et vnire/
 ita qđ cedentib⁹ vel decedentib⁹ hmoi monasterioꝝ abbatib⁹
 vel abbatissis/ seu priorib⁹/ vel priorissis si monasteria ip̄a per
 priores aut priorissas fuerint solita gubernari/ aut ea quolibet
 dimittentib⁹ liceat alijs abbatibus/ et abbatissis/ ac priorissis
 quorū monasterijs alia sic vacantia veniēt vnienda corporalē
 possessionē huiusmodi vacantiū monasterioꝝ iuriūq; et p̄tine-
 tiarū p̄dictoꝝ aucte p̄pria apprehēdere et p̄petuo retinere ac fru-
 ct⁹/ reddit⁹/ et p̄uentus dictoꝝ monasterioꝝ vniendorū in su-
 os vsus ac p sustentatione huiusmodi psonaꝝ degentiū in eis
 dē libere cōuertere/ dioceſanū loci aut cuiuscūq; alteri⁹ sup hoc
 licentiā minime requisita/ libere et licite valeatis/ deuotiōi ve-
 stre de specialis dono gratie cōcedimus p p̄sentes. Non obstā-
 tibus quibuscūq; reseruationib⁹ generalib⁹ vel specialib⁹ de
 huiusmodi vel alijs monasterijs ordinū quorūcūq; p nos aut
 sedem ap̄licam hactenus forsan factis/ necnō cōstitutionibus
 et ordinationib⁹ apostolicis atq; nostris ac stabilimētis statu-
 tis et cōsuetudinib⁹ monasterioꝝ et ordinis p̄dictorum/ etiā iu-
 ramento cōfirmatione ap̄lica vel quacūq; firmitate alia robo-
 ratis ceterisq; cōtrarijs quibuscūq;. Nulli ergo omnino homi-
 nū liceat hanc paginam nostre voluntatis et cōcessionis infrin-
 gere/ vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attē-
 ptare presumpserit/ indignationē omnipotētis dei/ et beatorū
 Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursum. Da-
 tum Constantie. vij. kl. Februarij. Pontificatus nostri. An-
 no quinto.

69

Iste Johānes papa. xxiij. primus dedit remediū cōtra com-
mēdas monasteriorū/decernēs q̄ nullus q̄ de ordine nō existat
etiā si cardinalat⁹ dignitate fulgeret/debeat p̄sidentia/guber-
nationē/administrationē/aut p̄minentia p̄ se vel alios/direc-
te vel indirecte in ipso ordine obtinere. Et incipit bulla. Ad sa-
lutare regimē/quā hic nō inserimus/q̄ de verbo ad verbū in-
serit in cōfirmationib⁹ factis per dños Calistū. iij. Nicolāū. v.
Pīū. ij. Sixtū. iij. et Innocentiū. viij. vtinā obseruari potuis-
set/et adhuc posset. Ubi nota q̄ his tēporibus cōmende et pse-
cutōes iste multū istis tēporibus sup ordinē sanctū inualesce-
re cēperunt/maxime in partib⁹ cisalpinis.

Eiusdē. Cōfirmatio multū specialis priui-
legiorū tam apostolicorū q̄ regalium or-
dini concessorum.

Johannes Ep̄s seruus seruorum
dei Ad futuram rei me-
morā. Et si quibuscūq̄ p̄sonis ecclesiasticis ac
religiosis p̄sertim illis qui mundi cōtemnētes
illecebras/in humilitatis habitu regi cunctorū
principū in abstinentia et diuinis officiis suas
animas deuouerūt/ex paterne pietatis officio
teneamur assistere/p̄fessores tñ cisterciē ordinis
vtriusq̄ sexus eo seruētorū caritate cōplectimur/quo ipsū
ordinē in dei ecclesia cōspiciū et insiguē vberiori dilectione p̄-
sequimur/vnde si qñ priuilegia/gratie / et indulta p̄ exaltatiōe
et incrementō eiusdē ordinis/ac pace et tranquillitate in eo virtu-
tum dñio militantiū p̄ Romā pontifices p̄decessores nostros
aut imperatores et reges cōcessa et indulta compimus. vt p̄pe-
tuā firmitatē obtineant ea merent̄ aplici roboris clipeo cōmu-
niri. Sane petitio dilectorū filiorum abbatis monasterij cister-
ciē Labilonei diocesis/eiusq̄ coabbatū/abbatissarū/ et con-
uentuū ordinis eiusdē/nobis nuper exhibita cōtinebat quod

nota hęc
bullam p̄
totam...

olim nonnulla priuilegia/imunitates/exemptiones/libertates/
 gratie/cōseruatorie/et indulta p felici recordationis Innocē-
 tiū. iij. Alexandrum. iij. Urbanū. iij. Gregoriū. ix. Honorii
 iij. Clementem. v. Et q̄plures alios Romani pontifices pde-
 cessores nostros/seu p Romani pontificibus in eorū obediē-
 tijs/habitos/ac etiā p recolende memorie prelatos/pontifices
 imperatores/ac Romani/et alios reges p augmento diuini cul-
 tus ac saluberrimo statu et incremento ordinis p̄libati concessa
 fuerint pariter et indulta. Verū sicut eadē petitio subiūgebat
 cum cōtingat interdū dicti ordinis p̄fessis cōtra huiusmodi p-
 uilegia et indulta p locorum ordinarios/ac p̄latos/et alios qui
 nomen dñi inuacū recipere nō formidant indebite molestari
 p parte abbatis cisterci/ coabbatū eius/abbatissarū/et cōuen-
 tum ordinis p̄libati nobis fuit humiliter supplicatū/ut hu-
 iusmodi priuilegijs/gratijs/et indultis/ac litteris predecessorū
 prelatorū/pontificū/imperatorū/et regū prefatorū robur apo-
 stolice cōfirmationis adūcere/et alias ad eorū ppetuū robur ob-
 tinendū partes aplice prouisionis interponere de benignitate
 aplice dignaremur. Nos igit̄ eorundē p̄decessorū vestigijs in-
 herentes/ac cupiētes tranquillitati et paci abbatū/abbatissa-
 rum/et cōuentū/ac p̄fessorū huiusmodi quātū cū deo possu-
 mus p̄uidere/huiusmodi supplicationib⁹ inclinati/priuilegia/
imunitates/libertates/exemptiones/cōseruationes/gratias/
et indulta p quoscūq̄ Romani pontifices p̄decessores nostros/
 seu p Romani pontificib⁹ in eorū obediētijs habitos abbatib⁹
 dicti monasterij cisterci/ei⁹ coabbatib⁹/abbatissis et cōuētib⁹
 ordinis eiusdē p̄iūctim vel diuissim ut p̄fer̄ p̄cessis et p̄cessa/nec
 nō p̄latos/pōn/inperator/et regū/ac dñorū temporalium litteras
 hmoi et oia et singula in eis cōtenta pur rite et iuste ac rationa-
 biliter p̄cesserūt/et prefato ordini fuerūt indulta/exnūc imppe-
 tuū auct̄e aplice tenore p̄sentij approbam⁹/ac etiā p̄firmam⁹/
et p̄ntis scripti p̄ocinio cōmunim⁹/ vniuersos et singulos ecclesie
 p̄latos/p̄narchas/p̄mates/archiep̄os/ep̄os/abbes/p̄ores/de-
 canos/archidiaconos/p̄positos/archiep̄bros/officiales/ necnō
 p̄ncipes c̄rianos q̄cūq̄ dignitate fulgētes et eorū officarios/

Ciuitatū quoq; uillarum / seu cōmunitatū rectores ⁊ maiores
rogantes / monētes ⁊ hortantes attente / eisq; p apostolica scri
pta in uirtute obedientie districte p̄cipiendo mandantes qua
tenus p̄dictos abbates / abbatissas / cōuentus ⁊ p̄sonas ordi
nis p̄nominati p̄tactis priuilegijs / immunitatib⁹ / exemptio
nibus / libertatibus / gratijs / cōseruatorijs / ⁊ indultis gaudere
pmittant pacifice ⁊ quiete. Decernētes ea fore ubiq; ⁊ quā
docunq; exhibita fuerint vel ostensa imperpetuū obseruanda
ac exnunc irritū ⁊ inane quicquid contra approbationē / confir
mationē / cōmunionem / ⁊ decretum nostra huiusmodi a quo
quā ⁊ quauis auctoritate scienter vel ignorāter cōtingerit quo
modolibet attēptari. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc
paginā nostre approbationis / cōfirmationis / cōmunionis / ro
gationis / monitionis / hortationis / mandati / ⁊ constitutionis
infringere / vel ei ausu temerario contraire. Si quis autē hoc
attemperare presumpserit / indignationē omnipotētis dei ⁊ be
atorum Petri ⁊ Pauli apostolorum eius se nouerit incursum.
Datum Constantie. vij. kl. Februarij. Pontificatus no
stri Anno quinto.

Eiusdē. Conseruatoria cōcessa p̄ dominū
Johannē papam. xliij. ad vniuersos p̄e
latos ecclesie confirmatiua conseruatori
arum p̄ dominū Clementē papam. v. ac p̄
dominum Clementē papam. vi. concessa
rum. Cum additione q̄ rectores ecclesia
rum absq; litteris diocesanozū / quas pla
cet vocant / conseruatorum mandata cre
quantur.

Johannes Ep[iscopu]s seruus seruor[um] dei.
 Ad futurā rei memori-
 am. Illa que p[er] statu trāquillitate ⁊ pace p[er]so-
 narum ecclesiasticarū p[re]sertim sub religiōis ha-
 bitu virtutū d[omi]no militantiū laudabiliter facta
 sunt vt p[er]petui roboris firmitatē obtineant li-
 bēter cū a nobis peti[ss]et ap[osto]lico munimine robo-
 ramus. Sane petitio p[ro] parte dilectorū filiorū
 abbatis monasterij cistercij Labilonen[si]s dioc[esis] eiusq[ue] coabbatū
 abbatissarū ⁊ conuentuū eiusdē ordinis nobis nuper exhibita
 cōtinebat/q[uod] olim felicitis recordationis Clemēs papa. v. p[re]de-
 cessor noster volens eorundē abbatū/abbatissarū/conuentuū
 ⁊ monasteriorū/ac p[ro] tempore degentiū in eis dē ne prauorum
 hoīm molestijs vexarent[ur]/oportunitatib[us] p[ro]uidere/vt eo deuo-
 tius quo quieti[us] deuotū ⁊ sedulū deo redderēt famulatū in fa-
 uorē ⁊ p[ro] incremento ordinis/ac abbatū abbatissarū ⁊ cōuen-
 tuū eiusdē/quoddā priuilegiū/gratias/seu litteras cōseruato-
 rias quarū tenorē ⁊ formā in camera nostra cū omni diligētia
 inspici/ac de verbo ad verbū inferius iussim[us] annotari indul-
 sit ac cōcessit eis dē. Quare p[ro] parte dictorū abbatū/abbatissa-
 rū ⁊ conuentuū nobis fuit hūiliter supplicatū/vt p[ro] firmiori sub-
 sistentiā omniū p[re]missorū litteris dicti p[re]decessoris ac omnibus
 in eis cōtentis robur ap[osto]lice cōfirmationis adijcere/ ⁊ alias ad
 illorū p[er]petuū robur obtinendū partes ap[osto]lice p[ro]uisionis inter-
 ponere de benignitate ap[osto]lica dignaremur. Nos igitur eiusdē
 p[re]decessoris vestigijs inherentes h[uius]m[od]i supplicationib[us] inclina-
 ti/p[re]fatas litteras omniāq[ue] in eis cōtenta ⁊ alias quascūq[ue] sub
 eadē forma p[ro] dicto ordine quibuscūq[ue] iudiciis p[ro] eundē p[re]de-
 cessorē/ac felicitis recordationis Clementē. vj. cōcessas ex nunc
 imperpetuū auctoritate ap[osto]lica ⁊ ex certa sciētia approbamus/
 ac etiā cōfirmamus ⁊ p[re]sentis scripti patrociniō cōmunimus/
 Decernētes ea fore vbiq[ue] ⁊ q[ua]ncūq[ue] exhibita fuerint vel ostē-
 sa in iudicio vel extra imperpetuū inuiolabiliter obseruanda/
 vniuersos ⁊ singulos patriarchas/ p[ri]mates/archiep[iscopos]/ep[iscopos]/
 abbates/p[ri]ores/decanos/archidiaconos/p[ro]positos/archipre-

hyteros/officiales/necnō principes christiānos etiā si iperiali
regali vl'alia quauis dignitate fulgētes/ac eorūde subditos ⁊
officiarios/ciuitatū quoq; villarū seu cōmunitatū quozūlibet
rectores ⁊ maiores regentes/ac ecclesiarū rectores quoscūq; ro
gantes moneñ ⁊ hortāñ attēte/eisq; p aplica scripta in virtute
obedientie districte p̄cipiēdo mādantes/quaten⁹ p̄dictos ab
bates abbatissas cōuent⁹ ⁊ psonas ordinis p̄nominati p̄tactis
cōseruatorijs vti pacifice pmittāt ⁊ iudiciū in eisde noiatorum
ac substitutorū ab eis vel eoz altero mandata ipsi rectores ec
clesiarū absq; litteris diocesanoz quas vocāt placet executiōi
demandēt. Hos aut ex nūc irritū ⁊ inane decernim⁹ si secus a
quoquā quauis auctoritate sciēter vel ignorāter cōtingerit attē
ptari. Tenor vero dictarū litterarū sequit⁹ ⁊ est talis. **Cle
mens** Ep̄s seruus seruoꝝ dei. Dilecto filio abbati monaste
riū sancti Pauli Bisuntinū. Salutē ⁊ aplicam benedictionē. Et
si quibuscūbet psonis ecclesiasticis presertim sub religionis ha
bitu dñō famulantibus/aplicum debeat adesse p̄sidiū/ p̄fesso
res tamē cisterciē ordinis/vtriusq; sexus/ne prauozū homi
nū molestijs agitētur eo libentius p̄tectionis nostre munimē
ne cōfouemus/quo p̄fatu ordinē in ecclesia dei cōspiciū/di
lectione p̄sequimur ampliori/ac illorum iniurie grauius nos
contingūt. Cū itaq; sicut ad nostrū peruenit auditū/ dilecti fi
lij abbas cisterciū/eiusq; coabbates ⁊ fratres/ac dilecte in chri
sto filie abbatisse ⁊ sorores eorūq; cōuentus ipsius cisterciē or
dinis a nōnullis qui nomen dñi inuaciū recipere nō formidāt
in personis ⁊ bonis suis multipliciter molestentur. Hos volē
tes ipsorū abbatū/fratrum/abbatissarū/sororū/ac conuentuū
puidere quieti ⁊ peruersoz conatibus obuiare/discretionī tue
p apostolica scripta mandamus/quaten⁹ per te vel aliū seu ali
os eisdem abbatibus/fratrib⁹/abbatissis/sororibus ⁊ cōuen
tibus efficaci p̄sidio defensionis assistens non pmittas ipos
in personis ⁊ bonis eorū contra indulta priuilegioꝝ sedis apo
stolice ab aliquib⁹ indebite molestari/molestatores hmoi qui
cūq; ⁊ cuiuscūq; religionis/cōditionis/aut status existant etiā
si pōtificali fulgeant dignitate/auctoritate nostra appellatione

postposita compescendo. Ad obstantib⁹ felicis recordationis
 Bonifacii pape. viij. pdecessoris nostri qua cauetur ne cum ac-
 tor et reus fuerint eiusdem ciuitatis vel dioc^l aliquis eorum ex-
 tra ipsas nisi in certis casibus ad iudiciū euocetur/ et alia ne cō-
 seruatores a sede deputati pdicta/extra ciuitates et dioc^l in q^l-
 bus deputati fuerint contra quoscunq³ procedere/siue alij vel
 alijs vices suas cōmittere/ aut aliquibus vltra vnam dietā a
 fine diocesis eorundē trahere psumant/quodq³ potestas et iu-
 risdictio conseruatorū quo ad nō cepta negocia per obitū con-
 cedentis expiret/quam de duab⁹ dietis in concilio generali et
 alijs quibuscūq³ constitutiōibus ab eodem Bonifatio et alijs
 pdecessoribus nostris Romanū pontificib⁹ sup hoc in contrari-
 um editis/dūmodo vltra tertiā vel quartā dietam aliquis ex-
 tra suā diocesim auctoritate presentū nō trahatur/seu si aliq-
 bus cōiter vel diuissim a predicta sit sede indul.ū/ qd interdici
 suspendi/vel excōmunicari/seu extra vel vltra certa loca ad iu-
 diciū euocari nō possint p litteras aplicas nō facientes plenā
 et expressam de indulto hmoi eorūq³ personis locis vel ordini-
 bus mentionē/seu qualibet alia indulgentia dicte sedis gene-
 rali vel speciali/p quā tue iurisdictionis explicatio in hac par-
 te valeat quomodolibet impediri/ Attentius pūsurus ne de
 his sup quibus lis est forte iam mota/seu que cause cognitio-
 nem exigūt/et que indulta huiusmodi nō cōtingunt p te vel ali-
 um seu alios te aliquatenus intromittas. Nos em si secus pre-
 sumpseris tam presentes litteras qnā etiā processum quē per
 te vel ipsos illarū auctoritate haberi contigerit omnino carere
 viribus/ac nullū fore decernimus firmitatis. Huiusmodi ergo
 mandatū nostrum sic prudēter et fideliter exequaris/vt eius fi-
 nes quomodolibet nō excedas. Ceterū volumus et auctoritate
 aplica decernim⁹ qd a data presentū sit tibi in pmissis oibus
 et eorū singulis perpetua potestas/et iurisdictione attributa vt
 in eo vigore illaq³ firmitate possis auctoritate predicta in pre-
 dictis omnibus/et pro predictis procedere/ac si tua iurisdictione
 in his omnibus et singulis per citationem/monitionem/vel
 modum alium perpetuata legitimū extitisset. Datū Auinio

q. Moſi. Septēbris. Pōſtſcatus noſtri Anno quarto. Aul-
li ergo oīno hoīm liceat hanc paginā noſtre approbationis/cō-
firmationis/cōmunionis/cōſtitutionis/rogationis/moniti-
onis/hortationis/z mandati infringere/vel ei auſu temerario
cōtraire. Si quis autē hoc attemptare pſumpſerit/indignatio
nē omnipotētis dei/z beatorū Petri z Pauli apłorum eius ſe
nouerit incurſurū. Datum Conſtantie. vii. kl. february. Pon-
tificatus noſtri Anno quinto.

Hanc in forma confirmat Sacroſancta ſynodus Baſiliēſ.
Moſi Januarij Anno dñi M. cccc. xxxviii.

Prinilegiū dñi Martini pape. v. Q. mo-
naſteria z pſone ordinis nō ſoluent deci-
mas tam de poſſeſſionib⁹ ante z poſt cō-
cilium generale acquiſitis q̄ de cetero ha-
bendis. Et etiā de noualib⁹ ſiue ante ſiue
poſt huiusmodi cōcilium acquiſitis z acqui-
rendis quōcūq; vel qualitercūq; excolan-
tur. Etiā de illis poſſeſſionib⁹ de quibus
aliquis hacten⁹ decimas pcepit/ necnon
de ortis/virgultis/piſcationib⁹/ z aialium
nutrimētis a pſtatiōe decimarū eximunt.

Martinus Ep̄s ſeruus ſeruoꝝ dei.
Venerabilib⁹ fratribus
archiep̄is z ep̄is/ac ſelectis filiis abbatibus
prioribus/decanis/archidiaconis/ppoſitis
z alijs eccleſiaſtijs platis/ad quos pſentes lit-
tere puenierint. Salutē z aplicam benedic-

tionē. Abilitanti ecclesie licet immeriti disponēte dño p̄siden-
tes circa curā ecclesiarū/ac monasterioꝝ omniū solercia reddi-
mur indefessa solliciti vt iuxta debitū pastoral' officij eoꝝ occur-
ramus dispendijs/et p̄fectib⁹ diuina cooꝑerāte clemētia salu-
briter intēdamus. Cū abbates cisterciēsi ordinis ad cōmoniti-
onē felicis recordatiōis Innocēti pape p̄decessoris nostri sta-
tuerūt/vt de cetero fratres ipsi⁹ ordinis ne occasione p̄uilegio-
rum suoz grauarent/de alienis terris/et ab eo tēpore acquirē-
dis si eas p̄prijs manib⁹/aut sumptib⁹ colerent/decimas p̄sol-
uerent ecclesijs quib⁹ rōne p̄diorū antea soluebant/nisi cum
eisdē ecclesijs aliter ducerent cōponendū/dictus p̄decessor no-
ster/qꝫ sperabat vt ecclesiarū p̄lati p̄uiores et efficaciores exi-
sterent/ad exhibendū de suis malefactorib⁹ iusticie cōplemen-
tum/et eoz p̄uilegia diligētius et p̄fectius obseruaret/statu-
tum hmoi gratū habētes et rātum/hoc ad alios regulares qui
similib⁹ gaudent p̄uilegijs extendi voluit et mādauit. Sed qđ
dolētes referimus res in cōtrariū est versa/sicut ex graui quere-
la dilecti in christo filij Johānis abbatis cisterciēsi/necnō alio-
rū abbatū/priorū/abbatissarū nobis innotuit. Nonnulli ecclesi-
arū p̄lati/archiep̄i/et ep̄i/et alij clerici/eoz p̄uilegia temere cu-
pientes/et cōtēdētes/maliciose ipsoꝝ p̄uētere itellectū/ipsos
et ipsas/ac cōuentus et monasteria grangiasqꝫ inquietāt multi-
pliciter. Nam cū sit ipsis ac p̄fato ordini indultū vt de nouali-
bus que p̄prijs sumptib⁹ excolunt/sive de ortis/virgultis/et
piscationib⁹ suis/vel de suoz animalū nutrimentis/nullus ab
eis decimas exigere vel extorquere p̄sumat. Quidā puerfo in-
tellectu cōficto dicentes quod hec non possunt nec debent in-
telligi/nisi de his que sunt ante generale cōciliū acquisita/ip-
sos et dictū ordinē ac monasteria dicti ordinis grangiasqꝫ in ge-
nere et in specie sup his multiplici vexatione fatigant. Hos em̄
p̄pagationē ordinis/et tranquillitatē p̄fatorū abbatū/priorū/
abbatissarū/et cōuentū dicti ordinis intēsis desiderijs affectā-
tes/p̄fatis et pluribus alijs fauoribus p̄sequi gratie amplioris
eozū supplicationibus inclinati de speciali gratia/necnō ex cō-
sideratiōe nonnullorū regū et principū q̄ nobis suas destināūt

h

litteras cōcedentes/vniuersitati vestre p̄ ap̄lica scripta mādā-
mus quaten⁹ dictū abbatē ⁊ oēs ⁊ singulos abbates/priores/
abbatissas/ ⁊ oīa ⁊ singula monasteria/ ⁊ singulares p̄sonas dī
cti ordinis p̄sentia ⁊ futura/vbicūq; p̄ tēpore p̄sistētia/ a p̄sta-
tiōe decimarū/tā de possessionib⁹ habitis aī ⁊ post p̄ciliū me-
moratū/quā de cetero habēdis/ ⁊ tā de noualib⁹/ siue aī/siue
post p̄ciliū h̄mōi acq̄stis/ ⁊ acq̄rendis/ q̄ p̄p̄iis sumptibus ex-
colunt/seu excolēt/q̄ alias quōcūq; vel qualitercūq; excolant
⁊ etiā de illis possessionib⁹ de quib⁹ aliquis hactenus p̄cepit/
necnō de ortis/virgultis/ ⁊ piscationib⁹ suis/ ⁊ de suoz anima-
liū nutrimētis/singuli vestrū oīno seruetis immunes. Cōtradī-
ctores p̄ censurā ecclesiasticā appellatione postposita copescen-
do/inuocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachij seculari/ qui-
buscūq; p̄stitutionib⁹/ordinationib⁹/ap̄licis ⁊ alijs in p̄tratis
editis/etiā iuramēto cōfirmatione ap̄lica vel quacūq; firmita-
te alia roboratis nō obstantib⁹. Nulli ergo oīno hominū lice-
at hanc paginā nostre volūtatis ⁊ p̄cessionis infringere/ vel ei
ausu temerario cōtraire. Si quis aut̄ hoc attēptare p̄sūpserit/
indignationē omnipotētis dei/ ⁊ beatorū Petri ⁊ Pauli ap̄lo-
rum eius se nouerit incursum. Datum Rome apud sanctā
Mariam maiorem. Nono kl. Octobris. Pontificatus nostri
Anno septimo.

Eiusdē. Nulli monasterijs ordinis p̄si-
den p̄nt illa simplicit̄ dimittere/ vel cā per
mutatiōis relinq̄re/ vt alijs monasterijs
p̄fician̄/ nisi obtēta capli general̄ licētia.

Martinus Episcopus seruus ser-
uozū dei. Dilectis filijs
cisterciēsi Labilonēsi diocesis/ ceterozūq; or-
dinis cisterciēsi monasteriorū abbatibus et
conuentibus. Salutē ⁊ ap̄licam benedicti-

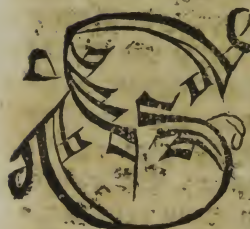
onē. Sacre religionis sub qua deuotū z sedulū exhibetis dño
 famulatū pmeretur honestas vt illa vobis fauorabiliter con-
 cedam⁹/p que statui z cōmodo vestri ordinis salubriter cōsula-
 tur. Hinc est q nos vestris in hac parte supplicationib⁹ inclina-
 ti/vt nulli quicūq monasterijs/aut quibuscūq alijs locis con-
 uentualib⁹ dicti ordinis nūc vel p tempore p̄sidentes/vel illa
 obtinētes monasteria vel loca hmoi/ vt ipsi inde alijs mona-
 sterijs vel locis dicti vel alterius ordinis p̄fician⁹/ vel de locis
 ipsis eis p̄uideatur/ simpliciter vel ex causa permutationis di-
 mittere z alijs p̄fici/ vel ea obtinere valeant/nisi sup hoc per
 eos primitus petita z obtenta a capitulo generali/ z alias fm
 statuta z ordinationes dicti ordinis/vel sede ap̄lica de p̄senti-
 bus faciente specialē z exp̄ssam de verbo ad verbū mentionē
 licentia speciali/quouismodo valeāt/vobis auctoritate ap̄li-
 ca de speciali gratia tenore p̄sentii indulgemus. Decernentes
 ex nunc irritū z inane si secus sup his a quoquā quauis aucto-
 ritate sciēter vel ignoranter contigerit attemptari. Nulli ergo
 oīno hominū liceat hanc paginā nostre cōcessionis z cōstituti-
 onis infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autem
 hoc attemptare p̄sumpserit/indignationē omnipotentis dei/et
 beatorum Petri z Pauli apostolorum eius se nouerit incur-
 sum. Datum Constantie .v. Idus Decembris. Pontificatus
 nostri Anno primo.

Iste pōtifex cōcessit ordini q cōseruatores z eorum executo-
 res/ac notarij z tabelliones possunt exequi litteras apostoli-
 cas/z suam iurisdictionē absq litteris de vidimus/seu placet/
 p episcopos seu eorū officiales dandas. Et hanc p̄uisionē con-
 firmat dñs Eugenius papa. iij. vide suo loco.

**Decretū concilij Basiliē. Sz p̄uisiones
 pastozū in ecclesijs cathedralib⁹ mona-
 sterijs z ecclesijs collegiatis/ac dignitati-**

k 2

bus electiuis solū fiant p electionē colle-
giorum ⁊ cōuentuū/scdm iuris dispositi-
nem/que saltē in nonnullis religionibus
necessario requirit p̄sentia superioris fi-
ant reservationibus cessantib⁹. Et ibi de
cerimonijs obseruandis in electionibus
faciendis.

Acrosancta

Generalis syno-
dus Basilien in

spiritu sancto legitime cōgregata vniuersa-
lem ecclesiā rēp̄sentans/Ad ppetuā rei me-
moriā. Sicut in cōstruenda demo precipua
est architectoris cura vt tale iaceat funda-
mentum sup quo firmū p̄duret edificium.

Ista in generali ecclesie reformatiōe potissimū est hui⁹ sancte
synodi studiū/vt tales ecclesijs p̄ficiātur pastores qui tanq̄ co-
lumne ⁊ bases ipsam ecclesiā doctrine ac meritoꝝ vniuersis fir-
miter subsistent/quāta aut in eligendis p̄lati diligentia adhi-
benda sit officiū eis iniunctū euidenter ostēdit. Ad regimē em̄
assumunt animarū p quibus dñs noster Iesus christ⁹ mortu⁹
est ⁊ sanguis et p̄ciosus effusus. Propterea sacri canones spi-
ritu dei p̄mulgati p̄uide statuerūt/vt vnaquaq̄ ecclesia ac col-
legium seu cōuentus sibi p̄latū eligant/quib⁹ hec sancta Sy-
nodus eodē spiritu cōgregata inherens statuit ⁊ diffinit gene-
ralē reservationē omniū ecclesiar⁹ metropolitanarū/cathedra-
liū/collegiatarū/ ⁊ monasteriorū/ac dignitatū electiuarū per
Romanū pontificē de cetero fieri aut facta vti nō debere reser-
uationib⁹ in corpore iuris clausis ⁊ his quas in terris Romanē
ecclesie ratione directi seu vtilis dominij mediate vel imedia-
te subiectis fieri p̄rigerit semp exceptis/sed quod p electiones
ac cōfirmationes canonicas sm iuris cōmunis dispositionem

p̄dictis Metropolitā/cathedralib⁹/monasterijs/et collegiis
 ecclesijs/ac dignitatib⁹ electiuis vacantib⁹ debite p̄uideat/nō
 derogando p̄pterea statutis/p̄uilegijs et cōsuetudinib⁹ ratio-
 nabilib⁹ q̄buscūq; postulationibus in dispositione iuris com-
 munis remanētib⁹/decernitq; hec sancta synodus rationi fo-
 re cōsentaneū et reipublice accōmodū/vt cōtra hoc salutare de-
 cretū Roman⁹ pontifex nihil attēptet/nisi ex magna rationa-
 bili et euidentī causā in litteris ap̄licis nominatim exprimenda.
 Et vt eo firmit⁹ hoc salubre decretū custodiāt/vult eadē sanc-
 ta synodus vt inter alia que Roman⁹ pontifex in sua assump-
 tione p̄stebit iuret decretū hoc inuiolabiliter obseruare. Et
 qm̄ tales vt p̄dictū est oportet esse p̄latos hi ad q̄s ius p̄tinet
 eligēdi oēm curā adhibeāt/vt dignā corā deo et hoib⁹ electi-
 onē faciāt/exactaq; p̄uide apponant sollicitudinē vt tales eli-
 gāt q̄ tanto officio valeāt satisfacere. Sciētes qd̄ si dolose vel
 negligēter ac timore dñi postposito i re tā graui se gesserint/si-
 cut auctores erūt et causa malorū pastorū ita participes fient pe-
 nariū quas ipsi mali pastores in districto dei iudicio patient/et
 cū hūane fragilitatis conat⁹ nihil sine omnipotētis dei suffra-
 gio queat efficere a quo omne datū optimū/et omne donū p̄fe-
 ctū descendit adueniēte die electiōis hi ad q̄s p̄tificis vel ab-
 batis spectat electio in ecclesia pueniāt magna cū deuotione
 missā de spiritu sc̄to audituri/quē hūiliter exorabūt vt eos ad
 dignū eligendū pastore inspirare dignet⁹/et vt eo facili⁹ gratiā
 hanc obtinere mereant⁹/quo deuoti⁹ ad actum electionis acce-
 dent p̄riti et p̄fessi sacramētū eucaristie reuerēter suscipiēt. Ad
 locū vero electiōis ingressi p̄ quocūq; p̄lato qui p̄ electionē as-
 sumūt iurabūt in manu ei⁹ qui capto p̄sidebit/et ipse p̄sides
 in manib⁹ eū immediate sequē sub hac forma. Ego. N. iuro et
 p̄mitto oīpotēti deo et tali sancto/vel sancte sub cui⁹ vocabu-
 lō dedicata est ecclesia/eū eligere quē credā futurū ecclie in spi-
 ritualib⁹ et tēporalib⁹ vtiliorē/nec illi vocē dare quē verisimilit̄
 sciūero p̄missione aut datiōe alicui⁹ rei tēporalis/seu prece/p̄
 se aut aliū interposita/aut alias qualitercūq; directe vel indi-
 recte p̄ se electionē p̄curare. Idē iuramentū prester cōfiteat⁹.

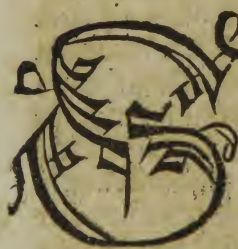
et comunicet/qui constituit procuratorem ad eligendum certam personam/
necnon procurator generaliter ad eligendum constitutus in casibus
in quibus secundum iuris communis dispositionem in hominum electionis ne-
gociis procurator constitui potest/quod etiam iuramentum prestat ab
his in quos continget super electione futuri prelati fieri compromis-
sum/qui etiam confiteri et communicare teneantur/quod si predicta non
fecerint per illam vice eligendi sint ipso iure private privati. Deinde
eligant in prefatum prelatum virum etatis legitime/moribus grauem/
litterarum scientia predictum/in sacris ordinibus constitutum/et alias
idoneum secundum canonicas sanctiones. Quod si aliter et de alia persona
quam ut predictum est/aut per symoniacam prauitatem electionem fieri con-
tingerit electio sit ipso iure irrita et inanis/et sic symoniacae elige-
ntes preter alias penas perpetuo sint ipso facto iure eligendi priua-
ti/alij vero canonicis penis subiacent/symoniaci aut electi et qui
hominum symoniacae electionis participes fuerint taliterque eligen-
tes et confirmati in horrore tanti criminis/penam ipso facto excois-
incurrant/nec a tali reatu et excoicatione electi et confirmati absol-
ui possint/nisi ecclesiis et dignitatibus ad quas turpiter assum-
pti sunt libere resignauerint/et ad eas obtinendas quas nefario
ingressu adepti sunt perpetuo reddant inhabiles. Ad tollendum
autem omnem ambitionis radicem obsecrat per viscera misericordie Je-
su christi hec sancta synodus ac instatissime exhortatur reges/et
principes/comunitates/et alios cuiuscumque gradus et dignitatis
existant ecclesiastice vel mundane/ne electoribus litteras scribant/
aut preces porrigant pro eo qui per se vel alium tales preces seu litteras
procurabit/multoque minus comminationes/impressiones/aut ali-
ud faciant quominus libere ad electionem procedatur/similiter in
virtute sancte obediencie ipsis electoribus precipitur ne ad hominum lit-
teras/vel preces/comminationes/vel impressiones ut permittitur
quatenus ei gerere presumant. Facta autem electione et ei ad quem ius
pertinet confirmandi presentata si appareat coelector/vel se opponens
electioni nominatim vocetur ad videndum discuti electionis ne-
gocium/et nihilominus generaliter edictum publicum in ecclesia in qua
facta est electio proponatur iuxta constitutionem felix recordationis
Bonifatij pape. viij. Comparatur autem aliquibus/vel non/nihilominus

minus ipse confirmator ex officio tanquam in negotio inquisitionis
 procedet/omne adhibetur diligentia/ut tamen forma electionis quam
 merita electi et omnes circumstantie debite examinentur et discutiantur/
 et si electio confirmanda sit vel informanda iudicialiter confirmetur
 vel infirmetur. Et ut omnia munde et sine labe ac labis suspitione
 procedant/non solum exigere aliquid quantumcumque paruum/sed etiam
 am gratis oblata confirmatorum ratione confirmationis sub nomine
 subiectionis/subsidij/gratitudinis/aut alio colore pretextu
 cuiusvis consuetudinis/aut privilegij per se vel alium recipere presumat.
 Notariis autem et his qui scripserunt in huiusmodi causis emolumentum
 aliquod moderatum taxetur/habendo respectum ad laborem et opera
 scripture/non ad fructum prelatore valoris. Si vero confirmatores
 predicti/electiones non servatis superius ordinatis/et de personis
 non idoneis ut permittitur factas/vel alias per symoniacam prauitatem
 confirmauerint/coipso confirmationes huiusmodi sint nulle. Confirmantes
 autem alias personas quam supradictum est per ea vice per symoniacam
 autem labem perpetuo ipso facto iure confirmandi sint privati.
 Et nihilominus propter dictam symoniacam labem si ea commiserint etiam
 sententiam excommunicationis incurrant coipso. A qua nisi per Romanum
 pontificem/preterquam in mortis articulo absolutiois beneficium
 obtinere non possint/Summi vero pontificis hec sancta synodus
 exhortatur ut cum speculum et norma omnis sanctitatis et iudicis
 esse debeat/per confirmationem earum electionum quas ad eum
 deferre contingit nihil penitus exigat aut recipiat. Alioquin
 si secus faciendo notorie et incorrigibiliter ex hoc ecclesiam scandalizet
 futuro concilio deferatur. Pro oneribus autem que ipsum per regimine
 vniuersalis ecclesie subire oportet/per sustentationem sancte
 Romane ecclesie/cardinalium/et aliorum necessary officialium/hoc sacrum
 concilium ante sui dissolutionem omnino debite et congruenter
 prouideat/quod si contingat aliquam circa hoc provisionem non facere per
 hoc eadem sancta synodus non intendit in aliquo iudicare sancte
 Romane et vniuersali ecclesie/nec alteri cuiquam. Datum Basilee in
 Sessione publica sollemniter celebrata in maiori ecclesia. 11. idus
 Julij. Anno a natiuitate dñi Milleesimo quadringentesimo tricesimo
 tertio.

hec sacrosancta synodus Basiliensī pfirmat de verbo ad ver-
bū priuilegiū dñi Bonifatij pape. viij. Et psonis ordinis non
licet appellare/ vide vbi Bonifatius. viij.

Similiter cōfirmat de verbo ad verbū priuilegiū dñi Iohānis
pape. xxiij/ et illud inouat qđ incipite Illa q̄ p statu vbi pfirmat
cōseruatoria pcessa ordini p dominū Clementē papam. v. que
incipit. Et si quibuscūq.

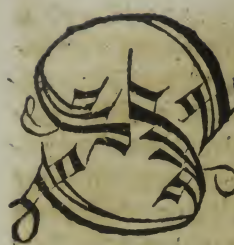
Cōfirmatio oīm libertatū gratiarū imuni-
tatū progatiuarū p̄suetudinū laudabiliū
et p̄scriptarū indulgentiarū/ priuilegioꝝ/
et indultorū a Romanis pōtificib⁹ p apli-
cas/ aut alias quascūq̄ lras/ necnō liber-
tatū et cōsuetudinū laudabiliū exemptio-
nū/ et saluagardiarū seculariū exactionū/
a quibuscūq̄ regib⁹/ vel christifidelib⁹ or-
dini et monasterijs concessarū.

Sacrosancta Generalis syno-
dus Basiliensī in
spūs sancto legitime cōgregata vniuersalē ec-
clesiā representans. Dilectis ecclesie filiis abba-
ti Cisterciē/ eiusq̄ coabbatib⁹ et cōuentibus
ac monasterijs vniuersis ordinis Cisterciē
Salutē et ospitēis dei benedictionē. Cū a
nobis petitur qđ iustū est et honestū tā vigor equitatis q̄ ordo
exigit rationis/ vt id p ministeriū nostrū quo vniuersali ecclesie
afficiamur ad debitū pducatur effectum. Sane p parte vestra nō
bis hūiliter supplēatū fuit quaten⁹ vobis et ecclesijs ac mona-
sterijs vestris sup priuilegijs/ indulgētijs/ bonis/ libertatib⁹/ im-

munitatibus/cōsuetudinib⁹ honestis et p̄scriptis dudū vobis
cōcessis/vt illibata p̄maneāt robur nostre p̄firmatiōis et reno-
uationis adijcere de benignitate nostra dignaremur. Nos igitur
qui p̄ tuitione et defensione ecclesiarū bonorū et cōsuetudi-
nū p̄scriptarū ac p̄sonarū ecclesiasticarū feruēter laboram⁹ hu-
iusmodi supplicationib⁹ inclinati/ omnes libertates/ gratias/
imunitates/p̄rogatiuas/cōsuetudines laudabiles et p̄scriptas
indulgētiās/bona/p̄uilegia et indulta a Romanis pontifici-
bus p̄aplicas aut alias quascūq; litteras vobis et ecclesijs ac
monasterijs vestris p̄dictis concessas et cōcessa/necnō liberta-
tes et cōsuetudines laudabiles/exēptiones et saluagardias se-
culariū exactionū a quibuscūq; diuinis impatorib⁹/regib⁹/p̄in-
cipibus/vel alijs christifidelibus vobis et eisdē v̄ris ecclesijs ac
monasterijs indultas datas et p̄cessas tenores oīm habētes p̄-
sentib⁹ p̄ exp̄ssis sicut ea iuste et pacifice possidetis vobis et eis-
dē v̄ris ecclesijs ac monasterijs auctē nostra p̄firmam⁹/illaq;
et ea renouam⁹ et p̄sentis scripti patrociniō cōmunim⁹. Nulli ḡ
oīno hoīm liceat hanc paginā n̄re cōfirmationis/renouatiōis/
et cōmunitiōis infringere/vel ei ausu temerario p̄trahere. Si q̄s
autē hoc attēptare p̄sumpserit/indignationē oīpotentis dei/et
vniuersalis ecclesie se nouerit incurfurū. Datū Basilee.x.kk.
Martij. Anno a Natiuitate dñi M.cccc.xxxv.

**Cōfirmatio decreti irrefragabilis domi-
ni Martini pape.v. Ne aliq̄ ordīs n̄ri p̄-
fessi/etiā p̄textu q̄rūcūq; l̄rarū sedis apli-
ce vel legatorū ei⁹/ aut q̄ v̄i alia rōe ad ali-
quē aliū ordinē p̄ter cartusienē sine sp̄alis
capl̄i generalis v̄l abbatis cistercijs licētia
et cōsensu trāseant/aut eorū abbates h̄mōi
licentiam dare p̄sumant.**

Acrosancta

Generalis syno-
dus Basiliensis in

spūsancto legitime cōgregata vniuersalē ec-
clesiā rēpresentans. Ad perpetuā rei memori-
am. Dilectis ecclesie filiis Cisterciensib; Labi-
lonesi diocessib; ceterisq; monasteriorū et loco-
rū cisterciensib; ordinis abbatib; et cōuentibus
Salutem et omnipotentis dei benedictionē.

Sincere deuotionis affectus quē ad vniuersalē ecclesiā in vi-
nea dñi etiam nobiscū laborantes geritis nō indigne meretur
vt petitionib; vestris in his p̄sertim p̄ que iura et libertates ve-
stre vtilius p̄seruent̄ fauorabiliter ānuam̄. Sane p̄ parte v̄ra
nob̄ fuit hūiliter supplicatū/ vt l̄ras felicitis recordatiōis Abar-
tini pape. v. quarū tenorē de verbo ad verbū presentib; inseri
fecimus cū ille ex accidente casu fortuito in parte destructe no-
scātur innouare dignaremur. Quarū quidā litterarū tenor ta-
lis est. **Martinus** Ep̄s seruus seruorū dei. Ad perpetuā
rei memoriā. Experientia ipsa docet quod cū qui ea vocatiōe
qua sunt vocati nō contenti/ priore vocatiōe derelicta se in vo-
cationes recipiūt alienas/ nunquā vel raro fructum bonū affe-
runt/ qui potius tam his quos reliquerunt quā illis quib; vl-
timo adheferunt multiplices causas magni scandali et oppro-
brii subministrant/ et p̄pterea/ ac affectione et deuotione preci-
pūis quas ad ordinē Cisterciensib; gerimus merito inducimur vt
quieti dilectorum filiorum Cisterciensib; Labilonesi diocē/ et aliorū
eiusdē ordinis monasteriorū abbatū et cōuentuū consulam̄
et scandalis tam eorū q̄ aliorum religiosorum quātū cum deo
possumus occurrāmus. Sane sicut nuper ex relatione p̄ parte
dictorū abbatū et cōuentuū coram nobis deducta cū nō parua
mentis displicentia accepimus/ nōnulli dicti ordinis professores/
vel vt sic debite obedientie iugū euadant/ vel laxius viue-
re valeant/ frugis vite melioris/ aut alijs prima facie honestis
apparentibus causis p̄tensis/ de dicto ordine etiā preteritu litte-
rarū sedis aplice seu legatorū eius super hoc impetratarū/ aut
alias temere/ put hoc cautelosius colorare possunt/ ad alios or-

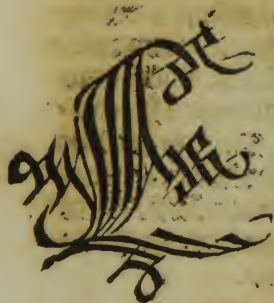
dines se transferūt/ et plerūq; in hmoi alijs ordinib; parrochia
 lū ecclesiarū/ aut aliorū beneficiorū ecclesiasticorū magis ping
 uū quā in ipso Cisterciēsi ordine habere possunt regimīna p
 curant/ interdū vero bona mobilia monasteriorū a quib; rece
 dunt secū furtim asportant/ et vt plurimū vitā ducunt dissolu
 tā/ in graue alarum suarū piculū/ diuine maiestatis offensam/
 et hmoi ordinū opprobriū/ necnon dānū et scandalū plurimorū.
 Nos igit p debito officij pastoralis nobis diuinit; iniuncti su
 per his salubriter puidere volētes/ auctoritate aplice presenti
 ppetua et irrefragabili cōstitutione phibemus ne aliquis dicti
 cisterciēsi ordinis pfeffor/ etiā ptextu quarūcūq; litterarū p
 dicte sedis seu legatoꝝ eius/ aut alias quouis q̄sito colore/ ad ali
 quē aliū ordinē/ fratrum cartusienū ordine dūtaxat excepto/ sine
 spāli generalis capli dicti ordinis/ vel abbatis cisterciēsi p tpe
 existētis licentia et cōsensu/ nisi ex legitima et iusta causa coram
 ipso abbate vel generali pcuratore dicti ordinis in Romani cu
 ria p tpe existente sufficiēter pbata/ ac legitima et iusta repta/
 transire quoquū psumat. Transgressores em phibitiōis hmoi
 ad quēcūq; officia et beneficia ecclesiastica tam pdicti cisterciēsi
 q̄ alterius ordinis ad quem se trāstulerint inhabiles esse/ pla
 tosq; et cōuentus monasteriorū et aliorum locorū ad quos pro
 fessores ipsi se trāstulerint et recepti fuerint ad restitutionē et
 satisfactiōē omniū damnorū et interesse que dict; ordo cister
 ciēsi ex transitu pfefforū hmoi ad alios ordines incurrerit ob
 ligatos ac astrictos esse volumus et decernim; p p̄sentes/ cōsti
 tutionibus aplice ac statutis et cōsuetudinib; monasteriorū et
 ordinū pdictorū/ et alijs cōtrarijs nō obstātib; quibuscūq;. Nul
 li g oīno hoīm liceat hanc paginā nostre phibitionis/ volūta
 tis/ et cōstitutionis infringere/ vel ei ausu temerario contraire.
 Si quis autē hoc attemptare p̄sumpserit/ indignationē oīpe
 tentis dei/ et beatorū Petri et Pauli aploꝝ ei; se nouerit incur
 surū. Datū Constantie Idus Januarij. Pontificatus nostri
 Anno primo. Nos igitur huiusmodi supplicationibus incli
 nati prefatas litteras auctoritate vniuersalis ecclie inouam;
 volētes et auctē vniuersalis ecclie decernentes qd tenori hmoi

quicunq; exhibitus fuerit vel ostensus in omnib; stetur firmi-
ter/ et adhibeatur plena fides sicut eisdem litteris originalibus
adhiberet si forent exhibite vel ostense. Per hoc autē nullum
vobis de nouo ius acquiri volumus/ sed antiquū duntaxat si
quod sit conseruari. Nulli ergo omnino hominū liceat hāc pa-
ginam nostre innouationis/ volūtatis/ cōstitutionis infringere/
vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attempta-
re presumpserit/ indignationē omnipotentis dei/ et vniuersalis
ecclesie se nouerit incursum. Datum Basilee. xj. kl. Aprilis.
Anno a Natiuitate dñi M. cccc. xxxvij.

In his tēporib; inter alias ordinis plagas quidā frater Martinus
de ordine sancti Hieronymi in Ihsania surrexit/ qui mi-
rabiles nouitates cōtra ordinis formā introduxit/ puta qd ab-
bates essent annales/ biennales/ et triennales/ qd illi de eorū cō-
gregatiōe/ celebrarent capitulū generale et nulli de ordine/ nisi
abbati cistercij obedirent/ cui fauebāt Ihsani in curia/ adhe-
rentes dño Eugenio pape/ iij/ qui tunc magnū portum habe-
bat/ et illis similiter aurem dabat/ mirabilesq; lras aplicas illis
de illa secta expediri faciebat/ et in monasterio mōtissyon prin-
cipaliter suas nouitates exquebant/ cōtra quos sancta syno-
dus optimā dedit puisionē/ deinde ipse Eugeni; factus papa
iij. postmodū Nicolaus. v. deinde Calistus. iij. secuti sūt cas-
sando et reuocādo oēs et singulas hmoi eorū impetratiōes/ que
ppter nimā plicitatē non inserunt/ sed in archiuis cistercij cū
alijs multis custodiuntur.

Et istos postmodū imitati sunt religiosi de Carualle Medio-
lancē/ et de Septimo iuxta Florentiā qui cōgregatiōes volū-
tarias facere nūti sunt/ se reformatos et obseruātes noīantes/ et
suis factionibus multos sibi incuria procurantes/ sed cunctas
eorū impetrationes post maximos labores ordinis cassauit/ et
reuocauit domin; Innocētiū papa. viij. verus ordinis ama-
tor/ vt patet per bullā suā super hoc expeditā que in Cister-
cio similiter cōseruatur.

Privilegi dñi Eugenij pape. iiii. Perpe-
tuo decreto q nulli ad monasteria seu di-
gnitates abbatiales ordinis eligant vel
pmoucantur/ aut in abbates pficiantur/
seu ad illa vel illas per cōuentus aut ali-
quos dicti ordinis supiores admitti pos-
sint/ nisi primo saltē p integrum annū in
dicto ordine probati fuerint/ et in eo pfes-
sionē regularem p monachos dicti ordi-
nis emitti solitam emiserint quibuscunq;
alijs ordinationibus apostolicis cōtra-
rijs quibuscunq;.

Eugenius Eps seruus seruorum
dei. Ad ppetuā rei me-
moriā. Adeditatio cordis nostri assidua ad
hoc vigilat et intendit/ vt regulares ordines
et loca religionis titulo insignita/ put illa in-
digere cōspicimus/ ad statū salubre et debitū
reducant/ ne qd abist aplice punctionis desti-
tuta suffragio/ desolationis subiaceat detri-
mento. Exhibita siquidē nobis pro parte di-
lecti filij Johānis abbat/ monasterij cisterciē Labiloneſi dio-
ceſis petitio cōtinebat/ q cū sepe ad pleraq; monasteria Cister-
ciē ordinis/ et eorū abbatiales dignitates nōnulli de plerisq;
mundi partib/ ordinū diuersorū pfessi/ et qñq; clerici seculares
ordinamēta/ laudabiles cōsuetudines et statuta/ ac regulare di-
sciplinā dicti ordinis ignorantes pmoueri cōtingat/ ppter qd
taliter pmotos statutorū hmoi ignaros scdm illa viuere/ vel
eorū subditos ad viuendū instruere nō valētes/ grauiā nōnūq;

in eodē ordine scandala ⁊ detrimēta hactenus puenerūt/ac ꝑ
uenire timeat verissimiliter in futurū/nisi sup hoc aplice sedis
ꝑuidētia suffragetur/ ꝑ parte dicti abbatis nobis fuit hūili-
ter supplicatū/ vt hmōi scandalis ⁊ detrimētis obuiare/ dictiqꝫ
ordinis ⁊ eius salubriū institutorū directioni/ conseruationi/ ⁊
statui oportune ꝑrouidere de benignitate aplica dignaremur.
Nos igitꝫ qui religiosarū ꝑsonarū quietē/ac piorū locorū con-
seruationē/augmentū/ ⁊ pacē ꝑcurari ⁊ ꝑpagari intensis desi-
derijs affectamus/hmōi supplicationibꝫ inclinati/ hac ꝑpetua
sanctiōe statuimꝫ ⁊ etiā ordinamꝫ qđ de cetero ad monasteria
sue dignitates abbatiales dicti ordinis nulli eligantꝫ/ seu etiā
ꝑmoueantꝫ/ aut in abbates ꝑficiantꝫ/ seu ad illa vel illas ꝑ con-
uentus ⁊ alios dicti ordinis supiores admitti valeant ⁊ admit-
tantur/nisi ꝑmo saltem ꝑ integrū annū in dicto ordine ꝑbati
fuerint/ ⁊ in eo ꝑfessionē ꝑ monachos eiusdē ordinis emitti so-
litam emiserint regularē. Decernētes quorūcūqꝫ electiones si-
ue ꝑuisiones/ aut ꝑmotiones/ quomōcūqꝫ ⁊ qualitercūqꝫ/
ac quauis auctoritate factas/ irritas ⁊ inanes/ nulliusqꝫ existe-
re roboris vel momēti/cōstitutionibus ⁊ ordinationibus apli-
cis/ceterisqꝫ cōtrarijs nō obstantibus quibuscūqꝫ. Nulli ergo
oīno hominū liceat hanc paginā nostre ꝑstitutionis ⁊ sanctio-
nis infringere/ vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autꝫ hoc
attemꝑtare ꝑsumpserit/ indignationē omnipotētis dei/ ⁊ bea-
torū Petri ⁊ ꝑauli apłorum eius se nouerit incursturū. Datū
Ferrarie. Anno Incarnationis dñice M. cccc. xxxviiij. Idus
Decembris. Pontificatꝫ nostri Anno octauo.

Eiusdē. Perpetuū decretū. Qđ de cetero
nullus abbas ordinis monasteriū cui ꝑ-
est absqꝫ licentia ⁊ assensu capituli genera-
lis resignare/ aut illius regimini seu admi-
nistratiōi bonorum cedere quoquomō

possit/nisi dumtaxat hoc faciat in cōsisto-
rio secreto pōtificis/et nō alibi. Et q̄ resig-
nationes abbatū aliter facte/aut faciēde/
sen p̄uisiones inde secute nullius robo-
ris existant. Et nihilominus aliter resig-
nantes/et alij se virtute huiusmodi resig-
nationū aut p̄uisionū inde sequentiū in
monasterijs intrudentes/vel de regimi-
ne se quoquō intromittētes excōcationis
sententiā incurrant/nō nisi p̄ Romanū pō-
tificem absoluendi.

Bgenius Episcopus seruus ser-
uorum dei. Ad ppetu-
am rei memoriā. Ecclesiarū et monasteriorū
cura nobis sup̄erna dispositione commissā
angimur et quotidiana sollicitudine perurge-
mur/ut illa eo p̄uidencie studio gubernen-
tur quo cordium scrutator almisicis nihil in
eis inueniat nota diguum. Cum itaq̄ sicut
exhibita nobis nuper p̄ parte dilectorum fi-

liorum Johannis abbatis monasterij Cisterciens/ Labilonesi
diocesis ceterorumq̄ cisterciens ordinis monasteriorum abba-
tum petitio continebat. Nonnulli eiusdē ordinis monasteriorū
abbates illa quibus p̄sūt interdū minus honeste/minusq̄ de-
bite gubernātes/et vitā ducentes penitus dissolutā/ut eiusdē
ordinis correctiones effugiant et euitent inconsultis eorū con-
uentibus/pactisq̄ tractatibus et cōventionib⁹ inhonestis me-
diatibus in Romanā curia/vel in partibus etiā corā notarijs et

fide dignis honestisq; psonis frequēter resignēt ac cedant/ ac
psonas indignas et insufficiētes/ quos etiā clericos aut p̄sbyte-
ros seculares/ seu aliorū ordinū religiosos/ qui disciplinas et ob-
seruātiās ac statuta et cōsuetudines dicti ordinis ignorātes eo-
rum monachos in illis instrere nesciūt/ et illos ad eorū obser-
uantia inducere nō curant/ ad dicta monasteria p̄ sedem apli-
cam pmoueri/ ipsorūq; resignationes et cessiones cōfirmari p̄-
curent/ p̄pter que monasteria ipsa inutilibus cōmissa rectori-
bus grauiā sustinent in spiritualib⁹ et tēporalibus detrimenta
in nō modicū monasteriorū et ordinis p̄dictorū p̄iudiciū et dam-
num/ ac scandalū plurimorū. Nos igitur quorū interest hmoi
morbo p̄stifero p̄uidere/ et scandalis obuiare volentes/ hac p̄-
petua sanctione statuim⁹ et ordinamus/ qd de cetero nullus ab-
bas ordinis p̄libati monasteriū cui p̄est absq; eiusdē ordinis
generalis capituli licentia et assensu resignare/ aut illi⁹ regimi-
ni seu administrationi bonorū cedere quoquomō possit/ nisi so-
lū et dum taxat in casu quo aliquis ex hmoi abbatib⁹ in mani-
bus nostris aut successorū nostrorū Romani pontifici canonice
intransiūt in cōsistorio nostro secreto/ et nō alibi/ suū mona-
steriū resignaret/ taliq; monasterio sic resignato in eodē cōsisto-
rio et nō alibi vel alio modo p̄uideret/ qd qd omnes et singulere
signationes p̄ quoscunq; dictorū monasteriorū abbates/ alibi
vel aliter facere que suū effectū plene nō sunt sortite/ et imposte-
rum faciēde/ seu p̄uisiones inde secute vel sequēde/ effectū et vi-
ribus careant/ nulliusq; roboris vel momēti existant/ ipsiq; vt
p̄fertur alias vt aliter resignātes seu regimini hmoi cedentes/
et alij quicūq; in monasterijs p̄dictis/ aut aliquo ipsorū virtute
hmoi resignationū aut p̄uisionū inde secuturari se intruden-
tes/ vel de regimine eorū dē se quoquomō intromittētes/ ex-
cōis sententiā a qua nō nisi p̄ Romani pōtificē/ p̄terq; in mor-
tis articulo cōstituti/ absolui valeant incurrat ipso facto. Con-
stitutionibus et ordinationib⁹ aplicis/ ac statutis et cōsuetudi-
nibus monasteriorū et ordinis p̄dictorū et alijs cōtrarijs nō ob-
stantib⁹ quibuscūq;. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc
paginā nōstre cōstitutionis et ordinatiōis infringere/ vel ei au-

su temerario cōtraire. Si quis autē hoc attēptare p̄sumpserit/
indignationē omnipotētis dei/ z beatorū Petri z Pauli aplo
rum eius se nouerit incursum. Datum Florentie Anno incar-
nationis dñice M.cccc.xxxviii. Idie Idus Martij. Ponti-
ficatus nostri Anno nono.

Eiusdem. Quā abbatēs ordinis aplica vel
alia qua vi auctoritate p̄moti abbati ci-
stercij/ qui generalis hic dicitur/ z ceteris/
uisitoribus/ reformatoribus/ ac superio-
ribus ordinis subiiciuntur oīno sicut alij
p̄ ordinē p̄moti. Cōtrariū p̄sumētes
sententia excoicationis late hic feriuntur.

Dignus

Ep̄us seruus seruorū
dei. Ad futurā rei me-

moriā. Ad vniuersalis ecclesie regimen licet
insufficientib⁹ meritis diuina disponēte de-
mentia deputati nō possumus non turbari/
cū monasteria z alia loca regularia sentimus
in aliqua parte ledi/ sed tunc p̄fecto acerbio-
ri dolore p̄fodimur cū vbi speciosiora esse so-
lent enormi⁹ deformant. Sane p̄ parte dile-
cti filij Johānis abbatis monasterij Cisterciē Labilonei dio-
cessis exhibita nobis nup̄ petitio p̄tinebat/ q̄ nōnulli cisterciē
ordinis abbates/ alij videlicet se ad abbatiales dignitates q̄s
obtinēt p̄ aplicam sedē p̄motos. Alij vero electiones de eis
ad dignitates siles factas/ z p̄ sedem fuisse confirmatas eandē
asserentes/ z eo p̄textu se fore exēptos ad capitula generalia di-
cti ordinis accedere/ uisitoribus quoq̄ z reformatoribus ordi-
nis eiusdē parere negligunt z recusant/ p̄dictū abbatē s̄nera-
le/ uisitatores z reformatores h̄mōi cōtēnentes/ in ipsoz vili-
l

pendiū/ac scandalū toti⁹ ordinis nō modicū ⁊ iacturā. Quare
p parte dicti abbatis nobis fuit hūiliter supplicatū/vt sup his
oportune providere de benignitate aplice dignaremur. Nos
itaq; q ordinū ⁊ monasterioꝝ quozūlibet curā gerim⁹ generalē
quozūq; interest sup talib⁹ providere cupiem⁹/q ordo ipse ⁊ illi⁹ p
sone pferim in dignitatib⁹ cōstitute in caritatis ⁊ obedientie
vinculo/cū abbate pfato/ ⁊ alijs eoz supiorib⁹ se pformēt/eisq;
iuxta statuta ⁊ ordinatiōes ac laudabiles consuetudines dicti
ordinis pareāt ⁊ intendāt/auēte aplice/tenore pſentiū declara
m⁹ qscūq; ordinis pfati abbates/aplice vel alia quavis auēte
pmotos/illoꝝ etiā quozū electiones ad abbatiales dignita
tes sunt eadē aplice vel auēte alia cōfirmate/ nullaten⁹ ppter
pmotiones vel cōfirmationes hmōi ab abbate/ordine/ visita
torib⁹/ ⁊ reformatoꝝ hmōi fuisse vel esse exēptos. Decernen
tes eos ⁊ qscūq; alios aplice vel alia quavis auēte hmōi de ce
tero pmouendos/ac etiā illos quozū electiones confirmari in
futurū ptigerit vt pferē eisdē abbati/ordini/visitatoꝝ/ ⁊ re
formatoꝝ/illoꝝq; correctionib⁹ put ante erāt subditi sub
iacere ⁊ oīno subesse. Nos etiā oēs ⁊ singulos qui pſextu pmo
tionis seu cōfirmationis de se facte hmōi pſūpserint rebellio
nis/ptemptiōis/vilipēſionis/aut inobediētie ptra patrē abba
tē/ordinē/visitatoꝝ/ ⁊ reformatoꝝ/hmōi p tēpore existen
tes/cornua eleuare/excōis sentētie decernimus subiaccere. Cō
stitutionib⁹ ⁊ ordinationib⁹ aplice ac monasterij ⁊ ordinis p
dictoꝝ/iuramēto/pfirmatōe aplice vel quacūq; firmitate alia
roboratis/statutis ⁊ cōsuetudinib⁹ cōtrarijs non obstantibus
quibuscūq;/seu si pmois ⁊ cōfirmatis/seu forsan pmouendis
⁊ cōfirmādis hmōi vel quibuscūq; alijs cōmuniter vel diuissim
a sede aplice sit indultū qd interdicti/suspendi/vel excōicari nō
possint p litteras aplicas nō faciem plenā ⁊ expresse ac de ver
bo ad verbū de indulto hmōi mentionē. Et insup irritū decer
nimus ⁊ inane si sec⁹ sup his a quoquā quavis auctoritate sci
enter vel ignoranter cōtigerit attēptari. Nulli ergo oīno homi
nū liceat hanc paginā nostre declarationis ⁊ cōstitutionis in
fringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hec attē

fo. 80.
ptare presumpserit/indignationē omnipotētis dei/ et beatorū
Petri et Pauli apostolorū eius se nouerit incurfurū. Datū Ser
rarie Anno incarnationis dñice/AB. cccc. xxxviii. Idus Decem
bris. Pontificatus nostri Anno octauo.

Eiusdē. Salutaris exhortatio et monitio
ad capitulū generale vt male errata emē
dent/et sanctam religionis obseruatiā
custodiant.

Dignus

Epūs seruus seruorū
dei. Dilectis filiis ab

bati Cisterciū/ceterisq; abbatibus et mona
chis Cisterciē ordinis in generali capitulo
apud cisterciū cōgregatis. Salutē et aplicam
benedictionē. Inter ceteros in christi eccle
sia deo militantes monachorū ordines Ci
sterciē ordinē speciali semp caritatis affec
tu prosecuti sumus/atq; inherētes vestigijs

predecessorū nostrorū a quibus ordo ipse multis et magnis pri
uilegijs ac fauoribus munitus et decoratus existit/ad ea inde
fesse proni et ppitij fuimus que fauoris augmentū/cōseruatio
nem ipsius ordinis/salutem animarū ac psonarum eiusdem/
aut ipsi pspeximus/aut alias p alios req̄siti expediuisse p eius
cōseruatione cōperim⁹. Cū autē vos put accepimus fm ordi
nis vři cōstitutiōes gnāle vestri ordinis caplm dieb⁹ rogatio
nū p̄rie futurū apud cisterciū celebraturi sitis/nos qm qd̄ dolē
ter referim⁹ de abbib⁹ et monachis ac psonis monasteriorū vři
rū sepe graues q̄rimonias a diūsis psonis tā ex hyspania et
Gallia et partib⁹ habuerim⁹/ex debito nři pastoral officij deuo
tionē vřam in dño req̄rim⁹ et hortamur q̄tenus ad hmoi note
expurgationē ad ea studiose et diligēt velitis incūbē p q̄ timor
dñi scūs in psonis eiusdē ordis vři pseueret/reglar. obseruatie

neruus vigeat / et caritatis vinculum totum ipsum ordinem complectatur /
hoc facile consequi poteritis collapsos nimium mores tam gene-
raliter quam specialiter abbatum / monachorum / et personarum ipsius or-
dinis corrigendo / novas constitutiones saluberrimas edendo /
veteres tam predecessorum nostrorum summorum pontificum quam ipsius or-
dinis ut strictius seruentur ordinando et disponendo / et ea que ad
ius et honorem nostrum et apostolice sedis pertinet effectualiter obserua-
do / atque omnia alia et singula faciendo ad que generalia capitula hominum a
sanctis patribus instituta et ordinata esse noscuntur. Sin autem put-
amus non credimus aliqui inter vos ad hec salutaria nostra monita / et vo-
bis ex debito ordinis vestri incumbentia executioni mandanda re-
pugnantes / aut minus bene dispositi inuenirentur / nos aduersus
homines personas ne tot et tanta bona in vestro ordine impediant
censuras ecclesiasticas / debitos fauores / et oportuna subsidia que
eorum temeritas contempnat / et alijs similia in futuris presumendi
facultas precludatur / vestre deuotioni pollicemur. Agite igitur et ha-
betes per oculos solum deum illa ipsa in hominum celebratione capituli
facere diligenter curetis / ex quibus exorte de monasterijs vestris si-
militer opiniones delectantur / ac laici qui ut accepimus quique pene con-
pulsii fuerunt reformationi monasteriorum vestrorum manus apponere
exemplo vite et morum vestrorum bene edificentur / et ad que capitula ipsa
sunt adiuncta et instituta / et quibus Cisterciensis ordo felicitate a
nobis optata capiat incrementa / ac vos demum post eterna pre-
mia apud nos et apostolicam sedem dignis laudibus ac fauoribus po-
tionibus decorari mereamini. Commisimus preterea dilecto filio
Johanni abbati monasterij de Quila in sacra pagina magistro
et vestri ordinis in Romani curia procuratori generali aliqua cir-
ca predicta / deuotioni vestre ex nostra parte referenda / super quibus eadem pre-
sentium latori volumus tanquam nobis plenam fidem a vobis imparti-
ri. Datum Rome apud sanctum Petrum. Anno incarnationis
dominice M. cccc. xliiij. xvj. kl. Aprilis. Pontificatus nostri An-
no quindecimo.

Eiusdem. Confirmatio quissionis dudum concessę per dominum
Martinum papam. v.

De conseruatores/iudices/ et executores
 pro directione causarum et negotiorum or-
 dinis a sede apostolica deputati/ necnon
 notarii et tabelliones/ et alij quicumque ad
 hoc requisiti absque litteris de vidim? seu
 de placet diocesano et etiam absque licentia
 vel consensu quorumcumque prelatorum/ aut ordi-
 narioz/ vel officialium dictas litteras apli-
 cas suasque executiones quoties requisiti
 fuerint exequi possint et debeant. Nota quod
 istud priuilegium est expressum quibusdam prece-
 dentibus in simili materia. Et Anno domini M.
 cccc. xlix. dominus episcopus Eduen cardinalis per se
 et suos officiales usum eiusdem priuilegij
 impedire nitebatur in sua diocesi/ cui dominus
 cistercij restitit/ et in curia requestum Pa-
 risius sententiam contra ipsum obtinuit/ A qua
 dominus cardinalis appellauit ad plamentum/
 per quod ipse dominus cardinalis fuit condēna-
 tus et declaratum quod ordo hoc iurevoti debe-
 bat. Sed quia sententia est multum plura/
 et pro maiori parte verbis gallicis conte-
 xta hic omittitur et in archiuis cistercij con-
 seruatur.

Degenius Epus seruus seruorum
dei. Dilectis filiis vni
uersis et singulis cōseruatorib⁹/iudicibus/et
executorib⁹ p directione causarū ac negocio
rū dilectos filios cistercijs Labiloneſi dioceſi/
et aliorū vbilibet pſistentiū cistercieſi ordinis
monasteriorū abbates/ac cōuentus cōtingē
tiū/p aplice ſedis litteras deputatis/ Salu
tē et aplicam benedictionē. Ihumilibus suppli

cū votis libenter annuimus illaq; fauoribus psequimur opor
tunis. Dudū siquidē feliciſ recordationis Martinus papa. v
pdecessor noster litteras cōceſſit tenoris ſubſequētis. **M**ar
tinus Epus seruus seruorum dei. Ad futurā rei memoriā. Quod
antidota morbis hoc preſtare ſolent ſtatuta negocijs/ſed ple
rūq; contingit/vt quod pfuturū putabatur iudicio noxiū in
ueniat experimēto. Sane cū dudum in exordijs peſtiferi et an
tiquati ſciſmatis iam p dei gratiā extincti ad tollendū ſcanda
la que ppter executionē diuerſarū litterarū que ab his qui p
Romani pontificib⁹ in diuerſis obediētijſ ſe gerebant in non
nullis partib⁹ oriebant. Urbanus. vi. in ſua obedientia nūcu
patus cōceſſerit quibuſdā pſatis qđ in eorū ciuitatibus et dioceſ
nō poſſet fieri executio aliquarū litterarū apoſtolicaꝝ niſi pꝛuſ
huiuſmodi littere pſatis ipſiſ vel eorū officialib⁹ ad hoc depu
tatiſ exhiberent/et p ipſos approbate forent. Clerū qꝛ etiā de
inde ipſi prelati ſeu officiales in conſuetudinē traxerūt/et aliq;
pretextu ſtatutoꝝ pꝛuincialiū ſeu ſynodaliū ſimiliter ſeruant et
ſeruari faciūt/qꝛ litteras apoſtolicas nulluſ exequi audeat/ni
ſi poſtqꝛ prelati ſeu officiales ipſi p ſuas litteras quas vidim⁹
ſeu placet nūcupant/mandēt et cōcedant qđ poſſint exequi per
iudiceſ in eiſ deputatoſ/ ppter quod executio litteraꝝ aplica
rum pluſ debito plerūq; retardata fuit/et ſepe ipſe littere apli
ce totaliter executiōe caruerūt in grauē iniuriā ſedis aplice/et
enorme impetrantiū preiudiciū et grauamen. Moſ igitur cen
ſenteſ rationi conſonū/vt quod hmoi ſciſmatis calamitas in
troduxit/pacis tempore auferat/conceſſionē pdictā. et quecūq;

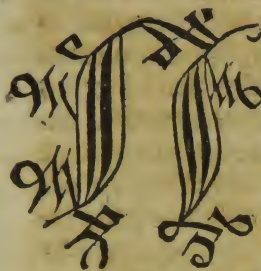
Statuta circa premissa quolibet facta auctoritate applica tenore presentium/hoc sacro Constantienſi approbante concilio/reuocamus/cassamus/et etiā annullam⁹/ ac volumus et decernimus quod iudices et executores quicūq; in litteris applicis deputati/et deputandi et alij quicūq; ad quos spectabit/ necnō notarij et tabelliones sup his requisiti vel requirendi/ absq; hmoi littera vidimus seu placet nūcupata/ac etiā licentia vel cōsensu quorūcūq; prelatorū/patriarchali/aut alia quauis dignitate insignitorū/et locorū ordinarioz/aut officialiū eorūdē/libere huiusmodi litteras applicas exequi debeāt atq; possint. Nos em̄ eadē auctoritate decernim⁹ oēs et singulas sentētiās quas predicti plati et supiores/aut eorū officiales cōtra hmoi iudices vel executores/seu impetrātes ppter executiones huiusmodi per eos faciendas forsan inflixerint vel pmulgauerint irritas et inanes/ac nullius existere roboris vel momenti. Necnon quencūq; qui contra premissa aliquid attemperare psumpserit/ab exercitio iurisdictionis ecclesie per tres mēses ipso facto suspensum. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginā nostre reuocationis/cassationis/annulationis/constitutionis et voluntatis infringere/vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemperare presumpserit/indignationē omnipotentis dei/et beatorum Petri et Pauli apostolorū eius se nouerit incursum. Datum Constantie secundo kl. Maij. Pontificatus nostri Anno primo. Cum autem sicut exhibita nobis nuper p parte dilectorum filioz cistercijs Babiloneſi diocesis/et aliorum Cisterciensium ordinis monasteriozū abbatum et conuentuū petitio continebat. Licet vt premittitur reuocatio/cassatio/annulatio/voluntas/et cōstitutio huiusmodi processerint/ipsi tamē abbates et cōuentus dubitent quod nihilominus apostolicas ab eis pro suis causis et negocijs obtentas vobisq; directas litteras nisi premisse que vidimus seu placet nūcupate sunt littere desup habeant vestrū aliq differant siue recusent executioni demādere. Nos igit quoz interest sup bis oportune puidere/dictasq; lras ipsi⁹ pdecessoris vrb⁹ subsistere decernētes/

discretionē vestre p̄aplica scripta mandam⁹ quaten⁹ vos ⁊ q̄libet vestrū litteras vobis directas h̄mōi iuxta illarū cōtinentiam atq; formā quotiēs sup hoc p parte dictorū abbatū ⁊ cōuentuū vel aliquorū ex eis requisiti fueritis/etiā absq; hoc qđ huiusmodi nūcupate littere p̄pterea petantur vel obtineant exequi nullatenus omittatis/nostram ⁊ p̄fate sedis animaduersionē si quod absit secus egeritis non imerito formidantes
Datum Rome apud sanctū Petrū Anno incarnationis dñice M.cccc.xlvj.v. Idus Februarij. Pontificatus nostri Anno sextodecimo.

Dedit pontifex iste puissionē aduersus monachos ordinis se ad alios ordines qñq; transferētes. Quā cōfirmat dominus Nicolaus eius successor.

Privilegi dñi Nicolai pape.v. Q̄ null⁹ ordinis cisterciē professus ad quēcūq; alium ordinem p̄ter cartusicū etiā p̄textu litterarū maioris penitentiarij pape cuiuscūq; tenoris existant absq; abbatib; cisterci; licentia sp̄ali causam rōnabile ⁊ vrgentē quare licentia h̄mōi cōcedi debeat summo pōtificali allegātis audeat vel p̄sumat quolibet se trāsferre. Cōtra faciētes correctioni dicti abbatis ⁊ ordis oīno subiiciūtur/ipsiq; trāsire p̄sumētes/ ⁊ abbates eorū h̄mōi licentiā trāseundi ad aliū ordinē concedē ipso facto oreaplico excoicationis sentētie subiiciūtur.

Caueant abbates et abbatissae ordinis dare homini licentias quod
nulle essent et nihilominus ore apostolico sententiam excois incurrerent.

Nicolaus

Episcopus seruus seruorum
dei. Dilectis filiis Li-

bercien[si] Labilone[n]si dioc[esi]/ac vniuersis et sin-
gulis alior[um] vbi libet p[re]sistenti[um] cisterciens[is] or-
dinis monasterior[um] abbatib[us] et co[n]uentib[us].
Salute[m] et apostolicam be[n]edictione[m]. P[ro]uisione[m] n[ost]ra[m] de-
bet puenire subsidio vt ius suu[m] cuilibet co[n]-
seruet[ur]. Hinc est q[uod] nos tenore quoru[m]da[m] litte-

raru[m] felici[s] recordationis Eugenij pape. iiii. p[re]decessoris nostri
in registro suo repertu[m] p[er] eo[m] q[uod] sicut exhibita nobis nup[er] p[ar]-
te v[est]ra petiti[o] co[n]tinebat/vos earunde[m] l[ite]raru[m] tenore asseritis sit-
digere de registro ipso de verbo ad verbu[m] transcribi/ et ad v[est]re
supplicationis instantia[m] p[re]sentib[us] annotari fecim[us]/q[uod] talis est.

Eugenius Episcopus seruus seruorum dei. Ad futura[m] rei memoria[m].
Regulare[m] vita[m] p[ro]fessis sic decet o[mn]em vagandi materia[m] o[mn]e[m]q[ue]
inquietudinis causa[m] amputare q[uod] in eor[um] vocatione p[er]sistant/ac se-
dulu[m] et deuotu[m] altissimo exhibeant famulatu[m]. Sane p[er] parte[m] di-
lector[um] filio[rum] patris abbatis monasterij cisterciens[is] Labilone[n]si di-
ocesis/et alior[um] cisterciens[is] ordinis abbatu[m] exhibita nobis nup[er] pe-
titi[o] p[ro]tinebat q[uod] nonnulli monachi dicti ordinis/ Alij videlicet
melioris frugis ficto colore/ Alij vero vt iugu[m] obediencie et salu-
taris medicina[m] effugiunt discipline/ad alios regulares ordines
se diuertunt/et vt in illis remanere libere possint licentia[m] ap[osto]lice se-
dis in exco[m]municatis colorib[us] alijs satagunt obtinere. Nos igit[ur] quor[um]
interest aia[m] p[ro]uidere saluti/et homini salubre remedi[u]m adhibere
eoru[m]de[m] p[re]s[ent]ib[us] et abbatu[m] supplicatio[n]ibus inclinati/haru[m] serie de-
cernim[us]/et etia[m] ordinam[us] q[uod] null[us] ordinis p[re]fati p[ro]fessus ad aliu[m]
quocu[m]q[ue] p[re]terq[ue] cartusien[sem] ordinem/etia[m] p[re]textu litterar[um] maior[um] pe-
nitentiaru[m] n[ost]ra[rum]/etia[m] si in illis plena et exp[re]ssa de p[re]sentib[us] me[n]tio ha-
beat[ur]/absq[ue] eiusde[m] p[re]fati abbatis licentia speciali/cum rationabile[m]
et vrgente[m] quare licentia homini co[n]cedi debeat nobis vel successo-
ribus n[ost]ris Romanis pontificib[us] expresse et specific[us] allegantis

audeat vel presumat quomodolibet se transferre. Decernētes
nihilominus cōtra faciētes eosdē correctioni sui abbatis et dic
ti ordinis oīno subesse eosq; transeuntes et abbates eorū ipsīs
ad aliū prēterq; dictū ordinē cartusienē / transeundi licentiā cō
cedentes ipso facto excoīcātiōis sentētie subiācere. Non obstā
tib; quibuscūq; priuilegijs ac indultis quauis aucte concessis
vel cōcedendis / que quo ad hoc nullius decernim; existere fir
mitatis / et alijs cōtrarijs quibuscūq;. Nulli igitur oīno hoīm liceat
hanc paginā nostre cōstitutiōis et ordinatiōis infringere / vel
ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attēptare p̄sūpse
rit / indignationē omnipotētis dei et b̄torū Petri et Pauli ap̄lo
rum eius se nouerit incurfurū. Datū Florentie Anno incarna
tionis dñice M. cccc. xxxviii. xvj. kl. Martij. Pontificatus no
stri Anno Octauo. Ceterū vt earundē litterarū tenor sic in
sertus omnimodā rei seu facti certitudinē faciat aplica auctori
tate decernimus / vt illud idē robur eosdēq; vim et vigorem dic
tus tenor p̄ oīa habeat que haberent originales littere supra
dicte / et eadē prorsus ipsi tenori fides adhibeatur quācūq; et
vbicūq; in iudicio vel alibi vbi fuerit exhibitus vel ostensus /
ac eidē tenori stetur firmiter in omnib; sicut eisdē litteris origi
nalibus staretur si exhibite forent vel ostense. Per hoc autem
nullū ius de nouo acquiri volum; sed antiquū si quod habet
tūmodo conseruari. Nulli igitur oīno hominū liceat hanc paginā
nostre cōstitutiōis et volūtatis infringere / vel ei ausu temera
rio cōtraire. Si quis autē hoc attēptare p̄sumpserit / indignati
onem omnipotētis dei / et beatorū Petri et Pauli ap̄loꝝ in ei
se nouerit incurfurū. Datū Rome apud sanctū Petrū. Anno
incarnationis dñice M. cccc. xlviii. v. Idus Aprilis. Pontifi
catus nostri Anno secundo.

Eiusdē. Cōfirmatio et inouatio decreti et
cōstitutiōis ppetuo durature dñi Johā
nis pape. xxiij. p̄ quā statuit q; nullus qui
de dicto ordine nō existat cuiuscūq; altc

rius religionis/stat⁹/dignitatis/aut p^{mi}
nētie/etiā cardinalat⁹ ap^{li}ca vel alia q^{ui} vi
auctoritate possit vel debeat h^{ab}ere/vl^{et} quō-
libet impetrare/vel obtinere quācūq^{ue} p^{ro}fi-
dentiā / gubernationē/ administrationē/
aut p^{re}minentia/p se vel alios/directe vl^{et} in
directe in ordine cisterciē^{si} aut membris
eius. vide textū.

Icolaus Ep^{is} seruus seruorum
dei. Ad ppetuā rei me-
moriā. Inter cetera orbis ecclesiās mona-
steria et alia pia loca monasteriū Cisterciē^{si}
Babilonē^{si} diocesis/ac cisterciē^{si} ordinē af-
fectu beniuolo psequētes illa psonis eis p-
sidentibus libenter cōcedim⁹ que ipsarū ac
monasterij et ordinis p^{re}dictorum fauorē et cō-
moda respicē dinoscunt. Dudū siqdē Baldassar^{us} olim ep^{is} Tu-
sculanē^{si} in sua obedientia de q^{ui} p^{re}s tūc erant Johānis. xxiij.
nūcupati/in fauorē dicti monasterij ac illi⁹ abbat^{is}/necnō coab-
batū et abbatissaz dicti ordinis p tpe existētiū emanarūt l^{ite}re te-
noris subseq^{ue}ntis. Johānes ep^{is} seru^{us} seruoz dei. Ad ppe-
tuā rei memoriā. Ad salutare regimē ac incrementa p^{ro}ficia dile-
ctorū filiorū ordinis cisterciē^{si} qui in agro plantat⁹ d^{omi}nico vbe-
res fructus ad laudē diuini nominis et odorē suauitatis pdu-
cit assidue in vltimos orbis fines paterne cōsideratiōis dirigē-
tes intuitus/et cupiētes vt eo vigilantius atq^{ue} deuotius altis-
simo impendere valeant iugiter famulatū/quo maiori quietu-
dine in contemplatione sedula diuinorū salubriter p^{ro}fuerunt/
ac deuotis supplicationibus dilectorū filiorū abbat^{is} et cōuen-
tus monasterij cisterciē^{si} Babilonē^{si} diocesis/necnon coabba-
tū et abbatissaz dicti ordinis cisterciē^{si} in hac pte fauorabiliter

annuētes hac p̄senti p̄stitutione p̄petuo duratura ⁊ auēte apli
ca decernim⁹ statuētes q̄ de celo in p̄fato ordine cisterciēsi aut
ei⁹ mēbris/null⁹ q̄ de dicto ordine nō existat/cuiuscūq̄ alteri⁹
religiōis/ordinis/stat⁹/dignitatis/ aut p̄minētie fuerit/etiā si
cardinalat⁹ dignitate fulgeret/aplica vel alia quīs auēte possit
vel debeat/p̄sidentia/gubernationē/administrationē/aut p̄e
minētiā aliq̄s p̄ se vel alios/directe vel idirecte/aut quīs q̄sito
colore quolibet ipetrare/obtinere/regere/administrare/vl gu
bernare/quōcūq̄ aut qualitetcūq̄. Decernētes exnūc irritū et
iane si sec⁹ sup̄ his a quoq̄ ⁊ quīs auēte sciēter vel ignorāter cō
tigerit iposterū quolibet attēptari. Per p̄dicta xō nullū p̄iudi
ciū afferri volum⁹ alicui ex venerabilib⁹ fr̄ib⁹ n̄ris sancte Ro
mane eccl̄ie cardinalib⁹ in p̄ntiarū in p̄fato ordie cisterciēsi gu
bernationē/cōmēdā/administrationē/seu p̄sidentia aliq̄s ob
tinēti/q̄min⁹ illas gerere valeat ⁊ tenere iuxta formā l̄fay apli
cay eidē desup̄ hacten⁹ p̄cessariū. Nulli ḡ oīno hoīm liceat hāc
paginā n̄re p̄stitutōis ⁊ volūtatis infringere/vel ei ausu teme
rario cōtraire. Si q̄s aut̄ hoc attēptare p̄sūpserit/ indignationē
oīpotētis dei ⁊ beatorū Petri ⁊ Pauli ap̄loz ei⁹ se nouerit in
cursurū. Datū Lōstantie. vij. kl. Februarij. P̄dicat⁹ n̄ri An
no. v. Nos igit̄ abbati ⁊ monasterio necnō coabbatib⁹ ⁊ ab
batissis p̄dictis ap̄liori desup̄ adminiculo p̄uidere cupiēti/ac
l̄ras ⁊ tenorē aūdictos ratos habētes ⁊ gratos/illos auēte apli
ca ⁊ ex certa sciētia harū serie inouam⁹/ac vim ⁊ vigorē h̄re de
cernim⁹/necnō decreta/statuta/ac oīa alia ⁊ singula i dicti l̄ris
p̄tēta/ ⁊ q̄cūq̄ idesecuta eis dē auēte ⁊ scia p̄firmam⁹ ⁊ approba
m⁹/ac p̄ntis scripti p̄focinio cōmunim⁹. Nō obstā p̄stitutōi
b⁹ ⁊ ordinatiōib⁹ aplicis/necnō oīb⁹ illis q̄ dicit̄ Baltasar ep̄s
in p̄fatis l̄ris suis non obstare voluit ceterisq̄ fr̄ijs q̄buscūq̄.
Nulli ḡ oīno hoīm liceat hāc paginā n̄re innouatiōis/p̄stituti
onis/p̄firmatiōis/approinatiōis/ ⁊ cōmunitiōis infringere/vel
ei ausu temerario cōtraire. Si q̄s aut̄ hoc attēptare p̄sūpserit/
indignationē oīpotētis dei ⁊ beatorū Petri ⁊ Pauli ap̄loz ei⁹
se nouerit incursurū. Datū Rome ap̄d sc̄m̄ Petrū Anno icarni
dñice M. cccc. liij. iij. Non Octob. P̄dicat⁹ n̄ri Anno. viij.

Eiusdem. Benigna et exhortatoria moni-
tio ad capitulum generale ut ordo reforme-
tur et ad pristina observantia reducatur/
frequentando capitulum generale/ et scho-
lares ad studia generalia mittendo. Et ad
compellendum omnes auctoritate apostolica/ dat
potestatem abbati cisterciensis et quattuor pri-
mis/ necnon universis illi capitulo presentibus
quod possint absolui ab omnibus. etc.

Scolaus. Eps servus servorum
dei. Dilectis filiis Li-
tercensis aliisque abbatibus et monachis apud
cistercium per generali capitulo celebrando co-
gregatis. Salutem et apostolicam benedictionem.
Et si omnes religionis christiane ordines pa-
terna diligimus caritate/ ordine cum vestrum ci-
sterciensis ob nostram ad sanctum Bernardum re-
uerentiam atque devotionem singulari quodam complectimur affectu/
ut non solum defendere illum et tueri/ gravaminibusque levare/ sed per
vires augere atque ornare intendamus. Itaque vos in domi-
no exhortamur/ ut ea in congregatione diligentia solito atten-
tione reformatione vestrorum monasteriorum facere curetis/ qua
in re illud primum esse debet/ ut summorum pontificum statuta et
facta in aliis generalibus capitulis decreta vestra specialiter de-
veniundo statutis temporibus ad capitulum generale/ de scholaribus
ad generalia studia mittendis/ et alia huiusmodi observent. Nos
enim si a vobis aut vestrum parte erimus requisiti adversus predicto-
rum statutorum et decretorum transgressores acerrime procedemus.
Unde cistercium et quattuor primis ordinis abbatibus compellen-
di ceteros siue abbates siue monachos in capitulo congregatos

ad p̄dictā obseruationē cōcedimus p̄sentiū tenore auctoritate
ap̄lica p̄tatem. Et vt oib⁹ vobis bene vt speram⁹ ⁊ obediē
ter mādāta exequētibus/ p̄miū a nobis celeste nō desit vobis/
ipsis q̄ caplo intereritis vt cōfessorē eligere possitis quia com
missis ⁊ ab excōicationū sentētijs alijsq; censuris ⁊ penis etiā
si talia forent p̄pter que sedes ap̄lica esset merito p̄lulēda vos
semel tantū infra mensem postq; hec fuerint in caplo p̄sentate
iniūcta penitētia possit absoluere auctoritate p̄dicta cōcedim⁹
facultatem. Datum Rome apud sanctū Petrū. Anno incar
nationis dñice. M. cccc. xlvij. Idie Idus Julij. Pontifica
tus nostri Anno secundo.

Pontifex iste concessit reuocationē impetrationū amplissi
marum scismaticorū de Monte syon in hyspania/ Quā cōfir
mat dñs Calistus papa. iij.

Pr̄iuegiū dñi Calisti pape. iij. motu p
prio sup amplissima reuocatione omniū
bullarū/gratiarū/expectatiuarum/cōmen
darū/reseruationū ⁊ quarūcunq; nomi
nationū.p̄erogatiuarū/antelationū/de
clarationū/vnionū ⁊ exceptionū/ etiā p
resignationē seu iuris cessionē/ aut alias
quibuscunq; etiam cardinalibus seu offi
cialibus curie concessarum/ que super or
dinem nostrū nullum locum habere pos
sunt/ put clarius ⁊ breuius dicitur in tex
tu q̄ aliter abbreviari possint.

Alistus Epus seruus seruoz dei.
 Ad futurā rei memoriam.
 Ad fructus vberes quos cisterciensi ordo in
 agro militantis ecclie plantat^r dextera do-
 mini velut arbor bona pduxit hactenus et
 pducit/cōsiderationis nostre oculos exten-
 dentes aplīci fauoris p̄sidiū sibi libēter im-
 partimur/ et in his que solidationē status/
 necnon perpetuā pacem et tranquillitatē eiusdem concernunt
 nos gratiosos et fauorabiles exhibemus. Cum itaq; sicut ad
 apostolatus nostri puenit auditū/ordini cisterciensi prefato/ac
 illius monasterijs/personis/atq; locis magna periculose deso-
 lationis dispendia imminere noscant/ex eo quia nōnulli preter-
 tu quarundā litterarū apostolicarū etiam ad vacatura se extē-
 dentiū in dictis monasterijs/atq; locis prefici et pcesse presu-
 munt. Hos ne per hoc nostre cōscientie serenitas remaneat in
 tranquilla/taliū turbationū materias ab eodē ordine ppelle-
 re/pmissisq; scandalis et incōuenientijs quantū nobis ex alto
 pmittitur obuiare/necnō circa hoc salubre remediū adhibere
 cupiē/motu pprio non ad alicuius nobis sup hoc oblate pe-
 titiōnis instantiā/sed ex certa nostra scientia et apostolice sedis
 ptātis plenitudine/statuim⁹/nostreq; intētiōis fuisse et esse de-
 claramus. Necnō horū serie concedim⁹ q nulla p nos aut sedē
 aplicam/seu nostra vel ipsi⁹/aut alia quauis auctoritate/in ge-
 nere vel in specie/sub qbusuis formis aut verborū expressiōi-
 bus/et cū quibuscūq; etiā indiuidualiū/et aliarū derogatoriā
 clausularū/etiā taliū q illis p queuis alia aplica/litteras/priui-
 legia/et indulta ipsis etiā signanter specificē et expresse derogā-
 tia minime derogatū fuisse/vel esse censeatur/seu derogari non
 possit/vim et effectū habentibus/ceterisq; effectui p̄sentīū pre-
 iudicialibus clausulis ac decretis irritantib⁹ quibusuis psonis
 cuiuscūq; status/gradus/dignitatis/ordinis/vel cōditionis/
 etiā si sancte Romani ecclie cardinales/aut sedis aplice offici-
 ales/seu epī/aut alteri⁹ ordinis abbates/etiam motu et sciētia
 sibi⁹/seu ad regū/pncipū/vel p̄latoz quorūlib; supplicationē/

vel aliquorū resignatorū beneficiorū iuris cessionē vel recōpen-
sationis/aut alio quouis intuitu/seu in earū fauorē cōcessa hac
tenus vel imposterum cōcedenda/expectatiue/cōmende/aut
alie queuis littere/facultates/noiationes/z mandata/necnon
progratiue/antelationes/declaratōes/exceptiones/puilegia/
z indulta/ac facte z forsan faciente etiā de pmo vacaturis mo-
nasterijs/platuris/dignitatib⁹/z locis dicti ordinis spāles re-
seruationes/quorū omniū tenores/ac si de verbo ad. verbū in-
serti forent p̄sentibus haberi volumus p̄ expressis/z que suū
nondū sortita sunt effectū/quorūq; vigore in ip̄is monasterijs
aut eorū aliquo nō est alicui ius questū/ad monasteria/platu-
ras/abbatiales/z alias dicti ordinis dignitates/z loca etiam
vtriusq; sexus ordinis h̄mōi aliquāliter se extendāt/aut quō-
libet se extendere possint siue debeant/nec monasteriorū z loco-
rum h̄mōi cōuentus/religiose p̄sone/aut vasalli/etiā vtriusq;
sexus ad receptionē alicuius etiā auctoritate taliū litterarū et
p̄cessuū exinde habitōrū teneant/nec p̄pterea interdicti/suspē-
di/vel excōicari possint/cassantes z irritantes/ac p̄ infectis et
nullis habentes illa oīa z singula talia/expectatiuas/gratias/
facultates/litteras/noiationes/reseruationes/noiandi/reser-
uandi/yniendi/ac alia mandata aplica suū effectū nondū sor-
tita/z alia p̄ que effectus p̄sentū quōlibet impediri posset vel
differri/ac decernētes illis nullā in iudicio vel extra fidem ad-
hibendā fore/nec cōuentus z p̄sonas eorūdē monasteriorū ad
receptionē eorundem p̄textu litterarū ip̄sarū teneri/necnō pro-
ut est irritū z inane si quid secus sup̄ his a quoquā qua vis au-
toritate sciēter vel ignoranter in posterū cōtigerit attempta-
ri. Nō obstantibus si in facultatib⁹ z litteris seu mandatis hu-
iusmodi tales apposite fuerint clausule/scilicet aut si locorū or-
dinarijs seu abbatib⁹/abbatissis/vel cōuentibus dicti ordinis
vel quibusuis alijs cōmuniter vel diuissim ab eadē sede indul-
tum sit qd̄ ad receptionē vel p̄uisionē alicui⁹ minime teneant/
z ad id cōpelli/aut q̄ interdicti/suspendi/vel excōicari non pos-
sint/p̄ litteras aplicas nō facientes plenā z exp̄ssam ac de ver-
bo ad verbū de indulto h̄mōi mentionē. Per quā quidē clau-

sulā/aut cuiusuis alterius similis vel efficacioris clausule adiectionē vel appositionē decernim⁹ p̄sentibus nō fuisse sufficiēter derogatū/ac cōstitutionib⁹ et ordinationib⁹ aplis/ priuilegijs quoq; ac statutis et cōsuetudinib⁹ ordinis et monasteriorū iuramento/ cōfirmatione aplica vel quacūq; firmitate alia roboratis/ ceterisq; cōtrarijs quibuscūq;. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginā nostrorū statuti/ declarationis/ cōcessionis/ cassatōis/ et irritatiōis infringere/ vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attemptare p̄sumpserit/ indignationē omnipotētis dei/ et beatorū Petri et Pauli ap̄olorum eius se noverit incursurū. Datū Rome apud sanctū Petrū. Anno incarnationis dñice. M. cccc. lviij. iij. kl. A. d. aij. P̄ōficatus nostri Anno quarto.

Eiusdem/ Renocatio auctoritatis visitandi ordinē concessē ep̄o Attrebatē.

Alistus Ep̄s seruus seruorum dei.
Ad futurā rei memoriā.
Romani pontifex salutaribus operib⁹ libet̄ intendens ad nōnulla facultates et priuilegia plerisq; cōcedēda nōnunq; varijs suadentibus rationib⁹ inducī/ que demū si ex cōcessionibus ipsis p̄iudiciū aut scandalū/ seu indignationis fomētū aliquod exinde verisimiliter arbitret̄ emerfurū/ negotiorū/ p̄sonarū/ locorum/ et tēporū qualitate pensata restringit/ reuocat/ et cōmutat/ prout in dño salubrius cōspicit expedire. Dudū siquidē certis tūc expressis rationabilib⁹ causis adducti venerabilē fratrem nostrū Johannē episcopum Attrebatē/ p̄ Lugdunē/ Bisuntinē/ Remē/ Liennē/ Senonē/ Colonē/ et Treuerē/ p̄uicias principalū/ Cluniacē/ Listericiē/ Cartusiciē/ et p̄monstratē/ necnon quorūcūq; aliorū eorundē/ et quorūuis/ etiā sancti Benedicti/ et sancti Augustini canonicoꝝ regulariū ordinum/

m

monasteriorum/ domorum/ et locorum/ exemptorum/ et non exemptorum/ re-
formatorem/ et visitatorem/ usque ad nostrum et apostolicę sedis beneplaci-
tum/ auctoritate apostolica/ motu proprio/ et ex certa scientia constituimus/
et deputauimus/ committentes et mandantes eidem ut ad ipsa pnce-
palia/ aliaque monasteria/ domos/ et loca/ exempta/ et non exempta in
quibus id expedire cõspiceret/ psonaliter se transferret/ seu viros
timoratos destinaret/ et vice nostra/ ea in capite et in membris/
ac spiritualibus et temporalibus iuxta eorum regularia instituta/
et canonicas sanctiones/ visitaret/ reformaret/ et corrigeret. Et
nihilominus visitationis huiusmodi officium exercendi/ ac cõ-
tra earum psonas cuiuscumque dignitatis existerent/ etiam si abba-
tiali dignitate pfulgerent inquirendi/ illosque corrigendi/ pe-
nis debitis percellendi. Eos quoque qui abbates non essent pri-
uandi/ ac dignitates/ prioratus/ et beneficia/ quibus priuaren-
tur/ alijs conferendi/ Capitula generalia Cluniacensi/ et Cister-
ciensi ordinum/ etiam si tempus ex statuto vel cõsuetudine non po-
stularent/ cõgregari faciendi/ antiqua statuta examinandi/ corri-
gendi/ et denuo edendi/ omniaque pmissa et alia circa hoc oportu-
na/ gerendi/ exercendi/ faciendi/ disponendi/ et ordinandi/ ac or-
dinata per eum sub censuris et penis inuocato ad hoc brachij
secularis auxilio exequendi/ contradictores cõpescendi/ et alia
tunc expressa faciendi/ plenam et liberam per alias nostras litte-
ras concessimus facultatem/ volentes quod si contra abbates ad in-
quisitionem descendens aliqua priuatione exigentia repperi-
ret/ processus desuper habendos nobis destinare curaret/ prout
in eisdem litteris plenius cõtinetur. Cum itaque sicut fidedig-
na pluriũ relatione didiscimus in pncipali monasterio cisterciensi
generale capitulum abbatũ et personarũ dicti ordinis annuatim
celebrari consueuerit/ in quo per diffinitores prouidi et discre-
ti visitatores et officiales idonei et necessarij deputantur/ ad ei-
dem ordinis monasteria et loca visitanda per quos errores et
vitia corriguntur/ et ad debite reformationis seriẽ rediguntur
ac ordinẽ ipsum sub sincero felicitatis regimine/ et vite mundi-
cia/ inter ceteros ordines audiamus clarescere/ pariter et vige-

re/ita vt eiusdem episcopi visitatione non egeant de presenti.
 Nos eorum quieti et indemnitatibus consulere satagentes/mo-
 tu simili/non ad alicuius nobis super hoc oblate petitionis in-
 stantiā/sed etiam ex certa scientia/beneplacitū ipsum/ac facul-
 tatem/et litteras predictas/ipsi episcopo concessas/quarum te-
 nozem ac si de verbo ad verbum presentibus insert^o esset habe-
 ri volumus pro expresso/cū omnibus in eis contentis clausu-
 lis/et habitis per eas processibus quo ad ordinem cisterciensium/illi-
 usque monasteria personas/et loca dumtaxat/tenore presentium re-
 uocamus/irritamus/rescindimus/et enervamus/omnesque et sin-
 gulas monitiones/lites/et causas pendentes/ac sententias cē-
 suras/et penas/pretextu litterarū earum contra aliquē seu ali-
 quos ex eodem ordine cisterciensium latas/aut inflictas extingui-
 mus/supprimimus/tollimus/cassamus/anullamus/et etiam re-
 uocamus/decernentes ad ipsos cisterciensium non extendi/necnon
 irritum et inane si secus super his et contra eosdem cisterciensium/vel
 aliquem eorundem/ab ipso episcopo Attrebatensium/seu alio per
 eum deputato a quoquā quauis auctoritate scienter vel igno-
 ranter attemptatū forsitan est hactenus vel imposterum cōtige-
 rit attemptari/districtius inhibentes eidē Johanni episcopo/
 et quibusuis per eum deputatis/ne contra ipsos cisterciensium ali-
 quid earū pretextu presumant quomodolibet attemptare. Non
 obstantibus premissis/necnon omnibus illis que indicti epi-
 scopi litteris volumus non obstare/ceterisque contrariis quibus-
 cunque. Per hoc autem non intendimus eiusdem episcopi fa-
 cultatis litteris quo ad alia monasteria personas et loca alio-
 rum ordinū in aliquo derogare. Nulli ergo oīno hoīm liceat
 hanc paginā nre reuocatōis/irritatōis/rescisionis/enervatio-
 tionis/extinctionis/suppressionis/cassationis/anullatōis/in-
 hibitionis/et constitutiōis infringere/vel ei ausu temerario cō-
 traire. Si quis autem hoc attemptare psumpserit/indignatio
 nē omnipotentis dei/et beatorū Petri et Pauli apolorum eius
 se nouerit incursum. Datum Rome apud sanctū Petrū/Anno

incarnationis dñice .M. cccc. lviij. iij. kl. Maij. Pontificatus
nostri Anno quarto.

Hic ep̃s Attrebatens̃/fuerat natus de Leponio in burgūdia
Ibiq; postea monachus niger ⁊ abbas/cuius p̃sumptioni po
tenti virtute per appellationem publicam ⁊ alia iuris remedia
obuiavit abbas cistercijs/ ⁊ reuocationē istā impetrauit/ quam
cōtra ipsum diligenter exequi mandauit/ cui⁹ virtute ordinis
priuilegia ⁊ libertates in suo integro manserūt. Si simile vbi
vbi attemptaret/hui⁹ virtute ⁊ exemplo ordinis persone se tu
eri ⁊ defendere deberēt.

Priuilegi dñi Nij. pape. ij.

Generalis ⁊ amplissima confirmatio om
nium priuilegiōrum/ immunitatū/ liber
tatum/ exemptionū/ conseruatoriarū/ gra
tiarum/ omniū indultorū tam a sede apo
stolica q̃ a regibus / ⁊ quibuscunq; alijs
ordini cōiunctim vel diuisiu concessorū
precipiendo vniuersis prelatis ecclesie/
ac vniuersis p̃ncipibus/ ⁊ communita
tum rectorib⁹/ sub pena excomunicatio
nis quatenus abbates/abbatissas/ con
uentus/ ⁊ p̃sonas ordinis dictis priuile
gijs/ immunitatibus/ libertatib⁹/ conseruato
rijs/ gratijs/ ⁊ indultis pacifice vti p̃mit
tant omni appellatione postposita.

Inus Ep̄s seruius seruoꝝ dei. Ad fu-
 turam rei memoriā. Et si quibus
 libet p̄sonis ecclesiasticis ac religiosis p̄ser-
 tim illis qui mundi cōtemnentes illecebras
 in humilitatis habitu regi cunctoꝝ p̄nci-
 pum in abstinentia et diuinis officijs suas ani-
 mas deuouerūt/ ex paterne pietatis officio
 teneamur assistere/ p̄fessores tñ cisterciē or-
 d̄inis vtriusq; sexus eo seruēiori caritate cō-
 plectimur quo ipsū ordinē in dei ecclesia cō-
 spicimur/ et insignē vberī dilectione p̄sequimur/ vnde si qñ pri-
 uilegia/ gratie/ et indulta p̄ exaltatione et incremēto eiusdē or-
 dinis ac pace et tranquillitate in eo virtutū dñō militantiū per
 Romanū pontifices p̄decessores nostros/ aut imperatores/ et re-
 ges cōcessa et indulta cōperimus/ vt perpetuā firmitatē obtine-
 ant/ ea merent̄ ap̄lici roboris clipeo communiri. Sane petitis
 dilectoꝝ filioꝝ abbat̄ Cisterciē monasterij Labilonē diocē/
 eiusq; coabbatū/ abbatissarū/ et conuentuū ordinis eiusdem
 nobis nuper exhibita cōtinebat/ qđ olim nōnulla p̄uilegia/ im-
 munitates/ exēptiones/ libertates/ ḡfe/ cōseruatorie/ et indulta
 p̄ felicitis recordatiōis Innocētiū. iij. Alexandrū. iij. Urbanū
 iij. Gregoriū. viij. Honorij. iij. Clemētē. v. et q̄plures alios ro-
 manū pontifices p̄decessores nostros/ seu p̄ Romanū p̄t̄ificib⁹
 in eoꝝ obediētis habitos/ ac etiā p̄ recolēde memoriē p̄latos
 p̄t̄ifices/ impatores/ ac Romanū/ et alios reges p̄ augmēto di-
 uini cultus et saluberrimo statu et incremēto ordinis p̄libati cō-
 cessa fuerint pariter et indulta. Ceterū sicut eadē petitiō subiūge-
 bat cū p̄tingat interdū dicti ordinis p̄fessores p̄t̄a h̄mōi p̄ui-
 legia et indulta p̄ locoꝝ ordinarios/ ac p̄latos/ et alios qui no-
 mē dñi inuanū recipere nō formidāt indebite molestari p̄ par-
 te dictoꝝ abbat̄ cisterciē/ coabbatū ei⁹/ abbatissarū/ et cōuen-
 tuū ordinis p̄libati nobis fuit hūiliter supplicatū/ vt h̄mōi pri-
 uilegijs/ gratijs/ et indultis/ ac l̄ris p̄decessoꝝ/ p̄latoꝝ/ pontifi-
 cū/ impatoꝝ/ et regū p̄fatoꝝ robur ap̄lice cōfirmatiōis adijce-
 re/ et alias ad eorū p̄petuū robur obtinendū p̄tes ap̄lice p̄uissi-

Nota de tota

onis interponere de benignitate aplice dignaremur. Nos igitur
eorundem predecessorum vestigijs inherentes ac cupientes tra-
quillitati et paci abbatum/abbatissarum/et conuentuum/ac pfectorum
huiusmodi quantum cum deo possumus prouidere huiusmodi supplica-
tionibus inclinati priuilegia/immunitates/libertates/excep-
tiones/conseruatorias/gratias/et indulta per quoscunque Romanum pon-
tifices predecessores nostros/seu per Romanum pontificibus in eorum
obedientibus habitos abbatibus dicti monasterij Listerij/ei-
us coabbatibus/abbatissis/et conuentibus ordinis eiusdem con-
iunctim vel diuissim ut prefertur concessis et concessa/necnon platorum
pontificum/imperatorum/regum/ac dominorum temporalium litteras huiusmodi et
omnia et singula in eis contenta put rite et iuste ac rationabiliter pro-
cesserunt et prefato ordini fuerunt seruata quorum omnium et singulorum te-
nores de verbo ad verbum presentibus haberi volumus per sufficiens
expressis exnunc imperpetuum auctoritate aplice tenore presentium approba-
mus/ac etiam confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus/
Vniuersos et singulos ecclesie platos patriarchas/priores/archie-
piscopos/episcopos/abbates/priores/decanos/archidiaconos/prepo-
sitos/archiepiscopos/officiales/ac alios in dignitate constitutos/nec
non principes christianos quoscunque dignitate fulgentes/et eorum officia-
rios/Liuitatum quorum villarum seu communitatum rectores/et maiores ro-
gantes/monachos/et hortantes attente eis per aplice scripta in vir-
tute sancte obedientie et sub excois pena districte precipiendo man-
dantes quatenus predictos abbates/abbatissas/pueros/et personas
ordinis prenotati per tactis priuilegijs/immunitatibus/exceptioni-
bus/libertatibus/gratijs/conseruatorijs/et indultis put vbi sunt gau-
dere permittant pacifice et quiete contradictores per censuram ecclesiasticam et
alia iuris remedia appellacione postposita contempnendo/inuocato
ad hoc si oportuerit auxilio brachij secularis decernentes ea fore vbi-
cunque et quicunque exhibita fuerint vel ostensa in iudicio et extra im-
perpetuum obseruanda/ac exnunc irritum et inane quicquid in posterum
contra approbationem/confirmationem/communionem/et decretum nostrum
huiusmodi a quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter con-
tingerit quomodolibet attemptari. Nulli ergo omnino hominum lice-
at hanc paginam nostre approbationis/confirmationis/communionis

tionis/rogationis/monitionis/hortationis/mandati/et cōsti-
tutionis infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis au-
tem hoc attēptare presumpserit/ indignationē omnipotentis
dei/et beatorū Petri et Pauli aploꝝ eius se nouerit incurfurū.
Datum Abantue. Anno incarnationis dñice M.cccc.lxx. Pri-
die Ihoñ Augusti. Pōtificatus nostri Anno primo.

¶ Abbas Cistercij et quattuor primi pos-
sunt compellere omnes abbates/ abba-
tissas/et officarios ad quodlibet annum
visitandū capitulū generale ad soluendū
contributiōes et subsidia sibi et suis mo-
nasterijs impositis/et ad mittendū studē-
tes in vniuersitatib⁹ sub penis in statutis
aplicis et ordinis p̄tētis ipso facto.

I

Ius Ep̄s seruus seruorū dei. Di-
lectis filijs abbati monasterij
Cistercij Labilonesi diocē/et quattuor pri-
mis p̄rib⁹ ordinis cisterciē. Salutē et aplicā
ben̄. Ad ea ex pastoralis officij debito li-
beter intēdimus p̄ q̄ monasteria et alia lo-
ca v̄ri ordinis in spiritualib⁹ et tēporalib⁹
valeāt feliciter gubernari. Cū itaq; sicut
exhibita nobis nuper p̄ parte dilectorū
filiorū generalis capituli predicti ordinis

vetri cisterciēsi petitiō continebat sint q̄plures abbates et ab-
batisse/ac aliij officarij dicti ordinis qui per se vel alios non vi-
sitant anno quolibet capitulum generale/ac etiam contributi-
ones et subsidia pro communi vtilitate ordinis sibi et suis mo-
nasterijs impositas seu imposita non soluūt nec studentes in

vniversitatibus tenent. Nos igitur ad quos ptinet sup his fa-
lubre remediū adhibere capituli hmoi supplicationib⁹ inclina-
ti vobis et cuilibet vestrū in pmissis defectuosos/aut ea adim-
plere nō curantes penas in statutis aplicis et regularibus eius-
dē ordinis contentas ipso facto incurrere et incurrisse declaran-
di/ac palā et publice denūciandi/necnō penas ipsas in eos in-
fligendi/et ipsos ad satisfaciēdū ordini put in eisdē statutis cō-
tinetur cōpellendi plenā et liberā tenore p̄sentū cōcedimus fa-
cultatē. Nō obstante quacūq; cōsuetudine cōpositione/seu cō-
tradictione/aut alia quauis causa que in cōtrariū allegari pos-
sint statutis ipsis dūtaxat bene pensatis ceterisq; cōtrariis q-
buscūq;. Datū Abantue. Anno incarnationis dnice M. cccc.
lix. viij. Idus Augusti. Pontificat⁹ nostri Anno primo.

Q^{uod} nullus princeps etiā fundatores mō-
nasteriorum p̄tertextu hospitalitatis mō-
nasteria grauare/aut vltra duas noctes
ibidem seu in locis eorundē manere sub
pena excomunicatiōis late sententie p̄su-
mat. Q^{uod} ratione ecclesiaz parrochialium
monasterijs annexarum que per perpetu-
os vicarios regi solent abbates in syno-
dos ordinariozū comparere non tenen-
tur/nec ad hoc compelli possunt. Q^{uod} mo-
nachi et religiosi ordinis sub excomuni-
cationis et depositionis pena pro qua-
cūq; causa vel querela inter eos mota
in iudicio vel extra p̄tererō auctoritate

apostolica coram quacūq; persona cuius
 cūq; p̄minentie etiam si regalis l̄qui de
 ordine non fuerit per appellationē ~~causa~~ ^{causa}
 nouitatis/vel alias aliquē de ordine tra
 here audeat. Sed coram p̄clatis ordi
 nis aut generali capitulo respondere te
 neantur/ cōtrafaciens sententiā. excomu
 nicationis incurrit/et eo ipso a suo iure ca
 dit. Et q̄ vidimus fides adhibeāt. .ꝛc.

In ^Ius Ep̄us seruus seruorum dei. Ad
 futuram rei memoriā. In super
 ne dignitatis specula licet immeriti dispo
 nente domino cōstituti digna exauditione
 vota p̄sonarū humiliū maxime diuinis lau
 dibus sacreque religionis obseruatiē dedita
 rum apostolico fauore p̄sequimur/et ipsarū
 necnon monasteriorū et locorum regulariū
 earundē p̄fectibus prouisionis occurrim⁹
 gratia cōgruentis earūq; monasteria loca et
 personas ab iniustis et illicitis grauaminib⁹/ vexationibus/ et
 turbationib⁹ releuari volumus/put in domino salubriter co
 gnouimus expedire. Sane sicut exhibita nobis nuper pro par
 te dilectorū filiorū capituli generalis cisterciē ordinis petitiō
 continebat sepissime cōtigit diuersa monasteria et loca dicti or
 dinis in diuersis mundi partibus cōstituta p̄ seculares princi
 pes et dominos temporales/etiā monasteriorū et locorū huius
 modi fundatores/vel de genere eorundē pretextu hospitalita
 tis/aut alias vtpote illa cū multitudine personarū copiosa in
 habitando/et inibi per longū tempus pernoctando/stando/et

manendo/ac magnos sumptus faciendo et bona eorundem con-
sumendo multipliciter grauari et opprimi/ac etiam cum aliqua ex
monasterijs et locis parrochiales ecclesias que perpetuos vicari-
os regi et gubernari solite sunt sibi annexas habeant locorum or-
dinarij et diocesani dilectos filios abbates monasteriorum et lo-
corum predictorum ad comparandum in suis synodis archiepiscopalis
et episcopalis compellunt/necnon aliqui ex religiosis eiusdem ordi-
nis super nonnullis causis et querelis inter ipsos per tempore mortis
ad alios quam dicti ordinis iudices recurrunt in magnum dispen-
dium grauamen et vilipendium monasteriorum locorum personarum
et ordinis predictorum. Quare per parte dictorum capituli genera-
lis nobis fuit humiliter supplicatum ut sibi super his oportune pro-
uidere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur cupien-
tes super his salubriter providere huiusmodi supplicationibus inclinati
universis et singulis dilectis filiis quorumcumque monasteriorum et
locorum abbatibus per tempore et conventibus dicti ordinis aucto-
ritate apostolica tenore presentium indulgemus/ac etiam statuimus et ordi-
namus quod deinceps perpetuis futuris temporibus nullus prin-
ceps secularis aut dominus temporalis etiam si fundator monasteriorum
et locorum ipsorum fuerit preteritu hospitalitatem huiusmodi aut aliam aliquam ex
ipsis monasterijs grauare/et ultra duas noctes inibi vel locis
ad ipsa monasteria pertinentibus sub pena excommunicationis quam eos ipso
facto incurrere volumus remanere audeat vel presumat/sed de
his que sine grauamine eorundem monasteriorum et locorum mini-
strabuntur contentus existat/Et nihilominus eisdem abbatibus
dicta auctoritate concedimus/quod ratione dictarum parrochi-
alium ecclesiarum ut prefertur annexarum quod diu in illis perpetui vi-
carij extiterint/in prefatis synodis comparere et interesse mini-
me teneant/nec ad id per locorum ordinarios huiusmodi seu ali-
as a quoquam inuiti valeant compelli vel coartari decernentes
processus excommunicationis aliasque sententias et censuras/ac to-
tum et quicquid in contrarium forsitan attemptari contigerit exnunc ir-
rita fore et inania/preterea quibusuis monachis et religiosis di-
cti ordinis etiam sub excommunicationis et depositionis ordi-
nis pena/ne de cetero pro quacumque causa vel querela inter eos

mota vel mouenda in iudicio vel extra p̄terq̄ auctoritate apostolica corā quacūq; persona cuiuscūq; dignitatis aut p̄eminētie/etiam si regalis/que nō de dicto ordine fuerit p̄ appellatōnem casum nouitatis vel alias aliquē ex ipsis religiosīs trahere presumant vel audeant /eadē auctoritate districtius inibemus/sed p̄ quibuscūq; suis causis et querelis religiosi ipsi corā p̄latis suis dicti ordinis ac demū in capitulo generali huiusmodi cōparere/ac de iure et iusticia respōdere teneant/ quod si secus egerint sententiā excommunicationis hmoi incurrāt/ ac a iure suo cadant coipso/ Itē obstantib⁹ cōstitutionib⁹ et ordinamentib⁹ ap̄licis/ac statutis et cōsuetudinib⁹ monasteriorū locorū et ordinis predictorū iuramento confirmatione ap̄lica vel quacūq; firmitate alia roboratis ceterisq; contrariis quibuscūq; aut si principib⁹ secularibus/ et dñis tēporalibus/ ac religiosīs predictis/vel q̄busuis alijs cōmuniter vel diuissim a sede apostolica indultū existat/qd̄ interdicti/suspendi/vel excommunicari nō possint p̄ litteras apostolicas nō faciētes plenam et exp̄ssam/ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionē. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginam nostrorū indulti statuti ordinationis/cōcessionis/decreti/inhibitionis/ et voluntatis infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autem hoc attemptare p̄sumpserit/ indignationē omnipotentis dei/ et beatorū Petri et Pauli apostolorū eius se nouerit incursum. Datum Abantue Anno incarnatōis dñice M. cccc. lix. vj. kl. Augusti. Pontificat⁹ nostri Anno primo.

De dominis Cisterciē. et quattuor p̄mi possunt reconciliare ecclesias et monasteria ordinis sanguinis vel seminis effusione pollutas dummodo non de homicidio/cum aqua ab aliquo episcopo benedicta.

Inus Eps seruus seruorum dei. Di-
lectis filiis Cisterciensibus de Fir-
mitate/ de Pontigniaco/ de Claraualle/ et
de Morimundo Cisterciensibus ordinis/ Labi-
lonensibus Antistodorensem et Lingonensem dioce-
monasteriorum abbatibus presentibus et futu-
ris. Salutem et apostolicam benedictionem. Ele-
strarum deuotionum precibus benignum im-
partientes assensum libenter ea vobis co-
cedimus gratiose que commodum vestrum re-
spicere dinoscuntur. Cum itaque sicut per parte vestra fuit propo-
situm coram nobis sepe contingat ecclesias et monasteria vestri Cister-
ciensibus ordinis per effusionem sanguinis vel seminis violari nobis
humiliter supplicastis/ ut prouideretur vobis super hoc de opportuno
remedio ac de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur ve-
stris in hac parte supplicationibus inclinati vobis et cuiuslibet ve-
strum/ ut quicumque ecclesias et monasteria vestri ordinis regularia
huiusmodi quoties fuerit opportunum/ dummodo ex homicidio illa po-
luta non fuerint reconciliare valeatis/ aqua prius per aliquem anti-
stitem ut moris est benedicta/ auctoritate presentium concedimus
facultatem. Per hoc autem constitutioni que id precipit per episco-
pos tantum fieri/ nullum volumus imposterum preiudicium gene-
rari presentibus perpetuo duraturis. Datum Avinionie. Anno
incarnationis dominice M. cccc. lxx. vij. kl. Augusti. Pontificatus
nostri Anno primo.

Confirmatio indulti concessi per domi-
num Innocentium papam. iiii. Quod profes-
si ordinis nostri possunt succedere in bo-
nis parentum ac si remansissent in seculo.

I

Ius Ep̄s seruus seruorū dei. Ad futurā rei memoriā. Ad hoc diuina nos miseratio meritis licet insuffi-
cientibus sup̄me pt̄atis ecclesiastice prin-
cipatū obtinere disposuit vt suam cuiq;
iusticiā put debitores existimus vbilib;
ministremus/ et que religiosi p̄sonis sub
suaui cōtemplationis iūgo altissimo fa-
mulantibus p̄ p̄decessores nostros Ro-
manū pontifices cōcessa cōperimus illorū

inherendo vestigijs dū a nobis petitur restauratiōis et inno-
uationis munimine p̄pensius solidemus hinc est qđ nos qua-
rundā felici recordatiōis Innocētijs pape. iij. p̄decessoris no-
stri litterarū quas diligenter inspicere et examinari fecimus teno-
re de verbo ad verbū signis et caracterib⁹ dūtaxat exceptis p̄-
sentibus annotato/eas cū incipiant vetustate cōsumi ad dile-
ctorū filiorū Oratorū generalis capituli ordinis cisterciē sup-
plicationis instantiā auctoritate ap̄lica innouamus/ et p̄sentis
scripti patrociniō cōmunimus. Tenor vero ipsarū litterarū ta-
lis est. **Innocentius** ep̄s seru⁹ seruorū dei. Dilectis filijs
abbati Cistercijs/eiusq; coabbatib⁹ et cōuentibus vniuersis Ci-
sterciē ordinis. Salutē et ap̄licam benedictionē. Deuotionis
vestre precibus inclinati auctoritate vobis presentiū indulge-
mus/vt possessiones et alia bona mobilia et immobilia exceptis
feudalib⁹ que p̄sonas fratrum ad monasteria vestra e seculo fu-
gentiū et p̄fessionē facientiū in eisde si remansissent in seculo
ratione successionis vel quocūq; alio iusto titulo ptigissent pe-
tere ac retinere libere valeatis/cōtraria cōsuetudine nō obstan-
te. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginā nostre concessi-
ōis infringere/vel ei ausu temerario cōtrahere. Si quis autem
hoc attemptare p̄sumpserit/indignationē omnipotētis dei/et
beatorū Petri et Pauli ap̄lorū eius se nouerit incursum. Da-
tum Lugdun. ij. kl. Nouemb̄ris. Pōtificatus nr̄i Anno quar-
to. Per hoc autē cuiquā nullū ius de nouo acquiri volum⁹/
sed antiquū tantūmō cōseruari. Nulli ergo oīno hominū li-

ceat hanc paginā nostre innouationis ⁊ cōmunitionis infringe-
re/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attempta-
re p̄sumpserit/indignationē omnipotentis dei/ ⁊ beatorū Pe-
tri ⁊ Pauli apostolorū eius se nouerit incurfurū. Datum abā
tue. Anno incarnationis dominice ab. cccc. lix. vij. kl. Augu-
sti. Pontificatus nostri Anno primo.

Confirmatio priuilegij concessi p̄ domi-
num Bonifatium papam. viij. **Q**uod de terris
cultis ⁊ incultis ad ordinē spectantibus
etiam quas alijs colendas trademus/de
quibus aliquis decimas seu p̄mitias nō
percepit nullus a nobis/ vel cultoribus/
seu quibuscūq; alijs decimas seu p̄miti-
as exigere potest. Item cōfirmatio priui-
legij Clemētis. vi. q̄ abbates redeuntes
ad monasteria nō tenentur compotū red-
dere bursarijs.

In **I**us **E**p̄s seruus seruorū dei. Ad
futurā rei memoriam **E**x apo-
stolice sedis puissione ac personarū p̄ser-
tim sub regulari habitu virtutū domino
famulantū deuotione puenire dinosci-
tur/ vt Romani pontifex quandoq; p̄e-
decessorū suorū Romani pontificū gesta
innouet ⁊ innouatione restauret/ ac auc-
toritate ap̄lica fulciat innouata/ hinc est
qđ nos ad dilectorū filiorum abbatis et
totius generalis capituli ordinis Cisterciē instantiā quasdā

felicitis recordationis Bonifatij viij. et quasdam alias Clementis
 vi. predecessorum nostrorum Romanorum pontificum litteras inspicere exami-
 narique diligenter et earum cum incipiant vetustate consumi teno-
 res presentibus inseri fecimus qui tales sunt. **Bonifatius**
 Episcopus servus servorum dei. Dilectis filiis universis abbatibus ab-
 batissis et conventibus ordinis cisterciensis tam presentibus quam futu-
 ris. Salutem et apostolicam benedictionem. In ecclesie firmamento ve-
 ster ordo nitore claro coruscans universalis gregis dominici au-
 lam illuminat et currentibus in stadio rectum iter insinuat/quo ad
 salutis brauium facilius pervenitur. Nos quidem ob hoc et propter
 magne devotionis affectum quem ad nos et apostolicam sedem habe-
 tis ordinem ipsum/ac vos et alios eiusdem ordinis professores in-
 tima caritate persequimur/ac sinceris affectibus excitamur/ad
 vestra et illorum commoda in quibus honeste possumus promo-
 uenda/ Ideoque premissorum intuitu et obtentu dilecti filij nostri
 Roberti tituli sancte Pudencie presbyteri cardinalis qui tanquam
 prefati ordinis quem professus existit promotor assiduus necessita-
 tes vestras/et dicti ordinis nobis reverenter exposuit/et super illis
 nostre provisionis auxilium imploravit/vobis auctoritate presenti-
 um indulgemus/ut de terris vestris cultis et incultis ad ordi-
 nem vestrum spectantibus quas alijs concessistis vel concedetis
 imposterum excolendas/de quibus tamen aliquis decimas seu
 primitias non percepit nullus a vobis seu cultoribus terrarum
 ipsarum/aut quibuscumque alijs decimas seu primitias exigere
 vel extorquere presumat. Nos enim nihilominus irritum decer-
 nimus et inane quicquid contra tenorem huiusmodi indulgentie
 fuerit attemptatum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc pa-
 ginam nostre concessionis et constitutionis infringere/vel ei au-
 su temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpse-
 rit/indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli
 apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Laterani. xv. kl.
 Januarij. Pontificatus nostri Anno octavo. **Clemens**
 Episcopus servus servorum dei. Ad futura rei memoriam. Apostolice
 sedis providentia circumspecta gesta etiam summorum pontifi-
 cum attente prospiciens et considerans diligenter nonnumquam illa

cōmutat in melius ⁊ qñq; summonet vel suspendit cum causa
rationabilis id exposcit / dudū siquidē felici recordatiōis Be
nedictus papa. xij. p̄decessor noster in ordinationib⁹ ⁊ cōstitu
tionib⁹ quas p̄ utilitate Cisterciē ordinis edidit inter cetera
statuit ⁊ etiā ordinavit qđ abbates monasterioꝝ vel alioꝝ lo
corum cōuentualiū dicti ordinis regiminib⁹ p̄sidentes / si dum
extra monasteria ⁊ loca ipsoꝝ cōsisterent de p̄uentibus mona
sterioꝝ ⁊ locorū ipsoꝝ / vel aliunde pecunias aliquas eos reci
pere forte cōtingeret in ipsoꝝ regressu ad monasteria ⁊ loca pre
dicta dictas pecunias traderent bursarijs in monasterijs ⁊ lo
cis huiusmodi deputat⁹ / si qua de pecunijs ipsis expendissent
computatis. Abbates vero seu alij regiminibus p̄sidentes
si secus attemptare vel sibi talia retinere presumerent ab in
gressu ecclesie ac diuinis officijs post lapsum duozū mensium
a die regressus huiusmodi cōputandū tādū suspensū existerēt
donec ea traderent bursarijs memoratis. Cū aut̄ nuper p̄ par
te dilectorū filioꝝ Johānis abbatis cisterciē / ac ceteroꝝ co
abbatū suozū pridē in primo generali capitulo congregatoꝝ
cisterci⁹ / suo ⁊ omniū alioꝝ abbatū cisterciē ordinis nomine
fuerit nobis huiliter supplicatū / vt cum p̄missa eisde abbatib⁹
⁊ p̄sidentibus qui virtute sue regule plenā administrationē ha
bere noscunt⁹ ⁊ iuxta regulā ipam debent de omnib⁹ ordinare
grauia valde reddant⁹ ⁊ exinde videatur vilesce auctoritas
officij pastoralis ac subditi se quo ad hoc supiores maioribus
suspiciātes / in pluribus nō obsequiuntur superioꝝ nutibus sicut
prius in animarū suarū salutis dispendiū ⁊ contemptū obedi
entie regularis / sup hoc de oportuno remedio prouidere salu
briter dignaremur. Nos cōsiderantes attentius / qđ in tranq̄
litate cordis actori pacis accepti⁹ deseruiſ ex his ⁊ alijs ratio
nabilibus causis mouētib⁹ ad hoc animū nostrū inducti / ⁊ co
rundē abbatū deuotis supplicationib⁹ inclinati penā suspensū
onis huiusmodi auctoritate ap̄lica p̄sentū tenore suspēdim⁹ /
quousq; sup hoc aliud duxerimus ordinandū. Volentes ⁊ au
ctoritate eadem cōcedentes / qđ si qui abbates seu p̄sidentes pe
nā huiusmodi incurrerūt ab illa p̄ dilectos filios priores clau

strales monasteriorū et aliorū locorū suorū quib⁹ sup hoc plenā
concedim⁹ facultatē absolui valeant et cū eis sup irregularita-
te p eos inde cōtracta forsitā dispensari. Nulli ergo oīno ho-
minū liceat hanc paginā nostre suspensionis/volūtatis/et con-
cessionis infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis au-
tem hoc attēptare psumpserit/indignationē oīpotentis dei/et
beatorū Petri et Pauli aploz eius se nouerit incurfurū. Datū
Auiunioneñ Noni Octobris. Pōtificat⁹ nostri Anno primo.
Nos itaqz dictorū abbatū et capituli in hac parte supplicationi
bus inclinati litteras ac tenores hui⁹ auctoritate p̄fata p̄sen-
tiū serie innouamus/et p̄sentis scripti patrociniō cōmunim⁹.
Per hoc aut nullū us cuiquā de nouo acquiri volumus/sed
antiquū si qd sit tantūmō cōseruari. Nulli ergo oīno hominū
liceat hanc paginā nostre innouationis/cōmunitiōis/et volū-
tatis infringere/vel ei ausu temerario p̄traire. Si quis autem
hoc attēptare psumpserit/indignationē omnipotētis dei/et be-
atorū Petri et Pauli aploz eius se nouerit incurfurū. Datum
Abantue Anno incarnationis dñice AD. cccc. lxx. viij. kl. Augu-
sti. Pūntificatus nostri Anno primo.

Et monasteria monialiū de cetero tene-
buntur soluere cōtributiones ordinis p
generale capitulū imponēdas.

Inus Eps seruus seruorū dei. Dilecti
filij Cisterciē/ de Firmitate/ de
Pontigniaco/ de Claraualle/ et de Abozi-
mūdo Cisterciē ordinis/ Labilonēsi Anti-
stodoren et Lingonēsi dioceſ monasteriorū
abbatibus. Salutē et aplicam benedictio-
nē. Iustis et honestis petentiū votis liben-
ter annuim⁹ eaqz fauorib⁹ psequimur opor-
tunis. Cū itaqz sicut p parte vestra fuit p-
positū coram nobis/ licet vos et dilecti filij

n

alij vestri coabbates monasteriorū z locorū Cisterciē ordinis
certas contributiones p dilectos filios capitulū generale eius-
dem ordinis ex certis rationabilib⁹ causis p tempore imponē-
das iuxta ipositiones bmoī vt moris est psolvere debeatis z p-
soluatis ānuatim/ tñ dilecte in christo filie abbatisse z priorisse
diuersorū aliorū monasteriorū z locorū monialiū dicti ordinis cō-
tributiones ipsas psolvere differunt z recusant in ipsius ordi-
nis dispendiū p parte vestra nobis fuit humiliter supplicatū/
vt super his oportune puidere de benignitate apostolica dig-
naremur. Nos igitur de pmissis certam noticiā non habentes
huiusmodi supplicationib⁹ inclinari vobis z cuilibet vestrū per
vos vel aliū seu alios quascūqz abbatissas z priorissas mona-
steriorū z locorū huiusmodi p tempore existētes/ad soluen-
dum annuatim cōtributiones p capitulū generale imponēdas
huiusmodi fm statuta dicti ordinis quotiens fuerit oportunū
per censurā ecclesiasticam appellacione postposita cōpellendi
z astringendi plenā z liberam auctoritate aplice tenore presen-
tium cōcedimus facultatem. Nō obstantib⁹ constitutionibus
z ordinationib⁹ apostolicis/necnō statutis z consuetudinibus
monasteriorū locorum z ordinis predictorū iuramēto cōfirma-
tione apostolica vel quacūqz firmitate alia roboratis ceterisqz
cōtrariis quibuscūqz/aut si abbatissis z priorissis prefatis/vel
quibusuis alijs cōmuniter vel diuissim a sede apostolica indul-
tum existat quod interdicti/suspendi/vel excommunicari nō pos-
sint per litteras apostolicas nō facientes plenā z expressam/ac-
de verbo ad verbum/de indulto huiusmodi mentionē. Datū
Astantue Anno incarnationis dominice M. cccc. lix. vij. kl. Au-
gusti. Pontificatus nostri Anno primo.

Notabile multum vtile z necessariū.

Dio clarioꝝ intelligentia istoruꝝ priuilegiuꝝ contra co-
mendas notandũ q̃ ordo sanctus a sui origine nõ legitur com-
mendarũ plaga fuisse percussus/saltem in gallia nisi vsqꝫ circa
annũ dñi. **M**.cccc.l. quo tempore in alijs ordinibꝫ cõmendaz
ignis inualeſcebat. **E**obrem patres ordinis sibi p̃cauere cupi-
entes/gratiã dñi **J**ohannis pape. **xiii**. nec nõ ipsius cõfirma-
tionẽ a dño **N**icolao p̃p. **v**. ac decretũ dñi **C**alisti pape. **ii**. pre-
missa obtinuerũt. **T**ẽpore vero dñi **P**ij pape. **ii**. qui cepit circa
annũ dñi **M**.cccc.lxx. cõmendaz incẽdiũ absqꝫ obstaculo di-
uersis medijs apertũ videbat/ita vt pene tota **C**lasconia ma-
iorqꝫ francie ⁊ burgundie porcio sequi videret/multis discolis
religiosis vt abiecto discipline iugo licẽtius suas explerent vo-
luptates quãtũ poterãt fauẽtibꝫ. **E**x quibꝫ multisqꝫ alijs obli-
quitatibꝫ vltra totalẽ status spũalis ⁊ monastici eneruationẽ/
ac monasterioꝝ in tẽporalibus spoliationẽ/grauiſſima alia se-
cute sũt incõueniẽtia cõtributionũ videlicet maxima diminu-
tio. **E**t nihilominꝫ expẽsarũ p̃ alicuiꝫ defensiõis seu succursus
impetratõe rã apud sedẽ aplicam q̃ erga principes solito abũ-
dantiꝫ effusio. **N**e autẽ ordo totꝫ in p̃ceps ⁊ pditionẽ laberet
opꝫ fuit cisterciũ piã ordis matrẽ ex sua paup̃tate mẽbrũ ⁊ filijs
p̃ viribꝫ succurrere/⁊ inde ordis debita ad cisterciũ vehemẽtiꝫ
sicut docent capituli generalis cõputationes crescere. **I**nde qꝫ
etiã necesse fuit subsidia quedã caritatiua sup ordinẽ p̃ genera-
le capitulũ extunc renouare ⁊ imponere. **I**ste enĩ ⁊ sequẽtes p̃-
uisiones contra tantos morbos nõ nisi cum maximis impen-
sis obtineri potuerũt.

Non solũ ordo cõmendis istis tunc grauari cepit/sed etiam
p̃ vniuersa mundi climata plures epi ⁊ eorũ officiales ceperũt
pretendere vel vsurpare iurisdictionem ordinariam in mona-
sterijs/⁊ sup p̃sonas ordinis. **A**lij a summo pontifice cõmissio-
nes ad visitandũ loca ordinis impetrauerũt ⁊ illas exequi tẽp-
tauerũt/sicut in **A**nglia dñs **C**antuariẽs. **I**n **S**chocia dñs epi
sancti andree. **I**n polonia. **z**c. **A**lij tam sua ptãte q̃ litterarum
aplicarum vigore graues pecuniarũ exactiones a monasterijs
exigebãt/⁊ abbates multũ affligebãt. **P**lures qꝫ cõmẽdatarij

tam seculares/et nonnulli inberbes/spurij/magnatoꝝ ꝥ vniuer
soꝝ alioꝝ ordinu ꝑfessi no solu iurisdictione in monasterijs
sibi comendatis vsurpabat/ sed etia alia monasteria vtriusq
sexus ab illis dependē visitatoꝝ/et ad nutu disponere ꝑsume
bant/cu tñ de sacris honestatibꝫ et cerimonijs ordinis penitus
nihil scirent/et minus curarent/vnde et tanta excreuit in multis
regionibꝫ discolia vt multi monachi et moniales quis esset ve
rus ordinis habitus ignorarent. Deniqꝫ alius periculosissimꝫ
nascebatur morbus/scilicet quasi vbiqꝫ assignatio pensionum
super monasterijs/ que tamē immortales reddebantur/ cum
eo decedente qui vnam recipiebat statim alteri conferebatur/
quādoqꝫ etiam eas ꝑmutabant et ad voluntatē transferebāt.

Singulis annis prochdolor tantaru calamitatu clamores
cu ciulatu lamentabili ad generale capitulu deferbant/ Ex q
bus veri ordinis zelatoꝝ ingenti cruciatu affligebant/ Eli
debant etiā inimicos ordinis bona ipsiꝫ iuxta ꝑphete maledic
tu deuorare/ Videbant multos ecclesie ꝑlatos quasi ad totale
status monastici desolationē et extinctionē esse resolutas/ Eli
debant no paucos ex potētioribus seculi ꝑncipibus ambicio
soꝝ suasu nedū comendas recipere/ sed etia terribili importu
nitate multis ꝑcurare. Videbant plures ex fratribꝫ suis male
viuētes/minas dare/visitatoꝝ/et patribꝫ q si in aliquo corri
gerent aut molestarent ilico monasteriu in eozū despectu com
mendarēt/ Videbant monachoꝝ turba maximā/ ad omnē dis
solutionis inordinationē paratā/ comendas/ vtpote statū in
quo laxatis habentis in vicioꝝ turpitudine nullo corrigēte de
fluere possent/affectare/ Videbāt tantā rerū deordinationē q
et ipsimet vltimi monasterioꝝ suozū abbates dicebant cu certi
tudine q monasteria post eozū obitu comendarent/ Videbāt
plures de ordine extremas sup his lamentationes effundere/
sed paucissimos qui occurrere vellent seu in aliquo adiuuare
curarēt apparere/vt iure ordo sanctꝫ cōquerēdo dicere posset in
firmata est in paupꝫ virtus mea/multos filios enutriu et ex
altari/ipsi autē spreuerūt et dereliquēst me. Indies augebant
et ꝑualebant miserie et ꝑsecutiones/et vnde ordini subuenirent

nō habebāt veri ordinis zelatores. Ad deū corda leuātes/ge-
mitibus ⁊ lachrymis terrā replebāt/celū pulsabant curiā cele-
stē constanti virtute p querendo auxilio sollicitabant.

Asserūt prius ad dñm pñū papā. ij. honestā p vnū de q̄t-
tuor primis legationē/qui tanq̄ ab olim notus pōtiffici vt po-
tuit pūssiones istas obtinuit/que ⁊ si vsq̄quaq̄ multis ad vo-
ta nō appareant/fecerunt tñ quod potuerūt/tum qz necdū pp-
ter morbi nouitatē oportuna remedia nouerant/tū quia vt di-
ctum est quasi oēs orbis moderatores/exceptis anglis ⁊ Ger-
manis/p cōmendis cōspirasse videbant. Et idcirco nō quevo-
lebant p tunc obtinere potuerunt.

Demū altissimus in misericordia ⁊ miserationib⁹ afflictorū gemi-
tum respiciens deuotorū ordinis rursus corda inflammauit/
vt iterū pie memorie dñs llymbertus abbas cistercij ad sanc-
tissimū Sixtū papā. iij. destinaret/vbi post multos labores ⁊
optimorū priuilegiōrū impetrationes/vitam p grege suo fini-
uit/illū imitatus verū pastore qui pro ouibus aīam posuit.

Successu autē tēpons odore ⁊ virtute dictorū priuilegiōrū mul-
torū de ordine corda cōualuerūt/⁊ talib⁹ armis cōmuniti plu-
res cōmendatarios etiā in sup̄mis curijs tam sūmi pontificis
q̄ plamētorū Paris ⁊ Tholose alijsq̄ excelsis iusticie officinis
inuasērūt ⁊ ibi dño fauente maximū auxiliū in fauore ordinis
auxiliūq̄ dictorū priuilegiōrū inuenerūt. Tandē deuoti ordi-
nis amatores ex dictorū auxiliorū degustatione cōfortati pro
felici cōsumatione restorationis ⁊ reparationis ordinis/nos p-
fatū Johannē abbatē cistercij licet omnīū aliorū mimū/ad san-
ctissimi dñi Innocentiū pape viij. pedes/nullā a nobis excusa-
tionē recipere volentes/ire coegerūt/Quib⁹ nolentes volen-
tes acquiescēdo benignissimū patrē ⁊ pūssimū pontificē/ab in-
eunte quidā etate ordini deditū inuenimus/qui sepi⁹ se verū
ordinis p̄tectoress ⁊ cultores nominās ⁊ ope cōprobās/ea q̄ loco
suo habent liberalissime ⁊ p̄ntissime cōcessit priuilegia.

Sed quia res tā grandes sine magnis expensis tractari nō
possunt/necesse fuit sollicitudinib⁹ istis currentibus/generalis
capli puidentiā aliqua sup ordinem imponere subsidia. Lūqz

multos minus gratos ad dictorum subsidiorum solutionem viderit
dignum duxit anno nonagesimo iuxta domini Innocentij expressum
mandatum/moderationem circa contributiones annuas iuxta mul-
tiplices precedentium temporum conclusiones apponere. Tum ne pro-
pter defectum solutionis contributionum ordo indefensus desoleat.
Impossibile enim est hanc aut similem rempublicam etiam mendicanti-
um non nisi cum magnis sumptibus dirigere. Nullus autem hone-
stus animus diceret ordinis statum esse relinquendum. Tum ne de
cetero ad dictorum subsidiorum impositionem seu ad banchariorum
cum usura refugium deinceps sit recurrendum. Tum ne tam diu cister-
cium/tenuis in temporalibus ordinis mater/pro filijs longe ea po-
tentioribus contra iusticiam et equitatem amplius grauetur. Tum ut
habita decenti provisione ad supportandum onera ordinis/omnia
ipsius agenda concorditer sicut hactenus tractentur/et aduersarijs
ipsius potenti virtute contradicant nobilissimaque ista privilegia
ad effectum deducant. Nam cum nonnunquam ad dictum dominum Innocen-
tium recurrendo sit dictum quod instantia quorundam principum aliqua-
aduersus dicta privilegia concesserit/paterna benivolentia re-
spondisse fertur. Amore dei considerare non esse parvam rem uni-
uersalem regere ecclesiam/et necesse est sepius in multis minoribus
ipsis complacere principibus/ut in maioribus rei christianitatis as-
sistant. Sed habetis optima et fortiora privilegiorum suffragia
et propugnacula/defendite vos in iusticia/in qua et etiam apud nos
in quores inuenietis rationabiles. Hec dicta sunt ut posterius ali-
quid de statu ordinis cognoscant/cognoscentesque persecutiones
ordinis premissas/cautius et diligentius sub timore dei incedant/
et liberalius contributiones persolvant/de quibus quolibet anno
in generali capitulo fidelis ratio clare exhibetur.

Confirmatio decreti et constitutionis ppe-
tue domini Johannis pape. xxiij. iam per domi-
num Nicolaum papam. v. confirmate. Quod nullus
qui de dicto ordine non existat cuiuscumque

alterius religionis/ status/ conditionis/
dignitatis/ aut preeminētie/ etiam cardī-
nalatus possit habere quācūq; p̄siden-
tiam/ gubernationē/ administrationē per
se vel alios/ directe vel indirecte in ordi-
ne cisterciē. Cū clausula q̄ fides adhibe-
atur vidimus sicut originali/ vide ad lon-
gum textum quia melius ⁊ clari⁹ dici nō
posset/ Cum clausula q̄ trāsumpto fides
adhibeatur.

N

Ius Ep̄lis seruius seruorū dei. Ad
perpetuā rei memoriā. Apo-
stolice sedis nobis iniuncte desuper ser-
uitutis officiū mentem nostrā excitat et
inducit vt circa ea que pro statu prospe-
ro monasteriorū Cisterciē ordinis/ ⁊ in
illis pie vite dedicatarū personarū pro fu-
tura conspicimus operorū studijs inten-
damus/ ⁊ his que p̄pterea facta fuere cō-
perimus/ vt illibata persistant apostolici
muniminis adiūciamus firmitatē ⁊ ea concedamus que desu-
per sunt oportuna. Dudum siquidē a felicitis recordationis Ni-
colao papa. v. p̄decessore nostro littere in quib⁹ bone memorie
Balasaris ep̄i Tusculanē tunc Johānis. xxiij. in sua obedi-
entia de qua partes ille erant nūcupati inserunt littere emana-
runt tenoris subsequētis. **Nicolaus** Ep̄s seruius seruorū
dei. Ad perpetuā rei memoriā. Inter cetera orbis ecclias/ mo-
nasteria/ ⁊ alia pia loca monasteriū cisterciē Labilonē diocē

ac cisterciens ordinē affectu beniuolo psequētes illa psonis eis
psidentib⁹ libēter cōcedim⁹ que ipsarū ac monasterij z ordinis
pdictorū fauorē z cōmoda respicere dinoscūtur. Dudū siquidē
Baldasaris olim epī Tusculanē in sua obediētia de qua par-
tes tunc erant Johannes. xxiij. nūcupati in fauorē dicti mona-
sterij ac illi⁹ abbatis/necnō coabbatū z abbatissarū dicti ordi-
nis p tēpore existentū emānarūt littere tenoris subsequētis.
Johannes Ep̄s seruus seruorū dei Ad ppetuā rei memoriā
Ad salutare regimē ac incrementa pficua dilectorū filiorum or-
dinis Cisterciens qui in agro plantatus dñico vberes fruct⁹ ad
laudem diuini nominis z odorē suauitatis pducit assidue in
vltimos orbis fines/paterne psiderationis dirigētes intuitus
z cupiētes vt eo vigilantī atq; deuotius altissimo impendere
valeant iugiter famulatū quo maiori quietudine in cōtempla-
tione sedula diuinorū salubriter pfruuntur/ac deuoris suppli-
cationib⁹ dilectorū filiorū abbatis z cōuentus monasterij Ci-
sterciens Labilonei diocē/ necnō coabbatū z abbatissarū dicti
ordinis cisterciens in hac parte fauorabiliter annuētes hac p̄sen-
ti cōstitutione ppetuo duratura/ z auctoritate aplica decerni-
mus statuētes/q; de cetero in p̄fato ordine Cisterciens/aut eius
mēbris nullus qui de dicto ordine nō existat cuiuscūq; alteri⁹
religionis ordinis status dignitatis aut p̄minentie fuerit eti-
am si cardinalat⁹ dignitate fulgeret aplica vel alia quauis au-
etoutate possit vel debeat p̄sidentia/gubernationē/admini-
strationē/aut p̄minentia aliquis p se vel alios/directe vel in-
directe/aut quouis quesito colore quolibet impetrare obtine-
re/regere/administrare/vel gubernare quōcūq; aut qualiter
cūq; decernētes exnūc irritū z inane si secus sup his a quoquā
quauis auctē scienter vel ignorāter cōtigerit imposterū quōli-
bet attemptari/p̄ p̄dicta vero nullū p̄iudiciū afferri volum⁹
alicui ex venerabilib⁹ fratrib⁹ n̄ris sancte Romani ecclie cardina-
lib⁹ in p̄ntiarū in p̄fato ordine cisterciens gubernationē/com-
mēdā/administrationē/scu p̄sidentia aliq; obtinēti quominus
illas gerere valeat z tenere iuxta formā litterarū aplicarū eidē
desup hacten⁹ cōcessarū. Nulli ergo oīno hoīm liceat hāc pagi-

nā nostre pstitutionis et volūtatē infringere/vel ei ausu teme-
 rario ptraire. Si q̄s autē hoc attēptare p̄sumpserit/indignatio-
 nē omnipotētis dei et beatorū Petri et Pauli ap̄loz eius se no-
 uerit incurfurū. Datū Constantie. vij. kl. Februarij. Pontifi-
 catus nostri Anno quinto. Nos igitur abbati et monasterio
 necnō coabbatib⁹ et abbatissis p̄dictis ampliori desup aminicu-
 lo puidere cupiēti/ac litteras et tenorē antedictos ratos habē-
 tes et gratos illos auctoritate ap̄lica et ex certa sciētia harū serie
 innouam⁹/ac vim et vigore habere decernim⁹/ necnō statuta
 decreta ac oīa alia et singula in dictis litteris p̄tenta et quecūq;
 inde secuta eisdē auctoritate et scientia confirmamus/approba-
 mus/et p̄sentis scripti patrociniō cōmunim⁹. Nō obstaſi cōsti-
 tutionib⁹ et ordinationib⁹ ap̄licis/necnō omnib⁹ illis que dic-
 tus Baltasar ep̄s in prefatis litteris suis nō obstare voluit ce-
 terisq; cōtrarijs q̄buscūq;. Nulli ergo oīno hominū liceat hāc
 paginā nostre innouationis/cōstitutionis/cōfirmationis/ap-
 probationis/et cōmunitionis infringere/vel ei ausu temerario
 cōtraire. Si quis autē hoc attēptare p̄sumpserit/indignationē
 omnipotētis dei/et beatorū Petri et Pauli ap̄loz eius se no-
 uerit incurfurū. Datū Rome apud sanctū Petrū/Anno incar-
 nationis dñie M. cccc. liij. Non Octobris. Pontificatus no-
 stri Anno Octauo. Nos igitur pariformiter ex certa sciētia no-
 stra singulas litteras p̄dictas ratas gratas habētes illas et in
 eis cōtenta et inde secuta quecūq; auctoritate ap̄lica harū serie
 innouam⁹/ac vim et vigore habere foreq; subnixas decernim⁹
 ac cōfirmam⁹ et approbamus p̄sentisq; scripti patrociniō cōmu-
 nim⁹. Decernēdo qđ p̄sentū trāsumpto alicui⁹ ep̄alis vel supe-
 rioris curie ecclesiastice sigillo munito/ac signo et subscriptio-
 ne notarij publici signato in iudicio et extra tanq; ipsi p̄nser-
 tis et presentibus litteris si exhiberent plena fides adhibeatur
 et p̄inde stetur/ac si ipse presentes et p̄nserite littere forent ex-
 hibite vel ostense/nec desuper alterius probationis aminicu-
 lum requiratur. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc pagi-
 nam nostre innouationis/cōstitutionis/cōfirmationis/appro-
 bationis/cōmunitionis/et decreti infringere/vel ei ausu teme-

rario contraire. Si quis autem hoc attemptare p̄sumperit/ in
dignationē omnipotentis dei/ et beatorū Petri et Pauli apo-
stolorum eius se nouerit incursum. Datum Abantue Anno in-
carnationis dominice M.cccc.lxx.vij.kl. Augusti. Pontifica-
tus nostri Anno primo.

Hanc in forma confirmat domin⁹ Innocentius papa. viij.
in codice qui incipit. Regimini vniuersalis/ sicut dñs Sixtus
papa. iij. eā confirmauerat.

Cōfirmatio priuilegiū domini Calisti pa-
pe. iij. Motu pprio. et super amplissima
reuocatione omniū bullarū/ gratiarū/ ex-
pectatiuarum/ commendarū/ reseruationū/
et quarūlibet nominationū/ prerogatiuarum/ antelationū/ declarationum/
vniōnū/ et exceptionū/ etiam per resigna-
tionē/ seu iuris cessionem/ aut alias qui-
buscūq; etiā cardinalibus/ seu officiali-
bus curie cōcessarum que sup ordinē no-
strum nullū locum habere possunt prout
clarius et breuius dicitur in textu q̄ ali-
ter abbreviari possunt cum clausula/ Et
vidimus fides adhibeatur.

In **E**p̄s seruus seruorū dei. Ad futura rei memoriā. Licet ea que p̄ predecessores nostros Romanū pontifices p̄uide facta fuerunt/et ab eis rite processerunt plenā obtineant firmitatē. Nos tamē illis interdum apostolici muniminis robur adijcimus/ut eo firmitus illibata persistant quo magis nostro fuerint p̄sidio cōmunita. Dudum siquidē felicitis recordationis Calistus papa. iij. predecessor noster ex certis rationabilibus causis nōnulla statutū/declarationē/cassationē/et irrationē pro utilitate et cōseruatione monasteriorū et locorum ac religiosorū cisterciē ordinis motu proprio ac ex certa scientia/et de plenitudine aplice potestatis fecit/et cōcessit put in ipsius p̄decessoris litteris quas diligēter in cancellaria aplice inspici et examinari fecim⁹/ac quātenor inferius est insertus plenius cōtinetur. Nos igitur motu scientia et p̄tate similib⁹ nō ad alicui⁹ instantiā sed de nostra mera liberalitate statutū/declarationē/cassationē/et irrationē predicta rata et grata habētes/illa et quecūq; inde secuta auctoritate aplice cōfirmamus/et p̄sentis scripti patrociniō cōmunimus supplendo omnes defect⁹ si q; forsan interuenerint in eisdē. Necnō litteras ip̄as vim et vigorē habere ac virib⁹ subsistere decernim⁹ p̄ p̄sentes nō obstantib⁹ cōstitutionib⁹ aplice/ac omnib⁹ illis que dictus p̄decessor in eisdē litteris nō obstarē voluit/ceterisq; cōtrarijs quibuscūq;. Tenor vero ipsarū litterarū de verbo ad verbum sequit⁹ et est talis. Calistus **E**p̄s seruus seruorū dei. Ad futura rei memoriā. Ad fructus vberes quos cisterciē ordo in agro militantis ecclesie plantatus dñi velut arbor bona p̄duxit hactenus et p̄ducit consideratōis nostre oculos extēdentes aplice fauoris p̄sidiū sibi libēter impartimur/et in his que solidationē status/necnō p̄petuā pacem et tranquillitatē eiusdē cōcernūt nos gratiosos et fauorabiles exhibemus. Cum itaq; sicut ad apostolatus nostri peruenit auditū ordini Cisterciē p̄fato ac illius monasterijs/p̄sonis/atq; locis magna piculose

desolationis dispendia imminere noscant ex eo quia nonnulli
pretextu quorundam litterarum applicarum etiam ad vacatura se ex-
tendenti in dictis monasteriis atque locis prefici et posse presu-
munt. Nos ne per hoc nostre conscientie serenitas remaneat in-
tranquilla/taliu turbationu materias ab eodem ordine procellere
permittisq; scandalis et inconuenientijs quantum nobis exalto pmi-
tatur obuiare/necno circa hoc salubre remedium adhibere cupi-
entes motu proprio non ad alicuius nobis super hoc oblate petiti-
onis instantiam sed ex certa nostra scientia et apostolice potestatis
plenitudine statuimus nostreque intentionis fuisse et esse declara-
mus/necno haru serie concedimus quod nulla per nos aut sedem apo-
stolicam seu nostram vel ipsam aut aliam quauis auctoritate in gene-
re vel in specie sub quibusuis formis aut verborum expressioni-
bus/et cum quibuscumque etiam indiuidualiu et aliaru derogatoriaru
clausularu etiam taliu quod illis per queuis aliam apostolicam litteras/privi-
legia/et indulta ipsis etiam signanter specificet et expresse derogan-
tia nunc derogatum esse vel fuisse censeat/seu derogari non pos-
sit vim et effectum habentibus ceterisque effectui prout prouidialibus
clausulis ac decretis irritantibus quibusuis personis cuiuscumque sta-
tus/gradus/dignitatis/ordinis/vel conditionis/etiam si sancte Ro-
mani ecclesie cardinales/aut sedis apostolice officiales/seu episcopi/aut
alterius ordinis abbates/etiam motu et scientia filibus/seu ad
regum/principum/vel prelatorum quorumlibet supplicationem/vel ali-
quorum resignatorum beneficiorum iuris cessionem vel recompensatio-
nis/aut alio quouis intuitu/seu in earum fauorem concessa hacten-
us vel imposterum concedenda expectatiue commende/aut alie
queuis littere/facultates/notationes/et mandata/necno pro-
gatiue/antelationes/declarationes/exceptiones/privilegia et
indulta/ac facte et forsan faciende/etiam de primo vacaturis
monasteriis/prelaturis/dignitatibus/et locis dicti ordinis spe-
ciales reservationes quorum omnium tenores/ac si de verbo
ad verbum inserti forent presentibus haberi volumus pro ex-
pressis et que sunt nondum sortita sunt effectum quorumque vigore
in ipsis monasteriis aut eorum aliquo non est alicuius ques-
tum ad monasteria/prelaturas/abbatiales/et alias dicti ordinis

dignitates et loca etiam vtriusque sexus ordinis huiusmodi aliquantulum se extendunt/aut quolibet se extendere possint siue debeant/ nec monasteriorum et locorum huiusmodi conventus religiose persone/aut vasalli/etiam vtriusque sexus ad receptionem alicuius/etiam auctoritate talium litterarum et processuum exinde habitorum teneant/ nec propterea interdicti/suspendi/vel excommunicari possint cassantes irritantes/ac pro infectis et nullis habentes illa omnia et singula talia expectativas/gratias/facultates/litteras/nominaciones/reservationes/nominandi/reservandi/vniendi/et alia mandata apostolica suum effectum nondum sortita et alia per que effectus presentium quomodolibet impediri possent/vel differri/ac decernentes illis nullam in iudicio vel extra fidem adhibendam fore/nec conventus et personas eorundem monasteriorum ad receptionem eorundem pretextu litterarum ipsarum teneri. Necnon put est irritum et inane si quid secus super his a quoquam quis auctoritate scienter vel ignoranter imposterum contigerit attemptari. Non obstantibus si in facultatibus et litteris seu mandatis huiusmodi tales apposite fuerint clausule/scilicet aut si locorum ordinariis/seu abbatibus/abbatissis/vel conventibus dicti ordinis/vel quibuscumque aliis communiter vel diuissim ab eadem sede indultum sit quod ad receptionem vel provisionem alicuius minime teneant/et ad id compelli/aut quod interdicti/suspendi/vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem/per quam quidem clausulam aut cuiuscumque alterius similis vel efficacioris clausule adiectionem vel appositionem decernimus presentibus non fuisse sufficienter derogatum/ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis/privilegiis quoque ac statutis et consuetudinibus ordinis et monasteriorum iuramento confirmatione apostolica vel quacumque firmitate alia roboratis ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti declarationis/cessionis/cassationis/et irritationis infringere/vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis dei/ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Rome apud sanctum Petrum Anno incarnationis dominice M.D.CCC.LXVIII

iiij. kl. ad. iiij. Pontificatus nostri Anno quarto. Ceterū qd
difficile foret p̄insertas et p̄sentes litteras ad singula in quibus
de eis fides forsan facienda fuerit loca deferre volumus et apli
ca auctoritate supradicta decernim⁹ qd ipsarū trāsumpto alicu
ius ep̄alis vel superioris ecclesiastice curie sigillo munito ac si
gno et subscriptione notarij publici et legalis signato in iudicio
et extra tanq̄ in ipsis p̄insertis et p̄sentibus litteris si exhiberē
tur plena fides adhibeat/ ac p̄inde stetur ac si ipse p̄inserte et p̄
sentes littere forent exhibite vel ostense. Nulli ergo oīno ho
minū liceat hanc paginam nostrorū cōfirmationis/ cōmunitio
nis/ suppletionis/ voluntatis/ et decreti infringere/ vel ei ausu te
merario cōtraire. Si quis aut̄ hoc attemptare p̄sumpserit/ in
dignationē omnipotētis dei/ et beatorū Petri et Pauli aposto
lorū eius se nouerit incurfurū. Datū ad. antue Anno incarna
tionis dñice. ad. cccc. lix. viij. kl. Augusti. Pontificatus nostri
Anno primo.

Premissam bullā cōfirmat dñs Sixtus papa. iiij. in bulla q̄
incipit Regimini vniuersalis. Et similiter dñs Innocētius pa
pa. viij. in bulla sub forma codicis/ que incipit Regimini vni
uersalis ecclesie.

Perpetuū decretū qd bona monasterio
rū ordinis sint cōmunia et in monasterio
cōseruentur/ et per cōmendatarios seu eo
rum officarios non alienentur. Qd su
per hoc obedire debent ordinationi vi
sitatorum ordinis appellatione non ob
stante. Qd visitatio monasteriorū cōmen
datorum et aliorum eis subiectorum per

102.
abbatem cistercij ⁊ quattuor p̄imos so-
lum fieri debeat/ ⁊ illos dumtaxat religi-
osi debent recipere/ ⁊ in eorum manibus
professionem emittere. ⁊ officiales mo-
nasteriorum cōmendatozū qui debent es-
se ordinis p̄fessi/ subiiciuntur correctio-
ni ⁊ punitioni patrum abbatū ⁊ aliorum
visitatozū ordinis/ ⁊ si debitam ipsis mo-
nasterijs ⁊ conuentibus nō prestiterint
obedientiā per ipsos visitatores coerce-
antur. ⁊ abbas cistercij ⁊ quattuor p̄i-
mi possunt gubernatores monasteriozū
huiusmodi ad illorum reedificationem
et ad prouidendum conuentui et ad fa-
ciendum ea que abbates tenerentur si
monasteria haberent abbatem compellere.
⁊ commendatarij eadem iuramen-
ta facere tenentur sicut abbates cum ad-
ditione q̄ conuentib⁹ prouidebunt suf-
ficienter de pane/ vino/ ⁊ pictantia per re-
ligiosos ordinis et nō per seculares. ⁊
quamdiu monasteria sunt commendata
monachi tenentur annualem confessio-
nem facere/ et suum proprium dare patri

visitatori seu alicui de quattuor primis
 Et officiales spirituales et temporales mo-
 nasteriorum comendatariorum sint perfecti or-
 dinis et claves cartarum librarie et iocalium
 custodiant. Et officiales dictorum monaste-
 riorum debent iurare coram conuentu quod fi-
 deliter colligent bona/defendent iura/et
 ipsa fideliter exponant ad utilitatem mo-
 nasteriorum.

In

In Epus seruus seruo:um dei. Ad
 perpetuam rei memoriam Sup gre-
 gem dominicum nobis licet imeritis desu-
 per creditum extēdentes vigilis speculato-
 ris officium in decore ac felici statu sacre re-
 ligionis cisterciensis ingenti mentis exul-
 tatione reficimur pspicientes potissime
 quod monachi dicti ordinis per bonorum operum
 exercitium et pclara sanctitatis merita pce-
 dentes ceteros ad diuine maiestatis ob-
 sequium retrahunt per exemplum vitam ducendo piissimam diuinisq;
 laudibus ex quibus gloria tollitur altissimi acurati in sistendo
 unde digne ducimur eiusdem ordinis ac illius personarum obuiare
 dispendiis et nostre puissionis ope/ita salubriter prouidere quod or-
 do ipse illiusque persone monasteria et loca optate felicitatis in spi-
 ritualibus et temporalibus pficiant incrementis/ hinc est quod nos
 dilectorum filiorum Johannis abbatis cistercij ac generalis capi-
 tuli ordinis cisterciensis in hac parte supplicationibus inclinari hoc
 perpetue constitutionis edicto auctoritate apostolica et ex certa scientia
 statuimus/decernimus/et declaramus quod omnia bona monasterio-
 rum et aliorum locorum dicti ordinis sint communia/et quod vasa argen-

tea et ctenodia et alia quecuq; bona ad decorē et ornamentū ab-
 batis et cōuentus cuiuslibet monasteriorū eorundē mancant et
 cōseruentur in quolibet monasterio ordinis antedicti quodq;
 vasa ctenodia et bona p̄dicta p̄ cōmendatarios ipsoꝝ monaste-
 riorū/vel eorū officarios vendi vel alienari nō possint seu de-
 beāt quoquō/sed visitatores eiusdē ordinis officarios predic-
 tos ad obseruationē statuti decreti/et declarationis huiusmodi
 p̄ censuras ecclesiasticas et alia oportuna iuris remedia subla-
 to cuiusuis appellacionis obstaculo aplica auctoritate cōpelle-
 re valeant/et teneant. Visitatio quoq; monasteriorū et locorū
 eorundē ac eis subiectoꝝ que incōmendā tenent et p̄ tempore
 obtineri cōtingerit ad abbatē cisterciensē et quattuor primos culli-
 bet in sua generatione iuxta formā antiquoꝝ priuilegioꝝ ei-
 dem ordini concessorū p̄tineat/ac monachi ipsoꝝ monasterioꝝ
 cōmendatoꝝ abbatē cisterciensē p̄ tempore et quattuor primos
 huiusmodi dūtaxat ad eadē visitationē recipere/et in eorū ma-
 nibus p̄fessionē emittere debeant et sint astricti. ipsiq; abbas et
 quattuor primi eosdē monachos visitare/ corrigere/ et punire
 iuxta criminū et excessuū exigentiā punire debeant et teneant.
 Officiales vero dictoꝝ cōmendatoꝝ monasterioꝝ qui eiusdē
 ordinis religiosi fuerint vel existāt correctiōi/punitiōi et emēda-
 tioni patrūabbatū et alioꝝ visitatorum dicti ordinis sint subie-
 cti/et si debita ipsis monasterijs et illorū cōuentibus seu mona-
 chis nō prestiterint obedientiā p̄ visitatores dicti ordinis pu-
 niātur et coherceant/ac abbas cisterciensē et quattuor primi/ nec-
 nō quilibet ipsoꝝ gubernatores et cōseruatores ipsoꝝ mona-
 steriorū cōmendatoꝝ ad reedificandū illorū edificia neces-
 saria et in bono statu manutenendū/ac etiā ad puidendū de-
 bite et honeste cōuentibus monasterioꝝ eorundē et alia facien-
 dū que abbates ibidē facere tenerent si monasterijs cōmenda-
 tis huiusmodi p̄siderent similiter cōpellere valeant/qd̄q; om-
 nes et singuli cōmendatarij monasterioꝝ eorundē anteq; illo-
 rum possessionē regiminis et administrationis bonoꝝ assequā-
 tur solitū iuramentū videlicet qd̄ bona imobilia ad suū mona-
 steriū p̄tinentia non vendent nec alienabunt/ aut in pignora-

bunt/seu de nouo infeudabunt/z alias in forma solita put ve-
ri abbates ipsorū monasteriorū p̄stare cōsueuerunt/ z q̄ etiam
cōuentualib⁹ panē/vinū/pictantiā p̄ aliquē de fratribus dicti
ordinis z nō p̄ seculares p̄sonas/cerimonias vel alias dicti or-
dinis honestates ignorantes/ministrabit seu ministrari faciet
p̄stare debeant z tenent. Itē declaramus sufficere q̄ q̄diu mo-
nasteria vel loca ipsa in cōmendā tenebuntur/illozū monachi
annualē dumtaxat faciant confessionē/z suū p̄prium eoz pa-
tri visitatori aut alicui ex quattuor primis reuelent seu tradāt.
Qd̄q̄ prior z suprior in eisdē cōmendatis seu cōmendandis
monasterijs officiales spirituales z temporales/ac cellararius
qui clauēs cartarum librarie z aliorū iocaliū monasterij habe-
at predicti ordinis professi z nō officiales seculares existentib⁹
religiosis ordinis per cōmendatarios etiā si sancte Romani ec-
clesie cardinales fuerint instituant. Sacrista vero infirmarius
z portarius aliq̄s officiales intra monasteria huiusmodi com-
morantes corā cōuentibus eorundē monasteriorū q̄ illozū bo-
na temporalia recolligent tuebunt z defendent/ z bene colligi
facient/ac ipsa exponēt iuxta statuta apostolica de p̄missis ex-
pressam mentionē facientia iuramentū prestare debeant z te-
neantur. Decernentes irritum z inane si secus sup his a quoq̄
quauis auctoritate scienter vel ignoranter cōtigerit attempta-
ri. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginā nostrorū statu-
ti/decreti/declarationis/z cōstitutionis infringere/ vel ei ausu
temerario p̄traire. Si quis autem hoc attemptare p̄sumpserit
indignationē omnipotētis dei/z beatorū Petri z Pauli apo-
stolorum eius se nouerit incurfurū. Datum Abantue Anno in-
carnationis dominice M. cccc. lxx. Pridie Moñ Augusti. Pō-
tificatus nostri Anno primo.

**Q̄ visitatores ordinis nullius commen-
datarij/vel alterius quesito consensu pos-
sunt omnia ordinis monasteria visitare**

q̄ in cōtrariū memoria nō existit visitatores ipsi ordinis ad vi-
sitandū illi monasteria p̄ tempore deputati/ tam p̄ directio-
ne p̄sonarū in eis altissimo famulantū q̄ ipsoz monasteriorū
reformatione statutis temporibus singula monasteria p̄dicta
eisq̄ p̄sidentes z in illis sub regulari habitu degentes p̄sonas
tam in capite q̄ in membris visitare z reformare/ necnō in eis
quecunq̄ ad plenū visitationis officiū p̄tinere/ ac ipsarū perso-
narū directionē cōcernere dinoscunt/ s̄m deū z instituta huius-
modi pagere cōsueuerint ipsiq̄ visitatores iuxta cōmissi eis of-
ficij debitū q̄ plura ex monasterijs p̄dictis/ que p̄ diuersas eti-
am in dignitatib⁹ ecclesiasticis constitutas p̄sonas in admini-
strationē vel cōmendā obrinētur visitare z reformare/ necnon
eorundē p̄sonarū correctioni z emēdationi intēdere voluerint
z p̄ posse tentauerint. Quia tamē administratores z cōmen-
datarij p̄dicti/ siue eoz vicarij vel officiales eos ad visitationē
z reformationē huiusmodi quib⁹ ipsa monasteria z p̄sone plu-
rimū indigere noscūtur faciendas recipere z admittere/ necnō
cōtributiones ad quas ratione monasterioz eorundē ex cōces-
sione z ordinatione apostolica dicto ordini efficaciter obligan-
tur/ z quas eoz p̄decessores dictoz monasterioz abbates q̄
fuerunt p̄ tēpore p̄soluerunt contra iusticiā soluere recusarunt
hacten⁹ z recusant/ ipsa monasteria in spiritalib⁹ z temporalib⁹
bus multipliciter deformata remanserūt/ ac in eis non solū re-
gularis obseruantia z monastica disciplina extincta sunt. Ele-
rum etiā in eorū aliquib⁹ licet opulentissimis pauci residēt mo-
nachi/ z in plerisq̄ diuersoz ordinū p̄sone labe apostasie z alijs
respersi criminib⁹ sine lege z timore domini viuētes cōmoran-
tur in grauē diuine maiestatis offensam religiōis opprobrium
p̄niciosum exemplū fidelīū/ z scandalū plurimoz. Quare pro
parte abbatū p̄dictoz nobis fuit humiliter supplicatū/ vt ordi-
nis z monasterioz eorundē indēnitatibus ne ad totalē ruinā
deformationēq̄ deueniat oportune providere de benignitate
ap̄lica dignaremur. Nos igitur qui ex officiū pastoralis mini-
sterio nobis licet imeritis sup̄na dispositione cōmissi ecclesiaz
z monasterioz omniū dispendijs occurrere z p̄fectibus inten-

dere iure tenemur hmoi supplicationibus inclinati auctoritate
 aplice hac ppetuo valitura cōstitutione statuim⁹ et ordinamus
 q ipsius ordinis visitatores qui p tempore erunt auctoritate
 pſentiū absq alicuius licentia vel pſensu quotiens oportunū
 fuerit omnia et singula ipsius ordinis monasteria/ etiā si illa q-
 busuie pſonis ecclesiasticis pontificali vel quauis alia ecclesia-
 stica dignitate pdictis cōmēdata/ aut in administratione pces-
 sa seu cōmissa fuerint iuxta sacrorū canonū et instituta predic-
 ta visitare et reformare/ ac illorū psonas corrigere/ et si id eis ex-
 pediens videat psonas ipsas ad alia eiusdē ordinis monaste-
 ria transferre/ atq alias idoneas eorū loco vsq ad sufficientē
 numerū substituere et surrogare/ cōtributōes quoq pdictas
 auctoritate ppria exigere/ eosdēq administratores et cōmēda-
 tarios/ siue eorū negotiorū gestores quēadmodū eorū pdecess-
 sores ipsorū monasteriorū abbates qui p tempore fuerūt ad id
 cōpellere/ necnō quecūq alia facere statuere et ordinare libere
 et licite valeant que ad plenū visitationis et correctionis officiū
 ptinere noscunt et put scōm deū reformationi/ directioni/ ac p
 spero statui monasteriorū et personarū huiusmodi cognouerint
 expedire. Cōtradictores quoslibet et rebelles p censurā ecclesi-
 asticā et alia oportuna iuris remedia cōpescendo/ inuocato ad
 hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. Nō obstat quibus-
 cūq priuilegijs/ exemptionib⁹/ libertatibus/ indulgīs/ et gra-
 tijs/ tam cōmēdatarijs et administratorib⁹ q alijs psonis pre-
 dictis p nos vel sedē apostolicā sub quauis forma vel expressi-
 one verborū cōcessis/ etiā si de illis eorūq totis tenorib⁹ ha-
 benda esset in pſentibus mentio spālis/ quibus omnib⁹ inqñ-
 tū per ea visitatorū eorundē officiū impediri aut retardari pos-
 set derogari volumus et derogamus expresse/ ipsis alias in suo
 plenario robore duraturis ceterisq cōtrarijs quibuscūq. Nul-
 li ergo oīno hominū liceat hanc paginā nostre cōstitutionis or-
 dinationis/ volūtatis/ et derogatiōis infringere/ vel ei ausu te-
 merario cōtraire. Si quis autē hoc attemptare presumpserit/
 indignationē omnipotentis dei/ et beatorū petri et pauli apo-
 stolorum eius se noverit incursurū. Datum Rome apud sanc-

tum Petrum Anno incarnationis dominice MD. cccc. lxj. iij.
Idus Aprilis. Pontificatus nostri Anno quarto.

**Bulla super duabus regulis cancellarie
apostolice / de reuocatione expectatiua-
rum / reservationum / vnionum / annexio-
num. etc.**

In **I**us Ep̄s seruus seruorū dei. Ad fu-
turā rei memoriā. Cunctis dis-
ponentes fidelibus iusticiā ministrari teno-
res quarundā per nos dudū editarum con-
stitutionū que die quinta mensis Septem-
bris / Anni incarnationis dominice Mille-
simi quadringentesimi quinquagesimi oc-
taui publicate fuerūt ad instantiā dilecti fi-
lij magistri Jacobi Buroñ vicedomini ec-
clesie Remeñ scriptoris et familiaris nostri
se illis p sui cōseruatione iuris indigere asserētis p̄sentib⁹ an-
notari fecim⁹ volentes et decernentes q̄ huiusmodi sic insertis
tenoribus stetut⁹ et plena fides adhibeatur vbiq̄ in iudicio
vel extra exhibiti fuerint vel ostensi / quarūquidē constitutio-
num tenores sequunt⁹ et sunt tales. Item suorū predecessorum
vestigijs inherendo reuocauit quascūq̄ gratias expectatiuas
necnō alias q̄ sup quibus per cancellariā apostolicā littere in
forma solita expediri cōsueuerunt reservationes de quibusuis
etiam patriarchalib⁹ / metropolitān⁹ / et alijs cathedralib⁹ eccle-
sijs a monasterijs et beneficijs vacaturis cū mandatis de pui-
dendo et extensionibus inde secutis per dictum predecessorē in
fauorem quorūcūq̄ et quibuscūq̄ / etiā si sint sancte Rōma-
ne ecclesie cardinales concessas et factas / ac facultates nomi-
nandi et reseruandi / ac cōferendi prerogatiuas et indulta / que
circa gratias et reservationes huiusmodi ab eodē predecessore

emanarunt quo ad ea in quibus nondū sortite sunt effectum.
Item rationabilib⁹ suadentib⁹ causis ipse domin⁹ noster om-
nes vniones/annexiones/et incorporationes de quibusuis ca-
thedralib⁹/necnō alijs ecclesijs/ac monasterijs/dignitatibus/
psonatibus/officijs/ac beneficijs et locis ecclesiasticis/qualia-
cūq; fuerint inuicē vel alijs ecclesijs/monasterijs/mēsis/digni-
tatib⁹/psonatibus/officijs/beneficijs/et locis quomodolibet
apostolica vel alia quauis auctoritate factas que suum sortite
non sunt effectū/ac quecūq; cōcessionēs et mandata sup vnio-
nibus/annexionibus et incorporationib⁹ taliter faciēdis reuo-
cauit/cassauit et irritauit/nulliusq; decreuit existere firmitatis/
nec alicui quascūq; clausulas vel adiectiōes in quibusuis apo-
stolicis/etiā que motu pprio et ex certa scientia pcesserant vel
emanauerant litteris quomodolibet cōtentis aduersus reuo-
cationē/cassationē/et irritationē huiusmodi noluit aliquaten⁹
suffragari. Nulli ergo omnino hominū liceat banc paginā no-
stre voluntatis et constitutionis infringere/vel ei ausu temera-
rio cōtraire. Si quis autē hoc attemptare psumpserit/indigna-
tionē omnipotētis dei/et beatorū Petri et Pauli apostolorum
eius se nouerit incurfurū. Datum Abantue Anno incarnatio-
nis dominice Millesimo quadringentesimo quinquagesimono
no. xij. kl. Septēbris. Pontificat⁹ nostri Anno primo.

**Et transumptis alicuius episcopalis si-
mul et abbatialis curie sigillis munitis/
ac duorum seu plurium legaliū notario-
rum subscriptionibus et signis subscrip-
tis omnimoda fides sicut originalibus
litteris adhibeatur.**

o 4

I

Ius Ep̄s seruus seruorū dei. Di-
lectis filiis abbati ⁊ cōuentui
monasterij cisterciē Labiloneſi dioceſ.
Salutē ⁊ aplicam benedictionē. Solet
aplice ſedis copioſa benignitas honeſtē
votis poſcentiū benigne annuere ⁊ p̄ eo-
rū ac monaſteriorū in quib⁹ diuinis ob-
ſequijs mancipati ſunt indēnitatib⁹ ſa-
lubrit̄ puidere. Sane p̄ parte veſtra no-
bis nuper exhibita petitiō cōtinebat/ q̄
licet vobis ac p̄fato ⁊ alijs monaſterijs veſtri ordinis q̄ plura
priuilegia/exemptiōes/libertates/imunitates/ ⁊ indulta fue-
rint ab aplica ſede p̄ceſſa. put in diuerſis litteris aplicis deſup
cōfectis que in archiuo eiꝯdē monaſterij ad p̄petuā rei memo-
riā cōſeruant̄ plenius cōtineſ. Quia tñ ſepe cōtingit q̄ p̄pter
emergentiū negotiorū oportunitates ⁊ cauſas/ ⁊ alias p̄trouer-
ſias que ſup bonis dicti ordinis ſepi⁹ oriunt̄ ipſarū lras teno-
res ad Romanā curiā ⁊ alia remotiſſima loca in diuerſis iudi-
cijs vos exhibere oportet/ vos iſtātis tēporis maliciā viarūq̄
discrimina ⁊ locorū diſtantiū nō imerito formidantes lras ⁊ p̄-
uilegia h̄mōi ad loca remota deferre p̄timeſcitis quo ſit vt ex
hoc veſtra ⁊ monaſteriorū eorūdē iura depereant/ ⁊ eorū bona
multipliciter diſſipent̄ in nō modicū veſtrū ⁊ monaſteriorū co-
rundē p̄iudiciū ⁊ grauamen. Quare p̄ parte veſtra nobis fuit
hūiliter ſupplicatū vt indēnitati veſtre ſup his oportune pui-
dere paterna diligētia curaremus. Nos itaq̄ h̄mōi ſupplicatio-
nibus inclinati/ auctē aplica tenore p̄ſentiū decernim⁹/ ac vo-
bis pariter indulgem⁹ q̄ tranſumptis alicui⁹ ep̄aliſ ſimul ⁊ ab-
batialis curie ſigillis munitis/ ac duorū ſeu pluriū legalit̄ no-
tarioꝝ ſubſcriptionib⁹ ⁊ ſignis ſubſcriptis ⁊ ſubſignatis om-
nimoda fides adhibeat̄/ eiſq̄ in iudicio ⁊ extra/ ac vbicunq̄ fu-
erint exhibita vel p̄ducta p̄inde ſtetur/ ipſaq̄ tranſumpta dimo-
dā rei ſeu facti certitudinē faciāt/ ⁊ illud idē robur obtineāt in
oib⁹ ⁊ p̄ oīa/ ac ſi ip̄a originalia priuilegia/ ſeu littere foret ex-
bibita vel oſtenſa. Nulli ḡo ino hoīm liceat hanc paginā no-

stre cōstitutionis ⁊ indulgi infringere/vel ei ausu temerario cō-
traire. Si quis autē hoc attēptare p̄sumpserit/indignationē oī-
potentis dei/ac beatorū Petri ⁊ Pauli ap̄lorum ei⁹ se nouerit
incurfurū. Datū Rome apud sanctū Petrū/Anno incarni dñi
ce M.cccc.lxiij. iij. kl. Julij. Pōnificatus nri Anno quinto.

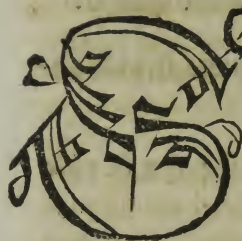
Confirmationē Clemētime a domino Pio papa. ij. vide an-
te Clemens papa. iij.

Confirmationē Benedictine a domino Pio papa. ij. vide
ante Benedictus papa. xij.

Priuilegi dñi Sixti pape. iij.

Quia omnes ordinis p̄sone cuiuslibet ser-
us ⁊ cōditiōis/ac etiā donati/familiares
iconomi/ ⁊ pcuratores possūt in mortis
articulo/ cū salutarī penitētia absolui ab
omnib⁹ ⁊ singulis excōis/suspēn/ ⁊ inter-
dicti/ ⁊ alijs sentētijs censuris et penis ec-
clesiasticis. Necnō ab oībus criminib⁹/
excessib⁹/delictis/ ⁊ peccatis quibuscūq;
etiā sancte sedī reseruatis/ plenariā abso-
lutionē ⁊ remissionē/ac sanctissimū iubi-
leū/siue omnes indulgētijs quas tēpo-
re iubilei Rome existentes visitantes ec-
clesias ad hoc deputatas cōsequunt̄ reci-
pere Et q̄ si mors inde nō sequat̄ poterit
hec gratia seu indulgētia totiens quotiēs

necesse fuerit reiterari/cum certis alijs cō
ditionibus infra declaratis.

Artus

Ep̄us seruus seruorum dei.

Dilectis filijs vniuersis ab-
batibus/abbatissis/prioribus/monachis/
militibus/monialibus/nouicijs/conuersis
donatis/familiaribus/cōtinuis comensali-
bus/iconomis/procuratoribus/et alijs pso-
nis vtriusq; sexus cisterciē ordinis p̄senti-
bus et futuris. Salutem et apostolicā benedictionē. Sacrosanc-
te religionis vestre puritas/vite sanctimonia/seruor deuotio-
nis/ac in dominici agricultura labor assiduus/quibus ad su-
pernū brauiū feliciter cōprehendendū/ceterisq; fidelib⁹ impe-
trandū/totis insudatis viribus/nos puocant vt antiqui he-
stis iacula quibus vos ceterosq; spiritualis vite sectatores im-
petere atq; impedire nititur/scuto nostre p̄tectionis tanto pro-
pellamus diligentius quanto de vestri profectus frustratione
si forte qđ absit callidi hostis decepti versutijs inuanū currere
tis/amplius doleremus/hinc est qđ nos saluti animarū vestra-
rum consulere cupientes/dilecti filij lhymberti abbatis Cister-
cij deuotis supplicationibus inclinati/vt p̄fessor idoneus de or-
dine vestro quē quilibet vestrum ad hoc duxerit eligendum cō-
fessionibus vestris diligenter auditis/ab omnibus et singulis
excommunicationis/suspensionis/et interdicti/alijsq; ecclesiasti-
cis sentētijs/censuris et penis/a iure vel ab homine quomodo
libet latis/quib⁹ quomolibet ligati fueritis seu alter vestrum
ligatus fuerit/necnō pro cōmissis per vos et quēlibet vestrum
criminibus/excessibus/delictis/et peccatis quibuscūq;/quan-
tumcūq; enormib⁹/etiā si talia fuerint propter que sedes apo-
stolica merito foret cōsulenda/semel in mortis articulo/debi-
tam vobis et quilibet vestrū absolutionem impendere/ac peni

tentiam salutarem iniungere/ necnon omnium peccatorum vestrorum de quibus corde contriti et ore confessi fueritis plenariam remissionem/ necnon sanctissimum iubileum/ siue omnes et singulas indulgentias/ ac plenariam omnium peccatorum vestrorum remissionem/ per nos et predecessores nostros Romanam pontifices christifidelibus personaliter anno iubilei Romam venientibus/ et ecclesias ad hoc statutas et deputatas vere contriti et confessi visitantibus quouismodo concessas/ et quas consequuntur ac consequi possunt/ ac si personaliter veniretis/ et easdem ecclesias per tempus ad hoc statutum visitaretis. ac omnia et singula per nos et predecessores nostros pro iubileo/ siue indulgentiis et remissionibus huiusmodi consequendis ordinata adimpleretis/ consequeremini/ et haberetis/ seu consequi et habere possitis/ vobis in sinceritate fidei/ unitate sancte Romane ecclesie/ ac obedientia et deuotione nostra ac successorum nostrorum Romanorum pontificum canonice intrantium persistentibus auctoritate apostolica concedere valeat/ ita tamen quod si vobis vel alteri vestrum in aliqua infirmitate graui remissio et iubileum siue indulgentia huiusmodi concedantur/ et mors inde non sequatur nihilominus absoluti maneat/ et quilibet vestrum maneat/ ut prefertur/ ac plenaria remissio et iubileum seu indulgentie huiusmodi in vero mortis articulo iterum impendi possint/ et vobis ac vestrum cuilibet/ ac si alia non precessisset suffragari/ deuotioni vestre tenore presentium indulgemus. Sic tamen quod idem confessor de his de quibus fuerit alteri satisfactio impendenda eam vobis et alteri vestrum ad quem spectabit per vos et dictum alterum vestrum si supernixeritis aut supuixerit/ vel per alios si forte tunc transueritis aut transuerit faciendam iniungat/ quam vos seu dictus alter vestrum aut illi facere teneamini/ ut prefertur. Et ne quod absit propter huiusmodi gratiam procliuiores reddamini/ ad illicita imposterum committenda/ volumus quod si ex confidentia remissionis huiusmodi aliqua forte alter vestrum committeret/ quo ad illa predicta

remissio/ et iubilum siue indulgentie huiusmodi illi nullatenus
suffragentur/ presentibus perpetuis futuris temporibus duraturis.
Nulli ergo oino hominum liceat hanc paginam nostre concessio-
nis et voluntatis infringere/ vel ei ausu temerario contraire.
Si quis autem hoc attemptare presumpserit/ indignationem omni-
potentis dei/ ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se no-
uerit incursum. Datum Rome apud sanctum Petrum/ Anno
Incarnationis dominice MD. cccc. lxxv. Idus Decembris. Ponti-
ficatus nostri Anno quinto.

 Quia in fauorem capituli generalis omnes
personae ordinis/ necnon donati/ seruito-
res/ continui comensales/ procuratores/ et
nuntii ad dictum capitulum accedentes/
quolibet anno tunc et infra viginti dies se-
quentes ab omnibus et singulis excommu-
nicationis/ suspensionis et interdicti/ ali-
isque ecclesiasticis censuris/ necnon ab om-
nibus peccatis/ delictis/ criminibus/ ex-
cessibus et casibus/ etiam sancte sedi reser-
uatis absolui/ et super irregularitate dispen-
sari possint/ et habere plenariam omnium
peccatorum suorum remissionem et iubi-
leum. etc.

Philippus

Philippus Miseratione di-
uina Epus. Por-
tuē sacrosancte Romane ecclesie cardina-
nalis. Uniuersis et singulis presentes litte-
ras siue p̄sens publicū trāsumpti instru-
mentū inspecturis/visuris/lecturis/pa-
riter et audituris. Salutē in domino et p̄-
sentibus fidem idubiā adhibere. Quia
ratio exigit et equitas p̄suadet veritati te-
stimoniū p̄hibere. Idcirco ad vniuersita-

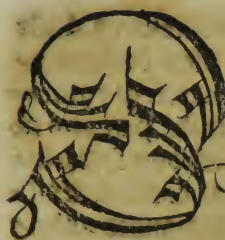
tis vestre et cuiuslibet vestrū noticiā deducimus/et deduci vo-
lumus p̄sentes q̄ supplicationē originālē manu sanctissimi in
christo patris et dñi nostri dñi Sixti diuina prouidentia pape
iij. in reuerendissimorū et reuerendorū in christo patrū et domi-
norū/dñorū Guilli Ostiē Berrardi Sabine ep̄orum/Philippi
berti tituli sancte lucie in Silice p̄bri/miseratione diuina sacro-
sancte Romane ecclesie cardinaliū/Petri ep̄i Tirasonē/ac bo-
ne memorie lymberti quondā cisterciū et Johannis monaste-
rij beate Marie de Balerna Cisterciē ordinis/Bisuntinē et
Labilonē diocesum abbatū/ac nostra p̄sentia/signatā/vna
cū clausulis et eius signatura nobis p̄sentatā recepimus huius
modi sub tenore. Beatissime pater licet sacer ordo cister-
ciē in sūma puritatis et deuotionis p̄fectione fundatus tādiu
in vite sanctimonia et p̄ vniuersa orbis climata ad edificationē
ecclesie militantis/cū odore virtutū/eximio religionis decore
eminēter floruerit et resplēduerit/q̄diu iuxta p̄meas sc̄tōrū pa-
trū institutiones abbates et p̄sone regulares ipsi ordinis ex
diuersis regnis/p̄uincijs et alijs mundi partib⁹/singulis ānis
diligenter ad capituli generalis celebrationē et frequētationē
accedere/et fm̄ ipsius statuta regularia vite cursum cōponere/
vitijs et defectus cōtingentes reprimere/et emendare potue-
runt/tamē ab aliquib⁹ annis citra p̄pter guerrarū turbines/
distācias locorū/cōmendas de diuersis monasterijs eiusdē or-
dinis factas/aliorūq̄ sinistrozū euentū multiplices anfract⁹
dicti abbates et p̄sone regulares eiusdē ordinis paruo numero

pfatum generale capitulū frequētare solent/ vñ ordo ipse qui
prius in terris erat velut paradīsus voluptatis celestis/nūc q̄
si derelictus pēne cōuersus est in ruīnā z desolationē/ z miserā
dam patitur iacturā. Cum autē pater sancte nō nisi per aduen-
tum dictorum abbatum z personarū regulariū eiusdē ordinis
ad solennē frequentationē z annuā celebrationē eiusdē capi-
tuli generalis subueniri/z vt id quod i eodē ordine dei gratia
adhuc superest conseruari z augeri/quod vero deperditū est et
collapsus reparari z restaurari possit/supplicat sanctitati vestre
deuotus orator vester frater lhymbertus abbas monasterij ci-
sterciēsi Labilonei diocesis/qui pro reparatione eiusdē ordi-
nis/vt prefati abbates z alie psone eiusdem ordinis ad dictū
generale capitulū annis singulis transeant z accedant sum-
mopere desiderat/quatenus in pmissis oportune puidēdo et
abbatum z personarū predictarū animarū saluti salubriter cō-
sulesi omnib⁹ z singulis abbatibus/prioribus/monachis/no-
uicijs/conuersis/donatis/seruitoribus/continuis cōmensali-
bus/pcuratoribus/nūcijs/z alijs eiusdem ordinis psonis pre-
sentibus z futuris/qui ppetuis futuris temporib⁹ dicto gene-
rali capitulo interfuerint vt confessor idoneus de dicto ordine
cui scdm ordinis instituta ex ppriorum abbatum ordinatione
alias cōfiteretur/z quem tunc vel infra viginti dies immedia-
te sequentes ad hoc quilibet ipsozū duxerit eligendum/eos et
eorū quēlibet ab omnib⁹ z singulis excomunicationis/suspensi-
et interdicti/alijsq; ecclesiasticis sententijs censuris z penis/a
iure/vel ab homine quauis occasione vel causa latis inflictis
z promulgatis/ac ferendis/pmulgandis/z infligendis/alijsq;
eorum peccatis/delictis/criminibus/z excessibus quibuscūq;
quantūcūq; enozmib⁹/etiā si talia fuerint propter que meri-
to sedes apostolica foret cōsulenda/annis singulis quotiēs di-
cto generali capitulo interfuerint/semel dumtaxat absolvere/
z eis pro cōmissis penitentia salutarem iniungere/necnō sup
irregularitate quouis modo z qualitercūq; contracta z contra-
henda cū eis z eorum quolibet dispensare/necnon plenariam
remissionē z absolutionem omniū et singulorū peccatoz suoz

tunc impendere possit et valeat licentia et facultatem concedere et indulgere. Et insuper quod transumptum presentis supplicationis manu alicuius notarii publici signatum et sigillo alicuius prelati ecclesiastici sigillatum valeat et eisdem suffragetur ac si presens supplicatio apud quolibet eorum existeret decernere et declarare dignemini de gratia speciali constitutionibus et ordinationibus apostolicis ceterisque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque fiat ut petitur. §. Et de absolutione ab omnibus etiam reservatis casibus et censuris. Et de plenaria remissione omnium peccatorum. Et de dispensatione super irregularitate quouis modo contracta. Et semel dumtaxat singulis annis pro presentibus et futuris abbatibus/prioribus/monachis/nouiciis/conuersis/donatis/seruitoribus/comensalibus/procuratoribus/nunciis et aliis eiusdem ordinis personis quibuscumque que dicto generali capitulo interfuerint. Et quod huiusmodi facultas duret perpetuo. Et quod de presentibus sub sigillo alicuius prelati ecclesiastici et signo notarii publici possit fieri transumptum cui fides adhibeatur. Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat absque aliarum litterarum apostolicarum desuper consecutione. Fiat. §. Quaquidem supplicatione sic pro nos recepta visa et diligenter inspecta fuimus pro parte reuerendorum patrum dominorum Johannis abbatis monasterii sancti Bernardi Valentinensi in Romana curia ipsius ordinis cisterciensis procuratoris generalis ac Johannis abbatis monasterii beate Marie de Valerna prefati debita cum instantia requisiti quatenus supplicationem ipsam originale que per diuersa loca ad singulorum vota commode deferri non potest in forma auctoritica transumi et exemplari ac in publicam transumpti formam redigi mandare dignaremur. Nos igitur Philippus cardinalis prefatus attente requisitionem huiusmodi fore iustam et consonam rationi supplicationem predictam per notarium publicum infra scriptum transumi et exemplari ac in publicam transumpti formam redigi mandauimus decernentes quod huiusmodi transumpto tanta fides adhibeatur ubique locorum quanta dicte supplicationi originali daretur et adhiberetur si in medium produceretur. In quorum omnium et singulorum fidem et

testimoniū pmissorum p̄sentes litteras sue p̄sents publicū
instrumentū exinde fieri et p̄ notariū publicū infrascriptum sub-
scribi et publicari mandauimus/ sigillisq̄ nostri iussimus et feci-
mus appensione muniri. Datū et actum Rome in domib⁹ resi-
dentie nostre sub anno a Natiuitate dñi M. cccc. lxxvj. Indi-
ctione nona/ die vero Mercurij. iij. Mensis Aprilis. Pontifi-
catus p̄fati sanctissimi dñi nostri dñi Sixti pape. iij. Anno qn-
to. Presentib⁹ ibidem reuerendis in christo patrib⁹ et dñis/ do-
minis Anthonio Maria Limesi/ et Baptista Quintemillesi
ep̄is/ ac venerabili viro dño Petro de Plaza pbro canonico
Parmensi testib⁹ ad p̄missa vocatis specialiter et rogat⁹. Et ego
Franciscus beliardus canonic⁹ Parmensi publicus ap̄lic⁹ atq̄
imperiali auctoritatib⁹ notari⁹/ q̄ p̄inserte supplicationis co-
piam vna cū originali supplicatione collationauī/ et illā cōcorda-
re feci/ ac p̄sentis trāsumpti petitiōi et decreto/ omnibusq̄ alijs
et singulis dñi sic vt p̄mittitur p̄ reuerendissimū in christo patrē
et dominū dñm Philippū ep̄m et cardinalē p̄fatū/ et corā eo age-
rentur/ dicerentur et fierent/ vna cū p̄nominatis testibus p̄sents
interfui/ eaq̄ oīa et singula sic fieri vidi/ et audiui. Idcirco hoc p̄-
sents publicum instrumentū manu alterius/ me alijs occupato
negocijs/ fideliter scriptū exinde cōfeci/ subscripsi/ et publicauī/
cū appositione nominis et signi mei cōsueti/ vna cū p̄fati reuerē-
tissimi dñi cardinalis sigilli appensione rogatus et requisitus in
fidem et testimoniū omniū et singulorū p̄missorum.

Dominus Sixtus papa. iij. declarat qd
nō obsta[n] plenaria absolutione facta vir-
tute indulgentiarū per cū concessarū exi-
stentibus in capitulo generali/ tamen p̄-
fessi ordinis tenētur quolibet anno cōfi-
teri pprio abbati de omnibus sin ordi-
nis instituta.

Artus Eps seruus seruorum dei.
Ad futurā rei memoriā. Li-
cet Romanus pontifex p christifideliū/ p-
sertim sub suauī religiōis iugo altissimo fa-
mulantiū animarū desiderata salute grati-
as interdū cōcedat. Nō tamē intendit pp-
terea salubria statuta z ordinationes ex qui-
bus inferiores suis superiorib⁹ p obedientiā

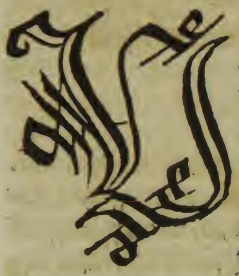
am iungunt/ eorūq; salus puenit animarū quolibet remouere
ne ea que p salute ipsa pcuranda fauorabiliter emanarunt/ tē-
dere videant ad noxiā/ Unde pontifex ipse sup his p sue decla-
rationis ministeriū remedia adhibet oportuna/ put cognoscit
in dño salubriter expedire. Dudum siquidē omnib⁹ z singulis
abbatib⁹/ priorib⁹/ monachis/ nouicijs/ cōuersis/ donatis/ ser-
uitoribus/ cōtinuis cōmensalibus/ pcuratorib⁹/ nūcijs/ z alijs
cisterciē ordinis psonis tunc p̄sentibus z futuris qui ppetuis
futuris tēporibus eiusdē ordinis generali capitulo interessent/
vt cōfessor idoneus de dicto ordine/ cui secundū dicti ordinis
instituta ex ppriorū abbatum ordinatione alias cōfiterentur/
z quē tunc vel infra viginti dies immediate sequētes ad hoc q
libet ipsorū duceret eligendū/ eos z eorū quēlibet ab omnib⁹
z singulis excoicationis/ suspensiōis/ z interdicti/ alijsq; ecclesi-
asticis sentētijs/ censuris/ z penis/ a iure vel ab hoīe quauis oc-
cassione vel causa/ latis/ inflictis/ z pmulgatis/ ac ferendis/ p-
mulgandis z infligendis/ alijsq; eorū peccatis/ delictis/ crimi-
nibus/ z excessibus quibuscūq; quātūcūq; enormibus/ etiam
si talia forent ppter que sedes ap̄lica foret merito cōsulenda/
annis singulis quotiēs dicto generali capitulo interessent/ se-
mel dūtaxat debitā absolutionē impendere/ z penitentiā salu-
tarē iniungere/ necnō sup irregularitate quouismodo z quali-
tercūq; cōtracta z cōtrahenda cum eis z eorum quolibet dispē-
sare/ necnō plenariā remissionē z absolutionē omnium z singulo-
rum peccatorū suorum eis impendere possent z valerent/ licen-
tiā z facultatē cōcessimus/ put in quadam supplicatione manu
nostra signata/ cuius solā signaturā absq; litterarū ap̄lica z de

p

super expeditione valere volum⁹ plenius continetur. Cū autē
sicut accepimus in statutis et cōsuetudinibus dicti ordinis p
uide et salubriter ordinatis inter alia caueatur exp̄sse q̄ vniuer
si dicti ordinis p̄fessores semel in anno de omnib⁹ peccatis su
is quorum memoriā habuerint ab vltima cōfessione facta su
is p̄latis/aut p̄ illos ad hoc deputatis/debeant cōfiteri. Et si
cut exhibita nobis nuper p̄ parte dilecti filij Johannis abba
tis mōasterij cisterciēsi Labiloneſi dioc⁹ petitio p̄inebat q̄ plu
res dicti ordiſ monachi licentia et facultate p̄dictis abutētes/
et illā minus sano intellectu interpretantes/ sub cōfidentia dicte
cōcessionis nostre/electis p̄ eos cōfessoribus peccata sua p̄prio
prelato aut p̄ eum ad hoc p̄ tempore deputato ab vltima con
fessione sibi facta iuxta formā statutorū et consuetudinū predi
ctorū p̄ sanctos ipsius ordinis patres institutorū/ et per sedē
predictam confirmatorū/ac ab ipsius ordinis p̄meua institu
tione vsq̄ nunc incōcuisse obseruatorū cōfiteri non curent/in
statutorum eorundē vilipendiū ipsorūq̄ monachorū periculū
animarū/pro parte p̄fati Johannis abbatis nobis fuit humi
liter supplicatū/vt super hoc oportune p̄uidere de benignitate
apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationi
bus inclinati auctoritate ap̄lica tenore p̄sentium decernim⁹ et de
claramus p̄ cōcessionē nostrā predictā eisdē statutis nullaten⁹
derogare voluisse/vel derogatū fuisse aut esse/sed illa in omni
bus obseruari debuisse et debere/p̄fatosq̄ monachos ad cōfi
tendū semel anno quolibet oīa peccata sua ab vltima confessi
one illorū prelatis facta iuxta formā dictorū statutorū in om
nibus et p̄ omnia p̄inde astrictos fuisse/et fore/ac si concessio pre
dicta a nobis nō emanasset. Illa tamē alias in suo robore per
mansura. Non obstantib⁹ p̄missis/ac constitutionibus et ordi
nationibus ap̄licis ceterisq̄ cōtrariis quibuscūq̄. Nulli ergo
omnino hominū liceat hanc paginā nostre cōstitutionis et de
clarationis infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis
autem hoc attemptare p̄sumpserit/indignationē omnipoten
tis dei et beatorū Petri et Pauli apostolorū eius se nouerit in
cursurum. Datum Rome apud sanctum Petrū. Anno incar

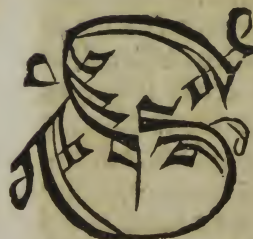
nationis dominice AD. cccc. lxxxj. vj. kl. Julij. Pontificatus nostri Anno decimo.

Eiusdē. Declaratio q̄ per generalē reuocationē indulgentiarū per eum factā ipse non intendit derogare indulgentijs ordinis concessis in forma prebysiteris sub annulo piscatoris.

Diuersis Et singulis abbatib⁹ prioribus/ monachis/ donatis/ & cōuersis ordinis cisterciē. Salutem & apostolicā benedictionē. Concessim⁹ alias vobis & singulis vestrum ad generale capitulū vestri ordinis accedentib⁹ facultatem eligendi confessorē sub certis modo et forma put in alijs nostris desuper cōfectis litteris plenius continetur. Cum autē omnes huiusmodi facultates reuocate per nos fuerint humiliter nobis de oportuno cōfirmationis remedio supplicari curastis. Nos huiusmodi supplicationibus inclinati tenore presentū facultatem huiusmodi de eligendo confessore vobis cōcessam iuxta tenorem earundē litterarū cōfirmantes & approbantes eam in suo pristino roboze & vigore esse ac persistere decernimus & declaramus perinde ac si reuocatio nostra huiusmodi quo ad illā nullatenus emanasset/ dicta reuocatione/ ceterisq; in contrariū faciētib⁹ non obstantibus quibuscūq;. Datum Rome a quod sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vicesimatertia Julij. Milleesimo quadringentesimo octuagesimoprimo. Pontificatus nostri Anno decimo. **V. Brisus.**

Eiusdem. **Q**uod per quietationem et serenitatem
 scrupulorum multarum conscientiarum super esu
 carniū extra cōia infirmitoria ordinis/ex
 quo maior pars ordinis statutu benedi-
 cti. xij. nō obseruabat/nec velle seruari vi-
 debatur/dat pontifex capitulo generali et
 dñō abbati cistercij plenariā potestatem super
 his disponendi/statuēdi/ et dispensandi
 absq̃ cuiuscūq̃ peccati incursum/aut scrupu-
 lo conscientie

Artus

Ep̃us seruus seruorum dei.
 Ad perpetuā rei memoriā Ex
 sup̃ne dispositionis arbitrio/Romanus pō-
 tifex in sup̃ma ecclesie militatis statione lo-
 catus/circa statu ecclesiasticarū psonarū p̃-
 ser tim sacre religioni deditarū cōtinuo solli-
 citus/ad ea p̃ que humane fragilitati succur-
 ritur/et ipsarū psonarū salutē et oportunitatib⁹ cōsultatur opero-
 sis studiis et remediis intendit/ac his que p̃pterea p̃cessisse cō-
 perit/ne in recidiue cōtentionis scrupulū relabant apl̃ici muni-
 minis adiicit firmitatē. Dudū siquidē felicitis recordatiōis Be-
 nedictus papa. xij. p̃decessor noster p̃ quasdā suas litteras in-
 ter alia inhibuit ne abbates et monachi cisterciens ordinis extra
 monasteria seu loca p̃uentualia eiusdē ordinis/ac etiā ipsi mo-
 nachi infra monasteria seu loca h̃mōi/aut in cameris et extra in
 firmitoriū cōmune/carnes vel pulmenta cum carnib⁹ decocta
 vel cōdita comedere p̃sumerent/cōtra obseruantia dicti ordi-
 nis diuti⁹ obseruatam. Ad monachos aut̃ aut cōuersus qui hu-
 iusmodi inhibitionis trāsgressor esset trib⁹ diebus p̃ qualibet

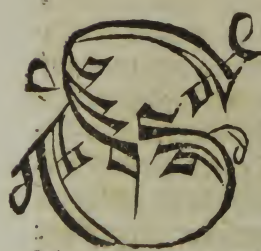
carniū vel pulmentorū huiusmodi comestione ieiunare in pa-
 ne et aqua teneretur et quod nihilominus quolibet ipsorum dierū in
 capitulo regularē accipere disciplinā. Sed abbas inhibitionis
 huiusmodi transgressor non ad disciplinā ipsam sed ad ieiunia
 ipsa teneretur. Et si scienter hoc omitteret negligēter facere ob-
 seruari etiam ex negligentia teneretur ad ieiunia p̄libata que quod-
 dem pene nulli remitti valerent nec super eis vel ipsarum parte
 aliqua cum aliquo dispensari quod si aliqui super esu carniū vel pul-
 mentorū predictorū sepe inuenti essent delinquentes seu esū
 ipsum contra ordinatōē huiusmodi frequentantes ac per abba-
 tes proprios et a talibus abstineant canonice moniti non desiste-
 rent essent post monitionē huiusmodi per biennium coipso inba-
 biles ad quēcūq; officia et administrationes in eodē ordine ob-
 tinenda obtinentes vero illa remouerent si abbatibus eorū vi-
 sum foret ab obtentis quod nullus monachus vel cōuersus di-
 cti ordinis cuiuscūq; conditionis existeret etiam si officiū habe-
 ret nisi egritudine graui vel debilitate detentus foret carnes
 de cetero in cameris infirmitorij comedere p̄sumerent sed om-
 nes comederent in cōmuni infirmitorio deputato nec carnes
 pararent vel decoquerent alibi quā in infirmitorio cōi seu in co-
 quina eidē infirmitorio deputata vel in posterū deputada nisi
 si abbas ex aliq; causa rationabili alibi decoqui vel parari mā-
 daret easdem vel in eius absentia ille cui dictus abbas com-
 mitteret vices suas. Ubicunq; autē pro alijs quā per infirmis vel
 debilibus parate essent per infirmariū inter comedentes in in-
 firmitorio diuiderent abbatibus vero benemeritis qui cessa-
 rent vel cederent spontanea voluntate locus et esus carniū per
 abbatē propriū scdm sue discretionis arbitriū concedere et
 quilibet abbas dicti ordinis ex indulgentia posset interdū ali-
 quos fratrum put necessitas postulare aduocare ipsosq; secum
 in camera sua melius et plenius exhibere. Abbates autem ac
 alie notabiles p̄sone ipsius ordinis ad monasteria declinātes
 de abbatis vel eo absente de p̄sidentis regimini ipsius mona-
 sterij licentia in camera ipsius abbatis vel in cōmuni infirmi-
 torio carniū ut possent put in eisdē litteris plenius cōtineat.

Cū autē sicut exhibita nobis nup. p parte dilecti filij hymber-
ti abbatis monasterij Listercieſi Labiloneſi diocēſis petitiō cōti-
nebat ex ſtatuto ſeu inhibitione huiusmodi vel tenore verbo-
rum in ipſius Benedicti pape litteris cōtentorū predictorū
eſus carniū ⁊ pulmentorū huiusmodi abbatib⁹/monachis/ ⁊ p
feſſis/ ⁊ alijs pſonis eiꝯſdē ordinis/extra ſepta monaſteriorū ſu-
orū videatur eſſe vetitus/ordoq; ⁊ monaſteria ipſa p orbem
reſperſa p maiori parte tenue/ ⁊ ſup laboribus manuū ⁊ nutri-
mentis animalīū fundata/ac eorū aliqua ob guerrarū turbū-
nes ⁊ alios ſiniſtros euentus ruinoſa ⁊ quaſi deſolata/aliqua
vero in locis ſterilibus poſita exiſtant/ ⁊ ſi eis alijs ſint redditus
quī vt plurimū rari ſunt/ ⁊ in diuerſis locis cōſiſtunt/tam pmiſ-
ſorum q̃ aliorū ordinis ⁊ monaſteriorū predictorū p tempore
occurrentiū cōmuniū ⁊ particulariū negotiorū occaſione/colle-
ctione/defenſione/directione/ ⁊ cōſervatione/abbates/mona-
chi/ ⁊ alie eiꝯſdē ordinis pſone extra ſepta monaſteriorū ſuorū
ad diuerſa loca etiam remota/ ⁊ diuerſarū regionū/ſepius trā-
ſire ⁊ illa frequentare habeant/que adeo vt plurimum ſterilia
ſunt ⁊ bonis ad victum neceſſarijs priuata/vt alium cibum q̃
carnes vel de carnibus decoctum quo ſe cōmode ſuſtētare va-
leant nō receperunt. Et ſicut eadem petitiō ſubiungebat ſi ab-
bates monachi ⁊ alie pſone huiusmodi ad loca predicta tran-
ſeuntēs nō reficerentur importabiles incurrerēt infirmitates/
aut ſi non tranſeant fundationes ipſorū monaſteriorū que a
diuerſis tam violentia q̃ pceſſuū inuolutionib⁹ ac innumera-
bilibus alijs modis impetunt perire ⁊ deperdi poſſent/penſa-
ta etiā humane cōditionis fragilitate/que put experientia do-
cet/pcluior ad debilitatem ſeu impotentia redditur/transēu-
tes ieiunia ⁊ vite aſtēritatē antiquorū patrum nequaquā per-
ferre multoq; minoꝝ vite rigorem vix ſuſtinere valentes con-
tra ſcrupulū cōſcientie extra ſepta monaſteriorū predictorū
carnibus ⁊ pulmentis huiusmodi infirmitatē vitando corpo-
ralem ſepius veſci oporteat/pro parte dicti hymberti abba-
tis nobis fuit humiliter ſupplicatū vt ſtatuto ⁊ conceſſioni quo
ad eſum carniū ⁊ pulmentorū predictorū infra ſepta mona-

steriorū ac etiam inhibitioni huiusmodi loca diuersa infra septa monasterioꝝ cōcernenti/ac put illa concernūt prefatis litteris/necnō omnib⁹ ⁊ singulis in eis cōtēntis pro illorū subsistētia firmiori/robur apostolice cōfirmationis adijcere/aliasq; in premissis ac statui abbatū/monachorum/monialiu/ ⁊ aliarum personarū predictorū oportune prouidere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur litterarū necnō statuti cōcessionis ⁊ inhibitionis huiusmodi tenores ⁊ formas/ac si de verbo ad verbū insererētur p̄sentibus pro expressis habentes/ac attendentes humane cōditionis fragilitatē/ ⁊ q̄ esus vel non esus carniū de substantialibus regule eiusdē ordinis alias nō est/predictorūq; saluti/ac eorū necessitatibus premissis/ ⁊ alijs nō expressis quantū cum deo possumus prouidere ⁊ humane fragilitati huiusmodi succurrere cupieñ/prefatis rationib⁹ et alijs rationabilib⁹ animū nostrū mouētib⁹ pensatis/huiusmodi supplicationib⁹ inclinati/statutū ⁊ cōcessionē quo ad esū carniū ⁊ pulmentoꝝ predictorum infra septa monasterioꝝ/necnon inhibitionē quo ad hoc subiunctā/ac prout illa concernunt/easde litteras apostolicas/necnō oīa ⁊ singula alia in eis contenta/ac inde secuta quecūq; auctoritate ap̄lica ex certa scientia tenore p̄sentiu ratificamus/cōfirmamus ⁊ approbamus/ac p̄sentis scripti patrociniō cōmunimus/necnō illa sub penis in eisde litteris cōtēntis volumus ⁊ mandamus ppetuis futuris tēporibus firmiter obseruari. Et insup dilectis filijs capitulo generali dicti ordinis ⁊ eo cessante prefato ⁊ p tempore existenti abbati eiusdē monasterij cisterciēñ/cum quibuscūq; abbatib⁹/monachis/monialib⁹/ac alijs personis eiusdē ordinis p̄sentibus ⁊ futuris scōm discretionis eorum arbitrium/ ⁊ conscientie iudiciū/super quo eorum conscientias oneramus/quādocūq; et quotienscūq; necesse eis seu alteri ipsorū videbit⁹ per se vel aliū seu alios dispensandi/ac eis licentiā cōcedēdi/q̄ caribus et pulmentis huiusmodi etiā extra dictorū monasteriorum septa in predictis ⁊ quibuscūq; alijs locis absq; ali cuius pene incurſu aut conscientie scrupulo velsi et vti possint

plenā et liberā facultatē/licentiā/potestatē et auctoritatē p̄dic-
ta auctoritate p̄sentū tenore cōcedimus pariter et indulgem⁹.
Nō obstantibus cōstitutionib⁹ et ordinationib⁹ ap̄licis/ac mo-
nasteriorū et ordinis predictorū/iuramento/cōfirmatione apli-
ca/vel quauis firmitate alia roboratis/statutis et cōsuetudini-
bus/necnō premissis ac omnib⁹ alijs que dictus Benedictus
p̄decessor in eisdē suis litteris voluit uō obstare/ceterisq; cōtra-
rijs quibuscunq;. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginā
nostre ratificationis/cōfirmationis/approbationis/cōmunio-
nis/volūtatis/mandati/onerationis/cōcessionis/et indulti in-
fringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autem hoc at-
temptare p̄sumperit/indignationē omnipotētis dei/et beato-
rum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursum.
Datum Rome apud sanctū Petrū/ Anno incarnationis do-
minice M. cccc. lxxv. Idus Decembris. Pontificatus nostri
Anno quinto.

Eiusdem. Ad cōformitatē vestimento-
rū ordinis/ per brunū colorē in statuto
Benedicti. xij. expressum intelligi niger
color et nō alius/et inhibetur abbatibus
monachis/et monialib⁹ ordinis ne alio
colore q̄ albo et nigro vtantur.

Intus Ep̄s seruus seruorū dei. Ad
futuram rei memoriā. Et si
cunctis ecclesiastici status p̄sonis ex assue-
tate pietatis officio assistere teneamur/ illis ta-
men sub regulari obseruantia altissimo fa-
mulantibus p̄cipue cisterciēsi eo magis ad-
esse nos puenit quo sublati quibusuis du-
bietatibus maiori quietudine reddere valeant vota sua. Du-

dum siquidē feliciſ recordationis Benedictus papa. xij. p̄de-
ceſſor noſter ad ſtatum ciſterciēſ ordinis attendens proſperū/
per quaſdā ſuas litteras inter alia ſtatuit ⁊ ordinavit q̄ omneſ
abbateſ ⁊ monachi eiufdē ordinis pannis bruni vel albi colo-
riſ duntaxat vterentur/put in eiſdem litteriſ plenius cōtine-
tur. Cum autē ſicut exhibita nobiſ nuper pro parte dilecti filij
Hymberti abbatiſ monaſterij Ciſterciēſ/Labilonēſ diocēſiſ
petitiō continebat a nōnulliſ etiā ipſiuf ordinis abbatib⁹ ⁊
monachiſ reuocetur in dubium an appellatiōe bruni coloria
niger color veniat vel grifeuſ/ ⁊ ſicut eadē petitiō ſubiūgebat
aliqui abbateſ ⁊ monachi/ac moniaſ eiſiuf ordinis panno
nigro/aliqui vero grifeo vrantur/ ⁊ diuerſitaſ habituiſ inter ei-
uſdē ordinis p̄ſſoreſ eſſe videt̄/ p parte eiufdem Hymberti
abbatiſ nobiſ fuit hūiliter ſupplicatū vt ſibi ac ordini/ mona-
chiſ ⁊ moniaſib⁹ p̄ſatiſ/ earūq̄ ſtatui ſup p̄miſſiſ oportune
puidere de ben ignitate apoſtolica dignaremur. Moſ igit̄ ad
quos ſpectat ſuper hiſ adhibere vigilātie noſtre curam vt om-
niſ dubietatiſ ſcrupuluſ de medio tollatur/ ⁊ habituiſ ipſorū
ſe inuicē cōforment/ quacūq̄ diſparitate ſublata/ litterarum
ac conſeſſionis ⁊ ſtatuti huiufmodi tenoreſ/ac ſi de verbo ad
verbū infererēt̄ p̄ſentib⁹ p expreſſiſ habenteſ/huiufmodi
ſupplicationib⁹ inclinati verba p̄dicta bruni coloris interpre-
tateſ q̄ appellatiōe illorū niger tantū color veniat ⁊ intelliga-
tur auctoritate ap̄lica tenore p̄ſentiu ex certa ſcientia decla-
ramuſ. Et inſup p potioriſ cautele ſuffragio volumuſ/ac eiſ-
dem auctoritate ⁊ tenore/etiā ſtatuiſ ⁊ ordinam⁹ q̄ de ce-
tero ppetuiſ futuriſ temporib⁹ omneſ abbateſ/ monachi/ et
moniaſ eiufdē ordinis p̄ſenteſ ⁊ futuri/ad vſum pſonarū ſu-
arum pannis nigri vel albi coloris ſolum ⁊ dūtaxat vrantur/
mandateſ p apoſtolica ſcripta ⁊ eadem auctoritate cōmitten-
teſ dilectiſ filiijſ vniuerſiſ patrib⁹ abbatib⁹ eiufdem ordinis
p̄ſentib⁹ ⁊ futuriſ quaten⁹ ipſi ⁊ quilibet ipſorū poſtq̄ p̄-
ſenteſ noſtre littere ad eorū noticiā puenierint declarationē/
ſtatutum ⁊ conſeſſionē noſtra huiufmodi obſeruēt. Et p ſe vel
aliuſ etiā a quolibet ipſorū/necnon aliijſ abbatib⁹ ⁊ mona-

chis ac monialibus eiusdem ordinis ppetuo faciant inuiola-
biliter obseruari. Non pmittentes eosdē abbates/ monachos
z moniales pannos ad vsum personarū suarū alterius q̄ ni-
gri vel albi coloris deferre/vel illis quomodolibet vti. Cōtra-
dictores per censurā ecclesiasticā/appellatione postposita com-
pescendo. Nō obstantib⁹ constitutionib⁹ z ordinationib⁹ apo-
stolicis/ac monasteriorū z ordinis predictorū/iuramento/con-
firmatiōe apostolica vel quauis firmitate alia roboratis. Nec
non omnib⁹ illis que idem Benedictus pdecessor in suis litte-
ris voluit nō obstare ceterisq̄ cōtrarijs quibuscūq̄. Ceterum
quia difficile foret p̄sentes litteras ad quecūq̄ loca in quibus
ille essent necessarie trāsserri volumus/z auctoritate p̄dicta de-
cernimus q̄ earum transumptis manu notarij publici subscri-
ptis/z sigillo alicuius archiepiscopi vel episcopi/aut alteri⁹ p̄-
lati/vel persone in dignitate ecclesiastica constitute munitis/
proius in iudicio z extra fides plenaria adhibeatur z illis ste-
tur/ipsiq̄ patresabbates ad illarū executionē pcedere possint
z debeant in omnibus z p omnia/sicuti originalibus litteris
huiusmodi adhiberetur z eis staretur/ac ipsi patresabbates p-
cedere possent z deberent/si forent exhibite vel ostense. Nulli
ergo omnino hominū liceat hanc paginā nostrorū declaratio-
nis/interpretationis/statuti/ordinationis/mandati/volunta-
tis/z constitutionis infringere/vel ei ausu temerario cōtraire.
Si quis autem hoc attemptare p̄sumpserit/indignationē om-
nipotentis dei/z beatorū Petri z Pauli apostolorū eius se no-
uerit incursum. Datum Rome apud sanctū Petrum Anno
incarnationis dominice milleesimo quadringentesimo septu-
agesimo quinto Idus Decembris. Pontificatus nostri An-
no quinto.

De huiusmodi habitibus expressius mandat dominus In-
nocentius papa. viij. per vnū breue sub annulo piscatoris re-
uocando dispensationes in contrarium factas. Et incipit ali-
as percipientes.

Eiusdem. Confirmatio priuilegij dñi ho-
 norij pape. iij. Qd nullus a nobis de ter-
 ris ante conciliū acquisitis / et quas alijs
 concessimus si ad nos redeant decimas
 erigat. Item cōfirmatio priuilegij domi-
 ni Martini pape. v. per quod abbatē ci-
 sterciē / singulosq; abbates / priores / ab-
 batissas / monasteriaq; singula / et vniuer-
 sas psonas ordinis eximit a prestatione
 decimarū / tam de possessionib⁹ habitis
 ante et post conciliū q̄ de cetero haben-
 dis / et tam de noualib⁹ siue añ siue post
 huiusmodi conciliū acquisitis et acquirē-
 dis / quocunq; et qualitercunq; excolant /
 etiā de quibus aliquis hactenus pcepis-
 set / necnō de ortis / virgultis / et piscationi-
 bus nostris / et de animalium nostrorum nu-
 trimētis. Itē de gratia spāli p potiori cau-
 tela hec omnia de nouo pcedit / et ppetuo
 decreto omnia pmissa a prestatione deci-
 marum et noualium eximit et exempta de-
 cernit. rē. Clide bene textū cū clausula / q̄
 vidimus fides adhibeatur. rē.

Ertus Eps seruus seruorum dei.
Ad perpetuā rei memoriā.
Dispositione diuina gregi dñico quib⁹ im-
meriti p̄sidentes dum preclara dilectorū fi-
liorū abbat̄is cisterciē eiusq; coabbatū/
priorū/ac dilectarū in christo filiarū abba-
tissarū/et aliarū personarū Cisterciē or-
dinis honestatē et merita deo grata et homi-

nib⁹ accepta intra nostre mentis arcana recessimus/et ad com-
mendabiles fructus quib⁹ operosis eorū ministerijs erga ipsū
deū et homines huiusmodi indefinēter exuberant/nostros dis-
fundimus cogitat⁹/vota illa ad exauditionis gratiā fauorabi-
liter admittim⁹/p que ipsorū statui et indēnitatibus cōsultur/
et que in illorū p̄fectum emanasse cōperimus p̄sidio munimi-
nis aplici libenter solidamus. Illa etiā p potiori cautela d no-
uio eis cōcedendo. Sane p parte abbat̄is/coabbatū/priorū/
abbatissarū/et personarū predictorū nobis nuper exhibita pe-
titio cōtinebat q olim felcis recordatiōis Ihonori⁹ papa. iij. p̄-
decessor noster vt nullus ab eis de terris suis añ generale cōci-
liū acquisitis/etiā de illis quas alijs cōcesserant excolēdas/et
ad eos redierant/si eas manibus pprijs aut sumptib⁹ colerēt/
decimas exigere aut extorquere p̄sumeret/inter alia inhibuit/
et deinde pie memorie Martinus papa. v. etiā predecessor no-
ster venerabilib⁹ fratrib⁹ nostris archiep̄is/et dilectis filijs ab-
batibus/prioribus/decanis/archidiaconis/p̄positis/et alijs ec-
clesiarum prelat̄is ad quos sue sup hoc confecte littere pueni-
rent expresse mandauit vt abbatē cisterciē ac omnes et singu-
los abbates/priores/abbatissas/ac oia et singula monasteria
necnō singulares personas dicti ordinis p̄sentia et futura vbi-
cunq; p tempore consistentia/a prestatione decimarū/tam de
possessionibus habitis ante et post conciliū antedictū/quam
de cetero habendis/et tam de noualibus siue ante siue post hu-
iusmodi conciliū aquisitis/et acquirēdis/que pprijs sumptib⁹
excolebant/seu excolerent/quā alias quōcunq; et qualitercūq;
excolerentur/et etiā de illis possessionibus de quibus aliquis

hactenus pcepisset/ necnō de ortis/ virgultis /z piscationibus
 suis/ ac de suorū animalū nutrimentis singuli ipsorum omni-
 no seruarent imunes. Cōtradictores p censurā ecclesiasticā ap-
 pellatione post posita cōpescendo/ inuocato ad hoc etiā si op-
 foret auxilio brachij secularis/ put in ipsorū predecessorū litte-
 ris desup confectis plenius continet. Cum aut sicut eadem pe-
 titio subiūgebat littere ipse incipiant vetustate cōsumi z ppte-
 rea de illis/ ac cōtentis in eisdē successu tēporis ab aliquib⁹ he-
 sitari posset/ p parte abbatis cisterciē/ coabbatū/ priorū/ ab-
 batissarū z psonarū pdictorū nobis fuit humiliter supplicatū/
 vt litteras pdictas/ ac omnia z singula in eis contenta p illorū
 subsistentia firmiori pfirmare z approbare/ ac aliae ipsis in pre-
 missis oportune puidē d benignitate aplice dignaremur. Nos
 tranquillitatē z vtilitatē ipsius ordinis/ ac singularū psonarū
 eiusdē supmis desiderantes affectibus/ litteras tā honorij q̄
 ad artini pdecessorū huiusmodi/ quarū tenores p̄sentibus ha-
 beri volumus p expressis/ ratas z gratas habentes/ illas cum
 omnib⁹ in eis cōtentis clausulis aplice auctoritate p̄sentū te-
 nore cōfirmamus z approbamus/ ac iuxta oīmodas earū con-
 tinētias z formas in sui roboris firmitate ppetuo subsistere de-
 cernim⁹/ sup̄plentes oēs z singulos defectus si qui forsan inter-
 uenerint in eisdē. Et nihilomin⁹ p potiori cautela abbatē Ci-
 stercien/ ac oēs z singulos abbates/ priores/ abbatissas/ necnō
 omnia z singula monasteria p̄sentia z futura vbilibet existētia
 singularesq̄ psonas dicti ordinis/ a p̄statione decimarū/ tā de
 possessionib⁹ habitis ante z post conciliū predictū/ q̄ de cete-
 ro habendis/ z tam de noualib⁹ siue ante siue post conciliū hu-
 iusmodi acquisitis z acquirēdis que pprijs sumptib⁹ excolūt/
 z excolunt/ q̄ alias quocūq̄/ z qualitercūq̄ excolant/ z etiā de
 illis possessionib⁹ de quib⁹ aliquis hactenus pcepit/ necnō de
 ortis/ virgultis/ z piscationib⁹ suis/ z de nutrimentis suorū ani-
 maliū/ auctoritate p̄dicta de speciali gratia penitus eximim⁹/
 z exempta fore ppetuo decernim⁹ p p̄sentes/ dicti cōcilij/ z qui-
 buscūq̄ alijs cōstitutionib⁹ z ordinationib⁹ aplice ceterisq̄ in
 contrariū editis/ etiā iuramento/ p̄firmatione aplice/ vel qua-

cunq; firmitate alia roboratis/ nō obstantibus quibuscunq;
Uerū quia difficile foret presentes originales litteras ad sin-
gula in quibus de eis fides forsan facienda foret loca deferre/
volumus ac dicta auctoritate decernimus ipsarū transumptis
alicui⁹ episcopalis aut superioris ecclesiastice curie/ seu prelati
vel persone in dignitate ecclesiastica constitute/ aut metropo-
litanū vel cathedralis ecclesie canonici sigillo/ et manu/ ac subscri-
ptione alicui⁹ notarij publici munitis tanq; presentib⁹ litteris
si exhiberentur in iudicio et extra plenariā fidem vbilibet adhi-
beri perinde/ ac si eedem p̄sentes littere exhibite forent vel ostē-
se. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginā nostre con-
firmationis/ approbationis/ suppletionis/ constitutionis/ exem-
ptionis/ decreti/ statuti/ et voluntatis infringere/ vel ei ausu te-
merario contraire. Si quis autem hoc attemptare p̄sumpserit
indignationē omnipotētis dei/ et beatorū Petri et Pauli apo-
stolorum eius se nouerit incurfurū. Datum Rome apud san-
ctum Petrum Anno incarnationis dominice Milleesimo qua-
dringentesimo octuagesimo secūdo. vj. kl. Scrobis. Ponti-
ficatus nostri Anno duodecimo.

Eiusdem. Motu p̄p̄rio/ ex certa scien-
tia/ et de consilio fratrum/ confirmat et ro-
borat amplissimas concessiones per Jo-
hannē. xxij. Liliſtum. Nicolauū/ et Dium/
ordini factas de non cōmendandis mo-
nasterijs etiā cardinalibus/ et cetera mul-
ta que optime videri debent in textu. Et
q̄ transumpto fides adhibeatur sicut ori-
ginali.

Dixit Epus seruus seruorum dei.
Ad perpetuā rei memoriā.

Regimini vniuersalis ecclesie quous iueriti
disponēte dño presidentes curis purgemur
assiduus/ vt iuxta tradite nobis desuper dis
pensatiōis officiū/ quieti subditorum quo
rūlibet/ presertim sub regulari obseruantia
studio pie vite vacantiū/ in quorū vtiq; p

spiritate reficimur/ iugi quantū nobis ex alto conceditur soli
citudinis studio intendamus/ et his que p religionis incremē
to ac personarum regularium statu pacifico et tranquillo pro
uide facta conspiciamus/ vt perpetuo illibata pstant libenter
nostri muniminis adiucimus firmitatem. Dudū siquidem a fe
licis recordationis pio papa. ij. pdecessore nostre diuerse litte
re in quibus nōnullē alie inseruntur emanarunt tenorum sub
sequentium.

Dixit Epus seruus seruorum dei. Ad futurā
rei memoriā. Aplice sedis nobis iniunctū desuper seruitutis of
ficiū mentē nostrā excitat et inducit vt circa ea que p statu pro
spero monasteriorū Cisterciē ordinis/ et in illis pie vite dedica
rū psonarū p futura pspiciamus operosis studiis intendamus/
et his que ppter ea facta fuere compimus/ vt illibata persistant
aplici muniminis adiucimus firmitatē/ et ea concedamus que
desuper sunt oportuna. Dudū siquidem a felicis recordatio
nis Nicolao papa. v. pdecessore nostro littere in quibus bone
memorie Baldasaris epi Tusculanesi tunc Johannis. xiiij. in
sua obediētia de qua partes ille erant nūcupati inserunt ema
narunt tenoris subsequētis. **N**icolaus Epus seruus ser
uorum dei. Ad perpetuā rei memoriā. Inter cetera orbis ecclesias
monasteria/ et alia pia loca monasterij Cisterciē Cabilonesi di
ocesis/ ac Cisterciē ordinē affectu beniuolo psequētes illa p
sonis eis pidentibus libēter cōcedimus que ipsarū ac mona
sterij et ordinis predictorū fauorē et cōmoda respicere dinoscun
tur. Dudū siqdē Baldasaris olim epi Tusculanesi in sua obe
diētia de q partes ille tūc erāt Johānis. xiiij. nūcupati i fauo
rē dicti monasterij/ ac illi abbatis/ necnō co. bbatū et abbissarū

dicti ordinis p tēpore existentū emanarunt littere tenoris sub
sequentis. **Johannes** Ep̄s seruus seruorū dei. Ad ppetu
am rei memoriā. Ad salutare regimen ac incrementa pficua di
lectorū filiorū ordinis Cisterciēsi qui in agro plantatus domi
nico vberes fructus ad laudē diuini nominis odorē suauitatis
pducit assidue in vltimos orbis fines/paterne cōsiderationis
dirigētes intuit⁹/et cupiētes vt eo vigilantius atq; deuoti⁹ al
tissimo impendere valeant iugiter famulatū quo maiori qule
tudine in contēplatione sedula diuinorū salubriter pfruentur/
ac deuotis supplicationib⁹ dilectorū filiorū abbatū et cōuentus
monasterij cisterciēsi/Labilonēsi diocesis/necnō coabbatum et
abbatissarū dicti ordinis cisterciēsi in hac parte fauorabiliter
annuētes hac p̄senti cōstitutione ppetuo duratura/et ap̄lica au
ctoritate decernim⁹ statuētes qđ de cetero in p̄fato ordine Ci
sterciēsi/aut eius mēbris nullus qui de dicto ordine nō existat
cuiuscūq; alterius religionis/ordinis/status/dignitatis/aut
p̄minentie fuerit/etiā si cardinalatus dignitate fulgeret/apo
stolica vel alia quauis auctoritate possit vel debeat p̄sidentia/
gubernationē/administrationē/aut p̄minentia aliquis per se
vel alios/directe vel indirecte/aut quouis quesito colore quo
modolibet impetrare/obtinere/regere/administrare/vl guber
nare/quocūq; aut qualitercūq;. Decernētes ex nūc irritū et
inane si secus sup his a quoquā quauis auctoritate sciēter vel
ignoranter cōtigerit imposterū quomodolibet attēptari. Per
p̄dicta vero nullum p̄iudiciū afferri volumus alicui ex venera
bilibus fratrib⁹ nostris sancte Romani ecclesie cardinalib⁹ in
presentiariū in p̄fato ordine Cisterciēsi gubernationē/cōmen
dam/administrationē/seu p̄sidentia aliquas obtinenti quomi
nus illas gerere valeat et tenere iuxta formā litterarū apostoli
carū eidem desup hactenus concessarū. Nulli ergo oīno homi
nū liceat hanc paginā nostre cōstitutionis et voluntatis infrin
gere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attemp
tate p̄sumpserit/indignationē omnipotētis dei/et beatorū Pe
tri et Pauli ap̄olorum eius se nouerit incursum. Datum Cōstan
tie. vij. kl. Februarij. Pontificatus nostri Anno quinto.

Nos igitur abbati et monasterio/necnon coabbatibus et abba-
 tissis predictis ampliori desuper amonitione puidere cupientes/ ac
 litteras et tenore antedictos ratos habentes et gratos/ illos au-
 thoritate apostolica/ et ex certa scientia hanc serie inuouamus/ ac vim
 et vigorem habere decernimus/ necnon statuta/ decreta/ ac omnia
 alia et singula in dictis litteris contenta/ et quecumque inde secuta/
 eisdem auctoritate et scientia confirmamus/ approbamus/ et presentis
 scripti patrocinio communimus. Non obstantibus constitutionibus
 et ordinationibus apostolicis/ necnon omnibus illis que dictus Balda-
 sar episcopus in prefatis litteris suis non ob stare voluit/ ceterisque con-
 trariis quibuscumque. Nulli ergo oino hominum liceat hanc pagi-
 nam nostre inuouationis/ constitutionis/ confirmationis/ appro-
 bationis/ et comunitionis infringere/ vel ei ausu temerario con-
 traire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit/ indignationem
 omnipotentis dei/ et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se
 nouerit incursurum. Datum Rome apud sanctum Petrum/ Anno in-
 carnationis dominice M. cccc. lxx. iij. Nonis Octobris. Pontifica-
 tus nostri Anno octauo. Nos igitur pariformiter ex certa sci-
 entia nostra/ singulas predictas litteras ratas et gratas habentes
 illas et in eis contenta/ et inde secuta quecumque auctoritate apostolica
 hanc serie inuouamus/ ac vim et vigorem habere foreque subnixas
 decernimus/ ac confirmamus/ et approbamus/ presentisque scripti patro-
 cinio comunimus. Decernentes quod presentium transumpto alicuius epi-
 scopalis vel superioris curie ecclesiastice sigillo munito/ et signo
 et subscriptione notarii publici signato in iudicio et extra ipsis
 tamquam presentibus et presentibus litteris si exhiberentur plena fides ad-
 hibeatur/ et p inde stetur ac si ipse presentes et pinserte littere forent
 exhibite vel ostense/ nec desuper alterius probationis amonitionem re-
 quirat. Nulli ergo oino hominum liceat hanc paginam nostre in-
 nouationis/ constitutionis/ confirmationis/ approbationis/ com-
 munitionis/ et decreti infringere/ vel ei ausu temerario contraire
 Si quis autem hoc attemptare presumpserit/ indignationem omni-
 potentis dei/ et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit in-
 cursurum. Datum Mantue Anno incarnationis dominice M.
 cccc. lxx. vij. kl. Augusti. Pontificatus nostri anno primo.

Divus Ep̄s servus servorū dei. Ad futurā rei memoriā. Licet
ea que p̄ predecessores nostros Romani pontifices p̄uide fac-
ta fuerunt ⁊ ab eis rite p̄cesserūt plenam obtineant firmitatē.
Nos tñ illis interdū apl̄ici muniminis robur adiicim⁹/ vt eo fir-
mius illibata p̄sistant/ quo magis nostro p̄sidio cōmunita. Du-
dum siquidē felicitis recordationis Calistus papa. iij. p̄decessor
noster ex certis ratiōabilib⁹ causis nōnulla statutū/ declaratio-
nem/ cassationē ⁊ irrationē p̄ utilitate ⁊ cōseruatione mona-
steriorū ⁊ locorū/ ac religiosorū Cisterciē ordinis motu pprio
⁊ ex certa scientia/ ⁊ de plenitudine apl̄ice potestatis fecit ⁊ cō-
cessit. put in ipsius p̄decessoris litteris quas diligēter in cancel-
laria apl̄ica inspici ⁊ examinari fecimus/ q̄ tenor inferi⁹ est in-
sertus plenius cōtinetur. Nos igitur motu scientia ⁊ potesta-
te similib⁹/ nō ad alicui⁹ instantiā/ sed de nostra mera liberali-
tate statutū/ declarationē/ cassationē ⁊ irrationē p̄dicta rata/
⁊ grata habentes illa ⁊ quecunq; inde secuta auctoritate apo-
stolica cōfirmamus/ ⁊ p̄sentis scripti patrociniū cōmunim⁹ sup-
plendo omnes defectus si qui forsan interuenerint in eisdem/
necnō litteras ipsas vim ⁊ vigorē habere ac viribus subsistere
decernimus p̄ p̄sentes. Nō obstantib⁹ cōstitutionib⁹ apostoli-
cis/ ac omnibus illis que dictus p̄decessor in eisdem litteris
nō obstare voluit/ ceterisq; cōtrarijs quibuscūq;. Tenor vero
ipsarū litterarū de verbo ad verbū sequitur/ ⁊ est talis. **Ca-**
listus Ep̄us servus servorū dei. Ad futuram rei memoriam.
Ad fructus vberes quos Cisterciē ordo in agro militātis ec-
clesie plantatus dextera dñi velut arbor bona p̄duxit hacte-
nus/ ⁊ p̄ducit/ cōsiderationis nostre oculos extendentes/ apo-
stolici fauoris p̄sidiū sibi libēter impartimur/ ⁊ in his que so-
lidationem status/ nec nō perpetuā pacem ⁊ tranquillitatē ei-
usdem cōcernunt nos gratiosos ⁊ fauorabiles exhibemus. Cū
itaq; sicut ad apostolatus nostri puenit auditum ordini Cister-
ciē prefato/ ac illi⁹ monasterijs/ personis/ atq; locis magna pe-
riculose desolationis dispendia imminere noscant/ ex eo quia
nōnulli pretextu quarundā litterarū apostolicarū etiam ad va-
catura se extendentiū in dictis monasterijs atq; locis/ p̄fici ⁊

preesse presumūt. Nos ne p hoc nostre cōscientie serenitas re-
 maneat in tranquilla taliū turbationū materias ab eodem or-
 dine ppellere/premissisq; scandalis z incōuenientijs quātum
 nobis ex alto pmittitur obuiare/necnō circa hoc salubre reme-
 diū adhibere cupiētes/motu pprio/nō ad alicui⁹ nobis super
 hoc oblate petitiōis instantiā sed ex nostra certa sciētia/z apo-
 stolice potestatis plenitudine/statuim⁹ nostreq; intentionis fu-
 isse z esse declaramus/necnō harū serie cōcedimus/qđ nulla p
 nos aut sedē apostolicā/seu nostra vel ipsius/aut alia quauis
 auctoritate in genere vel in specie sub qbusuis formis aut ver-
 borū expressionib⁹ z cum quibuscūq; etiā indiuidualiū z ali-
 arū derogatoriāz clausulaz/etiā taliū qđ illis p queuis aliā
 aplica/litteras/priuilegia/z indulta/ipsis etiā signanter specifi-
 ce z expresse derogantia minime derogatū fuisse vel esse cense-
 atur/seu derogari nō possit/vim z effectū habentibus ceterisq;
 effectui p̄sentū p̄iudicialib⁹ clausulis z decretis irritantibus
 quibuscūq; psonis/cuiuscūq; stat⁹/gradus/dignitatis/ordinis
 vel p̄ditionis/etiā si sc̄e Rōmā ecclesie cardinales/ aut sedis
 aplice officiales/seu ep̄i/aut alteri⁹ ordinis abbates/ etiā mo-
 tu z scientia similibus/seu ad regum/principum/ vel prelatoz
 quorūlibet supplicationem/vel aliquorū resignatorum benefi-
 ciorum/iuris cessionem/vel recōpensationis/ aut alio quouis
 intuitu/seu in earū fauorem concessa hactenus vel imposterū
 concedenda/expectatiue/cōmende/aut alie queuis littere/ fa-
 cultates/nominationes/exceptiones/ priuilegia /z indulta/ac-
 facte z forsan faciende/etiā de primouacaturis monasterijs/ p̄-
 laturis/dignitatib⁹/z locis dicti ordinis speciales reseruatiōes
 quoz oim tenores ac si de verbo ad verbū inserti forēt p̄sib⁹
 haberi volumus p expressis/z que suum nondum sortita sunt
 effectum/quorūq; vigore in ipsis monasterijs aut eorū aliquo
 nō est alicui ius quesitū ad monasteria prelaturas abbatiales
 z alias dicti ordinis dignitates/z loca/etiā vtriusq; sexus ordi-
 nis huiusmodi aliquāliter se extendant/aut quomodolibet se
 extendere possint siue debeant/nec monasteriorum z locorum

huiusmodi cōuentus/religiose p̄sone/aut vassalli/etiā vtriusq;
sexus ad receptionē etiā alicui⁹ auctoritate taliū litterarū ⁊ p-
cessuū exinde habitorū teneantur/nec p̄pterea interdicti/suspē-
di/vel excōicari possint/cassantes ⁊ irritantes/ac p̄ infectis et
nullis habentes illa oīa ⁊ singula talia/expectatiuas/gratias/
facultates/litteras/nominationes/reseruaciones/nominādi/
reseruandi/vniendi/⁊ alia mandata ap̄lica suum effectū nōdū
sortita/⁊ alia p̄ que effectus p̄sentium quomodolibet impediri
posset vel differri/ac decernētes illis nullā in iudicio vel extra
fidem adhibendā fore/nec cōuentus ⁊ p̄sonas eorundē mona-
steriorū ad receptionē eorundē p̄textu litterarū ipsarū teneri/
nec nō put est irritū ⁊ inane si quid secus sup̄ his a quoq; qua-
uis auctoritate scienter vel ignorāter imposterū cōtigerit attē-
ptari. Nō obstantibus si in facultatib⁹ ⁊ litteris seu mandatis
h̄mōi tales apposite fuerint clausule/ scz aut si locorū ordina-
rijs/seu abbatib⁹/abbatissis/vel cōuentibus dicti ordinis vel
quibusuis alijs cōmuniter vel diuissim ab eadē sede indultū sit
qđ ad receptionē vel p̄uisionē alicui⁹ minime teneant⁹ ⁊ ad id
cōpelli/aut qđ interdicti/suspendi/vel excōmunicari nō possint
p̄ litteras ap̄licas nō faciētes plenā ⁊ exp̄ssam/ac de verbo ad
verbū de indulto h̄mōi mentionē/p̄ quā quidē clausulā aut cu-
iusuis alterius similis vel efficacioris clausule adiectionē vel
appositionē decernim⁹ p̄sentibus nō fuisse sufficienter deroga-
tū/ac cōstitutionib⁹ ⁊ ordinationib⁹ ap̄licis/p̄uilegijs quoq;
ac statutis ⁊ cōsuetudinib⁹ ordinis/monasteriorū/iuramento/
cōfirmatione ap̄lica/vel quacūq; firmitate alia roboratis/cete-
risq; cōtrarijs quibuscūq;. Nulli ergo oīno hominū liceat hāc
paginā nostrorū statuti/declarationis/cōcessionis/cassationis
⁊ irritationis infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si qđ
autē hoc attemptare p̄sumpserit/indignationē omnipotentis
dei/⁊ beatorū Petri ⁊ Pauli ap̄lorum eius se nouerit incursu-
rum. Datum Rome apud sanctū Petrū/Anno incarnationis
dñice M̄.cccc.lviij. iij. kl. Aduj. Pōtificat⁹ nostri Anno quar-
to. Ceterū qz difficile foret p̄insertas ⁊ presentes litteras ad
singula in quib⁹ de eis fides forsan facienda fuerit loca deferre

re volumus et applica auctoritate supradicta decernim⁹ qd ip-
 sarū transumpto alicuius ep̄alis/vel supioris curie ecclesiasti-
 ce sigillo munito/ac signo et subscriptione notarj publici signa-
 to et legalis in iudicio et extra tanq̄ ipsa p̄insertis et p̄sentibus
 litteris si exhiberent plena fides adhibeatur/ac p̄inde ste⁹/ac
 si ipse p̄inserte et p̄sentes littere forent exhibite vel ostēse. Nulli
 ergo oīno hominū liceat hanc paginā nostrorū cōfirmationis/
 cōmunitionis/suppletionis/voluntatis/et decreti infringere/
 vel ei ausu temerario p̄trahere. Si quis aut̄ hoc attēptare p̄sum-
 pserit/indignationē omnipotētis dei/ac beatorū Petri et Pau-
 li apostolorū eius se nouerit incursurū. Datum ab Antue An-
 no incarnationis dñice M. cccc. lix. vij. kl. Augusti. Pontifica-
 tus nostri Anno primo. Cum aut̄ sicut accepimus nonnulli
 cōtra tenorē predictarū litterarū monasterijs ipsius Listerciē
 ordinis quādoq̄ p̄ficiantur/aut eis monasteria ipsa cōmittan-
 tur/sive in cōmendā cōcedantur/et p̄pterea monasteria huius-
 modi tam in spiritualib⁹ q̄ temporalibus nō modica passa fu-
 erint et patiantur detrimēta. Nos ipsorū monasteriorū et dicti
 ordinis statum prosperū et tranquillū paterno zelantes affec-
 tu/motu p̄prio non ad alicui⁹ super hoc nobis oblate petiti-
 nis instātiā/sed de nostra mera liberalitate statuta/declaratio-
 nes/cassationes/irritationes/et decreta predicta tam p̄ ipsum
 p̄pium/ac bone memorie Nicolāū. v. et Calistū. iij. Romanū
 pontifices p̄decessores nostros/quā Baldasarē ep̄m Tuscula-
 nenē Johannē. xxiij. in sua obedientia nūcupatum/vt in prein-
 sertis eorū litteris cōtinetur/ facta et concessa rata et grata ha-
 bentes/illa ac omnia et singula in eisdem singulis litteris con-
 tenta/necnō inde secuta quecunq̄/auctoritate applica ex certa
 scientia et de plenitudine sedis aplice potestatis tenore presen-
 tium pro nobis et successorib⁹ nostris Romanis pontificibus
 de fratrum nostrorū consilio cōfirmamus et approbamus/ac pre-
 sentis scripti patrociniō cōmunimus/supplentes omnes et sin-
 gulos defectus si qui forsan interuenerint in eisdē/ipsasq̄ sin-
 gulas litteras innouamus/vinq̄ et vigorem perpetuo habere
 et viribus subsistere decernim⁹. Non obstantibus omib⁹ que

Nicolaus/Lalitus/et Pius predecessores nostri/et Baldasar p-
fati in p'dictis eorū litteris voluerunt nō obstare/ necnon qui-
busuis specialibus et generalib⁹ reservationib⁹/litteris cōmen-
dis/puisionibus/regulis/et cōcessionibus/alijsq; cōstitutioni-
bus et ordinationib⁹ apostolicis ex quacūq; causa pcesserint/
aut pcedent in futurū quorū omniū tenores ac si de verbo ad
verbū p'sentibus pro sufficienter expressis haberi volumus/et
quibus earūq; effectui vi/robori/et executioni quatenus predi-
ctis et p'sentibus litteris earūq; effectui aduersarentur preiudi-
carent/nocerent/vel obuiarent/seu p'iudicare/aduersari/nocere
vel obuiare possent quomodolibet infuturū/ motu et scien-
tia similibus specialiter et expresse derogamus/necnō monaste-
riorū et ordinis predictorū iuramento cōfirmatione aposto-
lica vel quauis firmitate alia roboratis/statutis et cōsuetudini-
bus cōtrarijs quibuscūq;. Volumus autē qđ pro tempore or-
dinis auctoritate in abbates ipsorum monasteriorū promoti
et aliorum beneficiorū prouisi/intra quattuor menses a die p-
motionū siue prouisionū suarum ad curiā pro illarū confirma-
tione impetranda venire aut mittere/et annatam siue medios
fructus primi anni ipsorum monasteriorū scđm taxam in libris
camere apostolice positam soluere/ac de alijs iuribus consue-
tis eidem camere satisfacere teneātur. Alioquin p'motiones si-
ue puisiones illorū qui secus fecerint nullius sint roboris vel
momenti/liceatq; ex tunc nobis et dictis successoribus nostris
de p'sonis idoneis eisdem monasterijs et beneficijs pro quibus
ut p'fertur factum nō fuerit puidere. Ceterum quia difficile fo-
ret p'sentes litteras ad singula loca in quibus ille forent neces-
sarie transferri/etiam volumus et dicta auctoritate decernim⁹
quod earū transumptis manu notarij publici subscriptis/et si-
gillo alicuius Archiepiscopi/Episcopi/vel alterius prelati mu-
nitis/proorsus in iudicio et extra plenaria fides adhibeatur/ac
illis stetur in omnibus et per omnia sicuti originalibus litteris
adhiberetur et eis staretur si forent exhibite vel ostense. Nulli
ergo omnino hominū liceat hanc paginam nostre cōfirmatio-
nis/approbationis/cōmunitiois/suppletionis/innouationis/

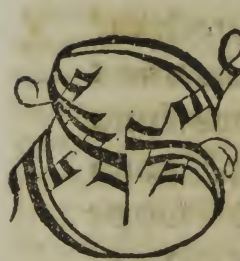
fo. 122.
constitutionis/derogationis/voluntatis/z decreti infringere/
vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attemptare p-
sumpserit/indignationē omnipotentis dei/ac beatorū Petri
z Pauli apostolorum eius se nouerit incurfurū. Datum Ro-
me apud sanctum Petrū/Anno incarnationis dominice Mil-
lesimo quadringentesimo septuagesimoqnto. vj. Idus Mar-
tij. Pontificatus nostri Anno quinto.

Bullam premissam seu priuilegium de verbo ad verbū cō-
firmat in magno codice dominus Innocentius papa octau⁹.
Et incipit Regimini yniuersalis/in principio.

Eiusdē. Quā occurrendo desolationi mō-
nasteriorū p cōmendatarios introductos/
mandatur districtissime cōmendatariis z
eorum officiariis/procuratoribus/fauto-
ribus/adherentibus/receptorib⁹/icono-
mis/vicariis/z administratorib⁹/sub pe-
nis excoicationis/anathematizationis/
suspensionis/z interdicti/necnō sub ex-
pressa puatione regiminis z administra-
tionis omniū monasteriorū/locozū/be-
neficiorū/canonicatuū/prebendarū/dig-
nitatū/personatuū/officiorum/pensionū
fructuū/z prouentuū/ac sub pena inha-
bilitationis ad quecūq; premissaz vt pa

q +

tribus abbatibus et commissariis ordinis
in quibus pluribus articulis ibidem expressis
et declaratis obediant. Datq; ordini po-
testate absoluedi/rehabilitadi/et restitu-
endi eosdem quotiens penitentes fuerint
emendati/et obedientes. Et q; comenda-
tarij nullam habent iurisdictione seu exe-
cutione in dictis monasterijs/sed reduci-
tur ad patre abbatem. Nota textu q; tot
et tanta sunt q; in summano non possent
sufficienter declarari.

Irtus Eps seruus seruorum dei.
Ad perpetua rei memoria.

Lura nostra in varijs rebus quotidie emer-
gentibus agitata/circa hoc potissime versa
tur/ut pastorale officium in sacre religionis
Listerciensi statu felici extendentes ita ope no-
stre pvisionis salubriter pvideamus q; or-
do ipse/illiusq; monasteria et loca/et persone
in spiritualibus et temporalibus detrimenta no sustineant/sed
optate felicitatis proficiant incrementis. Sane licet monaste-
ria et loca eiusdem ordinis ab eorum primeua fundatione ho-
norifice constructa/ac fructibus/redditibus/et puentibus pro
sustentatione abbatum/monachoru/ministrozum/et aliarum
personaru inibi diuinis laudibus insistentium competenter
decorata/lbrisq; calicibus et alijs ornamentis diuino cultui ne-
cessarijs munita/ac in vera obedientia suorum superioru per-
sistentes numero sufficienti monachi quibus honeste in victu
et vestitu prouidebatur instituti fuerint/ tamen ab aliquibus

temporibus citra sicuti veridica relatione accepim⁹/ monaste-
 ria et loca eiusdem ordinis que nonnulli persone ecclesiastice/ secu-
 lares et regulares ex concessione et dispensatione sedis aposto-
 liche in commendam obtinent in eorum structuris et edificijs ru-
 unt/ Illorumque bona mobilia et immobilia/ necnon fructus/ red-
 ditus/ et puentus dissipantur/ regularis observantia in illis si-
 cut deceret non observatur/ Officium divinum decenter non sol-
 uitur/ monachi instituti numero non sunt sufficienti/ et existentes
 victum et vestitum non habentes ut deceret prochdolor ab obe-
 dientia suorum superiorum retrahuntur/ ordo/ monasteria/ et loca
 huiusmodi confunduntur/ et non modica patiuntur detrimenta
 in ipsius ordinis elusionem/ divine maiestatis offensam/ ac p-
 niciosum exemplum et scandalum plurimorum. Hinc est quod nos at-
 tendentes premissa adeo esse notoria quod nulla possunt tergiver-
 satione celari/ quodque si super eisdem non provideatur/ monasteria et
 loca ipsa penitus desolata manebunt/ ac illa/ necnon ordo ipse
 irreperabilia patietur damna/ ac cupientes pro nostro incum-
 bit officio premissis ac scandalis que propterea exoriri possunt co-
 gruentibus remedijs obviare/ ac indennitatibus ordinis/ mo-
 nasteriorum/ locorum/ monachorum/ ministroz/ et personarum eo-
 rundem quantum cum deo possumus oportune providere/ motu pro-
 prio/ non ad aliquorum instantiam/ sed de nostra mera liberalitate
 et ex certa scientia omnes et singulas personas/ seculares et quo-
 rumcumque ordinum regulares/ presentes et futuras/ cuiuscumque digni-
 tat⁹/ stat⁹/ gradus/ ordinis nobilitatis/ excellentie/ preeminentie/ et
 conditionis fuerint/ que monasteria et loca eiusdem ordinis/
 seu eorum aliquod in commendam obtinent in presentiarum et forsan
 obtinebunt in posterum ubique locorum/ etiam in Romana curia
 commorantes/ etiam si Archiepiscopali/ Episcopali/ vel aliqua
 alia ecclesiastica vel mundana dignitate fungantur/ aut nostri
 et sedis predictae/ seu predecessorum aut successorum nostrorum Romani
 pontificum notarii/ subdiaconi/ acoliti/ capellani/ cubicularii
 seu alias officiales/ vel familiares/ aut fructuum/ reddituum/
 et puentuum camere apostolice debitorum collectores/ subcollec-
 toresve existant/ et quocumque exemptionis privilegio/ etiam rati-

one personarū z beneficiorum suorum gaudeant z muniantur
eorūq; in ipsis monasterijs/z locis/vicarios/officiarios/secu-
lares/z regulares/monachos/receptores/seruitores/z icono-
mos/ac eorum quēlibet/illozū z cuiuslibet ipsorū nomina et
cognomina/ac qualitates p̄sentibus pro expressis habentes/
auctoritate apostolica tenore p̄sentium monemus/primo/secū-
do/tertio/z peremptorie cōmuniter ac diuīsim/ac eis z eorum
cuiuslibet in virtute sancte obedientie ac sub penis/sententijs et
censuris infrascriptis quas ferimus in his scriptis/z quas ac
earū quālibet contra faciētes eorūq; complices/fautores/z ad-
herentes ac eorū quēlibet coipso incurrere volumus/districte
p̄cipiendo mandantes/motu z scientia similibus/quatenus
omniū appellatione sublata z remota/infra terminū eisdem p-
sonis seu cōmendatarijs vt prefertur monasteria z loca huius-
modi in cōmendam p tempore obtinentibus per patrē abba-
tem cuiuslibet ipsorum monasteriorū z locorum/seu illius aut
capituli generalis dicti ordinis ad hoc cōmissarium super pre-
missis z infrascriptis/ac eorū quolibet qualitate negocij p tem-
pore occurrentis pensata/statuendū z p̄figendum/z quē ex-
nunc put extunc/z econuerso/eisdem z earū cuiuslibet pro tertio
z peremptorio termino ac monitione canonica statuimus/pre-
figimus/z assignamus/in monasterijs z locis huiusmodi pro
tempore cōmendatis/numerū monachoz per patrē abbatem
aut cōmissariū prefatos/facultatibus ipsorū monasteriorū et
locorū etiā pensatis/instituendū/taxandum z moderandū ha-
beant/sustineant/foueant/z cōseruent/necnō monachis/noui-
cij/ministris/z alijs ipsorum monasteriorū z locorū personis
sufficienter z honeste de victu z vestitu in dormitorio/refecto-
rio z vbiq; scōm laudabilem ipsius ordinis cōsuetudinem z p
ut fit z fieri cōsuevit in alijs monasterijs dicti ordinis nō cōmē-
datis/dictū numerū monachoz/ministroz/nouicioz p̄dictorū
vt p̄fertur moderandū/instituendū/z taxandū/directe vel indi-
recte nullo vnq; tēpore quouis q̄sito colore minuēdo p̄uideāt/
ac sollicite z debite in eisdē monasterijs z locis vt p̄fert cōmen-
datis diuinū officiū tam in horis canonicis q̄ beate Marie et

defunctorum morose/ deuote/ et integre eiusdem ordinis cerimo-
 nijs seruatis competētibz et debitis horis psoluere/ missas eius-
 dem ordinis et fundatas/ necnō anniuersaria ac quēcūq; ordi-
 nata suffragia recitare et dicere/ ac scdm arbitriū et iudiciū pa-
 triabbatis/ seu commissarij predictorū/ edificia tam in monaste-
 rijs et locis sic vt prefertur cōmēdatīs q̄ extra necessaria cōstru-
 ere/ edificata/ constructa/ et ruinosa quatenus indigebūt repa-
 rare/ restaurare/ ac in coopertura et alijs necessarijs omnibus et
 singulis in bono et cōdecēti statu manu tenere/ iura/ liberta-
 tes/ possēsiōes/ census/ fructus/ redditus/ puentus/ clenodia/
 calices/ cruces/ reliquiaria/ pōtīficalia/ iocalia/ vestes sacras/ or-
 namēta ecclīastica/ libros/ cartas/ vasa argētea/ et cuiusuis alte-
 ri⁹ metalli/ suplectilia/ et q̄cūq; alia bona mobilia et imobilia ad
 monasteria seu loca hmodi cōmēdata/ seu aliq̄d ipsorū spectātia
 et p̄tinentia alienata/ vel distracta/ seu transportata/ ad ius et
 p̄prietatē ipsorum monasteriorū et locorū reducere et reponere/
 ac oīa illa et singula alia contra omnē personā suadente iusticia
 per se vel alios cum omnī diligentia defendere/ tueri/ et prose-
 qui faciant/ et cum effectu procurent. Necnon patriabbati seu
 commissario prefatis omnia et singula caritatiua subsidia/ et cō-
 tributiones per generale capitulū eiusdem ordinis prefato or-
 dini aut abbatibus eiusdē pro tempore imponenda plenarie
 et integre scdm portione eis iuxta ipsius ordinis institutiones
 taxatam vel taxandam exhibeant et persoluant/ eisq; patriab-
 bati et commissario in omnibus et per omnia pareant efficacē-
 ter et obediant/ ac omnia et singula per patrēabbatem et com-
 missariū prefatos circa premissa/ aut aliquod eorundē vel alia
 eiusdē ordinis pro qualitate temporis explicanda et ordināda
 negocia/ illa omnia et singula/ ac si de verbo ad verbū etiā pre-
 sentibus insererētur p̄ expressis habentes et haberi volentes/
 realiter et cū effectu faciant et adimplere pcurent/ put et quē-
 admodū predictorū cōmendatorum et aliorū eiusdem ordinis
 monasteriorū abbates hactenus fecerūt et facere cōsueuerūt et
 debuerūt/ ac p̄ tpe existētes facient. Inhibentes nihilominus
 eiusdē p̄sonis siue cōmendatarijs secularib⁹ et regularibus mo-

naſteria ⁊ loca hmoi in cōmendā ꝑ tempore obtinentibꝫ ꝑſen
tibꝫ ⁊ futuris ſub eiſdē ſententijs ⁊ penis/ne bona mobilia aut
immobilia hmoi/ſeu aliqua alia ad ꝑdicta monaſteria ſeu lo
ca cōmendata hmoi ſpectantia quouifmodo alienare/aut de
nouo infeudare/ſeu extra manus deputatorū/ ſeu ꝑ tēpore ꝑ
cōuentus ipſorū monaſteriorū deputandorū manus ponere ꝑ
ſumant. Et ſi qđ abſit mandatis/monitiōibꝫ ⁊ inhibitioni
bus hmoi non paruerint/ſeu ꝑmiſſa ⁊ infra ſcripta vel aliqđ
eorū nō obſeruauerint/ ⁊ inquātū eos tangunt ⁊ concernunt/
ſeu tangere ⁊ cōcernere poterūt quomodolibet in futurū fece
runt nō obſeruari/ernunc ꝑut extunc ⁊ extūc ꝑut ex nunc ꝑſo
nas ſeu cōmendatarios ꝑſatos/eorū officarios/ ꝑcuratores/
fautores/adherentes/monachos/receptores/iconomos/vica
rios/ ⁊ adminiſtratores/omneſqꝫ alios ⁊ ſingulos in ꝑmiſſis
culpabiles ⁊ rebelles/ac eorū quemlibet excōicamus ⁊ anathe
matizamus/ac ꝑdictorū ⁊ aliorū monaſteriorū ⁊ locorū regimi
ne ⁊ adminiſtratione/necnō omnibꝫ ⁊ ſingulis alijs eccleſiaſti
cis ſecularibꝫ ⁊ regularibus beneficijs/canonicatibꝫ/ꝑbendis/
dignitatibꝫ/ꝑſonatribꝫ/adminiſtrationibꝫ ⁊ officijs/cū cura
⁊ ſine cura/necnō annuiſ penſionibus eiſ ⁊ eorꝫ cuilibet ſuper
quorūcūqꝫ monaſteriorū/aut locorū/ſeu menſarū/vel benefi
ciorꝫ eccleſiaſticorū fructibꝫ/ redditibꝫ ⁊ ꝑuentibus ꝑ tēpore
aſſignatis/que in quibuſuis eccleſijs ſiue locis obtinēt ⁊ ꝑcipi
unt reſpectiue/motu ſciētia ⁊ auctē ſimilibus ꝑriuamꝫ ⁊ ad il
la ⁊ quecūqꝫ alia ſimilia vel diſſimilia monaſteria/loca/officia/
⁊ beneficia obtinenda ꝑpetuo inhabilitamus/ꝑpoſqꝫ omnes ⁊
ſinguloſ excōicationis ⁊ anathematis ſentētijs/ac ꝑriuatiōis
⁊ inhabilitationis penas hmoi incurriſſe ⁊ incidiſſe/ necnō ex
cōicatos/anathematizatos/ac monaſterijs/locis/illorūqꝫ regi
mine ⁊ adminiſtratione/officijs ⁊ beneficijs/ac penſionibus ꝑ
dictis ꝑriuatos/ ⁊ ad illa ac alia impoſteꝫ obtinēda inhabiles
uiſſe ac eſſe declaramus ⁊ decernimus. Et inſup volumus ⁊ ꝑ
petuo obſeruāde cōſtitutionis edicto auctoritate motu ⁊ ſciē
tia ſimilibus ſtatūimus ⁊ ordinamꝫ qđ ſi cōtingat aliquod mo
naſteriū eiꝫdem ordinis de nouo alicui archieꝑo vel eꝑiſcopo

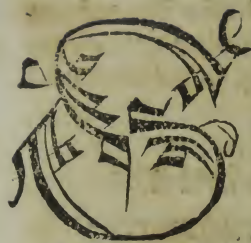
seu cuiusque alteri etiam dignitate perduto quauis auctoritate commendari per illius patreabbatē seu ipsius vel eiusdem ordinis commissariū/presente ipsi monasterij commendatario/aut eius legitimo procuratore/de bonis ipsius monasterij fiat inuentariū/cuius duplū vnū teneat ipse commendatari⁹ et aliud apud cōuentū eiusdem monasterij maneat/ipseque cōmendatarius anteq̃ possessionē regiminis et administrationis bonorū dicti monasterij recipiat iuramento solēni bona ipsa fideliter tractare/administrare/cōseruare/et defendere iuret/et iuramētū solēniter ab abbatibus ipsi⁹ ordinis in eorū assumptione prestari solitū/ vide licet q̃ bona mobilia aut imobilia dicti monasterij cōtra statuta dicti ordinis non vendet/nou alienabit/aut impignorabit/seu de nouo infeudabit/p se vel aliū quocūq̃ titulo vel colore/sub penis et sententijs p̃dictis et infra scriptis p̃stet. Et insup q̃ monachi/nouicij/cōuersi/ et donati cuiuslibet ipsorū monasteriorū et locorū eiusdem ordinis cōmendatorū/vt p̃fertur/scemel in anno patriabbati seu cōmissarijs p̃dictis de omnib⁹ peccatis et excessibus p̃ eos et eorū quēlibet ab vltima confessione patriabbati seu cōmissario p̃fatis facta/ cōmissis et p̃petratis p̃fiteri integre/et tunc sine fraude in scriptis omniū bonorū apud eos et in eorū vsum p̃ tēpore existentīū qualitātē et quantitātē dare/nouicijsq̃ ipsi ordinē ipsum p̃fiteri volētes in manibus patriabbatis seu cōmissario ipsius professionē expresse emittere debeāt et teneant/ab ipsi⁹ patreabbate seu ei⁹ cōmissario benedictionē in talibus scōm instituta eiusdem ordinis cōcedi solitā humiliter recipiēdo. Patriabbati vero et cōmissario p̃fatis/vt eorū p̃ tempore eis cōfiteres de his que eis confessi fuerint nisi talia existant p̃pter que merito sedes ap̃lica fuerit cōsulenda sicut monachos p̃prios absoluere/et penitentiā salutarē in iungere/ac etiā in dictis monasterijs seu locis cōmendatis cōmorantiū/cōfessiones audiant/et similē vel limitatā potestātē absoluendi habeant p̃petuo deputare possint/licentiā cōcedimus pariter et facultatē. P̃refea dilectis filijs vniuersis p̃dictorum monasteriorū et locorū p̃ tēpore cōmendatorū patribus abbatibus p̃ ap̃lica scripta motu simili mandamus quaten⁹ ipsi

seu quilibz ipsorū in monasterijs et locis p̄dictis eis subditis/
p se vel alium seu alios p̄sentes litteras ac omnia et singula in
eis cōtenta vbi quādo et quotiens expedire viderint solenniter
publicantes faciant sub sentētijs censuris et penis p̄dictis/ vt p̄
fertur p nos latis/ omnia et singula in p̄sentibus litteris contē-
ta/ et eorū quodlibet auctoritate predicta inuiolabiliter adim-
pleri et obseruari/ necnō omnes et singulos quos eis sūmarie cō-
stituit in p̄missis et circa ea seu aliquod ipsorū culpabiles/ ac
excommunicationis et alias penas p̄dictas incurrisse excomuni-
catos et anathematizatos/ ac beneficijs/ monasterijs/ officijs/
et pensionibus p̄dictis priuatos/ et ad illa ac alia imposterū ob-
tinenda inhabiles/ publice et etiā specificē et nominatim denū-
cient/ et faciant ab alijs nūciari/ ac ab omnibz christifidelibz arc-
tius euitari donec mandatis et monitionibus/ ac alijs p̄missis
p patrē abbatē seu cōmissariū prefatos ordinandis plenarie et
integre paruerint/ ac ab eisdem sentētijs et penis absolutionis
beneficiū meruerint obtinere. Contradictores in p̄missis quos-
libet et rebelles cuiuscūqz dignitatis/ status/ gradus/ ordinis/
dignitatis/ p̄eminētie/ nobilitatis/ excellentie/ aut cōditionis
vt p̄fertur fuerint p excommunicationis/ suspēn/ et interdicti/ ac p̄dic-
tas/ necnō alias etiā formidabiliores de quibz eis videbit̄ sen-
tentias/ censuras/ et penas eadē auctoritate/ appellatione etiā
postposita cōpescendo/ et etiā legitimis sup his p eos habēdis
seruatis p̄cessibus omnes et singulos predictos sic excomunicatos/
necnō sentētijs huiusmodi quoties opus fuerit dicta auctori-
tate aggrauare et reaggrauare p̄curent/ ac omnia et singula alia
faciant et exequantur sūmarie et de plano sine strepitu et figura
iudicij/ nullis terminis substantialibz obseruatis/ que eis et eo-
rum cuilibet circa p̄missa vel aliquod ipsorū videbūtur exequē-
da et facienda. Non obstantibus tā felicis recordationis Bo-
nifatij. viij. que incipit. Statutū/ q̄ Clementis. v. Romani pō-
tificiū predecessorū nostrorū/ ac in concilio generali de duabus
dietis edita/ alijsqz cōstitutionibus et ordinationibus apostoli-
licis/ statutis quoqz et consuetudinibus monasteriorū locorum

ordinis huiusmodi/cōfirmatione apostolica vel quauis fir-
mitate alia roboratis cōtrarijs quibuscūq; aut si eisdem pso-
nis seu cōmendatarijs p̄dictis eorūq; officiarijs/vel quibusuis
alijs cōmuniter vel diuissim ab eadem sit sede indultum/aut in-
dulgeri cōtingat q̄ interdicti sup̄en/vel excoīcari/aut beneficijs
suis priuari/seu extra vel ultra certa loca ad iudiciū euocari nō
possint p litteras apostolicas nō facies plenā et expressam ac de
verbo ad verbū de indulto huiusmodi mentionē/et quibusuis
alijs priuilegijs/indulgentijs/exemptionib⁹/indultis/cōcessi-
onibus/et litteris apostolicis generalib⁹ vel specialibus eisdē
p̄sonis seu cōmendatarijs aut eorū officiarijs/pcuratoribus/
receptorib⁹/monachis/et iconimis in genere vel in specie quo-
uismodo cōcessis et cōcedendis quorūcūq; tenorū existant/p
que p̄sentibus non expressa vel totaliter non inserta effectus
p̄sentium aut iurisdicō patrum abbatū p̄dictorū impediri vel
alias quomodolibet differri possit/et que illis specialiter et ex-
presse derogando quo ad hec nolumus aliquibus suffragari.
Nos enim eisdem patribus abbatibus p̄fatis et eorū cuius-
libet ac commissario p̄dictis/p̄fatas personas/et monasteria
et loca huiusmodi in commendā pro tempore obtinentes/co-
rumq; vicarios/procuratores/receptores/ ac alios officiarios
p̄dictos/et eorū quemlibet/qui p̄fatas nostras sententi-
as aut earum aliquā incurrerint siue incurrerit quoquomodo/
postq̄ deuote et humiliter mandatis et monitiōibus huiusmo-
di paruerint seu paruerit si hoc humiliter petierint/ab eisdem
sententijs iniunctis eis pro modo culpe penitentijs salutari-
bus/et alijs que de iure fuerint iniungenda/auctoritate p̄di-
cta per se vel alium seu alios absoluendi/ac ad beneficia tunc
obtentā et obtinenda rehabilitandi et restituendi/nec non secum
super irregularitate si quam missas et alia diuina officia cele-
brando/uel illis se immiscendo contraxerint dispensandi/om-
nemq; inhabilitatis et infamie maculam siue notā per eos seu
alterum ipsorum p̄missorū occasione quomodolibet cōtrac-
tā penitus abolendi eiusdē auctoritate et tenore cōcedim⁹ facul-
tatē. Et insup q̄ difficile foret p̄sentes l̄ras aplicas ad q̄cūq;

Premissum priuilegium in forma cōfirmat dñs Innocētiū
papa. viij. per bullā suam/que incipit Ex apostolice sedis/ cum
bonis additionibus super solutione subsidiorū et contributionū
per cōmendatarios. rē.

Eiusdem. Qd monasteria cōmendata et cō-
mendanda post mortem cōmendatario-
rum plene et libere et integraliter redeunt
ad omnimodā ordinis dispositionem et
prouisionē. Et q nulli p̄ficiantur in ab-
bates nisi per patres abbates/ seu commis-
sarios et conuētus iuxta antiquū ordinis
modum/ et q promoti sint de ordine. Itē
pensiones extinguuntur post mortē eorum
qui eas leuant/ nec in alios transferuntur
Cassantur insuper gratie/ expectatiue/ re-
seruationes/ mandata/ cōmende/ nomina-
tiones/ collationes/ vniones/ annexiones
incorporationes/ suppressiones/ cōcessio/
prouisio/ dispositiones/ assignationes/ et
processus inde sequē. Vnde textum stu-
diosē: quia difficile esset clausulas omnes
sufficienter in summario declarare. Cum
clausula/ quod vidimus fides adhibea-
tur. rē.

Artus Eps seruus seruorum dei.
Ad perpetuā rei memoriā.

Romanus pontifex/dei in terris vicari⁹ ad
singula que monasteriorū ⁊ locorum ecclesi-
asticorū quorūlibet statū prosperū respice-
re noscunt⁹/put ex suscepte seruitutis astrin-
gimur officio aplicos cogitatus diffundit/
vt aplice puissionis ope monasteria ⁊ loca p̄dicta successus re-
cipiant iugiter salutare/ ⁊ eorū indēnitatibus succurrat oportu-
ne. Cum itaq; sicut accepimus monasteria Listerciē ordinis
que nōnulle p̄sone ecclesiastice ex cōcessione ⁊ dispensatio-
ne sedis aplice in cōmendā obtinent/ ⁊ in quibus antea regula-
ris obseruātia vigeat/sup quorūcūq; aut aliquorū ipsorum
ac nōnulloꝝ aliorū eiusdem ordinis monasteriorū fructibus/
redditibus/ ⁊ puentib⁹/ nōnulle etiā persone ecclesiastice pen-
siones etiam excessiuas/eis assignatas percipiunt annuatim/
adeo p̄pterea grauantur/ac in spiritualibus ⁊ tēporalibus de-
trimenta sustineant/vt nisi eis celeriter succurratur/ in desola-
tionē perpetuā ⁊ ruinā deuenient. Ceterum si vt preferē cōmen-
data ⁊ alia eiusdem ordinis monasteria p̄ monachos dicti ordi-
nis regerētur ⁊ gubernarētur/ac eisdem ipsi monachi canonice
scdm ipsi⁹ ordinis instituta regularia ⁊ indulta apostolica elec-
ti p̄ficerentur/pensionesq; hmoi cedentibus vel decedentibus
illis qui ipsas p̄cipiūt extinguerētur/ ⁊ de nouo sup eisdem fru-
ctibus/redditibus/ ⁊ puentib⁹ nō assignarētur/monasteria ip-
sa quorū aliqua ruinā minant⁹ in suis structuris ⁊ edificijs re-
parari/restaurari/ ⁊ manuteneri possent/ ⁊ nō modicū eis p̄pte-
rea pueniret incrementū. Horū igit cōsideratione inducti ⁊ vt
monasteria ipsa p̄ idoneos ⁊ circūspectos ac vtilis viros quo-
rū cōmendabili regimine ⁊ salubri puissione ad laudē dei ⁊ glo-
riā/necnō religionis p̄pagationē p̄celsius extolli/ ⁊ vtilius diri-
gi valeāt salubriter gubernētur/ac indēnitatib⁹ ordinis ⁊ mo-
nasterioꝝ huiusmodi oportune cōsulat⁹ motū p̄prio nō ad ali-
cuius nobis super hoc oblate petitionis instantiā/sed premis-
sis ⁊ alijs p̄ijs ⁊ rationabilib⁹ suadentibus causis/p̄sentis per-

petuo valitute et irrefragabiliter constitutionis obseruande edic-
 to denota mera liberalitate auctoritate aplice et ex certa sciencia
 volumus/statuimus/concedimus/decernimus/declaramus/et
 ordinamus quod monasteria ut prefertur commendata/ et in posterum
 forsan commendanda/cessantibus ipsis commendis/preterquam per ces-
 sionem commendarum hominum in manibus nostris aut successorum no-
 strorum Romanum pontificum forsan faciendam/etiam per cessum vel
 decessum/seu aliam quamvis dimissionem quouismodo/preterquam apud
 sedem apostolicam vacanti et inantea vacatura/etiam si illorum vel
 alterius ipsorum dispositio specialiter/vel ex quacumque causa/etiam
 ex qualitatibus ipsorum monasteriorum vel personarum illa per tempo-
 re obtinentium generaliter reseruata/et cuiuscumque taxe seu annui
 valoris illorum fructus/redditus et puentus existant/ac pui-
 siones ipsorum consistorialiter fieri debeant/plene/libere/et integre
 redeant et veniant/ac venire et redire debeant ad manum/necnon
 electionem/prouisionem/et quamvis aliam dispositionem ordinis/necnon
 dilectorum filiorum patrum abbatum et conuentuum eorundem mo-
 nasteriorum/quodque exnunc inantea perpetuis futuris temporibus nul-
 li apostolica vel alia quacumque auctoritate prefatis aut alijs eiusdem
 ordinis monasterijs ut prefertur/vacantibus vel vacaturis in ab-
 bates preficiant nisi per eosdem prefatos abbatem et puentem ipsorum mona-
 steriorum aut ipsi ordinis commissarios legitimos/vel saniores aut
 maiorem ipsorum conuentuum partem/in abbatem illorum rite et canonice
 fuerint electi/vel postulati/seu per dictos patres abbates aut
 commissarios prefatos secundum ordinis statuta promoti/sed quod libe-
 ra et omnimoda absque aliquo cuiusvis impedimenti obstaculo
 abbatum dictorum monasteriorum electio seu postulatio/et omni-
 moda alia dispositio ad patres abbates et commissarios/necnon conuentum
 prefatos spectet et pertineat/ac dictis monasterijs per cessum vel deces-
 sum/aut quamvis aliam dimissionem ut prefertur/seu alias quouismodo
 et ex quacumque causa abbatum regiminibus destitutis liceat dictis
 patribus abbatibus commissarijs et conuentibus quascumque idoneas
 personas eiusdem ordinis in eorum et dictorum monasteriorum abbatem
 liberem et sine difficultate aliqua canonice eligere/seu etiam postu-
 lare/ac etiam promouere ut dictum est/necnon patres abbates aut

cōmissarij p̄fati electiones h̄mōi postulationes et p̄motiones
cōfirmare in omnib⁹ ⁊ p̄ omnia sc̄m antiquā formā in eodem
ordine obseruatā/qd̄q electiones/p̄motiones/⁊ cōfirmatōes
h̄mōi p̄ patresabbates/aut cōmissarios/ necnō cōuentus p̄fa-
tos p̄ tēpore facte valeāt/plenāq̄ roboris firmitatē obtineāt/
ac eisdē electis/postulatis/⁊ p̄motis suffragentur in omnib⁹/
etiā ⁊ per omnia ac si reseruatōes aplice desup nō emanarent.
Et nihilomin⁹ q̄ omnes ⁊ singule pensiones sup quorūcūq̄
monasteriorū seu locorū dicti ordinis fructibus/redditib⁹/⁊ p̄
uentib⁹ quibuscūq̄ p̄sonis ecclesiasticis secularib⁹ vel regulari-
bus assignate vel forsan assignāde/p̄ cessum vel decessum illo-
rum qui ipsas percipiunt/cessent penitus ⁊ expirēt/ac casse et
nulle/penitusq̄ ⁊ integre extincte sint/⁊ esse censeant/nec p̄ no-
stras aut alicui⁹ successorū nostrorū Romani pontificū/vel eius-
dē sedis litteras/aut aliquo alio titulo/etiā motu ⁊ scientia si-
milibus in aliā vel alias p̄sonā seu p̄sonas transferri/aut super
eisdem fructib⁹/redditibus ⁊ p̄uentibus nulla alia subsistente
causa de nouo similes vel alie p̄ssiones aliquib⁹ in ipsis mona-
sterijs siue locis ius aliud non habentib⁹ assignari possint aut
debeant/sed p̄sone ipse que easdē pensiones alias soluere ha-
berent ab illarū solutione ⁊ p̄statione ex tunc penitus ⁊ oīno li-
bere sint ⁊ absolute/ac ad illarū solutionē vel p̄stationē. Pa-
tresabbates vero ⁊ cōuentus p̄fati ad receptionē aliquorū aut
obedientie ⁊ reuerētie p̄stationem aliquib⁹ alijs q̄ electis/po-
stulatis/⁊ p̄motis p̄ eos cuiuscūq̄ dignitatis/status/gradus/
ordinis vel cōditionis existant/quos forsan p̄ tēpore eisdē mo-
nasterijs cōtra litterarū h̄mōi tenorē alias q̄ per electionē/ po-
stulationē/vel vt dictū est p̄motionē p̄fici contigerit/aut eis
monasteria ⁊ loca ipsa cōmendari nullatenus teneant/nec ad
id obligati vel astricti sint/aut obligari/vl astringi/seu ad h̄ cō-
pelli/aut interdici/suspendi/vel excoīcari possint. Decernētes
etiā ⁊ eadē auctoritate declarantes exnunc put extunc ⁊ extūc
put exnunc monasteria ipsa ⁊ loca sub quibuscūq̄ gratijs expe-
ctatiuis/vel alijs de p̄mouacaturis beneficijs/seu monasterijs
aut specialib⁹ vel generalib⁹ reseruationib⁹/⁊ de sic vacaturis

cum vacabant cōferendī seu cōmendandī mādatis et nomina-
tionibus/seu nominādi et cōferendi vel cōmendandi beneficia
etiā monasteria et loca quibuscūq; principalib⁹ facultatibus/
vniōib⁹/annexionib⁹/incorporatiōib⁹/suppressionib⁹/alijsq;
cōcessionib⁹/seu gratijs p nos aut sedem p̄dictā vel successo-
res nostros h̄mōi etiā motu et sciētia similib⁹ et sub quibusuis
formis et expressiōib⁹ verborū etiā cū phibitorijs et decreto-
rum irritantiū ac derogatoriū derogatorijs et alijs quibus-
uis clausulis/etiā talibus p quas h̄mōi monasteria et loca no-
minatim specificē et expresse sub illis cōprehendi viderent con-
cedendis nullatenus cōprehendi/nec ad illa se extendi/neq; il-
larum vigore per quoscūq; expectantes/aut speciales vel gene-
rales reseruatiōes habentes vel habituros acceptari/aut ali-
quibus quacūq; etiā p̄fulgeant dignitate/ ac monasteria et
loca ipsa qualitercūq; vt p̄fertur/vacauerint cōmitti/vel com-
mendari/seu in cōmendā vel alias in titulū vel administratio-
nē cōcedi posse. Adijciētes et auctoritate p̄dicta etiā decernē-
tes oēs et singulas expectatiuas/noiatiōes/speciales et gene-
rales reseruatiōes/necnō vniōes/annexiones/et incorporati-
ōes factas et faciēdas nōdū effectū sortitas/ p̄uisiones vero
et cōmendas/ac alias dispositiōes/translatiōes/et assignatio-
nes de dictis monasterijs et pensonib⁹ respectiue per nos aut
sedem p̄dictā/vel successores nostros aut nostraz/vel sedis/
aut successorū p̄dictorū litteraz vigore aliquibus personis
deinceps faciendas et cōcedendas/necnō processus p tempo-
re desup habitos/ac illarū vigore sententias/censuras/ et pe-
nas in illis contētas/seu in patresabbates aut cōmissarios et
cōuentus p̄fatos/aut alias ipsorū monasteriorū p̄sonas ob nō
receptionē aliquorū/aut obedientie et reuerētie p̄stationē de-
inceps/necnō reseruandā pensonū h̄mōi nō solutiōē ful-
minandas seu p̄mulgandas. Etiā si in illis de p̄sentibus/nec-
nō electionibus/postulationib⁹ et p̄uisionibus de dictis mo-
nasterijs p patresabbates et cōmissarios/necnō cōuentus p̄fa-
tos faciēdis/cessationeq; et expiratione h̄mōi pensonū totocq;
tenore p̄sentū sp̄alis specifica et expressa/ nō aut p̄ generales/

aut idē importantes clausulas mentio fiat/nullos ⁊ inualidos
ac nullas ⁊ inualidas nulliusq; roboris vel momenti esse pro-
cessusq; ⁊ sentētiās huiusmodi nō tenere/nec quēq; ligare pos-
se vel debere/neq; p easdē reseruaciones/expectatiuas/nomi-
nationes/ac vniones/effectum nō sortitas vt prefertur p nos
aut sedem predictā/seu successores nostros huiusmodi/aut no-
strarū/seu sedis vel successorū predictorū litterarū etiam motu
⁊ scientia similibus factas vt p̄fertur ⁊ cōcessas/ aut faciendas
⁊ cōcedendas presentibus nostris litteris/ aut electionib⁹/ po-
stulationib⁹/ ⁊ p̄motionib⁹ per patresabbates ⁊ cōmissarios/
necnō cōuentus prefatos faciendis/etiā si illis specialiter ⁊ ex-
presse/ac motu ⁊ scientia similibus/etiam de plenitudine pote-
statis derogaret/aut derogari videretur/nullatenus derogari
valeat/nec sit/neq; censeatur esse in aliquo quouismodo dero-
gatum. Et nihilominus vniuersis archiep̄is/ ⁊ ep̄is/ac quorū-
cunq; aliorū ordinum abbatibus/ceterisq; personis ecclesiasti-
cis in dignitate ecclesiastica p tēpore constitutis quorū nomi-
na ⁊ titulos siue beneficia p̄sentibus etiā haberi volumus pro-
expressis motu simili p apostolica scripta mandamus quate-
nus ipsi vel duo aut vnus eorū per se vel aliū seu alios p̄fatis
patribusabbatib⁹/cōmissarijs/conuentib⁹/ ⁊ alijs personis eo-
rundē in p̄missis efficacis defensionis presidio assistentes faci-
ant eos/pacifica possessione vel quasi cōcessionis/statuti/ordi-
nationis/decreti/ac iuris eligendi/seu postulandi/ac p̄mouen-
di huiusmodi gaudere/nō permittētes eos p quoscūq; ad reci-
piendū aliquos vel prestandum obedientiam et reuerentiā ali-
quibus alijs q; vt prefertur per eos electis/postulatis/ seu pro-
motis/aut ad soluendū pensiones huiusmodi contra cōcessio-
nis nostre h̄mōi ⁊ presentū tenorem quauis auctoritate com-
pelli/seu alias quomodolibet molestari. Cōtradictores in pre-
missis quoslibet ⁊ rebelles cuiuscūq; dignitatis/stat⁹/gradus/
ordinis/p̄minentie/nobilitatis/excellentie/aut cōditionis fu-
erint/ ⁊ quocūq; exemptionis privilegio sint muniti/p excōmu-
nicationis/suspensionis/et interdicti/ac alias etiā formidabi-
liores de quibus eis videbitur sentētiās/censuras ⁊ penas ap

pellatione postposita cōpescendo. Et etiā legitimis sup his p
 eos seruandis pcessibus/sentētiis ipsas quotiens expedierit
 aggrauare et reaggrauare pcurent inuocato ad hoc si opus fu
 erit auxilio brachij secularis. Et insuper vniuersos ⁊ singulos
 carissimos in christo filios Reges/ necnon dilectos filios du
 ces/principes/comites/barones/proceres/ nobiles/ cōmuni
 tates/vniuersitates/omnesq; alios ⁊ singulos iurisdictionem
 temporalē/ aut etiam spiritualement pro tempore habentes psen
 tes ⁊ futuros in quorū dominio ⁊ ditione monasteria ipsa ⁊ lo
 cō fuerint in domino requirimus ⁊ attente hortamur quaten⁹
 monasteria/patresabbates/cōmissarios/et cōuentus/ necnon
 electos postulatōs/ ⁊ promotos prefatos/ob prefate sedis re
 uerentiam pro desiderio et affectu ita cōmissa suscipiant/ eisq;
 efficaciter in premissis assistant q; monasteria ipsa ⁊ loca psen
 tium effectum debite sortiantur/ac in statu psp̄o feliciq; suc
 cessu valeant salubriter conseruari. Nō obstant pmissis ac alijs
 quibuscūq; specialibus ⁊ generalibus reservationibus expec
 tatiuis/nominationibus/ ⁊ vnionib⁹ effectum non sortitis/ ac
 concessionib⁹ et regulis/ necnō felicitis recordationis Bonifatij
 pape. viij. que incipit/Statutū/ac in cōcilio generali edita de
 duabus diebus/ alijsq; cōstitutionibus ⁊ ordinationib⁹ aposto
 licis quibuscūq; ex quacūq; causa pcesserint aut edite fuerint
 vel concessē/ aut pcedent seu concedētur in futurū/ illarū omni
 um tenores ac si de verbo ad verbū p̄sentibus insererētur pro
 sufficienter expressis haberi volumus/ ⁊ quibus earumq; effec
 tui/vi/robori/ ⁊ executioni quatenus presentib⁹ ⁊ earum effec
 tui aut ipsis ordini/patribusabbatibus/ cōmissarijs/ cōuenti
 bus/electis/postulatis/ ⁊ p̄motis/ac alijs psonis dictorū mo
 nasteriorū seu locorum aduersarentur p̄iudicarent/nocerent et
 obuiarent/seu p̄iudicare/nocere/aduersari ⁊ obuiare possent
 quomodolibet infuturū/motu ⁊ scientia similib⁹ specialiter et
 expresse derogam⁹/necnon monasteriorū ⁊ ordinis predictorū
 iuramento confirmatione apostolica vel quauis firmitate alia
 roboratis/statutis ⁊ cōsuetudinib⁹/ceterisq; cōtrarijs quibuscū
 q; aut si aliquibus communiter vel diuissim a sede prefata

sit indulgētia q̄ interdicti/suspendi/vel excoīcari/aut extra vel vltra certa loca ad iudiciū euocari nō possint per litteras apostolicas nō facientes plenā et expressam ac de verbo ad verbū de indulto huiusmodi mentionē et qualibet alia dicte sedis indulgentia generali vel speciali cuiuscūq; tenoris existat/per quam p̄sentibus nō expressam vel totaliter nō insertam effectus eorū impediri valeat quomodolibet vel differri. Et de qua cuiuscūq; toto tenore habēda sit in nostris litteris mentio specialis. Volumus autē q̄ pro tēpore in abbates ipsorū monasteriorū et mēbrozū p̄ patresabbates/cōmissarios et conuentus p̄fatos electi seu postulati ac p̄moti infra quattuor menses a die electionis seu postulationis cōputandos ad sedem apostolicā pro cōfirmationibus electionū postulationū seu promotionū suarū/vel nouis p̄uisionibus ipsorū monasteriorū et mēbrozū/necnon scōm taxam ab antiquo ipsis monasterijs et mēbris impostam annatarū seu mediorū fructuū p̄mi anni huiusmodi monasteriorū mēbrozū et aliorū iuriū camere apostolice debitozū solutione eidē camere facienda/venire aut mittere debeāt et teneantur. Alioquin electio/postulatio/seu p̄firmatio/p̄motio/vel p̄uiso nulli⁹ sint roboris vel momēti/liceatq; nobis et successorib⁹ nostris Romani pontificib⁹ extunc de quibuscūq; p̄sonis idoneis eisq; monasterijs siue mēbris p̄uidere/ipsasq; illis in abbates p̄ficere seu monasteria et mēbra ipsa eisde p̄sonis cōmendare. Et insup̄ exnūc irritū decernim⁹ et inane quicqd̄ secus sup̄ p̄missis a quoquā quauis auctē scienter vel ignorāter cōtigerit attemptari. Ceterū q̄ difficile foret p̄sentes litteras ap̄licas ad quecūq; loca in quibus ille forent necessarie transferri volum⁹ et auctoritate p̄dicta decernimus q̄ earū transumptis manu notarij publici subscriptis et sigillo alicuius archiep̄i/vel ep̄i/aut alterius p̄lati munitis p̄sus in iudicio et extra fides plenaria adhibeatur et illis steē in omnib⁹ et p̄ omnia sicuti originalib⁹ litteris adhibere et eis staretur si forent exhibite vel ostense. Nulli ergo oīno hominū liceat hāc paginā nostrorum voluntatis/statuti/cōcessionis/cōstitutionis/ordinatiōis/decreti/declarationis/mādati/requisitionis/hortatiōis et de

rogationis infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attemptare p̄sumpserit/indignationē omnipotentis dei ac beatorū Petri ⁊ Pauli apostolorū eius se nouerit incursum. Datum Rome apud sanctū Petrū. Anno incarnationis dominice M. cccc. lxxv. iij. Idus Martij. Pontificat⁹ nostri Anno quinto.

Premissam bullam cōfirmat dñs Innocentius papa. viij. In bulla sub forma codicis/ que incipit Regimini vniuersalis ecclesie/circa medium.

Bulla declaratiua quarundā aliarum istius pape q̄ abbates electi ⁊ per ordinem promoti nō tenentur mittere ad curiam infra quattuor menses pro confirmatione et solutione annate/nisi monasteria in libro camere apostolice iam prius essent scripta/ ⁊ ad hoc tenerent/ cū clausula q̄ transumpto fides adhibeatur. ⁊c.

Iustus Ep̄s seruus seruorum dei. Ad perpetuā rei memoriā. Decens reputamus ⁊ congruū vt cum sup̄ cōcessionibus que a sede apostolica emanarūt alique dubitationes insurgunt Romanus pontifex p̄ sue declarationis oraculum dilucidet ⁊ declaret/ in his p̄sertim casibus in quib⁹ regularē vitā pfessis deuote oficio seruientibus iniquitatis ⁊ turbationis materia posset quomodolibet prouenire. Dudū siquidē inter alia litteras nonnullorum Romani pontificū predecessorū nostrorū per quas dilec

tis filijs abbati monasterij Cistercij/Cabilonensi dioc/ceterisque
illi coabbatibus/ et coabbatissis/ ac religiosis cisterciensi ordinis
vilibet existetibus processisse dicebatur quod nullus cuiuscunque status/
dignitatis/gradus/ordinis/vel conditionis/etiam si sancte Ro-
mane ecclesie cardinales/aut sedis apostolice officiales seu etiam
alterius ordinis abbates essent monasteria/prelaturas ab-
batiales/et alias dignitates/beneficia/et loca etiam vtriusque se-
cundum ordinis Cisterciensi huiusmodi in titulum vel commendam ob-
tinere posset nisi ipsum ordinem Cisterciensem expresse professus es-
set. Quod dictus abbas Cistercij et alij prelati dicti ordinis Ci-
sterciensi de monasterijs/prelaturis/dignitatibus/beneficijs et
locis predictis auctoritate ordinis libere disponere valerent.
Et quod illa nullatenus sub litteris apostolicis comprehenderent/
et quedam alia eorundem predecessorum statuta/declarationes/ordi-
nationes/priuilegia/et decreta/ac inde secuta quicunque/de fra-
trum nostrorum consilio per alias nostras litteras approbauimus/
et robur firmitatis obtinere debere decreuimus/suppleuimusque
omnes et singulos defectus si qui forsan interuenissent in eis/
dem/ac volumus quod illi quos pro tempore dicti ordinis Cister-
ciensi auctoritate in abbates ipsorum monasteriorum promoue-
ri/et quibus de alijs beneficijs ecclesiasticis dicti ordinis prou-
ideri contingeret/intra quattuor menses a die promotionum si-
ue prouisionum suarum ad curiam Romanam pro illarum confir-
matione impetranda venire aut mittere/et annatam siue medi-
os fructus primi anni ipsorum monasteriorum siue beneficiorum
secundum taxam in libris camere apostolice positam soluere/ac de
alijs iuribus consuetis eidem camere satisfacere tenerentur/
Alioquin promotiones siue prouisiones illorum qui secus face-
rent nullius forent roboris vel momenti. Viceretque extunc no-
bis et dictis successoribus nostris de personis idoneis eiusdem mo-
nasterijs et beneficijs pro quibus id factum non foret prouidere/
prout in eisdem nostris litteris plenius continetur. Cum autem
sicut exhibita nobis nuper per parte dilecti filij Johannis ab-
batis dicti monasterij Cistercij petitio continebat a nonnullis
diuersorum monasteriorum ipsius ordinis Cisterciensi abbatibus/

abbatissis et religiosis reuocetur indubiū/an sub voluntate nostra predicta comprehendantur monasteria et beneficia predicti ordinis pro quorum pussionibus ad predictā curiam recursus haberi iuxta constitutiones apostolicas necessario nō deberet/vel alias nō cōsueuit. Istos ad quos spectat super his adhibere vigilantie nostre curam/alias nostras litteras predictas/ac si de verbo ad verbū infererentur presentibus pro expressis habentes/ut omnis dubietatis scrupulus de dicti ordinis religiosorum cordibus et mentibus tollatur ipsius Johannis abbatis in hac parte supplicationibus inclinati voluntatē nostrā predictant auctoritate apostolica presentium tenore declaramus quo ad monasteria et alia beneficia predicta pro quorum pussionibus ad curiā antedictā recursus haberi iuxta constitutiones apostolicas cessante concessione predicta necessario nō deberet/vel alias non cōsueuit ut prefertur nostre mentis nūq̃ fuisse illa sub voluntate nostra huiusmodi comprehendendi debere/ac personas quibus de illis canonice post datā dictarum aliarū litterarum nostrarū/quandocūq̃ prouisum fuit aut prouideri cōtinget in futurū/ad impetrandū nouas pussiones seu pfirmationes ex voluntate nostra predicta vllatenus teneri. Decernentes sic per quoscūq̃ auditores et iudices in quauis causa interpretari/et iudicari debere/sublata eis quauis alia interpretandi facultate/ac irritum et inane si secus super his a quoquā quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attemptari. Non obstantibus premissis litteris ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis ceterisque cōtrariis quibuscūq̃. Ceterum quia difficile foret presentes litteras apostolicas ad quecūq̃ loca in quibus de eis facienda esset fides transferre/volumus et auctoritate predicta decernim⁹ q̃ earum transumptis manu notarij publici subscriptis/et sigillo alicuius archiepiscopi/vel episcopi/aut alterius prelati munitis/ prout in iudicio et extra fines plenaria adhibeatur et illis stetur in omnibus/et per omnia sicuti originalibus litteris adhiberetur/et illis staretur si forent exhibite vel ostense. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre declarationis/constitutionis/decreti/et

voluntatis infringere/vel ei ausu temerario cōtrahere. Si quis
autē hoc attēptare p̄sumpserit/indignationē omnipotētis dei
et beatorum Petri et Pauli apostolorū eius se nouerit incursum.
Datum Rome apud sanctū Petrū. Anno incarnationis
dominice M. cccc. lxxix. Idus Julij. Pontificatus nostri An-
no octauo.

Pro clarioꝝ intelligentia priuilegiū p̄cedentis/ sciendū
est q̄ tēpore quo p̄fatus dñs hymbertus abbas Cistercijs res
ordinis sui in curia Romana sollicitabat/inter p̄cipuos direc-
tores negotiorū curie erat quidā dñs episcopus Tirasoneſi qui
nescitur quo spiritu ductus ordini satis aduersabatur. Ob hoc
licet p̄fatus dominus Sixtus ad ordinē satis beniuolus videre
tur/tñ dictus dominus Tirasoneſi sēmp p̄stitit q̄ clausula que-
dam in fine aliquorū priuilegiorū posita/que incipit/Volum⁹
autem q̄ post quattuor menses. rē. apponeretur/et ad eam tol-
lendum procurandūq̄ quedā puncta ordini necessaria dictus
dominus hymbertus. xj. Junij Romam intrauerat/et priuile-
gia ipsa vsq̄ ad primā Augusti magnifice p̄secutus fuerat/et
ibidem mansit vsq̄ circa festum Annūciationis dominice. Et
post multas tristitias et labores vita functus est/sed tamen cir-
ca dictam clausulam nihil proficere potuerat/ nouit altissim⁹/
nam vt dictum est omnino oportebat priuilegia penitus di-
mittere/aut in illa forma et cum tali cauda leuare. Primum or-
dini videbatur nociuū/ p̄pter alias clausulas quibus ordo tūc
maxime opus habebat. Secundū vero minus malū videba-
tur/tum q̄ remediabile estimabatur/tum q̄ clausula illa Glo-
lunus autem/bene cōsiderata nō est tantū ordini nociua sicut
p̄functione lecta videretur/cum dicat electos seu postulatos ac
promotos infra quattuor menses a die promotionis eorū cō-
putandos teneri ire/vel mittere ad curiam seu sedem aposte-
licam pro confirmatione electionū/seu postulationū/et pro so-
lutione annatarū/seu mediorum fructuum primi anni/et ali-
orum iurium et fructuum camere apostolice facienda. Ex quo
sequitur quod de abbatibus nouiter promotis nulli mittere

tenentur ad curiā p cōfirmatione ⁊ annata/nisi illi soli quorū
monasteria iā erant in libro camere aplice scripta/ ⁊ illa oīno sp
neceſſe eſt mittere ⁊ annatam ſoluere/ niſi excuſentur in regno
francie p pragmaticā ſanctionē/ vel alijs medijs. Clertamen
poſtmodū p maiori ſecuritate ordinis/ ⁊ ad tollendū oēs diffi
cultates ſeu ſubiectiōes noue occaſiones que ſup his accide
re poſſent/ viſum eſt q declaratio precedens obtineri deberet.
Prefato igitur dñs Tirafoneſi ab illi⁹ officiū adminiſtratione
abſoluto ⁊ alijs occupato ad ſatiſſaciendū ſcrupulis multorū
de ordine ſup clauſula illa cū maximis laboribus ⁊ expenſi pre
cedens impetrata fuit declaratio/quā vniuerſi ordinis amato
res ⁊ ſcire ⁊ amare debent.

Premiſſam bullam cōfirmauit domin⁹ Innocentius papa
viii. in bulla ſub plumbo in forma codicis/ que incipit/ Regi
mini vniuerſalis eccleſie. Circa finem.

Regula cancellarie apoſtolice. Q penſi
ones nō transferunt in alios.

Sanctiſſimus In chriſto pa
ter ⁊ dominus
noſter dñs Sixtus diuina puidencia papa
iiij. puidē attendens q ſepi⁹ ea que a Ro
mano pontifice ⁊ ſede aplice ex iuſtis ⁊ rati
onabilibus cauſis emanant p petentiū im
portunitates trabuntur in abuſum. Quis
enī penſiones annue que nōnūq p Roma
nos pontifices p pacificatione eccleſiarū cathedraliū/ etiā me
tropolitani/ac monaſteriorū/ dignitatū/ perſonatuū/ admini
ſtrationū/ ⁊ officiorū/ ac canonicatuū ⁊ p bendariū/ aliorūq be
neficiorū eccleſiaſticorū/ ſeculariū ⁊ regulariū/ p ſuſtentatione
eccleſiarū ⁊ monaſteriorū/ regiminibus/ eorūq ⁊ nēnullorū
beneficiorū cōmendis/ ſibi factis/ cedentium/ aliaq beneficia

indies resignantiū/ad illorū vitam sup ecclesiāū monasterio-
rū/z aliorum beneficiorū eorundē/fructus seruari cōstitui z as-
signari solent/p cedentiū obitus extinguantur/ aut ecclesijs et
monasterijs p̄sident illasq; et alia beneficia huiusmodi obtineñ
a pensionis eorundē solutionibus eoipso immunes existant.
Nonnulli tamē ambiciosi nescientes abstinere a vetitis/ ad im-
portunā eorū/z principum instantiā/ etiā sub motus pprii et
certe scientie colore nōnullas ex eisdem pensionibus sic extor-
tis z suppressis in totū vel aliqua eorū parte per sue sanctitatis
litteras suscitare/z sibi illas ad eorū vitam etiā de nouo reser-
uari/illasq; in eorum psonas etiā cū derogatione expressa eius-
dem sanctissimi domini nōstri pape cōstitutionis/ quia cauet
expresse q; littere sup huiusmodi pensionibus nullatenus expe-
diantur/nisi illius qui pensionē huiusmodi soluere tenetur/ ex-
pressius accederet assensus transferre pcurauerit/z in dies pro-
curant in magnū ecclesiarū monasteriorū z aliorum beneficio-
rum/nec nō monasterijs z ecclesijs p̄sidentū illasq; z alia bene-
ficia huiusmodi obtinētes p̄iudiciū z iacturā/ cupiē in pre-
missis oportune puidere/z ab ecclesijs/monasterijs/z bñficijs
hmoi/illorūq; psonis omnē auferre grauitudinē/bac irrefraga-
bili cōstitutione/ex certa eiusdem sanctissimi scientia omnes z
singulas pensiones/etiā motu pprio/z ex certa illius simili sci-
entia post earū extinctionē/ expirationē/z suppressionē/ etiam
cum derogatione prioris p̄stitutionis antedictę/vel alias quo-
modolibet hactenus suscitatas/z renouatas/ac in posterū sus-
citandas z renouandas quibuscūq; personis cuiuscūq; stat⁹/
gradus/ordinis/dignitatis/z conditionis existant reseruatas
hactenus z in posterū reseruandas/ac litteras apostolicas sin-
gulosq; p̄cessus exinde habitas z habendas z inde secuta que-
cumq; z secutura preter sue sanctitatis intentionē emanasse/ z
in posterum emanare/ac irrita z inania nulliusq; roboris vel
momenti fuisse z esse/illorūq; omnium z singulorum tenores/se-
ries/z effectus p̄ sufficienter expressis habens/z p nullis/cas-
sis/irritis/z infectis haberi debere/ ecclesiasq; monasteria/ et
alia beneficia huiusmodi obtineñ ad earundē sic suscitatarum

et renouatarū penssonū/etiam in toto vel in qualibet earū par
te solutionē minime obligari vel teneri/aut etiam ad litterarū
pcessum huiusmodi pretextu a quoq̃ cōpelli possint/nec etiā
illis sententijs/censuris/et penis in litteris et pcessibus huius
modi cōtentis et insertis vel illarum aliqua ppterea ligari/ac
quicquid hactenus contra p̃sentis constitutionis tenorem eti
am motu et scientia predictis attemptatū forsan hactenus et in
posterum cōtigerit attemptari/etiā cum totali expressione hu
iusmodi constitutionis irritum et inane motu et scientia simili
bus et auctoritate predicta decreuit et declarauit. Placet mo
tu proprio. Et ita mandamus publicetur et describetur in can
cellaria.

Lecta et publicata fuit supradicta regula in cancellaria apo
stolica die videlicet. xvj. mensis Decēbris. Anno domini Mhil
lesimo quadringentesimo septuagesimo quinto. P̃dificatus
sanctissimi dñi nostri dñi Sixti diuina prouidentia pape. iij.
Anno quinto. S. de puto.

Eiusdem. Confirmatio amplissima priui
legiorum ordinis.

Partus Ep̃s seruus seruoz dei. Ad
futurā rei memoriā. Proui
sionis nostre debet puenire subsidio vt suū
ius cuilibet cōseruetur. Hinc est qđ nos te
norē quarundā litterarū felicitis recordatio
nis p̃ij pape. ij. p̃decessoris nostri in regi
stro ipsius p̃decessoris repertum/ pro eo
qđ sicut exhibita nobis nuper p parte dile

ctoꝝ filioꝝ Listercieñ Labiloneñ dioc̃l/et alioꝝ abbatū/necnō
dilectarū in christo filiarū abbatissarū eiusdem ordinis mona
sterioꝝ et conuentuū eorū dē petitio cōtinebat/ipsi h̃mōi teno
re ex certis causis se asserūt indigere/de registro ipso de verbo
ad verbum transcribi/et ad ipsoꝝ abbatum abbatissarum/et

eduentuū supplicantiū instantiā p̄sentibus 'annotari fecimus/
qui talis est. **D**ius Episcopus seruus seruoꝝ dei. Ad fu-
turā rei memoria. Et si quibuscumq; p̄sonis ecclesiasticis ac reli-
giōsis p̄sertim illis qui mundi cōtemnētes illecebras in humi-
litate habitu regi cunctoꝝ principū in abstinentiā ⁊ diuinis
officijs suas animas deuouerūt/ex paterne pietatis officio te-
neamur assistere/p̄fessōres tñ Cisterciēsi ordinis vtriusq; sex-
eo feruentiori caritate cōplectimur/quo ip̄um ordinē in dei ec-
clesia conspicuū ⁊ insignē vberiori dilectione p̄sequimur/vn-
de si quādo priuilegia/gratie/⁊ indulta p̄ exaltatione ⁊ incre-
mento eiusdē ordinis ac pace ⁊ trāquillitate in eo virtutū dñō
militantiū p̄ Romanos pontifices p̄decessores nostros aut im-
peratores ⁊ reges cōcessa ⁊ indulta cōperimus/vt perpetuā fir-
mitatē obtineāt ea merent̄ aplīci roboris clipeo cōmuniri. Sa-
ne petitio dilectoꝝ filioꝝ abbatis Cisterciēsi monasterij La-
bilonei dioc̄/ciūsq; coabbatū/abbatissarū ⁊ conuentuū ordi-
nis eiusdē nobis nuper exhibita cōtinebat/qđ olim nōnulla p̄-
uilegia/imunitates/exemptiones/libertates/gratie/cōserua-
toꝝ/⁊ indulta p̄ felicitis recordationis Innocentiū.iiij. Alexan-
drū.iiij. Urbanū.iiij. Gregoriū. viij. Honorū.iiij. Clementem
v. ⁊ q̄plures alios Roman̄ pōtīfices p̄decessores nostros/seu
p̄ Roman̄ pontificibus in eoꝝ obedientijs habitos/ac etiam
p̄ recolende memorie p̄latos/pontifices/imperatores/ac Ro-
man̄ ⁊ alios reges/p̄ augmento diuini cult⁹ ⁊ saluberrimo sta-
tu ⁊ incremento ordinis p̄libati concessa fuerūt pariter ⁊ idul-
ta. Verū sicut eadē petitio subiungebat cū cōtingat interdum
dicti ordinis p̄fessores cōtra h̄mōi priuilegia ⁊ indulta per lo-
coꝝ ordinarios ac p̄elatos ⁊ alios qui nomē dñi inuanū reci-
pere nō formidant indebite molestari/p̄ parte dictoꝝ abba-
tis Cisterciēsi/coabbatū eius/abbatissarū ⁊ conuentuū ordinis
p̄libati nobis fuit humiliter supplicatū/vt h̄mōi priuilegijs/gra-
tijs/⁊ indultis/ac litteris p̄decessoꝝ/p̄elatoꝝ/pontificū/im-
peratoꝝ ⁊ regum p̄fatoꝝ/robur ap̄lice cōfirmationis adij-
cere/⁊ alias ad eoꝝ p̄petuū robur obtinendū/partes ap̄lice p̄-
uisionis interponere de benignitate ap̄lica dignaremur. Nos

igitur eorundē predecessorū vestigijs inherētes/ac cupientes
 tranquillitati ⁊ paci abbatū/abbatissarū/ ⁊ conuentuū/ ac pro
 fessorū huiusmodi quantū cū deo possumus puidere/huiusmodi supplica
 tionibus inclinati/privilegia/imunitates/libertates/exempti
 ones/cōseruatorias/gratias/ ⁊ indulta p quoscūq; Romani pō
 tifices pdecessores nostros/seu p Romani pōtificibus in eorū
 obedientijs habitos/abbatib⁹ dicti monasterij Listercij/eius
 coabbatib⁹/abbatissis/ ⁊ cōuentibus ordinis eiusdē p iunctim
 vel diuisim vt p̄fertur cōcessis ⁊ cōcessa/necnō p̄latorū/pontifi
 cū/imperatorū/regum/ac dominoꝝ temporalū/ litteras hu
 iusmodi/ ⁊ oīa ⁊ singula in eis cōtenta put rite ⁊ iuste ac ratio
 nabiliter p̄cesserunt/ ⁊ p̄fato ordini fuerunt seruata/ quoz om
 niū ⁊ singulorū tenores de verbo ad verbū p̄sentibus haberi
 volumus p sufficiēter exp̄ssis exnunc imperpetuū auctoritate
 aplica tenore p̄sentū approbamus/ac etiā cōfirmamus/ ⁊ p̄sen
 tis scripti patrocinio cōmunimus. Uniuerfos ⁊ singulos ecclē
 sic p̄latos/patriarchas/primates/archiep̄os/ep̄os/abbates/
 priores/decanos/archidiaconos/p̄positos/archiep̄sbyteros/of
 ficiales/ ⁊ alios in dignitate cōstitutos/necnō principes christi
 anos quacūq; dignitate fulgētes ⁊ eorū officarios/Liuitatū
 quoz villarū seu cōmunitatū rectores et maiores/rogantes/
 monētes ⁊ hortātes attēte/eisq; p aplica scripta in virtute san
 cte obediēcie ⁊ sub excom̄icationis pena districte p̄cipiendo mā
 dantes quatenus p̄dictos abbates/abbatissas/cōuentus/ ⁊ p
 sonas ordinis p̄nominati p̄factis priuilegijs/imunitatib⁹/ex
 emptionibus/libertatibus/gratijs/cōseruatorijs ⁊ indultis/
 put vñ sunt gaudere pmittāt pacifice ⁊ quiete. Cōtradictores
 p censurā ecclesiasticā ⁊ alia iuris remedia appellatione postpo
 sita cōpescendo inuocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachiū
 secularis decernētes ea fore vbicūq; ⁊ quādocūq; exhibita fu
 erint vel ostensa in iudicio ⁊ extra imp̄petuū obseruāda/ ac ex
 nunc irritū ⁊ inane quicqd̄ imposterū contra approbationē/cō
 firmationē/cōmunitionē/ ⁊ decretum nostra huiusmodi a quo
 q; quauis auctoritate scienter vel ignoranter p̄gerit quolibet
 attemptari. Nulli ergo oīno hominū licet hanc paginā nostre

approbationis/cōfirmationis/cōmunitiōis/rogationis/moni-
 tiōis/hortationis/mādati/et cōstitutiōis infringere/ vel ei au-
 su temerario cōtraire. Si quis autē hoc attemptare p̄sumpserit
 indignationē omnipotētis dei et beatorū Petri et Pauli aplo-
 rum eius se nouerit incurfurū. Datum Astantue. Anno incar-
 nationis dñice M. cccc. lxx. Pridie Non Augusti. Pontifica-
 tus nostri Anno primo. Ceterū ut earundē litterarū tenor
 p̄dictus sic insertus omnimodā rei facti certitudinē faciat apo-
 stolica auctoritate decernimus ut illud ijdē robur eandemq̄
 vim et eundē vigorem dictus tenor per omnia habeat que ha-
 berent originales littere supradicte/et etiam prorsus eidem te-
 nori fides adhibeatur quandocūq̄ et vbicūq̄ siue in iudicio si-
 ue alibi vbi fuerit exhibitus vel ostensus/et eidem firmiter ste-
 tur in omnibus sicut eisdem originalibus litteris staretur si fo-
 rent exhibite vel ostense. Per hoc autē nullū ius cuiq̄ de nouo
 acquiri volumus/sed antiquū tantūmodo cōseruari. Nulli er-
 go oīno hominū liceat hanc paginā nostre cōstitutionis et vo-
 luntatis infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis au-
 tem hoc attemptare p̄sumpserit/indignationē omnipotentis
 dei et beatorū Petri et Pauli apolorum eius se nouerit incurfu-
 rum. Datum Rome apud sanctū Petrum. Anno incarnatio-
 nis dominice M. cccc. lxxv. Non Martij. Pontificatus nostri
 Anno quinto.

L 23 anno 4to f 8
 In cod libro 3° p̄m leg
 folio 128

L 3° de dmerfal
 anno 3° Innocentij
 viij/ folio 298

Privilegi dñi Innocētij pape viij.

Prima declaratio et cōfirmatio. Quia ab-
 bates/monachi/abbatisse/moniales/va-
 salli/subditi/seruiētes/monasteria/loca/
 et mēbra/ac omnia bona ordinis semp
 fuerūt sub summi pōtificis et sedis aplice
 p̄tectione/et ei immediate subiiciuntur.

Sūtq̃ exēpti ⁊ exēpta ab omni iurisdic-
 tione episcoporum ordinarioꝝ/ipsoꝝq̃
 officialiũ. Et q̃ nō tenemur ad p̃stationē
 aliquarũ collectarũ / seu subsidioꝝ/ aut
 p̃curationũ/ ⁊ aliarũ exactionũ p̃ sedem
 aplicam seu eius legatos/ aut eorũ aucto-
 ritate/ seu p̃ locoꝝ ordinarios aut alios
 p̃tēpoꝝe impositoꝝ/ cōfirmādo litteras
 desup̃ confectas/ ⁊ supplēdo defect⁹. Et
 nihilomin⁹ de abūdantiori gratia de no-
 uo monasteria/ loca/ mēbꝛa/ ⁊ bona om-
 nia p̃sentia ⁊ futura/ necnō abbates/ ab-
 batissas. ⁊c. vt p̃mittitur sub beati Petri
 ⁊ sedis aplice p̃tectione suscipit/ ⁊ ab om-
 ni iurisdictione/ sup̃ioritate/ correctione/
 visitatione/ dominio/ ⁊ ptate ep̃orum/ ⁊
 iudiciũ ordinarioꝝ/ eorũq̃ officialiũ/ nec
 nō a solutione subsidioꝝ/ etiā caritatiuo-
 rũ/ p̃curationũ collectarũ ⁊ aliarũ exactio-
 nũ p̃petuo p̃sus eximit/ ⁊ totaliter libe-
 rat/ ⁊ sedi p̃dicte imēdiate subiicit/ ita q̃
 ep̃i ⁊ ordinarij/ etiā ratione delicti/ aut cō-
 tractus/ aut rei de qua agerētur nullā in
 nos/ ⁊ loca/ ac bona nostra tāq̃ p̃orsus

exemptos ⁊ exempta iurisdictionē/domi
niū/vel potestātē exercere/aut sententias
excōis/suspēn̄/seu interdicti/aut quascūq;
alias censuras pmulgare p̄nt. Nec possu
mus corā illis aut sedis aplice delegatis
vocari/nisi in corū litteris de p̄sentibus
de verbo ad verbū fiat mentio/aut quo
uis modo directe vel indirecte cōtra ista
molestari.

Innocentius Epus seruus ser
uorum dei. Ad p
petuā rei memoriā. Ad Romani p̄tificis spec
tat officiū suorum p̄decessorum inherēdo vesti
gijs/illa que per ip̄os p̄decessores laudabiliter
ac p̄uida ratione p̄ statu ⁊ quiete p̄sonarū sub
regulari obseruantia assidue studio pie vite va
cantiū gesta sunt/vt maiore obtineāt roboris
firmitatē/quo sepius fuerint aplice p̄sidio cōmunita/sui p̄sti
dij munimine roborare/ac illa etiā de nouo cōcedere put rati
onabiles cause suadent/⁊ id in dño cōspicit salubriter expedi
re. Sane p̄ parte dilectorū filiorū Iohannis Listercij Labilo
nen̄ dioc̄/aliorūq; Listercij ordinis monasteriorū abbatū/et
cōuentuū eorundē nobis nuper exhibita petitio cōtinebat/q̄
licet ip̄s eorūq; ac dicti ordinis monasteria tam viroꝝ q̄ mu
lierū/⁊ alia religiosa loca ⁊ mēbra/ac monachi/moniales/ va
salli/subditi/⁊ eis seruientes/bonaq; omnia/iā dudū p̄ plures
Romanos pontifices p̄decessores nostros sub ip̄soꝝ pontifi
cū ⁊ aplice sedis p̄tectione recepti ⁊ recepta/ac sedi p̄dicte im
mediate subiecti ⁊ subiecta/necnō ab omni iurisdictione ordi
naria exempti ⁊ exempta fuerint/eisq; cōcessum extiterit vt ad

pstationē aliquarū collectarū/seu subsidiorū/aut pcurationū/
 ⁊ aliarū exactionū p sedem p̄dictā/seu eius legatos/aut ipsorū
 auctoritate ⁊ mandato/seu p locorū ordinarios/vel alios pro
 tēpore impositorū nō tenerent/tamē desiderant p maiori corū
 quiete premissis receptioni/subiectioni/⁊ alijs p̄dictis etiā no-
 stre approbationis robur adijci/illaq; omnia etiā p nos eis de
 nouo cōcedi. Quare pro parte abbatū ⁊ cōuentū p̄dictorum
 nobis fuit humiliter supplicatū vt receptioni/exemptiōi/⁊ sub-
 iectioni p̄dictis/ac singulis desuper cōfectis litteris pro illo:ū
 subsistētia firmiori robur nostre approbationis adijcere/ac cos-
 necnō monasteria/loca/membra/monachos/moniales/vasal-
 los/subditos/seruientes/⁊ bona omnia h̄mōi de nouo sub no-
 stra ⁊ sedis p̄dicte p̄tectione suscipere/ac ab huiusmodi iurisdic-
 tione p̄petuo eximere ⁊ totaliter liberare/aliasq; in premissis
 oportune puidere de benignitate ap̄lica dignaremur. Nos igi-
 tur qui in singulorū sub regulari obseruatiā pie vite studio va-
 catiū quiete reficimur/cupiētes vt religiosi dicti ordinis/quos
 pre ceteris p̄pter vberes fructus quos in militanti ecclesia cō-
 tinue bonis eorū operibus afferunt/in visceribus gerimus ca-
 ritatis eo liberius diuinis beneplacitis insistere possint/quo a
 sede p̄dicta maiori libertatis priuilegio nouerint se cōmuni-
 tos/h̄mōi supplicationibus inclinati/receptionē/exemptionē/
 subiectionē/ac singulas desuper cōfectas litteras cū oibus ⁊ sin-
 gulis in eis cōtēntis clausulis/auēte ap̄lica ⁊ ex certa sciētia te-
 nore p̄sentū approbam⁹/ac p̄petue et inuiolabilis firmitatē ro-
 bur obtinere decernim⁹/supplentes oēs ⁊ singulos defectus si
 qui forsan iteruenerint in eis dē. Et nihilomin⁹ p̄ prioris cau-
 tele suffragio monasteria/loca/membra/bona oīa p̄dicta p̄sentia
 ⁊ futura/abbates/abbatissas/monachos/moniales/vasallos
 subditos/⁊ seruientes p̄fatos/nunc ⁊ p tēpore existētes/auēte ⁊
 sciētia p̄fatis/sub beati Petri ⁊ sedis p̄dicte atq; nostra p̄tec-
 tione suscipimus/ac ab omni iurisdictione supioritate/correc-
 tione/visitatione/dominio/⁊ p̄tate archiep̄orū/ep̄orū/⁊ alio:ū
 iudiciū ordinario:ū/corūq; vicario:ū ⁊ officialiū quorumcūq;
 Necnō a solutione subsidiorū etiā caritatiuorū/pcurationū/

Nota

collectariū ⁊ aliarū exactionū/ hūmōi p tēpore imponendarū/ au-
ctoritate ⁊ sciētia p̄fatis ppetuo prorsus eximimus/ ⁊ totaliter
liberamus/ ac nobis ⁊ sedi p̄dicte immediate subijcimus/ ita q̄ ar-
chiepi/ epi/ ordinarij/ vicarij/ iudices/ ⁊ officiales predicti etiam
ratione delicti/ aut cōtractus/ vel rei de qua ageretur vbiq̄q̄
cōmittat delictum iniaf cōtractus/ aut res ipsa consistat/ nullā
in eos ⁊ eorū aliquē aut monasteria/ mēbra/ ⁊ bona p̄dicta tan-
q̄ p̄sus exemptos ⁊ exempta iurisdictionē/ correctionē/ supe-
rioritatē/ dominiū/ vel potestatem exercere/ aut excoicationis/
suspensionis/ vel interdicti/ aut quasuis alias sentētiās/ censu-
ras/ ⁊ penas ecclesiasticas p̄mulgare p̄sumant/ seu possint aut
debeant quoquō. Nec ipsi sic exempti corā illis aut ipsi⁹ sedis
delegatis/ vel subdelegatis/ nisi in litteris eis p tēpore directis
de p̄sentibus specialis specifica ⁊ expressa/ ac de verbo ad ver-
bū mentio fiat ad iudiciū euocari/ aut quouismodo directe vel
indirecte molestari possint. Decernētes oēs ⁊ singulos proces-
sus sentētiās/ censuras ⁊ penas/ quos ⁊ quas p archiepos/ epi-
scopos ordinarios/ iudices/ vicarios/ ⁊ officiales p̄dictos/ seu
eorū aliquē cōtra abbates/ ⁊ alios exemptos/ necnō monaste-
ria/ ⁊ loca huiusmodi etiā exempta/ vt p̄fertur haberi/ vel pro-
mulgari/ necnō quicquid secus super his ab eis ⁊ alio quoquā
quauius auctoritate sciēter vel ignorāter cōtigerit attemptari/
irrita ⁊ inania nulliusq̄ roboris vel momēti. Nō obstaū felici
recordationis Innocētiij pape. iij. etiā p̄decessoris nostri/ que
incipit/ Volentes/ ⁊ alijs cōstitutionib⁹ ⁊ ordinationib⁹ apo-
stolicis/ statutis quoq̄ ⁊ cōsuetudinib⁹ monasteriorū ⁊ ordinis
predictorū/ iuramento cōfirmatione ap̄lica/ vel quauius firmi-
tate alia roboratis/ necnō omnib⁹ illis que in singulis litteris
p̄dictis cōcessum est nō obstare ceterisq̄ cōtrarijs quibuscūq̄.
Clertū q̄ difficile foret presentes litteras ad singula queq̄ loca
in quib⁹ expediēs foret deferre/ volum⁹ ⁊ p̄fata auctē decerni-
mus q̄ illarū trāsumptis manu publici notarij inde rogati sub-
scriptis ⁊ sigillo alicui⁹ curie ecclesiastice aut p̄sone in dignita-
te ecclesiastice cōstitute munitis/ ea p̄sus in iudicio ⁊ extra et
alias vbi libet fides adhibeat⁹ que p̄sentib⁹ adhiberet si essent

exhibite vel ostense. Nulli ergo oino hominū liceat hanc pagi-
 nā nostre approbatiōis/decreti/suppletionis/susceptionis/exe-
 ptionis/liberatiōis/subiectiōis/cōstitutionis/et volūtatis in-
 fringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si q̄s aut̄ hoc attēpta-
 re p̄sūperit/indignationē oīpotētis dei/ac brōꝝ Petri et Pau-
 li ap̄loꝝum ei⁹ se nouerit incurfurū. Datū Rome apud sanctū
 Petrū. Anno incarnationis dñice M. cccc. lxxxvij. iij. kl. Sep-
 tembris. Pontificatus nostri Anno tertio.

Eiusdē. Bulla executorialis in forma ri-
 gorosa p̄uilegiij imēdiate p̄cedentis cōti-
 nēs ip̄m de verbo ad verbū cōmittē. ab-
 bati sancti Stephani Diuionē. necnon
 decanis Parisiē. et Lamerace. cū mag-
 na pt̄ate vt faciāt nos gaudere oīb⁹ in di-
 cta bulla cōtēntis. Vide bene textū.

Innocentius <sup>Eps seruus seruo-
rum dei. Dilectis</sup>
 filijs abbati monasterij sancti Stephani de Di-
 uione Lingonē diocesis et Parisiē ac Lame-
 race ecclesiarū decanis. Salutē et aplicam be-
 nedictionē. Hodie a nobis emanarūt littere te-
 noris subsequētis. **Innocētius** <sup>Eps ser-
uus seruoꝝ dei.</sup> Ad ppetuam rei memoriā. Ad
 Romani pōtificis spectat officiū suoꝝ p̄decessoꝝ inherēdo ve-
 stigijs illa q̄ p̄ ip̄os p̄decessores laudabiliter ac p̄uida rōne p̄sta-
 tu et quiete p̄sonarū sub regulari obseruātia assidue studio pie-
 vie vacātū gesta sūt/ vt maiore obtineāt robor/ firmitatē q̄ se-
pi⁹ fuerint aplico p̄sidio cōmunita/ sui p̄sidij munimine robo-
 rare/ ac illa etiā de nouo cōcedere put rationabiles cause sua-
 dent/ et id in domino sp̄icit salubriter expedire. Sane p̄ parte

140

electorū filiorū Johannis Listerij Cabilonē dīocē aliorūq;
Listericū ordinis monasteriorū abbātū z cōuentuū eorūdem
nobis nup exhibita petitiō p̄inebat. Quē licet ipsi eorūq; ac di-
cti ordinis monasteria tam virozū q; mulierum/ z alia religiosa
loca z mēbra/ ac monachi/ moniales/ vasalli/ subditi/ z eis ser-
uientes bonaq; oīa iādudū p plures Romanū pōtīfices p̄deces-
sores nostros sub ipsoz pontificū z aplice sedis p̄tectione recep-
ti z recepta/ ac sedi p̄dicte imēdiate subiecti z subiecta/ necnon
ab omni iurisdīctōe ordinaria exēpti z exempta fuerint/ eisq; cō-
cessū extiterit vt ad p̄stationē aliquarū collectarū seu subsidio-
rū/ aut p̄curationū/ z aliarū exactionū p sedem p̄dictā/ seu eius
legatos/ aut ipsoz auctoritate z mādato/ seu p locorū ordina-
rios vel alios p tēpore impositorū nō tenerētur/ tñ desiderant
p maiori eorū quiete p̄missis receptioni subiectioni/ z alijs p̄e-
dictis etiā nostre approbatiōis robur adiūci. Illaq; omnia etiā
p nostris de nouo cōcedi. Quare p parte abbātū z cōuentuū
predictorum nobis fuit humiliter supplicatū/ vt receptioni/ ex-
emptioni/ z subiectioni predictis/ ac singulis desup confectis
litteris/ p illorū subsistentiā firmiori robur nostre approbatiōis
adiūcere/ ac eos/ necnō monasteria/ loca/ membra/ monachos/
moniales/ vasallos/ subditos/ seruientes/ z bona omnia h̄mōi
de nouo sub nostra z sedis p̄dicte p̄tectione suscipere/ ac ab hu-
iusmodi iurisdīctione p̄petuo eximere/ z totaliter liberare/ ali-
asq; in p̄missis oportune puidere de benignitate apostolica
dignaremur. Hos igitur qui in singuloz sub regulari obseruā-
tia pie vite studio vacantiū quiete reficimur/ cupientes vt reli-
giosi dicti ordinis quos p̄ ceteris/ ppter vberes fructus quos
in militanti ecclesia cōtinue bonis eorū operibus afferūt/ in vi-
sceribus gerimus caritatis eo liberius diuinis beneplacitis in-
sistere possint/ quo a sede p̄dicta maiori libertatis priuilegio no-
uerint se cōmunītos/ h̄mōi supplicationibus inclinati/ receptio-
nē/ exemptionē/ subiectionē/ ac singulas desup cōfectas litte-
ras cū omnibus z singulis in eis p̄sentis clausulis auctoritate
aplice z ex certa nostra scientia tenore p̄sentū approbamus/ ac
p̄petue z inuiolabilis firmitatē robur obtinere decernim⁹/ sup.

plentes omnes et singulos defectus si qui forsan interuenierint
in eisdē. Et nihilomin⁹ p potioris cautele suffragio/monasteria/loca/mēbra/bona omnia p̄dicta/p̄sentia et futura/abbates
abbatissas/monachos/moniales/vasallos/subditos/et serui-
entes p̄fatos/nunc et p tēpore existētes/auctē et scientia p̄fatis/
sub beati p̄etri et sedis p̄dicte atq; nostra p̄tectione suscipim⁹/
ac ab omni iurisdictionē/supioritate/correctionē/visitatione/do-
minio/et p̄tate/archiep̄os/ep̄os/et aliorū iudiciū ordinarioꝝ/co-
rūq; vicarioꝝ et officialiū quorūcūq; necnō a solutiōe subsidioꝝ
etiā caritatiuorū/p̄curationū/collectarū/et aliarū exactio-
nū/hmōi p tēpore imponendarū/auctē et scientia p̄fatis/p̄pe-
tuo p̄sus eximim⁹ et totaliter liberam⁹/ac nobis et sedi p̄dicte
immediate subiicimus/ita q; archiep̄i/ep̄i/ordinarij/vicarij/iudi-
ces/et officiales p̄dicti/etiā ratione delicti/aut p̄tractus/vel rei
de qua ageꝝ vbicūq; cōmittat delictū iniā contractus aut res
ipsa p̄sistat nullā in eos et eorū aliquē/aut monasteria/mēbra/
et bona p̄dicta tanq; p̄sus exemptos et exempta/iurisdictionē/
correctionē/superioritatem/dominiū/vel potestātē exercere/
aut excommunicationis/suspensionis/vel interdicti/aut quas-
uis alias sentētiās/cēsuras/et penas ecclesiasticas p̄mulgare p̄-
sumant/seu possint aut debeāt/quoquō/nec ipsi sic exempti co-
rā illis aut ipsi sedis delegatis vel subdelegatis/nisi in litteris
eis p tēpore directis de p̄sentib⁹ specialis/specifica et exp̄ssa ac
de verbo ad verbū mentio fiat ad iudiciū euocari/aut quouis-
modo directe vel indirecte molestari possint. Decernētes oēs
et singulos p̄cessus/sententias/cēsuras/et penas/quos et quas
p archiep̄os/ep̄os/ordinarios iudices/vicarios/et officiales p̄-
dictos/seu eorū aliquē/cōtra abbates et alios exēptos/necnon
monasteria et loca hmōi etiā exempta vt p̄fertur haberi vel p̄-
mulgari/necnō quicquid sec⁹ sup his ab eis et alio quōq; qua-
uis auctoritate sciēter vel ignorāter cōtigerit attemptari/irri-
ta et inania/nulliusq; roboris vel momēti. Itē obstā felicitis re-
cordatōis Innocēti pape. iij. etiā p̄decessoris nostri/q̄ incipit
Volētes/et alijs cōstitutionib⁹ et ordinationib⁹ ap̄licis/statut⁹
q; et p̄suetudinib⁹ monasterioꝝ et ordinis p̄dictorū/iuramento

confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis.
Necnō omnibus illis que in singulis litteris predictis concessum est nō obstare/ceterisq; contrariis quibuscūq;. Ceterum quia difficile foret presentes litteras ad singula queq; loca in quibus expediens foret deferre volumus/et prefata auctoritate decernimus qd illarū transumptis manu publici notarij inde rogati subscriptis/et sigillo alicuius curie ecclesiastice/aut persone in dignitate ecclesiastica constitute munitis/ea prorsus in iudicio et extra et alias ubilibet fides adhibeatur que presentibus adhiberetur si essent exhibite vel ostense. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginā nostre approbationis/decreti/suppletionis/susceptionis/exemptionis/liberationis/subiectionis/constitutionis et voluntatis infringere/vel ei ausu temerario contraire. Si quis autē hoc attemptare presumpserit/indignationē omnipotentis dei/ac beatorū Petri et Pauli apolorum eius se noverit incursurum. Datū Rome apud sanctū Petrū. Anno incarnationis dñice M. cccc. lxxxvij. iij. kl. Septembris. Pontificatus nostri Anno tertio. Quocirca discretionī vestre per apostolicā scripta mandamus quatenus vos vel duo aut unus vestrum per vos vel aliū seu alios premissa omnia et singula ubi quādo et quotiēs expedierit/ac per parte dictorū exemptorū in preinsertis litteris nominatorū seu alicuius eorū fueritis requisiti sollemniter publicātes/ipsisq; sic exemptis et eorū cuilibet in premissis efficacis defensionis presidio assistentes faciatis eos approbationis susceptionū/exemptionū/liberationū/et predictarū pacifica possessione vel quasi gaudere. Non permittentes eos aut aliquē eorū per archiepiscopos/episcopos/ordinarios/vicarios/et officiales predictos/aut aliquē eorum contra sup susceptione/exemptione/liberatione/approbatione/et alijs in eis cōtentis spectarum tam Romanorū pontificū predecessorū nostrorū/qd nostrarum litterarū tenores quolibet molestari/inquietari/vel perturbari/Contradictores ac molestatores quoslibet et rebelles auctoritate nra appellatione postposita cōpescendo Innuocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. Non obfati felicitis recordationis Bonifatij pape. viij. predecessoris nostri qua cauef

Jo. 148.
ne quis extra suā ciuitatē vel diocesim nisi in certis exceptis ca-
sibus/ et in illis ultra vnā dietā a fine sue diocē ad iudiciū euoce-
tur. Seu ne iudices ac cōseruatores a sede aplica deputati ex-
tra ciuitatē et diocesim in quibus deputati fuerint cōtra quos-
cūq; pcedere/aut aliū vel alijs vices suas cōmittere psumāt.
Et de duabus dietis in cōcilio generali editis/ac de psonis vl-
tra certum numerū ad iudiciū nō euocandis et alijs aplicis con-
stitutionibus/statutis quoq; et cōsuetudinibus monasterioꝝ et
ordinis in ipsis insertis litteris expressorū iuramēto pfirmatio-
ne aplica vel quauis firmitate alia roboratis cōtrarijs quibus-
cūq; aut si aliquib; cōiter vel diuissim ab aplica sit sede indul-
tū qd interdici/suspēdi/vel excōicari nō possint p litteras apo-
stolicas nō facientes plenā et expressam ac de verbo ad verbū
de indulto hmōi mentionē. Datū Rome apud sanctū Petrū
Anno incarnationis dñice AB. cccc. lxxxvij. iij. kl. Septembris.
Pontificatus nostri Anno tertio.

Idem declarans monasteria/loca et pso-
nas ordinis nō indigere alia visitatione
quā illa que sit per patresabbates/ aut cō-
missarios p generale capitulū vel abbatē
Cistercij deputatos motu pprio. rē. Las-
sat omnes litteras quibuscūq; concessas
sup visitationibus locorū et personarum
ordinis et reponit ordinem in eo statu li-
bertatis in quo erat ante huiusmodi litte-
rarū emanationē/statuēdo q predicta lo-
ca p nullas lras in posterū cōcedēdas vi-
sitari possint/nisi p pdictos de ordine in-

hibēdo oībus alijs ne p̄textu quarūcūq;
facultatū de monasterijs locis ⁊ p̄sonis/
aut de ipso ordine se itromittere p̄sumāt
Committendo dño ep̄o Labiloneñ/nec
nō omnib⁹ canonicis ecclesiarū metropo
litanarū/ac personis in dignitate ecclesi
astica cōstitutis ne p̄mittant monasteria
⁊ loca illozūq; personas quomodolibet
aliter q̄ vt p̄missum est visitari/seu ab
eius quēcunq; caritativa subsidia exigis
aut occasione alicuius visitatiōis vel ali
as contra p̄sentium tenorē molestari/ap
pellatione non obstante. Uide textū mul
tum attente quia non omnia possunt suf
ficienter in summano explicari. Cum clau
sula q̄ transumpto fides adhibeat. ⁊c.

Innocentius Ep̄us seruus ser
uorū dei. Vene
bili fratri ep̄o Labiloneñ. Salutem ⁊ aplicam
b̄ndictionē. Fide dignoz relatione accepimus
quod licet monasteria ⁊ alia religiosa loca Li
tercieñ ordinis tā viroz q̄ mulierū/illozūq; p
sone dudū sedi aplice per diuersos Romanos
p̄ōfices p̄decessores nostros subiecta/illisq; ⁊
ordini p̄dicto diuersa priuilegia ⁊ immunitates p̄uide p̄ sedē p̄di
ctā cōcessa fuerint/ac p̄fessabbates aut cōmissarij a gnālī cap̄lo

dicti ordinis seu abbate cistercij Labilonenſi dioc. p tēpore exi-
ſtente p tēpore deputati certis tēporib⁹ monasteria et loca hu-
iusmodi iuxta eorū regularia instituta hacten⁹ laudabiliter ob-
ſervata viſitare cōſueverint. Tamē nōnulli archiepi/epi/ et alij
ſeculares plati aſſerentes ſe ad id a nobis et ſede predicta speci-
alem p noſtras et eiufdē ſedis litteras etiā cum derogatione p-
uilegiōrū/ exemptionū/ ac imunitatū hmoi habere facultatē.
monasteria/ loca/ et pſonas hmoi in dies viſitare velle/ ac iura
viſitationū ordinaria/ necnō caritatiua ſubſidia petere et exige-
re conantur/ in nō modicū ordinis et perſonarū predictorū pre-
iudiciū/ et detrimentū/ et eis cōceſſorū priuilegiōz leſionē. Nos
igitur qui ordinē prefatū illuſq³ pſonas ppter vberes fructus
quos cōtinue in agro militātis eccleſie aſſerunt p ceteris in vi-
ſcibus gerimus caritatis nobis pſuadentes/ qd monasteria
et loca/ ac pſone dicti ordinis alia viſitatione non indigent quā
illa que p eorū patrefabbates ſeu cōmiſſarios/ ac alios p ſuos
ſuperiores ad id p tempore deputatos fieri cōſuevit/ qui opti-
me de his que p viſitatione monasteriorū locoꝝ/ et pſonarum
pdictorū neceſſaria exiſtunt inſtructi habentur/ et ppterea non
intendētes quod p alios quā prefatos et alias iuxta dicti ordi-
nis regularia instituta viſitentur/ motu pprio nō ad alicuius
nobis ſup hoc oblate petitionis inſtantiā/ ſed de noſtra mera
deliberatione et ex certa ſcientia auctoritate aplica tenore pſen-
tiū declaramus omnes et ſingulas litteras a nobis hactenus
quouis modo/ etiā motu et ſcientia ſimilib⁹ conceſſas/ ſup viſi-
tationib⁹ monasteriorū et locoꝝ predictorū per alios quā dic-
tos preſidentes ac alios pdictos/ et iuxta eorundē ordinū regu-
laria instituta/ aut generalia vel ſpecialia priuilegia faciendis/
quaſcūq³ clauſulas etiā derogatoriā derogatorias/ ac priui-
legijs pdictis oīno derogantes in ſe cōtinentes/ motu et ſcientia
ſimilibus reuocam⁹/ caſſamus/ irritamus/ et annullamus/ ac vi-
ribus oīno vacuamus/ dictūq³ ordinē in ſuū priſtinū et cū ſta-
tum in quo antequā ille emanarent quolibet exiſtebat reſtitui-
mus/ reponim⁹/ et plenarie reintegram⁹. Statuētes et decernē-
tes parib⁹ motu et ſcientia qd de cetero ppetuis futurū tēporib⁹

Nota

monasteria et loca predicta preterea quocumque aliarum litterarum
aplicarum per nos et sedem predictam in posterum etiam motu et scientia si-
milibus et ex quibuscumque causis/ac cum quibuscumque clausulis/etiam
derogatoriis derogatorijs efficacissimis et in solitis/etiam pre-
sentibus expresse derogantibus/et etiam si ille in eis de verbo ad
verbum inserere forent in posterum/etiam ad instantiam imperatoris/
regum/ducum/principum/et aliarum personarum quarumcumque/cuiuscumque
dignitatis/statu/gradus/ordinis/et conditionis concedendarum/vi-
sitari non possint/districtius in virtute sancte obediencie et sub ce-
suris ecclesiasticis inhibentes quibuscumque visitatoribus supra no-
minatis/exceptis hactenus et per tempore deputatis/etiam si patri-
archali/archiepiscopali/episcopali/aut quavis alia ecclesiasti-
ca dignitate fulgerent/ne preterea quarumcumque facultatum et com-
missionum in genere vel in specie visitandi eis concessarum/et fac-
tarum se de monasterijs/locis/personis/et ordine predictis in-
tromittere quomodolibet presumant/At decernentes exnunc
irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate
scienter vel ignoranter contigerit attemptari. Quo circa frater-
nitati tue ac quibuscumque cathedralium etiam metropolitano-
rum ecclesiarum canonicis/ac in dignitate ecclesiastica constitutis per-
sonis/quos seu quas abbates/priores/et alie persone locorum et
monasteriorum predictorum pro tempore existentes et quilibet ip-
sorum duxerint requirendos motu et scientia similibus. Adhadenus
quatenus ipsi vel duo aut plures seu unus eorum per se vel
alium seu alios ipsi in premissis efficacis defensionis presidio
assistentes non permittant monasteria et loca predicta illorumque per-
sonas quomodolibet alias quam ut permittitur/quomodolibet
visitari/seu ab illis quecumque etiam caritativa subsidia exigere/aut
occasione alicuius visitationis/vel alias contra presentium tenorem
molestari. Abolestatores necnon contradictores quoslibet et re-
belles per censuras ecclesiasticas et alia iuris opportuna remedia
cum illarum aggravatione et reaggravatione quotiens opus fu-
erit/appellatione postposita/copefendo. Innuocato etiam ad
hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. Non obstantibus
premissis ac felicis recordationis Bonifatij pape. viij. predecessoris

Jo. 142.
nostri quib⁹ cauetur ne quis extra suā ciuitatem vel diocesim/
nisi in certis exceptis casibus et in illis ultra vnā dietam a fine
sue diocesis ad iudiciū euocetur/seu ne iudices a sede deputati
predicta extra ciuitatē vel diocesim in quibus deputati fuerint
contra quoscūq; procedere/aut alij vel alijs vices suas cōmit-
tere presumant. Et de duabus dietis in concilio generali edi-
ta/ac alijs constitutionibus et ordinationib⁹ apostolicis cōtra-
rijs quibuscūq;. Aut si aliquibus cōmuniter vel diuissim/ab ea-
dem sit sede indultū quod interdicti/suspendi/vel excōmunica-
ri/aut extra vel ultra certa loca ad iudiciū euocari non possint/
p litteras apostolicas nō faciētes plenā et expressam/ac de ver-
bo ad verbum de indulto huiusmodi mentionē/ et quibuscūq;
alijs priuilegijs/indulgētijs/et litteris apostolicis/generalib⁹/
vel specialib⁹ quorūcūq; tenorū existant per que presentibus
nō expressa vel totaliter nō inserta effectus earum impediri va-
leat quomodolibet vel differri/et de quib⁹ quorūq; totis teno-
ribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris litteris men-
tio specialis que quo ad premissa nolumus eis vllatenus suf-
fragari. Verū quia difficile foret presentes litteras ad singula
queq; loca in quibus expediens fuerit deferre/volumus quod
illarū transumptis manu publici notarij subscriptis/et sigillo
prelatorū dicti ordinis vel alicuius eorum aut alterius in eccle-
siastica dignitate constitute persone/seu cuiusuis curie ecclesia-
stice munitis ea prorsus in iudicio et extra et alias vbilibet fides
adhibeatur que presentibus adhiberetur si forent exhibere vel
ostense. Datum Rome apud sanctū Petrum. Anno incarnati-
onis dominice Milleesimo quadringentesimo octuagesimo no-
no. Idus Augusti. Pontificatus nostri Anno quinto.

Eiusdē reuocatio cōmendarū et amplissi-
ma pmissio cōtra eas. Et primo motu pro-
prio. et. statuit qd oēs monasteria in com-
mendam obtinētes/exceptis archiepiscopis/

144

ep̄is/ et notarijs sedis aplice habitū et in-
signia notariozū cōtinue deferētib⁹/ quo-
rū beneficia nō excedunt mille floŕ/ sed si
excedūt mille floŕ cum alijs vniuersis cō-
phēdunt īfra mēsem postq̄ fuerint req̄si-
ti p̄ cōmissarios capituli generalis vel ab-
batis Cistercij q̄ est caput ordinis vt mo-
nasteria et loca eis cōmēdata dimittāt. Et
si inferiores archiep̄is et ep̄is habitū or-
dinis assumere p̄fessionēq̄ monasticā fa-
cere velint dicti cōmissarii monasteria eis
in titulū cōferre et possessionē eozū conti-
nuare p̄nt/ absq̄ eo q̄ ad aliū sit recurren-
dū. Si vero habitū ordinis assumere et
p̄fessionē emittere noluerint si sponte ce-
dant eis assignet̄ pensio tertie partis fru-
ctuū et p̄uentuū locoꝝ quoz cōmendis
cesserint. Ita t̄m q̄ illis cedētibus vel de-
cedētib⁹ pensiones ipse extingunt̄. Si
aut̄ infra dictū tēpus nec cedere nec habi-
tū ordinis sumere voluerint cōmende ex
tūc cessare declarant̄. Et cōmissarii p̄nt de
alijs idoneis p̄uidere nulla pensioe illis
cedere nolētibus reservata/ sed oīno ma-

neant priuati monasterijs et p̄sīde. Porro quo ad illos p̄dictos sc̄z archiep̄os/ep̄os/et notarios habitū et insignia cōtinue deferētes q̄ primū obtinuerint alia beneficia vt omnia simul ascendāt ad mille florenos/tunc priuilegiū istud contra eos locū habebit. Si aut̄ nō obtineāt beneficia h̄mōi valoris post eorū mortē monasteria non cōmendabunt/sed plenarie ad dispositionē ordinis redibūt. Itē decretū q̄ deinceps nulla monasteria cuiūq̄ cōmendari possint. Itē ad tollendū varios abusus qui solēt fieri in resignatiōibus ordinat̄ q̄ nulli siue abbates siue cōmendatarij monasteria resignare possūt/etiā in manu sūmi pontificis/nisi habita licētia capli generalis vel abbatis cistercij cū litteris eorū que ad curiā deferri debeant/et si aliter fiat monasteria vacāt et p̄ ordinē potest fieri p̄uīsiō/resignātes manent priuati dictis b̄n̄ficijs. Nec tenent cōuentus aliū recipere nisi sub cōditionibus expressius in textu declaratis. Vnde ad longū textū quia tā pregnās est q̄ nō

pōt sufficiēter in sūmario declarari. Cum
clausula q̄ trāsumptis fides adhibeatur
sicut originali.

Innocentius Epus seruus ser-
uorū dei. Ad ppe-
tuā rei memoriā. Regimini vniuersalis ecclesie
q̄uis iheriti disponente dño p̄sidentes/ p mo-
nasteriorū z aliorū religiosorū locorū quorū li-
bet/ac psonarū in illis sub regulari obseruātia
altissimo famulantū statu salubriter z p̄spere
dirigēdo/ put ex debito nob iniūcti pastoralis
tenemur officij/ solite cōsideratiōis intuitū libēter extēdim⁹/ z
ad ea p que monasteriorū z locorū eorundē indēnitatib⁹/ z vo-
tiue reformationi/ sublati quibusuis impedimētis/ cōsuli pos-
sit interponim⁹ solitudinis nostre partes/ ac oportune p̄uio-
nis remedia fauorabiliter adhibemus/ put rerū z tēporū qua-
litate pensata id in dño cōspicimus salubriter expedire. Sane
licet dudū per diuersa priuilegia a diuersis Romanis pontifi-
bus p̄decessoribus nostris sacro Cisterciēn ordini/ qui a sui pri-
meua institutione plurimū inter ceteros ordines obseruantie
regularis floruit/ ac suos palmites in agro militātis ecclesie p
diuersas mundi nationes ob religiosorū dicti ordinis doctri-
nā/ vite sanctimoniā/ ac bonos z exemplares mores/ longe la-
teq̄ disseminauit cōcessa p̄ ipsius ordinis conseruatione z ob-
seruātie regularis in illo incremēto p̄uide statutū z ordinatum
fuerit ne aliqua dicti ordinis monasteria/ p̄oratus/ z loca alicui
p̄sone etiā cuiuscūq̄ dignitatis/ status/ gradus/ ordinis/ p̄emi-
nentie/ vel cōditionis foret cōmendari possent/ z de illis etiā p
sedem aplicam facte cōmende nulli⁹ essent roboris vel momē-
ti. Tamē a nōnullis tēporibus citra quā plura monasteria/ p̄-
oratus/ atq̄ loca dicti ordinis p nos z sedem eandē cōmenda-
ta fuisse reperiūtur/ put ad p̄sens in h̄mōi cōmendā per diuer-
sas personas ecclesiasticas tā seculares q̄ regulāres ordinū di-

uerforū etiā mendicantiū retinentur/ex quo in dictis monaste-
rijs/prioratib⁹/et locis sic cōmendatis/diuius cult⁹ plurimū
diminuitur/et in plurib⁹ locis totaliter extinguitur/et cessat/pie
fundatorū intēriones defraudant/monasteria ipsa in quibus
seruorū dei numerus iuxta eorundē monasteriorū et locorū fa-
cultates augeri solebat debito monachorū numero destituta
et priuata/aut ex omni parte ad ruinā redacta sunt/et eorū ali-
qua expulsis/quod abominabile existit/ide monachis pprijs
laicis cōiugatis et eorundē familijs/et etiā animalibus replen-
tur/et ad pphanos vsus totaliter rediguntur/sanctorū reliquie
iocalia/libri/et alia queq; preciosa mobilia et imobilia bona di-
uersis medijs alienantur/iura pduntur/hospitalitatis et elemo-
synarū/ac alia pia caritatis opera in ipso ordine abūde fieri so-
lita cessant/regularis obseruatiō que in illis antea sūma puri-
tate vigeat oīno defecit/et pristina viuendī norma relicta est/
Et cū fm ordinis ipsi⁹ instituta monasteria monialiū dicti or-
dinis quolibet anno p patresabbates immediatos dicti cister-
ciens ordinis visitari et corrigi/p idoneos religiosos in dicto or-
dine pfessos quotiens opus est in cōfessionib⁹ et alijs reb⁹ spi-
ritualibus ac tēporalibus iuxta dictorū patrūabbatū ordina-
tionē gubernari debeāt/et ipsi cōmendatarij nullā in monaste-
rijs monialiū hmōi habeāt iurisdictionē/nec sint in eorū mona-
sterijs monachi idonei ad pmissa pagenda/oīno necesse ē mo-
nasteria monialiū hmōi iparūq; monialiū pscientias grauissi-
mis et euidentibus ptnue subesse periculis. Alia q; innumerabi-
lia pter nostrā et pdecessorū nostrorū mentē et intentionē ex com-
mēdis hmōi in ipso sacro ordine cisterciens oriunt/ dāna/icōmo-
da et detrimenta/nō sine religionis opprobrio et dicti ordinis p-
iudicio/ac puitioso exemplo et scandalo plurimorū/et nisi pui-
deat verissimiliter breuē est formidandū de totali monasteriorū
prioratū/et locorū vtriusq; sexus pdictorū ac dicti ordinis qui
in sancta dei ecclesia sic stella fulget matutina/ruina et desola-
tione. Hos igitur attēdentes vberes fructus quos dictus sa-
cer ordo hactenus in ipso agro militantis ecclesie attulit/et p-
pterea illius quem preceteris semper in visceribus gessimus

et gerimus caritatis/conservationi et augmento debite ut tene-
mur providere volentes/motu proprio non ad alicuius nobis super hoc
oblate petitionis instantiam/sed de nostra mera liberalitate et deli-
beratione matura/ex certa scientia et de apostolice potestatis plenitudi-
ne/auctoritate apostolica tenore presentium huius perpetue et irrefragabi-
lis constitutionis edicto/statuimus et ordinamus/quod omnes et sin-
guli ad presens monasteria/prioratus et loca quaecumque dicti ordi-
nis in commendam obtinentes/cuiuscumque dignitatis/status/gra-
dus/ordinis/preeminentie et conditionis fuerint/nostri et dicte se-
dis notariis habitum et insignia tamen notario rum continue deferenti-
bus/ac venerabilibus fratribus nostris archiepiscopis et episcopis/ecclesias/
seu beneficia quorum fructus/redditus et pventus mille ducato-
rum auri de camera sancte communem estimationem valore annuum exce-
dant non obtinentibus duntaxat exceptis/intra mensem postquam per
commissarium seu commissarios dicti ordinis per generale capitulum
aut per abbatem monasterii Cistercii Labilonensem diocesis/quod dicti
ordinis caput existit deputatos/fuerint requisiti commendis mo-
nasteriorum/prioratum et locorum predictorum que respectue in eam-
dem commendam obtinuerint seu obtinent/in manibus eorumdem com-
missario rum aut alterius eorum libere cedere et illa realiter et cum ef-
fectu absque quorumcumque bonorum illorum alienatione dimittere de-
beant et teneant. Et si inferiores ab archiepiscopis et episcopis huiusmodi ha-
bitum dicti ordinis assumere/ac professionem regularem per monachos
illius emitti solitam sponte emittere/ac obedientiam et reuerentiam
debitam et deuotas capitulo generali et per tempore existenti abba-
ti monasterii Cistercii huiusmodi exhibere et ita in posterum se factu-
ros firmiter polliceri voluerint/de personis eorum postquam huiusmo-
di professionem emisserint admissis per eos cessionibus huiusmodi/eisdem
monasteriis siue locis quocumque modo/quod etiam si ex illo queuis
generalis reservatio etiam in corpore iuris clausa resultet habe-
ri volumus per expressum/vacauerint/ac cuiuscumque taxe seu annui
valoris illorum fructus/redditus et pventus existant/per commissari-
os predictos/alias iuxta dicti ordinis instituta regularia et priui-
legia apostolica dicto ordini concessa provideatur/ac prioratus huiusmodi
eis in titulum respectue conferant/absque eo quod ad alium quencumque

fit ppter ea ex quauis causa recurrēdū/liceatq; eis eorū conti-
nuare possessionē. Si vero habitū assumere et pfectionē huius-
modi emittere noluerit et sponte ut pferitur infra tēpus predic-
tū monasteria priorat⁹ et loca hmoi sic cōmendata nō dimise-
rint/alij psonis idoneis dictū ordinē expresse pfessis et qui in
dicto ordine p annū integrū iuxta dicti ordinis priuilegia pba-
ti fuerint/p eosdē cōmissarios modo et forma premissis pvide-
atur et ipsis sic cedentib⁹ si sponte cesserint ne ppter ea nimitū
dispendiū pativideant/pensiones annue tertie partis fructuū
reddituū et puentuū/monasteriorū/prioratuū/ac locorū quo-
rū cōmendis cesserint p eos de quorū psonis illis pvidebitur/
vel quib⁹ prioratus et loca hmoi cōferent/ac successores eorum
p tempore existentes eis quo aduixerint vel pcuratoribus su-
is/ad id ab eis specialiter cōstitutis sub penis/sentētijs et cen-
suris ecclesiasticis in similib⁹ apponi solitis/ac in locis et termi-
nis de quib⁹ eis cum prefatorū cōmissariorū consensu videbif
psoluende referuentur/constituantur et assignētur/put nos ex
nunc put extunc et ecōuerso/psonis sic cedentib⁹ reseruamus/
cōstituimus et assignamus/ac reseruatas et assignatas fore de-
cernimus et declaramus. Ita tñ ut illis cedentibus vel decedē-
tibus pensiones ipse penitus extincte sint et esse censeant eo ip-
so. Si vero prefati cōmendatarij aut eorū aliqui pmissa infra
dictū tempus limitatū facere neglexerint ut pferitur/ac etiā ar-
chiepiscopi/episcopi et notarij pfati successu temporis ecclesi-
as vel alia beneficia quorū fructus/redditus et puentus pmiss-
sum valore mille florenorū cōputatis/etiā redditibus qui eis
remanerent obtinuerint/cōmendas hmoi extunc oīno cessare/
ac monasteria/prioratus et loca pdicta vacare decernimus eo-
ipso/liceatq; ipsis cōmissarijs ordine modo et forma pmissis li-
bere puidere et de illis iuxta dictorum priuilegiarū formā et te-
norem disponere nulla pensione ipsis cōmendatarijs qui pre-
missa adimplere nō curauerint prorsus reseruata. Super qui-
bus omnib⁹ et singulis eisdem cōmissarijs plenā liberā et omni
modā de eorundē fratrum cōsilio harū serie pcedimus facultatē/
etiā ad hoc ut ptradictores quoslibet et rebelles p cēsuras eccle-

flasticas et alia iuris oportuna remedia quacunq; appellatione
oīno remota cōpellere. Et si opus fuerit auxiliū brachij secula-
ris cōtra eos inuocare/omniaq; alia et singula in pmissis et cir-
ca ea necessaria quomodolibet et oportuna facere gerere et exeq;
possint. Statuētes insup et etiā ordinantes de simili cōsilio qđ
de cetero ppetuis futuris tēporibus monasteria/ priorat⁹/ be-
neficiā/ et loca dicti ordinis cuiunq; psonae cuiuscunq; dignita-
tis/status/gradus/ordinis/vel cōditionis fuerit/etiā per quas
cunq; litteras et dispensationes p nos et sedē predictā vel lega-
torum eiusdē/etiā cū motus ppriū et certe scientie et quibusuis
alijs efficacissimis et insolitis clausulis/etiā derogatoriariū de-
rogatorijs et p̄sentib⁹ expresse derogantib⁹ hactenus et p tēpo-
re/etiā consideratione imperatoris/regum/reginarū/ ducū/et
aliorū principū quorūcunq; et ad eorū supplicationis instantiā
ac de apostolice potestatis plenitudine hmoi cōcessas cōmen-
dari nō possint/qđq; religiosi dicti ordinis litteris predictis et
am si quascūq; sentētiās/censuras et penas ecclesiasticas in se
continērent parere nō teneant/possintq; conuētus monasteri-
orum locorū et prioratū hmoi cōmendis p̄dictis nō obstanti-
bus ad electiones/ac patresabbates seu dicti ordinis cōmissa-
riū ad cōfirmationes libere pcedere/alias tñ iuxta dicti ordinis
regularia instituta/laudabiles cōsuetudines/et priuilegia apo-
stolica illi cōcessa/que quo ad pmissa illorū tenores/ac si de ver-
bo ad verbū insererent p̄sentib⁹ p sufficiēter expressis et inser-
tis habentes/innouamus et de nouo cōcedimus/ac illa perpe-
tuo inuiolabiliter in omnib⁹ et p omnia obseruari volumus et
mandam⁹. Et insup quia sicut nō absq; displicētia accepimus
q̄plures abbates et priores dicti ordinis discoli/vidētes visita-
tores dicti ordinis eos corrigere/et vt ab eorū vitijs et errorib⁹
emēdent aduersus ipsos pcedere velle/cumulatis ex fructib⁹/
redditib⁹/et puentib⁹ monasteriorū et prioratū eorundē nō in
parua quātitate pecunijs/cedūt regiminib⁹ dictorū monasteri-
orū/ipsosq; priorat⁹ resignāt/etiā ex causa pmutationis/et retē-
ta aliqua sup illoz fructib⁹/redditib⁹/et puentib⁹ ānua p̄sōe
in fauorē psonarū dicti ordinis min⁹ vtiliū/ quorū p̄sidio eorū

vitia et prauos mores continuare possint/etiam ad alios ordines
 transeuntes/non sine maximo monasteriorum et prioratum predicto-
 rum preiudicio/et detrimento/etiam motu et scientia similibus ac
 potatis plenitudine statuimus et ordinamus quod deinceps nullus
 abbas seu prior dicti ordinis/seu quocumque officium/aut administra-
 tionem/seu aliud beneficium in dicto ordine obtinens/cedere aut
 resignare/etiam in manibus nostris/aut Romani pontificis per te-
 pore existentis possit/nisi de expressa licentia ac voluntate et co-
 sensu abbatis monasterii Cistercij pro tempore existentis/aut ca-
 pituli generalis huiusmodi/de qua prius constare debeat. Et ni-
 hilominus aliter facte cessiones seu resignationes in sic ceden-
 tium vel resignantium penam teneant/possitque monasterijs et personis
 idoneis prouideri/ac prioratus beneficia administrationes et of-
 ficia huiusmodi libere perferri alias iuxta statuta et priuilegia ordinis
 eiusdem/decrementes irritum et inane si secus super his a quoquam
 quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attempta-
 ri/ac presentibus per quascumque litteras apostolicas etiam motu et sci-
 entia similibus/ac de apostolice potestatis plenitudine per tempore
 concessas/ac quascumque clausulas etiam derogatorias derogato-
 rias et insolitas in se continentes derogari non posse/nisi de vene-
 rabili fratrum nostrorum sancte Romane ecclesie cardinalium consi-
 lio/de quo etiam clare constet fuerit specialiter et expresse deroga-
 tum/et huiusmodi derogatio per trinas litteras nostras aut Romani pon-
 tificis successorum nostrorum canonice intrantium abbati monaste-
 rij Cistercij/aut capitulo generali huiusmodi diuersis temporibus successi-
 ue presentatas/fuerit prius intimatum. Sicque per quoscumque iudices et co-
 missarios/etiam causarum palatii apostolice auditorum/ac eiusdem sancte
 Romane ecclesie cardinales in quocumque instantia sublata eis et cui-
 bet eorum quicquid alia interpretandi facultate/finiri diffiniri et iudicari
 debere. Non obstantibus premissis ac felicis recordationis Bonifatij pa-
 pe. viij. predecessoris nostri de vna et de duabus dietis in concilio
 generali ac alijs constitutionibus et ordinationibus apostolicis/necnon
 omnibus illis que in litteris priuilegiorum predictorum con-
 cessa sunt non obstat/ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si co-
 mendantarijs prefatis vel quibusvis alijs contra vel diuersimodum ab eadem

fit sede indultū/quod interdicti suspendi/vel excōmunicari/aut
extra vel vltra certa loca ad iudiciū euocari non possint p litte-
ras apostolicas nō facientes plenā et expressam ac de verbo ad
verbū de indulto bñdī mentionē/et quilibet alijs priuilegijs/
indulgētijs/et litteris apostolicis/ generalib⁹ vel specialibus/
quorūcūq; tenorū existant p que p̄sentibus nō expressa vel to-
taliter nō inserta effectus earum impediri valeat quomodoli-
bet vel differri/et de quib⁹ quorūq; totis tenorib⁹ de verbo ad
verbum habenda sit in nostris litteris mentio specialis/ que
quo ad hoc nolumus cuiq; vllatenus suffragari. Volumus au-
tem qđ illi quibus de prioratib⁹ et alijs beneficijs huiusmodi
aut de quarū psonis eisdem monasterijs vigore p̄sentīū proui-
debitur infra sex menses a die adeptę pacifice possessionis illo-
rū computandos nouā prouisionē impetrare/et litteras desup
expedire/ac annatā et omnia iura respectiue camere apostolice
et alijs debita p̄soluere teneātur. Alioquin monasteria/priora-
tus/et beneficia predicta vacare censeantur eo ipso semestri de-
cursu predicto. Ceterum quia difficile foret p̄sentes litteras ad
singula queq; loca in quibus expediens fuerit deferre/volum⁹
et p̄fata auctoritate decernim⁹ qđ illarum transumptis ma-
nu publici notarij inde rogati subscriptis/et sigillo predicti Li-
stercij/aut aliorum monasteriorū dicti ordinis abbatū/sive cō-
missariorum predictorū/aut alterius prelati/seu persone in di-
gnitate ecclesiastica cōstitute vel curie ecclesiastice munitis/ ea
proius fides in iudicio/et alias vbilibet adhibeāt que p̄sen-
tibus adhiberetur si essent exhibite vel ostense. Nulli ergo om-
nino hominū liceat hanc paginā nostrorum statuti/ordinatio-
nis/reservationis/constitutionis/assignationis/decreti/decla-
rationis/concessionis/in nouationis/mandati/et volūtatis in-
fringere/vel ei ausu temerario contraire. Si quis autē hoc at-
temptare p̄sumpserit/indignationē omnipotentis dei/ac be-
atorum Petri et Pauli apostolorū eius se nouerit incursum.
Datum Rome apud sanctū Petrum. Anno incarnationis do-
minice Milleesimo quadringētesimo octuagesimonono. iij. kl.
Maj. Pontificatus nostri Anno quinto.

Eiusdē. Amplissima reuocatio cassatio ⁊
 annullatio vniuersarū exēptionū ab ordinē
 necnō subiectionū/vnionū/ānexionū/in-
 corporacionū/suppressionū/ reservationū
 expectatiuarū/ quibuscūq; loci ac psonis ex-
 tra ordinē de monasterijs/poratib⁹/ offi-
 cijs/bñficijs/locis ⁊ mēbris ordinis vtriuf-
 q; sex⁹ factarū/ etiā nō obstant. quicūq; p̄scri-
 ptione quāticūq; lōgissimi t̄pis/ cōmittēdo
 dño c̄po cabilonē/ necnō locoꝝ ordina-
 rijs/ ⁊ cathedraliū eccliarū canonic/ ac vni-
 uers p̄sonis i ecclīastica dignitate p̄stitut/
 vt quotiēs req̄siti fuerit cōpellāt tenētes
 hmoi loca vnita seu suppressa ad illa dimit-
 tēdū libere īfra. xv. dies sub penis ⁊ cēsu-
 ris in textu plen⁹ declarati. Vnde textū at-
 tēte qm̄ nō p̄nt oia in sūmario sufficiēter
 cōplecti. Cū clausula q̄ trāsumptis fides
 adhibeat sicut originali. ⁊c.

Innocentius *Ep̄s seru⁹ seruo-
 rū dei. Ad ppetu-
 am rei memoriā. Licet exacta aplice sedis pui-
 dentia in reb⁹ oibus debite circūspectiōis mo-
 dū adhibeat/nō pōt tñ hūana cōditio in tanta
 rerū ⁊ negociorū multitudine vsq; adeo vigilā*

ter intendere qñ multa plerūq; etiā ad importunā aliquorū in-
stantiā cōcedant que postmodū reuocatione indigere noscun-
tur/vñ ad p̄sidentis in eiusdē specula spectat officiū per debite
reuocationis ministeriū taliter puidere/vt monasteria ⁊ regu-
laria loca ac illorū p̄sone detrimenta nō sustineāt/ put mona-
steriorū ⁊ p̄sonarū h̄mōi qualitate pensata id cōspicit in of̄io sa-
lubriter expedire. Sane sicut ex relatione dilecti filij Johānis
abbatis monasterij Cistercij Cabilonensi dioc̄ accepimus non-
nulli abbates/abbatisse/priores/⁊ priorisse Cistercien̄ ordinis
mediate vel imediate abbati monasterij Cistercij p̄ tēpore exi-
stenti ac generali caplo Cistercien̄ ordinis quod anno quolibet
in dicto monasterio Cistercij celebrat̄ subiecti/monasteria/pri-
oratus/officia/loca/mēbra suasq; ⁊ monasteriorū ac prioratū
h̄mōi p̄sonas a supioritate obediētia ⁊ visitatōe p̄fati abbatis
monasterij Cistercien̄/ac aliorū patrū abbatū/necnō cōmissari-
orū dicti capli eximi ⁊ liberari/ac alijs monasterijs etiā aliorū
ordinū seu locorū ordinarijs se ⁊ monasteria/p̄oratus/loca/ ⁊ mē-
bra h̄mōi subijci ⁊ submitti. Alia vero monasteria/p̄oratus/lo-
ca ⁊ mēbra dicti ordinis alijs b̄nficijs secularib⁹ seu etiā aliorū
ordinū regularibus/aut episcopalibus/abbatialibus/seu ca-
pitularib⁹/aut ep̄orū mēsis/ppetuo vel ad certum tēpus p̄ nos
vel sedē p̄dictā seu illius legatos vniri/annecti/ ⁊ incorporati
pcurarūt/seu poti⁹ p̄ importunā instantiā extorserūt. Quidā
vero alij dicti ordinis nō p̄fessores a nobis ⁊ eadē sede vel ei⁹
legatis vt vnū duo tria aut plura b̄nficia eccl̄astica/etiā dicti
ordinis Cistercij regularia in cōmendā quo adiuuerent obtine-
re possent dispensationes impetrarūt/in graue ipsi⁹ Cistercien̄
ordinis p̄iudiciū/⁊ auctoritatē dicti monasterij Cistercij/aliorū
p̄f̄m abbatū ordinis eiusdē/ipsiusq; capli gnālis dep̄ssionē/ pp-
terea in ipsis sic exemptis seu vnitis/aut incōmēdā cōcessis de-
bite visitationis ⁊ reformatōis officiū in capite ⁊ in mēbris nō
exerceat/ministorūq; numer⁹ ⁊ alias diuin⁹ cultus ac regula-
ris obseruātia plurimū diminuat/iuracq; alia dicti cistercien̄ or-
dinis in eisdē monasterijs ⁊ locis amittūtur. Nos igit̄ q̄ ad or-
dinē ip̄m singularē semp gerim⁹ ⁊ gessim⁹ deuotiōis affectū in

dēnitati monasterij Cistercij ac ordinis p̄dictorū puidere cupl
 entes/multorū etiā querelis sup hoc excitati/motu pprio non
 ad alicui⁹ nobis sup hoc oblate petitionis instantiā/sed de no
 stra mera deliberatiōe ⁊ ex certa sciētia ⁊ de aplice ptātis pleni
 tudine auēte aplice tenore p̄sentij omnes ⁊ singulas exēptio
 nes monasteriorū/p̄oratuū/officiorū/aliorūq; beneficiorū/loco
 rū/⁊ mēbroz dicti Cistercij ordinis/illorūq; abbatū/monia
 liū/priorū/⁊ aliarū psonarū quarūlibet/necnō monasteriorū et
 p̄oratuū/officiorū/b̄nificiorū/locoz/⁊ mēbrozū vtriusq; sex⁹/ac
 psonaz hmōi alijs monasterijs seu b̄nificijs/collegijs/cōuenti
 bus ⁊ mēsis cuiuscūq; de ipso ordine Cistercij nō existētibz
 aut psonis ecclesiasticis/vel quozūvis alioz ordinū regularibus
 qualitercūq; p̄uilegiatis cuiuscūq; stat⁹/dignitatis/aut p̄mi
 nētie existant/etiā si ep̄ali vel archiep̄ali p̄fulgeant dignitate/
 subiectiōes/⁊ submissiones/necnō de quibzvis eiusdē Cister
 cij ordinis/monasterijs/prioratibus/officijs/alijsq; b̄nificijs/
 locis ⁊ mēbris quibzvis dicti ordinis Cistercij alioz ordi
 nū/monasterijs/prioratibus/p̄posituris/collegijs/seu quibz
 cūq; b̄nificijs ecclesiasticis/alterius quā Cistercij ordinis
 hmōi seu secularib⁹ aut illorū mensis vniones/annexiōes in
 corporationes/sup̄p̄siones/⁊ extinctiones/tam p nos q̄ sedē
 predictā/aut illius legatos quocūq; vel qualitercūq; ⁊ p quibz
 cūq; causis etiā necessario exprimendis/etiā motu ⁊ scientia/
 ac ptātis plenitudine similibz factas/ac quascūq; speciales
 reseruatiōes/seu gratias expectatiuas/ac disp̄satiōes de ob
 tinendis eiusdē Cistercij ordinis monasterijs/prioratib⁹/of
 ficijs/b̄nificijs/locis ⁊ mēbris in cōmendā/etiā motu ⁊ scien
 tia sibi/⁊ cū quibzvis etiā derogatorijs derogatorijs clausul
 p̄cessas/auēte aplice tenore p̄ficiū reuocam⁹/cassam⁹/irritam⁹
 ⁊ annullamus/ac virib⁹ oīno euacuam⁹/necnō monasteria/p̄o
 rat⁹/officia/loca ⁊ mēbra hmōi sic exēpta/subiecta/vnita/āne
 xa/incorporata/sup̄pressa/⁊ extincta in p̄stinū ⁊ cū in q̄ aq; ex
 emptiones/vniones/annexiones/incorporationes/sup̄p̄siones
 reseruatiōes/expectatiue/⁊ dispensatiōes/ac alia p̄missa cōma
 narēt quolibet existebāt/statū restitum⁹/reponim⁹/⁊ plenarie

reintegrantur/dictoq; Cistercijs et alijs patribus abbatibus dicti ordinis cisterciensis ac caplo generali put ad unumquemque eorum respectuue pertinet/put alia ipsius ordinis monasteria/prioratus/officia/beneficia/loca et membra subesse decernimus/ac volumus quod prefababates immediati per iure eorum necnon cisterciensi abbas per tempore existens et generalis caplin ac ab eis deputati seu deputandi per tempore/in monasterijs/prioratibus/officijs/et alijs beneficijs/locis et membris predictis sic per nos restitutus debitum visitationis/reformationis/et correctionis officium/ tam in capite quam in membris exercere/ac de eisdem monasterijs/prioratibus/officijs et beneficijs/locis et membris sic restitutus et dismembratis disponere/libere/ac licite/necnon cetera si dicti Cisterciensis ordinis iura ab ipsis exigere valeant/in omnibus et per omnia ac si exceptiones/subiectiones/uniones/annexiones/incorporationes/suppressiones/reservationes/expectationes/et dispensationes predictae/seu earum aliquae a nobis vel sede predicta nullatenus emanassent/et in posterum emanarent. Et nihilominus venerabili fratri nostro episcopo Labilonensi/et quibusvis alijs locorum ordinarijs/ac cathedralium ecclesiarum canonicis/et in ecclesiastica dignitate constitutis personis per apostolica scripta motu proprio mandamus quatenus ipsi et quilibet eorum quotiens super hoc per parte dicti abbatis Cistercij aut capli generalis/seu deputatorum eorumdem fuerint requisiti omnes et singulos cuiuscumque status/dignitatis/sexus/aut preeminentie existant/etiam si episcopali aut archiepiscopali dignitate fulgeant/monasteria/prioratus/beneficia/loca et membra huiusmodi unita subiecta seu suppressa tenentes/ad illa libere dimittendum infra xv. diem rui spacium per episcopos et superiores sub interdicti ingressus ecclesie. Alios vero inferiores sub excommunicationis late sententie penis/quis si non paruerint eoripso incurram per se vel alium seu alios moneant. Alioquin non parcentes lapsis xv. diebus episcopos et superiores videlicet ingressum ecclesie interdictum. Alios vero inferiores excommunicatos publice nuncient/et ab alijs nunciari/ac ab omnibus arctius evitari/ac alias eisdem abbati Cisterciensi/et caplo generali/seu eorum commissarijs aut deputatis in premissis efficacis defensionis presidio assistentes non permittant eisdem Cisterciensi abbati/et caplin generali/seu deputatos ab eis/super premissis contra presentium tenorem quolibet molestari/molestatores et

cōtradictores quoslibet et rebelles p cēsurā ecclesiasticā et alia iuris remedia cū censurarū eorundē aggrauatione/reaggrauatione/apellatione postposita cōpescēdo/inuocato etiā ad hoc si opus fuerit auxilio brachiū secularis. Non obstantib⁹ pmissis ac quacūq; p̄scriptione quāticūq; longissimi tēporis/necnō felicitis recordationis Bonifatij pape. viij. p̄decessoris nostri quibus cauetur. Ne quis extra suā ciuitatē et diocesim nisi in certis casibus exceptis et in illis vltra vnā dictā a fine sue diocesis ad iudiciū euocetur/seu ne iudices et cōseruatores a sede deputati predicta extra ciuitatē et diocesim in quib⁹ deputati fuerint cōtra quoscūq; pcedere aut alij vel alijs vices suas cōmittere psumant/et de duab⁹ dietis in cōcilio generali edita/et alijs cōstitutionibus et ordinationib⁹ ap̄licis/necnō quorūuis aliorū ordinū seu ecclesiarū/etiā seculariū quibus seu quorū mensis beneficia dicti Listerciēsi ordinis vnita sunt iuramēto cōfirmatione apostolica/vel quauis firmitate alia roboratis statutis et cōsuetudinib⁹/ac illis necnō psonis predictis cōcessis et cōcedendis/priuilegijs/exemptionib⁹/indultis/et litteris ap̄licis quib⁹ etiā si de eis et psonarū quibus vniones/annexiones/et incorporaciones/necnō reseruaciones/et expectatiue/ac dispensaciones hui⁹ cōcesse sunt/seu ad quorū instantiā ille ac exemptiones subiectiones ac suppressiones predictae emanarunt/ipsarūq; psonarū qualitātib⁹ specialis/specifica et exp̄ssa indiuidua ac de verbo ad verbū mentio nō autē p clausulas generales id importātes p̄sentibus ad effectū oportune derogationis habenda foret/et p̄sentibus in aliquo etiā exp̄sse derogare videretur tenores illorū p sufficienter exp̄ssis habentes specialiter et expresse motu et scientia et p̄tatis plenitudine similib⁹ derogamus/ac p derogatis/et insertis et nō concessis haberi volumus et decernim⁹/cōtrarijs quibuscūq;. Aut si aliquib⁹ cōmuniter vel diuissim ab eadē sit sede indultū/quod interdicti/suspendi/vel excommunicari/aut extra vel infra certa loca ad iudiciū euocari nō possint p litteras ap̄licas nō faciētes plenā et expressam ac de verbo ad verbū de indulto hui⁹ mentionē. Verū quia difficile foret p̄sentes litteras ad singula queq; loca in quibus

expediens fuerit deferre motu simili volum⁹/ac dicta aucte de-
termin⁹ qd illarū transumptis manu publici notarij inde roga-
ti subscriptis/et sigillo dicti cisterciens vel aliorum ipsius cister-
ciens ordinis monasteriorū abbatū/aut alterius plati seu psonae
in ecclesiastica dignitate cōstitute/aut curie ecclesiastice muni-
tis ea prius in iudicio et extra/et alias vbi libet fides adhibeat^r
que p̄sentibus adhiberetur si essent exhibite vel ostense. Nulli
ergo oīno hominū liceat hanc paginā nostre reuocationis/cas-
sationis/irritationis/anullationis/euacuationis/restitutōis/
repositionis/reintegrationis/cōstitutionis/volūtatis/māda-
ti/derogationis/et decreti infringere/vel ei ausu temerario cō-
traire. Si quis aut hoc attemptare p̄sumpserit/indignationē
omnipotentis dei ac beatorū Petri et Pauli ap̄olorum eius se no-
uerit incurfurū. Datū Rome apud sanctū Petrū. Anno incar-
nationis dominice M. cccc. lxxxix. v. Idus Aprilis. Pontifi-
catus nostri Anno quinto.

Eiusdem. Qz omnes querelas/causas/li-
tes/et cōtrouersias/pendentes tam in ro-
mana curia q̄ extra/coram quibuscūq̄ iu-
dicibus/in quacūq̄ instantia/etiam p̄ ap-
pellationē/inter quascūq̄ personas ordi-
nis/ad se bonus pōtifer aduocat/et eas
decidēdas ad abbatē Cistercij/ad patres
abbates vel ad generale capitulū respec-
tiue remittit/cum irrefragabili decreto q̄
h̄mōi querele/questiones/et cōtrouersie/
similiter etiā ille quas deinceps inter pso-
nas ordinis oriri p̄tulerit/cū omnib⁹ in-

cidentib⁹/omni appellatione postposita
 p̄terq̄ in casu denegate iusticie vel illati
 grauaminis/cōtra statuta ordinis p̄ dic-
 tū generale capitulū p̄ abbatē Cistercij ⁊
 alios sūmarie ⁊ de plano absq̄ strepitu
 ⁊ figura iudicij/sola facti veritate inspec-
 ta/audiant⁹ ⁊ iuxta statuta ⁊ ordinatiōes
 ordinis decidan⁹ ⁊ q̄ oēs abbates ⁊ ad-
 ministratores ordinis tenētur cōparere
 ad mandata abbatis Cistercij ⁊ capituli
 generalis ⁊ aliorū ad quos spectat quā-
 tūcūq̄ remoti ⁊ eis per omnia obedire
 Qui oppositū p̄sumpserit ⁊ ad alium q̄
 iuxta statuta ⁊ cōsuetudines/hmōi appel-
 lationes interposuerit/vel vocat⁹ nō cō-
 paruerit/causam perdat ⁊ excoicationis
 aliasq̄ sentētiās ⁊ penas in dictis cōstitu-
 tionib⁹ cōtētas incurrat ⁊ eo ipso mane-
 at priuat⁹ re de qua cōtēdit⁹. Et nibilo-
 min⁹ penitētes ab hmōi sentētijs ⁊ penis
 dicti caplin ⁊ abbas cistercij/necnō p̄f-
 abbates ⁊ cōmissarij absoluerē possunt/
 vide textum ad longum quia multas bo-
 nas cōtinet clausulas que sufficienter in

summario exprimi nō possunt. Lū clausu-
la q̄ transumptis fides adhibeatur sicut
originali. rē.

*Registratum in l.º
secreti in secretaria
apo. in libro amoy
q. 10 et 5 to ymocy
et vij folio 509*

Innocentius Epus seruus ser-
uorū dei. Ad per-
petuā rei memoriā. Et si p̄ cunctorū sub regu-
lari obseruantia dño militantiū statu p̄spere
cōseruando ex iniuncto nobis desup aplice ser-
uitutis officio paternis teneamur curis inten-
dere/ad religiosos tamē Cisterciēsi ordinis q̄s
ob eorū bonos et exemplares mores/ac vberel
fructus quos in agro militātis ecclesie afferunt in viscerib⁹ ge-
nitim⁹ caritatis dirigimus oculos nostre mētis/ p̄cipue vt liti-
giorū anfractibus et singulis ab eis sublati dispendijs liberi⁹
et quietius altissimo valeant famulari/et nō cogantur hincinde
discurrere cum eorū ac monasteriorū et religiosorū locorū dicti
ordinis dispendio et detrimēto. Sane sicut accepimus licet ali-
as p̄ capitulū generale dicti ordinis p̄uide statutū et ordinatū
fuerit ne quisquā/abbas/aut abbatissa/seu etiā alia queuis or-
dinis p̄dicti p̄sona quācūq; aliā p̄sonam ordinis eiusdem de ce-
tero auderet alibi quā coram ipsi⁹ ordinis iudicib⁹ etiā p̄ viam
appellationis trahere seu cōpellere/aut quascūq; litteras desu-
per a sede aplice impetraret/sub certis penis et censuris tūc ex-
pressis/pleriq; tamē religiosi ordinis p̄dicti p̄prie salutis ime-
mores/pacisq; et religionis emulo pcurante contra statuta or-
dinationes et diffinitiones hui⁹modi/necnō priuilegia aplice p̄ feli-
cis recordationis alexandrum. iij. et Bonifatii. viij. ac alios
Romani pontifices p̄decessores nostros desup prouida delibe-
ratione p̄cessa temere veniētes/ac dictas penas et censuras nō
verentes alios religiosos et dicti ordinis p̄sonas abbates/prio-
res/ac administrationes et officia in dicto ordine obtinētes di-
uersis exquisitis vijs et colorib⁹/ac etiā per appellationes extra
dictū ordinē ad iudiciū etiā qd̄ detestabili⁹ est/seculare trahere

*adverte qd̄
p̄uilegium sequi
reperitur in
loco superius
annotato*

re/ac cōtra eos sup monasterijs/prioratib⁹/dignitatib⁹/admi-
nistratib⁹/et officijs dicti ordinis/necnō illa cōingentibus
iurib⁹/iurisdictionib⁹/correctionib⁹/punitionib⁹/et reb⁹ alijs
causas mouere et agitare/eosq; laborib⁹ et expensis fatigare nō
verentur/unde monasterio:ū/prioratuū et aliorū religiosorū lo-
corum/ac beneficiorū dicti ordinis substantia in lib⁹ inerti-
mabiliter cōsumitur/dictaq; monasteria/prioratus/religiosa
loca/et beneficia varia hacten⁹ ppter ea subierūt/et in dies sub-
eunt detrimēta/ipsiq; religiosi hincinde ppter ea discurrere co-
guntur/ac correctiones et punitiones suorū excessuū euitare ni-
tūtur/in nō modicū dicti ordinis p̄iudiciū et detrimentū. Nos
igitur ad quos sup his spectat puidere/motu pprio nō ad ali-
cuius nobis sup hoc oblate petitionis instantiā sed de nostra
mera deliberatione et ex certa sciētia ex p̄missis et certis alijs ra-
tionabilib⁹ causis ad id animū nostrū mouētribus/oēs et singu-
las querelas/causas/lites/et cōtrouersias in Romani curia vel
extra eā corā quibuscūq; iudicib⁹ et cōmissarijs in quacūq; in-
stantia quarūcūq; cōmissionū et litterarū aplicarū p̄textu/etiā
p̄ appellationē/vel alias inter abbates/priores/abbatissas/pri-
orissas/ac alios administrationes/officia/dignitates/et benefi-
cia dicti ordinis in titulū obrinētes/ac alias dicti ordinis pso-
nas intēratas in quib⁹ ad cōclusionis actū et ad effectum feren-
darū sententiarū nondū p̄cessum existat/quarū omniū status
et merita/ac iudiciū et psonarū collitigantiū nomina cognomi-
na/et qualitates p̄sentibus p̄ exp̄ssis haberi volumus auctori-
tate aplica harū serie ad nos aduocātes/ac eos ad dilectos fili-
os monasterij Listerij Labilonei dioec⁹/ac alios dicti ordinis
patresabbates ac generale capitulū ordinis eiusdē/vel illos ad
quos iuxta statuta et ordinatiōes dicti ordinis spectat deciden-
das/cognoscēdas/et sine debito terminādas remittētes/motu
sciētia et auctoritate similib⁹ tenore p̄sentii ppetue et irrefraga-
bilis p̄stitutionis edicto statuim⁹ decernim⁹ et ordinam⁹ qd̄ p̄-
misisse cause sic aduocate/seruatis tñ in his legitimis hactenus
habitis p̄cessibus/necnō quelibet alie querele/questions/li-
tes/cause/et p̄trouersie q̄s deinceps inter abbates/abbatissas/

v

pores/priorissas/z alios religiosos p̄dictos p̄sentes et futuros
ex similibus vel dissimilib⁹ occasionib⁹ oriri z moueri cōtigerit
quouis modo cū omnib⁹ z singulis suis incidētib⁹/emergen
tib⁹/dependētib⁹ annexis z cōnexis/cuiusuis appellatiōis
p̄terq̄ in denegate iusticie/vel illati p̄pterea cōtra statuta z or
dinationes h̄mōi grauaminis casib⁹ remoto obstaculo/p capi
tulū aut abbates h̄mōi /siue illos quib⁹ eas ipse duxerit cōmit
tendas aut forsan alios ad quos iuxta statuta z cōsuetudines
h̄mōi spectat etiā vsq̄ ad tertiā diffinitiuā sententiā inclusiue/
etiā sūmarie simpliciter z de plano absq̄ strepitu z figura iudi
cij/sola facti veritate inspecta/audiant⁹ iam pendētib⁹/z sic
p nos aduocat⁹ in statu debito resumptis. Necnō iuxta lauda
bilia statuta z cōsuetudines h̄mōi z put alias iuris fuerit debi
to fine decident⁹/omnesq̄ z singuli abbates/piores/z ali⁹ dig
nitates administrationes z officia obtinētes/ac aliē p̄sone dic
ti ordinis postq̄ de mandato abbatis z capituli generalis pre
dictor⁹ vel aliorū ad quos iuxta statuta z p̄suetudines h̄mōi p
tinent seu ptinebit in futurū ad cōparandū coram ipsis in qui
busuis p̄tra eos intētandis causis in locis etiā quātumcūq̄ re
motis citati fuerint corā eis put cōgruerit legitime comparere
debeant z teneant⁹ iuri z iusticie parituri. Et nihilomin⁹ vt sta
tutū decretū z ordinatio h̄mōi firma p̄maneāt dictiq̄ religiosi
ad p̄traueniendū pene saltē formidine retrahāt⁹/pmissis mo
tu auctoritate z sciētia p̄fatis adiicimus qđ illi ex abbatib⁹/ab
batissis/priorib⁹/priorissis/ac dignitates/administrationes z
officia obtinētib⁹/z alijs p̄sonis p̄fatis qui eor⁹ aliquē sup q̄
busuis querelis/rebus/vel negocijs p̄terq̄ in casib⁹ p̄dictis co
ram alio quā abbate Cisterci⁹/aut alijs p̄fatis ad quos vt p̄
fertur p̄tinet iuxta statuta z cōsuetudines h̄mōi in causam tra
xerint/ac ad aliū quā iuxta statuta z p̄suetudines h̄mōi appella
tiones quascūq̄ interposuerint/z qui sic citati etiā in causis p
nos sic aduocatis h̄mōi cōparere noluerint causas huiusmodi
p̄sus pdant/ac ex cōmunicationis aliasq̄ sententias z penas
in dictis cōstitutionibus cōtentis incurrant/req̄ super qua cō
tenditur priuati existant coipso. Hos em̄ capitulo generali/et

Jo. 1) 2.

Cistercijs/ac alijs patribus abbatib⁹/cōmissarijs prefatis oīa et
 singula que p̄ eos in h̄mōi causis rite iudicata fuerint p̄ censu-
 rā ecclesiasticā et alia oportuna iuris remedia debite executioni
 demādādi/necnō omnia et singula alia circa ea necessaria quo-
 modolibet et oportuna faciēdi/gerendi/disponendi/et exequē-
 di/ac etiā sentētijs censuris et penis p̄dictis ligatos si id hūili-
 ter petierint ab illis etiā quas p̄pterea hactenus forsan quo-
 quomodo incurrerint absoluēdi plenā et liberā motu aucte et
 sciētia p̄fatis cōcedimus facultatē. Non obstantib⁹ p̄missis ac
 felicitis recordationis Bonifatij pape. viij. p̄decessoris nostri q̄-
 bus cauē ne quis extra suā ciuitatē et diocē/nisi in certis excep-
 tis casib⁹/et in illis vltra vnā dietam a fine sue diocē ad iudiciū
 euocetur. Seu ne iudices a sede deputati p̄dicta extra ciuitatē
 et diocē in quib⁹ deputati fuerint cōtra quoscunq³ p̄cedere aut
 alij vel alijs vices suas cōmittere p̄sumant. Et de duab⁹ dietis
 in cōcilio generali edita et alijs ap̄licis cōstitutionibus statutis
 quoq³ et cōsuetudinib⁹/iuramēto/cōfirmatione ap̄lica vel quib⁹
 firmitate alia roboratis cōtrarijs quibuscūq³. Aut si abbatib⁹
 abbatissis/priorib⁹/priorissis/et alijs p̄sonis prefatis vel quib⁹
 uis alijs cōmuniter vel diuīsim ab eadē sit sede indultū qd̄ in-
 terdicti suspēdi aut extra vel vltra certa loca ad iudiciū trahi nō
 possint p̄ litteras ap̄licas nō faciētes plenam et expressam ac de
 verbo ad verbū de indulto h̄mōi mentionē et quibuscūq³ alijs
 p̄uilegijs/indulgētijs/generalib⁹/vel specialib⁹ quorūcūq³ te-
 norū existant p̄ que p̄sentibus nō exp̄ssa vel totaliter nō inser-
 ta effectus earū impediri valeat quomodolibet vel differri/et
 de quibus quorūq³ totis tenorib⁹ habenda sit in n̄ris litteris
 mentio specialis que quo ad hoc nolum⁹ eis vllaten⁹ suffraga-
 ri. Et insup̄ exnunc irritū decernimus et inane si secus sup̄ his a
 quoquā quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit
 attemptari. Et p̄sentibus nullaten⁹ posse derogari p̄ quascūq³
 litteras ap̄licas/etiā quascūq³ clausulas/etiā derogatoriārum
 derogatorias in se cōtinētes/nisi tot⁹ illarū tenor de verbo ad
 verbum/nō aut p̄ clausulas generales id ip̄ortātes fuerit insert⁹
 Volūm⁹ aut qd̄ p̄ hoc cā inter abbatē cistercijs et ordinē p̄fatos

ex vna ⁊ dilectū filiū Petrū abbātē monasterij Clareuallis dic-
ti ordinis Lingoneſi dioceſis partibus ex altera pendens quā ali-
q̄s ad nos aduocauimus ⁊ de qua cognoscere intēdimus cum
dictus ordo nobis imēdiate ſubiect⁹ eſſe noſcat/ aduocata nō
cenſeatur/ ſed corā nobis pendēs remaneat. Clerū q̄ difficile
foret pſentes litteras ad ſingula queq̄ loca in quib⁹ expediēs
foret deferre volumus ⁊ dicta auctoritate decernim⁹ qđ illarū
trāſumptis manu alicuius publici notarij inde rogati ſubſcrip-
tis ⁊ ſigillo abbatis Cistercij aut cōmiſſariorū predictorū vel
alicuius eorū ſeu alterius pſone eccleſiaſtica in dignitate cōſti-
tute munitis ea pſus in iudicio ⁊ extra ⁊ alias vbilibet fides
adhibeat que pſentibus adhibere ſi fuiſſent exhibite vel oſtē-
ſe. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginā nr̄e aduocatio-
nis/ remiſſionis/ ſtatuti/ pſtitutiōis/ ordinationis/ ꝛeſſionis/
volūtatis/ ⁊ decreti infringere/ vel ei ausu temerario contraire.
Si quis autē hoc attēptare pſumpſerit/ indignationē omni po-
tētis dei/ ac beatorū Petri ⁊ Pauli apolorum ei⁹ ſe nouerit incur-
ſurū. Datū Rome apud ſanctū Petrū. Anno incarnatiōis dñice M^o
cccc. lxxxvij. iiij. Idus Auguſti. Pōtificat⁹ nr̄i Anno tertio.

Eiusdē. Motu pprio ꝛc. Qđ nō licet ab-
batibus. abbatibus/ aut quibuscūq̄ pſo-
nis ordinis/ ſed nec cōmendatarijs qui-
buſcūq̄ monasteriorū/ aut locorū ordi-
nis ab abbate cistercij/ aut a viſitatorib⁹
p ipſum/ aut p capitulū generale deputa-
tis/ ſeu ab eorū reformationib⁹/ puni-
tionibus/ ſeu de poſitionibus quouifmodo
appellare extra dictū ordinē/ etiā ad ſedē
apoſtolicam/ niſi a dicto capitulo pno-

tozia iniuria et in euentum denegate iusti-
cie. Declarando appellationes tales fri-
uolas et inhibendo eis sub pena suspen-
sionis et excommunicationis ac pditionis
iuris quod in monasteriis pretendunt/ne ali-
quas huiusmodi appellationes facere p-
sumant/inhibendo etiam vicecancellario/
ac vniuersis officialibus curie que hic in par-
ticulari declarant/nec non legatis et nunci-
is aplicis ne causas appellationum huius-
modi committere/seu de illis se intromitte-
re quoquomodo presumant. Et si opposi-
tum fiat/etiam per ipsum summum pontificem/eti-
am motu proprio. etc. declaratur irritum.
Nisi hoc sit de consilio sacri collegii et per
trinas litteras apostolicas Cistercij ab-
bati aut capitulo generali/seu eorum visi-
tatoribus fuerit intimatum. Auferendo ab
omnibus iudicibus facultatem aliter inter-
pretandi aut diffiniendi. Vnde textum ad
longum quia sufficienter non posset in
summario explicari. Cum clausula quod tran-
sumptis fides adhibeatur sicut originali. etc.

Innocentius <sup>Ep̄s seru⁹ seruo-
rum dei.</sup> Ad ppe
tuā rei memoriā. Et si p cunctoꝝ sub regulari
obseruantia assidue studio pie vite domino fa
mulantiū statu pspere ⁊ salubriter dirigēdo ex
cōmisso nobis desuper aplice seruitutis officio
paternis teneamur curis intendere/ ad religio
sos tamē Listerciē ordinis quos p ceteris ob
eoz bonos ⁊ exemplares mores ac vberes fruct⁹ quos in agro
militantis ecclesie hactenus afferre nō cessarūt/ put indies nō
cessant/in viscerib⁹ genimus caritatis/dirigimus oculos nostre
mentis/ ⁊ ad ea p que religiosozū eorundē ac monasterioꝝ ⁊ lo
corum dicti ordinis indemnitatib⁹ consulitur/ac que ex eis re
formatione p tempore indigere noscūtur/sublatis quibusuis
obstaculis ⁊ subterfugijs/debite p eorum superiores iuxta re
gularia dicti ordinis instituta ac pūilegia tam per nos q̄ alios
Romani pontifices pdecessores nostros desup puida delibera
tione cōcessa reformari possint libenter interponim⁹ sollicitu
dinis nostre partes/ac oportune prouisionis remedia fauora
biliter adhibemus/prout id in dño cōspicimus salubriter expe
dire. Sane dudū p conseruatione ⁊ augmento Listerciē ordi
nis qui a sui primeua institutione plurimū inter ceteros ordi
nes obseruantie regularis floruit/ac suos palmites in agro mi
litantis ecclesie p diuersas orbis partes ob religiosozū dicti ordi
nis doctrinā/vite sanctimoniā/ac bonos ⁊ exemplares mores
longe lateq; disseminauit/ex priuilegijs ⁊ ordinationib⁹ apo
stolicis ac etiā regularibus dicti ordinis institutis pūide sta
tutū ⁊ ordinatū fuit vt singulis ānis in monasterio Listerciē
Labilonei diocē qd dicti ordinis Listerciē caput/origo/ ⁊ fun
damentū existit capitulū ipsi⁹ Listerciē ordinis generale cele
braretur/ad quod abbas dicti monasterij Listercij p tempore
existens vt caput/ ⁊ alij ipsius Listerciē ordinis abbates de
omnibus feremundi partibus vt membra cōueniunt/in quo
diuersa ordinis predicti negocia statū ⁊ directionē illius ac per
sonarū dicti Listerciē ordinis cōcernentia per diffinitores dic

ti capituli tractantur diffiniuntur/ordinantur et terminantur/errores corriguntur/et que reformatione indigent reformatantur/et ad statum debitum reducuntur/ac visitatores de ordine ipso Cisterciensis ad visitandum monasteria tam viroꝝ q̃ monialium eiusdem Cisterciensis ordinis in diuersis mundi partibus constituta/deputantur etiam cum plenissima facultate et potestate reformatandi/corrigendi/puniendi/et si demerita id exegerint abbates/abbatiales/et abbatissas/abbatissali dignitatibus/ac alias ad administrationes et officia in dictis monasterijs obtinentes officijs et administrationibus eorum prouidendi et de eis alijs personis idoneis iuxta ipsius Cisterciensis ordinis instituta regularia prouidendi. Verum quia a certis temporibus citra quod plura ex dicti Cisterciensis ordinis monasterijs atq; locis diuersis personis ecclesiasticis secularibus et regularibus commendata fuerunt/et propterea in ipsis monasterijs atq; locis pro maiori parte regularis obseruantia et pristina viuendi norma defecerunt/ac in monasterijs atq; locis predictis religiosi secundum ipsius ordinis Cisterciensis obseruantiam regularem viuentes non habentur/et commendatarij predicti ac etiam diuersorum aliorum dicti Cisterciensis ordinis monasterioꝝ abbates/et abbatisses/ac priores/et monachi illorum normam et diffinitiones eiusdem ordinis Cisterciensis minime obseruantes dum per dictos visitatores visitantur visitatione/correctione/et punitione/ipsorum visitatoꝝ cupientes euitare ad impediendum visitationem huiusmodi sepe numero ab huiusmodi visitationibus/correctionibus/depositionibus/et alijs per dictos visitatores pro tempore factis ad sedem apostolicam appellationes interponunt/et huiusmodi appellationum causas per se de predicta diuersis iudicibus delegatis tam in Romani curia quam extra eam committi/ac visitatoꝝ prefatis inhiberi petunt ex visitationibus huiusmodi que occasione dictarum appellationum impediuntur effectus debitus succedere non potest/sicque delicta remanent impunita/monasteria et regularia loca dicti Cisterciensis ordinis non reformatantur/et impunitas alijs prebet incentiuum delinquendi/cum abbas dicti monasterij Cistercij pro tempore existens ac dicti ordinis Cisterciensis visitatores tot diuersis litigioꝝ anfractibus fatigati huiusmodi appellationum causas persequi non possint/ex quo

nedū maioribus sed vnicuiq; etiā cuiuscūq; inferioris cōditio-
nis tribuitur in dies audacia appellandi/ et dictū Listerciēn or-
nē diuersis litigiorū anfractib⁹ et expensis inuoluendi/ nō sine
magno ipsius Listerciēn ordinis p̄iudicio et detrimento/ et per-
nicioso exemplo et scandalo plurimorū/ et nisi p̄uideatur qđ in
dicto ordini Listerciēn sit vera vnio/ et obediētia debita superi-
orib⁹ exhibeatur/ ac visitationes et reformationes h̄mōi iuxta
sanctorū patrū decreta ac priuilegia aplica et regularia dicti Li-
sterciēn ordinis instituta sublati quibusuis impedimētis de-
bite fieri possent verisimiliter breui de totali dicti Listerciēn ru-
ina et desolatione est formidandū. Nos igitur qui dictū ordinē
Listerciēn p̄ ceteris semp in viscerib⁹ gessimus et gerimus cari-
tatis/ et illū nedū conseruari sed in meli⁹ dirigi/ nostris potissi-
me tēporibus/ supremis desideramus affectib⁹/ in p̄missis de
oportuno remedio put tenemur p̄uidere volētes/ aliorū p̄de-
cessorū nostrorū Romanū pontificū qui p̄uide per dicti ordinis
Listerciēn p̄sonas extra ipsū ordinē Listerciēn sub amissionis
iuris rei sup qua p̄tendere ac alijs penīs tunc expressis appella-
ri nō posse voluerunt/ vestigijs inherentes/ motu pprio nō ad
alicui⁹ nobis sup hoc oblate petitionis instantiā sed de nostra
mera liberalitate et deliberatione matura/ ac ex certa sciētia et
de aplice ptātis plenitudine hui⁹ p̄petue et irrefragabilis cōsti-
tutionis edicto auctoritate aplica tenore p̄sentii statum⁹ de-
cernimus et ordinamus qđ deinceps p̄petuis futuris tēporib⁹
ab abbate dicti monasterij Listercij p̄ tempore existēti/ aut vi-
sitatoribus p̄ ipsum abbatē/ aut capitulū generale dicti Lister-
ciēn ordinis p̄ tēpore deputatis/ et ab eorū reformationib⁹/ cor-
rectionibus/ priuationibus/ et depositionibus p̄ tēpore factis/
nullatenus extra dictū Listerciēn ordinē/ etiā ad sedem predic-
tam/ nisi a dicto capitulo generali ac p̄ notoria et manifesta in-
iuria/ et in euentū denegatē iusticie fm formā et tenorē priuilegi-
orū et statutorū ipsi⁹ Listerciēn ordinis liceat abbatibus/ abba-
tissis/ priorib⁹/ priorissis/ monachis/ et alijs p̄sonis dicti Lister-
ciēn ordinis/ ac cōmendatarijs q̄buscūq; monasteriorū et loco-
rū Listerciēn ordinis eiusdē quouisimō appellare. Decernentes

appellationes p eos sic p tēpore etiā ad sedē p̄dictā interposi-
 tas friuolas/irritas z inanes/ac eos amissionis iuris qđ eis in
 monasterijs/poratib⁹/z locis sic visitatis/vel ad illa quolibet
 cōpetierit penā/z si pontificali vel alia superiori dignitate p̄di-
 cti suspensionis a diuinis/si vero alij ab eis inferiores fuerint
 excōis/a qua nō nisi a Romani pontifice/p̄terq̄ in mortis arti-
 culo cōstituti/absolui possint sententiā corpso incurrere. Et ni-
 hilominus venerabili fratri nostro Roderico ep̄o Portuensi mo-
 derno/z p tēpore existenti sancte Romani ecclesie vicecācella-
 rio/ac dilectis filiis correctori z de maiori p̄sidentia abbrevia-
 torib⁹ litterarū aplicarum audientie/cōtradictarū pcuratori-
 bus/ceterisq̄ officialib⁹ tā cancellarie aplice q̄ camere secreta-
 rijsq̄ nostris/ac omnib⁹ ad quos quoquomō spectat z specta-
 re poterit quolibet in futurū/ne litteras aliquas etiā in forma
 breuis sine cōmissionis sup hmōi appellationib⁹/etiā si supplica-
 tiōes desup p nos seu de mādato nro/etiā moru sciētia sibi⁹/
 z alias p sedē eandē signate forent/etiā cū p̄sentis constitutio-
 nis speciali specifica z expressa derogatione/expedire/ac legat⁹
 z nūcijs nris z dicte sedis/nunc z p tpe existētib⁹/nec causas
 appellationū hmōi/etiā quarūcūq̄ specialiū facultatū eis p tē-
 pore cōcessarū vigore cōmittere/z de illis se intromittere quo-
 quomō p̄sumant district⁹ inhibemus. Decernētes exnūc irri-
 tū z inane si secus sup his a quoq̄ quauis auctē/etiā p nos/sci-
 enter vel ignorāter contigerit attēptari/ac p̄sentib⁹ p quascūq̄
 lras aplicas etiā sibi⁹ motu z sciētia ac de aplice p̄tatis ple-
 nitudine p tpe cōcessas/ac q̄scūq̄ clausulas etiā derogatorias
 derogatorias z insolitas in se p̄tinētes derogari nō posse/nisi
 de venerabiliū fratrum nrorū sancte Romani ecclesie cardinaliū cō-
 silio/ de q̄ etiā clare cōstet fuerit specialit⁹ z exp̄sse derogatū/ et
 hmōi derogatio p trinas litteras nras aut successorū nrorū Ro-
 mani pōtificū canonice innātū abbati monasterij Cisterci⁹/ vi-
 sitatorib⁹/ac caplo gnālī hmōi diuersis t̄pibus successiue p̄sen-
 tatas fuerit p̄us intimata/sicq̄ p q̄scūq̄ iudices z cōmissarios
 etiā causarū palatii aplice auditores/z eiusdē setē Romani eccle-
 sie cardinales in q̄cūq̄ instātia sub lata eis z cuilibet eorū quis

alia interpretandi facultate sententiari diffiniri et iudicari debere.
Nō obstantib⁹ pmissis ac cōstitutionib⁹ et ordinationib⁹ ac q̄-
buslibet alijs p̄uilegijs/indulgētijs et litteris ap̄licis generali-
bus vel specialib⁹ quorūcūq̄ tenorū existant p̄ que p̄sentibus
nō exp̄pressa vel totaliter nō inserta effectus earū impediri vale-
at quomodolibet vel differri/et de quibus quorūq̄ totis teno-
ribus de verbo ad verbum habenda sit in n̄ris litteris mentio
specialis que quo ad p̄missa nolumus cuiq̄ vllaten⁹ suffraga-
ri/necnō omnib⁹ illis que in litteris p̄uilegioꝝ h̄mōi concessa
sunt nō obstare ceterisq̄ cōtrarijs quibuscūq̄. Ceterū q̄ dif-
ficile foret p̄sentes litteras ad singula queq̄ loca in quib⁹ expe-
diens fuerit deferre volum⁹ et eadē auctoritate decernim⁹ qd̄ il-
larū trāsumptis manu publici notarij inde rogati subscriptis/
et sigillo abbatis monasterij Cistercij/vel visitatoꝝ predictoꝝ/
aut alteri⁹ p̄lati seu p̄sone in dignitate eccl̄astica cōstituta aut
curie eccl̄estice manū ea p̄sus in iudicio et extra et alias vbi
libet fides adhibeat que p̄sentibus adhiberent si essent exhibi-
te vel ostēse. Nulli ḡ oīno hominū liceat hanc paginā n̄orum
statuti/p̄stitutionis/ordinatōis/inhibitōis/decreti et volūtatis
infringere/vel ei ausu temerario p̄ire. Si q̄s autē h̄ attēptare p̄-
sūperit/sidignationē oīpotētis dei ac b̄toꝝ petri et pauli ap̄loꝝ
ei⁹ se nouerit incursurū. Datū Rome ap̄d sc̄m̄ Petrū anno icarū
dn̄ice M̄.cccc.lxxxix.iiij. kl. M̄.ay. Pōtificat⁹ n̄ri Anno q̄nto.

Eiusdē. Q̄ nulli abbates/abbatissē/ p̄o-
res/ aut alie p̄sone dicti ord̄is p̄nt extra
ordinē etiā ad p̄seruatores ord̄is/vt lo-
ca bona et p̄sonas ord̄is aduersus extra-
neos eis īferētes grauamina p̄seruēt de-
putatos/appellare/declarādo q̄ ip̄i p̄ser-
uatores nullā habēt p̄tātē sup̄ p̄sonas or-
dinis. Et nihilomin⁹ q̄ tales appellatōes

emiserūt/aut emittēt extra ordinē ipso facto toties quoties appellauerint icurrūt sniam excōis/inhibēdo dictis pseruatorib⁹ ⁊ alijs vniuers⁹ extra ordinē ad quos dicti de ordine appellarēt ne de hmoi appellationib⁹ vel causis se quoquo mō directe vel indirecte itromittāt/⁊ si hoc psumūt declarāt irritū. Et insup dat ptās capitulo generali/⁊ abbati Cistercij absoluerendi p se vel p cōmissos ab huiusmodi sentētijs censuris ⁊ penis.

Innocentius Ep̄s seru⁹ seruoz dei. Ad ppetuam rei memoriā. Inter curas multiplices q̄ nobis ex aplar⁹ officio incūbere dinoscūtur illā libenter amplectimur p quā p̄sone religioſe vtriusq̄ sexus/q̄ ab omni strepitu iudicioꝝ imunes esse debēt/cū q̄ete altissimo vota sua exoluere possint nec cogant hincinde discurrere/ac litib⁹ iuolui ⁊ expēsis fatigari cū suoz p̄iudicio monasterioꝝ/⁊ cessis ad h̄ p̄ sedē aplicā p̄uida deliberatione p̄uilegijs inherēdo. Sane sicut nō absq̄ animi displicentia cupimus licet p diuersos Romani pōtīfices p̄decessores nostros iam dudū p̄uide statutū ⁊ ordinatum ac sub excōmunicationis/suspensionis/depositiōis alijsq̄ varijs sentētijs/censuris/⁊ penis quas coipso cōtra faciētes incurrerent inhibitiū fuerit ne abbates/⁊ abbatisse/sive priores/⁊ priorisse monasterioꝝ ⁊ alioꝝ religioſoꝝ locoꝝ Cisterciē ordinis/ac alie dicti ordinis p̄sone ab eozū generali capitulo quod singulis ānis p̄ reformatōe ⁊ cōseruatiōe ipsi⁹ ordinis celebraf.

extra dictū ordinē appellare presumerēt/idq; etiā exp̄isse caueat
in statutis ⁊ diffinitionib⁹ ordinis eiusdē/tñ nō nulli abbates/
abbatisse/priores/priorisse/ac alie dicti ordinis p̄sone animaz
suarū salutis imemores ab ipso caplo generali ad dilectos fili-
os cōseruatores dicto ordini ac monasterijs/locis/bonis/ ⁊ p-
sonis aduersus inferentes eis grauamina/iniurias/atq; dam-
na p̄ sedē predictā deputatos/qui de causis inter religiosos dic-
ti ordinis p̄ tēpore vertentes cognoscere nō possunt/ ac ad ali-
os extra dictū ordinē ⁊ qđ etiā deteri⁹ ac abominabili⁹ existit
interdū ad iudices seculares appellare p̄sumunt/ in nō modicū
dicti ordinis p̄iudiciū/religionis opprobriū/monasteriorū ⁊ re-
ligiosorū locorum predictorū detrimentū/aplice auctoritatis
⁊ eiusdē sedis cui dictus ordo imēdiate subiectus fore dinosci-
tur contemptū/perniciosum quoq; exemplū ⁊ scandalū pluri-
morū. Hos igitur ad quos spectat sup̄ his debite p̄uidere/ no-
lentes p̄mittere qđ de cetero talia p̄ abbates/abbatissas/prio-
res/ ⁊ priorissas/ac alias dicti ordinis p̄sonas contra ⁊ p̄ter for-
mā ⁊ tenorē priuilegiōrū ac statutorū ⁊ diffinitionū hmōi attē-
ptentur/motu p̄prio nō ad alicuius nobis sup̄ hoc oblate pe-
titionis instantiā/sed de nostra mera liberalitate ⁊ ex certa sci-
entia auctoritate aplice tenore p̄sentiū decernim⁹ oēs ⁊ singu-
las appellationes p̄ abbates/abbatissas/priores/priorissas/ et
alias p̄sonas ordinis eiusdem extra dictū ordinē etiam ad con-
seruatores p̄dictos hactenus interpositas ⁊ interponēdas in
posterū/nullas/frivolas/ ⁊ inanes fuisse ⁊ esse sicq; ab omnib⁹
censeri ⁊ reputari/illasq; interponētes sententias cēsuras ⁊ pe-
nas incurrisse/ ⁊ quotiens eos cōtra ⁊ p̄ter formā ⁊ tenorem pri-
uilegiōrū ac statutorū ⁊ diffinitionū hmōi appellare cōtigerit in-
currere/ ⁊ p̄ talibus ab omnibus publicari debere. Districtius
cōseruatoribus predictis ac alijs quibuscūq; ad quos forsan p̄-
fati abbates/abbatisse/priores/ ⁊ priorisse/ ac p̄sone p̄ tēpore
appellauerint inhibētes/ne de causis appellationū hmōi se quo-
quo modo directe vel indirecte intromittere p̄sumāt/ac decer-
nentes exnunc irritū ⁊ inane si secus sup̄ his ab eis et alio quo-
q; quauis auctoritate scienter vel ignorāter p̄tulerit attēptari.

Et insup volumus ⁊ capitulo generali hmoi vel abbati mona-
sterij Cistercij Labilonensi diocē p tēpore existēti aplice auctori-
tate cōcedimus qd ipsi p se vel alios quib⁹ hoc duxerint cōmit-
tendū sentētijs/censuris ⁊ penis pdictis innodatos iuxta dic-
torū priuilegiōrū cōtinentiā ⁊ tenorē cū hoc hūiliter petierint
ab eisdē sentētijs censuris ⁊ penis absoluerē possint. Nō ob-
stātibus pmissis ac cōstitutionib⁹ ⁊ ordinationib⁹ aplice/ nec
nō omnib⁹ illis que in litteris priuilegiōrū hmoi concessum est
nō obstare/ceterisq; cōtrarijs quibuscūq;. Nulli ergo oīno ho-
minū liceat hanc paginā nostrorū decreti/inhibitionis/ pstitu-
tionis/ ⁊ volūtatis infringere/ vel ei ausu temerario contraire.
Si quis autē hoc attemptare psumperit/ indignationē oīpo-
tētis dei/ac beatorū Petri ⁊ Pauli aploz eius se nouerit incur-
surū. Datū Rome apud sanctū Petrū. Anno incarnū dñice M^o
cccc.lxxxvij. viij. kl. Septēbris. Pōtificat⁹ nři Anno tertio.

Eiusdē. Cōfirmatio ⁊ innouatio faculta-
tis seu prātis dudū cōcesse p dñm Johā
nē papā. xxiij. abbati Cistercij et capitulo
generali vniēdi monasteria minus suffici-
entia ad sustinendū cōpetētē numerū pso-
narū fm formā ordinis ad inuicē ppter
eorū penuriā vt clari⁹ habet in textu. Cū
additione qd caplm generale ⁊ abbas Ci-
stercij/i quo maxie vt manifeste hic decla-
rat ⁊ expōnūt psertim cessante ipso caplo
generali tota ipsi⁹ capituli generalis auc-
toritas residet/ ac eoz deputati hoc idē
facere possunt.

157

Innocentius ^{Ep̄s seru⁹ seruo-}
^{rum dei.} Ad ppe
tuam rei memoriā. Licet ea que p sedem apli
cam in fauorē p̄sertim personarū sub suauī re
ligionis iugo altissimo famulantū p̄uide con
cessa fuerunt inuiolabili debeant obseruatōe
vigere/nōnunq̄ tamē Romān pontifex ne suc
cessu tēporis impugnationi subiaceant/ illa cū
ab eo petitur libenter de nouo approbare et p̄firmare consuevit
vt eo firmitus illibata p̄sistant quo magis suo fuerint p̄sidio
cōmunita/illa etiā innouādo et de nouo cōcedendo put in do
mino cōspicit salubriter expedire. Dudum siquidē felicitis recor
datiōis Iohānes papa .xxij. p̄decessor noster volēs p̄sulere pa
ci trāquillitati et vtilitati abbatiū et monachorū Cisterciēsi ordi
s dilectis filiis abbati monasterij Cisterciēsi Babilonēsi diocē
di predictē imēdiate subiecti/eiusq̄ coabbatibus vniuersis in
eorum generali capitulo quādocunq̄ cōgregandis/vt quecun
q̄ monasteria dicti ordinis tā monachorū q̄ etiam monialiū/
et quorū facultates fructus redditus et p̄uentus nō sufficerent
ad sustentationē tot regulariū personarū in eisdē monasterijs
p̄ tempore degentiū quot in eis pro augmento diuini cultus
ac missis et alijs diuinis officijs celebrandis scdm̄ eiusdē ordi
nis instituta et p̄missorū et regulariū cerimoniarū obseruatiā
requirerētur alijs monasterijs ordinis predicti p̄ commodiori
sustentatione degentiū in eisdem et quādo p̄ statu et quiete hu
iusmodi personarū id nouissent expedire cum omnibus iurib⁹
et p̄tinentijs suis/vnū videlicet alteri monachorū et aliud alte
ri monialiū monasterijs eiusdē ordinis monasteria cuiuscūq̄
taxe seu annui valoris illorū fructus redditus et p̄uentus fo
rent/vnire/annectere et incorporare/ita qd cedentib⁹ vel dece
dentibus huiusmodi monasteriorū abbatibus/vel abbatissis
seu priorib⁹/vel priorissis/si monasteria ip̄a p̄ priores aut prio
rissas forent solita gubernari/aut ea quomodolibet dimittēti
bus/liceret alijs abbatib⁹ et abbatissis ac priorissis quorū mo
nasterijs alia sic vacātia venirent vniēda corporale possessio

nē hmoi vacantiū monasteriorū vniendop/iuriūq; z ptinētia-
 rū predictorū auctoritate ppria apprehendere z ppetuo retine-
 re/ac fructus reddit⁹ z puentus in dictorū monasteriorū vsus
 z vtilitatē cōuerrere/diocesani loci z cuiusuis alteri⁹ licētia mi-
 nime requisita p litteras suas concessit facultatem/put in illis
 quarū tenores ac si de verbo ad verbū p̄sentib⁹ insererent ha-
 beri volumus p sufficiēter expressis plenius cōtinetur. Quare
 p parte abbatīs Cisterciū z cōuentus predictorū nobis fuit hu-
 militer supplicatū vt facultatē z litteras predictas p illarū sub-
 sistētia firmiori approbare/aliasq; in pmissis oportune pvide-
 re de benignitate ap̄lica dignaremur. Hos igitur qui dudū in
 ter alia volumus qd petentes beneficia ecclēsiastica alijs vni-
 ri tenerent exp̄mere vex valorē fm cōmunē extimationē tā bñ-
 ficij vniendi q̄ illi⁹ cui vniri peteret/aliōq; vnio nō valeret/z
 sp in vnionib⁹ cōmissio fieret ad partes/vocatis quoz intest/
 quiq; monasteriorū z aliorū religiosorū locorū ac psonarū in il-
 lis sub suauī religiōis iugo degētū z p̄sertim dicti ordinis quē
 ob psonarū illi⁹ bonos z exēplares mores ac yberes fruct⁹ q̄s
 bacten⁹ in agro militātis ecclēie attulerūt/z in dies afferre non
 cessant p ceteris in viscerib⁹ gerimus caritatis statū in melius
 dirigi/n̄ris potissime tēporib⁹/supremis desideram⁹ affectib⁹/
 p̄fatos abbatē monasterij Cisterciū z puentū eorūq; singulos
 a q̄buscūq; excōis/suspeñ/z interdicti alijsq; ecclēiasticis senten-
 tijs/cēsuris z penis a iure vel ab hoīe quauis occasiōe vel cau-
 sa latis/si quib⁹ quolibet innodati existūt/ad effectū p̄ntiū dū
 taxat psequēdū harū serie absoluētes/z absolutos fore censē-
 tes/facultatē z l̄as p̄dictas ac put illas p̄cernūt oīa z singula
 in eis cōtenta z inde secuta quēcūq; auctē ap̄lica z ex certa n̄ra
 scientia tenore p̄sentii approbamus z cōfirmamus/ac plenū et
 perpetue firmitatis robur obtinere debere decernim⁹/supplen-
 tes oēs z singulos tam iuris q̄ facti defect⁹ si qui forsā inter-
 uenerint in eisdē. Proq; potioris cautele suffragio facultatē et
 litteras p̄dictas innouamus z in omnibus z p omnia modo et
 forma pmissis auctoritate z sciētia p̄fatis de nouo p̄cedim⁹. Ac
 etiā volum⁹ z ordinam⁹ qd abbas monasterij cisterciū z p tpe

existēs/cellante caplo generali/cū penes eū omnis auctoritas
hūmāni capli remaneat/ac etiā ab ipso caplo deputādi premissa
omnia ⁊ singula facere ⁊ exequi possint. Nō obstantib⁹ volun-
tate nostra p̄dicta/ac alijs cōstitutionib⁹ ⁊ ordinationib⁹ apo-
stolis/necnō quibuscūq; de monasterijs p̄dictis p nos ⁊ sedem
p̄dictā p tēpore factis generalib⁹ vel specialibus reservationi-
bus/ac reuocationib⁹ similiū facultatū forsā dactenus a sede
p̄dicta sub quibuscūq; verboꝝ formis ⁊ clausulis etiā derogato-
riarū derogatorijs emanatis ⁊ emanādis in posterū/ statutis
quoq; ⁊ cōsuetudinib⁹ monasteriorū ⁊ ordinis p̄dictorū/iura-
mento/cōfirmatione aplica vel quauis firmitate alia roborā-
tis/ac omnibus illis que idē Iohānes p̄decessor in litteris p̄-
dictis voluit nō obstare/ceterisq; contrarijs quibuscūq;. Nulli
ergo oīno hominū liceat hanc paginā nostre absolutionis/ ap-
probationis/cōfirmationis/cōstitutionis/suppletōis/innoua-
tionis/cōcessionis/volūtatis/⁊ ordinationis infringere/ vel ei
ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attēptare p̄sumpse-
rit/indignationē omnipotentis dei/ac beatorū Petri ⁊ Pauli
aploꝝ eius se nouerit incurfurū. Datū Rome apud sanctum
Petrū. Anno incarnationis dñice M.cccc. lxxxvij. iij. Idus
Augusti. Pontificat⁹ nostri Anno tertio.

Eiusdē per optima ⁊ quasi diuina ad or-
dinis restaurationē p̄uīso. Q. ppter cla-
mores ⁊ querelas diuersoꝝ regū ⁊ prin-
cipū ac dōminoz tēporaliū ex omni par-
te mūdi sup desolatione monasterioꝝ or-
dinis/marię sue fundatiōis/inhonestatē
q; cōuersationis multoz de ordine/solli-
citabat vt eiectis psonis ordinis de dic-
tis monasterijs/ordinē in eisdē locis sup

p̄m̄neret/ et aliū ordinē institueret. S3 p̄
 pter rōnes in textu positas ex paterna be
 nignitate hoc facere distulit/ tria ordini
 nō minus necessaria q̄ vtilia sub excōis
 late sentētie pena zc. fieri p̄cipiēdo. Uide
 licet q̄ generale capl̄m taliter p̄uideat sin
 gulis annis de bonis visitatorib⁹ et re
 formatozib⁹ q̄ monasteria ordinis vbi
 cūq̄ existētia refozment/ et ad p̄stinā ob
 seruātie puritatē reducant. Q̄ oēs abba
 tes iuxta benedictinā et ord̄is statuta ve
 niāt aut mittāt ad capitulū generale ap̄d
 cisterciū legitimo cessante ip̄edimēto / aut
 nisi habeāt licētiā ab eo q̄ dare pōt. Et p̄
 securitate cōscientiarū vide q̄s ali⁹ ille sit
 p̄ter generale capl̄m et abbatē cistercij/ in
 quo solo iuxta bullā p̄cedētē caplo cessā
 te residet ord̄is p̄tās/ aut ab eis exp̄ssam
 hmōi habēs p̄tatem/ licentiā/ seu excusati
 onē talē dare pōt. Q̄ sub eisdē excōis nec
 nō p̄uationis monasterioz et officioz q̄
 obtinent/ ac etiam cessationis cōmendaz
 late sentētie penis coipso incurrendis/
 appellatione nō obstante/ abbates/ com
 x

26
medatarii/priores/ et officarii dictorum
monasteriorum singulis annis indilate sol-
uant ex integro sommas et quotitas tribu-
tionum monasterijs/ et locis ordinis per ge-
nerale capitulum impositas/ taxatas et limita-
tas/ et considerato valore presenti reddituum/
fructuum/ et proventuum dictorum mona-
steriorum et locorum imponendas/ taxan-
das/ et limitandas. Precipiendo genera-
li capitulo ut taxas huiusmodi reducant/
limitent/ et moderentur. Sub dictis pe-
nis latis inhibendo vniuersis et singulis
ne directe vel indirecte etiam per forum
seculare solutionem huiusmodi contributi-
onum impediant/ aut de eis quicunque absque
speciali ordinatione capituli generalis/
vel abbatis Cistercij percipere vel leuare
presumant. Vnde attente textum quia im-
possibile esset omnia sufficienter sub sum-
mario explicare. Cum clausula quod transum-
ptis fides adhibeatur sicut originali. et c.

Innocentius Ep̄s seru⁹ seruoz
 dei Dilectis filiis
 abbati monasterij Cistercij Labiloneñ dioc̄ et
 diffinitoribus capituli generalis Cisterciē or
 dinis p tempore celebrandi. Salutē ⁊ aposto
 licā benedictionē. Affectio cordis nostri as
 sidua hoc inter cetera cōtinet specialiter vt mo
 nasteria ⁊ alia loca ecclesiastica p̄sertim religiōis
 titulo insignita/ac in eis diuinis beneplacitis mancipata/pso
 ne ad debite reformationis normā in spiritalibus ⁊ tempora
 libus reducantur. Sane sicut ad nostrū nō sine magnis clamo
 ribus ⁊ querelis etiā diuersorum regū ⁊ principū aliorūq; do
 minozū temporalium/nostriq; animi nō parua displicentia per
 uenit auditū/in plerisq; monasterijs vestris ab aliquib⁹ citra
 temporib⁹ illa vera dicti Cisterciē ordinis religio que retroac
 tis tēporib⁹ vigere cōsueuerat iā refrigescere cepit/ ⁊ aliqui ex
 monachis ⁊ religiosis in illis degentib⁹ se in reprobū sensum
 dantes/dei timore postposito/vitā ducūt minus honestā quā
 religiōi vfe pueniat/in aiaꝝ suarū p̄niciem/ diuine maiestatis
 offensam/religiōis opprobriū ac ip̄oz monasterioꝝ detrimētū/
 malūq; exēplū ⁊ scandalū plurimoz/qđ credif̄ p̄cessisse cū mo
 nasteria p̄dicta sicut decet ⁊ mandāt instituta et ordinationes
 dicti ordinis vestri ab eozum superiorib⁹ visitata nō fuerint/ ⁊
 p̄pterea prefati reges principes ⁊ dñi maxima cū instātia a no
 bis postularunt monasteria ⁊ loca p̄dicta in eozum terris/re
 gnis/ ⁊ dominijis cōsistentia reformari/ ⁊ ad debitā regularem
 normā ⁊ dicti ordinis obseruantia reduci/ ⁊ eozū aliq; videntes
 malū regimē religiosozū vestrozū ordinē ipsum in illis sup̄pri
 mi ⁊ extingui ⁊ aliū ordinem in eis institui ⁊ nisi fuisset illa spe
 cialis dilectio q̄ ordinē v̄m p̄sequimur/ac etiā p̄ces venerabil
 fratris n̄ri Johānis ep̄i Albanēñ dicti ordis p̄tectoris ⁊ nōnul
 loꝝ platorū referēdarioꝝ n̄foꝝ domesticoz q̄ dicto ordini v̄fo
 plurimū afficiūtur/ ⁊ magna cū diligētia ad sup̄sedendū donec
 vobis p̄missa significarem⁹ nos plurimū hortari fuerunt/ ⁊ sup
 hoc nobis instantissime supplicarūt/tot clamoribus ⁊ querelis

x 2

*Regis habens p̄ m
 secretaria ap̄ m
 p̄ libro de d̄mers
 Innocentij v̄m
 folio 5 ⁊ 8*

162

excitati nō potuissēmus nos cōtinere quin aliquā desup pui-
onē debitā adhibuissēmus/psertim interueniētibus tot regū/
principū/et dominoꝝ querimonijs/et plurimorū alioꝝ fidedig-
noꝝ relatione. Quare cupiētes put nostro incūbit officio sup
his debite puidere/et qđ in monasterijs et locis p̄dictis oīno vi-
geat obseruantia regularis vos paterna caritate licet maiorē
in modū hortamur in dño et attento monemus/vobis nibilo-
minus in virtute sancte obediētie et sub excōicationis late sen-
tentie pena quā eoipso si cōtrafeceritis incurrat/auctoritate
aplica tenore p̄sentiū districte p̄cipiendo mādantes vt omnia
et singula dicti ordinis vestri monasteria atq; loca vbilibet con-
sistentia p vosmetipsos vel alios abbates dicti ordinis vestri
idoneos quos ad id duxeritis deputandos post capitulū p̄xi-
me celebrandū finitū/et deinde singulis annis p̄sonaliter visi-
tare et que in illis reformatione/correctione/et emēdatione no-
ueritis indigere/illa tam in capitib; q̄ mēbris ac spiritualibus
et tēporalib; corrigere/reformare/et emēdare/ac ad verā regulā
et normā dicti ordinis vestri/et fm illius instituta et ordinatiōes
taliter reducere debeatis/qđ in monasterijs et locis p̄dictis ve-
ra dicti ordinis Cisterciē religio quā p̄fitemini vigeat et pseue-
ret/ac clamores regū/principū/dñorum/et alioꝝ predictorū ces-
sent/ipsiq; inducant put retroactis tēporibus fecerūt ad am-
pliationē et augmentū dicti ordinis vestri/vosq; apud nos et
hanc sanctā sedē nō imerito cōmendari/et apud diuinā maie-
statem p̄mia felicitatis eterne cōsequi valeatis/qđ si forsan qđ
nō credimus facere distuleritis/cogemur cōtra vos et dictū or-
dinē vestrū iusticia et honestate id nobis suadētib; p alia opor-
tuna remedia pcedere/ac honestis petentiū p̄sertim catholico-
rum regū et principū/quib; deesse nō possumus/votis/sup hoc
benigne annuere/etiā dictū ordinē vestrū in monasterijs et lo-
cis p̄dictis in quib; vera religio et obseruantia dicti ordinis de-
fecit/qđ nobis certe admodū displiceret/supprimēdo et exting-
uendo/et aliū ordinē in illis instituēdo/ac alia faciendo put de
sup nouerimus expedire. Vos aut taliter put de vobis cōfidi-
mus puidere velitis qđ ad p̄missa pagenda nobis nō sit deue-

niendū/ipsiq; reges/principes/et dñi put baten^o de dicto or-
 dine vestro et religiosi illius cōquesti fuerunt possint/ mutata
 eorū p bona opa vestra et religiosorū dicti ordinis vñ sententia/
 nō imerito vos et dictū ordinē vñ cōdignis laudib^o cōmenda-
 re/ et indies ad bñfaciendū dicto ordini vestro iducant/ in quo
 rē pfecto nobis/ qui vt p̄diximus dictū ordinē vñ inter cete-
 ros ordines quadā peculiari dilectione psequimur/ et in visce-
 ribus gerim^o caritatis/ et huic sancte sedi gratissimā effeceritis
 Et insup inherētes vestigijs felicitis recordatiōis Benedicti pa-
 pe. xij. p̄decessoris nostri/ qui voluit et mādauit ad generale ca-
 pitulū dicti ordinis vestri qđ singulis annis celebrať/ oēs et sin-
 gulos abbates q̄ iuxta statuta ipsi^o ordinis vestri tenent acce-
 dere debere etiā sub sili excōis late sentētie pena eoipso si p̄tra-
 fecerint incurrēda eisdē abbatib^o iniungim^o et mādā^o vt sub
 penis in litteris ipsi^o Benedicti p̄decessoris desup pfectis con-
 tētis ad ipm caplm generale singulis annis/ cessante legitimo
 impedimēto/ seu obtēta ab eo qui dare pōt licētia speciali/ quā
 exhibere debeāt venire teneant. Precipiētes etiā dicto caplo
 gnālī sub simili pena vt quolibet anno dictā excōis sentētiā
 auēte aplica publicēt et denūcient/ et etiā cū maxima maturita-
 te et diligētia excusationes pponēdas p nō veniētes ad dictū
 caplm generale discutiāt ac examinēt/ et deinde put eis videbi-
 tur/ et sup quo eorū psciētijs plurimū onerā^o/ reūciant/ vel ad-
 mittāt/ et alias iuxta l̄fāz Benedicti p̄decessoris hmōi p̄tinen-
 tiā et tenorē debite pvideāt/ eisdē caplo et abbati Cistercij p tē-
 pore existenti harū serie liberā facultatē pcedentes innodatos
 hmōi excōis sentētia ob eorū nō accessum ad dictū caplm ge-
 nerale si hoc hūiliter petierint ab illa p se vel aliū seu alios quē
 vel quos ad id duxerint deputandū/ seu etiā deputādos absol-
 uendi/ iniūctis inde eis p mō culpe penitētia salutarī et alijs q̄
 de iure fuerint iniungēda. Ceterū qz sicut etiā accepim^o nōnul-
 li ex abbatib^o/ siue cōmēdatarijs/ ac priorib^o/ et officiarijs mo-
 nasteriorū/ prioratūū/ et locorū dicti ordinis vñ p̄tributiōes iux-
 ta taxas p Bñdictū p̄decessorē hmōi factas eos p̄tingentes vt
 decet et tenētur soluere nō curant/ ex quo maximū dicto ordini

proiudiciū generat/ et si cōtributiōes hmoi cessarent sequeretur ex-
ide total dicti ordinis vñ destructio. Etolum^o et sub fili excōis
sentētia ac priuatiōis monasterior/ prioratū/ et officior/ q̄ ob-
tinent et p tpe obtinebūt/ necnō cessationis cōmēdaz/ late sen-
tētie pena/ et eoipso incurrēda/ p̄cipimus et mandam^o vt de cete-
ro singulis annis iuxta taxas hmoi mō tñ infrascripto reducē-
das et limitādas/ ac alias iuxta litterarū tā pie memorie Sixti
pape. iiii. etiā p̄decessoris nostri/ quā nostraz/ quaz tenores ac
si de verbo ad verbū insererent^r haberi volumus p sufficienter
exp̄ssis cōtinentiā et tenorē/ soluāt et p preterito tēpore qui de-
bitores erūt etiā integre satisfacciant/ impediētes vero quouis
mō directe vel indirecte etiā p forū seculare solutionē cōtribu-
tionū hmoi/ et quicq̄ de illis absq̄ mādato capli generalis aut
abbatis Cistercij p̄dictorū p̄cipientes et leuantes/ etiā similem
excōis sententiā incurrāt/ a qua tā nō soluētes q̄ impediētes et
leuātes sine licentia p̄dicta non nisi a Romanū pontifice/ p̄terq̄
in mortis articulo p̄stituti/ et debita satisfaccione p̄missa/ absol-
ui possint. p̄terea qm̄ a tēpore quo dicte taxae facte fuerūt mul-
ta monasteria sunt depauperata/ et alia in redditib^o augmentū
susceperunt/ et nō videtur iustū et honestū qd̄ taxae debeāt solui
put alias tempore quo dicta monasteria erāt maioris valoris
seu minoris quā nūc sunt ordinate fuerūt/ Ideo caplo genera-
li mādamus vt de fructib^o/ redditib^o/ et puentib^o omniū mo-
nasteriorū p̄dictorū se diligēter informēt/ et iuxta qualitātē di-
ctorū monasteriorū et redditū illoz ac statū in quib^o ad p̄sens
reperiunt^r taxas hmoi reducant/ limitent/ et moderent^r vniuer-
sis et singulis abbatib^o/ cōmendatarijs/ prioribus/ et officarijs
dicti ordinis qui ad solutionē et cōtributionē hmoi sūt obliga-
ti/ etiā sub filib^o penis eoipso incurrēdis/ districte p̄cipiēdomā-
dātes vt quis appellatiōis obstaculo nō obstāte/ et q̄cūq̄ excepti-
one et dilatione cessantib^o ordinatiōi sup cōtributionib^o hmoi
p dictum capitulū generale faciende oīno pareant et intēdant.
Nō obstātib^o p̄missis ac cōstitutionib^o et ordinationib^o ap̄licis
statutis quoq̄ et cōsuetudinib^o monasteriorū et ordinis vñ pre-
dictorum/ iuramento cōfirmatione ap̄lica vel quauis firmita-

te alia roboratis/necnon omnib⁹ illis que pfati pdecessores in
suis/et nos in nostris litteris pdictis volum⁹ nō obstare/cōtra
rijs quibuscūq⁹/aut si abbatib⁹/cōmendatarijs/priorib⁹/et of-
ficiarijs pdictis/vel quibuscūq⁹ alijs cōter vel diuissim ab eadē
sit sede indultū qd ad pstationē vel solutionē aliquā cōtributi-
onū nō teneant/et ad id compelli/aut qd interdicti/suspēdi/vel
excoīcari nō possint p litteras aplicas nō facientes plenā et ex-
pressam ac de verbo ad verbū de indulto hmoi mentionē/et q⁹
buslibet alijs priuilegijs/indulgētijs/et litteris aplicis genera-
libus vel specialib⁹ quorūcūq⁹ tenorū existant/p que presen-
tibus nō expressa vel totaliter nō inserta effectus earū impedi-
ri valeat quolibet vel differri/et de quib⁹ quorūq⁹ totis tenorū
bus habenda sit in nostris litteris mētio specialis/que quo ad
pmissa volum⁹ eis nullaten⁹ suffragari. Clerū q⁹ difficile foret
psentes litteras ad singula queq⁹ loca in quib⁹ expediēs foret
deferre volumus et pfata aplica auctoritate decernimus qd il-
larū transumptis manu alicui⁹ publici notarij inde rogati sub
scriptis et sigillo capituli aut abbatis Listercij pdictorū vel alte-
rius prelati/aut psonē in ecclesiastica dignitate constitute/seu
curie ecclesiastice/munitis/ea p⁹sus fides in iudicio et extra/et
alias vbilibet adhibeatur que psentibus adhiberetur si essent
exhibite vel ostense. Datum Rome apud sanctū Petrum. An-
no incarnationis dominice M. cccc. lxxxvij. iij. Idus Augu-
sti Pontificatus nostri Anno tertio.

Notabile p bulla pcedentē.

Ubi alia decissent tribulationū et psecutionū ordinis do-
cumenta/maxime ab anno domini. M. cccc. lxx. vsq⁹ circa an-
num nonagesimū/impetrationes pcedentium et sequentium
priuilegiōrū/ordinisq⁹ cōputatiōes/satis ostendūt. Itā patrū
cōsuetudo fuit diuersis tēporibus iuxta emergentes in ordine
morborum et calamitatū necessitates/ad sanctā sedem preme-
dio recurrere. Et q⁹ tēpore predicto quasi vbicūq⁹ terrarū aduer-
sus ordinē psecutionū fluct⁹/lōge acri⁹ solito isurgebāt/multis

horrendo errore deceptis/adeo vt quasi se inhonestatos puta-
rēt qui vnū vel duo ordinis monasteria in cōmēdā nō haberēt
aut saltē pensionē ab ordine nō reciperēt/incrēdibiles sepi⁹ cla-
mores ex omni natiōe ad capituli generalis/ptinē aut ad ab-
batis Cistercijs aures deferebant/idcirco necesse fuit varias ad
sedē aplicā/ad reges/ ceterosq; orbis moderatores/cōitatūq;
ac iusticiarū rectores destinare legatiōes/oportuneq; ac ipo-
tune instare/et eos p subsidio pulsare/ne tā nobile sancte mris
ecclesie mēbrū sub tātis pcellarū anfractib⁹ periret. Eleut cer-
ui currebāt aliq ordinis legati/ Alij tanq; adle ad op⁹ sanctum
volabāt/rugitu mirabili sup tāti ordinis desolatione/etiā celi
cacumina/terreq; pfūda replētes/et audaci pstatia altissimi vin-
dictā aduersus nefarios tunicā dñi icōsurilē nō solū scindētes
sed certe violēter dirūpentes/apris vocib⁹ iplozantes. Quis
tot principū lras ad sūmū pontificē/sacrūq; collegiū/necnō ad
coz pcuratores in curia sup ordinis cōmēdatiōe/cui⁹ multoz
mēbroz existūt fūdatōres. Itēq; breuiū aplicoz ad dictos pn-
cipes/vt cōcessa ordini pūlegia pseruent/et pseruari faciāt nu-
merabit. Cōfident siqdē dici pōt q nisi pfate exhibite fuissent di-
ligētie/Itā iā totus ordo lacerat⁹/dirupt⁹/et cōsūptus esset. Sz
quis in reb⁹ hūanis exptus cogitaret talia negocia seu pdigia
sine maximis et isolitis expen/incredibilibusq; laborib⁹ tracta-
ri/pseq;/pcurari/obtinēri/et ad effectū deduci posse. Hec pfec-
to optime nouerat sūm⁹ pōtifex et tāq; ver⁹ amator ac pmoz
ordis/ipsi⁹ restorationē sitiens/bullā pmissā ad gnāle caplm
destinauit. Cui⁹ mādat⁹ veluti oraculo diuīo gnāle caplm obe-
dire cupiēs/et sciēs ipossibile ordinē quācūq; pspēritatis felici-
tatē psequi posse/nisi decenti ordine circa ptributionū annaliū
taxationē/moderationē/limitationē/receptionē/reliquāq; ea-
rū dispositionē vt in pfatis lris aplicis mandāt⁹/dicte determi-
natōi cōtributionū eo vigilāri⁹ et deuoti⁹ vacauerūt/ q affectu
osi⁹ ordis repationē sil et restorationē desiderabāt/sequēre cō-
dētes diffinitionē/cāq; diuersis patrib⁹ in diuersis mūdi regi-
onib⁹ exequēdā cōmiserūt/culibet cōmissioni monasteria et ta-
ras in particulari determinādo et subscribēdo/ que ex studio B

apponit ut boni ordinis zelatores et filij / q̄ gnāle caplm frequē-
tare nō valuerūt / de singulis plen⁹ informēt / et ad laborādū
cū ceteris in ope sancto ampli⁹ animent.

**Diffinitio sup limitatione/moderatione/
et receptiōe/et tributionū/virtute/ mādati
aplici superius imediate positi.**

Dilectus frater

Johānes abbas Li-
stercij ceteriq̄ diffini-
tores capli gnālis cisterciē ordinis / Motū
facim⁹ vniuersis q̄ in eodē gnāli caplo die
xiiii. mēsis Septēbris. Anno dñi M. cccc.
xc. apud Listerciū celebrato facta fuit que-
dā diffinitio cui⁹ tenor sequit⁹ / et est talis.

Cum sicut in singulis cōmunitatib⁹ debi-
te gubernatis fieri cōspicit⁹ / partes vniuerse p totū subleuatio-
ne / cōseruatione / pcuratiōe et defensiōe / nō solū substantie tpa-
lis portione / verūetiā qñq̄ vitā dulcissimā exponāt. Ita q̄ ab
exordio sacri hui⁹ ordinis p̄ses singulis annis ad pcurāda tā-
ti ordinis negocia iuxta agēdoz exigētiā / nedū imensos labo-
res / s̄ et certas / magnasq̄ sup q̄libet ordinis monasterio pecuni-
arū sōmas / q̄s p̄tributiōes vocabāt / p̄satis locoꝝ facultatib⁹
q̄libet anno iponere / illasq̄ tāq̄ veri rei publice ordinis amato-
res / vniuersi p̄mpto et hylari animo / ad gnāle caplm afferre cu-
rabāt / Alioqñ nūq̄ tanta / tāq̄ excellētia ipetrari p̄uilegia / aut
in tñ ipsi⁹ ordinis dec⁹ / vltra vite et meritoꝝ sanctimoniā / sub-
limari valuissent. Tēp q̄ tractu tēporis in diuidēdis / assignā-
disq̄ h̄mōi p̄tributionū sōmis sup quolibet monasterio / nōnū-
q̄ graues inter deputatos p̄trouētie seu dissensiōes oriebant⁹ /
et ventilabant⁹. Pro pace et q̄ere inter eos tpe felicitis recordatio-
nis dñi B̄ndicti pape. xij. sacri hui⁹ ordinis p̄fessi / flozēte ordi-
ne / et in suo vigore laudabiliter subsistēte / p̄ses sc̄tā et religiosa cō-
gitatōe cupiētes ordinē iugiter pacifice in suis libertatib⁹ / p̄uile-

gijis et quiete cōseruari/necnō queq; ipsius agenda in curia Ro-
mana/in caplis generalib⁹/in collegijs et vniuersitatib⁹/in im-
petrationib⁹ priuilegiōrū/in legationib⁹ cōmissariōrū/et nunci-
orū/ad principes/et vniuersa ipsius ordinis negocia pspere et
feliciter cōmunibus expen⁹ dirigi/tractari/et pcurari/certas dic-
tarū cōtributionū annualiū sōmas cuilibet monasterio limita-
tas taxauerūt/et imposuerūt. Evidentes autē multiplicia tanti
ordinis negocia p vniuersam mūdi latitudinē diffusa/et certe
varia ac grauissima/vt omnis rect⁹/et expertus iudicare potest
oculus/sanxerūt sōmā nouē miliū librarū/p ordinaria et ānua
pcuratione seu directione/dictorū agendorū ordinis fore ne-
cessariā. Ob hoc minorē et annuā ptributionū taxā nouē miliū
librarū sup monasterijs imposuerunt. Sed q; sepius alia ma-
gis ardua supuenire solent negocia/alīa dictarū cōtributionū
ordinauerūt duodecim miliū librarū taxā. Si autē grauiora im-
minerent agenda/vt sunt impetrationes priuilegiōrū/et similia/
que nō nisi magnis expediti valent impēsis/alīa octodecim mi-
liū librarū taxā deputauerūt. Et p extremis seu maxime ardu-
is necessitatib⁹/quartā scz vigintiquattor miliū librarū taxā
astallauerūt/put antiq; et recētia ordinis registra luce clariis h
oīa ostendūt. Et his medijs cū generale caplm qlibet anno pfi-
derās tunc currētes ordinis necessitates vnā dictarū taxaz sol-
uēdā declararet/in pemptu absq; vltiori vacatiōe/seu expen⁹
quolibet qrtū soluere tenere cognosceret. Et qdū more pacifi-
co certis annorū curriculis rem tanti ordinis sub ista forma p-
curarūt ordinis psonē/et ad bonū cōe ordinis se deuotas et fer-
uētes/vt pmittit exhibuerūt/tādū ordo ipse det⁹/liber/et refor-
mat⁹/in sanctimonie excellētia/fame glia/et bonorū tpaliū opu-
lētia floruit/postmodū nōnullos caritate paulatim refrigescē-
te/submissaq; scētā et pia affectione/ad bonū cōe/multis poti⁹
sua ppria et particularia curatib⁹ cōmoda/ac omīa gnāliū ca-
pitulorū frāqntatiōe/ambiciosorū iordinat⁹ appetit⁹/seu auidi-
tas ad inuadēdū monasteria et loca regularia ipsi⁹ ordis excre-
uit/hisq; et alijs medijs ordo tādē multifarie lesus/plurimū dis-
rupt⁹/et ad pauperie miserabilē redact⁹/faciliter absq; sufficiē-

ti defensioe psequentiū pda facta videf/ adeo vt iā maiore portio
 rū monasterioꝝ pte in cōmēdā occupauerint/ z heu pañis mo
 rib' abiectis/ pegrini/ z a priorib' alieni rit' introducti pspiciū
 tur. Ex quib' vt clare liquet monasteria ad nō min' incredibilē
 q̃ lamētibilē in vtroq; statu deducta sūt ruina. Succreuerūt in
 sup iuxta mūdane infelicitatē vertibilitatē/ occasiōes nō parue
 desolatiōis z extinctiōis monasterioꝝ vtriusq; sex'/ ppter q̃s ma
 gna eoz ps/tū qz destructa aut alijs ecclesijs z ordinib' vnita/
 tū qz fortissimis manib' sūt cōmēdata/ nihil de dictis ptributi
 onib' soluāt. Alia vero monasteria a centū annis z ampli' pp
 ter guerraz turbines/ z inde sequētes locoꝝ desolatiōes/ vix
 quartā aut quintā dicte astallationis nouē miliū librarū par
 tē/ pauca medietatē/ z paucissima partē suā dicte astallationis
 cōtulerint seu soluerint/ paucioribus exceptis quorū taxae fue
 runt p minime. Plures vero z si extunc supna miseratione fue
 rint locupletati/ in nullo tū sommā tunc eis cum essent paupe
 res iuxta facultatē illius tēporis impositā/ aut cuiusdā mode
 rationis postea ppter guerrarū vastitates intuitu pietatis fac
 te transire/ seu agere p aliorū supportatione voluerūt/ sed cōi
 ter difficiliores reperiuntur/ vnde his z alijs pluribus medijs
 in tantū dicte cōtributiones extenuate sunt/ vt cōmunibus an
 nis vix mille ducentū/ aut raro mille trecentarū librarum turo
 nen/ sommā/ z sepe minus vt clare docent computationes/ cō
 plere valuerunt. Quequidē somma cōmunib' z annuis ineuī
 tabilib' expen vt sunt capli generalis/ reddituū p ordinē debi
 torū/ collegioꝝ ordinis/ z similiū a centū annis nullaten' suffi
 cere potuerit. Ob hoc necesse fuit z est singulis annis expen or
 dinis supare receptā/ qñq; in. ccc. qñq; in. ccccc. qñq; in. 400. lib.
 z amplius/ z Listerciē de propria sui monasterij paupertate
 sommas ordini prestare/ et ei succurrere. Inde q; debita ordi
 nis ad Listerciū tā noua q̃ antiqua crescere. Aderito itaq; plā
 gēs ordo sanct' clamare cogit/ Infirmata ē in paupertate virt'
 mea/ Interim plures ordinis amatores ipsi' ardēter restaurati
 onē i vtroq; statu sitiētes/ lz ptributionū taxā vt poterāt solue
 rēt/ nihilomin' vidētes alios aut nihil aut valde par' soluē/ se

tanq̃s grauatos p̃qr̃etes/a murmure corda ⁊ ora vix poterāt co
bercere. Plures q̃z cēsuraꝝ fulminatōes min⁹ iusto timētes/
⁊ manū claudētes/ordinis receptā quasi ex toto vacuā relinq̃
rūt. Porro ī g̃uescētib⁹ ⁊ vltra modū p̃ualētib⁹ varijs p̃secutiōi
b⁹ ordis/p̃sertim p̃ cōmēdas q̃si vbiq̃ serpētes/p̃ monasterioꝝ
alienatōes/p̃ multoꝝ ordinarioꝝ monasteria suis iurisdicōib⁹
submittere/⁊ ab eis subsidia extorq̃re nitentiū/exq̃sita molimi
na/ne tā gl̃iosū scē matris eccl̃ie mēb⁹ miserabilē īdefensū ruc
ret/altissimo a paucis annis quorū dā zelatorū corda excitāte/
cū maioris ⁊ acrioris p̃secutiōis tpe op⁹ sit vigilātiōes resistē
tias ⁊ defensōes adhibere/vt apud sedē aplicam ⁊ alibi reme
dia diligēter q̃rerent p̃cluserūt. Idcirco diuersis vicib⁹ caplm
gnāle reuerentē dños abbates Listercij/p̃sertim modernū ⁊ eius
p̃decessorē instātissimis p̃cib⁹ rogauit/vt p̃ sui ordinis restau
ratiōe sedē peterēt aplicam. Quiquidē operi sancto vires libe
raliter applicātes amplissima ⁊ dignissima obtinuerūt p̃uilegia/
variasq̃ p̃ se ⁊ p̃ alios/ad p̃ncipes/ad iusticiaꝝ curias/⁊ ad re
liq̃s orbis moderatores/p̃ se ⁊ p̃ alios exercuerūt legatiōes/Ex
quib⁹ ordo iā dñō miserāte in vtroq̃ statu respirare ⁊ renouare
p̃spiciť. Ad q̃rū oīm expēn̄ necessarias/vtrunq̃ ferendas gnā
lis capli p̃uidentia/p̃riscorū mores/ac laudabiles aliaꝝ cōita
tū cōsuetudines imitādo/certa tūc decreuit sup̄ totū ordinē ca
ritatiua imponere subsidia/que tū ratiōe ⁊ ad causam p̃missio
rū vix p̃ medietate soluta fuerunt/aut recepta/annuis tū con
tributionib⁹ p̃pter dicta subsidia quasi totaliter illis annis ces
santib⁹. Lūq̃ nec ista tāť ordinis necessitatib⁹ sufficerēt neces
se fuit p̃ dictū caplm gnāle nōnullas in banco ad interesse ac
cipe pecunias. Opus siq̃dē erat/ aut miserabilib⁹ ocul⁹ vltimā
⁊ irrepabilē ordinis ruinā aspicere/aut cū talib⁹ expēn̄ saltē tūc
remedia p̃curare oportuna. Premissis īsup ordis calamitatib⁹
⁊ miserijs multē medijs ⁊ occasiōib⁹ ad sanctissimi dñi n̄ri au
res pueniētib⁹/vt innata bonitate patris affectib⁹ sacro ordi
ni ab ineunte etate afficiť/ Inter cetera sub grauissimis censu
ris iteratis vicibus p̃ aplica scripta in forma rigorosa patrib⁹
gnāle caplm celebrātib⁹ mandauit ⁊ p̃cepit quaten⁹ p̃ cōmuni

ordinis statu feliciter dirigendo et releuando omni cum diligencia et studio contributiones huiusmodi de nouo/habito respectu ad precedentes taxas et ad modernum cuiuslibet monasterij valorē taxarent/limitarent/determinarent/assiderent et cuiuslibet monasterio in particulari iponerent/aliasque ordines debita diligenter/sub eisdem penis quibuslibet abbatibus/comendatariis et monasteriorum officialibus mandās quatenus sommas sic ut premitte p. gnale capitulum determinatas et impositas/seu determinandas et imponendas integraliter deputatis commissariis ordinis et abbatis Cistercijs annis singulis/terminis ac locorum p. eos assignandis psoluerent/ut defensionem ac directionem ordinis deinceps applicent magna sub penarum ecclesiasticarum in terminatione inhibendo/ne quisque de dictis contributionibus absque dicti capituli/aut dñi Cistercij mandato expresso et ordinatione/quicquam recipere aut retinere/seu quouismodo impedire presumat. Quibus naufragijs/malis et incoueniētijs supius enarratis psens generale capitulum p. viribus occurrere et mādatis sanctissimi patris iustissimis quidem/ac ordini p. necessarijs obtemperare/necnon ordinē a talibus miserijs/vsurarumque voraginibus et debitorum inuolutionibus liberare/ac ipsū ordinē ad pristinum integritatis statum restaurare cupiens et ut iam obtenta priuilegia incōcussa et integra obseruari possint. Maxime vero ne amplius subsidia quicquam ultra dictas contributiones ordinarias p. huiusmodi rebus communibus ordinis sup. ordinē/psertim sup. monasterijs religiosorum iponere necesse sit/sed oīa regulariter et quiete/sicut prosperitatis tēpore olim fieri solebat/in eo semper fiant/matura deliberatione et p. bitatis equitate/ac vnanimi omni sententia/insequendo cōclusionē Anno dñi M. cccc. lxxxviii. p. generale capitulum sup. hoc facta et confirmata/valore et facultate cuiuslibet monasterij p. debitā informationē habitis/huiusmodi contributionibus sommas vsque ad aliā capli generalis dispositionē/in vno volumine seu codice moderando et ordinando taxauit/limitauit/ordinauit/astallauit et cuiuslibet monasterio ut premissum est imposuit/ac tenore psentis diffinitionis taxat/limitat/ordinat/astallat et cuiuslibet monasterio impenit/put in dicto volumine seu

codice sup hoc cōfecto / et p̄sentialiter notarijs dicti capli gene-
ralis porrecto plenius cōtinetur. Et dē notarijs p̄cipiens qua-
tenus dictū volumē seu codicē fideliter transcribant / et cū alijs
rebus ordinis apud Cisterciū seruandū reponāt / cassatis oīno
reuocatis / et annullatis / tā aplice q̄ ordinis auctē q̄buscūq̄ alijs
limitationib⁹ / astallatiōib⁹ / gratijs / aut taxis / p̄ quoscūq̄ huc
usq̄ sup dictis cōtributionib⁹ factis / et ipsis ad p̄sentē declara-
tionē seu taxā reductis / necnō cōmissionib⁹ alijs quibuscūq̄
sup cōtributionib⁹ aut subsidijs ad quodcūq̄ tēporis spaciū
cōcessis / religiosis ac deuotis affectionib⁹ vniuersos monaste-
riorū ordinis abbates / cōmendatarios / p̄ores / rectores / recep-
tores / pcuratores / bursarios / cellararios / officarios / admini-
stratores / admodiatores / seu arrendatores tā religiosos q̄ se-
culares / cuiuscūq̄ dignitatis / stat⁹ / vocationis / aut cōditio-
nis existant / benigne admonens et exhortans. Et nihilominus
eis et cuilibet eorū districtius aplice et ordinis auctoritatib⁹ in
virtute salutaris obediētie et sub excoicationis / necnō suspē-
ac etiā priuationis a suis dignitatib⁹ et officijs late sentētie pe-
nis / ac censuris in litteris aplicis / statutisq̄ et diffinitionib⁹ or-
dinis expressis et cōtentis mandans et p̄cipiens / quaten⁹ p̄mis-
sa mente deuota recogitando / seq̄ veros et bonos ordinis fili-
os et fideles amatores vt tenent / ostēdendo et exhibendo / som-
mas dictarū cōtributionū eorū monasterijs vt p̄missum est im-
positas seu poti⁹ moderatas / et renouatas / regulatas / et ad iu-
sticie limites reductas / et astallatas / cū restis seu arreragijs / tā
dictarū cōtributionū q̄ subsidiorū / p̄sertim a quindecim an-
nis nouissime transactis debitīs / p̄mpte et absq̄ dilatione ad
opus sanctū ordinis / cōmissarijs et eorū deputatis / tēporib⁹ et
locis / s̄m patriarū et locoꝝ p̄siderationē p̄ reuerendissimū dñm
nostrū Cisterciē / seu cōmissarios vel eorū deputatos p̄figēdis
et assignādis ad integrū soluāt / vel p̄solui faciāt. Si aut p̄misso-
rū abbatū / cōmendatariorū / priorū / seu officiariorū / cā vel cul-
pa / aut negligētia / seu dilatōe / aut recusatiōe / ad eos vel eorū
monasteria .pp̄t nō solutionē h̄mōi taxarū locis et t̄pib⁹ vt p̄mis-
sū est assignatis fuerit p̄ dictos cōmissarios sc̄do aut tertio vel

pluries remittendū/sub dictis penis cū taxa seu sorte pncipali
etiā expenſ rōnabiles sup hoc factas iuxta dictorū cōmissariorū
arbitriū indilate pſoluāt/vt vel sic singulis annis ordo pfecte
statū suū in capto gnāli cognoscat. Quorū oīm speciales cōmis
siones ⁊ distributiōes ipse reuerē pat noster cisterciē assigna
re/mutare/⁊ disponere poterit/put ⁊ q̄tiens ordini magis con
gruere viderit. Quocirca p̄his gnāle caplm de discretōe/p
uidētia ⁊ fidelitate moderni abbatis monasterij de. *IA.* ad ple
nū p̄fidēs cōmittēdo sibi tenore p̄ntiū in x̄tute salutaris obedi
entie ⁊ sub penis infrascriptis/nisi ordīs imo veri⁹ aplicis parit
erit mādatis/mādat ⁊ p̄cipit/q̄ten⁹ oibus ⁊ singul excusatōib⁹
cessantib⁹ ⁊ postpositis/siue p se/siue p subexecutores/seu rece
ptores/aut collectores/seu nuncios spāles siue religiosos/siue
sc̄lares p eū deputādos infra viginti dies receptionē p̄ntis dif
finitiois imediate seq̄ntes/sup q̄ ei⁹ p̄sciētiā corā deo oneram⁹/
oēm possibile ⁊ indissimulatā faciat ⁊ adhibeat diligētiā/exe
quēdi/⁊ ad effectū deducēdi ⁊ deduci faciēdi p̄ntē diffinitionē/
⁊ si psonalit vacare ⁊ ad loca ire nō potuerit hoc ipsū p̄dictos
suos subdelegatos vel deputatos/seu collectores/aut nūcios
diligent exeq̄ faciat/dādo eis ⁊ cuilibz eorū neie ordīs autētem
facultatē ⁊ p̄tātē/petēdi/exigēdi/requirendi/leuādī/ ⁊ p̄cipiēdi
oēs ⁊ singulas hmōi dictarū p̄tributionū sōmas ⁊ q̄ttas mona
sterijs infrascriptis vt p̄mittit/taxatas ⁊ ipositas/cū restis ⁊ ar
reragijs tā p̄tributionū q̄ subsidiorū p̄cedētū/p̄sertim a q̄nde
cim ānis nouissime transactis. De receptis q̄ bonas ⁊ validas
q̄ctātiās faciēdi/seu fieri pcurādī. Sōmas autē receptas cū cla
ris ⁊ itegris cōputatiōib⁹ illico ⁊ diligēter ad p̄fatū *Reuerē d.*
IA. *Cisterciē* p reb⁹ ordīs trāsmittat/seu in bancho ad soluti
onē debitorū ordīs iux ipsi⁹ reuerē dñi cisterciē ordinatiōem
reponat/q̄ctātiās bonas a bācharijs recipiēdo. Cōtradic
tores vero ⁊ rebelles seu soluere renuentes aut differētes seu
quicrātiās a dicto tēpore quīndecim annorū eis ostēdere nolē
tes/aut differentes/seu dissimulantes/si in eorum facultate/
tam abbates/commēdatarios/p̄iores/cellararios/bursarios
rectores/receptores/pcuratores/admodiatores/seu arrēdato
res/q̄ q̄libet dictorū mōasteriorū officarios seu administratores

tam religiosos q̃ seculares cuiuscūq; dignitatis/stat⁹/p̃eminē
tie/aut cōditionis existāt/vt taxas ⁊ quottas dictarū cōtributi
onū dictis monasterijs vt p̃mittit ip̃ostas ⁊ inferi⁹ subsc̃ptas/
cū restis ⁊ arreragijs tā p̃tributionū q̃ subsidioꝝ ⁊ expeñ rōnā
bilib⁹/vt p̃missum est/⁊ fm declarationē p̃missam infra tēpus ⁊
in loco competē/p̃ ipsum cōmissariū p̃figendis/ ⁊ p̃ deputatū
seu collectore ab eo deputatū declarādis/seu denunciādis/in
casu supradicto ⁊ in forma superi⁹ declarata sub excōis/aggra
uationis/necnō suspēi ⁊ interdicti/ac etiā priuatōis a suis di
gnitatib⁹/administratiōib⁹/officijs/⁊ beneficijs. Necnō inha
bilitatis ad quecūq; beneficia officia ecclesiastica habēda/ aut
obtinēda/ac sub alijs sentētijs/censuris ⁊ penis lati⁹ in p̃uile
gijs ap̃licis nouis ⁊ veterib⁹/ac in statutis ⁊ diffinitionib⁹ or
dinis cōtentis ⁊ declaratis/ap̃lica ⁊ ordinis auctoritatib⁹ p̃fa
tis palā ⁊ publice. Necnō ⁊ si opus sit p̃ affixionē ad valuas ec
clesiarū/seu alias put melius sibi visum fuerit expediēs reali⁹
⁊ cū effectu sibi soluant/moneat ⁊ requirat. Et casu quo p̃dicti
sic moniti aut aliqui eorū mandatis ⁊ monitionib⁹ sibi modo
p̃missis facis/infra terminū monitiōis (q̃d absit) parere/obedi
re/seu obtēperare recusauerint/vel cōtempserint/aut neglexe
rint/appellationis obstaculo iuxta ap̃licū decretū nō obsta/ et
in nullo executionē p̃sentiū impediēte/cosdē ⁊ quēlibet eorū
ad docendū ⁊ legitimā fidē faciendū se eisde litteris monitorijs
iuxta ⁊ scōm earū formā ⁊ tenorē realiter ⁊ cū effectu paruissē/
obediussē/⁊ obtēperassē/primo/secūdo/tertio/ac p̃ prima/se
cūda/⁊ tertia dilationib⁹/⁊ deinde quarto ex abūdanti ad om
nē ipsorū duriciā seu maliciā cōuincendā/ ⁊ vltimo ad vidēdū
se excōis/suspēi/⁊ interdicti/aliasq; sentētijs/ censuras/ ⁊ pe
nas in p̃fatis litteris ap̃licis/statutisq; ⁊ diffinitionib⁹ ordinis
cōtentis/ob ⁊ p̃pter nō paritionē litterarū monitoriarū h̃mōi
incidisse ⁊ incurrissē declarari. Sententiāq; declaratoriā desup
in scriptis ferri ⁊ p̃mulgari/vel dicendū ⁊ causam si quā habe
ant allegandū/incidisse ⁊ incurrissē declarari. Sententiāq; de
claratoriā cōtra tales inobediētes ⁊ rebelles in scriptis ferri et
p̃mulgari ipse abbas monasterij de. H. citari faciat. Et cosdē

Inobedientes et rebelles sententias et censuras ecclesiasticas in
eisdem litteris monitorijs contentas/ob et propter non paritionem ea-
rundem incidisse et incurrisse sententialiter declarat/ac sententiam
declaratoriā contra eosdem inobedientes et rebelles in scriptis
ferat/et promulget. Et deinde si opus fuerit et aliqui huiusmodi senten-
tias sustinendo non paruerint put iuris fuerit iuxta dictarum lit-
terarum applicarum tenorem aduersus eos procedat. Ceterum pro con-
scientiarum securitate presens generale capitulum eidem abbati mo-
nasterij de. M. auctoritate et facultate omnibus et singulis prefatis
qui forte propter non paritionem/seu in premissis quascunque sententias
censuras/et penas/seu aliquas earum incurrerint/quotiens res-
piscetes et ordini obediētes se exhibuerint sommas principales
cum restis predictis et expensis rationabilibus persoluerint munus abso-
lutionis conferendi/et cum eis super irregularitatibus inde contrac-
tis dispensandi concedit et indulget sub dictis penis et censuris indi-
bendo ne quicumque preterea quarumcumque pecunie summam sibi aut
alteri seu cuiuscumque monasterio pro ordine ut pretendit debitarum seu
alias quicunque de summis predictis contributionum et restarum retinere
seu pro se vel alium sibi applicare/aut quolibet alias quam ut premissum
est directe vel indirecte quacunque via impedire presumat. Denique
ad vitandum errorem qui sepe in recepta contributionum huiusmodi circa
monetarum estimationem seu valorem in diuersis regionibus contin-
gere solet. Presens generale capitulum pro pace filiorum ordinis edic-
to firmissimo declarat/ut per libras in Francia Gallia Cisalpina
intelligantur libree turonesi/in Italia/puicis transalpinis/et Un-
garia ducati/in tota Germania regnisque et dominijs adiacenti-
bus floreni Reresh/in Anglia/Scotia/et Hybernia/Salugia in
Hispania/Portugallia. etc. floreni Arragonesi presenti commis-
sione quo ad superius notatum commissarium per immediatum sequens tri-
ennium duratur in suo vigore duratur. Datū in diffinitorio no-
stro Cisterciensi sub apertis sigilli nostri Anno mense et die predicti.
Sequitur nomina et quotte dictorum monasteriorum.

Non solum autem premissa/silmi pontificis iussibus obtepe-
rans capituli generalis zelus et deuotio diffiniuit et ordinauit/

y

sed iuxta earundē litterarū apostolicarū preinsertarū manda-
tum p̄ vniuersam mundi latitudinē p̄bos z religiosos deputa-
uit visitatores z reformatores ex abbatib⁹ ordinis districta se-
ueritate eis p̄cipiendo vt tam apostolica q̄ ordinis auctorita-
te vtriusq; sexus monasteria z loca ordinis indissimulāter visi-
tent simul z diligenter refozment/vitia expellēdo z extirpādo/
virtutes sc̄dm salutaria ordinis instituta restaurādo z nutrien-
do/sacras patrū cerimonias in seruitio diuino claustralib⁹ ob-
seruantia/z omni alia cōuersatione reparando/necnon cuncta
ad sacre religionis puritatē in capite z membris resuscitando/
scholares idoneos cū debitis prouisionib⁹ ad collegia vniuer-
sitarū iuxta dñi Benedicti pape. xij. reformationē transmitti
faciendo. Et vt abbates capitulū generale frequentat p̄cipi-
endo/vt vel sic cū diuino auxilio sancta hec religio ad pristinū
sanctimonie decus tandē reducat̄ur.

Eiusdē. Gratia specialis ad dñm Cister-
cij z quattuor primas eius filias/q̄ p̄ or-
dinis decore possint p̄petuis tēporibus
in locis ordinis pallas altaris/queq; or-
namenta ecclesiastica/corporalia/vascu-
la ad reponendū sanctā eucaristiā/ac ima-
gines b̄ndicere/calices cōsecrare etiā vn-
decūq; illa ad eos deferant̄/mitra/ānulo
et alijs insignijs pontificalib⁹ vt/benedi-
ctionē sollēnē ad missas/vesperas/z ma-
tutinas in locis ordinis/z parrochialib⁹
eis subiectis/seruatis gradib⁹ superiori-
tatis inter eos/dare minores ordines p̄

sonis ordinis pferre. Altaria de nouo cō
 structa / translata / restaurata / aut mutata
 in locis ordinis consecrare / Recepto pri
 us chrismate sacro ab aliquo antistite ca
 tholico / et sic vt videtur possunt aquā be
 nedictā ad hoc requisitā (que gregoriana
 dicitur) benedicere. Quod abbas Cistercij
 quibuscunq; monachis sui ordinis / alij
 vero quattuor suoz monasteriorū religi
 osis idoneis / subdiaconatus et diacona
 tus ordines cōferre. Ipsiq; anteq̃ illuce
 scat dies (circa m̃ diurnā lucē) missā sine
 culpa celebrare ac per aliū celebrari face
 re p̃nt / id m̃. parce fiat. Quod p̃ conseruatio
 ne exemptionis et libertatis ordinis ab
 episcopis ordinarijs qui p̃textu benedic
 tionis nouozū abbatū et abbatissarū iu
 risdictionē vsurpare nōnunq; p̃tendunt /
 abbas Cistercij abbatib⁹ et abbatissis or
 dinis huiusmodi tanq̃ omnium eozum
 pater munus benedictionis conferre po
 test. Quod vidimus fides adhibeatur sicut
 originali. etc.

Innocentius ^{Eps seru^o seruo-}
^{rum dei.} Dilecto
filio Iohanni abbati monasterij Cistercij La-
bilonen^{di} dioc^l. Salutē et ap^licam benedictio-
nē. Exposcit tue deuotiōis sinceritas/ et religio-
nis p^omeretur honestas vt tam te quē speciall
dilectione p^osequamur/ q^u tuū et alia quattuor p^o-
cipalia tui Cistercij ordinis monasteria post
et p^o dictū monasteriū tuū imediate fundata/ primas quattuor
illius filias nūcupata/ cōdignis honorib^{us} attollamus/ ac speci-
alibus fauoribus et gratijs p^osequamur. Cū itaq^{ue} sicut exhibi-
ta nobis nuper p^o parte tua petitio continebat ex priuilegijs et
indultis ap^licis tibi et aliorū quattuor monasterio^{rum} predicto^{rum}
abbatib^{us} p^o tempore existētib^{us} vt oēs ordines minores p^o-
nis ordinis eiusdē intra monasteria p^odicta cōferre/ ac pallas al-
taris/ et alia ornamēta ecclesiastica benedicere/ ac mitra et ānulo
et alijs pontificalib^{us} insignijs vti/ necnō in ipsis et alijs mona-
sterijs et prioratib^{us} illis subiectis/ ac parrochialib^{us} et alijs eccle-
sijs ad eos cōmuniter vel diuissim p^oinentibus q^uuis eis pleno
iure nō subessent/ benedictionē solennē post missarū vesperez
et matutinarū sollēnia/ dūmodo in benedictione b^omōi aliquis
antistes/ vel ap^lice sedis legatus p^osens nō foret/ elargiri ac ec-
clesias et monasteria dicti ordinis quotiens foret oportunū/ dū-
modo ex homicidio illa polluta nō forent recōciliare/ aqua pri-
us p^o aliquē catholicū antistitē vt moris est benedicta obtenta
valerent/ diuersis vicib^{us} ac partibus quādoq^{ue} sigillatim/ q^uiq^{ue}
simul put ipsa priuilegia edocent cōcessum fuerit/ et ab aliqui-
bus hestetur an tu et dicti abbates pallas et alia ornamēta bu-
iusmodi extra ipsius ordinis monasteria/ et etiā illa que ad mo-
nasteria et loca dicti ordinis nō spectarent/ et an possint in quī-
buslibet alijs monasterijs et locis dicti ordinis vtriusq^{ue} sex^{us} be-
nedicere/ licet abbates p^ocessores a tanto tēpore citra cuius con-
trarij bōm memoria non existit p^omissa omnia seu maiore par-
tem facere cōsueuerint/ Nos qui ordinē ip^om p^o ceteris in visce-
ribus gerimus caritatē/ et illū intendim^{us} nō minoribus gratijs

et priuilegijs quā p̄decessores n̄ri fecerint decorare/tuis in hac
 parte supplicationib⁹ inclinati/tibi et successorib⁹ tuis/ac dictis
 abbatib⁹ aliorū quattuor monasteriorū p̄dictorū nunc et p̄ tē-
 pore existentibus/vt de cetero p̄petuis futuris tēporibus pre-
 dicta et quaecunq; alia vestimēta/ac ornamenta ecclesiastica/cor-
 poralibus/vasculisq; ad reponēdū sacrā eucharistiā/ac imagi-
 nib⁹ quib⁹libet cōprehensib⁹ in locis et domib⁹ dicti ordinis b̄n-
 dicere/et calices cōsecrare/tā de dicto ordine q̄ si ad vos aliū de
 nōnūq; deferant/ac altaria d̄ nouo p̄structa/seu trāslata/restau-
 rata/aut mutata i quib⁹libet locis dicti ordinis chrismate sacro
 pri⁹ ab aliq; catholico antistite recepto p̄secrare/et etiā b̄ndictio-
 nē sollennē post missarū/vesperarū/et matutinarū sollennia in
 quib⁹libet monasterijs/domib⁹ atq; locis dicti ordinis vtri-
 usq; sexus seruatis gradibus superioritatis inter vos elargiri/
 ac ne monachi dicti ordinis p̄ suscipiēdis subdiaconat⁹ et dia-
 conatus ordinibus extra claustrū hincinde discurrere cogant/
 tibi et successorib⁹ tuis vt quib⁹scūq; dicti ordinis monachis/
 alijs vero quattuor abbatibus p̄fatis/ac eorum successoribus
 vt suorū monasteriorū p̄dictorū religiosi quos ad id idoneos
 reppereritis/subdiaconat⁹ et diaconat⁹ ordines h̄mōi alias rite
 cōferre/At cū negotiorū qualitas p̄ tēpore ingruentiū id exe-
 gerit anq̄ illucescat dies/circa tamē diurnā lucē/ita qd̄ id nec
 vobis nec sacerdoti taliter in p̄sentia vestra celebranti ad cul-
 pam valeat imputari/missam in vestra et cuiuslibet vestrum/ac
 familiariū vestrorū vobiscū p̄sentia p̄ vosmetip̄os missam ce-
 lebrare et p̄ aliū sacerdotē idoneum facere celebrari. Et q̄ inter
 dū p̄pter munus benedictionis quod p̄ ep̄os/abbatib⁹/et ab-
 batissis dicti ordinis impendit cōtentiones ac priuilegiōrū or-
 dinis vestri lesiones oriunt sub eo pretextu qd̄ ep̄i p̄fati ex im-
 pensione muneris h̄mōi p̄tendunt aliquā postmodū in eos et
 eorū monasteria/iurisdictionē/et superioritatē cōtra dicti ordi-
 nis vestri priuilegia habere/tibi et successorib⁹ tuis p̄dictis dū-
 taxat/vt munus benedictionis h̄mōi quib⁹scūq; dicti ordinis
 abbatibus et abbatissis impendere/ac abbatibus et abbatissis
 predictis vt dictum munus a te et successoribus tuis p̄fatis re-

cipere libere ac licite possitis et possint auctoritate apostolica et ex certa scientia tenore presentium de specialis dono gratie indulgemus. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis/necnon omnibus illis que in litteris privilegiorum et indultorum huiusmodi concessum est non obstat/ceterisque contrariis quibuscumque. Prouiso quod huiusmodi concessione ante diem celebrandi seu celebrari faciendi parce vramini/quia cum in altaris officio imoletur dominus noster dei filius Iesus christus quicandor est lucis eterne/contrahit hoc non noctis tenebris fieri sed in luce. Ceterum quia difficile foret presentes litteras ad singula queque loca in quibus expediens fuerit deferre volumus et prefata auctoritate decernimus quod illarum transumptis manu publici notarii inde rogati subscriptis/et sigillo tuo aut alicuius curie ecclesiastice/seu persone in ecclesiastica dignitate constitute munitis/ea prorsus fides indubia adhibeat que presentibus adhiberetur si essent exhibite vel ostense. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis/voluntatis/et constitutionis infringere/vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit/indignationem omnipotentis dei/ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Rome apud sanctum Petrum. Anno incarnationis dominice millesimo quadringentesimo octuagesimonono. v. Idus Aprilis. Pontificatus nostri Anno quinto.

Eiusdem motu proprio. et. Quia monasteria ordinis dominis cardinalibus commendata plenarie tenentur ad solutionem contributionum et caritativorum subsidiorum sicut alia monasteria proprios abbates habentia. Quia superiores ordinis possunt per censuras compellere procuratores/vicarios/et factores eorumdem dominorum cardinalium

in dictis monasterijs nomine ipsoꝝ. d.
cardinaliũ ad solutionẽ huiusmodi cõtri-
butionũ ⁊ subsidioꝝ caritatiuorum iux-
ta tenore litterarum domini Sixti p̃de-
cessoris sui super hoc expeditarum. Et
transumpto. ⁊c.

Innocentius Epus seruus ser-
uorum dei. Ad p-
petuam rei memoriã. Dum ad fructus yberes
quos sacer ordo Cisterciens in agro militantis
ecclesie diuina ordinatione plantat⁹ pducere
nō cessat nostre cōsideratōis intuitũ dirigim⁹/
⁊ intra nostri pectoris archana reuoluim⁹ qđ p
illius fructuosos palmites sacrosancta ecclesia
nō mediocriter decoratur/ ⁊ catholica fides cōtinue exaltat⁹/ di-
gnũ. imo debitum reputamus vt ordo ipse illiusq; persone stu-
dijs virtutum ⁊ sacris litteris insistentes p nostre prouisionis
auxilium in suis oportunitatibus cōpetens suscipiant releua-
men. Sane accepimus qđ licet per statuta ipsius ordinis/ etiã
per sedem apostolicã confirmata fuerit olim prouide ⁊ lauda-
biliter ordinatũ/ quod tã pro expensis capituli generalis ipsi-
us ordinis quod in monasterio Cisterciens Cabilonensi diocesis
annis singulis celebrari consuevit/ quam sustentatione perso-
narum dicti ordinis ac quã plurimorũ monachorum dicti ordi-
nis qui ad diuersas vniuersitates studiorũ generalium p eorum
superiores frequenter mittũtur/ necnō stipendijs rectoꝝ ⁊ ma-
gistroꝝ/ ac varijs alijs onerib⁹ dicti ordis supportandis singula
ipsi⁹ ordinis monasteria certã taxã moderatã cōtributionẽ ap-
pellatã soluerẽt/ ⁊ tẽporibus quib⁹ taxa huiusmodi imposita fuit or-
do ipse inter ceteros approbatos ordines tam in diuinorũ cele-
bratione q̃ regulari obseruãtia/ ⁊ viris sacrarũ litterarũ sciẽtia

p̄dictis floruerit/ tñ postq̄ nōnulla ipsius ordinis monasteria
in cōmendā cōcessa fuerunt/ quia illorū cōmendatarū p̄tenden-
tes se diuersis exquisitis vīs patribus religionis nō fore sub-
iectos/ et ab huiusmodi cōtributionib⁹ ac caritatiuis subsidij⁹
exemptos esse/ et p̄ statuta ordinis ad id cōpelli non posse/ cōtri-
butiones et subsidia h̄mōi illarūq̄ arreragia soluere recusarūt.
Unde ordo ipse multis debitorū oneribus grauatur/ existit/ mul-
taq̄ exinde dāna et dispendia sustinuit et sustinet de presenti/ in
ei⁹ graue p̄iudiciū pariter et iacturā. Et q̄uis felici⁹ recorda-
tionis Sixtus papa. iij. p̄decessor noster huic mōrbo congruā
medelā adhibere cupiens omnes et singulas p̄sonas cuiuscūq̄
dignitatis/ stat⁹/ gradus/ vel cōditionis forent sub certis tunc
expressis penis p̄ suas litteras monuerit et mandauerit eisdem
vt cōtributiones et subsidia p̄dicta tā de preterito q̄ de futuro
tēporibus p̄soluerent/ nihilominus monitio et mandatū h̄mōi
paruū hactenus eidem ordini fructum attulerunt/ p̄cipue qz
nonnulli ex venerabilibus fratribus nostris sancte Romanē ec-
clesie cardinalibus aliqua ipsius ordinis monasteria in cōmen-
dam obtinent/ et de illis in litteris Sixti p̄decessoris huiusmo-
di nō fuit facta mētio specialis. Hos igitur ipsius ordinis quē
in vīsceribus caritatis specialiter gerimus necessitatibus quā-
tum nobis ex alto cōceditur p̄uidere cupientes/ motu proprio
nō ad alicuius nobis super hoc oblate petitionis instantiā sed
de nostra mera voluntate/ auctoritate ap̄lica tenore presentū
decernimus et declaramus omnia et singula monasteria et alia
loca dicti ordinis que p̄dicti et qui p̄ tempore fuerunt eiusdē
Romanē ecclesie cardinales in cōmendā huiusmodi obtinēt
et in posterū obtinebunt/ ad solutionē contributionū et etiā ca-
ritatiuorū subsidiorum huiusmodi quēadmodū monasteria p̄-
prios abbates habētia fore efficaciter obligata/ ac superiores
dicti ordinis ad quos id pertinet/ et in futurū pertinebit proci-
ratores/ vicarios/ et factores eorūdē cardinaliū in dictis mona-
sterijs p̄ tempore deputatos ad solutionē contributionū hu-
iusmodi nomine eorūdē cardinaliū p̄fato ordini faciendam
iuxta tenorē litterarum Sixti p̄decessoris huiusmodi compel-

lere posse et debere. Non obstantibus constitutionibus et ordina-
tionibus apostolicis/ac quibusvis privilegiis/indultis/et litte-
ris apostolicis generalibus vel specialibus sub quibusvis for-
mis et expressionibus verborum/ac cum quibusvis clausulis etiam
derogatoriis derogatorijs a nobis vel sede predicta per tem-
pore emanatis/ceterisque contrariis quibuscumque. Et quia diffici-
le foret presentes litteras ad singula loca in quibus illas opus
fuerit deferri/volumus et dicta auctoritate decernimus quod tra-
sumptis earundem presentium manu alicuius notarii publici sub-
scriptis/et sigillo alicuius episcopi/vel alterius prelati ecclesiasti-
ci/seu alterius persone in dignitate ecclesiastica constitute muni-
tis plena fides ubique adhibeatur/et illis tam in iudicio quam extra
illud ubicumque exhibita fuerint vel ostensa firmiter stetur in om-
nibus et per omnia sicut eisdem presentibus staretur si forent ori-
ginaliter exhibite vel ostense. Nulli ergo omnino hominum lice-
at hanc paginam nostre constitutionis/declarationis/volunta-
tis et decreti infringere/vel ei ausu temerario contraire. Si quis
autem hoc attemptare presumpserit/indignationem omnipoten-
tis dei/ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit in-
cursurum. Datu[m] Rome apud sanctum Petrum. Anno incarna-
tionis dominice millesimo quadringentesimo octuagesimo
septimo. vij. kal. Januarij. Pontificatus nostri Anno quarto.

173

Isse bonus pontifex Innocentius papa. viij. in vno co-
dice sub plumbo et filis de serico cuius exordium incipit/Regimi-
ni vniuersalis ecclesie/confirmat de verbo ad verbum privilegia
que sequuntur/videlicet domini Sixti pape. iij. quod incipit/
Regimini vniuersalis ecclesie/vbi continetur privilegium domi-
ni Johannis pape. xiiij. quod incipit/Ad salutare/et iam fuit
confirmatum per Nicolaum. v. et Pium. ij. super monasterijs non
comendandis. Et ibi etiam confirmatur privilegium domini Cali-
sti pape. iij. quod incipit/Ad vberes fructus/valde expressum
de eadem materia. Item privilegium eiusdem Sixti/incipiens Ro-
manus pontifex super eo quod post cessum vel decessum comenda-
tariorum monasteria redeunt integraliter ad dispositionem ordi-

nis/ac si nō fuissent cōmendata. Et q̄ p̄ decessū illorū q̄b̄ p̄-
fiones fuerant assignate sup̄ monasterijs oīno extinguunt. Itē
in eodē codice p̄firmatur priuilegiū declarationis p̄fati Sixti/
q̄b̄ incipit/Decens reputamus/de quo suo loco sat̄ dictū est.

Item confirmat et innouat priuilegiū amplissimū dñi Sixti
pape. iiii. q̄b̄ incipit/Lira nostra in varijs rebus p̄ bullam ex-
pressam/que incipit/Ex apostolice sedis puissōe. Et in fine ad-
dit istam clausulā/cōmendatarios/necnō monasteria et loca di-
cti ordinis in cōmendā obtinentes/et alias p̄sonas in eisdē lit-
teris exp̄ssas ad cōplementū obseruationē et exhibitionē carita-
tiuorū subsidiorū et cōtributionū/et omniū et singulorū aliorū
in eisdē litteris cōtentorū sub sententijs/censuris/et penis in eis-
dem litteris contentis alias iuxta aliarū litterarū tenorē atq̄
formā teneri/et obligatos fore decernimus et declaram⁹. Elide
optime textū Sixti/quia difficile est cūcta sufficienter in sūma
rio explicare.

Itē p̄ bullā exp̄ssam/que incipit/Roman⁹ pontifex cassat et
reuocat q̄sdē cōcessionēs dudū ab ip̄o et a dñio Sixto extortas
per religiosos de Laraualle Mediolanensē/et de Septimo p̄pe
Florentiā/q̄ nouarū rerū molitores effici volētes exp̄ssis fauo-
rib⁹ diligētij⁹ et munerib⁹ obtinuerāt ptatē faciēdi quasdā cō-
gregationes/celebrādi sibi capla gnālia/cōdendī diffinitiones
et statuta/et q̄ p̄ nullū aliū de ordine nisi p̄ dñm Cisterciū visita-
ri possent/et multa alia/et in effectū q̄rebāt oīno ab ordinis vni-
tate et iurisdictione eximi/et de ordine nibil p̄ter solū nomē re-
tinere. Aduersus quorū nouitates incredibili labore/et expen-
sa plurima p̄cessū est vt hec oīa cassarent. Cui⁹ bulla p̄pter ni-
miā p̄lixitatē hic nō inserit̄/sed in Cistercio cū ceteris seruāt.

Eiusdē. Renocatio seu limitatio ptatis
visitādi et reformādi ordines Cluniacensē
Cisterciensē premonstratensē et reliquos in

regno anglie dudum domino archiepo
Lantuarien concessit/sibi p litteras pscen-
tes mandañ vt ad visitationes/refozma-
tiones/z correctiones huiusmodi in om-
nibus z p omnia/ exceptis duntaxat mo-
nasterijs z religiosis locis ac psonis or-
dinis Listercieñ / pcedat.

Innocentius Epus seruus ser-
uorum dei. Venerabili fratri archiepo Lantuarien. Salutem et
aplicam benedictionē. Ut ea que p monaste-
riorū z aliorū religiosorū locorū quorūlibet re-
formationi z directioni p nos pvide concessa fu-
erūt debitū/quibusuis sublati impedimētis
fortiatur effectū/libenter cū a nobis petis in-
terponimus sollicitudinis nostre partes. Dudū siquidē ad au-
dientiā nostrā nōnulloy fidedignorū relatiōe deducto qd licet
retroactū tēporib⁹ diuersa monasteria z alia religiosa loca Lu-
niacen Listercieñ z premōstrateñ ac aliorū ordinū diuersorū in
regno Anglie p clare memorie dicti regni Reges qui p tēpore
fuerant aliosq; nobiles z incolas regni pdicti ex eorū pia ad
dictos ordines deuotione de pprijs eorū bonis vt in illis ve-
ra vigeret religio z nomē altissimi ad cuius gloriā z honorē in-
stituta fuerāt debite laudare fundata z dotata fuissent/ac p⁹
hmodi foundationes in aliquibus eorū a monachis ceterisq; reli-
giosis in illis degentibus obseruātia fuisset aliq̄ diu obserua-
ta/tamen a nōnullis temporibus citra/a dilectis filijs abbatibus
z monachis ceterisq; religiosismonasteriorum z locorum
ordinum predictorum in tuis ciuitate et diocesi/ac prouincia
Lantuarien cōsistentium paulatim viuendi modū z normam
relaxantibus/z suauī cōtemplationis iugo seposito in eis re-

gularis obseruantia tepuerat/et nō modo pristina viuendi nor-
ma relicta fuerit/sed etiā in quibusdā ex eis illorū persone se in
reprobū sensum dantes dei timore postposito vitam lasciuam
duxerant et nimīū dissolutā/in animarū suarū perniciem/diui-
ne maiestatis offensam/religionis opprobriū/malūq; exemplū
et scandalum plurimorū. Nos ad humilē carissimī in christo fi-
lij nostri theinrici. vij. dicti regni regis illustris supplicatiō in-
stantiā fraternitati tue alijs nostris dedimus litteris in mādā-
tis vt omnes et singulos superiores monasteriorū et locoꝝ pre-
dictoꝝ in tuis ciuitate et diocesi ac puincia p̄dictis cōsistentiū
videlicet generales aut p̄sidentes/vel patres abbates vbicun-
q; consistē vt infra certum competē terminū p te eis p̄figē-
dum monasteria et loca predicta visitare seu p alios dictoꝝ or-
dinum religiosos ad id idoneos et deū timentes visitari facere
et tam in capitibus q̄ in mēbris ac spiritualib⁹ et temporalib⁹ re-
formare et ad veram normā ac regulā predictoꝝ ordinū iuxta
illorū laudabilia ordinationes et instituta omni dilatione et ex-
ceptione cessantibus reducere/vbi vero superiores nō forent ab-
bates/priores/et alios prelatos monasteriorū et locoꝝ p̄dictoꝝ
rū vt infra dictū terminū circa huiusmodi reformationē cū effe-
ctu intendere seq; ipsos reformare et alia p̄missa facere oīno de-
berent atq; curarent auctoritate nostra moneres/eisq; manda-
res/qd si facere contēnerent tu ad omnia et singula monasteria
et religiosa loca in ciuitate et diocē ac puincia tua p̄fatis cōsi-
stentiā psonaliter accederes/et solum deū p oculis habens illa
et eorū singula tam in capitib⁹ q̄ mēbris ac spiritualib⁹ et tē-
poralibus toriens quotiens tibi oportunū visum foret visita-
res aut alijs occupatus per alios idoneos quos ad id duceres
eligendos visitari faceres/ac omnia et singula que in illis tam
in capitibus q̄ mēbris ac spiritualib⁹ et tēporalibus eisdem
reformationis et correctionis ministerio reperirentur indigere
prout tibi et a te deputandis scdm deum ac canonicas sanctio-
nes et regularium dictoꝝ ordinum instituta expedire vide-
retur reformare/corrigere/et emendare/ac nonnulla alia tunc
exp̄ressa facere curares prout in eisdē litteris plenius cōtineť.

Cū autē sicut exhibita nobis nuper p parte tua petitiō cōtine-
 bat/ licet dicti superiores generales et presidētes p te ad pmissa
 infra cōpetentem terminū pagenda vigore litterarū pdictarum
 moniti et debite requisiti fuerint tñ ipsi monitiones et requisiti-
 ones hmoi parūpēdentes se ac monasteria et religiosa loca p-
 dicta reformare corrigere/ et ad regularē obseruatiā hmoi redu-
 cere nō curauerint/ et ppterea necesse tibi fuerit vt nō sine gra-
 uibus laboribus et expēsi aliquādo p teipsum psonaliter ad di-
 uersa monasteria et religiosa loca hmoi p pmissis accesseris et
 alias psonas idoneas et sufficiens miserū ac q̄ plurima visitaueris
 correxeris/ et ad obseruantia regularē reduxeris et iam psonae in
 illis degeñ honeste et laudabiliter ac i pace et quiete sub hmoi ob-
 seruantiā viuere ceperint et uiuant de p̄senti et cū successiue ad
 reformationē et correctionē criminū et excessuū iusticia suaden-
 te monachorū quorundā monasteriorū et p̄sertim sancti Alba-
 ni et p priore soliti gubernari sancti Andree iuxta Northinplem
 Rincolineſi diocē sancti Benedicti et Luniacēſi ordinū pcedere
 intendēs/ dilecti filij abbas et cōuentus sancti Albani tam p
 se q̄ cellis sibi vt p̄tendit subiectis sub eo p̄textu q̄ asserunt cer-
 ta priuilegia et indulta monasterio et cellis pdictis ac illorū mo-
 nachis quibus cauēri dicūt expresse qd p aliū q̄ sedis aplice le-
 gatū de latere visitari seu corrigi nō possint dudū p sedē apli-
 cam cōcessa/ et p nos post facultatē tibi cōcessam hmoi in gene-
 re vel specie vt dicitur cōfirmata/ et forsan de nouo cōcessa/ nec
 nō Thomas sulburi/ prior sancti andree monasteriorū predic-
 torū qui illius bona quasi cōsumpsit p te visitari recusauerint/
 et a dicta visitatione et reformatione ad sedē predictā appellauē-
 rint/ Hosq̄ appellationū predictarū et causas dilectis filiis ma-
 gistris Hieronymo de Portarijs et Francisco Breuio capella-
 nis nostris et causarū Palaci aplici auditorib⁹ audiendū com-
 miserimus et sine debito terminandū/ ac cōuentus dicti mona-
 sterij sancti Andree visitationi/ reformationi/ et correctioni huius-
 modi desiderēt et verissimiliter dubitari possit ne hmoi exēplo
 q̄ plurā alia monasteria et loca exempla predictorū et aliorū or-
 dinū quorūcūq̄ sub p̄textu etiā similiū cōfirmationū et aliorū

forſan eis cōceſſorū vel cōcedendorū priuilegiōrū viſitari/ cor-
rigi/ ⁊ reformari recuſent in nō modicū dictorū monaſteriorū ⁊
locoꝝ p̄iudiciū ac ruinā ⁊ deſolationē p parte tua nobis fuit
hūiliter ſupplicatū vt in p̄miſſis oportune puidere de benigni-
tate ap̄lica dignaremur. Nos igit̄ qui ſtatū monaſteriorū ⁊ re-
ligioſoꝝ locoꝝ oī in melius dirigi ⁊ reformari noſtris potiffi-
me tēporib⁹ ſup̄remis deſideramus affectibus/ ſtatū ⁊ merita
cauſaz h̄mōi p̄ſentibus p exp̄ſſis habētes illaſq; ad nos harū
ſerie aduocaū ⁊ lites p̄dictas penitus extingueū h̄mōi ſupplica-
tionib⁹ inclinati/ necnō cōſideratiō p̄fati regis etiā nobis ſup
hoc hūiliter ſupplicantis fraternitatati tue p ap̄lica ſcripta mā-
damus vt ad viſitationes/ reformationes/ ⁊ correctiōes h̄mōi
monaſterijs ⁊ religioſis locis ac p̄ſonib⁹ dicti Liſterciēſ ordinis
dūtaxat exceptis/ alias in omnibus ⁊ p omnia iuxta litterarum
p̄dictarū continentia ⁊ tenorem quibuſuis appellatiōib⁹ hac-
tenus interpoſitis ſeu forſan interponēdis nō obſtaū libere p-
cedas ac ea que deſuper decreueris ⁊ ordinaueris firmiter faci-
as obſeruari/ inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio bra-
chijs ſecularis. Non obſtaū p̄miſſis ac apoſtolicis necnon bone
memorie Ortonis ⁊ ortoboni olim in dicto regno eiſdem ſe-
dis legatoꝝ in p̄uincialibus quoq; ⁊ ſinodalib⁹ concilijs edi-
tis generalibus vel ſpecialib⁹ conſtitutiōib⁹ ⁊ ordinatiōib⁹/ ac
priuilegijs ⁊ indultis p̄dictis hactenus etiam ſub quibuſuis
verboꝝ formis ⁊ clauſulis etiā derogatorijs/ ſortitiōib⁹/ effica-
ciōib⁹/ ⁊ inſolitīs vt p̄fertur cōceſſis ⁊ concedendū impoſte-
rum quibus omnib⁹ etiam ſi de illis corūq; totis tenoribus p
illoꝝ ſufficienti derogatione ſpecialis ſpecifica exp̄ſſa ⁊ indi-
uidua nō autem p generales clauſulas id importati mētio ſeu
queuis alia exp̄ſſio habenda foret tenores huiusmodi p̄ſen-
tibus p ſufficienter exp̄ſſis habētes hac vice dumtaxat ſpe-
cialiter ⁊ exp̄ſſe derogamus ſtatutis quoq; ⁊ p̄ſuetudinibus
monaſteriorū ⁊ ordinum p̄dictoꝝ iuramento confirmatione
apoſtolica vel quauis firmitate alia roboratis/ necnon omni-
bus illis que in litteris p̄dictis volumus non obſtare ceteriſq;
cōtrarijs quibuſcūq;. Datum Rome apud ſancrū Petrū An-

no incarnationis dominice millesimo quadringentesimo nonagesimo. iij. kl. Augusti. Pontificatus nostri Anno sexto.

Eiusdem domini Innocentij breue sub an-
nulo piscatoris per quod ad instantiam
abbatis Cistercij quē ordinis generalem
nominat/ pro securitate conscientiarum
declarat sentētiās censuras et penas posi-
tas in bulla precedēti sup reformatione
ordinis nō ligare nisi negligentes/rebel-
les/et reformationē impediētes aut re-
tardantes/ Et nihilominus p̄cipit capitu-
lo generali q̄ singulis annis deputēt vi-
sitatores et reformatores monasteriorū
viros doctos/in statutis et cerimonijs or-
dinis instructos/qui per se officiū exerce-
re sciant/vt et omnia vniūser obseruē-
tur sicut in Cistercio/et de omnibus info-
ment sequens capitulū generale/ sic pru-
denter, puidendo q̄ neq̄ ipsi visitatores
neq̄ visitati propterea grauentur. Duc-
modo capitulum generale per vicinos
et remotos abbates frequentari debeat.
Quod abbates non ducant comitiū per
quā ordo in expēsis grauetur/ sed solum

scdm formā ordinis/vbi benedictina es-
set videnda. Quia ordinis debita soluant.
Quia credāt dicendis p abbatē Cistercij ex
parte sua/multa bñficia pmitterē. Quia col-
legia studentib⁹ multiplicent⁹ et scholares
idonei vsq; ad gradū interteneant⁹/ val-
de benigne hortādo vt hec omnia obser-
uentur. Et si p̄dicta nō adimpleāt q ab-
bas Cistercij etiā ap̄lica auctoritate hec
omnia ordinare p̄cipere et mādare pote-
rit et debeat. Vnde textū multū p̄gnatē/
qz sufficiēter in sūmario explicari nō pos-
set/et tamē plurimū ordini seruit.

Innocentius papa. viij.

Dilectis filijs Capli gnālis Cisterciē ordinis diffinitorib⁹.

Dilecti filij Salutē et ap̄licam benedictionē. Accepim⁹ litte-
ras vestras p dilectū filiū Johannē abbatē monasterij Cister-
cij Labilonē dioc̄/ordinis generalē/et intellexim⁹ oīa que no-
mine vestro exposuit/que nobis gratissima fuere/ipsūq; ab-
batē ppter ei⁹ singulares virtutes/doctrinā/et p̄clara merita
libēter vidimus. Et quia inter cetera nobis exposuit vos para-
tos esse litteris nostris sup visitatione et reformatione mona-
steriorū dicti ordinis annis singulis facienda emanatis obte-
perare/deuotionē vestrā plurimū in dño cōmendamus. Uerū
quia forsan cōtingere posset/ q aliqua ex monasterijs et locis
dicti ordinis ppter aliqua impedimēta/et aliquorū resistantiā
visitare nō possētis/ securitati cōscientiarū vestrarum cōsulere

volentes declaramus sententias/censuras/z penas in dictis lit-
teris cōtentas nō ligare nisi negligentes/rebelles/z hmōi visi-
tationē z reformationē impediētes/aut retardantes/districte
vobis in virtute sancte obedientie p̄cipiendo mandātes vt de
cetero singulis annis ad deputationē uisitatozū z reformatozū
hmōi/q̄ sint viri docti/z in statutis diffinitionib⁹ z ceremonijs
dicti ordinis optime instructi z experti/z qui verbo z exemplo
p̄ seip̄os hmōi visitationis officiū exercere sciant z valeant/ac
in dictis monasterijs vera dicti ordinis instituta/ritus/ z mo-
res p̄ut in dicto monasterio Cistercij obseruat/introducāt/in-
tendere debeatis. Quicquidē visitatores de singulis p̄ eos ge-
stis generale capitulū qđ deinde de p̄mo celebrabit informa-
re teneant. Adq̄ res z negocia dicti ordinis sic discrete z pui-
de disponatis q̄ in hmōi visitationib⁹ nec visitatores nec eoz
monasteria in hmōi officiū administratione z executiōe expēsis
guent/nec ipsi visitatores monasterijs z locis p̄ eos visitatis p̄
rationē z dicti ordinis instituta sint onerosi/etiam si de cōibus
dicti ordinis p̄tributionib⁹ id facere z disponere deberetis/ad
laudabiles aliozū ordinū in hmōi visitationib⁹ cōsuetudines
si opus fuerit debitū habēdo respectū/Et si capitulū generale
tunc p̄ime celebrandū debitā p̄uisionē desup nō apponeret/p̄
fatus Johannes z p̄ tēpore existens dicti monasterij Cistercij
abbas auctoritate ap̄lica sub penis de quib⁹ sibi videbit pui-
deat/volentes etiā q̄ sup modo generale capitulū frequētandi
iuxta dicti ordinis instituta taliter p̄uideatis/q̄ in decenti z cō-
petenti numero abbatū tā p̄p̄inquozū q̄ distantū monasteri-
ozū celebret/Ita tñ q̄ abbates nimū distantes vltra modū nō
grauent/z vicini qui cessantē impedimento legitimo accedere
cōtempserint debite puniātur. Adq̄ abbates ad dictū capitu-
lū accedētes comitiūā vltra q̄ iuxta dicti ordinis instituta de-
ceat/secū nō ducant/z dictū capitulū generale indebitis z sup-
fluis expensis nō grauet. Adq̄ vniuersa dicti ordinis debita
psoluantur/z absoluātur/ne dictus ordo in dies grauiora p̄p-
terea subeat detrimēta. Sup q̄bus oib⁹ z singulis vobis tā p̄
censuras ecclesiasticas q̄ alijs de quib⁹ vobis visum fuerit ex-

pedire remedijs puidendi/ plenā liberā/ et omnimodā barū se-
rie cōcedimus facultatē. Et insup eidē abbati Cistercij nōnul-
la dictū ordinē tangētia vobis nomine nostro referenda cōmi-
simus. Dabitur em̄ sibi in his exponēdis plenā/ et indubiā fidē/
ac illa omnia exequi et adimplere curabitur. Nos autē qui semp
etiā ab incūte etate/ et dū in minorib⁹ cōstituti eramus ordinē
vestrū quadā singulari et peculiari deuotione fuimus psecuti/
put psequimur/ et ppter ea diuersa priuilegia p conseruatione
et reformatione illius eidē cōcessimus/ vos attente hortamur
in dño vt inchoatā reformationē omni studio et diligētia pseq
et ad debitū finē perducere/ et in debita caritate/ reuerētia/ et obe-
dientia viuere/ et pfectores dicti ordinis studentes ad genera-
lia studiorū collegia mittere/ et vsq ad doctoratus seu magiste-
rij gradum suscipiendū eis debite puidere velitis. Alioqn pre-
fatus abbas Cistercij sub censuris et penis de quib⁹ etiā sibi vi-
debitur cōtra rebelles et inobedientes puideat. Si vero in pre-
missis feceritis/ vt speramus/ nos in dies pmpiores inueniet
ad omnia p que honori et statui ac pseruationi dicti ordinis ve-
stri cōsuli possit. Contrarijs quibuscūq non obstantibus. Da-
tum Rome apud sanctum Petrum sub Annulo piscatoris/
die. v. Augusti. AB. cccc. lxxxix. Pontificatus nostri Anno qn-
to. hie. balbanus.

Eiusdē b̄ene sub annulo piscatoris/ p̄ci-
piēdo vniuersis abbatib⁹/ abbatissis/ pri-
oribus/ cōmendatariis. zc. in virtute sc̄te
obediētie et sub excōis late sentētie pena
quaten⁹ abbatē Cistercij qui iuxta intēti-
onē capli generalis se ei⁹ cōspectib⁹ p or-
dine p̄sentauit/ varias ordinis necessita-
tes sibi exposuit/ et remedia oportuna im

Un-
men-
ordin-
mon-
mōt-
qui-
mus

petrauit/quoties ad eos eorumq; monaste-
ria gra' visitatiōis et refoꝛmatiōis accesse-
rit/ipsū tāq; caput ordiis eorūq; pꝛemab-
batē ac totiꝝ ordiinis generalē/cū debitis
honore et reuerētia recipiāt/et tractent/ac-
pmittāt se et sua monasteria ab eo eiusq;
cōmissariis visitari/et refoꝛmari/et in oib;
eis obediāt. Cōtradictōes/rebelles/in-
obediētes/differētes/et ipediētes ipso fac-
to sniam excōis incurrūt. Et hoc breue sū-
me necessariū et vtile fuit maxie pꝛpter cō-
mendas quas R. d. cardinales et alij po-
tentes pꝛsertim in pꝛtib; illis obtinent. Et
pꝛpter sectas aliquoz de ordine in regio-
nibus italicis vt dictum est supꝛa/ qui se
quasi ab ordine exemptos diuersis me-
dijs pꝛetendebant.

Innocentius papa. viij.

Uniuersis et singulis abbatib;/ abbatissis/priorib;/ cō-
mendatariis/ac quibuscūbet regularibus psonis monasteriorū
ordinis Cisterciē. Salutē et aplicam bñ. Alias pꝛcipientes q;
monasteria vti ordinis Cisterciē vtriusq; sexus/ pꝛsertim citra
mōtes refoꝛmatiōe et correctione nō modica indigebant. Nos
qui ab ineūte etate ordinē ipsū nō mediocritꝛ dilexim; et diligi-
mus pꝛ alias nꝛas lꝛas dilectis filiis caplo gnāli eiusdē ordinis

sub certis cēsuris dedimus in mandatis quaten⁹ vnū notabi-
lē ex abbatib⁹ dicti ordinis ad partes ipsas citra montes mitte-
rent/ qui monasteria et loca vtriusq⁹ sex⁹ eiusdē ordinis visita-
ret/ et ea que reformāda forent iuxta statuta/ priuilegia/ diffini-
tiones/ et morem dicti ordinis reformaret/ put in dictis litteris
plenius cōtinetur. Quib⁹ quidē litteris caplo p̄dicto p̄sentat/ et
caplū ipsum et illi⁹ diffinitores statuerūt et ordinarunt vt dile-
ctus filius Johānes abbas Listerciē/ etiā attēto q⁹ nōnulli cō-
uentus dictorū monasteriorū citra montes existentū ab obe-
dientia capli generalis et a statutis/ cōsuetudinib⁹/ priuilegijs/
et obseruantia dicti ordinis se subtrahere nitebant/ ad partes
istas citra mōtes p̄sonaliter se trāfferet et monasteria et loca di-
cti ordinis/ illorūq⁹ abbates et fratres visitaret/ et ea que refor-
manda et corrigēda reperiret/ reformaret et corrigeret/ et ad hūc
finē dictus abbas Listerciē nostro se cōspectui p̄sentauit/ mul-
tas ipsi⁹ ordinis necessitates et iacturas tā spirituales q⁹ tēpo-
rales nobis exponens/ et remedia querens oportuna. Quare
nos attendentes hūmōi visitationis et reformationis opus sūme
esse necessariū et vtile vobis et cuilibet vestrū in virtute sancte
obedientie et sub excōis late sentētie pena/ quā si p̄tra feceritis
coipso vos et quēlibet vestrū incurrere volumus et districte pre-
cipiendo mandam⁹ quaten⁹ receptis p̄sentib⁹ litteris cessantib⁹
bus quibuscūq⁹ exceptionib⁹/ dilationib⁹/ et subterfugijs ipm
Johannē abbatē/ tanq⁹ caput dicti ordinis et patrē abbatē ve-
strū ac totius ordinis vestri generalē recipiatis/ et vti decet ab-
batē generalē cū debitis honore et reuerentia tractetis/ et ab ip-
so ac ab eius cōmissarijs vos et monasteria vestra visitari/ corri-
gi/ et reformari iuxta dicti ordinis statuta/ priuilegia/ et diffiniti-
ones p̄mittatis/ reformationēq⁹ et correctionē p̄ eos faciendas
iuxta statuta/ priuilegia et diffinitiones dicti ordinis benigne
suscipiētes/ ipsis in omnib⁹ obediatis. Cōtradictores aut⁹ et re-
belles/ seu inobediētes/ aut differētes/ siue impediētes/ et quēli-
bet ipsorū excōicationis sententiā/ et alias penas et censuras in
statutis/ priuilegijs/ et ordinationib⁹ ordinis et capli generalis
predictorū cōtentas coipso incurrere volumus/ cōstitutionib⁹.

et ordinationibus apostolicis/ac quibusvis indultis et privilegiis
auctoritate apostolica in contrarium forsan factis/ceterisque con-
trariis non obstantibus quibuscumque/inuocato si opus fuerit ad
id auxilio/consilio/et fauore brachij secularis. Datum Rome
apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris/die. xxiij. Aprilis.
Ab. cccc. lxxix. Pontificatus nostri Anno quinto. Ja. picherier.

Eiusdem breue sub annulo piscatoris per
quod precipit sub excommunicationis late
sententie pena omnibus abbatibus/pri-
oribus/monachis et conuersis qui semper
habitum ordinis tam in monasteriis quam ex-
tra/et non alium ferant/reuocando omnes
dispensationes in contrarium quibuscumque
concessas.

Innocentius papa. viij.

Dilectis filiis Cistercij Labilonensi diocesi ac vniuersis alijs
monasteriorum aliorum et locorum quorumlibet Cistercij ordinis
abbatibus/prioribus/monachis et conuersis presentibus et futu-
ris. Salutem et apostolicam benedictionem. Cum sicut accepimus
nonnulli ex vobis aliquando habitum licet in ipso ordine vestro per-
maneat mutare procurent contra constitutiones/et instituta re-
gularia dicti ordinis/non sine magno illius preiudicio et detri-
mento ac etiam scandalo plurimorum. Nos attendentes non esse
equum quod dum in dicto ordine permanetis/alium habitum assu-
matis/vobis per presentes in virtute sancte obedientie et sub ex-
communicationis late sententie pena quam quilibet vestrum con-
tra faciens eo ipso incurrat/et a qua non nisi a Romani pontifice
preterquam in mortis articulo constitutus/absolui possit/districte

p̄cipiendo mandamus/vt de cetero perpetuis futuris tēpori-
 bus semp habitum dicti ordinis tam in monasterijs ⁊ locis or-
 dinis eiusdē q̄ extra deferre/ ⁊ illum nullatenus/ etiā p̄textu
 quorūcūq; p̄uilegiōrū ⁊ indultōrū vobis p̄ nos ⁊ sedē apo-
 stolicam aut legatos eiusdē sub quibuscūq; verborū formis et
 clausulis etiā derogatoriā derogatorijs ⁊ insolitis concessio-
 rum/ que harū serie reuocamus ⁊ annullamus/ ac p̄ nullis ⁊ in-
 fectis haberi volumus/ quouis modo mutare p̄sumatis/ decer-
 nentes exnunc irritū ⁊ inane si secus super his a quoq; quauis
 auctoritate scienter vel ignoranter cōtigerit attemptari. Non
 obstantib⁹ p̄missis/ ac cōstitutionib⁹ ⁊ ordinationibus apo-
 stolicis ceterisq; cōtrarijs quibuscūq;. Datū Rome apud sanc-
 tūm Petrū Sub annulo piscatoris/ die. viij. Augusti. AD. cccc
 lxxxix. Pontificat⁹ nostri Anno quinto.

Prinuilegia amplissima ordini per dñm
 Philipppum regē Francie concessa.

Philipppus Dei gratia Fran-
 corū rex. Notum
 facimus vniuersis tā p̄sentibus q̄ futu-
 ris q̄ dilecti ⁊ fidelis nostri abbas Li-
 stercien⁹ ⁊ coabbatū suorū ipsi⁹ ordinis re-
 gni nostri supplicationib⁹ annuētes/ eisdē
 ac ecclesijs seu monasterijs suis duximus
 cōcedēdū q̄ ipsi cōquesta ab eis suarū ec-
 clesiarū nomine facta a tempore retroac-
 to vsq; ad tempus concessionis hui⁹ in
 feodis retrofeodis ⁊ allodijs n̄ris/ aut subditoꝝ nostroz inq̄-
 tū ad nos spectat/ tenere possint p̄petuo absq; coactione v̄dē-
 di/ vel extra suā manū ponendi/ vel p̄stādi nobis finantiā pro
 eisdē. Itē q̄ bona eoz mobilia nō capiētur vel iusticiabunt in
 aliquo casu p̄ iusticiā secularē. Itē q̄ in casu vbi licite bona ip-
 soꝝ imobilia capi cōtigeret ea cōsumi vel destrui nō liceat/ aut

expendi/qd si fiat id ante omnia faciem⁹ emendari/z eos inde
 nes seruari. Et q si ad ipsoꝝ bonoꝝ saisinā vel custodiā serui
 entes deputari oporteat vnus tantūmodo seruiens in quoli
 bet monasterio z in qualibet domo ipsoꝝ deputetur/qui de sti
 pendijs suis viuere teneat put in nostris continetur statutis.
 Itē q recognitiones z aduocationes noue que ab ecclesiāz ip
 sarū subditis nobis fiunt nullaten⁹ admittent⁹ z factas de no
 uo faciemus penitus reuocari. Itē q bailliui z alij officarij no
 stri teneant iurare q mandata sibi facta z fienda p litteras no
 stras p ecclesijs z psonis dicti ordinis absq difficultate fideli
 ter exequētur. Itē q nō impediētur aut inquietabūtur sup pos
 sessionibus siue redditib⁹ emptis p ipsos in foedis/retroseo
 dis/aut censuis suis in quibus omnimodā altā z bassam ha
 bent iusticiā/qm possessiones z reddit⁹ taliter acq̄sitos ppetuo
 tenere valeant absq coactiōe vendendi vel extra manū suam
 ponendi/aut pstandi nobis financiā p eisdem. Itē q tollātur
 grauamina eis p gentes nostras illata/ac nostra iā cōcessa sta
 tuta seruētur/z ea bailliui nostri iurare teneant se firmiter ser
 uaturos. Itē q ad opus garnisonū nostrarū bona eorum vel
 subditoꝝ suoꝝ eis inuitis nullatenus capiētur. Item q pro
 grauaminib⁹ sibi illatis corrigēdis de quibus lq̄bit auditores
 nō suspectos/eisdē cū requisiti fuerim⁹ cōcedem⁹/qui vice nra
 celeris cōplementū iusticie sup hoc fideliter exhibebūt. Itē q
 nō puniant⁹ p delictis monachoꝝ seu cōuersoꝝ aut familiaꝝ
 suoꝝ/nisi quaten⁹ sunt ppter hoc puniēdi de iure/vel de con
 suetudine patrie cui subsunt. Itē q nō impediēnt⁹ psonas sui
 ordinis z earū mobilia cū armis moderate vel sine armis ac de
 linquētes in suis abbatijs seu locis capere quaten⁹ facere p sue
 yerūt. Qd vt firmū z stabile pmaneat saluo in alijs iure nro et
 in omnib⁹ alieno/Presentib⁹ litteris nostrū fecim⁹ apponi sigū
 lū. Actū Parisius Anno dñi m.ccc.iiij. mense Julio.

Dñs Ludonicus rex Francie mādat do
 minis parlamentorum bailliuis z alijs

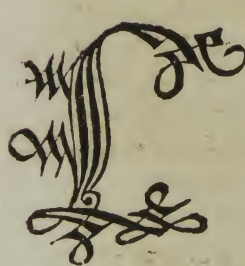
suis iusticiariis q̄ dimittant patres abba-
tes z cōmissarios ordinis pcedere scdm
statuta z diffinitiones ordinis in visita-
tionibus/correctionib⁹/institutionibus
z depositionib⁹ abbatū/abbatissarū z p-
sonarū ordinis dando eis auxiliū. zc.

Dys Par la grace de dieu Roy de Fra-
nce. A noz amez z seaulx les gens
tenans nostre parlamēt z qui tiendront ceulx
auenir. Au preuost de Paris z a tous noz au-
tres iusticiers z officiers ou a leurs lieutenāz sa-
lut z dilection. Complainz se sont a nous noz
bien amez les religieuz abbes abbesses z cou-
uent de lordre de Cisteaux situee en nostre roy-
alme disans que combien que de droit escript
selon les institutions z ordonnāz anciennes dicelle religion/la
visitation des abbayes abbes/abbesses/officiers z autres per-
sonnes regulieres appertienent aux prelatz/ Et mesmement
la visitacion de labbaye de Cisteaux aux quatre premiers ab-
bes dudit ordre z que pour remedier aux griefz qui par iceulx
prelatz pourroient estre faiz aux subgetz delordonnāz z au-
torite du saint siege de Rome/tous les abbes dudit ordre soi-
ent tenuz z doiuent eulx assembler vne fois lan audit lieu de ci-
steaux z illec celebrier leur chapitre general pour terminer z des-
finir sommairement z de plain les causes dappel z autres cas re-
serues audit chapitre/Sans ce q̄ des causes ou actions quelc-
conques personnelles de ladicte religion cognoissance eu oca-
cion ou appellacion en soit venue ne doye venir en nostre court
de parlamēt ne en autre court temporelle/Mesintmoins au cu-
nes personnes regulieres de ladicte religion voulans fuyr de-
layer z empescher la pugnacion z correction de leurs mefais et

delitz/ont appelle z appellent de iour en iour des sentesi pugnitions z corrections de leurs peres abbes visiteurs ou de leurs comis a nostredicte court de parlemēt z autres cours temporelles. Pourquoy toute discipline z obseruāce reguliere est en voye de perir en toute ladicte religion z aussi lestar temporel/ Se par nous ny est pourueu de gracieux remede/ sicomme ilz dient humblemēt requerans icellui/ Pourquoy nous voulās obuier ala desolacōn z ruyne dudit ordre z desirans laugmentation du diuin seruice en icellui/et aussi les psonnes dissolues estre reformees en bonne meurs z escheuer toutes matieres et occasions de proces debat z diuisions entre elles/ vous mandons z par ces presentes enioingnons estroitement en comectent se mestier est que lesdictz peres abbes z leurs comis z deputes vous souffres permectes z laissez proceder selon les status institutions z ordonnāci anciennes et approuuees/ Ala visitacion/correction/institution/destitution/ou autre pugnition des abbes/ou abbesses/officiers/z autres psonnes regulieres qui vous aperront deuement z souffisāment estre leurs subgetz/ En leur donnant sur ce chascun de vous en droit soy conseil cōfort et aide se mestier est/z se requis en estes. Et pour ce que de ces presences ou pourra auoir affaire en plusieurs et diuers lieux/ Nous voulons qau vidimus dicelles fait soubz scel Royal soy soit adioustee comme a loriginal/ Non obstant quelxconques oppositions ou appellacions faictes ou a faire/ Et lectres subreptices impetrees ou a impetrer a ce contraires donne a Tours le vij iour de Ianuier Lan de grace mil. cccc. Soixante z vng. Et de nostre regne le premier/ Ainsi signe ala marge dicelles lectres Par le Roy a la relacion du conseil. J. Castel.

Dominus Karolus rex francie. viij. tanq̃.
principalis fundator Cistercij z plurimum
monasterioꝝ Cisterciē ordinis vtriusq̃.

serus ⁊ corū ac totius dicti ordinis ptec
tor ⁊ defensor p̄cipuus accipit abbates/
abbatissas/religiosos/ ⁊ vniuersas pso-
nas ordinis cū familia ⁊ seruitorib⁹/ nec
nō monasteria ⁊ loca/ ac quecūq; ordinis
bona in specialē p̄tectionē suā/ inhiben
vniuersis tam armatis q̄ alijs quibuscū-
q; ne p̄sumāt intrare monasteria ordinis
sine licentia/ cōsensu/ ⁊ beneplacito abba-
tum/ ⁊ abbatissarū. Mandando expresse
vniuersis officiarijs suis tā iusticie q̄ ar-
morū qui expresse hic nominant vt hanc
suam ordinationē obseruent ⁊ obseruari
faciant/ ⁊ contra facientes puniant/ ⁊ alia
multa bona hic ponūtur.

Charles Par la grace de dieu Roy de
France. A tous ceulx qui ces
presentes lectres verrōt/ salut. De la partie de
noz chiers ⁊ bien ames les religieulx abbes et
couuens de lordre de Lisleaux estans en no-
stre Royaulme ⁊ pays du daulphine nous a
este humblement expose. Que comme iadis
durant la ferueur de deuotion ⁊ conscience plu-
seurs princes/princesses/seigneurs ⁊ dames pour lonneur du
diuin seruice ⁊ salut de leurs ames aient fondez ⁊ doues plu-

leurs monasteres de religieux z religieuses soubz lordre de clisteaux/en esperant que lesdictz monasteres seroient Regitz z gouuernes en obseruance reguliere/z tenus en cloison ou ferme necessaire selon leur sainte regle z ordonnace des saintz canons/sans ce que aucuns seculiers estrangers par force/violence/ou soubtilz z mauuais moiens entraissent esdictz monasteres ou aucuement les troublassent/ou empeschassent/en leurs deuote z sainte vie monastique/et de vaquer en leur seruice z oraisons. Le neant moins plusieurs de leur auctorite et puissance ou pour leur plaisir desordone/les autres soubz ombre de ce quilz suyuent noz armes z autres actes de guerre/souuent entrent en plusieurs desdictz monasteres/y logent/z font plusieurs grandes violentes/despens et oultraiges/tant aux abbes/abbesses que aux religieux z religieuses de lordre dudict Clisteaux/sans auoir regard a la maison de dieu et a l'immunitie franchises z libertes oultroies ausdictz lieux de lordre dudict Clisteaux par noz saintz peres/et conformees par seu nostre trescher seigneur z pere que dieu absoille/z autres princes et presument plusieurs desdictz gens de guerre entrer esdictz monasteres z religieuses/tant par ce quilz ne sont pas deuement clez ne fermes/z que les lieux sont es champs es bois et solitaires/comme pour leur mauuaises volentes/et y commettent plusieurs mauz a loffence de dien le createur deshonneur dudit ordre/z esclandre du peuple chrestien/et se veuillent en leurs pechiez et meiffaiz excuser disans que de commettre pechie esdictz lieux de religieuses nest pas cas de mort/z que pugnicion aucune ne sen doit ensuyr que dautres femmes. A quoy ne peullent obuier lesdictes abbesses/tant pour la purete z simpleste delles/ que pour les faueurs desdictz gens de guerre z autres/z ny peuent aussi obuier lesdictz peres abbes dudit ordre par ce quilz sont loingtans/et ny peullent venir visiter que seulement vne fois lan. Et quant iceulx peres abbes se trauaillent deu cloire et reduire en ob-

seruance reguliere lesdictz monasteres pour viure deuotemēt
en seurte z repos de cōscience z religieusement/ ilz ont tant de
menasses z faueurs contre eulz quilz sont contrainctz de tout
laisser z abandonner iusques ad ce que dieu enuoie oportu-
nite de temps requerans sur ce nostre prouision. Scavoir fai-
sons a tous que nous ce que dit est considere/ et que voulons
ce qui est a dieu agreable z iustice conuenable/ z a sainte reli-
gion profitable soit execute selon raison/ desirās aussi de tout
nostre pouoir laugmentation z entretenement dudit ordre ou
quel nous sumes principaulx fondateurs z protecteurs. Et af-
fin que les diuins seruices prieres z oraisons y soient iournel-
lement dictes z celebres/ z que en icelles serons participans/ z
pour le bon vouloir que nous auons audit ordre/ z aussi pour
les releuer des peines/ molestes/ oppressions trauaulx z exacti-
ons/ ensemble leurs maisons/ manoirs/ seruiteurs grangiers/
procureurs z entremetteurs de leurs faiz auons prins z mis/
prenons z mettons en z soubz nostre protection z sauuegarde
especial tous lesdictz monasteres tant de religieux que de religi-
euses estans en nostre obeissance/ En deffendant a toutes ma-
nieres de gens de quelque estat ou cōdicion quilz soient/ quilz
nentrent esdictz monasteres soubz quelque couleur ou affaire
que ce soit/ sinō de la licence des abbes z abbesses desdictz mo-
nasteres/ Abandonos cōmandons z expressement eniougnon-
s a tous noz lieutenans/ conestable/ admiral/ grant maistre/
mareschaulx/ capitaines de gens darmes/ z de trait/ z autres
gens de guerre tant de noz ordonances/ ban/ arriereban/ bail-
lis/ seneschaulx p̄uostz. Et a tous autres noz iusticiers z offici-
ers ou a leurs lieutenans z a chascun deulx sicomme a luy ap-
pertendra quilz ne logent ne seuffrent logier/ esdictz monaste-
res sur peine destre corriges z punis cōme infracteurs de nous
cōmandemens z ordonnāces/ z tellemēt que ce soit exemple a
tous autres/ z avec ce par tous moiens raisonnables ilz don-
nēt ayde/ port/ z faueur au chapitre general dudit ordre z aus-
dictz peres abbes a debouter tous telz malfacteurs refformer z
reduire a bonne religion z sainte vie lesd̄ monasteres selon les

status dūb ordre de cisteaux. Adā dōs en oult a tous noz sene
schaulx bailliz iusticiers z officiers ou a leurs lieutens z a ch'un
deulx que es termes z limites de leurs pourpris z iurisdic-
tions ilz deffendēt lesd abbess/abbesses/religieulx z religieuses
de telles oppressions z les facent ioyr z vser de ceste nostre p'sen-
te garde/z deffense de ce faire vous donnons ch'ge expresse
plain pouoir auēte z mandement espal. Car nostre vouloir est
tel/Et pource que lesdit suppl porroient auoir a faire en diuers
lieux de ces p'sentes/z que eulx ou par eulx en cōuiendroīt sou-
uent faire ostension/Mous volons que aux vidimus dicelles
fait soubz seel royal soit foy adioustee cōme ad ce p'sent origi-
nal/En tesmoing de ce nous auons fait mett nostre seel a ces p-
sentes donne a Tours le. viij. For. de mars Lan de grace mil
cccc. iiii. x. z trois. Et de nostre regne le p'mier/ Ainsi signe sur
le ploy de la lre Par le roy en son conseil/mōseigneur le duc dor-
liens les contes de clermont z de dunois/ vous les euesques
de dalby de lombes de perigneux les ses de torcy z de bandri-
court Le p'mier z tiers p'sidens de chle/ Adāster Jehan cham-
bon Adam fummee z pre de sassierges z aut's p'sis/ Robertet.

Adultos alios fauores facto z scripto christianissimi solij
Francie sancto ordini sepi⁹ cōcessit/pia maiestas/puta q vni-
uersa a sancta sede pcessa priuilegia/locū z effectū p christianis-
simū regnū habeant/z alia similia que ad vitandū plixitatis
tediū hic omittunt. Quotiens vero cōmendationib⁹ ad sanc-
tam sedē/ad sacrum collegiū/necnō ad quoscūq pncipes z do-
minos opus habuit hec sancta religio/nūq regalis pudentia
ei deesse voluit/qobrem p ipsius felici confirmatione omnes
ordinis filij orare tenentur.

Dominus Ricardus rex anglie multa de-
uotione ad sanctū ordinē affect⁹ dedit ci-
stercio ecclesiā prochialem de scardebourg
cū omnib⁹ capellis p'tinētis/libertatib⁹

liberis cōsuetudinibus terris/ domibus
 ⁊ decimationibus in terra ⁊ in mari scz in
 piscationibus ⁊ mercantijs cū potestate
 instituendi vicariū/ nihil sibi aut suis suc-
 cessoribus retinens/ cum multis condi-
 tionibus magis in speciali in textu decla-
 ratis ad procurādum abbates apud Li-
 stercium per tres dies capituli generalis
 Et si aliquid superest vsibus Listercij de-
 bet applicari.

Ricardus Dei gra rex Anglie/ dux
 Norm Aquit/ ⁊ com An-
 degl Archiepis/ episcopis/ abbatib/ comitib/
 baron/ iustic/ vicecom/ ⁊ omnib/ ministris ⁊ fi-
 delibus suis Franc ⁊ Anglie salutē. Sciatis
 nos dedisse ⁊ presenti carta nostra confirmasse
 deo ⁊ ecclesie sancte Marie Listercij in puram
 ⁊ perpetuā elemosynā p anima regis Heinrichi
 patris nostri ⁊ p salute anime nostre ⁊ matris nostre ⁊ omniū
 antecessorum ⁊ successorū nostrorum ecclesiā nostram de Scar-
 deburc cū omnibus capellis ⁊ cū omnibus alijs pñetijs suis
 de qua elemosyna volumus abbates pcurari apud Listerciū
 per tres dies capituli generalis. Si quid vero vltra triduānam
 pcuratiōē Listercij capituli generalis de omnibus pñeti-
 bus iam dicte elemosyne nostre residuū fuerit in proprijs vsi-
 bus domus Listercij/ sicut abbati ⁊ fratribus eiusdē domus
 visum fuerit statuimus expendi quā elemosynā ipsam ab ea-
 dem domo Listercij nullaten⁹ volumus in posterum alienari.
 Quare volumus ⁊ firmiter precipim⁹ qđ predicta abbatia Li-

stercij perapiat teneat et habeat in perpetuū libere et honozifi-
ce/integre/et plenarie/quiete/et sine omni molestia et contradic-
tione et diminutione p̄nominatā ecclesiā de scardeburg cū om-
nibus capellis tam illa que ab antiquo in castello est q̄ ceteris
tam intra muros ville q̄ extra / Et cū omnib⁹ alijs p̄tinentijs
suis et cum omnibus libertatibus et liberis cōsuetudinibus su-
is et cū omnibus terris suis domibus et decimationibus terre et
maris et ne aliquādo occasiōe vicarie ecclesie de scardeburg ali-
qua contentio vel cōtradictio aduersus ecclesiam Listercij sub-
oriri possit ius instituendi vicarium et quicquid iuris habeba-
mus in vicaria et quicquid circa hoc retinueram⁹ nobis integre
domui Listercij donamus nihil penitus de omnib⁹ retinētes.
Sed et omnibus successoribus nostris et alijs quibuscunq; per-
sonis factum nostrū perturbandi/vel elemosynā imutandi oc-
casionem omnimodam penitus amputantes. Abbas autē Li-
stercij p̄ arbitrio et voluntate sua vicarium eligit et archiepisco-
po presentabit qui vicarius in p̄sentatione sua iurabit sup̄ san-
ctum euangelium quod in omnib⁹ fidelis erit ecclesie Listercij
et procuratori eius ne vnq̄ damnū vel detrimentū reddituum
scienter sustinebit. Quod si in hoc deliquerit et tertio commo-
nitus nō emendauerit ei vicaria auferatur hoc etiam adijcien-
dum decreuimus quod capellani qui in ipsa ecclesia vel in ca-
pellis adiacentibus pro tempore deseruierint ecclesie Listercij
eodem iuramento fidelitatis astringantur et p̄ voluntate ab-
batis Listercij vel p̄curatoris eius admittantur vel amoueantur/
volumus preterea et precipimus quod p̄curator Listercij
dū ecclesia carebit vicario seruii faciat ecclesie de schardeburg
et redditus omnes recipiat ad vsus domus Listercij et procura-
tionis capituli Listercienst donec abbas Listercij alium vicari-
um eligat Eboracensi archiepiscopo sicut predictum est presen-
tandum et vt hec omnia imp̄petuū quiete pacifice et sine omni
questu et exactione p̄noīata domus Listercij possideat/firmiter
prohibem⁹ ne aliqua p̄sona seu secularis siue ecclesiastica p̄ter
domū Listercij in tota parrochia de schardeburg apellam eri-
gat aut altare aut aliud aliqd faciat qd in dānū vel detrimentū

184

domus Listercij possit aliquādo redū dare sup forissacturā de-
cem librarū his testib⁹ gauff Eborū archiepo ph. dimickm. b.
Saresbiriē ep̄s/magistro mangino norū thaurio magistro
Rogō de sancto Edimund⁹/Guillō marescallo Jode de mae-
na/Banfrido de cella/I Rob de harecort/ Atho de gamach/
Britio camerario nro. Datū p manū E. Eliē ep̄i apud lions/
xiiij. die Maij. Anno regni nostro nono.

S. dei gratia Eboracē electus omnib⁹ christifidelib⁹ qui
psens scriptū viderint salutē. Sciatis nos cōcessisse imppetuū
deo ⁊ beate Marie Listercij p salute anime nostre ⁊ p anima
regis Henr̄ patris nostri elemosynā quā dñs rex Ricardus fra-
ter noster fecit de assensu nostro de ecclesia de scardeburgo cū
omnib⁹ p̄tinentijs suis ad p̄curationē abbatū capli Listercij.
Quā elemosynā plene ⁊ integre cōcedimus sicut in dñi regis
carta plenius cōtinet ⁊ psens scriptū sigilli nostri imp̄ssione cō-
munimus. Quare volumus ⁊ firmiter precipimus qđ abbatia
Listercij habeat/teneat ⁊ p̄cipiat/libere/integre/honorifice/et
quiete ⁊ sine molestia ⁊ cōtradictione p̄dictā ecclesiā de scarde-
burgo cū omnib⁹ capellis ⁊ p̄tinentijs suis ⁊ cū omnib⁹ liber-
tatib⁹ ⁊ liberis cōsuetudinib⁹ suis scdm qđ in carta regia cōti-
net/nec sup his omnib⁹ diminutionē aliquā sustineat vel gra-
uamen. P̄terea sciatis qđ S. archidiaconus chuel resignauit
in manu nostra ⁊ nos in manu abbatis Listercij quicqd iuris
clamabat in ecclesie p̄dicte vicaria T. J. ep̄o case candide ma-
gistro Sy cancellario Eboracē ecclesie S. archidiacono chuel
de sancto Quintino.

Clemens Ep̄s seruus seru⁹ seruorū dei. Dilectis filijs abba-
ti ⁊ cōuentui Listercij/Salutē ⁊ aplicam benedictionē. Iustis
petentiū desiderijs dignū est nos facilliter p̄bere assensum ⁊ vo-
ta que a rationis tramite nō discordant effectu psequēte com-
plere. Ea ppter dilecti in dño filij vestris iustis postulationib⁹
grato cōcurrentes assensu eccliam de scardeburg cū omnib⁹ p-
tinentijs ⁊ libertatib⁹ suis sicut scripta auctentica Ricardi illu

stris Anglorū regis ep̄m facta testant̄ qui vobis eandē ecclesi-
am pia largitione in ppetuam elemosynā concessit ad pcurati-
onē abbatū capli generalis/ deuotioni vestre auctoritate apo-
stolica pfirmamus z p̄sentis scripti patrociniō cōmunim⁹. Sta-
tuentes vt nulli oīno hominū liceat hanc paginā nostre confir-
mationis infringere/ vel ei ausu temerario p̄traire. Si quis au-
tem hoc attēptare p̄sumpserit/ indignationē omnipotētis dei/
z beatorū Petri z Pauli aploz ei⁹ se nouerit incurfurū. Datū
Lateran. v. Idus Februarij. Pontificat⁹ nostri Anno tertio.

Celestinus Ep̄s seruus seruorū dei. Dilectis filijs abbatī et
cōuentui Listerciē. Salutē z aplicā benedictionē. Iustis pe-
tentīū desiderijs dignū est nos faciliē p̄bere cōsensum z vota q̄
a rationis tramite nō discordant effectu p̄sequente complere.
Ea ppter dilecti in dño filij vestris iustis postulationib⁹ grato
cōcurrentes assensu ecclesiā de Scardebourg cū omnib⁹ p̄tinē-
tijs suis z libertatibus sicut auctētica scripta carissimi in chri-
sto filij nostri Ricardi illustris regis Anglorū exinde facta te-
stantur qui vobis ad p̄curationē abbatū capituli generalis eā
dem ecclesiā pia largitione donauit deuolūtate z assensu vene-
rabilis fratris nostri Sanfredi eboracēsi archiep̄i tunc electi si-
cut eiusdē auctenticū scriptū testatur. Et sicut in litteris vene-
rabilis fratris Johannis anagum p̄nestin ep̄i/ tunc legati in
Angliā cōtinetur deuotioni vestre auctoritate aplicā cōfirma-
mus z p̄sentis scripti patrociniō cōmunimus/ statuētes vt nul-
li oīno liceat hanc paginā nostre cōfirmationis infringere/ vel
ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attēptare p̄sump-
serit/ indignationē omnipotētis dei z beatorū Petri z Pauli
aploz eius se nouerit incurfurū. Datum Lateran. ij. kl. Oc-
tobris. Pontificat⁹ nostri Anno secundo.

Cuius donationis intuitu patres ordinis om̄nē ingratitu-
dinis maculā vitare cupiētes eidē deuotissimo regi anniuersa-
rium sollēne singulis annis in quolibet ordinis monasterio fe-
ria tertia post octauas pasce celebrandum concessiūt. Prima

A

collecta/ Presta dñe quesumus. Secūda/ Fidelīū deus. Quā/
quidē ecclesiam a dicta donatione vsq; circiter ad annū domi-
ni AD. ccc. lxxx. repperunt monachi de Listercio illuc ab abbate
suo transmissi/ quorū plures ibidē sepulti miraculis florere di-
cuntur/ et ad eorū sepulchra populus deuote recurrit. Interim
valde multi tractat⁹ et littere sup his fuerunt cōfecte que in Li-
stercio seruant⁹/ singulisq; annis ex fructib⁹ dicte ecclesie plura
bona ad Listerciū mittebant⁹. In grauescentib⁹ autē bellis in-
ter Franciā et Angliam dicta ecclesia fuit de manib⁹ Listercien-
siū sublata q̄q; dictis guerris nullā dedisset causam/ et priora-
tū de Brindelingten ordinis canonicorū beati Augustini vi-
cino in custodiā cōmissa. Sed nō obstantibus diligētis et expē-
sis maximis Listercensiū necdū recuperari potuit/ licet inclite
memorie dñs Ricardus rex qui nō est diu vt dicitur in bello fu-
it occisus/ multa deuotione accensus sollicitatorib⁹ nostris p-
misisset/ aut ecclesiam illam ordini restituere/ aut aliā eiusdem
valoris ordini liberaliter dare vt dicti anniuersarij bonorūq;
spūaliū que sunt in toto ordine particeps redderet.

Donū dñi Bele regis Ungarie de liber-
tatib⁹ ordini cōcessis/ videlicet q; p̄sone
ordinis in regno suo et terra sua ea vtan-
tur libertate qua in Francia vtunt⁹. Et q;
possunt secure intrate exire dictū regnū
cum voluerint.

Ego. b. dei gratia Ungarie/ Dalmacie/ Croacie/ Rameq;
rex. Horū volo fieri p̄sentibus et futuris ad petitionē dilectissi-
mi nostri p̄. abbatis Listercij omniū claustris Listercien ordinis
que constructa vel cōstruēda sunt in regno meo/ me p̄pria
benignitate indulisse/ vt ea libertate in tota terra mea vtant⁹
quā in Francia obtinere noscunt⁹/ indulgētiā etiā eis dē vt vbi reg-

10. 187.
ni mei turbatio impedierit liceat eis qui noti fuerint in eisdem
claustris / et per eos etiam ignotis monachis vel conuersis cum serui-
tibus eorum libere ingredi et egredi cum necessitas eorum exegerit.
Et ut hoc ratum impetuum habeatur / sigilli nostri impressione
muniui presentibus Petro abbate Listercij. Quicel abbate de
Pariso / Guillmo priore Listercij / Petro et Seruio monachis
Listercij / Saulo cancellario meo / et magistro Crispino. Anno
ab incarnatione domini M.c.lxxxiiij.

Carta domini Bele regis Ungarie per quam
dat sancto conuentui Listercij in subsidium
expens quas singulis annis ad usum capi-
tuli generalis sunt facturi / certas ecclesi-
as intus nominatas pleno iure ad ipsum
tunc pertinentes in quibus diocesanus ni-
hil iurisdictionis habet. Promittitque sol-
uere eisdem Listercie quolibet anno cen-
tum marchas argenti donec ipsi pacifice
illis gaudeant ecclesijs.

Bela dei gratia Ungar / Dalmac / Croac / Rame / Ser-
me / Salic / Lodom / Lomameque rex vniuersis christifidelibus
presentem paginam inspecturis. Salutem in vero salutari. Qua bone
rei consensum prebere et presentis vite subsidium et future remunera-
tionis expectat premium ut diuini operis fructum circa pietatis
opera propensius exequentes temporalia felici commercio sempi-
ternis commutemus / et ut regularium virorum qui iuxta euange-
licam veritatem et regulam beati Benedicti relictis omnibus
christo / sprete diuitiarum iactantijs / iugiter inherentes men-
te deuota famulantur utilitatibus / prouidentes eorum precebus

A 2

nos ac nostri successores vna cum regnis nostre iurisdictioni subiectis in pace perpetua perseuerent sancto ac venerabili conventui monasterij Listercij in subsidium expensarum quas annis singulis ad usum generalis capituli totius ordinis sunt facturi quasdam ecclesias in Burcia in partibus transilvanis/ videlicet castrum sancte Marie/ montem sancti Petri/ montem mellis/ et tartilleri/ in quibus diocesanus episcopus nihil iurisdictionis obtinet/ sed ad nos specialiter et immediate pertinet/ cum puentibus et iuribus ac omnibus suis pertinentiis duximus preferendas. Statuentes futuris temporibus inuiolabiliter obseruari ut infra parochias seu territorium dictarum ecclesiarum nulla deinceps absque ipsorum consensu ecclesia vel capella de nouo construatur/ nec altaria erigantur/ nec cimiteria consecrentur. Si vero ipsorum premissio- ne et consensu edificata fuerit/ ad eosdem fratres pleno iure deuoluantur. Clerum quia tempore nostre collationis ecclesie prenominate nondum vacabant/ et ideo Listercij earum puentus ad plenum adipisci non poterant/ ordinauimus et inuiolabiliter volumus obseruari/ ut hi qui earundem ecclesiarum puentus ad presens percipiunt fratribus Listercij/ vel eorum nuncio vnam marcam argenti de qualibet ecclesia singulis annis in assumptione beate Marie soluere teneant/ omni preiudicio et dilacione cessante/ ut ex hoc euidenter appareat easdem ecclesias nomine Listercij quo aduixerint retineri/ et ius patronatus ad ipsos Listercij impetuum pertinere. Interim autem quod prefatis ecclesiis vacantibus Listercij earum puentus ad plenum valeant possidere singulis annis in assumptione beate Marie de camera nostra apud Stringonium centum marcas argenti eisdem Listercijensibus integraliter persolui faciemus. Sed postquam predictas ecclesias libere possederint nos a solutione centum marcarum erimus expediti. Ut igitur hec nostre concessionis pagina inuiolabilis in posterum perseueret eam duplici sigilli nostri munimine fecimus roborari. Datum Bunde per manus magistri Stephani aule regie cancellarii et prepositi titule sancti Stringonij sede vacante/ venerabili Ugolino Colocci archiepiscopo/ Bartholomeo quinq; ecclesiarum/ Gregorio Iauriciensi episcopo/ Cleto Agriensi/ Bartholomeo Uesprimiensi episcopo/ Athalia Elacensi

epo et Postulato Stringonieſi/Reginaldo vtraſilvano epiſco-
po/Stephano zagrabiſi/Baſileo cenadieſi/Benedicto Cla-
radieſi epiſcopis eccleſias dei feliciter gubernantibus/Benedic-
to ppoſito budeſi et aule regie vicecancellario/Thoma ppoſito
ſancti Laurentij et comite capelle noſtre/Dioniſio palatino et
comite de zomuk/Iohane dno ſyrmie et comite poachieſi/An-
drea comite poſonneſi et iudice curie noſtre/Dominico magi-
ſtro teuarnicoz et comite brichorieſi/Adatheo magiſtro dapi-
feroz et comite nitrie/Dioniſio magiſtro agaſonũ et comite ti-
miſieſi/Laurẽtio magiſtro pincernarũ et comite agaſonũ/Pẽ-
ſa viuaoyuoda Oſlubano de zeurẽ demetrico comite brudugl
Blaſio comite de keuue/Paulo comite albeſi/Balduino comi-
te ferreicaſtri/Lbaku comite ſupurmieſi/Luca comite muſu-
neſi/Demetrico cenadieſi/Saulo ozodieſi/et ceteris q̃pluribus
comitatus regni noſtri tenentibus. Anno gratie M.cc.xl.xij.
kl. Aprilis. Regni autẽ noſtri Anno quinto.

Donatio pcedens in duabus cartis ſollẽniſſimis cõtinetur.
Quarũ altera ſigillo aureo eſt munita.

**Dominus Hugo dux Burgundie veni-
ens ad capitulum generale Liſtercij et ſus-
ceptus ad participationẽ beneficiorum
et orationum ordinis cõcedit omnibus
abbatijs ordinis q̃ ſecuri pergāt per ter-
ram ſuam portentq̃/ducant/et vendant
res proprias abſq̃ pedagio/minagia/vẽ-
ta et omniũ alia coſtumia.**

Anno ab incarnatione dñi M.c.lxx. Ego Hugo dux Bur-
gundie fui in generali capitulo Liſtercij et ibi per manus Gui-
A 3

chardi archiepiscopi Lugdunensi/ et Petri archiepiscopi Tharē
tasiē/ et Alexandri abbatis Listercij/ et omnium abbatū qui ade
rant in beneficijs et orationib⁹ totius ordinis susceptus pro re
medio anime mee et parentum meorum eis largitus sum ut fra
tres de omnibus abbatijis ipsi⁹ ordinis per omnē terram meā
securi pergant res proprias absq; vlllo pedagio/ minagia/ vēta/
et omnium alia costuma ducant portent et vendant et ad proprios
vltus necessaria emant. Et ne donū hoc mihi et ipsis tam vtile
ab aliquo dei inimico et nostro infringatur/ sigillo meo cartam
hec continentē cōmunio. Factū est donū hoc in generali capi
tulo Listerciē sicut prescriptū est coram archiepiscopis et ab
batibus qui cōuenerant presente auunculo meo comite Ste
phano de Sencerre/ Guiardo de Fauermi/ Guilhelmo de Or
gul/ et multis alijs.

Dominus comes Burgundie concedit
omnibus abbatibus sancti ordinis Li
sterciē in capitulo generali publica vec
tigalia ad redditum thelonei sui pertinē
tia/ et quasq; exactiones que solent ex
igiā vendentib⁹/ ementib⁹/ et transeunti
bus per dictū comitatum.

Raynaldo dei gratia Venerabili Listerciē abbati omni
busq; eiusdē sancti ordinis abbatib⁹ Raynaldus comes Bur
gundie Salutem. Admuni quōdā me in capitulo Listerciē
in presentia domini Stephani abbatis publica vectigalia ad
redditū thelonei nostri pertinētia/ et quasq; exactiones que
a vendentibus/ siue ementibus/ seu transeuntibus sollemniter
solent exigi in toto comitatu meo omnibus vestri ordinis ho
minibus in memoriā mei et parentum meorum imperpetuū re
misisse. Quod ut firmū et inconcussū deo auctore pmaneat/

litteras istius donationis sigilli nostri munitione dotatas per
dominū Poncium abbatē Speciose vallis ad sanctitatē om-
nium vestrum direximus. Testes huius doni sunt Petrus de
treua/Decanus sancti Stephani z archid. Hieremias de roise
Ulido liabbas/Stephanus de chenuis.

Dominus comes palatinus Burgundie
concedit omnibus abbatib⁹ sancti ordi-
nis publica vectigalia sui thelonei in dic-
to comitatu z quascunq; exactiones que
a vendentibus/ementibus/seu transeun-
tibus exigi solent.

Buidoni dei gratia Cenerabili Cisterciensi abbati/omni-
busq; eiusdē sancti ordinis abbatibus. Orho dei gratia pala-
tinus comes Burgundie Salutē. In memoriā mei z parentū
meorum publica vectigalia ad redditū thelonei nostri pertinē-
tia z quascunq; exactiones que a vendentibus siue emētibus
seu transeuntibus sollēniter solent exigi in toto comitatu meo
omnibus vestri ordinis hominib⁹ sicut auus meus Raynan-
dus scz pie memorie imperpetuū concessit z nos concedimus.
Quod vt firmū z incōcussū permaneat litteras istius dona-
tionis sigilli nostri impressione munitas/ad sanctitatē oim ve-
strum dirigimus. Et quicunq; hanc donationē frangere pre-
sumpserit/iram z indignationē nostram se sciat incurfurū. Te-
stes hui⁹ rei sunt magister Daniel/Hugo monach⁹ Cisterciē/
Fromundus de tremolai/Thilbelinus de pesmes.

Dominus rex Danorū z Sclauorū cō-
cedit fratribus de Cistercio vt quotiens

visitatores eorum inerint ad partes suas habeant vite necessaria gratis ab exactoribus et villicis suis/et sint liberi a theloniei exactione.

¶ **U.** dei gratia Danorum Sclavorum rex omnibus in regno suo constitutis. Salutem et gratiam. Significamus vobis quod misericordie et pietatis intuitu fratribus de Listercio hanc concessimus immunitatem ut quotienscumque visitatores eorum ad partes nostras venerint/apud exactores nostros et villicos gratis habeant vite necessaria/et in foris et in portibus super rebus quascumque comparauerint vel quocumque modo habuerint immunes sint et liberi a theloniei exactione. Et ne quis huic nostre donationi contraire audeat/ipsam sigilli nostri impressione et litterarum testimonio confirmamus. Quod si quis contra hanc nostram libertatem venire presumpserit/indignationem nostram se noverit incursum. Datum Anno incarnati verbi **AD.** cc. xix. vj. Monas **ABartij.**

Dominus comes Lugdunensium et Forensium remittit pedagium et leidam pro omnibus rebus eorum qui sunt sub obedientia abbatis Listercij que transferuntur per terram suam.

Beatissimo patri suo et domo carissimo dei gratia Listerci domus sanctissime abbati sanctissimo S. Lugdunensi atque Forensi comes qualiscumque seipsum et sua/pedagium et leidam pro rebus vestris propriis in terra mea ubique vendendis et emendis vel transferendis tam vobis quam alijs omnibus subditis vobis et obedientibus imperpetuum diuino intuitu remitto/ sicque ab hereditibus meis voluntatis mee dispositione inuiolabili tenendum

esse pmitto. Vestre autē sanctitati pater optime supplicare nō
cesso quaten⁹ abbatū vestrorū omnib⁹ orationibus me pecca-
tozem miserū ⁊ mandatorum dei transgressorē infelicissimū cō-
mēdare dignemini singulis si placet iniungēdo/vt ⁊ ipsi reuer-
si fratrum suorum orationibus me et mea commendare dignē-
tur. Clā.

Lomes Foren. confirmat donationem
factam per patrē suum omnib⁹ abbatij⁹
ordinis de pedagio leida ⁊ omni exacti-
one omnium rerū ordinis que portātur
per terram suam.

Ego Bingo dei gratia comes Foren. Florū volo fieri omni-
bus p̄sentes litteras inspecturis qđ bone memorie Bingo pa-
ter meus dedit deo ⁊ beate Marie Listercū fratrib⁹q; ibidem
deo seruientibus. Sed ⁊ omnibus abbatij⁹ eiusdē ordinis pe-
dagii/leida/ ⁊ omnē aliā exactionē pro rebus suis p̄prij⁹
in tota terra sua vbiq; vendendis vel emendis vel transferen-
dis. Ego quoq; p̄ remedio anime mee ⁊ vxoris ⁊ eiusdē patris
mei predictā elemosynā concedo/laudo/ ⁊ p̄sentis scripti sigil-
liq; mei testimonio cōfirmo. Actū anno dñi Millesimo ducen-
tesimo vicesimo quinto.

Dominus vicecomes Massilien. cōcedit
omnibus de ordine qđ securi trāsire pos-
sint per vrbem Massiliam ⁊ per omnem
terram suā/nec non vendere ⁊ emere abs-
q; omni exactione vt sit particeps oratio-
num ordinis.

Reuerentissimo S. dei dispositione Listerciensi abbati vni-
uersoq; sanctorū patrū capitulo. R. Sanfredi cognomēto bar-
ralis eiusdē gratia vicecomes Abassilie indeficientē in sancta
p̄fessione leticiam. Quā teste humani generis redemptore/nō
habēt opus sani medico sed qui male habent/ multis ⁊ immē-
sis peccatorū depressus grauaminibus diuina fauente gratia
remedia a potentib⁹ subueniendi expostulo. Siquidē ab om-
nipotentis dei ineffabili bonitate ingenti impietate ⁊ iniquita-
te mea longe factus nisi forte in eo dixerim esse mecum qđ gra-
tia ipsius iniquitatē meā ego cognosco/ ⁊ peccatū meū coram
me est semp ad eius assessores ⁊ collaterales atq; ipso testante
amicos/id est ad vos orationū vestrarū suffragia implorando
cōfugio. De vestri ergo ordinis abundantī caritate cōfusus ab-
sens licet corpore p̄sens tamē mente instanti deuotione depo-
sco vt me in fratrem ⁊ fidelem recipiatis/ ⁊ p̄ anima bone me-
morie fratris mei Guilhelmi grossi iuges dñio preces fundatis
⁊ vtrunq; omniū bonorum vestrorū participē faciatis/ atq; in-
gens missarū debitū quod pro eo teneor persolvere intuitu/ ca-
ritatis si placet ex parte releuare curetis/vt a nobis semper im-
pleatur quod apostolus p̄cepit/ Alter alterius onera portate/
⁊c. Ego em̄ qui spiritualia a vobis requiro non quidē indignū
sed paruum duco cū temporalia vobis porrigo hoc tamē con-
cedo laudo ⁊ iure ppetuo confirmo qđ sicut abbates vestri or-
dinis qui mihi vicini sunt/ita ⁊ omnes longe vel ppe positi li-
beri ⁊ securi ab omni exactione in vrbe Abassilia/ ⁊ per omnem
terram meam eant ⁊ redeant vendentes ⁊ ementes queq; sibi
fuerint necessaria.

Dominus comes Flandr ⁊ Uirōm intu-
itu fraternitatis ordinis sibi cōcesse dat
vniuersis fratribus ordinis vt ipsi cum
vniuersis que ipsorum sint transire pos-

sint per terram suam liberi ab omni tra-
uerso ⁊ pedagio.

Viris venerabilibus dominis ⁊ amicis carissimis abba-
ti totiq; capitulo Cisterciē ordinis p̄b. Glandi et Uiroin co-
mes Salutē ⁊ sincerā dilectionē cum plenitudine voluntatis
vniuersitati vestre grates copiosius refero de fraternitatis ve-
stre cōmunionē que mihi a vestre caritatis liberalitate proxi-
mo anno benigne indulta est/ Unde ⁊ vniuersis fratribus or-
dinis vestri liberaliter concedo vt ipsi cum vniuersis que ipso-
rum sunt ad vsum eorū necessaria ab vniuerso trauerso ⁊ peda-
gio liberi p̄ terram meā transeant impetū.

Domin⁹ Girardus comes Matisconen-
cupiens fieri particeps orationū ordinis
dat omnibus fratribus eiusdē ordinis
liberam potestatē eundī ducendi ⁊ ven-
dendi res pprias ⁊ emendi per omnē ter-
ram suam ⁊ per aquas absq; pedagio vel
alia exactione recipitq; omnes fratres or-
dinis ⁊ res eorum in sua tuitiōe et cu-
stodia. rē.

In dei nomine Ego Girardus comes Matisconensis
cupiens fieri particeps orationum ⁊ spiritualium beneficio-
rum fratrum ordinis Cisterciē pro remedio anime mee ⁊ paren-
tum meorum in generali capitulo abbatū ordinis Cisterciē de-
di ⁊ concessi omnibus fratribus ipsius ordinis liberam pote-
statem eundī/ducendi/portandi/⁊ vendendi res proprias et
emendi ad omnia sibi necessaria per omnem terram meam ⁊
per aquas absq; pedagio ⁊ omni alia exactione vel costuma

Omnes etiā fratres ordinis Cisterciensium et omnes res eorum in custodia mea et custodia recepi/ ut libere et secure per totā terram meā ipsi et res eorum eant et veniant/ et si forte damnum aliquod in terra mea ipsi aut res eorum fecerint capitale reddendo liberi et quieti remaneant. Huius rei testes sunt magister Arpinus notarius meus/ Wilhelmus de Chamis/ Wilhelmus de Ceis/ Humbertus de Paerna. Et autē hoc donum ratum semper et inconcussum permaneat sigilli mei impressione cartam hanc confirmo. Anno ab incarnatione domini millesimo centesimo septuagesimo tertio. Rege Luduico regnante.

Dominus montis beleti dat omnibus abbatibus ordinis Cisterciensium liberum transitum per terram et aquam in tota potestate sua sine pedagio exactione et seculari consuetudine.

Ego Delardus dominus montis beleti volo notum fieri presentes litteras inspecturis/ quod Delardus pater meus per remedio anime sue et omnium tam predecessorum quam successorum suorum me presente et laudante dedit beate Marie Cistercij et fratribus ibidem deo seruiantibus sed et omnibus abbatibus Cisterciensium ordinis in perpetuam elemosinam liberum transitum per terram et aquam in tota potestate mea sine omni pedagio et exactione et consuetudine seculari de omnibus rebus suis/ et hoc ipsum laudauit Agnes mater mea. Et autē illa donatio maiorem obtineat firmitatem ego ipsam presentis scripti et sigilli mei patrocinio confirmavi/ et venerabilem pontium Athisconensem episcopum diligenter rogaui/ ut hoc ipsum sigilli sui appositione muniret/ ita quod si successu temporis aliquis contra predictam donationem veniret prefatus episcopus et successores eius in illum excommunicationis sententiam promulgarent. Ego igitur pontius Athisconensis episcopus prescripte donationis scripto sigillum meum apposui ad preces viri nobilis memorati.

**Dominus Uirduni in capitulo generali
dedit toti ordini pedagia z ventas z q̄c
quid de inre suo exigi potest.**

Ego Guido dñs virduni Notū esse volo p̄sentibus z futu-
ris qđ hierosolymā p̄fecturus veni Listerciū videre fratres et
eorū orationib⁹ iter meū cōmendare. Lū ergo essem in capitu-
lo dedi ecclesie Listercieñ z toti ordini pedagia z ventas/ z q̄c
quid de iure meo exigi pōt/ tam p̄ terram q̄ per aquā in omni
potestate mea vt videlicet res pprias ferre ac referre z vende-
re/ z quod ad vsus pprios necessarium fuerit emere libere pos-
sint absq̄ omni exactione. Hoc idē concessi ecclesie sancti Ste-
phani Diuioneñ z grangijs eius. Huic donationi p̄sentes erāt
Iheruenis abbas sancti Stephani Diuioñ/ z Garinus canoni-
cus eius/ Guido achermsus z Uills fratres. Ipsum donū po-
stea apud Uirdunū laudauit mater mea Acelma/ z vxor mea
Achacia p̄sente auuiculo meo Artallo/ Josbro de Salmacia/
Ricardo de paschis/ z pluribus alijs. Actū est hoc anno incar-
nationis dñi. M.c.lxxiij. p̄ manū domini abbatis Listercieñ
Alexandri. Laudauit etiā hoc donū filius me⁹ Guido.

**Domin⁹ de impouualdo remittit toti or-
dini Listercieñ pedagiu z omnē exactio-
nem per totā terram suam.**

Notum sit omnibus tam futuris q̄ p̄sentib⁹ qđ ego Al-
maricus dominus de impouualdo remisi toti Listercieñ ordi-
ni p̄vniuersam terrā meā pedagiu z omnē exactionē ita vt
omnes transeuntes ab omni consuetudine sint liberi z quieti.
Testes Alexander Listerci⁹/ Petrus accincti/ Jacobus carita-
tis/ Gerardus theoloci abbates/ Lomes Stephanus/ Uilhel-
mus de cres/ Rainaldus de monte bys.

Domin⁹ Castri Jureñ alias Myroaz cō
cedit omnib⁹ habitū z tonsuram Lister-
cieñ ordinis habentib⁹ liberū transitum
per omnē terram suam pⁱ ipsīs et rebus
eorum absq³ pedagio z exactione.

Ego Henricus dominus castri Juren⁹ qđ alio nomine
dicitur Myroaz laude z assensu Amaldrici z Ihugonis filiorū
meorū concedo impetuum liberum trāsitū per omnē terram
meā omnibus qui habitū z tōsuram Listercieñ ordinis habue-
rint tam sibi q³ vecturis z rebus suis absq³ pedagio z absq³ vl-
la exactione pⁱ remedio anime mee z antecessorum meorū in te-
stimoniū huius cōcessionis presenti pagine sigillū meum appo-
sui. Actū anno dñi M. cc. xxvij.

Dominus de Melin dat vniuersis eccle-
sijs Listercieñ ordinis pedagium quod ha-
bet apud melin z in tota terra sua de om-
nibus rebus quas duxerint vel portaue-
rint z occasione eius fecerunt eum parti-
cipem omniū bonorum que fiunt in do-
mibus eorum.

Nouerint vniuersi presentes litteras inspecturi qđ ego
Gossuinus miles de Melin assensu Elisille vxoris mee ob pec-
catorū nostrorū z antecessorū nostrorū remediū assequendū in
perpetuā contuli elemosinā vniuersis ecclesijs Listercieñ ordi-
nis pedagium qđ habeo apud Melin z in tota terra mea de om-
nibus reb⁹ quas duxerint vel portauerint p^prijs vecturis siue
cōducticijs in vsus p^prios expendendis/ipsi vero his bñficijs

non ingrati nobis omnium bonorum que in domibus suis faci-
unt et de cetero sicut participium concesserunt/in cuius rei testi-
monium presens scriptum sigilli nostri appensione duximus robo-
randum. Actum anno domini M. cc. xxij.

**Lomes Maurian accipit in sua custodia
fratres Cisterciensium intrantes in terram suam.**

Thomas comes Mauriani et in Italia March omnium ca-
stellanis et ministris ceterisque fidelibus suis ad quos presentes
littere puerint Salutem et omne bonum. Noueritis quod nos acce-
pimus in nostram custodiam fratres Cisterciensium qui veniunt ad
emendos pices in terram nostram rationem faciendo et accipiendo
unde vobis precipimus ut ipsos et eorum res ab omni homine de-
fendatis. Actum in villanova Anno gratie Milleesimo ducenti-
tesimo decimonono kl. Januarij.

Alij innumerabiles inclitissimi tam Aragonum/Castelle/Ma-
uarre/Portugallie/que reliqui orbis reges/duces/comites/prin-
cipes/barones milites/potentes communitates/et etiam plures
archiepiscopi/episcopi/et presules vicarii christi/apostolorum suc-
cessores amplissimos fauores/privilegia/libertates/gratias/
commoditates Cistercio ordinique Cisterciensium intuitu sanctimonie
et deuotionis eorum contulerunt/quas si magis in speciali decla-
rare vellemus/etiam forte multis afferemus.

Brenis quorundam sanctorum ac beatorum enumeratio ex am-
plissimo eorum numero qui sub huius sacri Cisterciensium ordinis
habitu et obseruantia altissimo pure famulando ob probatam
vite sanctimoniam declarantur et euidentem miraculorum ostensio-
nem/feliciter cum eo regnare creduntur/a libro qui exordium
Cistercij dicitur/a vita et operibus beati Bernardi/a multis
sanctorum historiis et tractatibus et ab nostris itinerariis/in di-
uersa ordinis monasteria per varias mundi regiones lustrando

et reformando cōfectis extracta. Quorū hi quos dominus per
sancte matris ecclesie determinationē in sanctorū cathalogo cō-
scribi et eleuari voluit/ merito sancti/ alij vero beati/ pprie dicū-
tur. Licet quādoq; vnū p alio ponatur.

In Cistercio potissime inter ceteros floruerunt abbates
sancti/ Robertus/ Albericus/ Stephanus/ Raynaldus/ Boz-
uinus/ Fastredus/ Gillebertus/ Alexander/ Conradus/ cuius
ut in libro de apibus habetur digiti sacrati nocte studendo p
candela lucebant/ Johannes/ duo monachi/ Bernardus pre-
fatus Stephani fili⁹ spiritualis/ qui et ipm primū Clareuallis ab-
batē instituit/ Hugo postea Pontigniaci abbas/ Johānes post-
modū Boneuallis vennefi abbas prim⁹/ Gerardus pridē mi-
les strēn⁹ bti Bernardi frater german⁹ cellarari⁹ Clareuallē
Hubertus/ Guericus sequēti tempore prim⁹ Igniaci abbas/
Hugo/ Stephanus/ Balduinus/ Algothus/ et alij plures libro
secūdo vite beati Bernardi enumerati/ Rogerus deinde pri-
mus Ellanci abbas/ Johannes postmodū Valefi episcopus/
Alij innumerabiles sacri huius ordinis institutores/ Quorum
plures e Cistercij gremio ad diuersorū monasteriorū fundatio-
nem missi fuerunt/ alij ibidē in chusto quieuerunt. Tanto san-
ctorū numero aggregari meruit in Cistercio frater Alanus ma-
gnus/ doctor famosus/ et humilis cōuersus. In Pontigniaco
abbates/ pdictus Hugo/ qui postmodū Antistodoren⁹ episcop⁹
Guichardus postea Lugdun⁹ archiepiscopus/ In Clareualle
abbates prelibatus Bernardus ex Cistercio direct⁹/ Rober-
tus ex dimis/ Sanfridus fidelis olim Bernardi notarius/ Pō-
rius ex Grandisilua/ Gerardus etiā martyr ex fossa noua/ Pe-
trus monocolus/ Henricus postea cardinalis. Monachi/ Ger-
hardus pfatus beati Bernardi germanus cellarari⁹/ Hubert⁹
prior/ Godfridus postea Lingonefi episcopus/ Siluan⁹/ Ber-
nardus/ postmodū papa Eugenius. iij. et alij plures/ In Bot-
bona Jacobus furnerij/ postea papa Benedictus. xij. In Ika-
roliloco abbas fuit Guillel⁹/ vel Elismus/ postea Bituricefi ar-
chiepiscopus qui antea in Pontigniaco professus et in fonte

Iohannis abbas fuerat/ In Stamedio Petrus abbas/ et post
 modum Tharentasensi archiepiscopus/ cuius corpus in Belaualle qui-
 escit/ habitum ordinis longo tempore tulisse dicunt/ Thomas La-
 tuariensis archiepiscopus/ et Edmundus in Pontigniaco quiescens/
 necnon Guillelmus quondam abbas sancti Theoderici qui p par-
 te vitam Bernardi copilauit/ In Bonaualle viennensi abbates
 prefatus Iohannes postmodum episcopus Valentinus/ et Hugo mire
 sanctitatis/ Ibidem Amedeus monachus/ In Grandissilua Ber-
 trandus abbas et Guillelmus quondam Abdispessulani dñs mo-
 nachus/ necnon couersus ille quem historie dicunt nihil preter hec
 duo vocabula/ Aue Maria/ sciuisse/ ex cuius ore post mortem iam
 tumultuato liliū pdixisse/ et Aue Maria litteris aureis scriptum fer-
 tur/ In alpibus Garin' abbas/ In Fusniaco Reynaldus/ In
 Igniaco prefatus Garricus/ In elancio pibatus Rogerus/ In
 Locedio Oglerus abbas/ In Abereola Froillanus postea Re-
 gionnesi episcopus/ In valle paradisi castelle Martinus abbas/ In
 Obasma Stephanus primus abbas/ Ibidem alius Stephanus
 prior/ In Qualkenreide Tulkinus primus abbas de Siché/
 In Frigido monte Helinadus monachus sollemnis historio-
 graphus/ In Longoponte Iohannes quondam dñs de Abon-
 te mirabili monachus cuius miri actus leguntur/ In Bonofonte
 de tharesca Thomas prior/ In Bellalanda Anglie Guilhel-
 mus abbas/ In Reyualle Alridus monachus/ In Elemosy-
 na Christianus monachus/ In Sauignaco Aymo monachus/
 In Chesriaco Rolandus monachus/ In Haymelrode David
 monachus/ In signiaco Arnulphus quondam sancti Micasii
 abbas/ Et Gerardus quondam sancti Floriacensi abbas/ postea
 ibidem monachus/ In Houo monasterio Hugo abbas/ In La-
 duino duo monachi quorum alter Petrus alter
 dicebat/ In Porta celi Hugo monachus/ In Bebandusen Gisebertus
 prior/ In sancto Bernardo frise magister Ricardus/ et alius
 Emanuel episcopus Cremonensis/ In partibus Hassie in mona-
 sterio Hegena sanctus Conradus monachus et cancellarius ex
 claro Baronum sanguine oriundus/ multa miraculorum gloria con-
 tinue fulgens/ In sancto Sulpitio Vitalis couersus/ In ciui-

B

tate Placentina Franca monialis ⁊ abbatissa/ In monasterio
de Vallib⁹ sernay sanct⁹ Theobaldus abbas/ In Siluabene
dicta Podien⁹ diocef⁹ Margareta monialis ⁊ sacrista/ In Sco
naugia Hildegundis que in habitu virili se fratrē Joseph no-
minans ibi sub habitu nouiciat⁹ spiritū domino impollutum
reddidit/ In monasterio sancte Qualburgis Margareta sanc-
ta monialis. Sunt ⁊ alij plures in diuersis hui⁹ sancte religio-
nis locis famuli dei qui miraculorū claritate suam in dño san-
ctitatē ostenderunt/circa quorū descriptionē diucius insistere
gratia breuitatis nō decreuim⁹ /in spiritu humilitatis eos om-
nes orando vt sicut sub suauī iugo sacre huius religionis altis-
simo placuerunt/sic etiā pī intercessores p ipsius defensione/
protectione/ ⁊ ad pristinum sanctimonie decus reductione effi-
ciantur.

**Paterna cōmendatio ordinis p
dominū Alexandrum papā. iiii.**

Alexander Epus seruus seruorum
dei. Venerabilibus fra-
tribus archiepiscopis/ episcopis/ ⁊ dilectis fi-
lijs vniuersis abbatibus in Listerciē capitu-
lo congregatis. Salutem ⁊ apostolicam bene-
dictionē. Inter innumeras mundani turbinis
tempestates/quas contra ecclesiam dei ⁊ nos
ipsos feruentis psecutionis procella cōmouit/
magnum nobis est prestitū deo promedente remedium/ cū vni-
uersitatis vestre feruentissima caritas nec pericula timuit/ nec
adminicula denegauit/ex his videlicet retributionis cumulū
ex illis auctore dño patientie cōsecutura triumphus memini-
mus plane/ ⁊ cū omniū gratiarū actione recolim⁹/quā inuola-
bili firmitate fluctuantē Petri nauiculam fidei vestre anchora
seruauit in turbine/qualiter etiā frequens orationū instantia

quasi iterum dormientem in eadem nauicula saluatore ingruente suscitauerit tempestate/ Ita vt sepe numero magnitudine stupefacti miraculi/ et ipsum glorificemus/ quo mari et fluctibus imperante optata cepit arridere tranquillitas/ et vos penitus venerabiles habeamus/ quorum nobis suffragantibus meritis celestis credis placata maiestas. Accedit ad hec omnia dilectorum filiorum nostrorum Listercien et Clareuallen abbatum sollicitudo laudabilis et deuota/ qui non humano instinctu sed superni consilij spiritu prouocati/ pro pace vniuersalis ecclesie labores maximos et pericula subierunt/ quod tanto nobis et fratribus nostris gratum est amplius et acceptum quantum eorum studium et laborem vniuerse dei ecclesie magis confidimus profuturum/ maximeque speramus/ quod pia eorum instantia vestris orationibus incessanter adiuta ad ordinis honorem et commodum/ et adoptate pacis profectura sit incrementum. Debitorum ergo vobis pro tam multiplici caritatis vestre munere constituti vos et sacrum ordinem quem seruatis/ omni qua possumus affectione diligimus/ et eiusdem ordinis profectibus et augmentis amplissimo studio prompte sollicitudinis aspiramus / quandoquidem inutiliter videremur/ superni agricolae vicissitudinem gerere si plantationem quam plantauit dextera eius opportunis cessaremus imbribus irrigare. Eapropter vniuersitatem vestram per apostolica scripta rogamus monemus et exhortamur in domino quatenus recolentes qualiter hec plantatio sancta/ hec vitis fructifera/ hec denique vinea domini faba orbis sub primis ordinis patribus pullulauit/ et palmites suos longe lateque producat ad mortifera circumquaque venena pellenda flores protulit et odores effudit/ per uigili custodiam studeatis eorum in omnibus inherere vestigijs/ per quos cooperante domino in deserto mundi huius flos huiusmodi plantatus est honestatis / hi quoniam monastice fragilitatis contentissimi professores optimum ponentes in paupertate principium / totius efficientie assecuti sunt complementum/ ecclesie clari episcopis et prelatibus accepti atque in conspectu regum et principum fama et merito

B 2

gloriosi. De cetero nos et totum ecclesie sancte negociū vestris
deuotis orationib⁹ cōmendamus/orantes et ipsi vt omni po-
tens pater in cuius estis nomine cōgregati ordinatiōes et ope-
ra vestra in beneplacito suo disponat/et vos pariter ac subdi-
tos fratres ad spiritualia iugiter incremēta pmoueat. Adhuc
qui predictū Clareuallensem abbatem pro ineuitabili necessi-
tate promoueri de pacis ab aduentu capituli duximus retinē-
dum/eum a vobis petimus haberi excusatum/sicut et de ipso
Listerciē in patientia vos sustinere rogamus si forte contige-
rit/et cum pro tanta necessitate celebrato capitulo reuocemus.
Datum Beneuentē. xiiij. kl. Augusti.

Scriptum fauorabile Frederici impera-
toris ad abbates ordinis Listerciē in
capitulo congregatos in cōmendatione
eorum et ordinis/petē in eorum frater-
nitate recipi/et se defensorem ordinis de-
clarando.

Enerabilibus In christo
patribus et
amicis dilectissimis omnibus abbatib⁹ Li-
sterciē ordinis ꝑ. dei gratia Romanorum
rex semp augustus et rex Sicilie. Salutē in
domino/et ad omne beneplacitū ipsorū pa-
ratū et expositum. Si iuxta veritatis vocem
vbi duo vel tres cōgregati fuerint in nomi-
ne domini nostri iesu christi ipse in medio eorū est/quid credē-
dum est vbi nō solūmodo duo vel tres sed tot nobiles athlete
christi/tot excelsę colline ecclesie sue in nomine suo imo ad ho-
norē nominis sui de diuersis mundi partibus coadunati sunt
et congregati nisi ꝑ ipse in medio vestrū habitat et spiritus su⁹

quē in vos ipse transfudit/ et sanctissima pectora vestra seipso
 inflammauit. De qua igitur re/ succensi flamma caritatis/ p̄sen
 seritis certissime obtinebitis et fiet vobis. Et quicquid postula
 ueritis patrē in nomine dilectissimi filij sui domini Iesu dabit
 vobis affluenter et non improperebit. Credimus enī imo vere
 scimus q̄ tanta est sanctitas huius reuerendi ordinis tanq̄ est
 placens tanq̄ suaue et acceptabile holocaustum orationum ve
 strarū quod ei quotidie offertis sub carnis vestre maceratione
 et mortificatione q̄ omne id quod a creatore nostro duxeritis pe
 tendū cum pius ipse sit et promptus ad benefaciendū/ obtrine
 bitis a multitudine miserationū suarum. Est etiā fides nostra
 nō vtiq̄ parua/ q̄ hic mundus qui lubricus et immūdus est et in
 maligno positus/ orationibus vestris sustentatur/ et a facie fu
 rois illius tremendi iudicis/ cuius irā peccatis nostris accen
 dimus defensatur/ auertendo suā quā meremur indignationē
 Cum igitur hoc firmissime credamus q̄ ab ipso patre miseri
 cordiarum pijs orationib⁹ vestris impetretis quicquid ab ip
 so in nomine vnigeniti filij sui humiliter postulauerit/ nos qui
 peccati pondere recognoscimus oppressos nos esse/ omni humi
 litate/ omni deuotione ab vniuersis vobis et singulis qui in no
 mine christi hic cōuenistis/ petimus et obsecramus omniū pre
 cum instātia quatenus in fraternitatē vestram nos recipiētes/
 et in consortiū sanctissimū orationū vestrarum nos colligentes
 speciales creatori nostro preces effundere dignemini/ vt gratia
 sua misericorditer in vobis deleat et emendet quicquid hactē
 nus cōmisimus ex humana carnis infirmitate/ et in his que si
 bi placita sunt nos confirmare dignetur. Et licet peccatores si
 mus/ cum tamē per ineffabilem misericordiam Romani imperij
 gubernacula suscepimus/ det ipse nobis vestro pio interuentu
 spiritū iudicij et veritatis vt sic sub nobis regatur imperiū et dis
 ponatur vt ad laudem et gloriā nominis sui sancta sua ecclesia
 quā in ara crucis sanguine suo redemit/ pacis gaudeat optata
 tranquillitate/ et nos post decursum temporalis hui⁹ imperij/
 vna vobiscum ad imperiū sine fine mansurum peruenire pos
 simus/ et ipsum videre in decore glorie sue qui pro nobis hu

B 3

milis et despectus fieri non desepit. Et quia hoc timore meri-
torum nostrorum obtinere formidamus/pijs orationib⁹ vestris
hoc consequi posse speramus et optamus. Ceterum quia signum vi-
uifice crucis die nre coronationis vt labore et studio nostro ter-
ra sancta/terra illa quam calcauerunt pedes domini terra illa
in qua dominus salutem omnium nostrum operatus est a ma-
nibus inimicorum crucis christi/qui eam violenter detinent ca-
piatur/suppliciter petimus vt vestris sanctissimis orationibus
desiderium nostrum compleatur. Adhuc quia recognoscimus quia
omnino ea que diuina clemencia circa nos et in nobis misero-
diter et miserabiliter operata est p dominum et patrem nostrum sum-
mum pontificem sicut per vicarium et ministrum suum dignata est ope-
rari petimus humiliter et deuote vt qz ad psoluendas debitas
gratiarum actiones p tantis beneficijs/nos ipsos iudicamus in-
sufficientes/vos vice et loco nostro hoc apud ipsum velitis pijs-
simis orationibus vestris pmoueri/ultimo orationib⁹ vestris
nos recomdantes scire vos volumus q omnibus dieb⁹ no-
stris huius sanctissimi ordinis defensores esse volumus et per
omnia facta sua tanq nostra ppria promouere. Datum apud
sanctum Flaborem. xij. kl. Septembris. Indictione. iij.

Monasterij, & Cellæ Abbatis Sept.ⁱ

7. 197.

Dia z exhortatoria toti⁹ operis cōclusio.

Eva venerabiles z egregij patres/amantissimiq; ac deuotissimi fratres/sacre huius religionis alumni z cultores spiritus vestros nedū per capreas/binnulosq; ceruoz sed certe per viscera misericordie dei nostri/per vulnera preciosissimiq; sanguinē dñi nostri Jesu christi/ac p illam eterne beatitudinis portionē quā sub gloriosissimo regine celi mantello finaliter expectatis adiuramus/obtestamur/interpellam⁹/hortamur z rogamus vt feruenti caritate cōsideratis p̄sentis voluminis tenoribus/nobilissima sancte religionis vestre exordia atq; fundamenta attentius animo reuoluentes/ vos deinceps iugiter totos saltem in duobus sine fictione paratos/efficaces/et beniuolos exhibeatis/Primū vt in omni vita z conuersatione tanq; veri sanctorum filij z successores/ad petrā vnde excisi estis/iuxta Esaie commotionē attendentes/exemplo eorum qui vos in sancta vocatione ista tam gloriose precesserunt/sacri ordinis vestri puritatem coram deo z hominibus obseruare studeatis Secundū vt amplissimo premissorū vigore priuilegiorū in religiose dilectionis vniformitate z concordia/ vos et vobis cōmissa seu credita quecunq; bona murum defensionis pro domino dei/religioneq; speciali sue intemerate genitricis constanti virtute opponatis. Est enim omniū religionum prima in ipsius virginis matris honorem dedicata/in qua sub suauī sancte reformationis iugo z obseruantia/nō solum sancti quorum nonnullos annumerare curauimus. Verumetiā innumerabiles ex omni statu mundi iter regni celestis vobis ostenderunt. Nam crebro multi pontifices in vtroq; statu reuerendi/ tante deuotionis odore attracti/infulis depositis/simplicem cum dei famulis monachatum ducere gaudebant. Innumerabiles decani/abbates/archidiaconi/cantores/ceteriq; ecclesie/ necnon aliorum ordinum prelati/mēte humili/ pauperes christi/patres vestros imitari studebant/sua etiam quandoq; loca sacro ordini supponentes. Regum quoq; ac principum filij et nepotes/nōnunq; ipsi principes/reiecta glorie mūdialis

B 4

pompa /ad ordinis vestri humilē paupertatē cōfluebant/quo-
rum nōnulli monachorū cucullā/alij conuersorū barbā/ceteri
fratrū laicorū statū eligeant/Nonū pfecto ⁊ grande spiritua-
lis milicie spectaculū/inditū nup videre militē in seculo glorio-
sum delicijs affluentē/iam gustato spirituali patrū vestrorum
pane/ad christū conuersum cū hilaritate spiritus claustrū sco-
pantē/coquine officijs prompte seruiantē/bubulci/ouis pilio-
nis ⁊ aurige seruitio hilariter incumbantē/pane ordeaceo/fa-
ba/lente/oleo ⁊ aqua suauiter reficientē/aliasq; religionis au-
steritates pre nimio regine celi amore claro pectore dulciter in
huius religionis simplicitate ferentē. Non solū aut premissos
sacra suscipit religio/verumetiā innumerabiles doctores/phi-
losophos/rethores/medicos/dialecticos/iuriscōsultos/ac the-
ologos christo cum humilitate seruire edocuit/quorū nomina
scripta/opera p̄clara/enarrare si volumus/nō minus q̄ stellas
celi numerare temptaremus. Sublimiū quoq; exemplo p̄sona-
rum alij inferioris gradus ad ordinis vestri gremiū cōfluebāt
nobiles/burgenses/practici/mercatores/artifices laboratores
⁊ in plebe honorati diuites/qui temporalibus dispositis opi-
bus se ⁊ quandoq; cum ingenti massa auri monasterijs dona-
bant. Ex quibus taliumq; laboribus sumptuosa ceteris p̄fecto
clariora regine celi in hoc ordine constructa sunt edificia. Qui
meriti religiose ac christo deuote matrone participes fieri cupi-
entes manus largas apponebant. Sic breui tempore ex quoli-
bet orbis statu dñā mundi innumeros speciales famulos fa-
mulaq; sub hoc habitu celesti acquisiuit. Quid ergo iam nos
faciemus aut coram sūmo deo dicemus/si quod absit/tot qui
nos p̄cesserunt/qui viam paradisi in mundo nobis ostenderūt
qui loca religioni aptissima nobis parauerūt/libros/cartas/or-
namenta/domos possessiones/amicos/puisiones/⁊ queq; ad
sancte cōuersionis obseruantiam necessaria magnifice relinque-
runt/desides aut delicati milites seu in disciplinati successores
sequi nolumus/aut certe cōtēnamur hec p̄fecto sacra reli-
gio/que potior ad sancte regule beati Benedicti obseruantia
reformatio dicitur prout sanctissimi Bernardi aliorūq; patrū

scripta tradunt peculiaris est in terris familia gloriosissime ma-
 tris domini cuius viuendi formā sibi deuotis famulis primis
 patribus nostris inspirasse certū est. Nam ultra spirituales re-
 uelationes intimasq; consolationes sepius fulgidissimo celi ci-
 uium stipata comitatu eos visitabat/etiā visibiliter consolaba-
 tur/edocebat/adiuuabat/dirigebat. Ob hoc et ipsa sacri huius
 ordinis patrona/domina/protectrix/et aduocata nominatur/
 sicut ordo ipse primus est omnium ordinū in eius honorem de-
 dicatus/cuius habitū tam monachorū q; sanctimonialiū tra-
 didisse fertur/cum tante dignitatis auctoritate/merito et virtu-
 te/ut diabolus nullam habeat potestātē in aliquē qui eo indu-
 tus moritur/saltem donec de ipso iudex uiuorū et mortuorum
 dederit sententiā. Deniq; huius sancte vocationis tolerantia
 p omnibus peccatis pcedentibus sufficiens creditur peniten-
 tia/quinimo si p possibile demō aut etiam Judas humiliter et
 integraliter sacri ordinis obseruantias custodirent/de eorum
 salute finali nequaq; desperandū videretur/vnde et iuxta chri-
 sti reuelationē / infallibileq; promissum perseverantes in isto
 ordine sub religiosa humilitate et obedientia infallibiliter sal-
 uabuntur/has veritates similesq; cōclusiones apertis litteris
 docent sancto:ū monimēta/et inter cetera clarissimus liber qui
 exordium Cistercij inscribitur/quarū participes in hoc seculo
 et in alio religiosam hanc familiam p viue:sa mundi climata
 cōstituta ~~participem~~ faciat piissimus dominus Iesus sue dul-
 cissime matris precibus. Amen.

Carmen rhythmicū in laudem Listerci.

Gaude felix mater Listerciū .firmamēti spera stelligera.
Paradisus lignorū omniū: quē diuina plantauit dextera.
Fons erūpens in quadrifluuiū: quo virtutū rigant olera.
Et fundauit virgo ppetua: trinitatis sacrum triclinium.

Arca noe cōtra diluuiū: saluandorū altior camera.
Tu columba deferens foliū: oliuarū pacis signifera.
Scala Jacob visa p somniū: penitētes mittis ad ethera.
Caritatis dispergens munera: saccus cippi. Ioseph peculiū.

Rubus ardens monstrans pdigiū: castitatis vires p opera.
Virga ducis dans mare preuiū: vita forti trāscendens aspera.
Tu colūna ductrix fideliū: p desertū ad montis supera.
Testamenta dans arca federa: cleuatus clipeus fortū.

Mellus rore complutū nubiū pietatis exprimis vbera.
Fons maxille dans refrigeriū: lectionis frequētis littera.
Funda Dauid p Ieiuniū: hostem frangens in carne tenera.
Sic cisterna Bethleem viscera reficiens pie precantiū.

Virgo fouens regale sericū languidorū releuans onera.
Tu regine Saba cōuiuiū: contēplando subintrās ppera.
Thronus regis tu sanctuariū: tu altare expians scelera.
Lurrus ignis quē fert in aera: metus ⁊ spes dolor ⁊ gaudiū.

Ledrus montis hyfopus valliū sūma tenēs: moderās infera.
Aquas scindens hēlye palliū: mala spernis eligēs pspēra.
Hēlysei gratū tuguriū: in quo fessus refouet latera.
Tu vas nouū salis quo misera: corruptio sanat fontū.

Fons qui creuit in magnū fluuiū: tu es mater nra sic libera.
Tuus ordo Listerciensū: est in orbe sol lux ⁊ sydera.

Generale tuū collegium: p virtutū currens itinera.
 Gloriosa virgo christifera: ad salutis pducas brauiū.
 Amen

Opera et ipſa Reuerēdiſſimi in chriſto pſis et dñi: dñi Jo-
 hānis abbatis Liſterci ſacre theologie eximij pfeſſoris: ad om-
 num ſui ſacratiffimi ordinis filiorū conſolationem et pfectum/
 hoc opus pluriū ſummoꝝ pontificum priuilegioꝝ/ quib⁹ dic-
 tus ſacer ordo Liſterciē ampliffime cōtra omnes iniurias et in-
 ſultus: priuilegiatus eſt et munitus: emēdatiffime et integerri-
 me impreſſum Diuione p magiſtrū Petrū Aſetlinger Alemā-
 nū. Anno dñi MD. cccc. nonageſimo primo. iij. Monas Julias.

Finit Felicit̃er.

ſ. Conradus Leontor⁹ Aſulbroſi beniuolo lectori Sal.

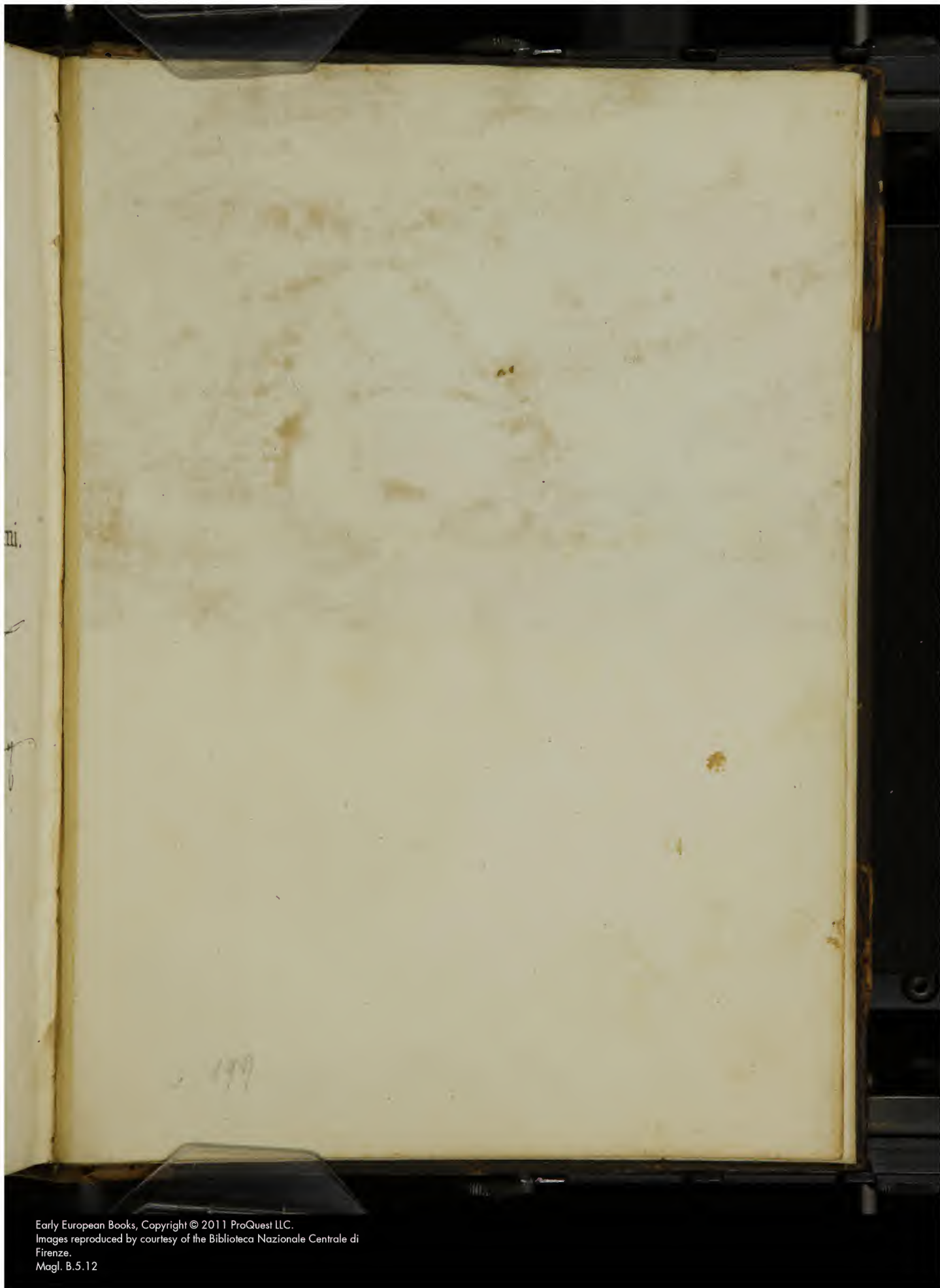
Quisquis es accipies iſtum qui forte libellum.
 Ordinis eximij quilibet amator ades.
 Per lege: que fuerant ignotis condita chartis:
 Lecta q̃ continuo pectore volue tuo.
 Hic tuus ordo ſacer: p̃celſo munere fulget.
 Hic tua libertas: religionis honos.
 Inuenies quantos pro te ex hauſere labores.
 Qui tibi ſunt vera ſedulitate patres.
 Si quis erit moueat qui forſan prelia: et atris
 Te premat inſidijs: arma q̃ iniqua feret.
 Excipe plumbatis celer hunc: et frangito bullis.
 Ne timeas: vinctes: nam tibi iura fauent.
 Aspice pontifices ſūmos: reges q̃ duces q̃
 Qui penitus preſtant libera colla tibi.
 Ultere (quam longo tenuiſti temporis uſu)
 Libertate tua: ſubdit⁹ uſq̃ deo.
 Et ſi iuſta precor: monitus q̃ attendere noſtros
 Non dedigneris: que rogo pauca: tene.

Sit tibi secretum: retinet quod cūq; libellus
 Iste tuus: fugiat nec patiare pcul.
 Et quoscunq; homines: quos nō Listerius ordo
 Contegit: cuites parue libelle precor.
 Nam tua si prodas alienis auribus: atq;
 Lumina te videant lurida: nempe peris.
 Quare age sub tuto latebras hoc ordine querens
 Nobiscum semp delituisse velis.
 Sed tu qui legis hec. merita qua laude Johannem
 Listerij abbatē concelebrire potes?
 Ille etenim nulli sacra virtute secundus:
 Ordinis ⁊ diue religionis aper.
 Is tibi: sed pprio consingens ere libellum:
 Pontificum cartas innotuisse dedit.
 Hunc tu perpetuo charum venerare parentem:
 Et viuat memori semp in ore tuo.

Monasterij, & Cellæ Abbatis Septimi.

C: f: Conradus
 Leonbergensis

Coram Reuer. P. D. Seraphino,
Mercurij 26. Iunij 1591.

Dubitatum fuit an Abbas, & Monachi Sancti Ambrosij Maioris Mediolani
ordinis Cisterciensis sint exempti à iurisdictione Reuerendissimi D. Archiepi-
scopi, & fuit vno ore resolutum esse exemptos ex particularibus priuilegijs Iohannis
vigesimalterij, & Innocentij Octauj, qui referunt alia predecessorum suorum pri-
uilegia, nec non Alexandri Sexti, qui eadem priuilegia communicauit Cisterciens-
sibus quibus concessum fuit præfatum Monasterium, quia & a iuris interpretibus
præfatæ exemptionis Cisterciensium fit mentio veluti per glo. in clementina atten-
dentes §. hoc igitur. in verbo alia. & ibi Bonifatius de statu Monach. Aliæ quoq;
extant constitutiones hoc idem probantes nempe Leonis X. constit. 40. in Bullario
Pij IIII. constitut. 92. Pij V. const. 38. & Gregorij XIII. const. 23. ita vt de hac
re nullus supersit dubitandi locus præterquam quod à prædicta generali exemptione
sunt excipiendi nonnulli casus particulares contēti in decretis Concilij varijs in lo-
cis nempe sess. VI. cap. 3. de regular. sess. VII. cap. 14. sess. XXI. cap. 8. sess. XXV. cap.
12. & 14. verum isti sunt casus singulares, qui non faciunt ad id de quo nunc agi-
mus, unde conclusum pro exemptione.

solare
bicipi-
obanis
m pri-
ercien-
atibus
atten-
quos
ullario
de hac
ptione
ys in lo-
r. cap.
mure agi-

200

